

Uz sākumlapu>Nauda/naudas prasījumi>Maksātnespēja un bankrots

Maksātnespēja un bankrots

Ja uzņēmums vai uzņēmējs nonāk finansiālās grūtībās vai nevar samaksāt savus parādus, katrā valstī ir pieejamas konkrētas procedūras, lai risinātu situāciju, tostarp, iesaistot visus kreditorus (personas, kurām ir parādniķi).

Maksātnespējas procedūras atšķiras atkarībā no mērķa.

Uzņēmumi

Ja uzņēmumu **var glābt** vai ja tas ir dzīvotspējīgs, tā parādus var **pārstrukturēt** (parasti tas notiek, vienojoties ar kreditoriem). Pārstrukturēšanas mērķis ir aizsargāt uzņēmumu un saglabāt darbvietas.

Ja uzņēmumu **nevar glābt**, to likvidē (tas "bankrotē").

Uzņēmēji

Parasti var pieteikties procedūrai, kas ietver to parādu **atmaksas plānu** un parādu dzēšanu, kad ir pagājis samērīgs laikposms (parasti 3 gadi). Tas nodrošina, ka uzņēmēji nav bankrotējuši personīgi un var sākt citu darījumdarbību nākotnē.

Visos gadījumos, kad procedūra ir formāli uzsākta, kreditori vairs nevar veikt individuālus pasākumus savu parādu atgūšanai. Šā noteikuma mērķis ir nodrošināt vienlīdzīgas iespējas visiem kreditoriem un aizsargāt parādnieka aktīvus.

Lai piedziņu parādu, kreditoriem jāpierāda savas prasības pamatotība vai nu tiesai, vai iestādei (parasti **administratoram** vai **maksātnespējas procesa administratoram**), kas atbildīga par parādnieka aktīvu reorganizāciju vai likvidāciju. Īpašos apstākļos to var darīt pats parādnieks.

Pārrobežu maksātnespēja (ES noteikumi)

Maksātnespējas lietas, kurās iesaistīti uzņēmumi vai uzņēmēji, kas veic darījumdarbību vai kam ir aktīvi vairākās valstīs, var risināt saskaņā ar ES tiesību aktiem, konkrēti **Regulu 2015/848** (skatīt šeit **tās kopsavilkumu**).

Regulā 2015/848 prasītās veidlapas

Paziņojums par maksātnespējas procedūru (415 Kb)

Prasījumu iesniegšana (434 Kb)

Iebildumi attiecībā uz grupas koordinācijas procedūru (341 Kb)

Valstu procedūras

Lai iegūtu sīkāku informāciju par konkrētu valsti, noklikšķiniet uz tās karodziņa.

Papildu saite

Maksātnespējas reģistri

Lapa atjaunināta: 18/01/2019

Šo lapu uztur Eiropas Komisija. Informācija šajā tīmekļa vietnē nav uzskatāma par Eiropas Komisijas oficiālo nostāju. Komisija neuzņemas nekādu atbildību vai saistības attiecībā uz informāciju vai datiem, kas ietverti vai izmantoti šajā dokumentā. Autortiesību noteikumus Eiropas tīmekļa vietnēs lūdz skatīt juridiskajā paziņojumā.

Maksātnespēja - Čehija

Tiesiskais regulējums

Maksātnespējas procesu Čehijas Republikā galvenokārt regulē Likums Nr. 182/2006 par maksātnespēju un maksātnespējas kārtību (*Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení*) (Maksātnespējas likums), ko papildina Likums Nr. 99/1963, Civilprocesa kodekss (*Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád*).

Vēl viens būtisks tiesību akts ir Likums Nr. 312/2006 par maksātnespējas administratoriem (*Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správčích*), kas (kopā ar Maksātnespējas likumu) veido maksātnespējas administratoru profesijas tiesisko regulējumu.

Šo normatīvo aktu spēkā esošās redakcijas atrodamas Valsts administrācijas portālā (*Portál veřejné správy*): <https://portal.gov.cz/app/zakony/>.

1 Pret kādiem subjektiem var vērst maksātnespējas procedūru?

Maksātnespējas procesu var ierosināt pret fiziskām un juridiskām personām neatkarīgi no tā, vai tās ir vai nav uzņēmējdarbības vienības.

Maksātnespējas procesa veidi (bankrots, reorganizācija, parādu atvieglojumi) savstarpēji atšķiras ar to, kādām personām tie ir paredzēti. Bankrota pieteikumu var iesniegt pret visām personām, bet reorganizācija ir paredzēta tikai uzņēmumiem, savukārt parādu atvieglojumi — galvenokārt personām, kas nav uzņēmumi (kā aprakstīts tālāk).

Maksātnespējas procesu nevar ierosināt pret valsti, autonomām pašvaldībām, politiskām partijām un kustībām vēlēšanu laikā, kā arī pret atsevišķām citām personām, kas pēc būtības galvenokārt ir publiskas personas. Uz finanšu iestādēm un apdrošināšanas uzņēmumiem attiecas īpaši noteikumi.

2 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var sākt maksātnespējas procedūru?

Maksātnespēja vai gaidāma maksātnespēja

Maksātnespējas process ir tiesisks process par parādnieka maksātnespēju vai gaidāmu maksātnespēju un veidiem, kā to risināt. Tādējādi galvenais priekšnosacījums ir tas, ka ir jābūt maksātnespējas vai gaidāmas maksātnespējas stāvoklim.

Parādnieks ir maksātnespējīgs, ja (*šie ir kumulatīvi nosacījumi*):

parādniekam ir vairāki kreditori;

parādniekam ir finansiālas saistības, kuru izpildes termiņš ir nokavēts par vairāk nekā 30 dienām;

parādnieks nespēj šīs saistības izpildīt.

Jo īpaši parādnieku uzskata par maksātnespējīgu, ja tas ir pārtraucis būtiskas parāda daļas maksāšanu vai nepilda šādas saistības ilgāk par trim mēnešiem pēc termiņa beigām, vai ja kādu no atbilstošajiem monetārajām prasījumiem pret parādnieku nevar apmierināt ar piespiedu izpildi vai apķīlāšanu.

Parādnieks, kas ir uzņēmējdarbības vienība (juridiska vai fiziska persona), ir maksātnespējīgs arī tad, ja tam ir pārmērīga parādu nasta. Parādniekam ir pārmērīga parādu nasta, ja tam ir vairāki kreditori un kopējais saistību apmērs pārsniedz parādnieka aktīvu vērtību.

Gaidāma maksātnespēja ir situācija, kurā, ņemot vērā visus apstākļus, var pamatoti pieņemt, ka parādnieks nevarēs pienācīgi un savlaicīgi izpildīt nozīmīgu daļu no savām finansiālajām saistībām.

Maksātnespējas procesu veidi

Čehijas tiesībās izdala trīs galvenos veidus, kā maksātnespējas procesā risina parādnieka maksātnespējas vai gaidāmas maksātnespējas jautājumu:

bankrots (*konkurs*);

reorganizācija (*reorganizace*);

parādu atvieglojumi (*oddlužen*).

Maksātspējas likumā nav noteikts, kurš no dažādiem maksātspējas veidiem konkrētajam parādniekam ir jāpiemēro, bet gan ir atstāta izvēles iespēja. Papildus likvidācijas procesam (bankrotam) pastāv arī rehabilitācijas elements (reorganizācija un parādu atvieglojumi). Parādnieka maksātspējas risināšanas atbilstošo veidu izvēlas, ņemot vērā vislabāko iespējamo iznākumu kreditoriem.

Bankrots ir vispārīgs veids, kā risināt maksātspējas jautājumu; šajā gadījumā, pamatojoties uz bankrota rīkojumu, kreditoru veiktos prasījumus lielā mērā apmierina no līdzekļiem, kas iegūti aktīvu pārdošanas rezultātā. Neapmierinātie prasījumi vai to daļas netiek dzēsti, ja vien likums nenosaka citādi. Šo maksātspējas metodi vienmēr piemēro gadījumos, kad nav iespējams izmantot reorganizāciju vai parādu atvieglojumus kā mērenāku pret parādnieku vērstu procesu vai kad procesa gaitā ir kļuvis skaidrs, ka šīs metodes turpināt nav iespējams.

Reorganizāciju var izmantot, lai risinātu tādu parādnieku maksātspēju vai gaidāmu maksātspēju, kuri ir uzņēmējdarbības vienības. Šī metode ietver uzņēmuma reorganizāciju. Parasti tiek sagaidīts, ka kreditoru prasījumi tiks apmierināti pakāpeniski, saglabājot parādnieka uzņēmuma darbību, saskaņā ar vadības atvēršanai paredzētajiem pasākumiem atbilstoši reorganizācijas plānam, ko apstiprinājusi maksātspējas tiesa. Kreditori uzrauga plāna izpildes gaitu.

Parādu atvieglojumi ir veids, kā risināt tādu parādnieku maksātspēju vai gaidāmu maksātspēju, kuriem faktiski nav uzņēmējdarbības parādu, un šo metodi izmanto arī tādu juridisko personu gadījumā, kas nav uzņēmējdarbības vienības. Piemērojot šo maksātspējas metodi, vairāk tiek ņemti vērā sociālie apsvērumi nekā ekonomiskie aspekti. Mērķis ir dot parādniekiem iespēju sākt darbību no jauna un motivēt tos aktīvi piedalīties sava parāda dzēšanā, vismaz noteiktajā apmērā līdz 30 % — gadījumos, kad kreditori nav nodrošināti. Tiek pieņemts, ka kreditoru nodrošinātie prasījumi tiks apmierināti no nodrošinājuma. Vienlaikus mērķis ir samazināt valsts budžeta tēriņus tādu personu rehabilitācijai, kuras nonākušas sociālās krīzes situācijā. Parādu atvieglojumus var īstenot, pārvēršot maksātspējīgā parādnieka mantu naudas izteiksmē, izveidojot atmaksas grafiku vai apvienojot abus šos paņēmienus.

Kas var ierosināt maksātspējas procesu?

Maksātspējas procesu var ierosināt tikai tad, kad ir iesniegts pieteikums. Process tiek uzsākts dienā, kad maksātspējas pieteikums nonāk tiesā, kurai ir atbilstošā jurisdikcija attiecīgajā lietā. Maksātspējas pieteikumus var iesniegt gan parādnieki, gan kreditori, izņemot gaidāmas maksātspējas gadījumus, kad tos var iesniegt tikai parādnieks.

Parādniekiem, kas ir uzņēmējdarbības vienības (fiziskas vai juridiskas personas), bez nepamatotas kavēšanās ir jāiesniedz maksātspējas pieteikums, tiklīdz tie uzzina vai, izrādot pienācīgu rūpību, tiem būtu jāuzzina par maksātspēju.

Bankrota ierosināšana

Maksātspējas tiesa izdod bankrota rīkojumu kā atsevišķu nolēmumu. Ārkārtas gadījumos šo nolēmumu var apvienot ar maksātspējas lēmumu (ja parādnieks ir persona, kas nevar izmantot reorganizāciju vai parādu atvieglojumus). Bankrota pasludināšana stājas spēkā tad, kad bankrota rīkojums ir publicēts maksātspējas reģistrā.

Reorganizācijas ierosināšana

Reorganizāciju ierosina ar maksātspējas tiesas atļauju, ko izdod uz parādnieka vai reģistrēta kreditora pieteikuma pamata.

Reorganizācijas atļauju var piešķirt tad, ja (*šie ir nekumulatīvi nosacījumi*):

parādnieka kopējais gada neto apgrozījums pēdējā pārskata periodā pirms maksātspējas pieteikuma ir bijis vismaz CZK 50 000 000; vai

parādniekam ir vismaz 50 darbinieku; vai

parādnieks vienlaikus ar maksātspējas pieteikumu vai ne vēlāk kā dienā, kad ir pieņemts maksātspējas pieteikums, tiesā iesniedz reorganizācijas plānu, ko atbalsta vismaz puse no nodrošinātajiem kreditoriem (aprēķināts atbilstoši prasījumu kopējai summai) un vismaz puse no nenodrošinātajiem kreditoriem (aprēķināts, pamatojoties uz prasījumu summu).

Reorganizācija nav pieļaujama, ja parādnieks ir likvidācijas procesā esoša juridiska persona, vērtspapīru tirgotājs vai vienība, kurai saskaņā ar īpašiem tiesību aktiem ir tiesības tirgoties preču biržā.

Maksātspējas tiesa atļauj veikt reorganizāciju, ja ir izpildīti attiecīgie tiesiskie nosacījumi. Nav paredzētas tiesības pārsūdzēt lēmumu.

Maksātspējas tiesa noraida pieteikumu par reorganizācijas atļaujas saņemšanu, ja: a) ņemot vērā visus apsvērumus, var pamatoti pieņemt, ka pastāv negodīgs nolūks; b) pieteikumu atkārtoti ir iesniegusi persona, kura jau iepriekš ir iesniegusi pieteikumu par reorganizāciju, ko ir izskatījusi tiesa; vai

c) pieteikumu ir iesniedzis kreditors, kurš nav apstiprināts kreditoru sapulcē. Šādus nolēmumus pārsūdzēt var tikai personas, kas iesniedza pieteikumu.

Parādu atvieglojumu uzsākšana

Pieteikumu par parādu atvieglojumiem iesniedz parādnieks, izmantojot noteiktu veidlapu, un attiecīgā gadījumā to iesniedz kopā ar maksātspējas pieteikumu (ja maksātspējas procesu nav ierosinājis kreditors).

Pieteikumā par parādu atvieglojumiem un tā pielikumos jāietver dati par parādnieka agrākiem un plānotiem ienākumiem, aktīvu saraksts un saistību saraksts. Ja kāds vēlas veikt dāvinājumu parādniekam, lai tas varētu izpildīt parādu atvieglojuma nosacījumus, vai ja kāds vēlas veikt regulārus maksājumus parādniekam parādu atvieglojumu laikposmā, parādnieks pieteikumam par parādu atvieglojumiem pievieno attiecīgo dāvinājuma aktu vai līgumu par ienākumiem.

Maksātspējas tiesa piešķir atļauju piemērot parādu atvieglojumus, ja ir izpildīti nosacījumi. Tā noraida pieteikumu par parādu atvieglojumiem, ja, ņemot vērā visus apstākļus, var pamatoti pieņemt, ka pastāv negodīgs nolūks, vai ja parādu atvieglojumu rezultātā nenodrošināti kreditori saņemtu mazāk nekā 30 % no saviem prasījumiem (ja vien viņi tam nepiekrīt). Maksātspējas tiesa noraida pieteikumu par parādu atvieglojumiem arī tad, ja procesa rezultāti līdz šim liecina, ka parādnieka rīcība, pildot pienākumus maksātspējas procesā, ir bijusi bezatbildīga vai nolaidīga. Pārsūdzēt pieteikuma atteikumu ir tiesības tikai parādniekam.

Kad ierosinātais maksātspējas process stājas spēkā?

Ierosinātais maksātspējas process stājas spēkā tad, kad maksātspējas reģistrā ir publicēts paziņojums, ar ko pasludina maksātspējas procesa ierosināšanu (sk. tālāk). Ierosināšanas sekas turpinās līdz maksātspējas procesa beigām, ja vien tiesību akti attiecībā uz kādu no maksātspējas veidiem neparedz citādi.

Pagaidu pasākumi pirms lēmuma par maksātspēju pieņemšanas

Maksātspējas tiesa *ex officio* var noteikt pagaidu pasākumus, pirms tā pieņem lēmumu par maksātspējas pieteikumu, ja vien tiesību akti neparedz citādi. Personām, kuras pieprasa pagaidu pasākumus, ko maksātspējas tiesa citādi varētu ierosināt pēc savas iniciatīvas, nav jāiesniedz nodrošinājums.

Pieprasot noteikt pagaidu pasākumu, parādniekam nav jāiesniedz nodrošinājums.

Ar pagaidu pasākumiem maksātspējas tiesa var cita starpā:

iecelt pagaidu pilnvarnieku;

ierobežot atsevišķas ar maksātspējas procesa ierosināšanu saistītās sekas;

izdot rīkojumu jebkuram no maksātnespējas pieteicējiem iesniegt nodrošinājumu, kas sedz atlīdzību par kaitējumu vai citiem zaudējumiem, kuri radušies parādniekam.

Maksātnespējas reģistrs

Informāciju par maksātnespējas procesiem publicē maksātnespējas reģistrā, ko pārvalda Tieslietu ministrija (*Ministerstvo spravedlnosti*). Reģistrs ir elektroniska valsts pārvaldes informācijas sistēma, ko var aplūkot vietnē <https://isir.justice.cz/>.

Maksātnespējas reģistrs ir izveidots galvenokārt tāpēc, lai nodrošinātu maksimālu publicitāti par maksātnespējas procesiem un varētu pārraudzīt to gaitu. Reģistrā publicē maksātnespējas tiesas lēmumus, kas pieņemti maksātnespējas procesos un saistītos strīdos, lietas materiālu pieteikumus un citu informāciju atbilstoši Maksātnespējas likumam vai maksātnespējas tiesas lēmumam.

Maksātnespējas reģistrs ir publiski pieejams (izņemot noteiktu informāciju), un ikvienam ir tiesības ar to iepazīties, kopēt to un veikt izrakstus no tā.

Papildus tam, ka maksātnespējas reģistrs kalpo kā informācijas avots, tas ir arī nozīmīgs rīks dokumentu piegādes procesā, proti, to izmanto, lai piegādātu vairumu tiesas nolēmumu un citu dokumentu. Maksātnespējas reģistrā par maksātnespējas procesu parasti paziņo divās stundās pēc pieteikuma iesniegšanas (tiesas darba laikā). Pēc tam visus tiesas nolēmumus un citus dokumentus publicē maksātnespējas reģistrā. Tas visiem dod iespēju aplūkot informāciju par Čehijas Republikā notiekošajiem maksātnespējas procesiem.

3 Kādi aktīvi ietilpst maksātnespējīgā parādnieka mantā? Kā rīkojas ar aktīviem, ko parādnieks iegūst vai kas pāriet parādnieka īpašumā pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Maksātnespējīgā parādnieka manta

Ja maksātnespējas pieteikumu iesniedz parādnieks, maksātnespējīgā parādnieka manta ietver aktīvus, kas parādniekam pieder laikā, kad stājas spēkā ar maksātnespējas procesa ierosināšanu saistītās sekas, kā arī aktīvus, ko parādnieks iegūst maksātnespējas procesa gaitā.

Ja maksātnespējas pieteikumu iesniedz kreditors, maksātnespējīgā parādnieka manta ietver aktīvus, kas pieder parādniekam laikā, kad stājas spēkā maksātnespējas tiesas pagaidu pasākumi, ar ko ierobežo (pilnībā vai daļēji) parādnieka tiesības atsavināt aktīvus, kā arī aktīvus, kas parādniekam pieder laikā, kad stājas spēkā lēmumi par parādnieka maksātnespēju, un aktīvus, ko parādnieks iegūvis maksātnespējas gaitā pēc tam, kad šie lēmumi ir stājušies spēkā.

Ja parādnieks ir aktīvu līdžīpašnieks, parādniekam piederošā šādas mantas daļa ir ietverta maksātnespējīgā parādnieka mantā. Šie aktīvi veido īpašuma daļu, pat ja tie ir daļa no parādnieka kopīgās laulāto mantas.

Citu personu aktīvi ietilpst mantā, ja to nosaka tiesību akti, īpaši gadījumos, ja tie veido atlīdzību, kas saņemta spēkā neesoša juridiskā akta rezultātā. Aktīvu realizācijas nolūkā šāds īpašums uzskatāms par parādnieka aktīvu daļu.

Ja vien tiesību aktos nav paredzēts citādi, maksātnespējīgā parādnieka manta galvenokārt ietver skaidru naudu, kustamo un nekustamo īpašumu, ražotnes un aprīkojumu, piešķirumus, noguldījumu apliecības un citus noguldījumu veidus, akcijas, rēķinus, čekus vai citus vērtspapīrus, kapitāla daļas, parādnieka monetāros un nemonetāros prasījumus, tostarp iespējamus prasījumus un prasījumus, kam vēl nav iestājies izpildes termiņš, parādnieka algas, atalgojumu, darba prēmijas un ienākumus parādnieka ar darbu saistītā atalgojuma vietā, citas tiesības un aktīvus, kuru vērtību iespējams izteikt naudas izteiksmē. Tāpat maksātnespējīgā parādnieka manta ietver tādu objektus kā procentus, guvumus, darba augļus un labumus, kas attiecas uz minētajiem aktīviem.

Ja vien tiesību aktos nav paredzēts citādi, aktīvi, kas nav arestējami izpildes vai apķīlāšanas procesā, neietilpst mantā. Šo jautājumu reglamentē Likums Nr. 99/1963, Civilprocesa kodekss. Izpildi nevar piemērot parādniekiem piederošiem aktīviem, kas parādniekiem ir neatliekami nepieciešami, lai apmierinātu savas un ģimenes materiālās vajadzības vai veiktu darba uzdevumus, kā arī citiem priekšmetiem, kuru pārdošana būtu pretēji labiem tikumiem (*contra bonos mores*) (ikdienas apģērbs, ikdienas saimniecības preces, laulības gredzeni un tamlīdzīgi priekšmeti, medicīnas preces un citi priekšmeti, kas parādniekiem nepieciešami slimības vai fiziskas invaliditātes dēļ, skaidras naudas summa, kas ir divreiz lielāka par personīgo iztikas līmeni, un dzīvnieki, kas ir lolojumdzīvnieki). Tomēr no īpašuma nav izslēgta manta, ko izmanto parādnieka uzņēmējdarbībā. Ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi, manta neietver aktīvus, kurus saskaņā ar specifiskiem tiesību aktiem var atsavināt tikai īpaši paredzētā veidā (piem., mērķtiecīgs atbalsts un atmaksājama palīdzība, kas piešķirta no centrālās valdības vai pašvaldības budžeta vai valsts fonda).

Rīcība ar aktīviem, ko parādnieks iegūvis vai kas tam ir nodoti pēc maksātnespējas procesa ierosināšanas

Vispārīgi aktīvi, ko parādnieks ir iegūvis vai kas tam ir nodoti pēc maksātnespējas procesa ierosināšanas, ietilpst maksātnespējīgā parādnieka mantā; šis nosacījums var būt atšķirīgs atkarībā no piemērotā maksātnespējas veida. Parādnieki var aktīvus atsavināt tikai tad, ja, šādi rīkojoties, tie ievēro ierobežojumus saistībā ar konkrēto maksātnespējas procesa posmu un attiecīgo maksātnespējas veidu.

4 Kādas ir parādnieka pilnvaras un kādas - maksātnespējas administratora pilnvaras?

Maksātnespējas administratora uzdevums un statuss

Maksātnespējas administratora galvenais uzdevums ir pārvaldīt maksātnespējīgā parādnieka mantu un izskatīt saistītos un citus strīdus. Maksātnespējas administratora mērķis ir samērīgi, ātri, ekonomiski un pēc iespējas lielākā mērā apmierināt kreditoru prasījumus.

Maksātnespējas administratoriem ir pienākums rīkoties apzinīgi un ar vajadzīgo piesardzību. Tiem ir pienākums pielikt visus centienus, ko no tiem var pamatot pieprasīt, lai pēc iespējas lielākā mērā apmierinātu kreditoru prasījumus. Tiem kreditoru kopējās intereses ir jāizvirza kā prioritāras, salīdzinot ar savām un citu interesēm.

Bankrota procesā maksātnespējas administrators saņem atļauju atsavināt mantu, izmantot tiesības un dzēst saistības, kas attiecas uz parādnieku ar mantu saistītās lietās. Konkrēti, maksātnespējas administrators izmanto maksātnespējīgā parādnieka mantā ietilpstošo akciju turētāja tiesības, rīkojas kā darba devējs attiecībā ar parādnieka darbiniekiem, kā arī ir atbildīgs par parādnieka uzņēmuma, grāmatvedības un nodokļu saistību izpildi. Tāpat maksātnespējas administratoram ir pienākums mantu pārvērst naudas izteiksmē.

Reorganizācijas procesā maksātnespējas administrators galvenokārt uzrauga parādnieka, kurš saglabā valdījuma tiesības, darbības, turpina noskaidrot mantas sastāvu un veic tās inventarizāciju, risina saistītos strīdus, izveido un papildina kreditoru sarakstu, kā arī ziņo kreditoru komitejai. Tāpat maksātnespējas administratori var rīkoties parādnieka pilnsapulces vai dalībnieku sapulces statusā.

Parādu atvieglojumu procesos maksātnespējas administratori sadarbojas ar maksātnespējas tiesu un kreditoriem, pārraugot parādnieku un tā darbības, realizējot parādnieka aktīvus un piešķirot ikmēneša maksājumus kreditoriem saskaņā ar atmaksas grafiku.

Parādnieka statuss

Bankrota procesos parādnieki zaudē tiesības atsavināt savu mantu, izmantot citas tiesības un pildīt pienākumus, kas saistīti ar mantu. Šīs tiesības tiek nodotas maksātnespējas administratoram. Saskaņā ar likumu tiesiskas darbības, ko parādnieki veic šajās lietās pēc tam, kad tiesības rīkoties ar mantu ir nodotas maksātnespējas administratoram, nav spēkā attiecībā uz kreditoriem.

Reorganizācijas procesā parādnieks ar ierobežojumiem saglabā mantas valdījuma tiesības. Parādnieks, kurš saglabā valdījuma tiesības, veic tiesiskās darbības, kas ir būtiski nozīmīgas attiecībā uz maksātnespējīgā parādnieka mantas pārdošanu un pārvaldību, tikai ar kreditoru komitejas piekrišanu.

Parādnieks, kas pārkāpj šo nosacījumu, ir atbildīgs par kreditoriem vai trešām pusēm tādējādi radītu kaitējumu vai citiem zaudējumiem; parādnieka vadības

institūcijas locekļi ir solidāri atbildīgi par šādu kaitējumu vai citiem zaudējumiem. "Tiesiskas darbības, kas ir būtiski nozīmīgas" apzīmē darbības, kas būtiski maina mantas vērtību, kreditoru statusu vai kreditoru prasījumu segšanas līmeni. Maksātnespējas administratori var rīkoties parādnieka pilnsapulces vai dalībnieku sapulces statusā.

Parādu atvieglojumu procesā parādnieks ar ierobežojumiem saglabā mantas valdījuma tiesības Parādnieku uzrauga maksātnespējas tiesa, maksātnespējas administrators un kreditori.

5 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var izmantot ieskaitu?

Kopumā ieskaitus reglamentē Civill kodekss. Parasti, ja pusēm ir vienāda veida prasījumi vienai pret otru, jebkura no tām var paziņot otrai pusei, ka tā dzēs prasījumu pret otru pusi. Ieskaitus var izmantot, tiklīdz pusei rodas tiesības pieprasīt prasījuma izpildi un nomaksāt savu parādu. Ieskaits savstarpēji atceļ abus prasījumus tādā apmērā, cik tie savstarpēji sakrīt; ja tie viens otru pilnībā nesedz, prasījums tiek segts līdzīgi kā izpildes gadījumā. Šādas sekas rodas tad, ja divi prasījumi kļūst piemēroti ieskaitam.

Maksātnespējas procesā parādnieka un kreditora savstarpējās prasības var dzēst pēc maksātnespējas lēmuma pieņemšanas, ja pirms lēmuma par maksātnespējas veidu pieņemšanas ir izpildīti likumā paredzētie nosacījumi (saskaņā ar Civill kodeksu), ja vien Maksātnespējas likumā nav noteikts citādi. Ieskaits maksātnespējas procesā nav pieņemams īpaši tad, ja:

- parādnieka kreditors nav kļuvis par reģistrētu kreditoru attiecībā uz uzticamiem prasījumiem; vai
 - parādnieka kreditors ir ieguvis uzticamu prasījumu spēkā neesošas tiesiskās darbības rezultātā; vai
 - parādnieka kreditors zināja par parādnieka maksātnespēju laikā, kad uzticamais prasījums tika iegūts; vai
 - parādnieka kreditoram vēl ir jāsamaksā atbilstošais prasījums tādā apmērā, kādā tas pārsniedz kreditora uzticamo prasījumu; vai
- maksātnespējas tiesas pagaidu pasākumos noteiktajos gadījumos.

6 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē spēkā esošus līgumus, kuros parādnieks ir līgumslēdzēja puse?

Savstarpējās izpildes līgumi

Ja parādnieks bankrota pasludināšanas vai reorganizācijas vai parādu atvieglojumu atļaušanas laikā ir savstarpējās izpildes līguma puse, tostarp pirms līguma, kas parādniekam vai otrai pusei vēl ir pilnībā jāizpilda laikā, kad ir pasludināts bankrots vai ir atļauta reorganizācija vai parādu atvieglojumi, ir spēkā turpmākais:

- bankrota vai parādu atvieglojumu procesā maksātnespējas administratori līgumu var izpildīt parādnieka vietā un pieprasīt otras līguma puses izpildi, vai arī var noraidīt izpildi;

- reorganizācijas procesā parādniekam, kurš saglabā valdījuma tiesības, ir tādās pašas pilnvaras, bet ir jāsaņem kreditoru komitejas piekrišana.

Ja bankrota vai parādu atvieglojumu procesā maksātnespējas administrators nenorāda, ka līgums tiks izpildīts 30 dienās no bankrota rīkojuma vai parādu atvieglojumu atļaušanas izdošanas dienas, tiek uzskatīts, ka izpilde ir noraidīta; līdz tam otra puse nevar atkāpties no līguma, ja vien līgumiskās normas nepieļauj citādi. Reorganizācijas procesā parādnieki, kuri saglabā valdījuma tiesības un nenorāda, ka atsakās izpildīt līgumu 30 dienās no reorganizācijas apstiprināšanas dienas, īsteno savstarpējās izpildes līgumu.

Otra puse, kam ir pienākums pirmajai veikt izpildi, vispirms var šādu izpildi aizturēt līdz brīdim, kad šāda savstarpējā izpilde tiek veikta vai nodrošināta, izņemot gadījumus, kad otra puse līgumu ir noslēgusi pēc lēmuma par maksātnespēju publicēšanas.

Ja maksātnespējas administrators vai parādnieks, kurš saglabā valdījuma tiesības, atsakās līgumu izpildīt, otra puse var pieprasīt atlīdzību par izrietošu kaitējumu, reģistrējot prasījumu 30 dienās no izpildes atteikuma dienas. Otrās puses prasījumi, kas izriet no līguma turpināšanas pēc bankrota pasludināšanas, ir prasījumi pret maksātnespējīgā parādnieka mantu.

Otra puse nevar pieprasīt atlīdzināšanu par daļēju izpildi, kas veikta pirms lēmuma par maksātnespēju pieņemšanas, jo parādnieks izpildi nav veicis.

Fiksēti līgumi

Ja ir panākta vienošanās, ka rezultāts ar tirgus cenu ir piegādājams noteiktā laikā un noteiktā termiņā, un ja izpildes laiks vai termiņš beidzas pēc bankrota pasludināšanas, pienākuma izpildi pieprasīt nevar; var pieprasīt tikai atlīdzību par kaitējumu, ko izraisījusi parādnieka pienākumu neizpilde. "Kaitējums" ir starpība starp nolīgto cenu un samaksāto tirgus cenu bankrota pasludināšanas spēkā stāšanās dienā vietā, kas līgumā noteikta kā izpildes vieta. Otra puse var pieprasīt kompensāciju kā kreditors, reģistrējot prasījumu 30 dienās no bankrota pasludināšanas dienas.

Aizdevuma līgums

Ja parādnieks ir noslēdzis aizdevuma līgumu, pēc bankrota pasludināšanas maksātnespējas administrators var pieprasīt aizdevuma atgriešanu, pirms beidzas līgumā paredzētais aizdevuma termiņš.

Noma, apakšnoma

Attiecībā uz nomas un apakšnomas līgumiem pastāv detalizēti noteikumi. Cita starpā pēc bankrota pasludināšanas maksātnespējas administratoram ir tiesības izbeigt nomas un apakšnomas līgumus, ko noslēdzis parādnieks, likumā vai līgumā paredzētajā termiņā, pat ja tie ir noslēgti uz noteiktu laiku; uzteikšanas periods nevar būt garāks par trim mēnešiem. Tas neietekmē Civill kodeksa normas attiecībā to, kad un kādos apstākļos iznomātājs var nomu izbeigt.

Parādnieka līgumu projekti, kas otrai pusei vēl ir jāpieņem pēc tam, kad ir pasludināts bankrots

Kad bankrots ir pasludināts, parādnieka pieteikumi par līgumu slēgšanu, kas vēl nav pieņemti, un līgumu projekti, ko parādnieks ir pieņēmis, bet kas vēl ir jānoslēdz, tiek dzēsti, ja tie attiecas uz maksātnespējīgā parādnieka mantu. Līgumu projektus, ko parādnieks vēl nav pieņēmis, kad bankrots ir pasludināts, var pieņemt tikai maksātnespējas administrators.

Īpašumtiesību saglabāšana

Ja parādnieks ir pārdevis precī ar īpašuma tiesību paturēšanu un piegādājis to pircējam pirms bankrota pasludināšanas, pircējs var vai nu precī atgriezt, vai pieprasīt līguma darbības turpināšanu. Ja pirms bankrota procesa pasludināšanas parādnieks iegādājās un saņēma precī ar īpašuma tiesību paturēšanu, pārdevējs nevar pieprasīt preces atgriešanu, ja maksātnespējas administrators pilda līguma noteikumus bez nepamatotas kavēšanās pēc tam, kad pārdevējs to ir pieprasījis.

7 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē procedūras, ko sākuši individuāli kreditori (izņemot tiesvedībā esošas lietas)?

Maksātnespējas procesa uzsākšanai ir šādas sekas:

prasījumus un citas ar mantu saistītas tiesības nevar izmantot, ceļot prasību, ja tos var izmantot ar reģistrāciju;

tiesības uz prasījumu apmierināšanu no nodrošinājuma, kas saistīts ar parādniekam piederošiem aktīviem vai aktīviem, kuri ietilpst maksātnespējīgā parādnieka mantā, var izmantot un iegūt no jauna tikai tad, ja ir izpildīti Maksātnespējas likumā paredzētie nosacījumi. Tas attiecas arī uz tiesisku vai ķīlas apgrūtinājumu, kas piemērots nekustamam īpašumam pēc maksātnespējas procesa sākšanas;

izpildi vai apķīlāšanu, kas ietekmē parādniekam piederošos aktīvus, kā arī citus mantā ietilpstošos aktīvus, var norīkot vai uzsākt, taču nevar īstenot.

Savukārt prasījumiem pret mantu un līdzvērtīgu statusa prasījumiem izpildi vai apķīlāšanu, kas ietekmē parādnieka mantā ietilpstošos aktīvus, var īstenot, pamatojoties uz maksātnespējas tiesas nolēmumu un ievērojot nolēmumā izvirzītos ierobežojumus;

nav iespējams izmantot līgumā starp kreditoru un parādnieku nodibinātas tiesības, lai nolēmuma izpildē veiktu ieturējumus no algām vai citiem ienākumiem, kas uzskatāmi par algām vai ienākumiem.

8 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē tādu procedūru turpināšanu, kas ir tiesvedībā maksātnespējas procedūras sākšanas brīdī?

Maksātnespējas lēmumi rada moratoriju tiesu un šķīrējtiesu procesiem attiecībā uz prasījumiem un citām tiesībām, kas ir saistīti ar mantu, kuru var izmantot, reģistrējot maksātnespējas procesā, vai kas uzskatāmi par reģistrētiem maksātnespējas procesā, vai attiecībā uz prasījumiem, kas maksātnespējas procesā nav apmierināti. Ja nav noteikts citādi, nav iespējams turpināt šo procesu, kamēr ir spēkā maksātnespējas lēmums.

9 Kādas galvenās iezīmes raksturo kreditoru dalību maksātnespējas procedūrā?

Ar kreditoru piedalīšanos saistītie principi

Maksātnespējas process cita starpā balstās uz šādiem principiem, kas ietekmē kreditoru piedalīšanos:

maksātnespējas process ir jāveic tā, lai neviena no pusēm netaisnīgi neciestu un nebūtu prettiesiski labvēlīgākā stāvoklī un lai ātri, ekonomiski un pēc iespējas lielākā mērā tiktu apmierināti kreditoru prasījumi;

kreditoriem, kam saskaņā ar likumu ir būtībā tāds pats vai līdzīgs statuss, maksātnespējas procesā ir vienādas iespējas;

ja vien likumā nav paredzēts citādi, kreditora tiesības, kas ir labticīgi iegūtas pirms maksātnespējas procesa sākšanas, nevar ierobežot ar maksātnespējas tiesas nolēmumu vai maksātnespējas administratora īstenotā procesa rezultātā;

kreditoriem ir pienākums atturēties no darbībām, kuru mērķis ir apmierināt prasījumus ārpus maksātnespējas procesa, izņemot likumā atļautos gadījumus.

Kreditoru institūcijas

Kreditoru institūcijas ir šādas:

kreditoru sapulce;

kreditoru komisija (vai kreditoru pārstāvis).

Kreditoru sapulce ir atbildīga par kreditoru komitejas (vai kreditoru pārstāvja) dalībnieku un alternatīvo dalībnieku iecelšanu un izslēgšanu. Kreditoru sapulce var paturēt savā ziņā jebkādas jautājumus, kas ir kreditoru organizāciju kompetencē. Ja nav iecelta kreditoru komiteja vai kreditoru pārstāvis, šajā statusā rīkojas kreditoru sapulce, ja vien likumā nav paredzēts citādi.

Ja ir reģistrēti vairāk nekā 50 kreditori, kreditoru sapulcē ir jāizveido kreditoru komiteja. Citos gadījumos pietiek ar kreditoru pārstāvja ievēlēšanu.

Kreditoru komiteja izmanto kreditoru organizāciju pilnvaras, izņemot jautājumus, kuri ir ārpus kreditoru sapulces kompetences jomas vai kuras kreditoru sapulce ir paturējusi savā ziņā. Jo īpaši kreditoru komiteja uzrauga maksātnespējas administratora darbību un var iesniegt priekšlikumus maksātnespējas tiesā saistībā ar maksātnespējas procesu. Kreditoru komiteja aizstāv kreditoru kopējās intereses un, sadarbojoties ar maksātnespējas administratoru, palīdz sasniegt maksātnespējas procesa mērķi. Kreditoru komitejas normas ir piemērojamas *mutatis mutandis* kreditoru pārstāvjiem.

Kreditoru kategorijas

Likumā izšķir nodrošinātos un nenodrošinātos kreditorus.

Nodrošināts kreditors ir kreditors, kura prasījumu nodrošina mantā ietilpstoši aktīvi apgrūtinājuma, saglabāšanas tiesību, īpašumtiesību maiņas ierobežojuma, tiesību fiduciāras nodošanas, prasījuma pierakstīšanas nodrošinājumam vai citu saskaņā ar ārvalstu tiesību aktiem paredzētu tiesību veidā. Nodrošinātajiem kreditoriem ir iespēja būtiski ietekmēt maksātnespējas procesa gaitu. Ja parādnieks ir uzņēmējdarbības vienība, ko var reorganizēt saskaņā ar Maksātnespējas aktu, rezolūcijas par maksātnespējas veidu (bankrots vai reorganizācija) pieņemšanai ir nepieciešams, lai par to nobalsotu vismaz puse nodrošināto (kā arī nenodrošināto) kreditoru, kuri piedalās kreditoru sapulcē, mērot pēc prasījumu apmēra, ja vien par rezolūciju nenobalso vismaz 90 % no klātesošajiem kreditoriem, aprēķinot atbilstoši prasījumu apmēram. Nodrošināts kreditors var arī sniegt norādes personai, kurai ir valdījuma tiesības, par to, kā pārvaldīt nodrošinājumu, kas šo personu saista, ja šādas norādes ir vērstas uz labu pārvaldību. Maksātnespējas administratoram ir saistoši arī tie nodrošināto kreditoru norādījumi, kas attiecas uz nodrošinājuma pārvēršanu naudas izteiksmē. Maksātnespējas administratori šādas norādes var noraidīt, ja uzskata, ka nodrošinājuma priekšmetu naudas izteiksmē var pārvērst izdevīgāk, un šādā gadījumā viņi pieprasa maksātnespējas tiesai pārskatīt minētās norādes tās uzraudzības darbību ietvaros. Maksātnespējas procesā ietilpstošas preces, tiesību, prasījuma vai cita aktīva pārvēršana naudas izteiksmē dzēš nodrošinātā kreditora prasījuma nodrošinājumu, pat ja kreditors prasījumus nav reģistrējis.

Nodrošināto kreditoru prasījumus apmierina no to ienākumu pilnas summas, kas gūti no pārvēršanas naudas izteiksmē, no kuras atskaita maksātnespējas administratora honorāru un pārvaldības un pārvēršanas naudas izteiksmē izmaksas, jebkurā procesa brīdī, ņemot vērā nodrošinājuma rašanās laiku.

Visi pārējie kreditori nav nodrošināti. To statuss maksātnespējas procesā ir vājāks, un paredzamais apmērs, kādā to prasījumi tiks apmierināti, saskaņā ar statistikas datiem parasti ir daudz mazāks.

10 Kādā veidā maksātnespējas administrators drīkst izmantot vai atsavināt parādnieka mantā ietilpstošus aktīvus?

Maksātnespējas administratori maksātnespējas procesā var izmantot mantā ietilpstošos aktīvus. Maksātnespējas administrators saņem atļauju atsavināt mantu, izmantot tiesības un dzēst saistības, kas attiecas uz parādnieku ar mantu saistītās lietās. Konkrēti, maksātnespējas administrators izmanto maksātnespējīgā parādnieka mantā ietilpstošo akciju turētāja tiesības, pieņem lēmumus par uzņēmējdarbības noslēpumiem un citām konfidencialitātes jomām, rīkojas kā darba devējs attiecībās ar parādnieka darbiniekiem, kā arī ir atbildīgs par parādnieka uzņēmuma, grāmatvedības un nodokļu saistību izpildi. Tāpat maksātnespējas administratoram ir pienākums mantu pārvērst naudas izteiksmē.

Reorganizācijas un parādu atvieglojumu procesā parādnieks saglabā šīs tiesības, taču uz tām attiecas būtiski ierobežojumi.

11 Kādi prasījumi jāizvirza pret maksātnespējīgā parādnieka mantu un kādas darbības tiek veiktas ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Prasījumus pret mantu un līdzvērtīgus prasījumus var pilnībā segt jebkurā laikā pēc maksātnespējas lēmuma pieņemšanas.

Tiek izšķirts turpmākais:

prasījumi pret mantu, kas rodas pēc maksātnespējas procesa ierosināšanas vai moratorija pasludināšanas (it īpaši skaidras naudas izdevumu atlīdzināšana un pagaidu pilnvarotās personas, parādnieka likvidatora un kreditoru komitejas dalībnieku honorārs un no kredīta finansējuma izrietoši kreditoru prasījumi); prasījumi pret mantu, kas izriet pēc maksātnespējas lēmuma pieņemšanas (it īpaši skaidras naudas izdevumi un maksātnespējas administratora honorārs, nodokļi, maksas, nodevas, sociālās apdrošināšanas iemaksas, valsts nodarbinātības politikas iemaksas un valsts veselības apdrošināšanas iemaksas); prasījumi, kas ir līdzvērtīgi prasījumiem pret mantu (it īpaši parādnieka darbinieku darba tiesību prasījumi un kreditoru prasījumi par likumā paredzēto apkopi)

12 Kādi noteikumi reglamentē prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un atzīšanu?

Prasījumu iesniegšana

Kreditori iesniedz prasījumus maksātnespējas tiesā, izmantojot īpaši paredzētu veidlapu, un to var darīt no maksātnespējas procesa ierosināšanas brīža līdz maksātnespējas lēmumā norādītajam termiņam. Pēc termiņa iesniegtos prasījumus maksātnespējas tiesa neņem vērā, un maksātnespējas procesā tie netiek apmierināti. Iesniedz arī prasījumus, kas jau ir ierosināti tiesā, un izpildāmus prasījumus, tostarp prasījumus, kas tiek atgūti izpildes vai apķīlāšanas kārtībā. Kreditors, kas iesniedz pieprasījumu vai kas uzskatāms kā reģistrētais kreditors, var atsaukt prasījumu jebkurā maksātnespējas procesa brīdī.

Pieteikumā, ar ko ierosina prasījumu, ir jāpaskaidro, kā prasījums radās un kāds ir tā apmērs. Prasījums vienmēr ir jāizsaka naudas izteiksmē, pat ja tas nav monetārs aktīvs. Pieteikumam jāpievieno visi dokumenti, uz kuriem dota atsauce prasījuma pieteikumā. Prasījuma izpildāmība ir jāpierāda ar publisku aktu.

Noilguma termiņa vai termiņa, kad beidzas tiesības, nolūkā pieteikumam, ar ko iesniedz prasījumu, ir tādas pašas sekas kā prasībai vai citai tiesību izmantošanai tiesā; laika atskaite sākas dienā, kad pieteikums ir iesniegts maksātnespējas tiesā.

Kreditors atbild par prasījuma pieteikumā norādītās informācijas pareizību. Pēc maksātnespējas administratora ieteikuma maksātnespējas tiesa var piemērot sodu, ja prasījuma apmērs ir pārspīlēts (par vairāk nekā 100 %), izdodot rīkojumu iemaksāt tādu summu mantā, kas noteikta attiecībā uz visiem apstākļiem, kuri saistās ar prasījuma iesniegšanu un prasījuma pārskatīšanu, līdz tādām apmēram, par kuru iesniegtā prasījuma summa pārsniedz faktiski noskaidroto vērtību.

Kreditora tiesības uz prasījuma apmierināšanu no nodrošinājuma netiek ņemtas vērā, ja tas ir iesniegts nepareizā kārtībā vai ja izskatīšanas laikā konstatē, ka apmērs, kādā tas ir bijis nodrošināts, ir pārspīlēts par vairāk nekā 100 %. Šādā gadījumā maksātnespējas tiesa kreditoram var piemērot sodu, norīkojot samaksāt (naudas) summu par labu nodrošinātiem kreditoriem, kuri ir iesnieguši prasījumus ar nodrošinājumu, kas attiecas uz tiem pašiem aktīviem.

Maksātnespējas tiesa nosaka šāda maksājuma summu attiecībā uz visiem apstākļiem, kuros tiesības uz pieprasījuma apmierināšanu no nodrošinājuma tika izmantotas un pārskatītas, līdz tādām apmēram, par kādu pieteikumā norādītā nodrošinājuma vērtība pārsniedza noskaidroto nodrošinājuma vērtību.

Reģistrēto prasījumu pārbaude

Iesniedzot prasījumus vispirms izskata maksātnespējas administrators, kurš galvenokārt veic to kontrolpārbaudi, salīdzinot ar pavaddokumentiem un parādnieka pārskatiem vai reģistriem, kas izveidoti saskaņā ar īpašiem tiesību aktiem. Tad maksātnespējas administrators aicina parādnieku komentēt prasījumus. Attiecīgajos gadījumos maksātnespējas administrators veic nepieciešamo prasījumu pārbaudi, sadarbojoties ar varas iestādēm, kurām šādi sadarboties ir pienākums.

Ja iesniegtais prasījums ir kļūdainš vai nepilnīgs, maksātnespējas administrators aicina kreditoru to labot vai pabeigt 15 dienās (var noteikt garāku termiņu), kā arī informē par to, kā tas būtu jādara. Prasījumus, kas nav savlaicīgi atbilstoši papildināti vai laboti, maksātnespējas administrators iesniedz maksātnespējas tiesā, lai tiktu pieņemts lēmums par pieteikumu ņemšanu vērā. Kreditors ir atbilstoši jāinformē.

Maksātnespējas administrators sagatavo iesniegto prasījumu sarakstu. Nodrošinātos kreditorus uzskaita atsevišķi. Ja maksātnespējas administrators prasījumus noraida, tas ir nepārprotami jānorāda. Par visiem kreditoriem ir jānorāda informācija, kas nepieciešama, lai tos identificētu un novērtētu to, kā prasījums radās, kā arī prasījuma summa un to secība. Turklāt nodrošinātiem kreditoriem ir jānorāda nodrošinājuma pamatojums un veids.

Maksātnespējas tiesa pirms pārbaudes sēdes publicē iesniegto prasījumu sarakstu maksātnespējas reģistrā. Maksātnespējas tiesa maksātnespējas reģistrā nekavējoties publicē arī informāciju par jebkādam izmaiņām iesniegto prasījumu sarakstā.

Tad iesniegtos prasījumus pārbauda maksātnespējas tiesas sasauktā pārbaudes sēdē. Sēdes laiku un vietu maksātnespējas tiesa nosaka savā maksātnespējas lēmumā. Kreditori iesniedzamā prasījuma apmēru var mainīt līdz pārbaudes sēdes beigām, ja vien prasījums nav nodrošināts vai nav noraidīts ar nepārsūdzamu lēmumu. Taču kreditori nevar mainīt iemeslu, kāpēc reģistrētais prasījums ir radies, vai arī tā novērtējumu.

Prasījumu noliegšana

Visu iesniegto prasījumu patiesumu, apmēru un novērtējumu var noliegt: a) maksātnespējas administrators; b) parādnieks vai c) reģistrēts kreditors.

Kreditora prasījuma noliegumā, ko noliedz cits reģistrēts kreditors, ir jābūt tādām pašām ziņām kā prasībai saskaņā ar Civilprocesa kodeksu, un tajā ir nepārprotami jānorāda, vai tiek noliegts prasījuma patiesums, apmērs vai novērtējums. Noliegumu iesniedz, izmantojot noteiktu veidlapu.

Maksājuma likumā ir paredzēti šādi nolieguma veidi:

prasījuma patiesuma noliegums — tiek apgalvots, ka prasījums nebija radies vai ka tas ir pilnībā dzēsts vai uz to attiecas noilgums;

prasījuma summas noliegums — tiek apgalvots, ka patērētāja saistību apmērs ir mazāks par reģistrēto summu (personai, kas noliedz prasījuma summu, ir jānorāda arī prasījuma summas faktiskais apmērs);

prasījuma novērtējuma noliegums — tiek apgalvots, ka prasījumam ir zemāks novērtējums, nekā norādīts iesniegtajā prasījumā, vai ir noliegta tiesības uz prasījuma apmierināšanu no nodrošinājuma (personai, kas noliedz prasījuma novērtējumu, ir jānorāda arī novērtējums, saskaņā ar kuru prasījums būtu jāapmierina).

Ja reģistrēts kreditors noliedz cita reģistrēta kreditora prasījumu, šie kreditori kļūst par papildu strīda pusēm. Maksātnespējas administratoriem, kas vēlas palīdzēt tāda papildu strīda pusei, kurā tie nepiedalās, ir tiesības iejaukties.

Lēmumus par noliegto pieprasījumu patiesumu, summu un novērtējumu pieņem maksātnespējas tiesa.

13 Kādi noteikumi regulē ieņēmumu sadali ? Kā nosaka prasījumu un kreditoru tiesību hierarhiju?

Maksātnespējīgā parādnieka mantu bankrota procesā pārvērš naudas izteiksmē. Tas nozīmē, ka visus mantai piederošos aktīvus pārvērš skaidrā naudā, lai proporcionāli apmierinātu kreditoru prasījumus. Mantu naudas izteiksmē pārvērš maksātnespējas administrators. To var darīt tikai pēc tam, kad bankrota rīkojums kļūst galīgs un ir notikusi pirmā kreditoru sapulce. Izņēmums ir aktīvi, kam ir nenovēršams bojāejas vai sabojāšanās risks; izņēmumu, pamatojoties uz citiem apsvērumiem, var atļaut arī maksātnespējas tiesa. Mantas pārvēršana naudas izteiksmē dzēš visas izpildes vai apklāšanas rīkojuma sekas un citas nepilnības, kas saistītas ar aktīvu realizāciju, ja vien likumā nav paredzēts citādi.

Maksātnespējīgā parādnieka mantu naudas izteiksmē var pārvērst:

publiskā izsolē;

pārdodot kustamo un nekustamo mantu saskaņā ar Civilprocesa kodeksa izpildes noteikumiem;

pārdodot aktīvus bez izsoles.

Ja no mantas pārvēršanas naudas izteiksmē gūtie ienākumi nav pietiekami visu prasījumu apmierināšanai, vispirms sedz maksātnespējas administratora honorārus un skaidras naudas izdevumus, pēc tam — kreditoru prasījumus, kas rodas moratorijā, kreditoru prasījumus no kredīta finansēšanas, izmaksas, kas saistītas ar mantas uzturēšanu un pārvaldību, parādnieka darbinieku darba tiesību prasījumus un kreditoru prasījumus attiecībā uz veselības aprūpi un kompensācijām par veselībai nodarītu kaitējumu. Citus prasījumus apmierina proporcionāli.

Pēc tam, kad lēmums par noslēguma pārskata apstiprināšanu kļūst galīgs, maksātnespējas administrators maksātnespējas tiesā iesniedz rīkojuma projektu par mantas sadali, norādot, cik būtu jāizmaksā par katru prasījumu pārskatītajā reģistrēto prasījumu sarakstā. Pamatojoties uz to, maksātnespējas tiesa izdod rīkojumu par mantas sadali, kurā tā nosaka kreditoriem izmaksājamās summas. Visu sadales sarakstā iekļauto kreditoru prasījumus apmierina proporcionāli pārbaudītajai viņu prasījumu summai. Pirms sadales apmierina līdz šim nesamaksātus prasījumus, kurus var samaksāt jebkurā bankrota procesa brīdī, un konkrēti:

prasījumus pret mantu — skaidras naudas izdevumus un maksātnespējas administratora honorārus, ar parādnieka mantas uzturēšanu un administrēšanu saistītas izmaksas, nodokļus, maksas nodevas, sociālās apdrošināšanas iemaksas, valsts nodarbinātības politikas iemaksas, valsts veselības apdrošināšanas iemaksas utt.;

līdzvērtīgus prasījumus — parādnieka darbinieku darba tiesību prasījumus, kreditoru prasījumus attiecībā uz veselībai nodarīta kaitējuma kompensāciju, valsts prasījumus utt.;

nodrošinātus prasījumus.

14 Kādi ir maksātnespējas procedūras izbeigšanas nosacījumi un sekas (jo īpaši, to izbeidzot ar mierzīgumu)?

Bankrota procesa pabeigšana

Kad manta ir pārvērsta naudas izteiksmē, maksātnespējas administrators iesniedz maksātnespējas tiesā noslēguma pārskatu. Noslēguma pārskatā ir jāapraksta maksātnespējas administratora darbību vispārējās iezīmes un jāietver kvantitatīvs novērtējums par šādu darbību finanšu rezultātiem. Pārskatā jānorāda starp kreditoriem sadalāmā summa un jāuzskaita kreditori, norādot, kāda daļa no kopējās summas tiem pienākas. Līdz ar noslēguma pārskatu maksātnespējas administrators maksātnespējas tiesā iesniedz paziņojumu par honorāru un izmaksām.

Maksātnespējas tiesa pārskata maksātnespējas administratora noslēguma pārskatu un rēķinu, un maksātnespējas administrators pēc sēdes izlabo tajos esošās kļūdas un nepilnības. Maksātnespējas tiesa nodod maksātnespējas administratora pārskatīto noslēguma pārskatu pusēm, publicējot to publiska paziņojuma formā. Pēc tam, kad lēmums par noslēguma pārskata apstiprināšanu kļūst galīgs, maksātnespējas administrators maksātnespējas tiesā iesniedz rīkojuma projektu par mantas sadali, norādot, cik būtu jāizmaksā par katru prasījumu pārskatītajā reģistrēto prasījumu sarakstā. Tad maksātnespējas tiesa izdod rīkojumu par mantas sadali, kurā tā nosaka kreditoriem izmaksājamās summas. Visu sadales sarakstā iekļauto kreditoru prasījumus apmierina proporcionāli pārbaudītajai viņu prasījumu summai. Maksātnespējas tiesa sadales rīkojumā nosaka maksātnespējas administratoram izpildes termiņu, kas nevar būt garāks par diviem mēnešiem no dienas, kad sadales rīkojums stājas spēkā.

Bankrota process beidzas tad, kad maksātnespējas administrators iesniedz pārskatu par sadales rīkojuma izpildi un maksātnespējas tiesa pieņem lēmumu par procesa izbeigšanu. Tiesa nolemj slēgt maksātnespējas procesu arī atsevišķās citās likumā paredzētās situācijās, piemēram, ja ir konstatēts, ka parādnieka aktīvi nepārprotami ir nepietiekami, lai apmierinātu kreditoru prasījumus. Kad lēmums par bankrota procesa izbeigšanu kļūst galīgs, maksātnespējas process ir pabeigts.

Reorganizācijas pabeigšana

Reorganizācija beidzas ar maksātnespējas tiesas lēmumu, kurā tā atzīst reorganizācijas plāna vai būtisku tā daļu izpildi. Tiesības pārsūdzēt šo lēmumu nav paredzētas.

Reorganizāciju var izbeigt arī ar maksātnespējas tiesas lēmumu pārvērst reorganizāciju par bankrota procesu, kas notiek likumā paredzētajos gadījumos, it īpaši tad, ja rodas problēmas, apstiprinot un izpildot reorganizācijas plānu. Maksātnespējas tiesa nevar pieņemt lēmumu par reorganizācijas pārvēršanu bankrota procesā, ja ir izpildīti būtiski reorganizācijas plāna aspekti. Apelācijas sūdzību pret tiesas lēmumu pārvērst reorganizāciju par bankrota procesu var iesniegt parādnieks, reorganizācijas pieteicējs, maksātnespējas administrators vai kreditoru komiteja. Kad maksātnespējas tiesa nolemj pārvērst reorganizāciju par bankrota procesu, rodas ar bankrota pasludināšanu saistītās sekas, ja vien maksātnespējas tiesa savā lēmumā nenosaka citus šādas pārvēršanas nosacījumus.

Parādu atvieglojumu procesa pabeigšana

Parādu atvieglojumus izbeidz ar maksātnespējas tiesas lēmumu, kurā ir atzīta parādu atvieglojumu īstenošana. Tiesības pārsūdzēt šo lēmumu nav paredzētas. Ja parādnieks pienācīgi un savlaicīgi izpilda visus pienākumus saskaņā ar apstiprinātu parādu atvieglojumu metodi, maksātnespējas tiesa — pēc parādnieka ieteikuma — izdod rīkojumu par parādnieka atbrīvošanu no to prasījumu samaksas, kas ietverti parādu atvieglojumu procesā, tādā apmērā, kādā tie vēl nav izpildīti.

Parādu atvieglojumus var izbeigt arī tad, ja tiesa izbeidz šo procesu un nolemj risināt parādnieka maksātnespēju ar bankrota procesa starpniecību, kas notiek likumā paredzētajos gadījumos, it īpaši tad, ja parādnieks neizpilda parādu atvieglojumu nosacījumus.

15 Kādas ir kreditoru tiesības pēc maksātnespējas procedūras izbeigšanas?

Bankrota procesā par fiziskas personas aktīviem (jebkurā laikā pēc bankrota procesa pabeigšanas) vai juridiskas personas aktīviem (līdz tās likvidācijai, izslēdzot no valsts reģistra) pēc procesa pabeigšanas var izdot apķīlāšanas vai izpildes rīkojumu attiecībā uz prasījumu, kas ir noteikts un ko parādnieks nenoliedz, un kas nav apmierināts bankrota procesa gaitā. Kad ir iesniegts pieteikums par izpildi, ir jāiesniedz tikai apstiprinājuma lapa un pārskats par attiecīgā prasījuma apstiprinājumu bankrota procesā. Ja pēc bankrota procesa pabeigšanas ir pagājuši desmit gadi, šīm tiesībām iestājas noilgums, un noilguma termiņa atskaite sākas dienā, kad stājas spēkā rīkojums par procesa pabeigšanu.

Reorganizācijas gadījumos pēc tam, kad reorganizācijas plāns stājas spēkā, pret parādnieku var norīkot un īstenot izpildi vai apķīlāšanu, lai atgūtu reorganizācijas plānā norādītu prasījumu. Taču, ja prasījums ir noliegts, izpilde un apķīlāšana ir iespējama tikai tad, ja maksātnespējas tiesas lēmumā ir noteikts, ka prasījums ir kļuvis galīgs; šis lēmums ir jāpievieno pieteikumam.

Parādu atvieglojumu gadījumā pēc parādu atvieglojuma procesa beigām un atbrīvošanas no pārējo prasījumu samaksas vairs nav iespējams pieprasīt, lai kreditoru atlikušie prasījumi tiktu apmierināti ar izpildi vai apķīlāšanu. Nav būtiski, vai kreditoru prasības parādu atvieglojumu procesā ir daļēji apmierinātas un vai tie maksātnespējas procesā vispār ir reģistrējuši savu prasījumu.

16 Kurš sedz maksātnespējas procedūrā radušās izmaksas un izdevumus?

Izmaksas — īpaši maksātnespējas administratora honorārs un skaidras naudas izmaksas — ir jāsedz no mantas, t. i., tos sedz parādnieks.

Tā kā maksātnespējīgā parādnieka manta ne vienmēr ir pietiekami liela, lai segtu izmaksas, maksātnespējas tiesa pirms lemšanas par maksātnespējas pieteikumu var iepriekš samaksāt maksātnespējas procesa izmaksas līdz noteiktam termiņam, ja tas ir nepieciešams, lai segtu procesa izmaksas, un ja nepieciešamos resursus nevar nodrošināt ar citiem līdzekļiem. Tas ir spēkā pat tad, ja ir nepārprotami skaidrs, ka parādniekam nav aktīvu. Likumā ir noteikts maksimālais šādu iepriekšējo maksājumu apmērs. Ja ir iesaistīti vairāki maksātnespējas administrators, viņiem ir jāmaksā solidāri.

Ja no mantas izmaksas nav iespējams segt, atlikušo summu sedz no iepriekšējā maksājuma par maksātnespējas procesa izmaksām, t. i., to sedz pieteikuma iesniedzējs.

Ja minētās izmaksas nevar segt arī ar iepriekšējo maksājumu, šo summu sedz valsts. Īpaši tiesību akti nosaka maksimālo izmaksu summu, ko sedz valsts.

17 Kādi noteikumi reglamentē kreditoru kopumam kaitējošu juridisku aktu spēkā neesību, atzīšanu par spēkā neesošiem vai neizpildāmību?

Parādnieka tiesiskas darbības ar mērķi samazināt iespējas, ka kreditoru prasījumi tiks apmierināti, vai dot priekšroku konkrētiem kreditoriem nav izpildāmas. Jebkādu neizpildi no parādnieka puses šajā sakarā arī uzskata par tiesisku darbību. Izšķir trīs šādu neizpildāmu darbību kategorijas: a) tiesiskas darbības bez pienācīgas atbildības; b) preferenciālas tiesiskas darbības, kuru rezultātā rodas situācija, kad viens kreditors saņem lielāku prasījuma apmierinājumu, nekā tas citādi būtu saņēmis bankrota procesā, tādējādi kaitējot citiem kreditoriem; c) tiesiskas darbības, ar kurām parādnieks tīšuprāt samazina kreditora apmierinājuma apmēru, ja šāds nodoms bija zināms otrai pusei vai ja, ņemot vērā visus apstākļus, otrai pusei par to bija jāzina.

Parādnieka tiesisko darbību neizpildāmību nosaka ar maksātnespējas tiesas nolēmumu prasībā, ko ierosina maksātnespējas administrators, iebilstot pret parādnieka tiesiskajām darbībām (prasība par darījuma atcelšanu). Maksātnespējas administrators var ierosināt prasību atcelt darījumu viena gada laikā no dienas, kad stājas spēkā maksātnespējas lēmums. Ja šajā laikposmā prasība nav ierosināta, tiesības atcelt darījumu zaudē spēku. Parādnieka atbildība no neizpildāmām tiesiskām darbībām veido mantas daļu, tiklīdz nolēmums, ar ko atzīst prasību atcelt darījumu, kļūst galīgs.

Tiesiskas darbības neizpildāmība neietekmē tās piemērojamību. Taču maksātnespējas procesā parādnieka atbildība no neizpildāmām tiesiskām darbībām veido daļu no mantas. Ja parādnieka sākotnējo atbildību no neizpildāmām tiesiskām darbībām nevar pievienot mantai, ir jānodrošina līdzvērtīga kompensācija.

Maksātnespējas tiesai nav saistošs maksātnespējas procesa gaitā pieņemts citas tiesas lēmums vai citas iestādes konstatējums, ka tiesiska darbība, kas attiecas uz parādnieka aktīviem vai saistībām, nav spēkā, vai arī konstatējums, kas radies jebkādā citā veidā. Maksātnespējas procesa gaitā tikai maksātnespējas tiesa pārbauda šādas tiesiskas darbības spēkā neesamību — vai nu ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, vai ar papildu strīdu par šo

jautājumu. Šajā strīdā prasību var ierosināt maksātnespējas procesa puses, kas nav parādnieks, izņemot parādnieku, kurš saglabā valdījuma tiesības, un maksātnespējas administrators vai prokurors. Maksātnespējas administratoram vienmēr ir jābūt pieteicējam vai atbildētājam. Ja pēc tam galīgajā nolēmumā tiek atzīts, ka tiesiskā darbība, kas saistīta ar parādnieka aktīviem vai saistībām, nav spēkā, tad atbildības veidā gūtais ekonomiskais labums ir jāiekļauj atpakaļ mantā.

Ja tiesiskā darbība, kas saistīta ar parādnieka aktīviem vai saistībām, tiek atzīta par spēkā neesošu ar tiesas nolēmumu, kas kļuvis galīgs pirms maksātnespējas procesa ierosināšanas, tiesiskā darbība, uz ko attiecas nolēmums, arī maksātnespējas procesā tiek uzskatīta par spēkā neesošu.

Īpaši noteikumi attiecībā uz noteiktām prasījumu kategorijām

Īpašus noteikumus piemēro šādām prasījumu kategorijām:

tādi prasījumi pret mantu, kas izriet no maksātnespējas procesa ierosināšanas vai pēc moratorija pasludināšanas;

tādi prasījumi pret mantu, kas izriet no maksātnespējas lēmuma;

prasījumi, kas ir līdzvērtīgi prasījumiem pret mantu;

subordinēti prasījumi;

parādnieka akcionāru vai dalībnieku prasījumi, kas izriet no dalības uzņēmumā vai kooperatīvā.

Lapa atjaunināta: 21/08/2018

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Maksātnespēja - Igaunija

Igaunijas tiesību aktos ir paredzētas trīs dažādas maksātnespējas procedūras: bankrota procedūra, reorganizācijas procedūra un parāda pārstrukturēšanas procedūra. Bankrota procedūru reglamentē Bankrota likums, uz reorganizāciju attiecināmie noteikumi ir izklāstīti Likumā par reorganizāciju, savukārt parāda pārstrukturēšanas noteikumi — Parādu pārstrukturēšanas un aizsardzības likumā. Likumu teksti ir pieejami igauņu un angļu valodā Igaunijas oficiālā izdevuma *Riigi Teataja* (Valsts oficiālā avīze) tiešsaistes lapā.

Bankrota procedūras mērķis ir apmierināt kreditoru prasījumus ar debitora aktīviem, pārvedot debitora aktīvus vai veicot debitora uzņēmuma sanāciju. Ja debitors ir fiziska persona, ar bankrota procedūru viņam tiek dota iespēja atbrīvoties no savām saistībām. Bankrota procedūrā tiek noteikts debitora maksātnespējas iemesls.

Reorganizācijas procedūras mērķis ir uzņēmuma reorganizācijas gaitā ņemt vērā uzņēmumu, kreditoru un trešo personu intereses un aizsargāt to tiesības. Uzņēmuma reorganizācija ir tādu pasākumu kopuma piemērošana, kas ļautu uzņēmumam pārvarēt ekonomiskās grūtības, atjaunot likviditāti, uzlabot rentabilitāti un nodrošinātu tā ilgtspējīgu pārvaldību.

Parāda pārstrukturēšanas procedūras mērķis ir atvieglot tādas fiziskas personas parādu pārstrukturēšanu, kurai ir maksātnespējas problēmas (debitors), lai pārvarētu šīs maksātnespējas problēmas un izvairītos no bankrota procedūras. Parāda pārstrukturēšanas procedūra ļauj debitoram pārstrukturēt savas finanšu saistības (personīgās parādsaistības), pagarinot saistību izpildes termiņu, pildot saistības pa daļām vai samazinot saistību apmēru.

Padomes 2000. gada 29. maija Regulas (EK) Nr. 1346/2000 par maksātnespējas procedūrām darbības jomā ietilpst bankrota procedūra. Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 20. maija Regulas (ES) 2015/848 par maksātnespējas procedūrām (pārstrādātā redakcija) darbības jomā ietilpst bankrota procedūra un parāda pārstrukturēšanas procedūra.

1 Pret kādiem subjektiem var vērst maksātnespējas procedūru?

Saskaņā ar Igaunijas tiesību aktiem fiziska persona ir cilvēks, savukārt juridiska persona ir tiesību subjekts, kas dibināts atbilstīgi likumam. Juridiska persona var būt privāttiesību subjekts vai publisko tiesību subjekts. "Juridiska persona kā privāttiesību subjekts" ir juridiska persona, kas dibināta privātu interešu nolūkā un saskaņā ar likumu, kurš reglamentē attiecīgo juridisko personu veidu. Juridiskas personas kā privāttiesību subjekti ir pilnsabiedrības, līgumsabiedrības ar ierobežotu atbildību, viena dalībnieka sabiedrības ar ierobežotu atbildību, akciju sabiedrības, tirdzniecības asociācijas, fondi un bezpeļņas asociācijas. Juridiskas personas kā publisko tiesību subjekti ir valsts un vietējās varas iestādes un citas juridiskās personas, kas dibinātas sabiedrības interesēs un saskaņā ar likumu par juridiskajām personām.

1. Bankrota procedūra

Bankrota procedūru var uzsākt gan pret juridisku, gan fizisku personu neatkarīgi no tā, vai fiziskā persona ir uzņēmums. Valsts vai vietējā varas iestāde nevar bankrotēt.

2. Reorganizācijas procedūra

Reorganizācijas procedūru var uzsākt tikai pret juridisko personu, kas ir privāttiesību subjekts.

3. Parāda pārstrukturēšanas procedūra

Parāda pārstrukturēšanas procedūru var uzsākt pret fiziskām personām, kurām ir maksātnespējas problēmas, neatkarīgi no tā, vai šīs fiziskās personas ir uzņēmumi. Parāda pārstrukturēšanu var pieprasīt debitors, kura dzīvesvieta ir Igaunijā un kurš ir uzturējies Igaunijā ne mazāk kā divus gadus pirms parāda pārstrukturēšanas pieteikuma iesniegšanas.

2 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var sākt maksātnespējas procedūru?

1. Bankrota procedūra

Bankrots nozīmē debitora maksātnespēju, kas pasludināta ar tiesas spriedumu. Tādējādi pirmais un galvenais priekšnoteikums tam, lai tiktu uzsākta bankrota procedūra, ir debitora maksātnespēja.

Debitors ir maksātnespējīgs, ja tas nespēj apmierināt kreditoru prasījumus un ja tā finanšu stāvokļa dēļ šī nespēja nav pārejoša. Debitors, kas ir juridiska persona, ir maksātnespējīgs arī tad, ja tā aktīvi nav pietiekami, lai segtu tā saistības, un tā finanšu stāvokļa dēļ šī nepietiekamība nav pārejoša. Ja bankrota pieteikumu iesniedz debitors, tiesa pasludinās bankrotu arī tad, ja maksātnespēja varētu iestāties nākotnē. Ja bankrota pieteikumu iesniedz debitors, tiek pieņemts, ka debitors ir maksātnespējīgs.

Otrs galvenais priekšnoteikums tam, lai tiktu uzsākta bankrota procedūra, ir bankrota pieteikuma iesniegšana, turklāt to var iesniegt vai nu debitors, vai arī kreditors.

Ja bankrota pieteikumu iesniedz debitors, tam šajā pieteikumā ir jāpamato sava maksātnespēja. Ja bankrota pieteikumu iesniedz kreditors, tam minētajā pieteikumā ir jāpamato debitora maksātnespēja un jāpierāda prasījuma esamība.

Tiesa var pieprasīt, lai pieteikumu iesniegušais kreditors iemaksā tiesas noteiktu naudas summu kā tiesas depozītu pagaidu administratora atalgojuma un izdevumu segšanai, ja pastāv iemesls uzskatīt, ka bankrotējušā uzņēmuma rīcībā nav pietiekami daudz mantas, lai segtu šos izdevumus. Ja kreditors neiemaksā depozītu, procedūra tiks slēgta.

Tiesa atteiksies pieņemt kreditora iesniegtu bankrota pieteikumu, ja tajā nav norādīts, ka iesniedzējam ir prasījums pret debitoru, vai nav pamatota debitora maksātnespēja, vai ja tas ir balstīts uz prasījumu, attiecībā uz kuru ir piemērojams reorganizācijas plāns vai parāda pārstrukturēšanas plāns. Tiesa arī atteiksies pieņemt bankrota pieteikumu, ja pastāv citi iemesli, kas noteikti Civilprocesa kodeksā.

Tiesa izbeigs procedūru, nepasļudinot bankrotu, neatkarīgi no tā, vai debitors ir maksātnespējīgs, ja debitora aktīvi nav pietiekami, lai segtu bankrota procedūras gaitā radušās izmaksas un izdevumus, un ja nav iespējams atgūt vai atgriezt aktīvus vai iesniegt prasījumu pret vadības struktūras locekli. Tiesa bankrotu pasludina ar spriedumu (spriedums par bankrotu). Spriedumā par bankrotu ir jānorāda bankrota pasludināšanas laiks. Bankrota procedūra tiek uzsākta ar bankrota pasludināšanu.

Ja tiesa ir pasludinājusi bankrotu, tā nekavējoties publicē attiecīgu paziņojumu (paziņojums par bankrotu) oficiālajā izdevumā *Ametlikud Teadaanded* (Oficiālie paziņojumi).

Sprieduma par bankrotu izpilde ir jāuzsāk nekavējoši. Sprieduma par bankrotu izpildi nedrīkst apturēt vai atlikt, un nedrīkst mainīt tā izpildes veidu vai procedūru, kas noteikta likumā, ar ko reglamentē sprieduma par bankrotu izpildi. Ja augstāka tiesa anulē spriedumu par bankrotu, tas neietekmē administratora vai attiecībā uz administratoru veikto tiesisko darbību spēkā esamību. Debitors un pieteikumu iesniegušais kreditors var pārsūdzēt spriedumu par bankrotu 15 dienās no dienas, kad tika publicēts paziņojums par bankrotu. Debitors un bankrota pieteikuma iesniedzējs var pārsūdzēt Augstākajā tiesā apgabala tiesas nolēmumu par apelāciju pret spriedumu par bankrotu. Administrators nedrīkst iesniegt apelāciju debitora vārdā un nedrīkst arī pārstāvēt debitoru apelācijas izskatīšanas sēdē.

Bankrota procedūras īstenošana Igaunijā ir samērā ilga. Tādas procedūras ilgums, kas tiek izbeigta, nepasļudinot bankrotu, vidēji ir 94 dienas juridisku personu gadījumā un 85 dienas fizisku personu gadījumā. Juridisku personu gadījumā vidēji bija nepieciešamas 462 dienas un fizisku personu gadījumā — 455 dienas, lai iegūtu sadales priekšlikumu, pamatojoties uz kuru vispār ir iespējams veikt maksājumus kreditoriem. Tādas bankrota procedūras vidējais ilgums, kas tiek izbeigta ar mierlīgumu, ir 340 dienas juridisku personu gadījumā un 352 dienas fizisku personu gadījumā. Visilgākā ir bankrota procedūra, kas tiek izbeigta pēc bankrota pasludināšanas, un juridisku personu gadījumā tās ilgums vidēji ir 745 dienas, savukārt fizisku personu gadījumā — 709 dienas. Visa procesa ilgums, t. i., no bankrota pieteikuma iesniegšanas līdz bankrota procedūras pabeigšanai, vidēji ir 270–280 dienas.[1]

Ja saistībā ar bankrota procedūru ir jāpublicē paziņojums vai tiesvedības dokuments, tas publicējams izdevumā *Ametlikud Teadaanded*. Tiesa var publicēt izdevumā *Ametlikud Teadaanded* paziņojumu par bankrota pieteikuma izskatīšanas vietu un laiku. Paziņojumu par sprieduma par bankrotu pieņemšanu, pasludinot debitora bankrotu (paziņojumu par bankrotu), tiesa nekavējoties publicē izdevumā *Ametlikud Teadaanded*.

Pirms bankrota pasludināšanas un bankrota procedūras uzsākšanas noris tā sauktā sagatavošanas tiesvedība. Ja tiesa nolemj pieņemt bankrota pieteikumu, tā iecels pagaidu administratoru. Tiesa var arī atteikties iecelt pagaidu administratoru, ņemot vērā debitora finanšu stāvokli, un pasludināt debitora bankrotu. Ja tiesa neieceļ pagaidu administratoru, procedūra netiks turpināta, pamatojoties uz bankrota pieteikumu, un tiks izbeigta. Pagaidu administrators novērtē debitora aktīvus, tostarp debitora saistības un izpildes procedūru attiecībā uz debitora aktīviem, un pārbauda, vai debitora aktīvi ir pietiekami, lai varētu segt izmaksas un izdevumus, kas radušās bankrota procedūras laikā. Pagaidu administrators sniedz debitora finanšu stāvokļa un maksātnespējas novērtējumu un prognozes attiecībā uz debitora uzņēmuma turpmākām darbībām un, ja debitors ir juridiska persona, attiecībā uz debitora sanāciju, nodrošina debitora aktīvu saglabāšanu utt. Pagaidu administratora darbībām ir jāatklāj, vai bankrota pieteikums ir apmierināms vai noraidāms.

2. Reorganizācijas procedūra

Lai varētu uzsākt uzņēmuma reorganizācijas procedūru, uzņēmums iesniedz attiecīgu pieteikumu.

Tiesa uzsāks reorganizācijas procedūru, ja reorganizācijas pieteikums atbilst Civilprocesa kodeksā un Likumā par reorganizāciju noteiktajām prasībām un ja uzņēmums sniedz pamatojumu, norādot, ka:

tas nākotnē varētu kļūt maksātnespējīgs;

uzņēmumam ir nepieciešama reorganizācija;

pēc reorganizācijas uzņēmumu varētu ilgtspējīgi pārvaldīt.

Reorganizācijas procedūra netiks uzsākta, ja:

pret uzņēmumu ir uzsākta bankrota procedūra;

ir pieņemts tiesas spriedums par uzņēmuma darbības izbeigšanu piespiedu kārtā vai ja papildus noris uzņēmuma likvidācija;

kopš šā uzņēmuma reorganizācijas procedūras beigām ir pagājuši mazāk nekā divi gadi.

Ja uzņēmums pieprasa kāda uzņēmuma reorganizāciju, tiesa var arī atteikties pieņemt šādu pieteikumu, ja uzņēmums nav sniedzis pamatojumu, norādot minētā uzņēmuma reorganizācijas nepieciešamību un to, ka pēc reorganizācijas uzņēmuma pārvaldība varētu būt ilgtspējīga.

Reorganizācijas procedūras efektivitāti var izvērtēt, pamatojoties uz to, vai ir apstiprināts reorganizācijas plāns; šāda plāna apstiprināšanai nepieciešamais laiks vidēji ir pusgads no reorganizācijas pieteikuma iesniegšanas dienas. [2] Procedūru paildzina arī laiks, kas nepieciešams reorganizācijas plāna īstenošanai un faktisko rezultātu sasniegšanai, un tas dažādu reorganizācijas procedūru gadījumā ir atšķirīgs.

Ja tiesa ir nolēmusi uzsākt reorganizācijas procedūru un ir izdevusi spriedumu par reorganizāciju, reorganizācijas konsultants nekavējoties nosūtīs kreditoriem paziņojumu par reorganizāciju, informējot viņus par reorganizācijas procedūras uzsākšanu un par viņu prasījumu pret uzņēmumu apmēru saskaņā ar parādu sarakstu.

Reorganizācijas procedūrā sagatavošanas tiesvedība ir process no reorganizācijas pieteikuma iesniegšanas līdz reorganizācijas plāna apstiprināšanai vai reorganizācijas procedūras izbeigšanai. Šajā laikā tiesa aptur izpildes procedūru, kas tiek veikta pret uzņēmuma aktīviem, līdz reorganizācijas plāna apstiprināšanai vai reorganizācijas procedūras izbeigšanai, izņemot gadījumu, kad izpildes procedūra tiek veikta, lai apmierinātu prasījumu, kas radies uz darba attiecību pamata vai saistībā ar uzturlīdzekļu apmaksu; līdz reorganizācijas plāna apstiprināšanai tiek apturēta uzņēmumam piemērojamo nokavējuma procentu vai tāda līgumsoda aprēķināšana, kas laika gaitā pieaug; tiesa, kura izskata lietu, var, pamatojoties uz uzņēmuma pieteikumu un saņemot reorganizācijas konsultanta apstiprinājumu, kas tiek pievienots pieteikumam, apturēt tiesvedību, kas saistīta ar finansiāla rakstura prasījumu pret uzņēmumu, līdz reorganizācijas plāna apstiprināšanai vai reorganizācijas procedūras izbeigšanai, izņemot gadījumu, kad prasījums radies uz darba attiecību pamata vai saistībā ar uzturlīdzekļu apmaksu un par to vēl nav pieņemts nolēmums; pamatojoties uz kreditora iesniegtu bankrota pieteikumu, tiesa atliks jebkādu lēmumu par bankrota procedūras uzsākšanu līdz reorganizācijas plāna apstiprināšanai vai reorganizācijas procedūras izbeigšanai. Tiesa iecels reorganizācijas konsultantu, kurš darbosies līdz reorganizācijas procedūras izbeigšanai.

3. Parāda pārstrukturēšanas procedūra

Parāda pārstrukturēšanas procedūra ļauj debitoram pārstrukturēt savas finanšu saistības. Tiek uzskatīts, ka debitoram ir maksātnespējas problēmas, ja tas nespēj vai varētu nespēt pildīt savas saistības noteiktajā termiņā.

Lai uzsāktu parāda pārstrukturēšanas procedūru, debitors iesniedz tiesā attiecīgu pieteikumu, kuram cita starpā jāpievieno parāda pārstrukturēšanas plāns, norādot pārstrukturējamās saistības, pārstrukturēšanas veidu, kā arī pārstrukturēšanas plāna īstenošanas termiņu. Debitoram pirms parāda pārstrukturēšanas pieteikuma iesniegšanas tiesai ir jāveic nepieciešamie pasākumi, lai pārstrukturētu parādu ārpusstiesas kārtībā.

Tiesa pieņems parāda pārstrukturēšanas pieteikumu, ja tas atbilst Civilprocesa kodeksā un Parādu pārstrukturēšanas un aizsardzības likumā noteiktajām prasībām. Lēmums par pieteikuma pieņemamību tiks nodots debitoram un visiem kreditoriem, kuru prasījumus debitors cenšas pārstrukturēt. Šis lēmums tiks arī publicēts izdevumā *Ametlikud Teadaanded*.

Tiesa nepieņems parāda pārstrukturēšanas pieteikumu, ja:

ir pasludināts debitora bankrots;

desmit gados pirms pieteikuma iesniegšanas dienas tiesa ir apmierinājusi debitora parāda pārstrukturēšanas pieteikumu vai debitora pieteikumu par atbrīvošanu no parādiem bankrota procedūras ietvaros;

debitoram nav nekādu maksātspējas problēmu vai tās acīmredzami var pārvarēt bez parādu pārstrukturēšanas, cita starpā pārdodot debitora aktīvus, lai segtu parādus tādā apjomā, kādā to pamatoti var sagaidīt no debitora;

ieteikums vai tā pielikumi neatbilst likumā noteiktajām prasībām.

Tiesa var atteikties pieņemt parāda pārstrukturēšanas pieteikumu, ja:

ir maz ticams, ka debitora iesniegtais pārstrukturēšanas plāns tiks apstiprināts vai izpildīts, ņemot vērā cita starpā debitora maksātspēju trijos gados pirms parāda pārstrukturēšanas pieteikuma iesniegšanas dienas un debitora spēju veikt pienācīgi rentablu darbību parāda pārstrukturēšanas plāna spēkā esamības laikā, kā arī ņemot vērā debitora vecumu, profesiju un izglītību;

debitors pirms parāda pārstrukturēšanas pieteikuma iesniegšanas tiesai nav veicis nepieciešamos pasākumus, lai pārstrukturētu parādu ārpusstiesas kārtībā; debitors apzināti vai rupjas nolaidības rezultātā ir iesniedzis būtiski nepareizu vai nepilnīgu informāciju par saviem aktīviem, ienākumiem, kreditoriem vai saistībām;

debitors atsakās nodot zvērestu par iesniegtās informācijas patiesumu vai pēc tiesas pieprasījuma sniegt papildu informāciju;

debitors ir notiesāts par noziegumu saistībā ar bankrota procedūru vai izpildes procedūru, nodokļu noziegumu vai arī par noteiktu noziegumu attiecībā uz uzņēmumiem, un informācija par sodāmību nav dzēsta no sodāmības reģistru datubāzes;

trijos gados pirms pieteikuma iesniegšanas dienas vai pēc tā iesniegšanas debitors apzināti vai rupjas nolaidības rezultātā ir iesniedzis nepareizu vai nepilnīgu informāciju par savu finanšu stāvokli, lai no valsts, vietējām varas iestādēm vai fonda iegūtu palīdzību vai citus pabalstus vai nolūkā izvairīties no nodokļu nomaksas;

debitors ir iepriekš apzināti slēdzis darījumus, kas nodara kaitējumu kreditoriem.

Ja tiesa, lemjot par debitora pieteikumu, nolemj uzsākt parāda pārstrukturēšanas procedūru, tā par šo lēmumu par minētā pieteikuma pieņemamību informē debitoru un visus kreditorus, kuru prasījumus debitors cenšas pārstrukturēt. Šis lēmums tiks arī publicēts izdevumā *Ametlikud Teadaanded*.

Parāda pārstrukturēšanas procedūrā tā saucamā sagatavošanas tiesvedība ir laikposms no parāda pārstrukturēšanas pieteikuma iesniegšanas līdz parāda pārstrukturēšanas plāna apstiprināšanai. Ja parāda pārstrukturēšanas pieteikums tiek pieņemts, līdz reorganizācijas plāna apstiprināšanai vai pārstrukturēšanas procedūras izbeigšanai tiek apturēta uzņēmumam piemērojamo nokavējuma procentu vai tāda līgumsoda aprēķināšana, kas laika gaitā pieaug. Tas neattiecas uz prasījumiem, kurus debitors necenšas pārstrukturēt. Ja pieteikums tiek pieņemts, kreditors nedrīkst, atsaucoties uz finansiāla rakstura saistību pārkāpumu, kas noticis pirms parāda pārstrukturēšanas pieteikuma iesniegšanas dienas, izbeigt līgumu, kurš ir noslēgts ar debitoru un no kura izriet prasījums, ko debitors cenšas pārstrukturēt, vai atteikties šā iemesla dēļ pildīt savas saistības. Jebkāda vienošanās, saskaņā ar kuru kreditors var izbeigt līgumu, kad ir iesniegts parāda pārstrukturēšanas pieteikums vai apstiprināts parāda pārstrukturēšanas plāns, ir spēkā neesoša. Kad pieteikums ir pieņemts, tiesa apturēs naudas iekasēšanas izpildes procedūru (vai piespiedu izpildi) pret debitora aktīviem līdz parāda pārstrukturēšanas plāna apstiprināšanai vai parāda pārstrukturēšanas procedūras noslēgšanai. Tiesa var arī apturēt tiesvedību par finansiāla rakstura prasījumu pret debitoru, par kuru vēl nav pieņemts nolēmums; atcelt pasākumus prasības nodrošināšanai, tostarp bankas konta arestu; un aizliegt kreditoriem īstenot viņu tiesības, kas izriet no debitora sniegtā nodrošinājuma, tostarp pārdot vai pieprasīt pārdot apķīlāto objektu.

[1] Aptauija par maksātspējas procedūras efektivitāti (2013. gada 19. marts); to veica uzņēmums *AS Pricewaterhouse Coopers Advisors*, pasūtīja Igaunijas valdības birojs, Gudro lēmumu fonds, partneris: Tieslietu ministrija, 7. lpp.

[2] Turpat, 8. lpp.

3 Kādi aktīvi ietilpst maksātspējīgā parādnieka mantā? Kā rīkojas ar aktīviem, ko parādnieks iegūst vai kas pāriet parādnieka īpašumā pēc maksātspējas procedūras sākšanas?

Kad ir pasludināts bankrots, debitora aktīvi kļūst par bankrotējušā parādnieka mantu un debitora tiesības pārvaldīt un pārdot šo mantu tiek nodotas bankrota administratoram.

Debitora aktīvi kļūst par bankrotējušā parādnieka mantu, pamatojoties uz spriedumu par bankrotu, un tiek izmantoti kā aktīvi kreditoru prasījumu apmierināšanai un bankrota procedūras izpildei. Bankrotējušā parādnieka manta ir debitora aktīvi bankrota pasludināšanas laikā, kā arī atgūtie vai atgrieztie aktīvi un aktīvi, kurus debitors ir ieguvis bankrota procedūras laikā. Debitora aktīvi, kam saskaņā ar likumu nevar piemērot prasījumu par apmaksu, netiek iekļauti bankrotējušā parādnieka mantā.

Aktīvus, kam saskaņā ar likumu nevar piemērot prasījumu par apmaksu, reglamentē Izpildes procedūras kodekss. Likumā ir sniegts neizsmeļošs tādu objektu saraksts, kuriem nav piemērojams arests. Galvenais tādu objektu saraksta izveides mērķis, kuriem nav piemērojams arests, ir nodrošināt debitoram minimālu sociālo aizsardzību. Aizliegums pārdot lietas, kam nav piemērojams arests, izriet arī no nepieciešamības aizsargāt citas pamattiesības: tiesības brīvi izvēlēties darbības jomu, profesiju un amatu, tiesības nodarboties ar uzņēmējdarbību, tiesības uz izglītību, reliģijas brīvību, privātās un ģimenes dzīves aizsardzību utt. Turklāt noteiktu objektu arests ir pretrunā vispārpieņemtajiem morāles principiem.

Saskaņā ar Igaunijas tiesību aktiem ierobežojumi piemērojami arī attiecībā uz ienākumu arestu, un to galvenais mērķis ir nodrošināt debitoram minimālos iztikas līdzekļus, kas nepieciešami sevis un savu apgādājamo personu uzturēšanai atbilstīgi pret debitoru vērstās tiesvedības nosacījumiem. Pastāv divu veidu ierobežojumi: daļa, kam nav piemērojams arests un kam ir jāpaliel debitora lietošanā, un tā saucamie sociālie pabalsti, pirmais no kuriem nodrošina debitoram minimālos iztikas līdzekļus, savukārt otrajā daļā ir uzskaitītas *ad hoc* summas, kas izmaksājamas noteiktu tiesību aizsardzībai un kuras nevar izmantot citu saistību segšanai. Tomēr noteiktos apstākļos iespējams daļējs sociālo pabalstu arests.

Pēc bankrota pasludināšanas jebkāda debitora bankrotējušā parādnieka mantā ietilpstošo objektu pārdošana ir spēkā neesoša. Citas puses šādi nodotie aktīvi tiek atgriezti pusei, ja aktīvi joprojām ir bankrotējušā parādnieka mantas daļa, vai arī tiek izmaksāta atlīdzība, ja bankrotējušā parādnieka manta šādas nodošanas rezultātā ir pieaugusi. Ja debitors ir pārdevis nākotnē gaidāmos prasījumus pirms bankrota pasludināšanas, pārdošana kļūst spēkā neesoša tad, kad bankrots tiek pasludināts attiecībā uz prasījumiem, kas radušies pēc bankrota pasludināšanas. Ja debitors ir fiziska persona, viņš var pārdot bankrotējušā parādnieka mantu ar administratora piekrišanu. Jebkāda pārdošana bez administratora piekrišanas ir spēkā neesoša.

Pēc bankrota pasludināšanas bankrotējušā parādnieka mantā iekļautu saistību pret debitoru izpildi var akceptēt tikai administrators. Ja saistības tiek pildītas debitora labā, tiek uzskatīts, ka saistības ir izpildītas tikai tad, ja saistību izpildei nodotie aktīvi tiek saglabāti bankrotējušā parādnieka mantā vai ja šādas nodošanas rezultātā bankrotējušā parādnieka manta tiek palielināta. Ja saistības pret debitoru ir izpildītas pirms paziņojuma par bankrotu publicēšanas, tiek uzskatīts, ka saistības ir izpildītas, ja persona, kura šīs saistības ir pildījusi, nezināja un nevarēja zināt par bankrota pasludināšanu saistību izpildes laikā.

4 Kādas ir parādnieka pilnvaras un kādas - maksātnespējas administratora pilnvaras?

Kad ir pasludināts bankrots, debitors, kurš ir fiziska persona, atsakās no tiesībām slēgt darījumus attiecībā uz bankrotējušā parādnieka mantu, savukārt debitors, kurš ir juridiska persona, atsakās no tiesībām slēgt jebkādas darījumus.

Debitors sniedz tiesai, administratoram un bankrota komitejai saistībā ar bankrota procedūru nepieciešamo informāciju, jo īpaši attiecībā uz debitora aktīviem, tostarp saistībām un uzņēmējdarbības vai profesionālajām aktivitātēm. Debitoram ir jāiesniedz administratoram bilance un debitora aktīvu uzskaitē, tostarp saistības, par situāciju bankrota pasludināšanas dienā.

Tiesa var pieprasīt debitoram nodot zvērestu tiesā, apliecinot, ka tiesai iesniegtā informācija par tā aktīviem, parādiem un uzņēmējdarbības vai profesionālajām aktivitātēm ir pareiza tiktāl, cik tas debitoram ir zināms.

Debitora pienākums ir sniegt pagaidu administratoram un bankrota administratoram viņu pienākumu izpildei nepieciešamo palīdzību.

Pēc bankrota pasludināšanas un pirms zvēresta nodošanas debitors nedrīkst izbraukt no lgaunijas bez tiesas atļaujas.

Tiesa var debitoram uzlikt soda naudu, noteikt viņam pienākumu obligāti piedalīties vai piemērot viņam arestu, ja tiesas rīkojums netiek ievērots vai nolūkā nodrošināt likumā noteikto saistību izpildi.

Debitors ir tiesīgs iepazīties ar administratora materiāliem un tiesas materiāliem bankrota lietā. Administrators, norādot pamatotu iemeslu, var noraidīt debitora lūgumu apskatīt administratora materiālos iekļautu dokumentu, ja tas varētu kaitēt bankrota procedūras norisei.

Bankrota administrators

Bankrota administrators slēdz darījumus attiecībā uz bankrotējušā parādnieka mantu un veic citas darbības. Administratora darbību rezultātā radušās tiesības un pienākumi attiecas uz debitoru. Administrators atbilstīgi saviem pienākumiem piedalās tiesā debitora vietā kā strīda par bankrotējušā parādnieka mantu puse.

Kad ir pasludināts bankrots, debitora tiesības pārvaldīt un pārdot bankrotējušā parādnieka mantu tiek nodotas bankrota administratoram. Ja debitors bankrota procedūrā ir juridiska persona, administrators var slēgt jebkādas darījumus un veikt jebkādas tiesiskas darbības ar bankrotējušā parādnieka mantu. Ja debitors bankrota procedūrā ir fiziska persona, administrators var slēgt tikai tādus darījumus un veikt tādas tiesiskas darbības ar bankrotējušā parādnieka mantu, kas ir nepieciešamas, lai sasniegtu bankrota procedūras mērķi un pildītu administratora pienākumus.

Administrators aizstāv visu kreditoru un debitora tiesības un intereses un nodrošina bankrota procedūras likumīgu, ātru un finansiāli pamatotu izpildi.

Administrators veic savus pienākumus ar rūpību, kāda tiek sagaidīta no centīga un godprātīga administratora, ņemot vērā visu kreditoru un debitora intereses.

Administrators nosaka kreditoru prasījumus, pārvalda bankrotējušā parādnieka mantu, organizē tās izvietošanu un pārdošanu un kreditoru prasījumu apmierināšanu, izmantojot bankrotējušā parādnieka mantu; nosaka debitora maksātnespējas iemeslus un laiku, kad radusies maksātnespēja; vajadzības gadījumā organizē debitora uzņēmējdarbības turpināšanu; vajadzības gadījumā veic debitora-juridiskas personas likvidāciju; sniedz informāciju kreditoriem un debitoram likumā noteiktajos gadījumos; ziņo par savām darbībām un sniedz informāciju par bankrota procedūru tiesā, pārtraucotajai amatpersonai un bankrota komitejai; veic citus likumā noteiktos pienākumus. Ja debitora maksātnespēju ir izraisījusi smaga vadības kļūda, administratora pienākums ir iesniegt prasījumu par zaudējumu atlīdzību pret personu, kura ir atbildīga par kļūdu, nekavējoties, tiktāl, cik ir iegūti pietiekami pierādījumi šāda prasījuma iesniegšanai. Papildus likumā paredzētajām administratora tiesībām administratoram ir arī pagaidu administratora tiesības.

5 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var izmantot ieskaitu?

Lgaunijā bankrota procedūrā ir pieļaujams ieskaits. Bankrota procedūras prasījumu ieskaitam piemērojami šādi nosacījumi:

- 1) prasījumiem, kam tiek veikts ieskaits, ir jābūt finansiāla rakstura vai citiem tāda paša veida prasījumiem;
- 2) kreditora tiesības uz savu saistību izpildi un debitora saistību izpildes termiņš ir iestājušies;
- 3) kreditoram ir jāapliecina ieskaits debitoram pirms tam, kad tiesā ir iesniegts galīgais sadales plāns, un apliecinājums nedrīkst ietvert nosacījumu vai termiņu;
- 4) kreditora tiesības veikt ieskaitu pret debitora prasījumu ir radušās pirms bankrota pasludināšanas.

Gadījumā, ja debitora prasījums ietvēra atliekošu nosacījumu un tā izpildes termiņš vēl nebija pienācis bankrota pasludināšanas laikā vai arī tas nav vērst pret tāda paša veida prasījumu, prasījumam ieskaiti var veikt tikai tad, kad iestājas atliekošais nosacījums, iestājies debitora prasījuma izpildes termiņš vai arī saistības ir kļuvušas par viena veida saistībām. Ieskaits nav atļauts, ja atliekošais nosacījums vai prasījuma izpildes termiņš iestājas pirms kreditoram ir bijusi iespēja veikt prasījuma ieskaitu.

Ja kreditora prasījuma termiņš ir iztecējis, kreditors var joprojām veikt prasījuma ieskaitu, ja ieskaita tiesības radušās pirms prasījuma termiņa beigām. Kreditors var arī veikt tādu prasījumu ieskaitu, kas radušies, debitoram nepildot līgumsaistības, kuras izriet no fakta, ka administrators ir atteicies no debitora saistībām pēc bankrota pasludināšanas. Ja līgumsaistību objekts ir sadalāms un kreditors ir daļēji izpildījis savas saistības pirms bankrota pasludināšanas, kreditors var veikt ieskaitu attiecībā uz debitora finansiāla rakstura saistībām, kas atbilst kreditora saistību izpildītajai daļai. Ja debitors ir dzīvojamo vai tirdzniecības telpu iznomātājs un dzīvojamo vai tirdzniecības telpu nomnieks ir samaksājis debitoram avansā nomu par nekustamo īpašumu vai telpām pirms bankrota pasludināšanas, rodas netaisnas iedzīvošanās prasījums pret debitoru, par kuru dzīvojamo vai tirdzniecības telpu nomnieks var veikt ieskaitu pret debitora prasījumu pret dzīvojamo vai tirdzniecības telpu nomnieku, un dzīvojamo vai tirdzniecības telpu nomnieks var arī veikt ieskaitu par prasījumu par tādu zaudējumu atlīdzību, kas radušies līguma priekšlaicīgas izbeigšanas vai atteikšanās no līguma rezultātā.

Cesijas veidā iegūtam prasījumam var veikt ieskaitu bankrota procedūras ietvaros tikai tad, ja prasījums ir cedēts un debitors ir ticis par to rakstiski informēts ne vēlāk kā trīs mēnešus pirms bankrota pasludināšanas dienas. Cesijas veidā iegūtam prasījumam pret debitoru nevar veikt ieskaitu, ja prasījums ticis cedēts trijos gados pirms pagaidu administratora nozīmēšanas dienas un debitors tobrīd ir bijis maksātnespējīgs, un persona, kura ieguva prasījumu, zināja vai arī tai bija jāzina par maksātnespēju cesijas brīdī.

Prasījumi, kuriem nevar veikt ieskaitu, ietver sevī prasības par uzturlīdzekļu piedziņu, prasības par atlīdzību, kas izriet no kaitējuma veselībai vai personas nāves, un prasījumiem, kas izriet no nelikumīgas un apzinātas zaudējumu izraisīšanas un kuri ir otrai pusei pret pusi, kas pieprasa ieskaitu; citas puses prasījumi, par kuriem saskaņā ar likumu nav iespējams pieprasīt maksājumu; arestēts prasījums pret puses prasījumu pret citu pusi, ja puse, kas pieprasa ieskaitu, ieguvusi prasījumu pēc aresta vai ja šīs puses prasījuma izpildes termiņš iestājies pēc aresta un vēlāk nekā arestētās puses prasījuma termiņš; prasījums, pret kuru cita puse var celt iebildumus, vai citas puses prasījums, kuram ieskaits nav atļauts likumā noteikto iemeslu dēļ.

Ieskaits netiek atsevišķi reorganizācijas procedūras un parāda pārstrukturēšanas procedūras gadījumā, piemērojot vispārīgo procedūru saskaņā ar Likumu par saistību tiesībām.

6 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē spēkā esošus līgumus, kuros parādnieks ir līgumslēdzēja puse?

Bankrota procedūra

Administrators ir tiesīgs izpildīt neizpildītas saistības, kas izriet no debitora noslēgta līguma, un pieprasīt otrai pusei pildīt savas saistības vai atsaukt debitora saistības, kas izriet no kontrakta, izņemot gadījumus, kad tiesību aktos noteikts citādi. Administrators nedrīkst atsaukt debitora no līguma izrietošās saistības, ja saistības ir nodrošinātas ar iepriekšēju atzīmi, kas reģistrēta zemes grāmatā. Ja administrators turpina pildīt debitora saistības un informē par nodomu pildīt saistības, otra līguma puse turpina pildīt savas saistības. Tādā gadījumā administrators zaudē tiesības atteikties pildīt debitora saistības. Ja

administrators pieprasa otrai līguma pusei pildīt līgumsaistības, otra puse var pieprasīt, lai administrators nodrošinātu debitora saistību izpildi. Otra puse var atteikties pildīt savas saistības, atteikties no līguma vai atcelt līgumu līdz brīdim, kad administrators būs nodrošinājis debitora saistību izpildi. Otrās puses prasījums pret debitoru, kas izriet no saistībām, kuras otra puse ir izpildījusi pēc administratora pieprasījuma, ir konsolidētās saistības. Ja administrators ir atsaucis debitora saistības pēc bankrota pasludināšanas, otra līguma puse var iesniegt prasījumu kā kreditors bankrota procedūrā, pamatojoties uz līgumsaistību neizpildi. Ja līgumsaistību objekts ir nedalāms un otra puse ir daļēji izpildījusi savas saistības līdz bankrota pasludināšanai, otra puse tikai kā kreditors bankrota procedūrā var pieprasīt no debitora finansiāla rakstura saistību izpildi tādā apmērā, kas atbilst otras puses izpildīto saistību apjomam. Likumā ir arī paredzēti īpaši gadījumi attiecībā uz noteiktiem līgumu veidiem:

- 1) ja debitors ir pārdevis kustamu mantu ar īpašumtiesību atrunu pirms bankrota pasludināšanas un ir nodevis šo kustamo mantu pircēja valdījumā, pircējam ir tiesības pieprasīt pārdošanas līguma izpildi. Šādā gadījumā administrators nevar atsaukt debitora no pārdošanas līguma izrietošās saistības;
- 2) dzīvojamā vai tirdzniecības telpu iznomātāja bankrots nevar būt par pamatu dzīvojamā vai tirdzniecības telpu nomas līguma izbeigšanai, izņemot gadījumus, kad līgumā noteikts citādi. Ja dzīvojamā vai tirdzniecības telpu nomas līgumā ir paredzēts, ka bankrots var būt pamats līguma izbeigšanai, administrators var atcelt līgumu viena mēneša laikā vai tsākā periodā, ja to paredz līguma nosacījumi. Mājokļa dzīvojamā telpu iznomātāja bankrots nevar būt par pamatu mājokļa dzīvojamā telpu nomas līguma izbeigšanai. Ja nomas maksa par nekustamo īpašumu vai telpām apmaksāta debitoram avansā pirms bankrota pasludināšanas, dzīvojamā vai tirdzniecības telpu nomnieks var veikt prasījuma par netaisnu iedzīvošanos un debitora prasījuma pret dzīvojamā vai tirdzniecības telpu nomnieku savstarpēju ieskaitu;
- 3) dzīvojamā vai tirdzniecības telpu nomnieka bankrota gadījumā dzīvojamā vai tirdzniecības telpu iznomātājs var izbeigt dzīvojamā vai tirdzniecības telpu nomas līgumu tikai saskaņā ar vispārīgo procedūru, un dzīvojamā vai tirdzniecības telpu nomas līgumu nevar atcelt kavēta nomas maksājuma dēļ, ja kavējums attiecas uz nomas maksājumu, kas bija veicams pirms bankrota pieteikuma iesniegšanas dienas. Administrators ir tiesīgs atcelt dzīvojamā vai tirdzniecības telpu nomas līgumu, kuru noslēdzis debitors, viena mēneša laikā vai tsākā periodā, ja to paredz līguma nosacījumi. Ja nekustamais īpašums vai telpas nav nodoti debitora valdījumā līdz bankrota pasludināšanas dienai, gan administrators, gan otra puse var līgumu anulēt. Līguma anulēšanas vai izbeigšanas gadījumā otra puse var pieprasīt atlīdzību par zaudējumiem, ko rada līguma izbeigšana pirms noteiktā termiņa, kā kreditors bankrota procedūrā vai lai minētā atlīdzība tiktu nodrošināta ieskaita formā;

- 4) dzīvojamā vai tirdzniecības telpu nomas līguma procedūra piemērojama arī attiecībā uz debitora noslēgtajiem līzīngā līgumiem. Administrators ir tiesīgs lemt par līguma turpināšanu vai izbeigšanu, taču tad, ja otra puse ierosina administratoram īstenot šīs izvēles tiesības, administratoram nekavējoties, bet ne vēlāk kā septiņās dienās, ir jāsniedz paziņojums par debitora saistību turpmāku pildīšanu vai atsaukšanu. Pēc administratora pieprasījuma tiesa var šo periodu arī pagarināt. Ja administrators neiesniedz paziņojumu par saistību pildīšanu vai atsaukšanu norādītajā termiņā, viņš nav tiesīgs pieprasīt, lai otra puse pildītu līgumsaistības, pirms viņš ir izpildījis debitora saistības.

Ir iespējams arī, ka daži debitora noslēgtie līgumi ir atgūstami. Piemēram, tiesa atceļ līgumus, kas noslēgti pagaidu administratora pilnvaru laikā pirms bankrota pasludināšanas. Atgūšanas priekšnosacījums papildus laika nosacījumam ir tāds, ka līguma rezultātā kreditoru interesēm ir nodarīts kaitējums. Ja kreditoru interesēm nav nodarīts kaitējums un bankrotējušā parādnieka mantas apjoms atgūšanas rezultātā nepalielinās, nav nozīmes veikt atgūšanu. Kopumā bankrotējis debitors vai tā administrators nav tiesīgi grozīt līgumus. Tomēr līgumus var grozīt, ja pēc bankrota pasludināšanas ir noslēgts mierizlīgums. Šādā gadījumā ir iespējams samazināt parādu vai pagarināt apmaksas termiņu, debitoram un kreditoriem savstarpēji vienojoties. Tādu pašu rezultātu var sasniegt arī, izmantojot reorganizācijas vai parāda pārstrukturēšanas procedūru. Bankrota likums, Likums par reorganizāciju un Parāda pārstrukturēšanas likums atsevišķi neapver prasījumu cesiju vai saistību uzņemšanos, tādēļ piemērojama Likumā par saistību tiesībām noteiktā vispārīgā procedūra.

Reorganizācijas procedūra un parāda pārstrukturēšanas procedūra

Reorganizācijas procedūrā ir atļauta līgumu pārstrukturēšana. Kad ir uzsākta parāda pārstrukturēšanas procedūra vai apstiprināts parāda pārstrukturēšanas plāns, vienošanās, saskaņā ar kuru kreditors var izbeigt līgumu, ir spēkā neesoša. Reorganizācijas plāna ietvaros nedrīkst pārstrukturēt prasījumu, kas izriet no darba līguma vai darījuma ar atvasinātajiem instrumentiem.

Ja parāda pārstrukturēšanas pieteikums tiek pieņemts, kreditors nedrīkst, atsaucoties uz finansiāla rakstura saistību pārkāpumu, kas noticis pirms parāda pārstrukturēšanas pieteikuma iesniegšanas, izbeigt līgumu, kurš ir noslēgts ar debitoru un no kura izriet prasījums, ko debitors cenšas pārstrukturēt, vai atteikties šā iemesla dēļ pildīt savas saistības. Vienošanās, saskaņā ar kuru kreditors var izbeigt līgumu, kad ir iesniegts parāda pārstrukturēšanas pieteikums vai apstiprināts parāda pārstrukturēšanas plāns, ir spēkā neesoša. Saistības, kas izriet no joprojām spēkā esoša līguma un rodas vai to izpildes termiņš iestājas pēc parāda pārstrukturēšanas pieteikuma iesniegšanas, var tikt pārstrukturētas parāda pārstrukturēšanas procedūras ietvaros. Pārstrukturēšanas plānā var noteikt, ka kredīta līgums vai cits joprojām spēkā esošs līgums, kuru debitors noslēdzis pirms parāda pārstrukturēšanas pieteikuma iesniegšanas un kas uzliek debitoram finansiāla rakstura saistības, kuru izpildes termiņš ir pēc parāda pārstrukturēšanas pieteikuma iesniegšanas, tiek izbeigts līdz ar pārstrukturēšanas plāna apstiprināšanu. Līguma izbeigšanai ir tādas pašas sekas kā līguma ārkārtas atcelšanai tādu iemeslu dēļ, kurus izraisījis debitors. Debitora saistības, kas izriet no līguma izbeigšanas, var pārstrukturēt iepriekš saskaņā ar pārstrukturēšanas plānu. Ja ir jāpārstrukturē saistības, kas izriet no līzīngā līguma, iznomātājs, kurš ir kreditors, var ārkārtas kārtībā atcelt līgumu vienas nedēļas laikā no pārstrukturēšanas plāna pieņemšanas dienas.

7 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē procedūras, ko sākuši individuāli kreditori (izņemot tiesvedībā esošas lietas)?

Pēc bankrota pasludināšanas kreditori bankrota procedūrā var iesniegt savus prasījumus pret debitoru tikai bankrota procedūras ietvaros. Administrators ir jāinformē par visiem prasījumiem pret debitoru, kas radušies pēc bankrota pasludināšanas, neatkarīgi no to iemesliem vai prasību izpildes termiņiem. Pasludinot bankrotu, tiek izbeigta izpildes procedūra pret debitoru, un kreditoram ir jāiesniedz prasījums bankrota administratoram.

Reorganizācijas procedūras un parāda pārstrukturēšanas procedūras ietvaros attiecīgi reorganizācijas plāna un parāda pārstrukturēšanas plāna spēkā esamības laikā nevar tikt uzsākta jauna tiesvedība, izņemot no to kreditoru puses, uz kuru prasījumiem minētais plāns ir attiecināms. Reorganizācijas gadījumā tiek apturēta izpildes procedūra, izņemot gadījumus, kad izpildes procedūra tiek veikta, lai apmierinātu prasījumus, kas radušies uz darba līguma pamata, vai prasījumus par uzturēdzekļu apmaksu. Parāda pārstrukturēšanas procedūrā tiesa var apturēt izpildes procedūru, piemērojot to kā pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekli vēl pirms nolēmuma pieņemšanas vai pieteikuma iesniegšanas. Pieņemot pieteikumu, tiesa aptur naudas iekasēšanas izpildes procedūru (vai piespiedu izpildi) pret debitora aktīviem līdz parāda pārstrukturēšanas plāna apstiprināšanai vai parāda pārstrukturēšanas procedūras izbeigšanai.

8 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē tādu procedūru turpināšanu, kas ir tiesvedībā maksātnespējas procedūras sākšanas brīdī?

Bankrota procedūra

Strīdos par bankrotējušā parādnieka mantu vai aktīviem, kurus var iekļaut bankrotējušā parādnieka mantā, tiesības būt tiesvedības dalībniekam debitora vietā tiek nodotas administratoram. Ja prasību vai jebkādu citu prasījumu attiecībā uz bankrotējušā parādnieka mantu, kuru debitors iesniedz pret citu personu, izskata tiesvedībā, kas uzsākta pirms bankrota pasludināšanas, vai ja debitors piedalās tiesvedībā kā trešā persona, administrators var atbilstīgi saviem pienākumiem piedalīties tiesvedībā debitora vietā. Ja administrators ir informēts par šādu tiesvedību, taču tajā nepiedalās, debitors var turpināt piedalīties kā prasītājs, lūgumraksta iesniedzējs vai trešā persona.

Ja pret debitoru ir vērstas prasījums, kas skar ģpašumtiesības un saistībā ar kuru tiesvedība tika uzsākta pirms bankrota pasludināšanas, taču attiecībā uz šo prasījumu vēl nav pieņemts nolēmums, tiesa neizskatīs minēto prasījumu tiesvedībā saistībā ar prasību. Tiesa atsāks tiesvedību uz prasītāja pieteikuma pamata, ja augstākas instances tiesa būs anulējusi spriedumu par bankrotu un spēkā būs stājies lēmums, ar kuru noraida bankrota pieteikumu, vai ja bankrota procedūra tiks izbeigta pēc bankrota pasludināšanas.

Ja pret debitoru ir iesniegts prasījums par objekta izslēgšanu no bankrotējušā parādnieka mantas tiesvedībā, kas uzsākta pirms bankrota pasludināšanas, tiesa izskatīs prasījumu. Šādā gadījumā bankrota administrators var piedalīties tiesvedībā debitora vietā. Kā atbildētājam administratoram ir debitora tiesības un pienākumi. Ja administrators tiesvedībā nepiedalās, tiesvedību var turpināt pēc prasītāja pieprasījuma.

Ja pret debitoru ir vērstas prasījums, kas skar ģpašumtiesības, un pieņemtais nolēmums tiek pārsūdzēts, administrators var iesniegt apelāciju debitora vārdā pēc bankrota pasludināšanas. Debitors var iesniegt apelāciju ar administratora piekrišanu.

Ja tiesā ir ticis apstrīdēts pret debitoru vērstas administratīvais instruments, šā administratīvā instrumenta apstrīdēšanas termiņš tiek apturēts.

Reorganizācijas procedūra un parāda pārstrukturēšanas procedūra

Kad ir iesniegts reorganizācijas pieteikums, tiesa, kura izskata lietu, var, pamatojoties uz uzņēmuma pieteikumu un saņemot reorganizācijas konsultanta apstiprinājumu, kas tiek pievienots pieteikumam, apturēt tiesvedību, kas saistīta ar finansiāla rakstura prasījumu pret uzņēmumu, līdz reorganizācijas plāna apstiprināšanai vai reorganizācijas procedūras izbeigšanai, izņemot gadījumu, kad prasījums radies uz darba attiecību pamata vai saistībā ar uzturlīdzekļu apmaksu un par to vēl nav pieņemts nolēmums. Pieņemot parāda pārstrukturēšanas pieteikumu, tiesa apturēs tiesvedību, kas skar finansiāla rakstura prasījumu pret debitoru, attiecībā uz kuru vēl nav pieņemts nolēmums, līdz reorganizācijas plāna apstiprināšanai vai procedūras izbeigšanai.

9 Kādas galvenās iezīmes raksturo kreditoru dalību maksātnespējas procedūrā?

Kreditoru līdzdalība bankrota procedūrā

Kreditors bankrota procedūrā pārstāv savu prasījumu. Kreditoru pienākums ir informēt administratoru par visiem prasījumiem pret debitoru, kas radušies pirms bankrota pasludināšanas, neatkarīgi no to iemesliem vai saistību izpildes termiņiem, ne vēlāk kā divos mēnešos no dienas, kad paziņojums par bankrotu ir publicēts izdevumā *Ametlikud Teadaanded*. Administratoru par prasījumu informē, iesniedzot rakstisku pieteikumu (prasījuma pierādījums). Kreditoriem jāaizstāv savi prasījumi kreditoru kopsapulcē (prasījumu aizstāvēšanas sapulcē). Nodrošinājuma tiesības tiek aizstāvētas reizē ar prasījumiem, kurus tās nodrošina. Tiek uzskatīts, ka prasījums, tā prioritāte un tiesības uz prasījuma nodrošinājumu ir pieņemti, ja ne administrators, ne arī kāds no kreditoriem prasījumu aizstāvēšanas sapulcē tos neapstrīd. Prasījumu aizstāvēšanas sapulcē pieņemtu prasījumu vai tā prioritāti vēlāk nevar apstrīdēt. Papildus tam, ka katrs kreditors pārstāv savu prasījumu un tā aizstāvību, kreditori piedalās arī bankrota procedūras norisē kreditoru kopsapulcēs. Kreditoru kopsapulce ir kompetenta apstiprināt administratoru un ievēlēt bankrota komiteju, lemt par debitora uzņēmuma darbības turpināšanu vai izbeigšanu, lemt par debitora likvidēšanu, ja debitors ir juridiska persona, slēgt mierizlīgumu, lemt likumā noteiktajā apmērā par jautājumiem, kas skar bankrotējušā parādnieka mantas pārdošanu, aizstāvēt prasījumus, atbildēt uz sūdzībām par administratora darbību, lemt par bankrota komitejas dalībnieku atalgojumu un risināt citus jautājumus, kuri saskaņā ar likumu ir kreditoru kopsapulces kompetencē. Ja kreditoru kopsapulce nolemj ievēlēt bankrota komiteju, tās pienākums cita starpā ir aizstāvēt visu kreditoru intereses bankrota procedūrā.

Kreditoru līdzdalība reorganizācijas procedūrā

Reorganizācijas konsultants nekavējoties informē kreditorus par reorganizācijas procedūras uzsākšanu un par viņu prasījumu apjomu pret uzņēmumu saskaņā ar parādu sarakstu. Šai nolūkā konsultants kreditoriem iesniedz paziņojumu par reorganizāciju. Ja kreditors, kura prasījumu paredzēts pārstrukturēt reorganizācijas plāna ietvaros, nepiekrīt paziņojumā par reorganizāciju norādītajai informācijai, viņš iesniedz reorganizācijas konsultantam paziņojumā par reorganizāciju noteiktajā termiņā rakstisku pieteikumu, kurā norāda, kam viņš nepiekrīt paziņojumā par reorganizāciju norādītajā prasījumā, kā arī iesniedz attiecīgus pierādījumus. Ja noteiktajā termiņā nav iesniegts pieteikums, tiek uzskatīts, ka kreditors piekrīt prasījuma apjomam. Ja reorganizācijas konsultants nepiekrīt kreditora pieteikumā izteiktajam apgalvojumam, viņi nekavējoties iesniedz tiesā pieteikumu kopā ar pierādījumiem un pamato, kāpēc viņi nav vienprātīgi par pieteikumā norādīto informāciju. Reorganizācijas konsultants pamato savus apgalvojumus. Pamatojoties uz paustajiem apgalvojumiem un iesniegtajiem pierādījumiem, tiesa lems par kreditora pamata prasījuma apjomu un nodrošinājuma prasījumu, kā arī nodrošinājuma esamību un apjomu.

Kreditoru līdzdalība parāda pārstrukturēšanas procedūrā

Parāda pārstrukturēšanas procedūra attiecas uz kreditoriem, kuru prasījumu pret debitoru izpildes termiņš ir iestājies līdz parāda pārstrukturēšanas pieteikuma iesniegšanas dienai. Tiesa lemj par pārstrukturēšanas pieteikuma pieņemšanu un nepieciešamības gadījumā var uzklaustīt arī kreditora viedokli un pieprasīt papildu informāciju vai dokumentus. Lēmumu par pieteikuma pieņemamību nodod debitoram un visiem kreditoriem, kuru prasījumus debitors cenšas pārstrukturēt. Ja pieteikums tiek pieņemts, kreditors nedrīkst, atsaucoties uz finansiāla rakstura saistību pārkāpumu, kas noticis pirms parāda pārstrukturēšanas pieteikuma iesniegšanas, izbeigt līgumu, kurš ir noslēgts ar debitoru un no kura izriet prasījumi, kurus debitors cenšas pārstrukturēt, vai atteikties šā iemesla dēļ pildīt savas saistības. Nododot pārstrukturēšanas plānu kreditoram, tiesa dod kreditoram vismaz divas nedēļas, taču ne vairāk kā četras nedēļas laika pēc pārstrukturēšanas plāna saņemšanas, lai viņš varētu paust savu viedokli tiesā vai konsultantam. Kreditors izsaka savu viedokli par to, vai piekrīt debitora sniegtajai informācijai par prasījumu un nodrošinājumu, debitora veiktajam parāda aprēķinam un parāda pārstrukturēšanai debitora prasītajā veidā. Ja kreditors nepiekrīt parāda pārstrukturēšanas plānam debitora prasītajā veidā, kreditoram jānorāda, vai viņš piekrītu parāda pārstrukturēšanai citā veidā. Ja kreditors, kura prasījumu paredzēts pārstrukturēt, nepiekrīt informācijai, ko debitors norādījis parādu sarakstā, kreditors informē tiesu vai, ja tiesa attiecīgi nolemj, konsultantu tiesas noteiktajā termiņā par to, kuros aspektos viņš nepiekrīt prasījumam, un iesniedz attiecīgus pierādījumus. Ja pieteikums noteiktajā termiņā nav iesniegts, tiek uzskatīts, ka kreditors piekrīt prasījuma apjomam. Ja debitors vai konsultants nepiekrīt kreditora pieteikumā izteiktajam apgalvojumam, tie nekavējoties iesniedz tiesā pieteikumu kopā ar pierādījumiem un pamato, kāpēc tie nav vienprātīgi par pieteikumā norādīto informāciju. Pamatojoties uz paustajiem apgalvojumiem un iesniegtajiem pierādījumiem, tiesa lems par kreditora pamata prasījuma apjomu un nodrošinājuma prasījumu, kā arī nodrošinājuma esamību.

10 Kādā veidā maksātnespējas administrators drīkst izmantot vai atsavināt parādnieka mantā ietilpstošus aktīvus?

Debitora aktīvi kļūst par bankrotējušā parādnieka mantu, pamatojoties uz spriedumu par bankrotu, un tiek izmantoti kā aktīvi kreditoru prasījumu apmierināšanai un bankrota procedūras izpildei. Bankrotējušā parādnieka manta ir debitora aktīvi bankrota pasludināšanas laikā, kā arī atgūtie vai atgrieztie aktīvi un aktīvi, kurus debitors ir ieguvis bankrota procedūras laikā. Debitora aktīvi, kam saskaņā ar likumu nevar piemērot prasījumu par apmaksu, netiek iekļauti bankrotējušā parādnieka mantā.

Kad ir pasludināts bankrots, debitora tiesības pārvaldīt un pārdot bankrotējušā parādnieka mantu tiek nodotas bankrota administratoram. Pēc bankrota pasludināšanas jebkāda debitora bankrotējušā parādnieka mantā ietilpstošo objektu pārdošana ir spēkā neesoša. Pirms bankrota pasludināšanas tiesa var aizliegt debitoram pārdot aktīvus vai aktīvu daļas bez pagaidu administratora piekrišanas.

Administratoram jāpārņem valdījumā debitora aktīvi un nekavējoties jāuzsāk bankrotējušā parādnieka mantas administrēšana, tiklīdz ir izdots spriedums par bankrotu. Administratoram ir jāatgūst trešo personu valdījumā esošie debitora aktīvi bankrotējušā parādnieka mantai, ja vien likumā nav noteikts citādi. Bankrotējušā parādnieka mantas administrēšana ietver bankrotējušā parādnieka mantas saglabāšanai nepieciešamo darbību veikšanu ar bankrotējušā parādnieka mantu un bankrota procedūras izpildi, kā arī debitora darbības pārvaldību, ja debitors ir juridiska persona, vai debitora uzņēmējdarbības organizāciju, ja debitors ir pašnodarbināta persona. Ja debitors ir juridiska persona, bankrota procedūrā administratoram ir tādas tiesības un pienākumi kā

juridiskas personas valdei vai struktūrai, kas aizvieto valdi, ar nosacījumu, ka minētās tiesības un pienākumi nav pretrunā bankrota procedūras mērķim. Administratora atbildība ir tāda pati kā valdes locekļa atbildība.

Administrators var noslēgt darījumu ar bankrotējušā parādnieka mantu skaidrā naudā tikai ar tiesas atļauju. Administrators neveic nekādas izmaksas kreditoriem skaidrā naudā, pamatojoties uz sadalījuma attiecību. Administrators ir tiesīgs noslēgt bankrota procedūrai īpaši svarīgus darījumus tikai ar bankrota komitejas atļauju. Īpaši svarīgi darījumi ir, pirmām kārtām, aizņēmums un — gadījumos, ja uzņēmums ir iekļauts bankrotējušā parādnieka mantā, — visi darījumi ārpus uzņēmuma parastās uzņēmējdarbības. Administrators nedrīkst slēgt nekādus darījumus pats ar sevi vai ar sevi saistītām personām attiecībā uz bankrotējušā parādnieka mantu vai tās dēļ vai slēgt jebkādu citus līdzīga rakstura darījumus vai darījumus, kas skar interešu konfliktu, vai pieprasīt atlīdzību par izdevumiem, kas radušies šādos darījumos.

Administrators var uzsākt bankrotējušā parādnieka mantas pārdošanu pēc kreditoru pirmās kopsapulces, izņemot gadījumus, kad kreditori sapulcē ir lēmuši citādi. Ja debitors ir pārsūdzējis spriedumu par bankrotu, debitora aktīvus nedrīkst pārdot bez debitora piekrišanas līdz iesniegtās apelācijas izskatīšanai apgabaltiesā. Šie ierobežojumi neattiecas uz tādu aktīvu pārdošanu, kas ir ātrbīdīgi, kuru vērtība strauji kritas vai kuru uzglabāšana vai saglabāšana ir pārāk dārga. Ja debitora uzņēmuma darbība turpinās, aktīvus nedrīkst pārdot, ja tas traucē turpināt uzņēmuma darbību. Ja ir iesniegts priekšlikums par mierlīgumu, aktīvus nedrīkst pārdot pirms šā mierlīguma noslēgšanas, izņemot gadījumus, kad kreditoru kopsapulcē tiek nolemts, ka aktīvus drīkst pārdot neatkarīgi no mierlīguma priekšlikuma. Bankrotējušā parādnieka mantu pārdod izolēti atbilstīgi Izpildes procedūras kodeksā noteiktajai procedūrai.

11 Kādi prasījumi jāizvirza pret maksātnespējīgā parādnieka mantu un kādas darbības tiek veiktas ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Prasījumi, kas jāiesniedz pret debitora bankrotējušā parādnieka mantu

Jebkādi prasījumi pret debitoru, kas radušies pirms bankrota pasludināšanas, ir jāiesniedz pret debitora bankrotējušā parādnieka mantu neatkarīgi no prasījumu iemesliem vai saistību izpildes termiņiem. Kad bankrots ir pasludināts, tiek uzskatīts, ka visiem kreditoru prasījumiem pret debitoru ir iestājies izpildes termiņš, ja vien likumā nav noteikts citādi. Ja kreditors ir iesniedzis tiesā attiecīgu prasījumu, bet tiesas nolēmums vēl nav pieņemts, tiesa apturēs tiesvedību attiecībā uz šo prasību un kreditoram ir jāiesniedz prasījums bankrota administratoram. Ja kreditors ir iesniedzis tiesā prasījumu un tiesa ir izdevusi nolēmumu, kas ir stājies spēkā, kreditoram ir jāiesniedz savs prasījums arī bankrota administratoram, taču šis prasījums ir uzskatāms par aizstāvētu. Ja debitors būtu varējis apstrīdēt tiesas nolēmumu, bankrota administrators var to izdarīt.

Pēc bankrota procedūras uzsākšanas radušos prasījumu izskatīšana

Pēc bankrota pasludināšanas bankrota procedūras kreditori var iesniegt prasījumus pret debitoru tikai Bankrota likumā noteiktajā kārtībā. Prasījumus var iesniegt tikai bankrota administratoram, turklāt tikai tos prasījumus, kas radušies pirms bankrota pasludināšanas. Prasījumus, kas radušies pēc bankrota pasludināšanas, nevar iesniegt pirms bankrota procedūras noslēguma. Jāņem vērā apstākļi, ka juridisku personu gadījumā lielākajā daļā bankrota procedūru noslēgums ietver juridiskās personas likvidāciju un tā rezultātā nav personas, pret kuru iesniegt prasījumus pēc bankrota procedūras beigām. Tādējādi ir jābūt uzmanīgiem un jāņem vērā risks, kas rodas, slēdzot darījumus ar bankrotējušu juridisko personu. Tādus prasījumus pret fizisku personu, kas rodas bankrota procedūras laikā, var iesniegt pēc bankrota procedūras saskaņā ar vispārīgo procedūru. Bankrota procedūras laikā debitora, kas ir juridiska persona, nelikumīgas rīcības rezultātā radušos zaudējumu atlīdzības saistības ir konsolidētās saistības, un debitoram var pieprasīt tās izpildīt bankrota procedūras laikā saskaņā ar vispārīgo procedūru. Arī izpildes procedūru var veikt attiecībā uz bankrotējušā parādnieka mantu izpildāmo saistību apmierināšanai.

Var rasties arī situācija, ka debitors pēc bankrota pasludināšanas ir pārdevis objektu, kas veido bankrotējušā parādnieka mantu. Šāda pārdošana ir spēkā neesoša, jo, pasludinot bankrotu, tiesības pārvaldīt un pārdot aktīvus tiek nodotas bankrota administratoram. Ja debitors tomēr ir pārdevis aktīvus, otras puses šādi pārdotie aktīvi tiek atgriezti pusei, ja aktīvi joprojām ir bankrotējušā parādnieka mantas daļa, vai arī tiek izmaksāta atlīdzība, ja bankrotējušā parādnieka manta šādas nodošanas rezultātā pieaug. Ja debitors ir pārdevis objektu bankrota pasludināšanas dienā, tiek uzskatīts, ka tas izdarīts pēc bankrota pasludināšanas. Ja debitors ir pārdevis nākotnē gaidāmos prasījumus pirms bankrota pasludināšanas, pārdošana kļūst spēkā neesoša brīdī, kad bankrots tiek pasludināts attiecībā uz prasījumiem, kas rodas pēc bankrota pasludināšanas. Ja debitors ir fiziska persona, viņš var pārdot bankrotējušā parādnieka mantu ar administratora piekrišanu. Jebkāda pārdošana bez administratora piekrišanas ir spēkā neesoša.

Pēc reorganizācijas un parāda pārstrukturēšanas procedūras uzsākšanas radušos prasījumu izskatīšana

Kamēr ir spēkā reorganizācijas plāns, nevar iesniegt prasības pieteikumu, pamatojoties uz prasījumu, kam piemērots reorganizācijas plāns. Prasības pieteikumu var iesniegt attiecībā uz citiem prasījumiem. Kamēr ir spēkā pārstrukturēšanas plāns, nevar iesniegt prasības pieteikumu tiesvedībā par pieteikumu, pamatojoties uz prasījumu, kam piemērots pārstrukturēšanas plāns. Prasības pieteikumu var iesniegt attiecībā uz citiem prasījumiem. Pārstrukturēšanas plāna apstiprinājums neierobežo kreditora tiesības apstrīdēt tiesā prasījumus, kas nav iekļauti pārstrukturēšanas plānā. Kreditors var arī apstrīdēt tiesā prasījuma apjomu nepieņemamās daļas apmērā.

Ja debitors iesniedz reorganizācijas pieteikumu vai parāda pārstrukturēšanas pieteikumu, tiek apturēts noilguma termiņš prasījumiem pret debitoru. Kad ir iesniegts reorganizācijas pieteikums, tiesa, kura izskata lietu, var, pamatojoties uz uzņēmuma pieteikumu un saņemot reorganizācijas konsultanta apstiprinājumu, kas tiek pievienots pieteikumam, apturēt tiesvedību, kas saistīta ar finansiāla rakstura prasījumu pret uzņēmumu, līdz reorganizācijas plāna apstiprināšanai vai reorganizācijas procedūras izbeigšanai, izņemot gadījumu, kad prasījums radies uz darba attiecību pamata vai saistībā ar uzturīdzekļu apmaksu un par to vēl nav pieņemts nolēmums. Pieņemot parāda pārstrukturēšanas pieteikumu, tiesa apturēs tiesvedību, kas skar finansiāla rakstura prasījumu pret debitoru, attiecībā uz kuru vēl nav pieņemts nolēmums, līdz reorganizācijas plāna apstiprināšanai vai procedūras izbeigšanai.

Reorganizācijas plāns neatbrīvo personu, kura ir kopīgi un individuāli atbildīga par uzņēmuma saistību izpildi, no šo saistību izpildes. Pārstrukturēšanas plāna apstiprināšana neatbrīvo personu, kura ir kopīgi un individuāli atbildīga par debitora saistību izpildi, no šīs personas saistību izpildes.

12 Kādi noteikumi reglamentē prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un atzīšanu bankrota procedūrā

Noteikumi, kas reglamentē prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un atzīšanu bankrota procedūrā

Kreditoru pienākums ir informēt administratoru par visiem prasījumiem pret debitoru, kas radušies pirms bankrota pasludināšanas, neatkarīgi no to iemesliem vai saistību izpildes termiņiem, ne vēlāk kā divos mēnešos no dienas, kad paziņojums par bankrotu ir publicēts izdevumā *Ametlikud Teadaanded*. Kad bankrots ir pasludināts, tiek uzskatīts, ka visiem kreditoru prasījumiem pret debitoru ir iestājies izpildes termiņš. Administratoru par prasījumu informē, iesniedzot rakstisku pieteikumu (prasījuma pierādījums). Prasījuma pierādījumā izklāsta prasījuma saturu, pamatu un apjomu, kā arī to, vai prasījums ir nodrošināts ar ķīlu. Ir jāpievieno dokumenti, kas apliecina prasījuma pierādījumā minētos apstākļus. Administratora pienākums ir pārbaudīt iesniegto prasījumu pamatojumu un prasījumu nodrošinājuma tiesību esamību. Kreditori un debitors var iesniegt bankrota administratoram rakstiskus iebildumus par prasījumiem vai prasījumu nodrošinājuma tiesībām pirms prasījumu aizstāvēšanas sapulces.

Prasījumi jāaizstāv kreditoru kopsapulcē (prasījumu aizstāvēšanas sapulce). Nodrošinājuma tiesības tiek aizstāvētas reizē ar prasījumiem, kurus tās nodrošina. Prasījumu aizstāvēšanas sapulcē prasījumus izskata to iesniegšanas kārtībā. Tiek uzskatīts, ka prasījums, tā prioritāte un tiesības uz prasījuma nodrošinājumu ir pieņemti, ja ne administrators, ne arī kāds no kreditoriem prasījumu aizstāvēšanas sapulcē tos neapstrīd vai ja administrators vai iebildumu iesniegušais kreditors atsauc minēto iebildumu prasījumu aizstāvēšanas sapulcē. Administratora pienākums ir apstrīdēt prasījumu vai nodrošinājuma tiesības prasījumu aizstāvēšanas sapulcē, ja tam ir pamatots iemesls. Prasījumu aizstāvēšanas sapulcē tiek uzskatīts, ka prasījumi, kas apmierināti ar tiesas

vai šķīrējtiesas nolēmumu, kurš ir stājies spēkā, nodrošinājuma tiesības, kas pieņemtas ar tiesas vai šķīrējtiesas nolēmumu, kurš ir stājies spēkā, un nodrošinājuma tiesības, kas reģistrētas zemes grāmatā, kuģu reģistrā, komercķīļu reģistrā vai Igaunijas Centrālajā nodrošinājuma reģistrā, ir pieņemti bez aizstāvības. Tiek sagatavots pieņemto prasījumu saraksts.

Prasījumu aizstāvēšanas sapulces protokolā norāda, vai katrs atsevišķs prasījums vai prasījuma nodrošinājuma tiesības ir pieņemtas, un to, kas iebilda pret prasījumu, kā arī prasījuma vai prasījuma nodrošinājuma tiesību prioritāti. Protokolā arī norāda, kurš ir atsaucis iesniegtu iebildumu. Ja kreditora prasījums netiek pieņemts un kreditors nav iesniedzis prasību to pieņemt vai arī tiesa šādu prasību ir noraidījusi, kreditora iebildumi attiecībā uz cita kreditora prasījumu netiek ņemti vērā. Ja attiecībā uz cita kreditora prasījumu nav iesniegti citi iebildumi, tiek uzskatīts, ka prasījums ir pieņemts. Prasījumu aizstāvēšanas sapulcē pieņemtu prasījumu vai tā prioritāti vēlāk nevar apstrīdēt.

Noteikumi, kas reglamentē prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un atzīšanu reorganizācijas procedūrā un parāda pārstrukturēšanas procedūrā

Reorganizācijas procedūrā debitors iesniedz parādu sarakstu, kurā norādīti visi pret debitoru vērstie prasījumi un attiecīgie kreditori. Tādējādi kreditori paši neiesniedz nekādus prasījumus. Kreditors, kura prasījumu paredzēts pārstrukturēt reorganizācijas plāna ietvaros un kurš nepiekrīt prasījuma apjomam reorganizācijas procedūrā, iesniedz reorganizācijas konsultantam rakstisku pieteikumu, kurā norāda, kam viņš nepiekrīt paziņojumā par reorganizāciju ietvertajā prasījumā, kā arī iesniedz attiecīgus pierādījumus. Ja noteiktajā termiņā nav iesniegts pieteikums, tiek uzskatīts, ka kreditors piekrīt prasījuma apjomam. Debitors var iebilst kreditora sniegtajiem argumentiem, taču debitoram sava pozīcija ir jāpamato. Pamatojoties uz paustajiem apgalvojumiem un iesniegtajiem pierādījumiem, tiesa lems par kreditora pamata prasījuma apjomu un nodrošinājuma prasījumu, kā arī nodrošinājuma esamību un apjomu. Parāda pārstrukturēšanas procedūrā debitors iesniedz parāda pārstrukturēšanas plānu, kurā norāda pārstrukturējamās saistības un debitora prasīto pārstrukturēšanas veidu. Līdzīgi kā reorganizācijas procedūrā kreditori paši neiesniedz nekādus prasījumus. Ja kreditors, kura prasījumu paredzēts pārstrukturēt, nepiekrīt debitora parādu sarakstā sniegtajai informācijai, kreditors informē tiesu vai, ja tiesa attiecīgi nolemj, konsultantu tiesas noteiktajā termiņā par to, kuros aspektos tas nepiekrīt prasījumam, un iesniedz attiecīgus pierādījumus. Ja pieteikums noteiktajā termiņā nav iesniegts, tiek uzskatīts, ka kreditors piekrīt prasījuma apjomam. Ja debitors vai konsultants nepiekrīt kreditora pieteikumā izteiktajam apgalvojumam, tie nekavējoties iesniedz tiesā pieteikumu kopā ar pierādījumiem un pamato, kāpēc tie nav vienprātīgi par pieteikumā norādīto informāciju. Pamatojoties uz iesniegtajiem apgalvojumiem un pierādījumiem, tiesa lems par kreditora pamata prasījuma apjomu un nodrošinājuma prasījumu, kā arī nodrošinājuma esamību.

13 Kādi noteikumi regulē ieņēmumu sadali? Kā nosaka prasījumu un kreditoru tiesību hierarhiju?

Piemērojamais princips nosaka, ka pret visiem kreditoriem ir vienlīdzīga attieksme. Tomēr pastāv noteikti izņēmumi, kas piešķir dažiem kreditoriem prioritāras tiesības.

Pirms naudas izmaksas, pamatojoties uz sadalījuma attiecību, ar bankrota procedūru saistītos maksājumus veic no bankrotējušā parādnieka mantas šādā secībā:

- 1) prasījumi, kas izriet no aktīvu izslēgšanas vai atgūšanas sekām;
- 2) uzturlīdzekļi, kas izmaksājami parādniekam un viņa apgādājamām personām;
- 3) konsolidētās saistības;
- 4) izmaksas un izdevumi, kas radušies bankrota procedūras gaitā.

Kad ir veikti šie maksājumi, kreditoru prasījumi tiek apmierināti šādā secībā:

- 1) pieņemtie prasījumi, kas nodrošināti ar ķīli;
- 2) citi pieņemtie prasījumi, kas iesniegti norādītajā termiņā;
- 3) citi prasījumi, kas nav iesniegti norādītajā termiņā, taču ir pieņemti.

Solidāru debitoru gadījumā ir iespējama trešās personas atbildība par debitora saistībām. Šādā gadījumā solidārais debitors atbild kreditoram neatkarīgi no debitora maksātnespējas. Ja solidārais debitors atmaksā daļu kreditora no debitora pieprasītā parāda, šo daļu atskaita no prasījuma.

Debitora saistības iespējams arī likumiski nodot trešām personām. Ja darba devējs ir kļuvis maksātnespējīgs, t. i., ir pasludināts darba devēja bankrots vai ir izbeigta bankrota procedūra, darbiniekam tiks atlīdzināta jebkāda nesaņemtā atalgojuma summa par periodu pirms darba devēja maksātnespējas pasludināšanas, jebkāda neizmaksātā atvaļinājuma summa par periodu pirms darba devēja maksātnespējas pasludināšanas un jebkādi pabalsti, kas nav saņemti, atceļot darba līgumu, vai pēc darba devēja pasludināšanas par maksātnespējīgu. Ja darba devējs ir maksātnespējīgs, kreditors bankrota procedūrā attiecībā uz noteiktajā laikā nesaņemtajām bezdarba apdrošināšanas iemaksām ir valsts.

Reorganizācijas un parāda pārstrukturēšanas procedūrā nevar runāt par bankrotējušā parādnieka mantu un prasījumi tiek apmierināti saskaņā ar reorganizācijas vai parāda pārstrukturēšanas plānu. Reorganizācijas plāns neatbrīvo personu, kura ir kopīgi un individuāli atbildīga par uzņēmuma saistību izpildi, no personas saistību izpildes. Ja persona, kura ir kopīgi un individuāli atbildīga par uzņēmuma saistību izpildi, šīs saistības ir izpildījusi, personai ir regresa tiesības pret uzņēmumu tikai tādā apmērā, kādā uzņēmums atbild par saistību izpildi reorganizācijas plāna ietvaros. Pārstrukturēšanas plāna apstiprināšana neatbrīvo personu, kura ir kopīgi un individuāli atbildīga par debitora saistību izpildi, no personas saistību izpildes. Ja persona, kura ir kopīgi un individuāli atbildīga par debitora saistību izpildi, šīs saistības ir izpildījusi, personai ir regresa tiesības pret debitoru tikai tādā apmērā, kādā debitors atbild par saistību izpildi pārstrukturēšanas plāna ietvaros.

14 Kādi ir maksātnespējas procedūras izbeigšanas nosacījumi un sekas (jo īpaši, to izbeidzot ar mierizlīgumu)?

Bankrota procedūras noslēgšana un tās sekas

Bankrota procedūru noslēdz ar bankrota pieteikuma noraidījumu, izbeidzot bankrota procedūru, kad bankrota iemesli ir beiguši pastāvēt, ar kreditoru piekrišanu, apstiprinot gala ziņojumu, apstiprinot mierizlīgumu vai pamatojoties uz citiem likumā paredzētajiem iemesliem.

Tiesa izbeigs procedūru ar nolēmumu, nepasludinot bankrotu, neatkarīgi no debitora maksātnespējas, ja debitora aktīvi nav pietiekami, lai segtu bankrota procedūras gaitā radušās izmaksas un izdevumus, un ja nav iespējams atgūt vai atgriezt aktīvus vai iesniegt prasījumu pret vadības struktūras locekli. Tiesa var arī izbeigt bankrota procedūru, nepasludinot bankrotu, neņemot vērā debitora maksātnespēju, ja debitora aktīvus galvenokārt veido piedziņas prasījumi vai prasījumi pret trešām personām un ja šo prasījumu apmierināšana ir maz ticama. Tiesa neizbeigs bankrota procedūru, ja debitors, kreditors vai trešā persona pārskaita tiesas noteikto summu kā depozītu bankrota procedūras izmaksu un izdevumu segšanai šim nolūkam paredzētajā kontā. Ja debitors ir juridiska persona un bankrota procedūra tiek izbeigta, pagaidu administrators veic juridiskās personas likvidāciju divos mēnešos no dienas, kad nolēmums par procedūras izbeigšanu bez likvidācijas procedūras ir stājies spēkā. Ja, izbeidzot bankrota procedūru, debitoram ir kādi aktīvi, vispirms tiek segts pagaidu administratora atalgojums un obligātās izmaksas.

Tiesa noslēgs bankrota procedūru uz debitora pieteikuma pamata, ja bankrota procedūras iemesli vairs nepastāv, ar nosacījumu, ka debitors pierāda, ka nav maksātnespējīgs un nepastāv iespēja kļūt maksātnespējīgam, ja, pasludinot bankrotu, pastāvēja iespēja, ka debitors nākotnē varētu kļūt maksātnespējīgs. Ja bankrota procedūra tiek noslēgta, jo bankrota procedūras iemesli vairs nepastāv, juridiskā persona netiek likvidēta.

Tiesa noslēgs bankrota procedūru, pamatojoties uz debitora pieteikumu, ja visi kreditori, kuri iesnieguši savus prasījumus norādītajā termiņā, ir devuši piekrišanu procedūras slēgšanai. Ja debitors ir juridiska persona un tā maksātnespēja nav pārejoša, tiesa nolemj par debitora likvidāciju, izdodot nolēmumu par procedūras slēgšanu.

Bankrota procedūra tiek izbeigta ar gala ziņojuma apstiprināšanu, administratoram iesniedzot bankrota komitejai un tiesai gala ziņojumu. Gala ziņojumā administrators sniedz informāciju par bankrotējušā parādnieka mantu un naudu, kas iegūta, mantu pārdojot, maksājumiem, kreditoru pieņemtajiem prasījumiem, iesniegtajām un vēl neiesniegtajām prasībām, utt. Kreditori var iesniegt tiesā savus iebildumus attiecībā uz gala ziņojumu. Tiesa lemj par gala ziņojuma apstiprināšanu un bankrota procedūras slēgšanu. Tiesa atteiksies apstiprināt gala ziņojumu un ar lēmumu atgriezīs to administratoram bankrota procedūras turpināšanai, ja gala ziņojumā atklājas, ka debitora vai kreditoru tiesības bankrota procedūrā ir pārkāptas.

Bankrota procedūru var arī izbeigt, pasludinot mierizlīgumu. Mierizlīgums ir debitora un kreditoru vienošanās par parādu atmaksu, un ar to tiek noteikta parāda summas samazināšana vai maksājuma termiņa pagarinājums. Mierizlīgumu bankrota procedūrā slēdz pēc debitora vai administratora priekšlikuma pēc bankrota pasludināšanas. Rezolūciju par mierizlīgumu pieņem kreditoru kopsapulcē. Tiesa lems par mierizlīguma apstiprināšanu. Tiesa noslēdz bankrota procedūru, nosakot nolēmumu, ar kuru apstiprina mierizlīgumu.

Ja bankrota procedūra netiek slēgta divos gados no bankrota pasludināšanas dienas, administrators iesniedz bankrota komitejai un tiesai ziņojumu ik pēc sešiem mēnešiem līdz bankrota procedūras slēgšanai. Šajā ziņojumā administrators norāda iemeslus, kāpēc bankrota procedūra nav pabeigta, un sniedz informāciju par pārdoto un nepārdoto bankrotējušā parādnieka mantu, kā arī par bankrotējušā parādnieka mantas administrēšanu. Tiesa atbrīvo administratoru no darba, noslēdzot bankrota procedūru, izņemot gadījumus, kad likumā paredzēts citādi. Tiesa var atteikties atbrīvot administratoru no darba, ja līdz bankrota procedūras slēgšanai bankrotējušā parādnieka manta nav pilnībā pārdota, par bankrotējušā parādnieka mantas pārdošanu vēl nav saņemta nauda, administratora iesniegtās prasības vēl nav izskatītas vai arī ja administrators plāno iesniegt vai tam ir jāiesniedz prasība. Šajā gadījumā administrators turpinās pildīt savus pienākumus pēc bankrota procedūras slēgšanas. Ja pēc bankrota procedūras slēgšanas un administratora atbrīvošanas no darba par bankrotējušā parādnieka mantu tiek saņemta nauda, sadalei noguldītās naudas summas kļūst pieejamas vai kļūst skaidrs, ka bankrotējušā parādnieka mantā ietilpst objekti, kas netika ņemti vērā, sagatavojot sadalījuma priekšlikumu, tiesa izdod nolēmumu par tālāku sadali pēc pašas iniciatīvas vai uz administratora vai kreditora pieteikuma pamata.

Reorganizācijas procedūras noslēgšana un tās sekas

Reorganizācijas procedūra tiek pabeigta, ja to noslēdz pirms paredzētā termiņa, ja reorganizācijas plāns tiek anulēts, ja reorganizācijas plāns tiek īstenots pirms noteiktā termiņa vai arī ja reorganizācijas plānā noteiktais reorganizācijas plāna īstenošanas termiņš ir beidzies. Ja reorganizācijas plāns tiek īstenots pirms noteiktā termiņa, procedūra tiek pabeigta, ja uzņēmums ir izpildījis visas reorganizācijas plānā paredzētās saistības pirms reorganizācijas plānā norādītā īstenošanas termiņa.

Reorganizācijas procedūra var tikt noslēgta pirms termiņa tikai pirms reorganizācijas plāna apstiprināšanas. Tiesa slēgs reorganizācijas procedūru pirms noteiktā termiņa, ja uzņēmums nepildīs savu pienākumu sadarboties vai neapmaksās tiesas noteikto summu kā depozītu reorganizācijas konsultanta vai eksperta atalgojuma un izmaksu segšanai, ja reorganizācijas plāns netiek apstiprināts, ja uzņēmums iesniedz attiecīgu pieteikumu, ja reorganizācijas procedūras uzsākšanas iemesli beidz pastāvēt, ja uzņēmuma aktīvi ir izšķērdēti vai nodarīts kaitējums kreditoru interesēm, ja reorganizācijas plāns nav iesniegts noteiktajā termiņā vai ja prasījums ir neviennozīmīgs. Ja tiesa noslēdz reorganizācijas procedūru pirms termiņa, jebkādas reorganizācijas procedūras uzsākšanas sekas ar atpakaļejošu spēku beidz pastāvēt.

Reorganizācijas procedūra tiek slēgta, beidzoties reorganizācijas plāna īstenošanas termiņam.

Reorganizācijas procedūru var arī izbeigt, anulējot reorganizācijas plānu. Reorganizācijas plāns tiks anulēts, ja uzņēmums ir ticis notiesāts par noziedzumu saistībā ar bankrotu vai par kriminālnoziedzumu, kas saistīts ar izpildes procedūru, pēc reorganizācijas plāna apstiprināšanas, ja uzņēmums būtiskā apjomā nepilda savas reorganizācijas plānā ietvertās saistības, kad ir pagājusi vismaz puse no mierizlīguma spēkā esamības perioda un ir skaidrs, ka debitors nespēj pildīt reorganizācijas plāna nosacījumus, uz reorganizācijas konsultanta pieteikuma pamata gadījumā, ja uzraudzības maksa nav apmaksāta, vai ja uzņēmums nesniedz palīdzību reorganizācijas konsultantam, pildot uzraudzības pienākumus, vai nesniedz reorganizācijas konsultantam uzraudzības pienākumu pildīšanai nepieciešamo informāciju, vai uz uzņēmuma pieteikuma pamata, lūdzot anulēt reorganizācijas plānu, vai gadījumā, ja ir pasludināts uzņēmuma bankrots. Ja reorganizācijas plāns tiek anulēts, reorganizācijas procedūras uzsākšanas ar atpakaļejošu spēku sekas beidz pastāvēt.

Parāda pārstrukturēšanas procedūras noslēgšana un tās sekas

Parāda pārstrukturēšanas procedūra tiek izbeigta, noraidot parāda pārstrukturēšanas pieteikumu, anulējot parāda pārstrukturēšanas plānu, slēdzot procedūru vai beidzoties parāda pārstrukturēšanas plānā norādītajam īstenošanas termiņam. Ja pārstrukturēšanas plāns tiek īstenots pirms noteiktā termiņa, procedūra tiek pabeigta, ja debitors ir izpildījis visas pārstrukturēšanas plānā paredzētās saistības pirms pārstrukturēšanas plānā norādītā īstenošanas termiņa.

Tiesa anulē pārstrukturēšanas plānu pēc debitora pieprasījuma un tad, ja ir pasludināts debitora bankrots. Tiesa var anulēt pārstrukturēšanas plānu, ja debitors būtiskā apmērā nepilda pārstrukturēšanas plānā ietvertās saistības, ja ir pagājusi vismaz puse no mierizlīguma spēkā esamības perioda un ir skaidrs, ka debitors nespēj pildīt pārstrukturēšanas plāna nosacījumus, ja debitoram nav nekādu maksātspējas problēmu vai arī tās ir pārvarētas, ja debitors apzināti vai rupjas nolaidības rezultātā ir iesniedzis būtiski nepareizu vai nepilnīgu informāciju par saviem aktīviem, ienākumiem, kreditoriem vai saistībām, ja debitors ir veicis pārstrukturēšanas plānā neparedzētus maksājumus kreditoriem, tādējādi nodarot būtisku kaitējumu citu kreditoru interesēm, ja debitors nesniedz palīdzību tiesai vai konsultantam, pildot uzraudzības pienākumus, vai arī nesniedz uzraudzības pienākumu pildīšanai nepieciešamo informāciju, vai tad, ja debitors nesamaksā tiesas noteikto summu kā depozītu konsultanta vai eksperta atalgojuma un izmaksu segšanai. Ja pārstrukturēšanas plāns tiek anulēts, parāda pārstrukturēšanas pieteikuma pieņemšanas ar atpakaļejošu spēku sekas beidz pastāvēt.

15 Kādas ir kreditoru tiesības pēc maksātnespējas procedūras izbeigšanas?

Kreditoru tiesības pēc bankrota procedūras izbeigšanas

Pēc bankrota procedūras slēgšanas kreditors var vispārīgā kārtībā iesniegt pret debitoru prasījumus, kuri varēja būt, taču netika iesniegti bankrota procedūras ietvaros, un prasījumus, kas tika iesniegti, bet netika apmierināti, vai arī prasījumus, pret kuriem debitors iesniedza iebildumus. Šādā gadījumā procenti un kavējuma procenti par bankrota procedūras norises laiku netiek aprēķināti.

Ja debitors ir fiziska persona un tiek atbrīvots no saistībām, kuras nav izpildītas bankrota procedūras ietvaros, bankrota procedūrā iesaistīto kreditoru prasījumi pret debitoru, tostarp bankrota procedūrā iesaistīto kreditoru prasījumi, kas netika iesniegti bankrota procedūrā, izņemot pienākumu atlīdzināt apzināti ar nelikumīgu rīcību radītos zaudējumus vai maksāt uzturliedzekļus bērnam vai vecākam, tiek dzēsti.

Pēc bankrota procedūras slēgšanas kreditori var iesniegt prasījumus, kas izriet no konsolidētajām saistībām, kuras netika apmierinātas pret debitoru uzsāktās bankrota procedūras gaitā. Bankrota procedūras norises laikā radušos prasījumus, kurus nebija iespējams iesniegt bankrota procedūras ietvaros, var iesniegt pret debitoru vispārīgā kārtībā. Šajā gadījumā noilguma termiņš sākas no bankrota procedūras slēgšanas dienas. Nolēmums ir izpildes panākšanas instruments tiktāl, cik kreditora prasījums, kas ticis pieņemts bankrota procedūrā, nav izpildīts bankrota procedūras ietvaros, izņemot gadījumus, kad debitors ir iesniedzis iebildumus par prasījumu un tiesa tos ir pieņēmusi.

Kreditoru tiesības pēc reorganizācijas procedūras izbeigšanas

Ja reorganizācijas procedūra ir noslēgta, kad ir beidzies reorganizācijas plāna īstenošanas termiņš, kreditors var prasīt reorganizācijas plāna ietvaros pārstrukturēta prasījuma izpildi tikai tādā apmērā, par kādu puses vienojušās reorganizācijas plānā un kas nav izpildīts atbilstīgi reorganizācijas plānam.

Ja reorganizācijas plāns tiek anulēts vai izbeigts pirms termiņa, reorganizācijas procedūras uzsākšanas ar atpakaļejošu spēku sekas beidz pastāvēt. Kreditora, kura prasījums ticis pārstrukturēts reorganizācijas plāna ietvaros, prasījuma tiesības pret uzņēmumu tiek atjaunotas sākotnējā apjomā. Jāņem vērā arī kreditora guvumi reorganizācijas plāna īstenošanas gaitā.

Kreditoru tiesības pēc parāda pārstrukturēšanas procedūras izbeigšanas

Ja pieteikums tiek noraidīts vai procedūra tiek slēgta, jebkādas pieteikuma pieņemšanas ar atpakaļejošu spēku sekas beidz pastāvēt. Kreditora, kura prasījums ticis pārstrukturēts pārstrukturēšanas plāna ietvaros, prasījuma tiesības pret debitoru tiek atjaunotas sākotnējā apmērā. Jāņem vērā arī kreditora guvumi pārstrukturēšanas plāna īstenošanas gaitā.

Kad ir beidzies pārstrukturēšanas plāna īstenošanas termiņš, kreditors var prasīt pārstrukturēšanas plāna ietvaros pārstrukturēta prasījuma izpildi tikai tādā apmērā, par kādu puses vienojušās pārstrukturēšanas plānā un kas nav izpildīts atbilstīgi reorganizācijas plānam.

16 Kurš sedz maksātnespējas procedūrā radušās izmaksas un izdevumus?

Bankrota procedūra

Ja bankrota pieteikums tiek apmierināts vai bankrota procedūra tiek noslēgta ar mierizlīgumu, bankrota procedūrā radušās izmaksas un izdevumus sedz no bankrotējušā parādnieka mantas. Ja tiesa noraida kreditora bankrota pieteikumu vai procedūra tiek slēgta, jo kreditors atsauc bankrota pieteikumu, bankrota procedūrā radušās izmaksas un izdevumus sedz kreditors. Izbeidzot bankrota procedūru, tiesa lemj par bankrota procedūrā radušos izmaksu un izdevumu segšanu atbilstīgi apstākļiem.

Ja uz debitora pieteikuma pamata uzsākta procedūra tiek izbeigta, nepasludivot bankrotu, un debitora aktīvi nav pietiekami nepieciešamo maksājumu veikšanai, tiesa uzdod debitoram apmaksāt pagaidu administratora atalgojumu un atlīdzināmos izdevumus, taču var arī uzdot tos segt no valsts līdzekļiem. Jebkāda pagaidu administratora atalgojuma un izdevumu segšana par valsts līdzekļiem nepārsniedz EUR 397 (ieskaitot likumā noteiktos nodokļus, izņemot pievienotās vērtības nodokli). Tiesa neuzdod segt pagaidu administratora atalgojumu un izmaksas no valsts līdzekļiem, ja debitors, kreditors vai trešā persona ir pārskaitījusi tiesas noteikto summu kā depozītu pagaidu administratora atalgojuma un atlīdzināmo izdevumu segšanai šim nolūkam paredzētā kontā.

Reorganizācijas procedūra

Ja tiek uzsākta reorganizācijas procedūra, tiesa noteiks termiņu, kādā uzņēmumam ir jāpārskaita tiesas noteiktā summa kā depozīts reorganizācijas konsultanta sākotnējā atalgojuma un sākotnējo izdevumu segšanai uz šim nolūkam paredzēto kontu. Ja uzņēmums šo summu nesamaksā, tiesa slēgs reorganizācijas procedūru. Reorganizācijas konsultanta atalgojumu un atlīdzināmo izdevumu summu nosaka tiesa, kad reorganizācijas konsultants ir atbrīvots no darba vai reorganizācijas plāns ir apstiprināts uz ziņojuma par reorganizācijas konsultanta darbību un izmaksām pamata.

Ja tiesa reorganizācijas procedūrā iesaista ekspertus, šiem ekspertiem ir tiesības saņemt atlīdzību par nepieciešamiem un pamatotiem izdevumiem, kas radušies, pildot pienākumus, un saņemt atalgojumu par pienākumu pildīšanu. Eksperta atalgojumu un atlīdzināmo izdevumu summu nosaka tiesa, kad eksperts ir atbrīvots no saviem pienākumiem, pamatojoties uz tiesas noteiktajā termiņā iesniegtu ziņojumu par eksperta darbību un izmaksām. Nosakot eksperta atalgojuma summu, tiesa var uzklaustīt arī uzņēmumu.

Parāda pārstrukturēšanas procedūra

Debitors sedz parāda pārstrukturēšanas procedūrā radušās izmaksas un izdevumus. Kreditoru procesuālos izdevumus sedz paši kreditori. Tiesa var uzdot debitoram segt kreditora procesuālos izdevumus, ja debitors apzināti ir iesniedzis nepamatotu parāda pārstrukturēšanas pieteikumu vai radījis kreditoriem procesuālos izdevumus, citādi apzināti iesniedzot nepatiesu informāciju vai apzināti iesniedzot nepamatotu pieteikumu vai iebildumu. Debitoram netiek piešķirta nekāda valsts tiesiskā palīdzība valsts nodevas apmaksai. Ja tiek īstenots parāda pārstrukturēšanas plāns, debitoram nav jāatlīdzina valsts piešķirtās tiesiskās palīdzības izdevumi. Ja tiek nozīmēts konsultants vai eksperts, tiesa nosaka summu, kas debitoram jāpārskaita kā depozīts konsultanta vai eksperta atalgojuma un izdevumu segšanai uz šim nolūkam paredzētu kontu.

17 Kādi noteikumi reglamentē kreditoru kopumam kaitējošu juridisku aktu spēkā neesību, atzīšanu par spēkā neesošiem vai neizpildāmību?

Bankrota procedūra

Kad ir pasludināts bankrots, debitora tiesības pārvaldīt un pārdot bankrotējušā parādnieka mantu tiek nodotas bankrota administratoram. Pēc bankrota pasludināšanas jebkāda debitora bankrotējušā parādnieka mantā ietilpstošo objektu pārdošana ir spēkā neesoša. Ja debitors ir fiziska persona, viņš var pārdot bankrotējušā parādnieka mantu ar administratora piekrišanu. Jebkāda pārdošana bez administratora piekrišanas ir spēkā neesoša.

Tiesa atgūšanas procedūras ietvaros atsauks jebkādu debitora darījumu, kas noslēgts, vai darbību, kas izdarīta pirms bankrota pasludināšanas un kas nodara kaitējumu kreditoru interesēm. Ja atgūstamais darījums ticis noslēgts vai atgūstamā darbība tikusi izdarīta laikposmā no dienas, kad tika nozīmēts pagaidu administrators, līdz bankrota pasludināšanas dienai, tiek uzskatīts, ka šis darījums vai darbība kaitē kreditoru interesēm.

Debitors, kreditors vai administrators var lūgt tiesu atsaukt kreditoru kopsapulces rezolūciju, ja tā ir pretrunā likumā noteiktajam vai ir pieņemta, pārkāpjot likumā noteikto procedūru, vai ja likumā ir skaidri paredzētas tiesības apstrīdēt rezolūciju. Var pieprasīt arī kreditoru kopsapulces rezolūcijas atsaukšanu, ja šī rezolūcija kaitē kreditoru kopējām interesēm.

Ja procedūra ir uzsākta, lai atbrīvotu no saistībām debitoru, kas ir fiziska persona, tiesa var pēc kreditora lūguma anulēt nolēmumu, ar kuru debitors tiek atbrīvots no bankrota procedūras ietvaros neizpildīto saistību pildīšanas, viena gada laikā no šā nolēmuma noteikšanas, ja kļūst skaidrs, ka debitors laikā, kad norisinājās procedūra debitora atbrīvošanai no saistībām, ir apzināti neievērojis savas saistības un tādējādi būtiski kavējis kreditoru prasījumu apmierināšanu.

Ja debitors un kreditors panāk mierizlīgumu pēc bankrota pasludināšanas, tiesa var anulēt mierizlīgumu, ja debitors nepilda no šīs vienošanās izrietošās saistības, tiek notesāts par noziegumu saistībā ar bankrotu vai par kriminālnoziegumu, kas saistīts ar izpildes procedūru, vai kad ir pagājusi vismaz puse no mierizlīguma spēkā esamības perioda un ir skaidrs, ka debitors nespēj pildīt mierizlīguma nosacījumus. Mierizlīguma anulēšana ietekmē visus kreditorus, kas piedalījās mierizlīguma slēgšanā, un tādējādi pasargā kreditoru kopuma intereses.

Reorganizācijas procedūra

Tiesa anulēs reorganizācijas plānu, ja uzņēmums ir ticis notesāts par noziegumu saistībā ar bankrotu vai par kriminālnoziegumu, kas saistīts ar izpildes procedūru, pēc reorganizācijas plāna apstiprināšanas, ja uzņēmums būtiskā apjomā nepilda savas reorganizācijas plānā ietvertās saistības, kad ir pagājusi vismaz puse no mierizlīguma spēkā esamības perioda un ir skaidrs, ka debitors nespēj pildīt reorganizācijas plāna nosacījumus, uz reorganizācijas konsultanta pieteikuma pamata gadījumā, ja uzraudzības maksa nav apmaksāta, vai ja uzņēmums nesniedz palīdzību reorganizācijas konsultantam, pildot uzraudzības pienākumus, vai nesniedz reorganizācijas konsultantam uzraudzības pienākumu pildīšanai nepieciešamo informāciju, vai uz uzņēmuma pieteikuma pamata, vai gadījumā, ja ir pasludināts uzņēmuma bankrots. Kreditora, kura prasījums ticis pārstrukturēts reorganizācijas plāna ietvaros, prasījuma tiesības pret uzņēmumu tiek atjaunotas sākotnējā apjomā, un tiek ņemti vērā arī kreditora guvumi reorganizācijas plāna īstenošanas gaitā.

Parāda pārstrukturēšanas procedūra

Tiesa anulēs pārstrukturēšanas plānu uz debitora pieteikuma pamata vai arī, ja ir pasludināts debitora bankrots, vai ja debitors būtiskā apmērā nepilda pārstrukturēšanas plānā ietvertās saistības, ja ir pagājusi vismaz puse no mierizlīguma spēkā esamības perioda un ir skaidrs, ka debitors nespēj pildīt pārstrukturēšanas plāna nosacījumus, ja debitoram nav nekādu maksātnespējas problēmu vai arī tās ir pārvarētas un kreditoru prasījumu pārstrukturēšana

būtiskas apstākļu maiņas rezultātā vairs nav taisnīga pret kreditoriem, ja debitors apzināti vai rupjas nolaidības rezultātā ir iesniedzis būtiski nepareizu vai nepilnīgu informāciju par saviem aktīviem, ienākumiem, kreditoriem vai saistībām, ja debitors ir veicis pārstrukturēšanas plānā neparedzētus maksājumus kreditoriem, tādējādi nodarot būtisku kaitējumu citu kreditoru interesēm, ja debitors nesniedz palīdzību tiesai vai konsultantam, pildot uzraudzības pienākumus, vai arī nesniedz uzraudzības pienākumu pildīšanai nepieciešamo informāciju, vai ja debitors nesamaksā tiesas noteikto summu kā depozītu. Kreditora kura prasījums ticis pārstrukturēts pārstrukturēšanas plāna ietvaros, prasījuma tiesības pret debitoru tiek atjaunotas sākotnējā apmērā. Jāņem vērā arī kreditora guvumi pārstrukturēšanas plāna īstenošanas gaitā.

Lapa atjaunināta: 06/02/2018

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Maksātnespēja - Grieķija

1 Pret kādiem subjektiem var vērst maksātnespējas procedūru?

Maksātnespējas procesu var ierosināt pret tirgotājiem un personu apvienībām, kas ir juridiskas personas, kurām ir ekonomisks mērķis.

2 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var sākt maksātnespējas procedūru?

Lai ierosinātu procesu, parādniekam, kreditoram ar tiesisku interesi vai prokuroram pirmās instances tiesā (*eisangeléas protodikón*), ja pastāv sabiedrības interešu apsvērumi, ir jāiesniedz pieteikums. Procesa ierosināšanas nosacījumi ir šādi: a) ja pieteikumu iesniedz kreditors, parādniekam ir jābūt pārtraukšam veikt maksājumus; b) ja pieteikumu iesniedz parādnieks, pietiek ar iespējamību, ka tas nespēs pildīt parādsaistības. Tiesa noteiks maksājumu beigu datumu, kas nav vēlāk kā divus gadus pirms sprieduma publicēšanas datuma. Tiesas priekšsēdētājs var pēc jebkuras personas, kurai ir tiesiska interese, pieprasījuma noteikt tādus pasākumus, kādus tas uzskata par nepieciešamiem, lai novērstu tādas izmaiņas parādnieka aktīvos, kas varētu kaitēt kreditoriem. Šādi pasākumi tiks automātiski atcelti, tiklīdz būs pieņemts spriedums par maksātnespējas pasludināšanu.

3 Kādi aktīvi ietilpst maksātnespējīgā parādnieka mantā? Kā rīkojas ar aktīviem, ko parādnieks iegūst vai kas pāriet parādnieka īpašumā pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Maksātnespējīgā parādnieka manta (*ptocheutiki periousia*) ietver visus parādniekam piederošos aktīvus neatkarīgi no to atrašanās vietas dienā, kad tiek pasludināta maksātnespēja. Tā neietver a) neapķīlājamus aktīvus, t. i., priekšmetus, kas ir absolūti nepieciešami parādnieka un viņa ģimenes pamata iztikai, un priekšmetus, kas parādniekam ir nepieciešami, lai spētu strādāt, lai gūtu iztiku, vai b) aktīvus, kas ir izslēgti saskaņā ar noteiktām tiesību normām. Tāpat tā neietver aktīvus, ko parādnieks ieguvis pēc maksātnespējas pasludināšanas.

4 Kādas ir parādnieka pilnvaras un kādas - maksātnespējas administratora pilnvaras?

Pēc maksātnespējas pasludināšanas parādniekam automātiski tiek liegtas tiesības pārvaldīt savus aktīvus, t. i., rīkoties ar tiem un atbrīvoties no tiem. Tādas parādnieka īstenotas pārvaldības rīcības, kurām administrators (*syndikos*) nav devis piekrišanu, ir neizpildāmas. Aktīvus pārvaldīs administrators. Parādnieks var uzņemties savu aktīvu pārvaldību tikai ārkārtas gadījumos, kas noteikti tiesību aktos. Ieceltajam administratoram ir jābūt juristam ar vismaz piecu gadu pieredzi. Administratora darbu uzrauga tiesas tiesnesis referents (*eisigitis dikastis*). Dažām administratora darbībām ir nepieciešama tās tiesas atļauja, kas risina maksātnespējas jautājumu ("maksātnespējas tiesa", *ptocheutikó dikastirio*). Maksātnespējas tiesa rīkojas kā galējā uzraudzības institūcija, kas ir atbildīga par maksātnespējas procesa virzīšanu.

5 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var izmantot ieskaitu?

Maksātnespējas pasludināšana neietekmē kreditora tiesības pieprasīt ieskaitu pret parādnieka pretprasību, ja pirms maksātnespējas pasludināšanas ir izpildīti ieskaita priekšnosacījumi. Jebkādi ieskaita aizliegumi attieksies arī uz maksātnespēju.

6 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē spēkā esošus līgumus, kuros parādnieks ir līgumslēdzēja puse?

Visi divpusējie līgumi, kas nav izpildīti maksātnespējas pasludināšanas dienā un kuros parādnieks ir līgumslēdzēja puse, paliek spēkā, ja vien Maksātnespējas kodeksā nav noteikts citādi. Pēc tiesneša referenta atļaujas saņemšanas administratoram ir tiesības izpildīt neizpildītus līgumus un pieprasīt pusēm tos izpildīt. Pēc būtības ilgaicīgi līgumi paliks spēkā, ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi. Visi finanšu līgumi ir izslēgti. Maksātnespējas likuma normas neietekmē izbeigšanas tiesības saskaņā ar tiesību aktiem vai līgumu. Maksātnespējas pasludināšana ir pamats tam, lai izbeigtu pēc būtības personiskus līgumus, kuros parādnieks ir līgumslēdzēja puse. Administrators var nodot līgumattiecības, kurās parādnieks ir darījuma partneris, trešai pusei. Pēc maksātnespējas pasludināšanas tiek izbeigtas darba tiesiskās attiecības.

7 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē procedūras, ko sākuši individuāli kreditori (izņemot tiesvedībā esošas lietas)?

Pēc maksātnespējas pasludināšanas visi procesi, ko kreditori individuāli ir ierosinājuši pret parādnieku, lai apmierinātu vai izpildītu prasījumus, maksātnespējas procesa ietvaros tiek automātiski apturēti, neskarot normas attiecībā uz nodrošinātiem kreditoriem, kuru gadījumā apturēšana neattiecas uz maksātnespējīgā parādnieka mantā ietilpstošo nodrošinājumu. Taču noteiktos apstākļos uz šādiem kreditoriem var attiekties apturēšana uz vairākiem mēnešiem. Protī, pēc maksātnespējas pasludināšanas ir aizliegtas šādas rīcības: turpināt izpildi, celt prasības par izpildi vai pasludināšanu, turpināt šādas tiesvedības, celt vai izskatīt apelācijas sūdzības un izdot administratīvus vai nodokļu aktus vai izpildīt tos attiecībā uz maksātnespējīgā parādnieka mantā ietilpstošiem aktīviem.

8 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē tādu procedūru turpināšanu, kas ir tiesvedībā maksātnespējas procedūras sākšanas brīdī?

Administrators turpinās maksātnespējas pasludināšanas dienā neizšķirtas tiesvedības, ja parādnieks šajās tiesvedībās ir kreditors. Ja tas ir parādnieks, tad tiesvedības tiek apturētas un tiek veikts iesniegšanas un pārbaudes process.

9 Kādas galvenās iezīmes raksturo kreditoru dalību maksātnespējas procedūrā?

Kreditoriem prasījumi pret parādnieku ir jāiesniedz maksātnespējas reģistratoram (*grammatéas ton ptocheúseon*). Visi kreditori neatkarīgi no privilēģijām vai nodrošinājuma, tostarp tie, kuru prasījumi ir atkarīgi no nosacījumiem, veido kreditoru sapulci (*synéleusi ton pistotón*). Pirmo sapulci sasauc tiesnesis, kurš pasludina maksātnespēju. Sapulce var ievēlēt kreditoru komiteju triju personu sastāvā (*epitropi pistotón*), un tā savukārt var iecelt visu dalībnieku pārstāvi. Kreditoru komiteja triju personu sastāvā novēros maksātnespējas procesa gaitu.

10 Kādā veidā maksātnespējas administrators drīkst izmantot vai atsavināt parādnieka mantā ietilpstošus aktīvus?

Pabeidzot parādnieka kustamo un nekustamo aktīvu inventarizāciju, administrators var konsultēties ar tiesnesi referentu un pieprasīt atļauju pārdot mantā ietilpstošus priekšmetus un kustamo mantu, taču tikai tādā apmērā, kas nepieciešams, lai segtu aktuālās vajadzības. Tikai pēc kreditoru pārbaudes pabeigšanas un ar nosacījumu, ka nav pieņemts vai apstiprināts uzņēmuma reorganizācijas plāns vai arī šāda pieņemšana vai apstiprināšana ir atcelta, administrators drīkst likvidēt parādnieka aktīvus un sadalīt no pārdošanas gūtos ienākumus starp kreditoriem, atsavinot uzņēmumu kopumā vai atsevišķi tā aktīvus. Parādnieka nekustamos aktīvus var atsavināt tikai ar maksātnespējas tiesas atļauju, ko piešķir saskaņā ar pieprasījumu, kuru iesniedz administrators pēc tiesneša referenta ziņojuma.

11 Kādi prasījumi jāizvirza pret maksātnespējīgā parādnieka mantu un kādas darbības tiek veiktas ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Visi parādnieka kreditori var celt prasījumus un iesniegt dokumentus maksātnespējas reģistratoram neatkarīgi no tā, vai prasījumi ir privileģēti un nodrošināti ar nodrošinājumu. Maksātnespējas procesā ietilpst kreditori, kuriem maksātnespējas pasludināšanas dienā ir līgumisks naudas prasījums pret parādnieku, kas jau ir izveidots un ko var izskatīt tiesā. Pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas izveidotus prasījumus celt nav iespējams. Administratora tiesas izmaksas, izmaksas, kas radušās, pārvaldot maksātnespējīgā parādnieka mantu, administratora amata atļūdzība un citi prasījumi, kas attiecas uz pašu mantu (*omadiká pistómata*), tiek atskaitīti iepriekš, pēc lēmuma par maksātnespējīgā parādnieka mantas likvidēšanu izdošanas, un tiek apmierināti pirms parādnieka kreditoru prasījumiem.

12 Kādi noteikumi reglamentē prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un atzīšanu?

Prasījumi jāiesniedz rakstiski maksātnespējas reģistratoram, norādot veidu, iemeslu, izveides datumu utt., viena mēneša laikā no dienas, kad spriedums par maksātnespējas pasludināšanu ir publicēts Juristu fonda tiesu paziņojumu biļetenā (*Deltío Dikastikón Dimosieúseon tou Tameíou Nomikón*). Ja tiek pārsniegts minētais laika ierobežojums, parādnieks joprojām var iesniegt iebildumu paziņojumu (*anakopi*) un pieprasīt prasījuma pārbaudi maksātnespējas tiesā. Uz pārbaudi attiecas turpmākais: a) to veic administrators, klātesot tiesnesim referentam, trijās dienās pēc pieprasījuma iesniegšanas termiņa beigām; b) kreditors, kura prasījums tiek pārbaudīts, var piedalīties pārbaudē vai nu personiski, vai ar atbilstīgi pilnvarotas trešās puses starpniecību; c) pārbaudi veic, salīdzinot kreditora dokumentus ar parādnieka reģistriem un dokumentiem; d) tiesnesis referents sagatavo ziņojumu par kreditoru pārbaudi; e) šaubu gadījumā tiesnesis referents lems, vai atzīt prasījumu, un var to provizoriski atzīt; f) parādnieks, administrators un kreditori, kuru prasījumi jau ir pieņemti, pārbaudes gaitā var celt iebildumus. Nav tādas tīmekļa vietnes, kurā būtu pieejamas īpašas veidlapas, ko izmanto iepriekš aprakstītajā procesā. Taču īpašas veidlapas ir pieejamas pirmās instances tiesā pie maksātnespējas reģistratora (*protodikeío*).

13 Kādi noteikumi regulē ieņēmumu sadali? Kā nosaka prasījumu un kreditoru tiesību hierarhiju?

Tiklīdz ir pieņemts lēmums par maksātnespējīgā parādnieka mantu, administrators bez nepamatotas kavēšanās sagatavo sadales sarakstu un iesniedz to tiesnesim referentam. Tiesnesis referents pasludina sarakstu par izpildāmu un izvieto savā birojā. Sadales gaitā tiks ņemtas vērā šādas vispārējās privilēģijas: i) prasījumi, kas izriet no visa veida finansējuma, kurš piešķirts, lai saglabātu parādnieka darbību; ii) prasījumi par parādnieka medicīnisko aprūpi un apbedīšanas izdevumiem; iii) prasījumi par nepieciešamās pārtikas nodrošināšanu; iv) darbinieku prasījumi attiecībā uz to nodarbinātību, juristu honorāri; v) lauksaimnieku prasījumi; vi) Grieķijas valsts un pašvaldību iestāžu prasījumi; vii) garantiju fonda prasījumi (*synengyítikó*) un specifiskas kreditoru privilēģijas, t. i., privileģētie prasījumi par konkrētu parādnieka kustamu vai nekustamu aktīvu vai naudas summu. Ja privilēģijas pārklājas no aktīva atsavināšanas gūto ienākumu vai naudas summas gadījumā, atbilstošas Civilprocesa kodeksa normas ir piemērojamas *mutatis mutandis*.

14 Kādi ir maksātnespējas procedūras izbeigšanas nosacījumi un sekas (jo īpaši, to izbeidzot ar mierlīgumu)?

Parādnieks un administrators iesniedz reorganizācijas plānu maksātnespējas tiesā. Tajā ir jāietver informācija par parādnieka materiālo stāvokli un piedāvātais kreditoru prasījumu apmierinājums, paredzēto pasākumu apraksts, piemēram, organizācijas izmaiņas un biznesa plāni, tiesību izveide un kreditoru secība utt. Maksātnespējas tiesa 20 dienās pēc plāna iesniegšanas automātiski veic tā provizorisko pārbaudi un plānu var noraidīt, pamatojoties uz likumā noteiktiem apsvērumiem. Ja tiesa plānu nenoraida, tā nosaka termiņu, kas nav īsāks par trim mēnešiem un kura laikā kreditori plānu pieņem vai nepieņem, kā arī nosaka datumu, kurā kreditoriem jātiekas. Pārrunas un balsošana par plānu notiek, klātesot tiesnesim referentam. Lai plānu pieņemtu, ir nepieciešams īpašais balsu vairākums. Pēc tam, kad kreditori plānu ir pieņēmuši, tas tiek iesniegts tiesā apstiprināšanai. Pēc tam, kad par plāna apstiprināšanu ir pieņemts galīgais spriedums, tas kļūst saistošs visiem kreditoriem neatkarīgi no to prioritārās secības un no tā, vai tie ir iesnieguši prasījumus. Maksātnespējas process ir pabeigts. Kreditoru procesu var ierosināt individuāli.

15 Kādas ir kreditoru tiesības pēc maksātnespējas procedūras izbeigšanas?

Pēc maksātnespējas procesa pabeigšanas pasludināšanas tiek izbeigta parādnieka mantas atsavināšana, parādnieks atsāk pārvaldīt savus aktīvus un kreditori var individuāli ierosināt procesus. Konkrētāk, maksātnespējas process tiek pabeigts pēc aktīvu pārdošanas, un administrators viena mēneša laikā iesniedz ziņojumu.

16 Kurš sedz maksātnespējas procedūrā radušās izmaksas un izdevumus?

Maksātnespējas procesa izmaksas un izdevumus sedz no maksātnespējīgā parādnieka mantas.

17 Kādi noteikumi reglamentē kreditoru kopumam kaitējošu juridisku aktu spēkā neesību, atzīšanu par spēkā neesošiem vai neizpildāmiem?

Tādas parādnieka darbības laikposmā no maksājumu izbeigšanas līdz maksātnespējas pasludināšanai ("termiņā, kurā darījumu var atzīt par spēkā neesošu", *ýpopti períodos*), kas kaitē kreditoru kopumam, var tikt atsauktas (darbības, ko var atsaukt, *práxeis dynitíkis anáklisis*) vai ir atsaucamas (darbības, kas ir atsaucamas obligāti, *práxeis ypochreotíkis anáklisis*) saskaņā ar maksātnespējas likumā paredzētajiem noteikumiem un nosacījumiem. Administrators, kā arī noteiktos gadījumos kreditors var maksātnespējas tiesā celt prasību par atsaukšanu. Personām, kuras uz atsaukta akta pamata ir ieguvušas kādu no parādnieka aktīviem, tie ir jāatgriež maksātnespējīgā parādnieka mantā.

Lapa atjaunināta: 13/02/2018

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Maksātnespēja - Spānija

1 Pret kādiem subjektiem var vērst maksātnespējas procedūru?

Maksātnespējas process, ko sauc par *concurso de acreedores* ("kreditoru tikšanās"), attiecas gan uz parādniekiem, gan uz komersantiem, kas var būt gan fiziskas, gan juridiskas personas. Ar 2015. gada 28. jūlija Likumu 25/2015 tika ieviesti precizējumi attiecībā uz maksātnespējas procesu, ja parādnieks ir fiziska persona, jo īpaši tāpēc, lai ļautu atbrīvot parādnieku no parādiem, kas nav nokārtoti procesa laikā.

Par maksātnespējīgu var atzīt jebkuru parādnieku — fizisku personu (tostarp nepilngadīgas vai rīcībnespējīgas personas) vai juridisku personu, uzņēmēju vai patērētāju —, lai gan likumā ir iekļauti daži precizējumi attiecībā uz attiecīgā parādnieka veidu, jo īpaši komercuzņēmumu vai patērētāju gadījumā.

Juridiskas personas var pasludināt par maksātnespējīgām pat tad, ja tās tiek likvidētas. Nav svarīgi, vai tās ietilpst uzņēmumu grupā, jo par maksātnespējīgu var atzīt vienu vai vairākus grupas uzņēmumus, bet ne visu grupu kopumā.

Maksātnespējas procesu var uzsākt attiecībā uz mantojumu, ja vien tas nav pieņemts bez nosacījumiem.

Par maksātnespējīgām nevar atzīt iestādes, kas veido valsts teritoriālo organizāciju, publiskā sektora struktūras un citus publisko tiesību subjektus.

2 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var sākt maksātnespējas procedūru?

2.1. Nosacījumi maksātnespējas procesa uzsākšanai

Likumā ir paredzēti noteikti subjektīvi un objektīvi priekšnosacījumi, kas jāizpilda, lai varētu uzsākt maksātnespējas procesu.

A) Subjektīvs priekšnosacījums: par maksātnespējīgu var atzīt jebkuru parādnieku — fizisku vai juridisku personu, uzņēmēju vai patērētāju —, lai gan likumā ir iekļauti daži precizējumi attiecībā uz parādnieka veidu, jo īpaši komercuzņēmumu vai patērētāju gadījumā.

Par maksātnespējīgām nevar atzīt iestādes, kas veido valsts teritoriālo organizāciju, publiskā sektora struktūras un citus publisko tiesību subjektus.

B) Objektīvs priekšnosacījums: parādnieka maksātnespēja, ko definē kā parādnieka regulāru nespēju izpildīt savas saistības.

2.2. Puses, kuras var iesniegt pieteikumu procesa uzsākšanai

Pieteikuma prasības atšķiras atkarībā no tā, vai pieteikumu maksātnespējas procesa uzsākšanai iesniedz parādnieks vai kreditori.

Ja pieteikumu maksātnespējas procesa uzsākšanai iesniedz parādnieks (brīvprātīgs process), tam tiesā ir jāpamato sava maksātnespēja konkrētajā brīdī vai tās nenovēršama iestāšanās, proti, tas, ka puse regulāri nespēj izpildīt savas saistības. Ja maksātnespēja jau ir iestājusies, parādnieka pienākums ir pieteikt maksātnespēju divu mēnešu laikā no brīža, kad maksātnespēja ir konstatēta vai to būtu bijis jākonstatē.

Taču saskaņā ar likumu šajā divu mēnešu periodā parādnieks var paziņot tiesai, ka tas apspriež vienošanos ar kreditoriem par parāda refinansēšanu. Tādā gadījumā termiņš uz pārrunu laiku tiek apturēts un kreditori nevar sākt atsevišķu izpildes procesu attiecībā uz aktīviem, kas parādniekam ir nepieciešami tā darbībai trim mēnešiem. Ja šis periods ir pagājis un vienošanās ar kreditoriem nav panākta, parādniekiem ir jāpiesaka maksātnespējas process viena mēneša laikā.

Pieteikumā parādniekiem ir jāiekļauj noteikti dokumenti, piemēram, saimnieciskās darbības pārskats, aktīvu saraksts, kreditoru saraksts ar uzskaitītām kredīta garantijām, darbinieku un viņu kontu saraksts, ja tos ir pienākums saglabāt.

Parādniekiem, kuri var būt fiziskas vai juridiskas personas, ir jāpiesaka maksātnespējas process, ja tie ir pašreizējās maksātnespējas situācijā, ko definē kā stāvokli, kad persona regulāri nespēj izpildīt savas saistības. No otras puses, ja maksātnespēja ir nenovēršama (ja šādas situācijas vēl nav, bet tā ir gaidāma), parādniekiem ir tiesības pieteikt maksātnespējas rīkojumu.

Iesniedzot pieteikumu komerciesā (*juzgado de lo mercantil*), ir jāievēro noteiktas obligātās prasības, kas paredzētas Maksātnespējas likuma (*Ley Concursal*) 6. panta 2. punktā: parādnieka finanšu un juridiskās vēstures pārskats; norāde par to, vai persona veic saimniecisko darbību; ja tā ir juridiska persona, jānorāda kapitāla daļu turētāji, administratori, likvidatori un oficiālais revidents; aktīvu un tiesību saraksts ar attiecīgo identifikācijas informāciju; kreditoru saraksts alfabētiskā secībā, norādot adresi un prasījumu apmēru un termiņu, kā arī pastāvošās garantijas; attiecīgos gadījumos darbinieku saraksts; ja parādniekam ir jāslēdz konti, ir jāiesniedz reģistrācijas žurnāli; ja struktūra pieder uzņēmumu grupai, tas ir jānorāda un jāiesniedz grupas konsolidētais pārskats.

Parādnieku pienākums ir sadarboties ar tiesnesi, kas atbild par maksātnespējas procesu, un administratoriem ne tikai pasīvi, izpildot visas prasības, bet arī aktīvi, ziņojot par visu svarīgo. Šī prasība ietver arī pienākumu ierasties (tiesā un pie administratoriem), sadarboties un informēt. Šie pienākumi ietekmē parādniekus, kas ir fiziskas personas, un juridisku personu faktiskos vai juridiskos direktorus, kas tādi ir konkrētajā brīdī vai bijuši iepriekšējo divu gadu laikā. Ja šis pienākums netiek ievērots, tiek pieņemts, ka tas ir apzināts pienākumu pārkāpums vai rupja neuzmanība, kas ļauj pasludināt maksātnespēju par vainu apstiprinošu (gadījumos, kad piemēro vainu apstiprinošu klauzulu, proti, saistībā ar kaitnieciskas vienošanās apstiprināšanu vai likvidācijas procesa uzsākšanu).

Parādnieku var atzīt par vainīgu maksātnespējas izraisīšanā un sodīt. Viens no maksātnespējas procesa mērķiem ir analizēt maksātnespējas iemeslus un jo īpaši to, vai parādnieka vai ar to tieši vai pastarpināti saistītu citu personu rīcība ir izraisījusi maksātnespēju vai pasliktinājusi situāciju. Tas ietver attiecīgo saistību noskaidrošanu, izmantojot sankciju tabulu, kas izklāstīta Maksātnespējas likuma 172. un 172.bis pantā.

2.3. Procesu uzsākšana un stāšanās spēkā

Tiesnesim ir jāizpēta iesniegtie dokumenti un, ja maksātnespēja vai nenovēršama maksātnespēja ir pamatota, jāpasludina parādnieks par maksātnespējīgu pieteikuma iesniegšanas dienā vai nākamajā dienā. Ja iesniegtā dokumentācija ir nepilnīga, tiesnesis var atļaut vienreizēju piecu dienu termiņu pilnas dokumentācijas iesniegšanai.

Maksātnespējas procesu var pieteikt arī jebkurš kreditors, un tādā gadījumā tas ir obligāts maksātnespējas process. Kreditoriem, kas piesaka maksātnespējas rīkojumu, ir jāsniedz pierādījumi par parādnieka maksātnespēju konkrētajā brīdī un jāuzrāda apliecinājums par izpildes rīkojumu pret parādnieku, kurā redzams, ka parāda atgūšanai netika iegūts pietiekami daudz līdzekļu, vai arī jāsniedz pierādījumi par konkrētiem faktiem, kuru rezultātā ir radies pieņēmums par maksātnespēju, piemēram: parādnieks ir pārstājis pildīt saistības kopumā; parādnieka aktīvi lielā mērā ir arestēti; steigā veikta aktīvu slēpšana vai likvidācija; noteiktu parādu nesamaksāšana (nodokļi, sociālais nodrošinājums, darbinieku kompensācijas).

Ja maksātnespējas procesu piesaka kreditors, parādnieks tiek izsaukts uz tiesu un var apstrīdēt maksātnespējas rīkojumu. Šādos gadījumos tiesnesis sasauca tiesas sēdi vietā, kur puses var sniegt pierādījumus, ņemot vērā noteiktus ierobežojumus, un tiesnesim ir jāizlemj, vai parādnieks ir maksātnespējīgs attiecīgajā brīdī, un nepieciešamības gadījumā jāizdod maksātnespējas rīkojums. Process tiek sākts arī tad, ja parādnieks piekrīt maksātnespējas rīkojumam, neapstrīd to vai neierodas uz tiesas sēdi.

Parādnieki, kuri ir fiziskas personas esošas vai nenovēršamas maksātnespējas stāvoklī un kuru lēstā aktīvu vērtība nepārsniedz piecus miljonus euro, var pieteikties procedūrai, kurā panākt *ārpustiesas vienošanos par atmaksu*. To var darīt arī juridiskas personas, kuras atbilst prasībām, kas paredzētas Maksātnespējas likuma 231. pantā.

Lēmums par maksātnespējas procesa uzsākšanu stājas spēkā, kad tas ir izdots, pat tad, ja ir iesniegta apelācijas sūdzība.

2.4. Maksātnespējas rīkojuma publicēšana

Maksātnespējas rīkojums ir jāpublicē, vēlams izmantojot elektroniskos saziņas līdzekļus, un lēmuma izraksts ir jāpublicē Valsts Oficiālajā Vēstnesī, lai gan tiesnesis var uzdot publicēt to vairākos plašsaziņas līdzekļos, ja uzskata, ka tas ir nepieciešams.

2.5. Pagaidu pasākumi

Pēc tās personas pieprasījuma, kura piesaka maksātnespējas procesu, un attiecīgos gadījumos pēc nodrošinājuma sniegšanas potenciālo saistību nokārtošanai, kad tiesnesis ir pieņēmis pieteikumu, vispārējās procesuālajās tiesībās paredzētajā veidā viņš var arī noteikt nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka parādnieka aktīvi netiek atsavināti.

3 Kādi aktīvi ietilpst maksātnespējīgā parādnieka mantā? Kā rīkojas ar aktīviem, ko parādnieks iegūst vai kas pāriet parādnieka īpašumā pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

3.1. Aktīvi, kas ietilpst maksātnespējīgā parādnieka mantā

Maksātnespējīgā parādnieka manta vai "ar procesu saistītie aktīvi" ir visi aktīvi un tiesības, kas pieder parādniekam maksātnespējas rīkojuma brīdī, kā arī visi tie aktīvi, kurus parādnieks iegūst vai atgūst procesa laikā. Mantā neietilpst aktīvi, kuriem nevar uzlikt arestu.

Kreditori, kuriem ir prioritāras tiesības uz kuģiem vai gaisa kuģiem, var atdalīt šos aktīvus no maksātnespējīgā parādnieka mantas, veicot darbības, kas atļautas saskaņā ar nozares tiesību aktiem.

Ja maksātnespējas procesā ir iesaistīti parādnieki, kas ir laulībā esošas fiziskas personas, ar procesu saistītajos aktīvos ietilpst to atsevišķie aktīvi, un, ja ir noslēgta vienošanās par mantas kopību, tiek iekļauti arī kopīgie aktīvi, ja tie ir nepieciešami, lai izpildītu parādnieka saistības.

Maksātnespējas procesā nav nepieciešams pārtraukt parādnieka darbību, un parādnieks var turpināt sava uzņēmuma darbību, ņemot vērā vienošanos par tā pilnvaru īstenošanas atļaušanu vai apturēšanu. Parasti atļauja ir nepieciešama no administratoriem, lai būtu iespējams pārvaldīt vai atsavināt aktīvus, ja parādnieka pilnvaras tiek uzraudzītas, taču ir iespējams atļaut noteiktas vispārēja rakstura darbības, ja tās ir daļa no uzņēmuma normālas darbības. Aktīvus parasti nevar apgrūtināt, lai bez tiesneša atļaujas finansētu maksātnespējīgu uzņēmumu, līdz tiek apstiprināta vienošanās ar kreditoriem vai tiek uzsākts likvidācijas process. Turpmākajā sadaļā ir izskaidrota parādnieka pilnvaru apturēšanas vai uzraudzības kārtība.

Puse finansējuma no jauniem skaidras naudas ienākumiem refinansēšanas ietvaros tiek uzskatīta par prasījumu pret maksātnespējīgā parādnieka mantu.

4 Kādas ir parādnieka pilnvaras un kādas - maksātnespējas administratora pilnvaras?

4.1. Parādnieka pilnvaras

Parasti atskaites punkts ir brīvprātīga procesa nošķiršana no obligāta procesa (22. pants). Pirmajā gadījumā parādnieks turpina pārvaldīt un atsavināt savus aktīvus un rīkojas administratora uzraudzībā, kas nozīmē, ka ir nepieciešama administratora atļauja vai piekrišana. Obligātajā procesā parādnieks zaudē savas pilnvaras pārvaldīt un atsavināt savus aktīvus un parādnieku aizstāj administrators. Šā noteikuma mērķis ir nevis sodīt parādnieku, bet gan saglabāt aktīvus un nodrošināt, ka procesā tiek sasniegts rezultāts.

Tomēr kritērijs ir turpināt parādnieka saimniecisko darbību, kā nolūkos saskaņā ar 44. pantu administratoram ir jauts noteikt darbību kopumu, kurām to būtības un apmēra dēļ nepiemēro nepieciešamo kontroli. Sistēma ir elastīga, jo tiesnesis ar pamatotu lēmumu var uzdot apturēt pilnvaras brīvprātīga procesa gadījumā un saskaņā ar atļaušanas vai piekrišanas vienošanos noteikt tikai uzraudzību obligāta procesa gadījumā, norādot riskus, kurus viņš cer novērst, un priekšrocības, kuras viņš cer panākt.

Tāpat pēc administratora pieprasījuma sākotnējo vienošanos par pilnvaru ierobežošanu vai maiņu var mainīt vēlāk — arī ar pamatotu lēmumu un pēc parādnieka uzklaušanās (maiņa nenotiek automātiski), ievērojot prasību, ka šī maiņa ir tikpat publiska kā maksātnespējas rīkojums.

Kad process ir pabeigts, arī pilnvaru ierobežošana zaudē spēku. Pretējā gadījumā ierobežojumu paildzina, līdz tiek apstiprināta vienošanās ar kreditoriem, kurā var būt noteikti pasākumi, ar kuriem ierobežo vai aizliedz parādnieka pilnvaras. Ja maksātnespējas process tiek izbeigts, apturot parādnieka pilnvaras. Maksātnespējas likuma vispārējais mērķis ir panākt, ka parādnieka aktīvi, kas saistīti ar procesu, paliek nemainīgi, taču noteiktos gadījumos maksātnespējas procesā daži parādnieka aktīvi var tikt pārdoti, saņemot tiesneša atļauju, kas dažkārt nav vajadzīga. Ir iespējama arī ražošanas vienību pārdošana maksātnespējas procesa laikā, ievērojot 146.bis panta nosacījumus.

Saskaņā ar atkāpi no vispārējā noteikuma par parādnieka darbības turpināšanu ir noteikts, ka pēc administratora pieprasījuma un parādnieka un darbinieku pārstāvju uzklaušanās var slēgt parādnieka birojus vai apturēt parādnieka darbību. Ja šī darbība ir saistīta ar darba līgumu kolektīvu izbeigšanu, darbības pārtraukšanu vai grozīšanu, tiesnesim ir jārīkojas saskaņā ar īpašiem noteikumiem.

Likumā ir noteikti arī īpaši pienākumi attiecībā uz parādnieka kontiem, un maksātnespējas procesa ietekmi uz maksātnespējīgu juridisku personu pārvaldes struktūrām regulē atsevišķi.

4.2. Maksātnespējas administratoru iecelšana un pilnvaras

Administrators ir persona vai struktūra, kas palīdz tiesnesim un kam tiek uzticēts pārvaldīt maksātnespējas procesu. Kad maksātnespējas process ir uzsākts, tiesnesis uzdod sākt procesa otro posmu, kas ietver visu, kas saistīts ar administratora iecelšanu, nosacījumiem, ar kuriem regulē administratora darbību, un administratora pienākumiem.

Administratoru izvēlas no fizisku personu vidus, kas brīvprātīgi reģistrējušās Publiskajā maksātnespējas reģistrā (*Registro Público Concursal*), ievērojot likumā noteiktās prasības. Šajā nolūkā izšķir maza, vidēja un liela apmēra maksātnespējas procesus. Iecelšana no saraksta notiek izlozes kārtībā un pēc tam rindas kārtībā, izņemot liela apmēra procesus, kuros tiesnesis var iecelt administratoru, kuru uzskata par piemērotāko, sniedzot savu pamatojumu un ievērojot likumā noteiktos kritērijus. Ja maksātnespējas procesā ir iesaistītas kredītiestādes, tiesnesim ir jāieceļ administrators, izvēloties kādu no tiem, kurus ierosinājis Banku pienācīgas pārstrukturēšanas fonds (*Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria*). Tiesnesim ir jāieceļ administrators, izvēloties kādu no tiem, kurus ierosinājusi Nacionālā vērtspapīru tirgus komisija (*Comisión Nacional del Mercado de Valores*), ja apdrošināšanas uzņēmumu gadījumā procesā ir iesaistītas iestādes, kas ir Apdrošināšanas atlīdzības konsorcijs uzraudzībā.

Parasti tiek iecelts viens administrators. Izņēmuma gadījumā maksātnespējas procesā, pamatojoties uz sabiedrības interesēm, maksātnespējas tiesnesis par otru administratoru var iecelt valsts pārvaldes iestādes kreditoru vai publisko tiesību subjekta kreditoru, kas ir saistīts ar attiecīgo valsts pārvaldes iestādi vai darbojas tās pakļautībā.

Maksātnespējas likuma 33. pantā ir detalizēti izklāstīti administratoru pienākumi, klasificējot tos kā procesuāla rakstura pienākumus, pienākumus, kas saistīti ar parādnieku vai tā pārvaldes struktūrām, pienākumus saistībā ar darba jautājumiem, pienākumus saistībā ar kreditoru tiesībām, ziņošanas un izvērtēšanas pienākumus, pienākumus saistībā ar aktīvu pārdošanu vai likvidāciju un sekretāra pienākumus. Administratoru svarīgākais uzdevums ir iesniegt 75. pantā paredzēto ziņojumu, kam jāpievieno aktīvu saraksta priekšlikums un kreditoru saraksts.

Samaksu administratoriem nosaka tiesnesis saskaņā ar atlīdzības shēmu, kas noteikta 2004. gada 6. septembra Karaļa dekrētā 1860/2004.

Ieceltajam administratoram ir jāuzņemas sava loma, un pamatota iemesla gadījumā tiesnesis var viņu noraidīt vai atbrīvot no pienākumu pildīšanas.

Administratori var iecelt arī palīgus, kuri palīdz viņiem pildīt viņu pienākumus.

4.3. Maksātnespējas tiesnesis

Kompetence izskatīt maksātnespējas procesu atbilst komercietību jomai, kas ir īpaša civiltiesību nozare. Tiesnesis pasludina maksātnespēju un vada procesu. Komerctiesas tiesnešu pilnvaru kopums, tostarp jebkādi jautājumi, kas rodas saistībā ar maksātnespējas procesu, ir paredzēti 1985. gada 1. jūlija Konstitūtvā likuma 6/1985 par tiesu sistēmu (*Ley Orgánica del Poder Judicial*) 86.ter pantā.

Tiesnesis var ierobežot parādnieka pamattiesības maksātnespējas rīkojumā vai pirms tam, nosakot to par piesardzības pasākumu. Šie ierobežojumi var ietvert: a) pasta un tālruņa saziņas pārtveršanu; b) pienākumu uzturēties dzīvesvietas adresē ar iespēju piemērot mājas arestu; un c) iekļūšanu dzīvesvietā un tās pārmeklēšanu. Ja parādnieks ir juridiska persona, šos pasākumus var piemērot arī visiem vai dažiem tās esošajiem direktoriem vai likvidatoriem un tiem, kuriem attiecīgajā struktūrā ir bijusi kāda loma pēdējo divu gadu laikā.

Savukārt Maksātnespējas likuma 8. pantā ir paredzētas "ekskluzīvas un sevišķas" maksātnespējas tiesneša pilnvaras noteiktos jautājumos, kas aptver visas darbības, kuras ir vērstas uz parādnieka aktīviem vai ir tieši saistītas ar tiem. Tiesnesim ir tiesības pieņemt lēmumus arī saistībā ar darba līgumu kolektīvu darbības pārtraukšanu, ja darba devējs tiek pasludināts par maksātnespējīgu, un izskatīt atbildības prasības pret maksātnespējīgu uzņēmuma direktoriem vai likvidatoriem.

Tikai prejudiciālu nolēmumu gadījumā un maksātnespējas procesa nolūkā tiesneša pilnvaras ietver arī administratīvos un sociālos jautājumus, kas tieši saistīti ar maksātnespējas procesu.

Maksātnespējas likumā ir paredzēti noteikumi par starptautisko un teritoriālo jurisdikciju un īpaši noteikumi par procesuālo kārtību, kas ir jāievēro, un šiem noteikumiem ir lielāks spēks nekā vispārējo procesuālo tiesību aktu noteikumiem.

5 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var izmantot ieskaitu?

Pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas parādnieka prasījumu vai parādu ieskaits vairs nav iespējams. Tomēr ieskaits ir atļauts, ja tā prasības ir izpildītas pirms maksātnespējas rīkojuma, pat tad, ja lēmums ir izdots vēlāk. Vispārējās prasības ir paredzētas Civilkodeksa (*Código Civil*) 1196. pantā (prasījumu savstarpība, parādu vienmērīgums un tas, ka tiem ir pienācis samaksas termiņš).

Šis noteikums neattiecas uz maksātnespējas procesu ar ārvalstu elementu, ja maksātnespējas situācijās tas ir pieļaujams ar tiesību aktiem, ko piemēro parādnieka savstarpējam prasījumam.

6 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē spēkā esošus līgumus, kuros parādnieks ir līgumslēdzēja puse?

6.1. Ietekme uz līgumiem, kuru līgumslēdzēja puse ir parādnieks

Maksātnespējas likums reglamentē maksātnespējas procesa ietekmi uz parādnieka līgumiem ar trešām pusēm, kuru izpilde notiek pirms maksātnespējas rīkojuma izdošanas. Šis jautājums tiek izvērtēts attiecībā uz divpusējiem līgumiem, jo vienpusējos līgumos ir noteikts, ka trešo personu kreditoru prasību

atzīšana vai prasību izpildes pieprasīšana ir jāiekļauj ar procesu saistītajos aktīvos, kā noteikts 61. pantā. Līgumus, kas noslēgti ar valsts pārvaldes iestādēm, reglamentē īpaši administratīvie tiesību akti.

Saskaņā ar vispārējo principu 61. panta 2. daļā ir noteikts, ka maksātnespējas rīkojums pats par sevi neietekmē līgumus par savstarpējiem pienākumiem, kuru prasības ir jāizpilda parādniekam vai otrai pusei. Parādnieka saistības atskaita no maksātnespējīgā parādnieka mantas. Jebkāda kompensācija līguma izbeigšanas rezultātā arī tiek uzskatīta par prasību pret maksātnespējīgā parādnieka mantu.

Lai stiprinātu šo līgumu spēkā esību, saskaņā ar likumu par spēkā neesošu atzīst jebkuru klauzulu, ar kuru ir noteiktas pilnvaras atcelt vai izbeigt līgumu tikai tāpēc, ka viena no pusēm ir pasludināta par maksātnespējīgu.

Maksātnespējas procesa nolūkā administrators (pilnvaru apturēšanas gadījumā) vai parādnieks (uzraudzības gadījumā) var pieprasīt, lai maksātnespējas tiesnesis izbeidz līgumu. Šādos gadījumos tiesnesim ir jāizsauc uz tiesu parādnieks, administrators un līguma otra puse. Ja starp pusēm, kuras ieradušās tiesā, tiek panākta vienošanās, tiesnesis izdod rīkojumu par līguma izbeigšanu. Pretējā gadījumā strīds tiek izskatīts saistītā maksātnespējas procesā un tiesnesis lemj par visu, kas saistīts ar maksājumu un kompensācijas atgūšanu, ko atskaita no maksātnespējīgā parādnieka mantas, kas ievērojama apmēra gadījumā var būt būtiska summa.

6.2. Izbeigšana līguma pārkāpuma dēļ

Saskaņā ar 62. pantu maksātnespējas rīkojums neietekmē divpusēju līgumu izbeigšanu, ja to pēc rīkojuma izdošanas pārkāpj kāda no pusēm. Pastāvīgu līgumu gadījumā tā izbeigšanas pilnvaras var izmantot arī tad, ja pārkāpums ir noticis, pirms ir izdots maksātnespējas rīkojums. Taču pat tad, ja līguma izbeigšanai ir pamats, tiesnesis, ņemot vērā maksātnespējas procesa intereses, var uzdot līguma izpildi, maksājāmās summas atskaitot no maksātnespējīgā parādnieka mantas.

Prasības attiecībā uz līgumu izbeigšanu ir jāiesniedz maksātnespējas tiesnesim saistīta maksātnespējas procesa ietvaros. Kad prasība tiek apstiprināta (un tādējādi tiek panākta vienošanās par līguma izbeigšanu), visas nenokārtotās saistības zaudē spēku. Attiecībā uz nenokārtotajām saistībām maksātnespējas process ietver to kreditoru prasījumus, kuri ir izpildījuši savas līgumsaistības, ja parādnieks ir pārkāpis līgumu, pirms ir izdots maksātnespējas rīkojums; ja pārkāpums ir noticis pēc rīkojuma izdošanas, līgumsaistības izpildījušo pušu prasījumu summas atskaita no maksātnespējīgā parādnieka mantas. Prasījumi ietver jebkāda veida zaudējumu kompensāciju (62. panta 4. daļa).

Likuma 64. pantā ir paredzēti īpaši noteikumi, ar kuriem regulē ietekmi uz darba līgumiem, un nākamajā pantā ir paredzēta ietekme uz līgumiem ar augstākās vadības pārstāvjiem.

7 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē procedūras, ko sākuši individuāli kreditori (izņemot tiesvedībā esošas lietas)?

7.1. Aizliegums attiecībā uz lietām par juridiska fakta konstatēšanu

Civiltiesu un darba tiesu tiesneši nevar pieņemt izskatīšanai lietas, kas ir jāizskata maksātnespējas tiesnesim (galvenokārt tās, kas vērstas pret parādnieka aktīviem).

Ja kāda lieta ir pieņemta izskatīšanai kļūdas pēc, tiek uzdota visa procesa izbeigšana un visas veiktās darbības tiek uzskatītas par spēkā neesošām. Komerctiesas tiesnešiem jāatturas arī no tādu lietu pieņemšanas izskatīšanai, kas iesniegtas pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas un līdz tā izbeigšanai, ja šīs lietas ir saistītas ar prasījumiem attiecībā uz korporatīvajiem pienākumiem pret maksātnespējīgu kapitālsabiedrību direktoriem, kuri ir pārkāpuši savus pienākumus, ja ir pamats sabiedrības likvidācijai.

7.2. Maksātnespējas rīkojuma ietekme uz izpildes procesu un piedziņas procesu attiecībā uz parādnieka aktīviem

Vispārējais noteikums ir tāds, ka tad, kad maksātnespējas process ir uzsākts, nav iespējams sākt individuālu tiesas vai ārpus tiesas izpildes procesu, kā arī nav iespējams turpināt administratīvo vai nodokļu iekasēšanas procesu pret parādnieka aktīviem. Ja šis aizliegums ir pārkāpts, piemērotais sods ir lietas atzīšana par spēkā neesošu. Noteikumā ir paredzēti divi izņēmumi, kad izpildes procesu var turpināt, lai arī ir izdots maksātnespējas rīkojums, un līdz tiek apstiprināts likvidācijas plāns: a) administratīvais izpildes process, kurā ir izdoti aresta rīkojumi; un b) ar darbu saistītais izpildes process, kas ietver parādniekam pirms rīkojuma izdošanas piederošu aktīvu arestu, ja vien arestētie aktīvi nav nepieciešami parādnieka uzņēmējdarbības vai profesionālās darbības turpināšanai.

Attiecībā uz izskatīšanā esošo izpildes procesu 55. panta 2. daļā ir noteikts, ka izskatīšanā esošas lietas ir jāaptur ar dienu, kad ir izdots maksātnespējas rīkojums, lai gan attiecīgos prasījumus var izskatīt maksātnespējas procesa ietvaros.

Ir īpaši noteikumi attiecībā uz nodrošinājuma piemērošanu, kas ir izklāstīti nākamajā sadaļā, jo tas ir saistīts ar noteiktu prasību seku risināšanu.

8 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē tādu procedūru turpināšanu, kas ir tiesvedībā maksātnespējas procedūras sākšanas brīdī?

8.1. Ietekme uz lietām par juridiska fakta konstatēšanu, kas ir izskatīšanā maksātnespējas rīkojuma brīdī

Lietas par juridiska fakta konstatēšanu, kas ir izskatīšanā maksātnespējas rīkojuma brīdī, turpina izskatīt, līdz tiek pieņemts galīgais spriedums, lai gan, neievērojot iepriekš minēto, juridisku personu prasības pret to direktoriem, likvidatoriem vai revidentiem, kurās tiek pieprasīts atlīdzināt zaudējumus, maksātnespējas procesā tiek apvienotas un turpinātas.

Šķīrējtiesas process: ar parādnieku saistīti šķīrējtiesas līgumi maksātnespējas procesa laikā zaudē spēku (52. pants), tādēļ pēc maksātnespējas rīkojuma izdošanas ir aizliegts sākt šķīrējtiesas procesu. Izskatīšanā esošs process tiek turpināts, līdz tiek izdots galīgais šķīrējtiesas nolēmums.

8.2. Parādnieka tiesības ierosināt lietu (54. pants)

Likumā ir noteiktas parādnieka tiesības ierosināt lietas saskaņā ar viņa rīcībā esošajām pilnvarām. Ja maksātnespējīgā parādnieka mantu pārvalda administrators, administratoram ir tiesības ierosināt nepersoniska rakstura lietas; ja parādniekam piemēro uzraudzību, parādniekam ar atbilstīgu administratora atļauju ir tiesības ierosināt lietas, ja tās ietekmē parādnieka aktīvus. Uzraudzības gadījumā, ja administrators uzskata, ka lietas ierosināšana ir vēlama maksātnespējas procesa interesēs un parādnieks to neierosina, tiesnesis var ļaut to darīt administratoram.

9 Kādas galvenās iezīmes raksturo kreditoru dalību maksātnespējas procedūrā?

9.1. Kreditoru dalība maksātnespējas procesā

Kreditori var iesniegt maksātnespējas procesa pieteikumu tiesnesim, un parādnieks var to apstrīdēt. Tādā gadījumā notiek uzklauzīšana un tiesnesis izdod lēmumu rīkojuma formā. Ja tiesnesis uzsāk maksātnespējas procesu, tas tiek uzskatīts par obligātu, kas parasti nozīmē, ka parādniekam tiek liegts pārvaldīt un atsavināt savus aktīvus un viņu aizstāj administrators.

Kad tiek uzsākts maksātnespējas process, kreditoriem tiek dots laiks izvīzīt savus prasījumus viena mēneša laikā pēc rīkojuma publicēšanas Valsts Oficiālajā Vēstnesī, un administratoram ir jāinformē katrs parādnieka dokumentācijā apzinātais kreditors par pienākumu ziņot par saviem prasījumiem. Kreditoriem, kuru adrese ir reģistrēta ārvalstīs, termiņš ir tāds pats. Informācija ir jāsniedz rakstiski, tā ir jāadresē administratoram, un tajā ir jāidentificē prasījums ar nepieciešamo informāciju par summu, datumiem, kuros prasījumi radušies un kuros pienācis to termiņš, būtu un paredzamo klasifikāciju, un, ja ir izteikts apgalvojums par īpašām prioritārām tiesībām, ir jānorāda aktīvi vai tiesības, kurām piemēro maksājumus, kā arī to reģistrācijas informācija. Ir jāiekļauj arī informāciju apstiprinātie dokumenti. Šo informāciju var sniegt elektroniski.

Administratoram ir jāleņķ par katra prasījuma iekļaušanu vai neiekļaušanu un apmēru, kā arī klasifikāciju, attiecīgo informāciju norādot ziņojumam pievienotajā kreditoru sarakstā. Kreditori, kas nav apmierināti ar klasifikāciju vai prasījuma apmēru, vai kreditori, kas nav iekļauti sarakstā, var apstrīdēt ziņojumu 10 dienu laikā, iesniedzot saistīta maksātnespējas procesa pieteikumu, par ko tiesnesis izdod spriedumu. Pirms ziņojuma iesniegšanas (10 dienu

laikā pirms tā iesniegšanas) administrators nosūta elektronisko informāciju kreditoriem, kuru adreses viņam ir zināmas, informējot par kreditoru un aktīvu saraksta projektu. Neapmierinātie kreditori var rakstīt administratoram, lai kļūda tiktu labota vai tiktu sniegta cita nepieciešamā informācija. Kreditori piedalās arī vienošanās un likvidācijas procesā. Vienošanās posmā tie var iesniegt vienošanās priekšlikumu un arī izteikt savu piekrišanu parādnieka iesniegtajam vienošanās priekšlikumam. Jebkurā gadījumā tie tiek uzaicināti uz kreditoru tikšanos, kurā vienošanās tiek apspriesta un par to tiek balsots. Tam nepieciešama vairākuma daļība, kas paredzēta Maksātnespējas likuma 124. pantā. Šis process var notikt arī rakstiski, ja kreditoru skaits pārsniedz 300.

Atsevišķi kreditori var apstrīdēt vienošanās apstiprināšanu (tie, kuri nav apmeklējuši tikšanos vai kuriem nelikumīgi liegtas tiesības balsot) un, kad tā ir apstiprināta, pieprasīt vienošanās neievērošanu.

Likvidācijas posmā kreditori var iesniegt komentārus par administratora prezentēto likvidācijas plānu vai galīgo ziņojumu, pirms maksātnespējas process ir pasludināts par slēgtu.

Klasifikācijas posmā kreditoriem ir puses statuss, un tie var iesniegt komentārus par administratora ziņojumu un prokuratūras atzinumu, taču saskaņā ar likumu tie nevar izvirzīt individuālus klasifikācijas prasījumus.

Visbeidzot, attiecībā uz maksātnespējas procesa izbeigšanu kreditori var arī iesniegt komentārus, kuros noteiktos gadījumos apstrīdēta procesa izbeigšana.

10 Kādā veidā maksātnespējas administrators drīkst izmantot vai atsavināt parādnieka mantā ietilpstošus aktīvus?

10.1. Maksātnespējīgā parādnieka mantā ietilpstošu aktīvu atsavināšana sākotnējā posmā

Tā kā ar maksātnespējas procesu netiek apturēta parādnieka darbība, kad maksātnespēja ir pasludināta, parādnieks var turpināt atsavināt savus aktīvus saskaņā ar noteikto uzraudzības kārtību: ja parādnieks ir uzraudzībā, tam nepieciešama administratora atļauja vai piekrišana, un, ja maksātnespējīgā parādnieka mantu pārvalda administrators, par aktīvu atsavināšanu ir atbildīgs administrators.

Līdz tiek apstiprināta uzraudzības kārtība vai līdz sākas likvidācijas posms, maksātnespējīgā parādnieka mantā ietilpstošos aktīvus nevar atsavināt vai apgrūtināt bez tiesneša atļaujas. Tas neietver: a) tādu aktīvu pārdošanu, kurus administrators uzskata par nepieciešamiem, lai varētu garantēt uzņēmuma dzīvotspēju vai skaidras naudas prasības, kas noteiktas procesā; b) tādu aktīvu pārdošanu, kas nav nepieciešami parādnieka darbības turpināšanai, ar pārliecību, ka cena nepārprotami atbilst vērtībai, kas aktīvam piešķirta inventarizācijā; un c) tādu aktīvu atsavināšanu, kas ir būtiski parādnieka darbības turpināšanai.

Pēdējā gadījumā, ja parādniekam nav liegta savu aktīvu pārvaldība un atsavināšana, administrators var iepriekš noteikt darbības, kas raksturīgas uzņēmuma darījumdarbībai vai komercdarbībai, kuras parādnieks var veikt pats atkarībā no to būtības un apmēra. Parādnieks var veikt šīs darbības no maksātnespējas rīkojuma izdošanas brīža līdz brīdim, kad administrators sāk pildīt savus pienākumus.

10.2. Maksātnespējīgā parādnieka mantā ietilpstošu aktīvu atsavināšana likvidācijas posmā

Likvidācijas procesā ir divi galvenie posmi:

a) likvidācijas darbību veikšana saskaņā ar administratora izstrādātu plānu, ko var komentēt parādnieks, kreditori un darbinieku pārstāvji un kas jāapstiprina tiesai. Likuma mērķis ir aizsargāt uzņēmumu, kad vien tas ir iespējams, un šajā nolūkā tajā ir paredzēti īpaši noteikumi par ražošanas vienību pārdošanu. Plānu var apstrīdēt pie tiesneša, un likvidācijas darbības ir jāveic saskaņā ar plāna nosacījumiem. Ja plāns netiek apstiprināts, likumā ir paredzēti standarta noteikumi;

b) samaksa kreditoriem ar nosacījumu, ka maksāšanu var sākt pat tad, ja likvidācijas darbības nav beigušās.

Tomēr ir jāatzīmē, ka ne visas likvidācijas darbības notiek šajā procesa posmā. Noteiktus aktīvus var pārdot sākotnējā posmā, ja mērķis nav samaksa kreditoriem, piemēram, šādos gadījumos: ar procesu saistītus aktīvus var saglabāt ar mērķi uzturēt parādnieka saimniecisko darbību; kreditori ar prioritārām tiesībām uz kuģiem vai gaisa kuģiem var atdalīt šos aktīvus no maksātnespējīgā parādnieka mantas prasībās, uz kurām tiem ir tiesības saskaņā ar īpašiem tiesību aktiem; visbeidzot, noteiktis izpildes process, ko atsevišķi privilēģēti kreditori ierosinājuši pirms maksātnespējas procesa, kā arī administratīvais izpildes process, ja aresta rīkojums ir izdots pirms maksātnespējas rīkojuma.

Aktīvu pārdošanai likvidācijas procesā parasti tiek dota diezgan liela brīvība, ievērojot likvidācijas plāna nosacījumus, ko apstiprina tiesnesis. Administrators var arī nolīgt specializētu struktūru, lai pārdotu noteiktus aktīvus, parasti nodrošinot atbildību no saviem līdzekļiem. Taču ar reformu, kas tika ieviesta ar 2015. gada 25. maija Likumu 9/2015, tika noteikti obligāti noteikumi, jo īpaši attiecībā uz aktīviem un tiesībām saistībā ar prioritāriem prasījumiem.

Jautājumos, kuru plāns neaptver, tiek piemēroti noteikumi par aktīvu atsavināšanu individuālās izpildes prasībās civilīetās. Parasti aktīvus pārdod, izmantojot tiešās pārdošanas sistēmu, garantējot noteiktu publicitāti atkarībā no attiecīgā aktīva būtības. Ir atļauta arī aktīva novirzīšana, lai samaksātu kreditoriem, kas nav publiski.

Likumā ir paredzēti īpaši noteikumi par ražošanas vienību pārdošanu dažādos maksātnespējas procesa posmos (vadoties pēc principa aizsargāt uzņēmumu), lai ar vienu pārdošanas līgumu varētu nodot visus aktīvus, iekļaujot īpašus noteikumus par attiecīgās darbības saistību nodošanu.

Principā ražošanas vienību pārdošana nozīmē, ka tiek nodoti visi ar darbību saistītie līgumi, taču netiek pārņemti parādi, kas bijuši pirms maksātnespējas procesa, izņemot gadījumus, kad pircēji ir saistīti ar parādnieku vai tiek piemēroti darba noteikumi par uzņēmuma nodošanu. Tādos gadījumos tiesnesis var sniegt piekrišanu tam, ka pircējs nepārņem saistības attiecībā uz neizmaksātajām algām vai kompensācijām pirms atsavināšanas un ka tās sedz Algu garantijas fonds (*Fondo de Garantía Salarial*). Lai nodrošinātu uzņēmuma dzīvotspēju, jaunais pircējs un darbinieki var slēgt vienošanās, lai mainītu kolektīvos darba apstākļus.

11 Kādi prasījumi jāizvirza pret maksātnespējīgā parādnieka mantu un kādas darbības tiek veiktas ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Kad maksātnespējas process ir uzsākts, visu kreditoru prasījumi — gan nenodrošināti, gan prioritāri, kā arī neatkarīgi no to valstspiederības un dzīvesvietas — tiek iekļauti parādnieka saistībās. Pamatojoties uz *par condicio creditorum* principiem un atbilstību "dividenžu likumam" (*ley del dividendo*), mērķis šajā gadījumā ir vienlīdzīgi apieties ar visiem prasījumiem saistībā ar pārbaudīto parādnieka maksātnespēju un visu tā parādu nokārtošanu (49. un 76. pants).

Ir būtiska atšķirība starp maksātnespējas kreditoriem un kreditoriem, kurus maksātnespējas process neietekmē: maksātnespējīgā parādnieka mantas kreditoriem.

Prasījumi pret maksātnespējīgā parādnieka mantu ir izklāstīti Maksātnespējas likuma 84. panta 2. daļā, kurā ir ierobežots saraksts, kas nozīmē, ka tajā neiekļautie prasījumi tiek uzskatīti par maksātnespējas prasījumiem. Principā un vairumā gadījumu šie prasījumi rodas pēc maksātnespējas rīkojuma izdošanas, procesa rezultātā vai turpinoties parādnieka darbībai, vai saistībā ar prasījumiem, kas rodas ārpuslīgumisku saistību rezultātā. Taču ir iespējami arī citi gadījumi, piemēram, algas prasījumi par pēdējām 30 darba dienām pirms maksātnespējas rīkojuma izdošanas un apmēra, kas nepārsniedz divas minimālās garantētās starpprofesiju algas, un uzturēšanas prasījumi, ko izvirza parādnieks vai personas, kuru uzturēšana ir parādnieka juridisks pienākums. Citos gadījumos šie prasījumi izriet no lēmumiem, kas izdoti procesa laikā, piemēram, nosakot atcelšanas prasības sekas vai līgumu izbeigšanas rezultātā. Pusi apmēra prasījumiem, kas izriet no jauniem skaidras naudas ienākumiem, kas radušies refinansēšanas līguma ietvaros, saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti 71.bis pantā vai ceturtajā papildu noteikumā, var uzskatīt arī par prasījumiem pret maksātnespējīgā parādnieka mantu.

Likvidācijas procesa gadījumā prasījumi, kurus piešķir parādniekam vienošanās ietvaros vai saskaņā ar 100. panta 5. daļu, arī ir prasījumi pret maksātnespējīgā parādnieka mantu.

Prasījumi pret maksātnespējīgā parādnieka mantu ir atskaitāmi iepriekš, proti, tiem ir prioritāte attiecībā pret visiem citiem prasījumiem, un tos neietekmē procentu uzkrāšanas apturēšana.

Algas prasījumi par pēdējām 30 darba dienām ir jāizmaksā nekavējoties. Pārējie prasījumi pret maksātnespējīgā parādnieka mantu tiek maksāti, kad ir pienācis to samaksas termiņš, taču administrators var mainīt šo noteikumu, ja tas ir nepieciešams maksātnespējas procesa interesēs un ja nav pieejami pietiekami daudz aktīvu, lai apmierinātu visus prasījumus pret maksātnespējīgā parādnieka mantu.

Tomēr likumā ir paredzēti īpaši noteikumi (176.bis pants) gadījumos, kad ar parādnieka aktīviem var būt par maz, lai apmierinātu visus prasījumus pret maksātnespējīgā parādnieka mantu. Šādos gadījumos maksātnespējas procesa izbeigšana ir obligāta. Ja administrators paredz šādu situāciju, viņam ir jāinformē tiesnesis un jāpievēršas pret maksātnespējīgā parādnieka mantu vērsto prasījumu apmierināšanai saskaņā ar īpašu rīkojumu, kas paredzēts 176. bis panta 2. daļā.

12 Kādi noteikumi reglamentē prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un atzīšanu?

Kad tiek uzsākts maksātnespējas process, kreditoriem tiek dots laiks izvirzīt savus prasījumus viena mēneša laikā pēc rīkojuma publicēšanas Valsts Oficiālajā Vēstnesī, un administratoram ir jāinformē katrs parādnieka dokumentācijā apzinātais kreditors par pienākumu ziņot par saviem prasījumiem. Tam nav paredzēta īpaša veidlapa. Kreditoriem, kuru adrese ir reģistrēta ārvalstīs, termiņš ir tāds pats, lai gan tiek piemērots Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 20. maija Regulas (ES) Nr. 2015/848 par maksātnespējas procedūrām 53. un 55. pants.

Prasījums ir jāsniedz rakstiski, tas ir jāadresē administratoram, un tajā ir jāidentificē prasījums ar nepieciešamo informāciju par summu, datumiem, kuros prasījumi radušies un kuros pienācis to termiņš, būtību un paredzamo klasifikāciju, un, ja ir izteikts apgalvojums par īpašām prioritārām tiesībām, ir jānorāda aktīvi vai tiesības, kurām piemēro maksājumus, kā arī to reģistrācijas informācija. Ir jāiekļauj arī informāciju apstiprinošie dokumenti. Šo informāciju var sniegt elektroniski.

Administratoram ir jālemj par katra prasījuma iekļaušanu vai neiekļaušanu un apmēru, kā arī klasifikāciju, attiecīgo informāciju norādot ziņojumam pievienotajā kreditoru sarakstā. Kreditori, kas nav apmierināti ar klasifikāciju vai prasījuma apmēru, vai kreditori, kas nav iekļauti sarakstā, var apstrīdēt ziņojumu 10 dienu laikā, iesniedzot saistīta maksātnespējas procesa pieteikumu, par ko tiesnesis izdod spriedumu. Pirms ziņojuma iesniegšanas (10 dienu laikā pirms tā iesniegšanas) administrators nosūta elektronisko informāciju kreditoriem, kuru adreses viņam ir zināmas, informējot par kreditoru un aktīvu saraksta projektu. Neapmierinātie kreditori var rakstīt administratoram, lai kļūda tiktu labota vai tiktu sniegta cita nepieciešamā informācija.

Ja kreditori neziņo par saviem prasījumiem laikus, administrators vai tiesnesis, lemjot par kreditoru saraksta apstrīdēšanu, jāproklamē var iekļaut tos sarakstā, taču tiem ir pakārtots statuss. Tomēr prasījumi, kas minēti 86. panta 3. daļā, prasījumi, kas izriet no parādnieka dokumentācijas, prasījumi, kas ir reģistrēti izpildāmā dokumentā, prasījumi ar nodrošinājumu, kas reģistrēti publiskajā reģistrā, prasījumi, kas ir citā veidā reģistrēti maksātnespējas procesā vai citā tiesvedībā, un prasījumi, kas jāpārbauda valsts pārvaldes iestādēm, nav pakārtoti, pamatojoties uz šiem apsvērumiem, un tiek attiecīgi klasificēti.

Prasījumi, kas neatbilst pat šiem sarakstā iekļaušanas kritērijiem un paziņoti pēc noteiktā termiņa, zaudē jebkādu iespēju tikt apmierinātiem maksātnespējas procesā.

13 Kādi noteikumi regulē ieņēmumu sadali? Kā nosaka prasījumu un kreditoru tiesību hierarhiju?

Likumā maksātnespējas prasījumus iedala trīs kategorijās (89. pants): prioritāri, nenodrošināti un pakārtoti. Savukārt prioritārus prasījumus iedala īpašos un vispārējos un pēc tam dažādās klasēs saskaņā ar jauno 94. panta 2. daļu. Prasījumu klasificēšanā Maksātnespējas likumā tiek izmantota automātiska pieeja. Nenodrošinātu prasījumu kategorija ir citur neklasificēta kategorija: visi prasījumi, kas neietilpst ne prioritāro, ne pakārtoto prasījumu kategorijā, ir nenodrošināti.

A) Prasījumi ar īpašu prioritāti (90. pants) ietver turpmāk aprakstītos prasījumus.

- 1) Prasījumi, kas nodrošināti ar nekustamā īpašuma hipotēku, kustamā īpašuma ķīlu vai reģistrētu ieķīlāto aktīvu vai tiesību ķīlu.
- 2) Prasījumi, kas nodrošināti, apķīlājot ienākumus no apgrūtinātā īpašuma.
- 3) Aizdevumu prasījumi attiecībā uz fiksētiem aktīviem, tostarp darbinieku prasījumi attiecībā uz viņu izgatavotajiem objektiem, kamēr tie ir parādnieka īpašumā vai valdījumā.
- 4) Līzings maksājumu vai iegādes uz nomaksu maksājumu prasījumi saistībā ar kustamu vai nekustamu mantu par labu iznomātājiem vai pārdevējiem un attiecīgos gadījumos finansējuma sniedzējiem par aktīviem, kas iznomāti vai pārdoti, saglabājot īpašumtiesības, aizliedzot atsavināšanu vai nosakot prasības nemaksāšanas gadījumā.
- 5) Prasījumi, kas garantēti ar nodrošinājumiem, kas atspoguļoti grāmatvedības ierakstos, ja nodrošinājumi ir apgrūtināti.
- 6) Prasījumi, kas nodrošināti ar ķīlu, kas reģistrēta publiskos dokumentos, attiecībā uz ieķīlātiem aktīviem vai tiesībām, kas ir kreditora vai trešās personas rīcībā. Nodrošinātu prasījumu gadījumā pietiek ar to, ka tie ir reģistrēti apliecinātā dokumentā, kurā norādīts datums, lai varētu izmantot prioritāti attiecībā uz ieķīlātajiem aktīviem. Ķīlas, ar kurām tiek nodrošināti turpmāki prasījumi, nodrošina īpašu prioritāti tikai tādiem prasījumiem, kas radušies pirms maksātnespējas rīkojuma, un prasījumiem, kas rodas pēc tam, ja saskaņā ar 68. pantu tie ir atjaunoti vai ja ķīla ir reģistrēta publiskā reģistrā pirms maksātnespējas rīkojuma izdošanas.

Īpaša prioritāte attiecas tikai uz to prasījuma daļu, kas nepārsniedz attiecīgās garantijas vērtību, kas reģistrēta kreditoru sarakstā. Prasījuma summa, kas pārsniedz summu, kurai piešķirta īpaša prioritāte, tiek klasificēta atbilstoši tā būtībai.

B) Prasījumi ar vispārēju prioritāti (91. pants) ietver turpmāk aprakstītos prasījumus.

- 1) Algas prasījumi, kuriem nav īpašas prioritātes un kuru summa atbilst trīskāršas minimālās garantētās starpprofesiju algas reinājumam ar neapmaksāto dienu skaitu; kompensācijas par līgumu izbeigšanu, kuru apmērs atbilst oficiāli noteiktajam minimumam, kas aprēķināts, pamatojoties uz ne vairāk kā trīskāršu minimālās garantētās starpprofesiju algas apmēru; kompensācijas saistībā ar negadījumiem darbavietā vai arodslimībām, kas radušās pirms maksātnespējas rīkojuma izdošanas.
- 2) Summas, kas atbilst nodokļu un sociālā nodrošinājuma ieturējumiem, kuras parādniekam ir jāmaksā saskaņā ar juridisko pienākumu.
- 3) Fizisku personu prasījumi saistībā ar pašnodarbinātā darbu un autoru prasības saistībā ar tādu darbu izmantošanas tiesību nodošanu, kuriem piemēro intelektuālā īpašuma aizsardzību, kas radušās sešu mēnešu laikā pirms maksātnespējas rīkojuma izdošanas.
- 4) Nodokļu prasījumi un citi publisko tiesību prasījumi, kā arī sociālā nodrošinājuma prasījumi, kuriem nav īpašas prioritātes. Prioritārās tiesības var piemērot līdz 50 % no nodokļu administrēšanas iestādes kopējiem prasījumiem un sociālā nodrošinājuma sistēmas kopējiem prasījumiem.
- 5) Prasījumi saistībā ar ārpuslīgumisku civiltiesisko atbildību.
- 6) Prasījumi, kas izriet no jauniem skaidras naudas ienākumiem, kas radušies refinansēšanas līguma ietvaros un atbilst 71. panta 6. daļas nosacījumiem, un saistībā ar summām, kas netiek atzītas par prasījumiem pret maksātnespējīgā parādnieka mantu.
- 7) Līdz 50 % summas tāda kreditora prasījumiem, kas pieteicies maksātnespējas procesam, ja prasījumi netiek uzskatīti par pakārtotiem.
- C) Pakārtoti prasījumi ir aprakstīti 92. pantā.

- 1) Vēlāk paziņoti prasījumi, kurus administrators iekļauj kreditoru sarakstā, un nepaziņoti vai vēlāk paziņoti prasījumi, kas ir iekļauti sarakstā, pamatojoties uz vēlāku paziņošanu vai tiesnesi, kad tiesnesis lemj par saraksta apstrīdēšanas prasībām. Prasījumi, kas minēti 86. panta 3. daļā, prasījumi, kas izriet no parādnieka dokumentācijas, prasījumi, kas ir reģistrēti izpildāmā dokumentā, prasījumi ar nodrošinājumu, kas reģistrēti publiskajā reģistrā, prasījumi, kas ir citā veidā reģistrēti maksātnespējas procesā vai citā tiesvedībā, un prasījumi, kas jāpārbauda valsts pārvaldes iestādēm, nav pakārtoti, pamatojoties uz šiem apsvērumiem, un tiek attiecīgi klasificēti.
- 2) Prasījumi, kas, pamatojoties uz līgumisku vienošanos, ir pakārtoti visiem citiem prasījumiem pret parādnieku.
- 3) Piemaksu un jebkāda veida procentu prasījumi, tostarp par kavētu maksājumu, izņemot tos, kas atbilst prasījumiem ar nodrošinājumu, kā arī ievērojot attiecīgās garantijas sliekšni.
- 4) Naudas sodu prasījumi.
- 5) Tādu personu prasījumi, kurām ir īpašas attiecības ar parādnieku saskaņā ar turpmāk minēto pantu, izņemot prasījumus, kas minēti 91. panta 1. daļā, ja parādnieks ir fiziska persona, un citas prasības, kas izriet no aizdevumiem vai līdzīgiem finansēšanas mehānismiem, kurus izmanto kapitāla daļu turētāji, kas minēti 93. panta 2. daļas 1. punktā un 93. panta 2. daļas 3. punktā, kas atbilst līdzdalības nosacījumiem, kuri minēti attiecīgajā pantā. Uzturīdzekļu prasījumi, kas radušies un dzēsti pirms maksātnespējas rīkojuma izdošanas, neattiecas uz šo noteikumu un ir uzskatāmi par nenodrošinātiem prasījumiem.
- 6) Prasījumi, kas rodas saistībā ar atcelšanas prasībām par labu personai, kas tiek atzīta par rīkojušos pretrunā labticības principiem apstrīdētajā aktā.
- 7) Prasījumi, kas izriet no līgumiem par savstarpējiem pienākumiem, kas minēti 61., 62., 68. un 69. pantā, ja tiesnesis pēc administratora ziņojuma secina, ka kreditors ir atkārtoti radījis šķēršļus līguma izpildei, tādējādi ietekmējot maksātnespējas procesa intereses.

13.1. Prasījumu apmaksā

Īpašas prioritātes prasījumu apmaksai tiek izmantoti ar procesu saistītie aktīvi un tiesības, kam var piemērot gan individuālu, gan kolektīvu izpildi. Attiecībā uz šiem prasījumiem ir īpaši noteikumi, ar kuriem administratoram ir jāauts apmaksāt tos no maksātnespējīgā parādnieka mantas, nepārdodot konkrētus aktīvus, noņemot apgrūtinājumus. Aktīvus var arī pārdot, saglabājot ķīlu, tādējādi piercējam uzņemoties parādnieka saistības. Attiecībā uz šo aktīvu pārdošanu likuma 155. pantā ir paredzēti īpaši noteikumi.

Vispārējās prioritātes prasījumi tiek apmaksāti to kārtībā un proporcionāli katrā kategorijā. Pēc tam tiek apmaksāti nenodrošināti prasījumi, lai gan pēc administratora pieprasījuma un noteiktos apstākļos tiesnesis var mainīt samaksas kārtību (157. pants). Nenodrošināti prasījumi tiek apmaksāti proporcionāli, ņemot vērā maksātnespējīgā parādnieka mantas aktīvu likviditāti.

Pakārtoti prasījumi tiek apmaksāti pēdējie, ievērojot 92. pantā paredzēto kārtību.

14 Kādi ir maksātnespējas procedūras izbeigšanas nosacījumi un sekas (jo īpaši, to izbeidzot ar mierizlīgumu)?

14.1. Pārstrukturēšanas process

Pārstrukturēšanas process var apzīmēt divas dažādas situācijas: kreditoru vienošanos kā maksātnespējas procesa izbeigšanas veidu un parādnieka iespēju izvairīties no maksātnespējas procesa, pārstrukturējot parādu vai pārstrukturējot vienošanos ar kreditoriem. Abas situācijas reglamentē Maksātnespējas likums.

A) Kreditoru vienošanās

Pēc maksātnespējas procesa sākotnējā posma, kad ir galīgi noteikti ar procesu saistītie aktīvi, ir divi iespējamie risinājumi: kreditoru vienošanās vai likvidācija. Kreditoru vienošanās panākšanai ir lielāks spēks, jo likumā ir noteikts, ka vienmēr ir jānodrošina vienošanās posms, ja vien parādnieks nav pieprasījis likvidācijas procesu.

Ja parādnieks vai kreditors pārsniedz vienu piektdaļu savu saistību, tas var iesniegt vienošanās priekšlikumu, kad sākotnējais posms ir beidzies.

Parādniekam ir jāauts iesniegt arī agrīnu vienošanās priekšlikumu arī ātrāk, lai gan dažiem parādniekiem šādas iespējas nav (parādnieki, kas notiesāti par noteiktu noziegumu izdarīšanu, un tie, kuri neiesniedz gada pārskatu, kad tas ir jādara).

Agrīna vienošanās priekšlikuma mērķis ir panākt ātru parādnieka un tā kreditoru vienošanos, neizsmelot visus maksātnespējas procesa posmus. Lai apstrādātu priekšlikumu, tas ir jāparaksta noteiktai kreditoru procentuālajai daļai. Kad priekšlikums ir iesniegts, administratoram un pārējiem kreditoriem tas ir jāizvērtē un jāparaksta; ja tiek panākts nepieciešamais vairākums, tiesnesis izdod spriedumu, ar ko iesniegtā vienošanās tiek apstiprināta.

Vienošanās posma normāla apstrāde sākas ar tiesas lēmumu, ar ko tiek izbeigts sākotnējais posms; tajā tiesnesis nosaka kreditoru tikšanās datumu, taču, ja kreditoru skaits pārsniedz 300, šis process var notikt rakstiski. Šajā brīdī sākas periods, kurā parādnieks un kreditori var iesniegt savus vienošanās priekšlikumus, kuros jābūt iekļautam minimālajam pamata saturam. Ja tie atbilst visiem nosacījumiem, tiesnesis pieņem priekšlikumus un tie tiek nosūtīti administratoram izvērtēšanai.

Kreditoru tikšanos vada tiesnesis, un, lai to varētu uzskatīt par likumīgi notikušu, uz to jāierodas kreditoriem, kas pārstāv vairāk nekā pusi nenodrošināto prasījumu. Parādniekam un administratoram tā ir jāapmeklē obligāti. Tikšanās laikā tiek apspriesti vienošanās priekšlikumi, par tiem tiek balsots, un, lai tos apstiprinātu, atkarībā no to satura ir jāiegūst balsu vairākums, kas paredzēts likuma 124. pantā. Pēc tam tiesnesis izdod spriedumu, ar ko tiek apstiprināts tikšanās laikā pieņemtais priekšlikums, turklāt pirms tam ir procedūra administratoram un kreditoriem, kuri nav apmeklējuši tikšanos vai kuriem liegta tiesības apstrīdēt priekšlikumu.

Vienošanās stājas spēkā dienā, kad ir izdots spriedums, ar ko tā ir apstiprināta, un no tā brīža maksātnespējas procesa nosacījumi vairs nav spēkā un to vietā stājas spēkā vienošanās nosacījumi. Arī administrators beidz pildīt savu lomu. Vienošanās ir saistoša parādniekam un nenodrošināto un pakārtoto prasījumu kreditoriem, kā arī prioritārajiem kreditoriem, kas ir balsējuši par vienošanos. Atkarībā no apstiprinājumā panāktā vairākuma tā var būt saistoša arī prioritārajiem kreditoriem. Kad vienošanās ir īstenota, tiesnesis paziņo šo faktu un uzdod maksātnespējas procesa izbeigšanu.

Ja vienošanās netiek ievērota, jebkurš kreditors var pieprasīt, lai tiesnesis atzīst noteikumu neievērošanu.

B) Parāda pārstrukturēšana refinansēšanas līguma slēgšanas ietvaros, lai novērstu maksātnespējas procesu

Kopš Maksātnespējas likuma publicēšanas gūtā pieredze ir ļāvusi atklāt maksātnespējas procesa iespēju nodrošināt uzņēmējdarbības nepārtrauktību, pamatojoties uz risinājumu, par ko panākta vienošanās. Tādēļ ar Komisijas 2014. gada 12. marta ieteikumu par jaunu pieeju neveiksmīgai darījumdarbībai un maksātnespējai dalībvalstis tika mudinātas pieņemt pasākumus, lai izvairītos no maksātnespējas procesa, slēdzot refinansēšanas līgumus starp parādnieku un kreditoru. Maksātnespējas likuma jaunākajās reformās Spānijas likumdevējs šajā jomā ieviesa četrus pasākumu veidus: a) iepriekšējas paziņošanas sistēmas izveidošana, lai parādnieks varētu informēt komercietas tiesnesi par to, ka tas ir sācis sarunas ar saviem kreditoriem, lai panāktu refinansēšanas vienošanos, kas noteiktos gadījumos un uz noteiktu laiku atceļ pienākumu pieteikt maksātnespējas procesu un ļauj apturēt individuālas izpildes prasības; b) aizsargmehānismu izveidošana, lai aizsargātu refinansēšanas līgumus pret atcelšanas prasībām; c) refinansēšanas līgumu oficiālas apstiprināšanas procedūras izveidošana, lai stiprinātu tās ietekmi; un d) stimulēšanas pasākumi parādu pārvēršanai pašu kapitālā. Šajā sadaļā mēs koncentrējamies uz regulējumu attiecībā uz refinansēšanas līgumu apstiprināšanu, ko veic tiesa, kas izklāstīts Maksātnespējas likuma ceturtajā papildu noteikumā.

Tiesa var apstiprināt refinansēšanas līgumus, kurus parakstījuši kreditori, kas pārstāv vismaz 51 % finanšu saistību. Likumā ir paredzēti īpaši noteikumi attiecībā uz finanšu saistību procentuālās daļas aprēķināšanu un sindicātiem aizdevumiem.

Šajā procesā parādnieks vai kreditori iesniedz pieteikumu, kam pievienots revidenta apliecinājums par katrā gadījumā nepieciešamā vairākuma dalību, ņemot vērā vēlamā aizsardzības līmeni, kur minimālā finanšu saistību procentuālā daļa ir 51 %. Tiesnesis izskata pieteikumu un, ja tas tiek pieņemts, izdod rīkojumu par individuālas izpildes prasību apturēšanu apstiprināšanas procedūras laikā.

Kad apstiprinājuma rīkojums ir publicēts, sākas 15 dienu periods, kurā finanšu kreditori ar atšķirīgu viedokli var to apstrīdēt. Vienīgais apstrīdēšanas pamatojums ir formālu prasību neievērošana vai pieprasītā kompromisa nesamērīgais raksturs. Apstrīdēšanas lietas izskata saistītā maksātnespējas procesā, kurā iesaistīts parādnieks un pārējie kreditori, kuri ir noslēguši vienošanos, un tiek izdots neapstrīdams spriedums. Ir arī skaidri noteikts, ka attiecībā uz tiesas apstiprinātas vienošanās nosacījumiem, kas ir spēkā no nākamās dienas pēc sprieduma publicēšanas Valsts Oficiālajā Vēstnesī, tiesnesis var uzdot atcelt jebkādu arestu, kas veikts individuālas izpildes procesā attiecībā uz parādiem, kurus skar refinansēšanas līgums.

Tiesas apstiprinājuma būtība nav tikai paplašināt saskaņotā pagarinājuma nosacījumus, novirzoties no principa par līgumu relativitāti. Vispārējā būtība ir aizsardzība pret atceļšanas prasībām, taču nosacījumu paplašināšana, attiecinot tos uz kreditoriem ar atšķirīgu viedokli, ir atkarīga no atbalsta īpatsvara. Tādējādi: a) tiek likvidēta nodrošinātu kreditoru aizsardzība; b) vienošanās nosacījumus pielāgo, pamatojoties uz apstiprinājumā iegūto vairākumu un ņemot vērā to, vai prasījums ir vai nav faktiski nodrošināts.

Kreditori ar finanšu prasījumiem, kuri nav parakstījuši vienošanos, bet kurus ietekmē tiesas apstiprinājums, saglabā tiesības uz tiem prasījumiem, par kuriem tie kopā ar parādnieku ir kopīgi un solidāri atbildīgi, un uz garantijām un garantijas devējiem, kuri nedrīkst atsaukties uz refinansēšanas līguma pieņemšanu vai tiesas apstiprinājuma ietekmi. Kas attiecas uz finanšu kreditoriem, kuri ir parakstījuši vienošanos, tās noteikumu saglabāšana attiecībā uz garantijām vai garantijas devējiem ir atkarīga no tā, par ko ir panākta vienošanās to attiecīgajās juridiskajās attiecībās.

Jebkurš kreditors neatkarīgi no tā, vai tas ir parakstījis vienošanos, saistītā maksātnespējas procesā var pieprasīt to apstiprinājumam tiesnesim atzīt noteikumu neievērošanu. Spriedums nav pārsūdzams. Ja tiek atzīta noteikumu neievērošana, kreditori var rosināt maksātnespējas procesu vai sākt individuālas izpildes procesu.

Ja attiecībā uz prasījumiem, kas saistīti ar vienošanos, tiek pieprasītas nodrošinājuma tiesības un ja vien nav panākta cita vienošanās, kreditors var pārņemt savā īpašumā summas, kas iegūtas noteiktos apstākļos.

14.2. Atbrīvojums no neapmaksātiem prasījumiem parādniekiem, kas ir fiziskas personas

Ar 2015. gada 28. jūlija Likumu 25/2015 Maksātnespējas likuma jaunajā 178.bis pantā tika ieviests tā sauktais "otrās iespējas" mehānisms.

Šis nosacījums atbrīvo fiziskas personas no 178. panta 2. daļas vispārējā noteikuma, kurā paredzēts, ka gadījumā, ja maksātnespējas process tiek izbeigts likvidācijas vai ar procesu saistīto aktīvu nepietiekamības dēļ, parādnieki, kas ir fiziskas personas, ir atbildīgi par atlikušo prasījumu apmaksu.

Lai iegūtu iespēju izmantot šādu atbrīvojumu, parādniekam ir jābūt rīkojušamies labā ticībā, kam piemēro šādus nosacījumus:

- 1) maksātnespēja nav pasludināta par vainu apstiprināšanu;
- 2) parādnieks nav notiesāts ar galīgu spriedumu saistībā ar noziedzīgu nodarījumu pret īpašumu, krāpniecību vai amatpersonas noziegumu, viltošanu, noziegumiem pret nodokļu administrēšanas iestādi un sociālā nodrošinājuma sistēmu vai darbinieku tiesībām 10 gadu laikā pirms maksātnespējas rīkojuma izdošanas;
- 3) ievērojot 231. pantā noteiktās prasības, parādnieks ir noslēdzis vai vismaz mēģinājis noslēgt ārpusvietas vienošanos par atmaksu;
- 4) parādnieks ir pilnībā atmaksājis prasījumus pret maksātnespējīgā parādnieka īpašumu un prioritāros maksātnespējas prasījumus un, ja viņš nav mēģinājis panākt ārpusvietas vienošanos par atmaksu, vismaz 25 % nenodrošināto maksātnespējas prasījumu;
- 5) kā alternatīvu iepriekšējam punktam:
 - i) parādnieks iesniedz atmaksas plānu;
 - ii) parādnieks ir ievērojis pienākumus sadarboties ar tiesnesi un administratoru;
 - iii) parādniekam nav piemērots atbrīvojums pēdējo 10 gadu laikā;
 - iv) četru gadu laikā pirms maksātnespējas rīkojuma izdošanas parādnieks nav noraidījis darba piedāvājumu, kas atbilst viņa spējām;
 - v) pieteikumā par atbrīvošanu no neatmaksātajiem prasījumiem parādnieks nepārprotami piekrīt, ka viņa atbrīvojums tiks reģistrēts īpašā Publiskā maksātnespējas reģistra sadaļā, kurā tas būs iekļauts piecus gadus.

Šā atbrīvojuma piemērošanai ir nepieciešams, lai process ir sāksis pēc parādnieka pieprasījuma un tajā piedalās administrators un procesā iesaistītie kreditori. Parādniekam ir jāiesniedz atmaksas plāns attiecībā uz prasījumiem, kuriem nepiemēro atbrīvojumu, un šādi prasījumi ir jāatmaksā ne vēlāk kā piecu gadu laikā.

Kad ir pagājis atmaksas plāna izpildes termiņš, maksātnespējas tiesnesis, neatceļot atbrīvojumu, pēc parādnieka pieprasījuma izdod rīkojumu par galīgu atbrīvojumu no prasījumiem, kas maksātnespējas procesā nav atmaksāti. Atkarībā no lietas apstākļiem un pēc kreditoru uzklaušanās tiesnesis var arī noteikt galīgu atbrīvojumu no neatmaksātajiem prasījumiem tādiem parādniekiem, kuri nav pilnībā izpildījuši atmaksas plānu, bet piecu gadu laikā kopš pagaidu atbrīvojuma piemērošanas tā izpildei ir piešķīruši vismaz pusi saņemto ienākumu (un tie nav uzskatāmi par ienākumiem, pret kuriem nevar vērst piedziņu) vai ceturto daļu šādu ienākumu, ja parādnieks atbilst tiesību aktos paredzētajiem nosacījumiem par tādu hipotēkas ņēmēju aizsardzību, kuriem trūkst resursu attiecībā uz ģimenes ienākumiem un īpaši grūtiem ģimenes apstākļiem.

Atbrīvojumu piemēro visiem nenodrošinātiem pakārtotiem prasījumiem, kas maksātnespējas procesa izbeigšanas dienā nav izpildīti, izņemot publisko tiesību un uzturēšanas prasījumus. Īpašas prioritātes prasījumu gadījumā atbrīvojums attiecas uz to prasījumu daļu, ko nav bijis iespējams apmierināt, piemērojot nodrošinājumu.

Atbrīvojumu var atcelt pēc jebkura maksātnespējas procesā iesaistītā kreditora pieprasījuma, ja tiek pierādīts, ka parādniekam piecu gadu laikā pēc tā piemērošanas ir bijuši nedeklarēti ienākumi, aktīvi vai tiesības.

Atceļšana ir iespējama arī tad, ja atmaksas plāna izpildei paredzētajā periodā: a) parādnieks nonāk situācijā, kurā saskaņā ar 178.bis panta 3. daļu atbrīvojums no neatmaksātajiem prasījumiem nav iespējams; b) attiecīgos gadījumos pienākums atmaksāt parādus, kuriem nepiemēro atbrīvojumu, netiek ievērots atbilstoši atmaksas plāna saturam; vai c) parādnieka finansiālais stāvoklis ievērojami uzlabojas saistībā ar mantojumu, legātu, ziedojumu vai laimestu, tādējādi sniedzot parādniekam iespēju atmaksāt visus nesamaksātos parādus, neietekmējot uzturēšanas pienākumus.

Ja tiesnesis uzdod atcelt atbrīvojumu, kreditori pilnībā atgūst savas tiesības ierosināt prasības pret parādnieku, lai izpildītu prasījumus, kas maksātnespējas procesa izbeigšanas brīdī nav atmaksāti.

14.3. Maksātnespējas procesa izbeigšana

Maksātnespējas procesa izbeigšanas iemesli ir uzskaitīti Maksātnespējas likuma 176. pantā. Parasti maksātnespējas procesu izbeidz šādu iemeslu dēļ:

- a) Provinces tiesa (*Audiencia Provincial*) atceļ maksātnespējas rīkojumu;
- b) tiek paziņots par vienošanās izpildi;
- c) ir pārbaudīts, ka ar procesu saistīto aktīvu apmērs nav pietiekami liels, lai atmaksātu prasījumus pret maksātnespējīgā parādnieka mantu;
- d) ir pārbaudīta visu atzīto prasījumu atmaksā vai kreditoru prasību pilnīga apmierināšana citā veidā;
- e) kad sākotnējais posms ir beidzies, visi kreditori izbeidz procesu vai izstājas no tā.

Izbeigšana ir jāapstiprina tiesnesim, savukārt iesaistītās puses var to apstrīdēt. Ir īpaši noteikumi par maksātnespējas procesa izbeigšanu parādnieka aktīvu nepietiekamības dēļ, kad ir jāatmaksā prasījumi pret maksātnespējīgā parādnieka mantu. To var apliecināt ar paša parādnieka pieteikumu procesa sākšanai, un tādā gadījumā tiesnesis pasludina maksātnespējas procesa sākšanu un izbeigšanu vienā lēmumā un vienā un tajā pašā laikā.

Kad tiek pasludināta maksātnespējas procesa izbeigšana, visi ierobežojumi attiecībā uz parādnieka pilnvarām zaudē spēku. Ja parādnieks ir fiziska persona, likumā ir paredzēti īpaši noteikumi, saskaņā ar kuriem parādnieku var atbrīvot no tādu prasījumu atmaksas, kas nav apmierināti maksātnespējas procesa laikā. Prasības šāda atbrīvojuma piemērošanai ir izklāstītas 178.bis pantā. Parādniekam ir jābūt rīkojušamies labā ticībā un jāievēro noteikti pienākumi. Atbrīvojumam piesakās pats parādnieks, un savu viedokli var izteikt gan administrators, gan kreditori. Atbrīvojumu var atcelt noteiktos gadījumos, piemēram, ja parādnieka finansiālais stāvoklis uzlabojas vai ja parādnieks neievēro atmaksas plānu, ko tas ir apņēmis pildīt, lai atmaksātu parādus, kuriem nepiemēro atbrīvojumu.

15 Kādas ir kreditoru tiesības pēc maksātnespējas procedūras izbeigšanas?

Ja juridisku personu maksātnespējas process tiek izbeigts likvidācijas dēļ, tās zaudē savu juridiskās personas statusu.

Ja process tiek izbeigts tāpēc, ka ir īstenota vienošanās, kreditoru prasījumi tiek atmaksāti saskaņā ar vienošanās nosacījumiem. Prioritāri kreditori, kuri nav parakstījuši kreditoru vienošanos, noteiktos apstākļos var turpināt ierosināt individuālas izpildes procesu.

Kreditoru vienošanās īstenošanas laikā parādnieks var arī zaudēt savu juridiskās personas statusu strukturālu izmaiņu dēļ, kā rezultātā saistības uzņemas jauns uzņēmums vai iegūstošais uzņēmums.

Ja parādnieki ir fiziskas personas, maksātnespējas procesa izbeigšana likvidācijas vai aktīvu nepietiekamības dēļ nozīmē, ka kreditori var ierosināt individuālas izpildes procesu pret parādnieku, ja vien parādnieks nav atbrīvots no neizpildīto prasījumu atmaksas saskaņā ar 178.bis pantu.

15.1. Maksātnespējas procesa atsākšana

Ja maksātnespējas rīkojums ir izdots par parādnieku, kurš ir fiziska persona, piecu gadu laikā pēc iepriekšējā maksātnespējas procesa izbeigšanas saistībā ar likvidāciju vai aktīvu nepietiekamību, šī darbība tiek uzskatīta par iepriekšējā procesa atsākšanu.

Ja parādnieki ir juridiskas personas un iepriekšējais process ir izbeigts saistībā ar likvidāciju vai aktīvu nepietiekamību, maksātnespējas procesa atsākšanu uzdod tā pati tiesa, kas izskatīja sākotnējo procesu, tas tiek izskatīts tā paša procesa ietvaros un ietver tikai vēlāk radušos aktīvu un tiesību likvidācijas posmu.

Nākamajā gadā pēc datuma, kurā izdots lēmums par maksātnespējas procesa izbeigšanu saistībā ar aktīvu nepietiekamību, kreditori var pieteikt procesa atsākšanu ar mērķi ierosināt atgūšanas prasību, norādot konkrētās ierosināmās prasības vai rakstiski sniedzot būtiskus faktus, kas liecina par vainu apstiprinošu maksātnespēju, izņemot gadījumus, kad spriedums ir izdots par maksātnespējas klasifikāciju izbeigtā maksātnespējas procesā.

16 Kurš sedz maksātnespējas procedūrā radušās izmaksas un izdevumus?

Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 84. panta 2. daļas 2. punktu visi juridiskie izdevumi saistībā ar maksātnespējas procesa pieteikumu un virzību ir prasījumi pret maksātnespējīgā parādnieka mantu. Konkrēti, tie ietver visus prasījumus, kas izriet no juridiskajām izmaksām un izdevumiem maksātnespējas procesa pieteikšanai un uzsākšanai, piesardzības pasākumu apstiprināšanai, šajā likumā paredzētu lēmumu publicēšanai un parādnieka un administratora klātbūtnei un pārstāvimai visā maksātnespējas procesā un saistītajā procesā, kad attiecīgo personu klātbūtne ir juridiski saistoša vai ir maksātnespējīgā parādnieka mantas interesēs, līdz stājas spēkā vienošanās vai līdz maksātnespējas process tiek izbeigts, izņemot prasījumus, kas izriet no tiesas lēmumu pārsūdzībām, ja tie tiek pilnīgi vai daļēji noraidīti ar īpašu rīkojumu segt izdevumus.

Par prasījumiem pret maksātnespējīgā parādnieka mantu saskaņā ar 84. panta 2. daļas 3. punktu uzskata arī juridiskās izmaksas un izdevumus, kas izriet no parādnieka, administratora un likumīgo kreditoru klātbūtnes un pārstāvības procesā, kas maksātnespējīgā parādnieka mantas interesēs turpinās vai tiek sākti saskaņā ar šā likuma saturu, izņemot nosacījumus, kas saistīti ar pieteikuma atsaukšanu, pieņemšanu, samaksu vai atsevišķu parādnieka aizstāvību, un attiecīgos gadījumos ievērojot likumā noteiktos apmēra ierobežojumus.

Ja maksātnespējas process tiek izbeigts maksātnespējīgā parādnieka aktīvu nepietiekamības dēļ, prasījumus attiecībā uz juridiskajām izmaksām un izdevumiem atmaksā pirms pārējiem prasījumiem pret maksātnespējīgā parādnieka mantu, izņemot darbinieku un uzturīdzekļu prasījumus (176.a panta 2. daļa).

Administratora atlīdzību sedz no maksātnespējīgā parādnieka mantas, un to nosaka tiesnesis saskaņā ar apstiprināto atlīdzības shēmu; šobrīd joprojām ir spēkā esošā atlīdzības shēma, kas apstiprināta ar Karaļa 2004. gada 6. septembra dekrētu 1860/2004. Īpaši noteikumi attiecībā uz tās noteikšanu un ietekmi ir paredzēti 34. pantā.

Likumā ir paredzēta iespēja iecelt administratora palīgus, kuru atalgojums arī ir noteikts attiecīgajā pantā.

17 Kādi noteikumi reglamentē kreditoru kopumam kaitējošu juridisku aktu spēkā neesību, atzīšanu par spēkā neesošiem vai neizpildāmību?

Regulējums attiecībā uz atcelšanas prasībām maksātnespējas procesā ir iekļauts Maksātnespējas likuma 71.–73. pantā. Šajos noteikumos ir veikti grozījumi, galvenokārt attiecībā uz refinansēšanas līgumu *aizsargmehānismu* būtību.

Likuma 71. pantā ir paredzēta juridiskā sistēma atgūšanas prasībām, pamatojoties uz vispārēju klauzulu pasludināt par "atsaucamām" visas parādnieka darbības, kas "kaitē ar procesu saistītajiem aktīviem", neatkarīgi no tā, vai ir konstatēts "nodoms maldināt". Lai aizsargātu atsaukšanas iespēju, ir noteikts īpašs laika periods: divi gadi pirms maksātnespējas rīkojuma izdošanas.

A) Atsaukšanas periods

Likumā ir noteikts īpašs atsaukšanas periods: divi gadi pirms maksātnespējas rīkojuma datuma.

B) "Sodāma kaitējuma" jēdziens

Darbības, kuras parādnieks veicis periodā, kurā tās var atzīt par spēkā neesošām, ir atsaucamas, ja tās kaitē ar tiesvedību saistītajiem aktīviem. Pusei, kura izvērza sūdzību, ir pietiekoši jāpierāda sodāmais kaitējums. Tomēr, ņemot vērā grūtības, kas parasti ir saistītas ar kaitējošo darbību pierādīšanu, ar Maksātnespējas likumu ir atvieglota lietu ierosināšana, nosakot prezumpciju kopumu. Kā jau tas ir citās tiesību jomās, prezumpcija var būt absolūta vai relatīva. Tādējādi: a) sodāms kaitējums ir uzskatāms par absolūtu divos gadījumos: i) saistībā ar brīvu aktīvu atsavināšanu, izņemot ziedojumus, un ii) saistībā ar maksājumiem un citām darbībām, ar kurām norēķinās par pienākumiem, kas izpildāmi pēc maksātnespējas rīkojuma, ja vien tiem nav nodrošinājuma, kas nozīmē, ka prezumpcija pierāda pretējo; b) sodāms kaitējums ir uzskatāms par relatīvu trīs gadījumos: i) saistībā ar aktīvu atsavināšanu, lai samaksātu personām, kurām ar maksātnespējīgo parādnieku ir īpašas attiecības, ii) saistībā ar apgrūtinājumu uzlikšanu īpašumam par labu iepriekš pastāvošām saistībām vai jaunām saistībām, kas aizstāj iepriekšējās, un iii) saistībā ar maksājumiem vai citām darbībām, ar kurām tiek nokārtotas saistības, kurām ir nodrošinājums, kas izpildāms pēc tam, kad izdots maksātnespējas rīkojums.

C) Procedūra

Tiesības izvērzt atcelšanas prasības maksātnespējas procesā ir administratoram. Taču ar mērķi aizsargāt kreditorus pret administratoru bezdarbību likumā ir paredzētas pakārtotas jeb otrās pakāpes tiesības kreditoriem, kuri ir rakstiski pieprasījuši administratoram izvērzt atsaukšanas prasību, ja divu mēnešu laikā pēc pieprasījuma administrators nav izvērģis prasību. Likumā ir iekļauti noteikumi ar mērķi nodrošināt to, ka administratori efektīvi pilda savu lomu gādāt par to, ka ar procesu saistītie aktīvi netiek atsavināti. Attiecībā uz prasībām pret refinansēšanas līgumiem ekskluzīvas tiesības ir administratoram, izņemot pakārtotas tiesības.

Lai aizsargātu refinansēšanas līgumus, ir īpaši noteikumi, kas izriet no neseniem tiesību aktu grozījumiem, kuros noteikti aizsargmehānismi, kas neļauj pret šiem līgumiem (kas apstiprināti noteiktos apstākļos) vērst atsaukšanas prasības (71.bis pants).

Lapa atjaunināta: 29/03/2019

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesēn tika atjaunināta oriģinālvalodas versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Maksātnespēja - Francija

1 Pret kādiem subjektiem var vērst maksātnespējas procedūru?

Uz personu, kas veic komercdarbību vai nodarbojas ar amatniecību, lauksaimnieku, citu fizisku personu, kas ir pašnodarbināta, tostarp tādu brīvo profesiju pārstāvjiem, kuras reglamentē tiesību vai normatīvs akts vai kurām ir aizsargāts nosaukums, kā arī uz privāto tiesību subjektu var attiekties aizsardzības (*procédure de sauvegarde*), reorganizācijas tiesas uzraudzībā (*procédure de redressement judiciaire*) vai likvidācijas tiesas ceļā (*procédure de liquidation judiciaire*) procedūras.

Pašnodarbināta persona, kas atbilst "auto-entrepreneur" statusam, var gūt labumu no maksātnespējas procedūras uzsākšanas.

Tikai tāda persona, kas veic saimniecisko darbību, var gūt labumu no aizsardzības procedūras uzsākšanas. Reorganizācijas tiesas uzraudzībā vai likvidācijas tiesas ceļā gadījumā persona var būt jau izbeigusi saimniecisko darbību laikā, kad procedūra ir uzsākta.

Privāto tiesību subjekti, kas atbilst maksātnespējas procedūras uzsākšanas kritērijiem, ietver bezpeļņas uzņēmumus, ekonomisko interešu grupas, biedrības, arodbiedrības, profesionālās vai nozaru biedrības vai uzņēmumu padomes.

Privāto tiesību grupējumi, kam nav juridiskas personas statusa, piemēram, kopuzņēmumi vai izveides posmā esoši uzņēmumi, nevar gūt labumu no maksātnespējas procedūras uzsākšanas.

Tāpat izņēmums attiecas arī uz visām juridiskajām personām, kuru darbību reglamentē publiskās tiesības.

Paātrinātā aizsardzības un paātrinātā finansiālās aizsardzības procedūra

Parādnieks var izmantot paātrināto aizsardzības procedūru (*procédure de sauvegarde accélérée*) vai paātrināto finansiālās aizsardzības procedūru (*procédure de sauvegarde financière accélérée*), ja revidents ir apliecinājis parādnieka pārskatus vai ja tos ir sagatavojis grāmatvedis un ja parādnieks nodarbina vairāk nekā 20 darbiniekus vai tā apgrozījums, neskaitot nodokļus, pārsniedz EUR 3 miljonus, vai bilances kopsūma pārsniedz EUR 1,5 miljonus. Parādniekiem, kas ir sagatavojuši konsolidētus pārskatus, ir pieejama arī paātrinātā aizsardzības procedūra un paātrinātā finansiālās aizsardzības procedūra.

2 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var sākt maksātnespējas procedūru?

Aizsardzības procedūru uzsāk, ja parādniekam ir radušies nepārvarami sarežģījumi, taču tas vēl nav sasniedzis posmu, kad pārtrauc veikt maksājumus.

Reorganizācijas tiesas uzraudzībā procedūru uzsāk, ja parādnieks ar tam pieejamajiem līdzekļiem nespēj pildīt īstermiņa saistības un ir sasniedzis maksājumu pārtraukšanas posmu.

Reorganizācijas tiesas uzraudzībā mērķis ir saglabāt uzņēmējdarbību un darbavietas un dzēst saistības. Uzņēmuma vadītājam šī procedūra ir jāpieprasa 45 dienās no maksājumu pārtraukšanas dienas.

Likvidācijas tiesas ceļā procedūru ierosina, kad uzņēmums ir sasniedzis maksājumu pārtraukšanas posmu un reorganizācija tiesas uzraudzībā ir acīmredzami neiespējama.

Tikai parādnieks var pieprasīt aizsardzības procedūras uzsākšanu.

Turpretim reorganizācijas tiesas uzraudzībā procedūru vai likvidācijas tiesas ceļā procedūru var pieprasīt ne vien parādnieks, bet arī kreditors vai prokurors, ar nosacījumu, ka nenotiek izlīguma procedūra (*procédure de conciliation* — pirmmaksātnespējas procedūra).

Spriedums par maksātnespējas procedūras uzsākšanu stājas spēkā tā pasludināšanas dienas plkst. 00.00.

Uzsākšanas spriedumu parādniekam paziņo astoņās dienās no tā pieņemšanas dienas, to paziņo arī maksātnespējas administratoriem un prokuratūrai, tostarp citās dalībvalstīs, kur parādniekam ir uzņēmums.

Spriedums stājas spēkā nekavējoties attiecībā uz visiem apsvērumiem.

Piecpadsmit dienās no sprieduma pieņemšanas dienas uzsākšanas spriedums tiek reģistrēts komercreģistrā un uzņēmumu reģistrā, tirdzniecības reģistrā vai īpašā reģistrā, ko ved apgabaltiesas reģistratūra.

Izraksts no sprieduma tiek iekļauts *Bodacc* (civiltiesisku un komerciālu paziņojumu oficiālajā laikrakstā) un juridisku paziņojumu reģistrā vietā, kur ir parādnieka juridiskā adrese vai uzņēmuma adrese.

Paātrinātā aizsardzības procedūra un paātrinātā finansiālās aizsardzības procedūra

Pastāv arī paātrinātā aizsardzības procedūra un paātrinātā finansiālās aizsardzības procedūra.

Paātrināto aizsardzības procedūru var uzsākt pēc tāda parādnieka pieprasījuma, kas ir uzsācis izlīguma procedūru un sniedz pierādījumus par tāda plāna projekta sagatavošanu, ar kura īstenošanu paredzēts nodrošināt uzņēmuma turpmāku darbību.

Tas, ka parādnieks ir pārtraucis maksājumu veikšanu, nerada šķēršļus paātrinātās aizsardzības procedūras uzsākšanai, ja vien šī situācija nav radusies vairāk nekā 45 dienas pirms ir iesniegts pieprasījums par izlīguma procedūras uzsākšanu.

Paātrināto finansiālās aizsardzības procedūru var uzsākt uz tādiem pašiem nosacījumiem kā paātrinātās aizsardzības procedūru un gadījumos, kad parādnieka pārskati liecina, ka tā parādi ļauj plānu pieņemt kreditoriem, kas ir kredītiestāžu komitejas dalībnieki.

3 Kādi aktīvi ietilpst maksātnespējīgā parādnieka mantā? Kā rīkojas ar aktīviem, ko parādnieks iegūst vai kas pāriet parādnieka īpašumā pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Maksātnespējas procedūra aptver visus parādnieka aktīvus.

Ja parādnieks ir individuālais uzņēmējs, procedūrā ir iesaistīta arī viņa personīgā manta.

Taču likumā noteikts, ka profesionāli kreditori nevar arestēt tāda individuāla uzņēmēja galveno dzīvesvietu, kas veic komerciālu, rūpniecisku darbību, nodarbojas ar amatniecību vai ir brīvas profesijas pārstāvis.

Izņēmuma no aresta deklarācija var attiekties uz citu labiekārtotu vai labiekārtošanas stadijā esošu nekustamo īpašumu, kas netiek izmantots uzņēmējdarbības mērķiem. Šāda deklarācija, kurai ir jābūt notariāli apstiprinātai un publicētai, ir spēkā tikai attiecībā uz profesionāliem kreditoriem, kuru prasības rodas pēc publicēšanas.

Izņēmums attiecībā uz parādnieka galvenās dzīvesvietas arestu, ko veic profesionāli kreditori, ir paredzēts parādnieka un viņa ģimenes aizsardzībai.

4 Kādas ir parādnieka pilnvaras un kādas - maksātnespējas administratora pilnvaras?

Parādnieka tiesību rīkoties ar savu mantu izbeigšanās

Aizsardzība un reorganizācija tiesas uzraudzībā

Uzsākot aizsardzības vai reorganizācijas tiesas uzraudzībā procedūru, parādnieks saglabā valdījuma tiesības uz uzņēmumu un turpina to vadīt. Aizsardzības procedūrā tiesas iecelts administrators uzrauga parādnieku vai palīdz tam pārvaldīt uzņēmumu saskaņā ar tiesas noteiktajām pilnvarām. Reorganizācijas tiesas uzraudzībā procedūrā tiesas iecelts administrators (*administrateur judiciaire*) palīdz parādniekam pārvaldīt uzņēmumu vai daļēji vai pilnībā pats to pārvalda parādnieka vietā.

Likvidācija tiesas ceļā

Likvidācijas tiesas ceļā procedūrā parādniekam tiek atņemtas tiesības pārvaldīt savus līdzekļus vai atbrīvoties no tiem. Likvidators (*liquidateur*) izmanto savas tiesības un veic pasākumus saistībā ar parādnieka uzņēmuma aktīviem. Līdz ar to likvidators uzņemas parādnieka aktīvu pārvaldību.

Maksātnespējas administratori

Maksātnespējas administratori ir tiesas iecelti pārstāvji, kas ir prokuratūras uzraudzībā un ir reglamentētu profesiju pārstāvji.

Šiem specializētajiem profesionāļiem ir jābūt reģistrētiem valsts sarakstos un ir jāizpilda stingras prasības attiecībā uz atbilstību un labu reputāciju. Tāpat var tikt ieceltas personas, kas nav reģistrētas šādos sarakstos, taču kurām ir nepieciešamā pieredze vai kvalifikācija saistībā ar konkrēto lietu. Maksātnespējas administratorus ieceļ tiesa, uzsākot procedūru.

Maksātnespējas administratoriem saskaņā ar vispārējām tiesībām var rasties civiltiesiskā atbildība.

Administratoru amata atlīdzību nosaka pēc skalas, kas noteikta ar rīkojumu; šo atlīdzību saskaņā ar skalu tiesa piedzen no parādnieka.

Maksātnespējas administratoru un parādnieka tiesības

Tiesas iecelts administrators

Principā tiesa, kas uzsāk aizsardzības procedūru vai reorganizācijas tiesas uzraudzībā procedūru, ieceļ administratoru, kura kandidatūru aizsardzības procedūrā var piedāvāt parādnieks vai prokuratūra.

Administrators nav jāieceļ obligāti, ja parādnieks nodarbina mazāk nekā 20 darbiniekus vai tā apgrozījums, neskaitot nodokļus, ir mazāks par EUR 3 miljoniem.

Paātrinātajā aizsardzības procedūrā un paātrinātajā finansiālās aizsardzības procedūrā administrators vienmēr ir jāieceļ obligāti.

Aizsardzības procedūrā tiesas iecelts administrators saskaņā ar tiesas noteiktajām pilnvarām uzrauga parādnieku vai palīdz tam pārvaldīt uzņēmumu. Reorganizācijas tiesas uzraudzībā procedūrā tiesas iecelts administrators palīdz parādniekam pārvaldīt uzņēmumu vai daļēji vai pilnībā pats to pārvalda parādnieka vietā.

Tiesas ieceltajam administratoram vai parādniekam ir jāveic nepieciešamie pasākumi, lai saglabātu uzņēmuma tiesības pret tā parādniekiem, kā arī nepieciešamie pasākumi, lai saglabātu tā ražotspēju.

Tiesas ieceltam administratoram tiek piešķirtas īpašas pilnvaras, piemēram, ar savu parakstu izmantot tāda parādnieka bankas kontus, kuram ir liegta čeku izsniegšana, pieprasīt spēkā esošu līgumu darbības turpināšanu, kā arī īstenot nepieciešamo štatu samazināšanu.

Tiesas iecelts saņēmējs

Kopējā procedūrā tiesai ir obligāti jāieceļ saņēmējs (*mandataire judiciaire*).

Tā uzdevums ir pārstāvēt kreditorus un to kopējās intereses.

Saņēmējs sagatavo iesniegto prasījumu sarakstu, ietverot arī algu prasījumus, kā arī ierosinājumus par atzīšanu, noraidīšanu vai nodošanu kompetentajai tiesai un tad nodod sarakstu bankrotu tiesnesim.

Likvidators

Tiesā ieceļ likvidatoru ar likvidācijas tiesas ceļā rīkojumu.

Likvidatoram ir jāpārbauda prasījumi un jārealizē parādnieka aktīvi, lai sadalītu atlikušos aktīvus starp kreditoriem.

Tas veic darbinieku atlaišanu, kā arī var izvēlēties turpināt spēkā esošu līgumu darbību.

Likvidators pārstāv parādnieku, kuram ir liegtas tiesības rīkoties ar savu mantu, un tādējādi tas izmanto lielāko daļu savu tiesību un veic lielāko daļu pasākumu saistībā ar šiem aktīviem likvidācijas tiesas ceļā procedūrā. No otras puses, tas var neizmantot parādnieka tiesības, kas nav finanšu tiesības.

5 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var izmantot ieskaitu?

Ieskaits ir veids, kā dzēst savstarpējās saistības zemākās summas apmērā.

Tas ir iespējams tikai starp divām personām, kam ir simetriski savstarpējie prasījumi un parādi.

Tādējādi ar ieskaitu tiek īstenots divpusējs maksājums par savstarpējiem prasījumiem.

Pēc būtības parādnieks nedrīkst apmaksāt prasījumus, kas radušies pirms tam, kad ir pieņemts spriedums par aizsardzības vai reorganizācijas tiesas uzraudzībā procedūras uzsākšanu.

Taču aizliegums apmaksāt iepriekš radušos prasījumus nav piemērojams ar ieskaitu sedzamiem saistītiem prasījumiem. Savstarpējie prasījumi, kas izriet vai rodas no viena un tā paša līguma izpildes vai neizpildes, uzskatāmi par saistītiem.

Ja pēc sprieduma par procedūras uzsākšanu rodas prasījums, kas ir saistīts ar agrāk radušos prasījumu, to ir iespējams segt ar iepriekšējā prasījuma savstarpēju ieskaitu, ja vien iepriekšējais prasījums ir iesniegts.

Savstarpējie prasījumi uzskatāmi par saistītiem, ja tie izriet vai ir radušies no viena un tā paša līguma vai līgumu grupas izpildes vai neizpildes.

6 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē spēkā esošus līgumus, kuros parādnieks ir līgumslēdzēja puse?

Spēkā esošo līgumu darbības turpināšanas procedūra

Maksātnespējas procedūras uzsākšana neietekmē starp parādnieku un tā līgumpartneriem (piegādātājiem, klientiem) noslēgto līgumu spēkā esamību procedūras uzsākšanas dienā.

Spēkā esošs līgums ir tāds, kas pastāv vai tiek pildīts laikā, kad procedūra ir uzsākta, secīgi izpildāms līgums, kura spēkā esamība nav beigusies konkrētajā datumā, vai nekavējoties izpildāms līgums, kas vēl nav izpildīts, bet ir jau noslēgts.

Spēkā esoša līguma līgumpartneris varēs gūt labumu no priekšrocības, un tam būs prioritāras tiesības uz maksājumu attiecībā pret citiem kreditoriem.

Aizsardzība un reorganizācija tiesas uzraudzībā

Līguma darbība automātiski turpinās *a priori*; tiesas ieceltais administrators var izmantot iespēju, kas balstīta uz sabiedrisko kārtību un ļauj tam pieprasīt līguma darbības turpināšanu, ar nosacījumu, ka tiek veikta samaksa par tam piegādājamām precēm vai pakalpojumiem.

Ja nav tiesas iecelta administratora, parādniekam ir iespēja pieprasīt spēkā esošu līgumu izpildi pēc tiesas iecelta saņēmēja piekrišanas saņemšanas.

Līguma turpmāka izpilde norit ierastajā kārtībā atbilstoši līguma nosacījumiem.

Tiesas ieceltais administrators var izvēlēties līgumu izbeigt, pamatojoties uz paredzamo līgumsaistību neizpildi no parādnieka puses, ja tiek konstatēts, ka parādniekam nav pietiekamu līdzekļu, lai izpildītu saistības.

Spēkā esošs līgums tiek izbeigts bez iepriekšēja paziņojuma, ja pēc viena mēneša laikposma tiesas ieceltais administrators nav īpaši pieprasījis šāda līguma izpildi.

Šādi nosacījumi ir spēkā arī tad, ja nav maksājuma un līgumpartnera piekrišanas turpināt līgumattiecības.

Tāpat tiesas ieceltais administrators var lūgt bankrota tiesnesim pasludināt spēkā esošā līguma izbeigšanu, ja tas ir nepieciešams, lai aizsargātu parādnieku vai īstenotu tā sanācību, ar nosacījumu, ka tādējādi netiek radīts pārmērīgs kaitējums līgumpartnera interesēm.

Likvidācija tiesas ceļā

Būtībā tiek saglabāti visi spēkā esošie līgumi.

Tikai likvidatoram ir iespēja pieprasīt spēkā esošu līgumu izpildi, piegādājot parādniekam apsolītās preces un pakalpojumus.

Spēkā esošs līgums tiek izbeigts bez iepriekšēja paziņojuma, ja pēc viena mēneša laikposma likvidators nav īpaši pieprasījis spēkā esošā līguma izpildi.

Šādi nosacījumi ir spēkā arī tad, ja parādnieka saistību izpilde ir saistīta ar naudas summas samaksu dienā, kad līgumpartneris ir informēts par likvidatora lēmumu neturpināt līgumu, kā arī maksājuma neizpildes gadījumā.

Tāpat likvidators var izvēlēties līgumu izbeigt, pamatojoties uz paredzamo līgumsaistību neizpildi no parādnieka puses, ja tiek konstatēts, ka parādniekam nav pietiekamu līdzekļu, lai izpildītu saistības.

Ja izpilde ietver citas darbības, nevis naudas summas samaksu, likvidators var arī lūgt bankrota tiesnesim pasludināt līguma izbeigšanu, ja tas ir nepieciešams likvidācijas darbībām un ja līgumpartnera interesēm netiek radīts pārmērīgs kaitējums.

Spēkā esošo līgumu nodošana

Reorganizācijas tiesas uzraudzībā gadījumā, ja reorganizācijas tiesas uzraudzībā plāns paredz uzņēmuma pārdošanu trešai personai, tiesa var izdot rīkojumu nodot līgumus, kas uzņēmumam ir noderīgi (noma, piegādes līgums, franšīzes līgums, iznomāšana, darbības licence).

7 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē procedūras, ko sākuši individuāli kreditori (izņemot tiesvedībā esošas lietas)?

Maksātnespējas procedūras gadījumā kreditoriem ir pienākums izmantot savas tiesības pret parādnieku tikai maksātnespējas procedūras ietvaros un tie nedrīkst veikt individuālus pasākumus pret parādnieku, lai saņemtu maksājumu.

Spriedums par likvidācijas tiesas ceļā procedūras izbeigšanu, kas balstīts uz apsvērumiem par nepietiekamiem aktīviem, nenozīmē, ka parādnieki atgūst tiesības ierosināt individuālas procedūras pret parādnieku.

Šim noteikumam ir izņēmumi:

- prasības, kas saistītas ar mantām, kas iegūtas no mantojuma, kurš radies likvidācijas tiesas ceļā procedūras laikā;
- gadījumi, kad prasījums rodas no nodarījuma, kurā ir konstatēta parādnieka vaina, vai kad prasījums ir saistīts ar kreditora personiskajām tiesībām;
- gadījumi, kad prasījums rodas no krāpnieciskām darbībām, kas veiktas, kaitējot sociālās aizsardzības institūcijām. Prasības krāpniecisko izcelsmi nosaka vai nu ar tiesas lēmumu, vai ar sodu, ko piemēro sociālās aizsardzības institūcija.

Tāpat kreditori atgūst tiesības ierosināt individuālas procedūras šādos gadījumos:

- ir pasludināts parādnieka personiskais bankrots;
- parādnieks ir atzīts kā vainīgais par krāpnieciska bankrota veikšanu;
- parādniekam attiecībā uz jebkuru no tā aktīviem vai juridiskai personai, kuru tas ir vadījis, iepriekš ir veikta likvidācijas tiesas ceļā procedūra, kas izbeigta nepietiekamu aktīvu dēļ mazāk nekā piecos gados pirms tādas procedūras uzsākšanas, kas attiecas uz parādnieku, kurš piecos gados pirms šīs dienas ir guvis labumu no parāda atlaišanas;
- procedūra ir uzsākta kā teritoriālā procedūra Padomes Regulas (EK) Nr. 1346/2000 (2000. gada 29. maijs) par maksātnespējas procedūrām 3. panta 2. punkta izpratnē.

Turklāt krāpniecības gadījumā attiecībā uz vienu vai vairākiem kreditoriem tiesa atļauj jebkuram kreditoram atsākt individuālu procedūru pret parādnieku.

Tiesa pieņem lēmumu procedūras pabeigšanas laikā pēc parādnieka, likvidatora un uzraugu uzklausišanas vai atbilstošas uzaicināšanas. Tiesa pēc jebkuras ieinteresētās personas lūguma uz identiskiem nosacījumiem var secīgi pieņemt lēmumu.

8 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē tādu procedūru turpināšanu, kas ir tiesvedībā maksātnespējas procedūras sākšanas brīdī?

Spriedums par maksātnespējas procedūras uzsākšanu pārtrauc vai liedz ierosināt tādas prasības pret parādnieku, kuru mērķis ir saņemt naudas summas maksājumu vai atcelt līguma darbību, pamatojoties uz naudas summu maksājumu neveikšanu.

Tāpat tiek apturēta izpildes procedūra un saglabāšanas pasākumi.

Kreditoru pirms kopējās procedūras uzsākšanas ierosināta prasība tiek pārtraukta vai apturēta.

Līdz ar to tiek skarti visi iepriekšējie kreditori neatkarīgi no tā, vai tie ir vai nav nodrošināti.

Procedūras pārtraukšana un aizliegums ir piemērojams visām maksātnespējas procedūrām.

Notiekošās procedūras tiek pārtrauktas, līdz procesu virzošais kreditors iesniedz prasījumu.

Pēc tam tās bez iepriekšēja paziņojuma tiek atsāktas, taču to mērķis ir vienīgi apstiprināt prasību un fiksēt tās apmēru, izslēdzot parādnieka notiesāšanu.

Citas tiesvedības un izpildes procedūras, kas nav minētas iepriekš, turpinās novērošanas periodā pret parādnieku pēc tiesas iecelta saņēmēja un tāda tiesas iecelta administratora ieteikuma, ja tā pienākums ir palīdzēt parādniekam vai pārstāvēt to, vai pēc procedūras atsākšanas pēc tiesas iecelta saņēmēja vai tiesas iecelta administratora iniciatīvas.

9 Kādas galvenās iezīmes raksturo kreditoru dalību maksātnespējas procedūrā?

Aizsardzības un reorganizācijas tiesas uzraudzībā procedūra

Ar mērķi pieņemt aizsardzības pasākumu plānu ar kreditoriem tiek veiktas konsultācijas par maksājumu nosacījumiem vai parāda atlaišanu.

Tiesas iecelts administrators nosūta priekšlikumus tiesas ieceltam saņēmējam, kas pārstāv kreditorus.

Tiesas ieceltais saņēmējs saņem piekrišanu — individuāli vai kopīgi — no katra kreditora, kas ir iesniedzis prasījumu.

Tiesas ieceltajam saņēmējam nav pienākuma konsultēties ar kreditoriem, kuru gadījumā plāna projektā nav mainīti maksājuma nosacījumi vai ir paredzēta pilna apmaksā skaidrā naudā, tiklīdz plāns ir apstiprināts vai prasījumi ir pieņemti.

Kreditoru komitejas

Ja parādnieka darbinieku skaits pārsniedz 150 darbiniekus, bet apgrozījums — EUR 20 miljonus, tiek izveidota kreditoru komiteja, kas pauž savu viedokli par saistību dzēšanas plānu projektiem.

Kreditoru komitejas tiek atsevišķās sapulcēs pa dažādām kreditoru kategorijām, lai iesniegtu priekšlikumus, ko tie varēs iztirzāt un par kuriem kopīgi lemt, t. i., mazākumam ir jāpiekrīt vairākuma lēmumam.

Pastāv kredītiestāžu komiteja, kurā ietilpst finanšu uzņēmumi un kredīta un pielīdzināmas iestādes, un piegādātāju-kreditoru komiteja galvenajiem preču vai pakalpojumu piegādātājiem. Ja ir iesaistīti obligāciju turētāji, tiek organizēta visu to kreditoru pilnsapulce, kas ir Francijā izdotu obligāciju turētāji, lai iztirzātu kreditoru komitejas pieņemto plāna projektu.

Tiesas iecelts administrators konsultējas ar kreditoru komitejām par plāna projektu, un tās balso par plāna pieņemšanu, pirms tiesa var pieņemt lēmumu.

Ja pastāv kreditoru komitejas, jebkurš kreditors, kas ir komitejas loceklis, var iesniegt parādnieka iesniegtajam plāna projektam alternatīvus priekšlikumus.

Tādējādi plāna projektu var izstrādāt parādnieks vai — reorganizācijas tiesas uzraudzībā gadījumā — ar parādnieka piekrišanu administrators, taču tas var notikt arī pēc šajās komitejās ietilpstošo kreditoru iniciatīvas. Tad komiteju pieņemto plānu un, ja atsevišķs, plānu, ko atbalsta parādnieks vai administrators, var vienlaicīgi iesniegt tiesā.

Paātrinātā aizsardzības procedūra

Uzsākot paātrināto aizsardzības procedūru, ir obligāti jāizveido kreditoru komitejas — kredītiestāžu komiteja un piegādātāju-kreditoru komiteja —, kā arī attiecīgajā gadījumā obligāciju turētāju pilnsapulces.

Individuālas konsultācijas veic ar kreditoriem, kas nav komiteju locekļi.

Paātrinātā finansiālās aizsardzības procedūra

Uzsākot paātrināto finansiālās aizsardzības procedūru, ir jāizveido tikai kredītiestāžu komiteja un attiecīgajā gadījumā obligāciju turētāju pilnsapulces.

10 Kādā veidā maksātspējas administrators drīkst izmantot vai atsavināt parādnieka mantā ietilpstošus aktīvus?

11 Kādi prasījumi jāizvirza pret maksātspējīgā parādnieka mantu un kādas darbības tiek veiktas ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātspējas procedūras sākšanas?

Visi prasījumi, kas radušies pirms sprieduma par procedūras uzsākšanu, ir jāiesniedz neatkarīgi no to būtības vai veida: komerciāli, civiltiesiski, administratīvi (valsts kase, sociālās labklājības vai sociālās drošības iestādes) vai soda sankciju veidā (naudas sods). Nav būtiski, vai prasījums ir nodrošināts vai privilēģēts, vai tā izpildes termiņš ir nokavēts vai vēl nav pienācis, noteikts vai nosacījuma.

Prasījumi, kas atbilstoši izriet pēc sprieduma par procedūras uzsākšanu ar mērķi īstenot procedūru vai apmaiņā pret precēm vai pakalpojumiem, kuri piegādāti parādniekam tā uzņēmējdarbības veikšanai, tiek maksāti noteiktajā termiņā.

12 Kādi noteikumi reglamentē prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un atzīšanu?

Visiem kreditoriem, kuru prasījumi rodas pirms sprieduma par procedūras uzsākšanu pieņemšanas, ir jāiesniedz prasījumi tiesas ieceltam saņēmējam aizsardzības vai reorganizācijas tiesas uzraudzībā procedūrā vai likvidatoram likvidācijas procedūrā.

Prasījumi ir jāiesniedz divos mēnešos no dienas, kad spriedums par procedūras uzsākšanu ir juridiski publicēts.

Tāpat parādnieks var iesniegt kāda no saviem kreditoriem prasījumu uz tādiem pašiem nosacījumiem.

Tāpat ir jāiesniedz noteikti prasījumi, kas rodas pēc sprieduma par procedūras uzsākšanu, proti, prasījumi, kas negūst labumu no privilēģētām tiesībām saņemt maksājumu par labu prasījumiem, kuri dod labumu uzņēmumam, vai tiem, kas ir saistīti ar procesuālām prasībām.

Iesniegtajā prasījumā ir jānorāda to summu apmērs, kurām ir iestājies termiņš un kurām termiņš vēl nav iestājies, to apmaksas termiņi, privilēģētā statusa būtība vai esošais nodrošinājums, procentu aprēķināšanas nosacījumi.

Prasījums nav jāiesniedz noteiktā formā. Iesniegumā faktiski ir nepārprotami jāpauž kreditora vēlme pieprasīt prasījuma maksājumu, tikt uzrādītam prasījumu paziņojumā un piedalīties procedūrā.

Pēc parādnieka apsvērumu saņemšanas tiesas ieceltais saņēmējs sagatavo iesniegto prasījumu sarakstu, kā arī savus priekšlikumus par atzīšanu, noraidīšanu vai nodošanu kompetentajai tiesai.

Saraksts tiek nodots bankrota tiesnesim, un par to tiek paziņots tiesas ieceltajam administratoram.

Pirms prasījuma atzīšanas vai noraidīšanas bankrota tiesnesis pārbauda tā spēkā esamību, apmēru un būtību atbilstoši iesnieguma autora iesniegtajiem pierādījumiem un attiecīgajā gadījumā pierādījumiem, ko iesniedz uzklaušītās personas un tiesas ieceltais saņēmējs.

Kreditori, kas noteiktajā termiņā nav iesnieguši savus prasījumus, tiek bloķēti un tāpēc nevar piedalīties sadalē vai pieprasīt dividendes, ja tiek pieņemts plāns vai tiek realizēti parādnieka aktīvi, ja vien tie nepanāk, ka bankrota tiesnesis bloķēšanu atceļ.

Ja bloķēšana tiek atcelta, tie var piedalīties sadalēs pēc to pieprasījuma.

Paātrinātā aizsardzības procedūra un paātrinātā finansiālās aizsardzības procedūra

Parādnieks sagatavo katra kreditora, kas piedalījies izlīguma procedūrā, iesniedzamo prasījumu sarakstu. Sarakstu apliecina parādnieka revidents, un tad to iesniedz tiesas kancelejā.

Tiesas iecelts saņēmējs katram kreditoram nosūta izrakstu no saraksta attiecībā uz šā kreditora prasījumu.

13 Kādi noteikumi regulē ieņēmumu sadali? Kā nosaka prasījumu un kreditoru tiesību hierarhiju?

Privilēģēts kreditors gūst labumu no garantijas, kas tam nodrošina prioritāru maksājumu attiecībā uz pārējiem šā parādnieka parastiem, nenodrošinātiem kreditoriem, ja pret parādnieku ir uzsākta kopīga procedūra.

Kreditoram var būt privilēģēts stāvoklis:

- ja tam ir parādnieka piešķirta vai ar tiesas lēmumu saņemta garantija, vai

- ja tam ar likumu tiek piešķirtas prioritāras tiesības tā statusa dēļ.

Ne visi privilēģētie kreditori ir vienlīdzīgi. Ja savstarpēji konkurē vairāki privilēģētie kreditori, tie saņem samaksu likumā paredzētajā secībā, taču pirms nenodrošinātajiem kreditoriem.

Nenodrošinātajiem kreditoriem tiek maksāts no parādnieka aktīviem, kas paliek pāri pēc maksājumu veikšanas privilēģētajiem kreditoriem. Sadale tiek veikta proporcionāli prasījumiem.

Privilēģiju secība

Aizsardzības procedūra un reorganizācijas tiesas uzraudzībā procedūra

No nekustamā īpašuma pārdošanas gūtos ienākumus sadala starp kreditoriem šādā secībā:

- 1) darba samaksas prasījumu "īpašā privilēģija": algas samaksa par pēdējām sešdesmit darba dienām pirms sprieduma par procedūras uzsākšanu;
- 2) tiesas izmaksas, kas pamatoti rodas pēc sprieduma par procedūras uzsākšanu pieņemšanas, lai izpildītu procedūras veikšanas prasības: izmaksas, kas saistītas ar aizsardzību, aktīvu pārdošanu un no pārdošanas gūto ienākumu sadali starp kreditoriem (inventārs un reklāmas izdevumi, tiesas ieceltu pārstāvju amata atlīdzība utt.);
- 3) prasījumi, uz ko attiecas izlīguma privilēģija: sniedz labumu kreditoriem, kas iemaksā skaidru naudu vai piegādā jaunas preces vai pakalpojumus, lai nodrošinātu uzņēmuma darbības turpināšanu un izdzīvošanu;
- 4) privilēģija prasījumiem, kas rodas pēc sprieduma par procedūras uzsākšanu pieņemšanas: prasījumi, kas rodas, lai izpildītu procedūras veikšanas prasības vai uzņēmuma pagaidu saglabāšanu, vai prasījumi, kas rodas apmaiņā pret precēm vai pakalpojumiem, kuri piegādāti parādniekam uzņēmuma saglabāšanas laikā, vai lai izpildītu spēkā esošu līgumu, ko saglabā likvidators, vai prasījumi, kas rodas no parādnieka, kurš ir fiziska persona, ikdienas vajadzībām;
- 5) prasījumi, kas ir garantēti ar darbinieku vispārējo privilēģiju: darba algas samaksa par sešiem darba mēnešiem pirms sprieduma par procedūras uzsākšanu pieņemšanas dienas;
- 6) prasījumi, kas ir garantēti ar īpašu privilēģiju vai ar hipotēku;
- 7) nenodrošināti prasījumi.

No kustamā īpašuma pārdošanas gūtos ienākumus sadala starp kreditoriem šādā secībā:

- 1) prasījumi, kas ir garantēti ar īpašu maksu, kura piesaistīta kustamam īpašumam ar apgrūtinājumu;
- 2) darba samaksas prasījumu "īpašā privilēģija": algas samaksa par pēdējām sešdesmit darba dienām pirms sprieduma par procedūras uzsākšanu pieņemšanas dienas;

- 3) tiesas izmaksas, kas pamatoti rodas pēc sprieduma par procedūras uzsākšanu pieņemšanas, lai izpildītu procedūras veikšanas prasības: izmaksas, kas saistītas ar aizsardzību, aktīvu pārdošanu un no pārdošanas gūto ienākumu sadali starp kreditoriem (inventārs un reklāmas izdevumi, tiesas ieceltu pārstāvju amata atlīdzība utt.);
- 4) prasījumi, uz ko attiecas izlīguma privilēģija: sniedz labumu kreditoriem, kas iemaksā skaidru naudu vai piegādā jaunas preces vai pakalpojumus, lai nodrošinātu uzņēmuma darbības turpināšanu un izdzīvošanu;
- 5) privilēģija prasījumiem, kas rodas pēc sprieduma par procedūras uzsākšanu pieņemšanas: prasījumi, kas rodas, lai izpildītu procedūras veikšanas prasības vai uzņēmuma pagaidu saglabāšanu, vai prasījumi, kas rodas apmaiņā pret precēm vai pakalpojumiem, kuri piegādāti parādniekam uzņēmuma saglabāšanas laikā, vai lai izpildītu spēkā esošu līgumu, ko saglabā likvidators, vai prasījumi, kas rodas no parādnieka, kurš ir fiziska persona, ikdienas vajadzībām;
- 6) valsts kases privilēģija;
- 7) prasījumi, kas ir garantēti ar īpašu maksu, kura piesaistīta kustamam īpašumam bez apgrūtinājuma;
- 8) prasījumi, kas ir garantēti ar citām vispārējām maksām, kuras piesaistītas kustamam īpašumam;
- 9) nenodrošināti prasījumi.

Likvidācija tiesas ceļā

No nekustamā īpašuma pārdošanas gūtos ienākumus sadala starp kreditoriem šādā secībā:

- 1) darba samaksas prasījumu "īpašā privilēģija": algas samaksa par pēdējām sešdesmit darba dienām pirms sprieduma par procedūras uzsākšanu;
- 2) tiesu izmaksas, kas pamatoti rodas pēc sprieduma par procedūras uzsākšanu pieņemšanas, lai izpildītu procedūras veikšanas prasības: inventāra un reklāmas izdevumi, tiesas ieceltu pārstāvju amata atlīdzība;
- 3) prasījumi, uz ko attiecas izlīguma privilēģija: sniedz labumu kreditoriem, kas iemaksā skaidru naudu vai piegādā jaunas preces vai pakalpojumus, lai nodrošinātu uzņēmuma darbības turpināšanu un izdzīvošanu;
- 4) prasījumi, kas ir garantēti ar īpašām maksām, kuras piesaistītas kustamam īpašumam;
- 5) privilēģija prasījumiem, kas rodas pēc sprieduma par procedūras uzsākšanu pieņemšanas: prasījumi, kas rodas, lai izpildītu procedūras veikšanas prasības vai uzņēmuma pagaidu saglabāšanu, vai prasījumi, kas rodas apmaiņā pret precēm vai pakalpojumiem, kuri piegādāti parādniekam uzņēmuma saglabāšanas laikā, vai lai izpildītu spēkā esošu līgumu, ko saglabā likvidators, vai prasījumi, kas rodas no parādnieka, kurš ir fiziska persona, ikdienas vajadzībām;
- 6) nenodrošināti prasījumi.

No kustamā īpašuma pārdošanas gūtos ienākumus sadala starp kreditoriem šādā secībā:

- 1) prasījumi, kas ir garantēti ar īpašu maksu, kura piesaistīta kustamam īpašumam ar apgrūtinājumu;
- 2) darba samaksas prasījumu "īpašā privilēģija": algas samaksa par pēdējām sešdesmit darba dienām pirms sprieduma par procedūras uzsākšanu;
- 3) tiesu izmaksas, kas pamatoti rodas pēc sprieduma par procedūras uzsākšanu pieņemšanas, lai izpildītu procedūras veikšanas prasības: inventāra un reklāmas izdevumi, tiesas ieceltu pārstāvju amata atlīdzība;
- 4) prasījumi, kas ir garantēti ar izlīguma privilēģiju;
- 5) privilēģija prasījumiem, kas rodas pēc sprieduma par procedūras uzsākšanu pieņemšanas: prasījumi, kas rodas, lai izpildītu procedūras veikšanas prasības vai uzņēmuma pagaidu saglabāšanu, vai prasījumi, kas rodas apmaiņā pret precēm vai pakalpojumiem, kuri piegādāti parādniekam uzņēmuma saglabāšanas laikā, vai lai izpildītu spēkā esošu līgumu, ko saglabā likvidators, vai prasījumi, kas rodas no parādnieka, kurš ir fiziska persona, ikdienas vajadzībām;
- 6) prasījumi, kas ir garantēti ar preču hipotēku, vai prasījumi, kas ir garantēti ar tehnikas vai aprīkojuma ķīli;
- 7) valsts kases privilēģija;
- 8) prasījumi, kas ir garantēti ar īpašu maksu, kura piesaistīta kustamam īpašumam bez apgrūtinājuma;
- 9) citas kustamā īpašuma vispārējās privilēģijas (Civillkodeksa (*Code civil*) 2331. pants) un algu vispārējās privilēģijas;
- 10) nenodrošināti prasījumi.

14 Kādi ir maksātspējas procedūras izbeigšanas nosacījumi un sekas (jo īpaši, to izbeidzot ar mierlīgumu)?

Aizsardzības procedūra un reorganizācijas tiesas uzraudzībā procedūra

Aizsardzības procedūra un reorganizācijas tiesas uzraudzībā procedūra tika ieviesta ar mērķi izglābt uzņēmumu, saglabāt uzņēmējdarbību un darbavietas un dzēst saistības, izmantojot plānu. Aizsardzības vai reorganizācijas tiesas uzraudzībā plānu var pieņemt tikai tad, ja ir izpildīti tālāk uzskaitītie nosacījumi. Ja pastāv reāla iespēja, ka uzņēmumu var glābt, parādnieks aizsardzības procedūrā, bet administrators reorganizācijas tiesas uzraudzībā procedūrā sagatavo plāna projektu. To veido trīs daļas:

- ekonomiskā un finanšu daļa, kurā ir noteiktas izredzes turpināt uzņēmējdarbību, pamatojoties uz darbības iespējām un paņēmieniem, tirgus apstākļiem un pieejamajiem finanšu līdzekļiem;
 - saistību dzēšanas nosacījumu un noteikumu izvirzīšana un garantijas, kas uzņēmuma vadītājam ir jāsniedz, lai nodrošinātu plāna īstenošanu;
 - sociālā daļa, kurā ir noteikts un pamatots nodarbinātības līmenis un izredzes un paredzētie sociālie nosacījumi uzņēmējdarbības turpināšanai. Ja projektā ir paredzēta darbinieku atļaišana ekonomisku apsvērumu dēļ, tajā norāda pasākumus, kas jau ir veikti, kā arī nosaka rīcību, kas veicama, lai atvieglotu to darbinieku atkārtotu iekļaušanos darbā, kuru nodarbinātība ir apdraudēta, un kompensāciju viņiem.
- Plānā ir norādītas visas saistības, kuras ir uzņēmumu personas, kas ir atbildīgas par tā īstenošanu, un kuras ir nepieciešamas, lai uzņēmums varētu turpināt darbību.

Tad tiesa lemj par plāna projektu, ko tai iesniedz parādnieks vai kreditors.

Tiesa lemj par aizsardzības vai reorganizācijas tiesas uzraudzībā plāna vai pārdošanas plāna pieņemšanu. Plānam ir arī līgumisks aspekts, ja ir izveidota kreditoru komiteja.

Plāna darbības ilgums nedrīkst pārsniegt desmit gadus vai piecpadsmit gadus lauksaimnieku gadījumā.

Tiesa ieceļ administratoru vai saņēmēju, kas uzrauga plāna īstenošanu visā tā darbības laikā.

Ar plāna pieņemšanu tiek izbeigts novērošanas periods. Parādnieks atgūst kontroli pār aktīviem un atkal var pārvaldīt savu uzņēmumu, ievērojot pasākumus, ko tam tiesa ir piemērojusi plānā.

Parādniekam ir jāizpilda visi plānā izvirzīto nosacījumu aspekti.

Pretējā gadījumā, ja tas aizsardzības plāna vai reorganizācijas tiesas uzraudzībā plāna īstenošanas laikā neizpilda saistības vai pārtrauc maksājumus, parādniekam pastāv risks, ka plāns tiks atcelts un procedūra tiks atsākta.

Pāreja uz likvidāciju tiesas ceļā

Likvidāciju tiesas ceļā var pasludināt tāda novērošanas perioda laikā, kas uzsākts ar spriedumu par aizsardzību vai reorganizāciju tiesas uzraudzībā, vai tam noslēdzoties.

Tiesai ir jāpasludina likvidācija tiesas ceļā, tiklīdz tiek konstatēts, ka uzņēmuma darbības turpināšana nav iespējama, vai tad, ja reorganizācijas tiesas uzraudzībā procedūrā nebija iespējams pieņemt pārdošanas plānu.

Fiziskas personas-parādnieka saistību izbeigšanāslikvidācijā tiesas ceļā

Atbrīvošanās no parādnieka saistībām sākas dienā, kad ir pasludināta likvidācija tiesas ceļā, un ilgst līdz likvidācijas pabeigšanai. Tad parādnieks atgūst savas tiesības un atkal var īstenot pasākumus.

15 Kādas ir kredītoru tiesības pēc maksātnespējas procedūras izbeigšanas?

Aizsardzības vai reorganizācijas tiesas uzraudzībā plāna īstenošanas pabeigšana liedz kreditoriem, kas nav iesnieguši prasījumus, veikt pasākumus attiecībā uz parādnieku.

Ir izvirzīts skaidrs noteikums par individuālu procedūras atsākšanu izņēmuma kārtā tikai tad, ja likvidācija tiesas ceļā ir izbeigta aktīvu nepietiekamības dēļ.

Laiks, kad maksātnespējas procedūra tiek uzskatīta par pabeigtu

Novērošanas periods ir periods no dienas, kad ir pieņemts spriedums par procedūras uzsākšanu, līdz tāda sprieduma pieņemšanas dienai, ar ko pieņem aizsardzības vai reorganizācijas tiesas uzraudzībā plānu vai pasludina likvidāciju tiesas ceļā.

Aizsardzības un reorganizācijas tiesas uzraudzībā procedūrā novērošanas perioda laikā uzņēmējdarbība turpinās un parādnieks ar noteiktiem ierobežojumiem principā turpina pārvaldīt savu uzņēmumu.

Ja pastāv reāla iespēja, ka uzņēmums var turpināt darbību, novērošanas periods beidzas ar aizsardzības vai reorganizācijas tiesas uzraudzībā plānu.

Aizsardzības vai reorganizācijas tiesas uzraudzībā plāna pieņemšana ļauj parādniekam atgūt kontroli pār savu uzņēmumu, bet neizbeidz procedūru.

Faktiski procedūra beidzas tad, kad bankrota tiesnesis apstiprina administratora un tiesas ieceltā saņēmēja uzdevuma izpildes pārskatu. Tad tiesas priekšsēdētājs izdod rīkojumu par procedūras pabeigšanu. Tas ir tiesas lēmums, ko nevar pārsūdzēt.

Juridiski tas nozīmē, ka procedūra ir slēgta tad, kad ir izdots rīkojums par tās pabeigšanu.

Taču procedūras sekas nebeidzas ar rīkojuma par procedūras pabeigšanu pieņemšanu, jo vēl arvien ir spēkā aizsardzības vai reorganizācijas tiesas uzraudzībā plāns.

Parādniekam ir jāizpilda visi plānā izvirzīto nosacījumu aspekti.

Pretējā gadījumā, ja tas aizsardzības plāna vai reorganizācijas tiesas uzraudzībā plāna īstenošanas laikā neizpilda saistības vai pārtrauc maksājumus,

parādniekam pastāv risks, ka plāns tiks atcelts un procedūra tiks atsākta.

16 Kurš sedz maksātnespējas procedūrā radušās izmaksas un izdevumus?

Procedūrā radušās izmaksas un izdevumus sedz uzņēmums, kuram tiek veikta maksātnespējas procedūra.

17 Kādi noteikumi reglamentē kredītoru kopumam kaitējošu juridisku aktu spēkā neesību, atzīšanu par spēkā neesošiem vai neizpildāmību?

Ja tiesa uzsāk reorganizācijas tiesas uzraudzībā procedūru vai likvidācijas tiesas ceļā procedūru, būtībā parādnieka maksājumu pārtraukšanas laiks ir diena, kad ir pieņemts spriedums par procedūras uzsākšanu.

Taču tiesa var nolemt, ka maksājumi ir pārtraukti citā datumā līdz pat 18 mēnešus pirms maksātnespējas procedūras uzsākšanas dienas.

Šādā gadījumā laikposms no maksājumu pārtraukšanas dienas līdz reorganizācijas tiesas uzraudzībā procedūras vai likvidācijas tiesas ceļā procedūras uzsākšanas dienai tiek uzskatīts par "termiņu, kurā darījumus var atzīt par spēkā neesošiem".

Noteiktas darbības, ko parādnieks veicis termiņā, kurā darījumus var atzīt par spēkā neesošiem, un kam piemīt krāpnieciska rakstura pazīmes, tiek atceltas.

Saistībā ar procedūru kompetentās tiesas ekskluzīvā jurisdikcijā nonāk prasība par tādu darbību spēkā neesamību, kas veiktas termiņā, kurā darījumus var atzīt par spēkā neesošiem.

Prasību var ierosināt tikai tiesas iecelts administrators, tiesas iecelts saņēmējs, likvidators vai prokuratūra.

Kreditori var ar tiesas iecelta saņēmēja starpniecību ierosināt prasību individuāli vai kopīgi par parādnieka likumisku darbību neīstenojamību.

Minētā darbība ir spēkā neesoša attiecībā uz visiem un tiek atcelta ar atpakaļejošu spēku.

Attiecībā uz neregulārām darbībām ir divpadsmit gadījumi, kad piemērojama **obligāta spēkā neesamība**:

visas darbības, ar ko bez atļaušanas tiek nodotas īpašumtiesības uz kustamo un nekustamo īpašumu;

visi līgumi par savstarpēju labuma apmaiņu, kuros parādnieka saistības lielā mērā pārsniedz otras puses saistības;

visi maksājumi neatkarīgi no to veikšanas veida par parādiem, kuriem maksāšanas veikšanas dienā nav iestājies termiņš;

tādi maksājumi par parādiem, kuriem iestājies termiņš, kas veikti ar citiem paņēmieniem, nevis skaidrā naudā, izmantojot vekseli, bankas pārskaitījumu, nodošanas aktiem vai ar citu uzņēmējdarbībā parasti atzītu maksājuma veidu;

noguldījumi vai summu pārskaitījumi pēc mantas ieķīlāšanas bez galīgā tiesas sprieduma saņemšanas;

tādas ar līgumu iegūtas hipotēkas, likumiskas hipotēkas vai laulāto likumiskas hipotēkas un apgrūtinājuma vai ķīlas tiesības, kas piesaistītas parādnieka aktīviem par iepriekš ar līgumu izveidotiem parādiem;

jebkādi aizsardzības pasākumi, ja vien reģistrācija vai aresta rīkojums nepastāvēja pirms maksājumu pārtraukšanas;

uzņēmuma darbinieku pilnvarošana vai iespējas līgumu izmantošana;

mantu vai tiesību ieķīlāšana fiduciārā īpašumā, ja vien ieķīlāšana nav veikta vienlaicīgi ar līgumiska parāda garantiju;

tādi ieguldījumu līguma grozījumi, kas ietekmē tiesības vai aktīvus, kuri jau ir ieķīlāti fiduciārā īpašumā, lai garantētu līgumiskus parādus, kas radušies pirms šāda grozījuma veikšanas;

ja parādnieks ir "*auto-entrepreneur*" ar ierobežotu atbildību, aktīvu novirzīšana vai novirzīšanas izmaiņas, kur ienākumu samaksa nav novirzīta

uzņēmējdarbībai un tā rezultātā tiek samazināti procedūrā ietvertie aktīvi par labu citiem šā uzņēmēja aktīviem;

notariāls iesniegums par aresta izņēmumu, ko veicis parādnieks.

Tiesai šie akti ir jāatceļ neatkarīgi no tā, vai puses ir rīkojušās labticīgi vai negodīgi.

Tiesā var atcelt arī darījumus, ar ko bez atļaušanas tiek nodotas īpašumtiesības uz kustamo un nekustamo mantu, un iesniegumus par aresta izņēmumu, kas īstenoti sešos mēnešos pirms dienas, kad ir pārtraukti maksājumi. Šajos gadījumos atcelšana nav obligāta.

Lapa atjaunināta: 13/02/2018

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Maksātnespēja - Horvātija

1 Pret kādiem subjektiem var vērst maksātnespējas procedūru?

Pirmsmaksātnespējas un maksātnespējas procesu var uzsākt pret juridiskām personām, kā arī individuāla parādnieka aktīviem, ja tiesību aktos nav noteikts citādi. Individuāls parādnieks Maksātnespējas likuma (*Stečajni zakon — SZ*) izpratnē ir fiziska persona, kam piemēro ienākuma nodokli no pašnodarbinātības saskaņā ar ienākuma nodokļa likumu (*Zakon o porezu na dohodak*), vai fiziska persona, kam piemēro uzņēmumu ienākuma nodokli saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumu (*Zakon o porezu na dobit*).

2 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var sākt maksātnespējas procedūru?

a) Pirmsmaksātnespējas procesu var uzsākt, ja tiesa konstatē, ka pastāv nenovēršama maksātnespēja, t. i., tiesa secina, ka parādnieks nespēs izpildīt savas esošās saistības dienā, kad iestājas to termiņš.

Maksātnespēju uzskata par nenovēršamu, ja apstākļi, kuru dēļ parādnieku uzskata par maksātnespējīgu, vēl nav iestājušies un ja:

– parādniekam Finanšu aģentūras (*Financijska agencija*) reģistrā, kurā noteikta maksājumu saistību prioritāte, ir viena vai vairākas nenokārtotas saistības, attiecībā uz kurām pastāv derīgs samaksas pamats un kuras būtu bijis jāiekasē bez parādnieka papildu apstiprinājuma no jebkura tam piederoša konta, vai

– parādnieks vairāk nekā 30 dienas kavē darbinieku algu samaksu saskaņā ar darba līgumu, darba attiecību noteikumiem, darba koplīgumu vai īpašiem noteikumiem, vai citu dokumentu, kas nosaka darba devēju pienākumus pret darbiniekiem, vai

– parādnieks iepriekšējā apakšpunktā minētās iemaksas un algu nodokļus nesamaksā 30 dienu laikā, skaitot no dienas, kad tam bijis jāizmaksā algas darbiniekiem.

b) Maksātnespējas process var tikt uzsākts, ja tiesa konstatē maksātnespējas pamatu, t. i., maksātnespēju vai pārmērīgas parādsaistības.

Maksātnespēja pastāv, ja parādnieks pastāvīgi nespēj nokārtot savas nenokārtotās finanšu saistības. Tas, ka parādnieks ir nokārtojis vai varētu pilnībā vai daļēji nokārtot dažu kreditoru prasījumus, nenozīmē, ka parādnieks ir maksātspējīgs.

Parādnieku uzskata par maksātnespējīgu:

– ja parādniekam Finanšu aģentūras reģistrā, kurā noteikta maksājumu saistību prioritāte, ir viena vai vairākas reģistrētas nenokārtotas saistības, kuru termiņš iestājies pirms vairāk nekā 60 dienām un attiecībā uz kurām pastāv derīgs samaksas pamats un kuras būtu bijis jāiekasē bez parādnieka papildu apstiprinājuma no jebkura tam piederoša konta;

– ja parādnieks nav darbiniekiem izmaksājis trīs secīgus algu maksājumus saskaņā ar darba līgumu, darba attiecību noteikumiem, darba koplīgumu vai īpašiem noteikumiem, vai citu dokumentu, kas nosaka darba devēju pienākumus pret darbiniekiem.

Uzskatāms, ka pārmērīgas parādsaistības pastāv, ja parādnieka kā juridiskas personas aktīvi vairs nesedz tās esošās saistības.

3 Kādi aktīvi ietilpst maksātnespējīgā parādnieka mantā? Kā rīkojas ar aktīviem, ko parādnieks iegūst vai kas pāriet parādnieka īpašumā pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Maksātnespējīgā parādnieka manta maksātnespējas procesā ietver kopējos parādniekam piederošos aktīvus uz maksātnespējas procesa uzsākšanas brīdi un aktīvus, ko parādnieks ieguvis maksātnespējas procesa laikā. Maksātnespējīgā parādnieka mantu izmanto, lai norēķinātos par maksātnespējas procesa izmaksām un apmierinātu parādnieka kreditoru prasījumus, kā arī prasījumus, kuru apmierināšanu nodrošina noteiktas tiesības uz parādnieka aktīviem.

Personu, kuras iepriekš saskaņā ar tiesību aktiem bijušas pilnvarotas pārstāvēt parādnieku, vai individuālā parādnieka brīva rīcība ar maksātnespējīgā parādnieka mantā ietilpstošajiem aktīviem pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas nerada tiesiskas sekas, izņemot tādu izmantošanu, ko regulē vispārējie noteikumi par publisko reģistru ticamības principu. Atbildību atdod pretējai pusei no maksātnespējīgā parādnieka mantas, ja tā ir palielinājusi maksātnespējīgā parādnieka mantas vērtību.

Ja individuālais parādnieks ir ieguvis mantojumu vai legātu pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas vai tā laikā, šādu mantojumu vai legātu pieņemt vai noraidīt ir tiesīgs vienīgi parādnieks.

Ja parādniekam ir kopīpašums vai citas tiesiskas attiecības vai partnerattiecības ar trešo personu, aktīvu sadali veic ārpus maksātnespējas procesa. Par šādās attiecībās radušos saistības nokārtošanu var lūgt atsevišķu nokārtošanu no parādnieka daļas.

4 Kādas ir parādnieka pilnvaras un kādas - maksātnespējas administratora pilnvaras?

a) Pirmsmaksātnespējas procesā — prasības pilnvarnieka iecelšanai ir tādas pašas kā likvidatora iecelšanai. Tiesa lēmumā par pirmsmaksātnespējas procesa uzsākšanu ieceļ pilnvarnieku, ja uzskata, ka tas ir nepieciešams. Pilnvarnieka pienākumi beidzas lēmuma par pirmsmaksātnespējas vienošanās apstiprināšanu pieņemšanas dienā, maksātnespējas procesa uzsākšanas dienā vai ar kreditoru lēmumu.

Pilnvarniekam pirmsmaksātnespējas procesā ir šādi pienākumi:

- 1) izvērtēt parādnieka uzņēmējdarbību;
- 2) izvērtēt parādnieka aktīvu un saistību sarakstu;
- 3) izvērtēt reģistrēto prasījumu ticamību;
- 4) apstrīdēt prasījumus, ja radušās šaubas par to patiesīgumu, balstoties uz kreditoru paziņojumiem vai citiem iemesliem;
- 5) pārraudzīt parādnieka uzņēmējdarbību, jo īpaši tā finanšu darbības, saistību uzņemšanos pret trešām personām, maksājumu nodrošinājuma instrumentu izdošanu un komercdarbību preču pārdošanas vai pakalpojumu sniegšanas gaitā, vienlaikus nodrošinot, ka netiek kaitēts parādnieka aktīviem;
- 6) iesniegt sūdzību tiesai, ja parādnieks ar savu rīcību pārkāpj SZ 67. panta noteikumus;
- 7) izdot rīkojumus un apliecinājumus saskaņā ar SZ 69. un 71. pantu;
- 8) nodrošināt pirmsmaksātnespējas procesa izmaksu pilnīgu un savlaicīgu nokārtošanu;
- 9) veikt citas SZ paredzētās darbības.

No dienas, kad uzsākts pirmsmaksātnespējas process, līdz tā beigām parādnieks var veikt tikai tādus maksājumus, kas nepieciešami tā parastajā komercdarbībā. Šajā laikposmā parādnieks nedrīkst nokārtot saistības, kas radušās un kuru termiņš iestājies pirms pirmsmaksātnespējas procesa uzsākšanas, izņemot bruto norēķinu saistības pret parādnieka darbiniekiem un bijušajiem darbiniekiem, kas radušās no darba tiesiskajām attiecībām, ja prasījumu termiņš iestājies līdz pirmsmaksātnespējas procesa uzsākšanas dienai; atļaušanas pabalstu, kas nepārsniedz tiesību aktos un darba koplīgumos noteikto summu; prasījumus par darba traumām vai arodslimībām; prasījumus, kas ir balstīti uz darbinieku algām, kas palielinātas par pamatiemaksu, un citām darbinieku materiālajām tiesībām saskaņā ar darba līgumiem un darba koplīgumiem, un kuru termiņš iestājies pēc tam, kad iesniegts pieteikums par maksātnespējas procesa uzsākšanu, kā arī citus maksājumus, kas nepieciešami ikdienas komercdarbībai un kas paredzēti īpašā likumā.

Sākot no dienas, kad iesniegts pieteikums pirmsmaksātnespējas procesa uzsākšanai, līdz lēmuma pieņemšanai par pirmsmaksātnespējas procesa uzsākšanu parādnieks nedrīkst atsavināt vai apgrūtināt tā aktīvus, izņemot, ja to iepriekš atļāvis pilnvarnieks vai, ja tāds nav iecelts — tiesa.

b) Maksātnespējas procesā — likvidatoru maksātnespējas procesā izvēlas pēc nejaušības principa no kompetentās tiesas teritorijas likvidatoru "A" saraksta, ja SZ nav paredzēts citādi. Balstoties uz šo izvēli, tiesa ieceļ likvidatoru ar lēmumu par maksātnespējas procesa uzsākšanu. Izņēmuma gadījumā, ja pirmsmaksātnespējas procesā, kas norisinājies pirms maksātnespējas procesa, iecelts pilnvarnieks vai maksātnespējas procesā ir iecelts pagaidu likvidators, tiesa likvidatora amatā ieceļ pilnvarnieku vai pagaidu likvidatoru.

Likvidatoram ir parādnieka korporatīvo struktūru tiesības un pienākumi, ja SZ nav noteikts citādi. Ja parādnieks saskaņā ar SZ 217. panta 2. punktu turpina veikt uzņēmējdarbību maksātnespējas procesa laikā, uzņēmējdarbību pārvalda likvidators.

Likvidators pārstāv parādnieku. Likvidators pārvalda tikai tās individuālā parādnieka darbības, kas attiecas uz maksātnespējīgā parādnieka mantu, un pārstāv parādnieku ar juridiskā pārstāvja pilnvarām.

Likvidatoram ir pienākums rīkoties godprātīgi un pienācīgi, jo īpaši:

- 1) līdz maksātnespējas procesa uzsākšanas dienai savest kārtībā grāmatvedības reģistrus;
- 2) sagatavot maksātnespējas procesa izmaksu sākotnējo aprēķinu un iesniegt to kreditoru komitejai apstiprināšanai;
- 3) izveidot komiteju aktīvu inventāra sagatavošanai;
- 4) sagatavot sākotnējo parādnieka aktīvu bilanci;
- 5) ar pienācīgu rūpību pārvaldīt uzsāktu, bet nepabeigtu parādnieka darbību pabeigšanu un darbības, kas nepieciešamas, lai novērstu kaitējumu parādnieka aktīviem;
- 6) nodrošināt parādnieka prasījumu realizāciju;
- 7) apzinīgi vadīt SZ 217. panta 2. punktā minēto parādnieka komercdarbību;
- 8) iesniegt Horvātijas Pensiju apdrošināšanas institūtam dokumentus par labuma guvēju darba tiesisko attiecību statusu;
- 9) ar pienācīgu rūpību realizēt vai savākt parādnieka īpašumu un tiesības, kas ietilpst maksātnespējīgā parādnieka mantā;
- 10) sagatavot kreditoru sadali un veikt sadali pēc tās apstiprināšanas;
- 11) iesniegt kreditoru komitejai galīgo atskaiti;
- 12) veikt vēlāku sadali par labu kreditoriem;
- 13) pēc maksātnespējas procesa beigām pārstāvēt maksātnespējīgā parādnieka mantu saskaņā ar SZ.

Likvidatoram vismaz reizi trijos mēnešos jāsniedz rakstisks ziņojums par maksātnespējas procesa gaitu un maksātnespējīgā parādnieka mantas atlikumu.

5 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var izmantot ieskaitu?

Ja maksātnespējas procesa uzsākšanas laikā kreditoram saskaņā ar tiesību aktiem vai līgumu ir bijušas tiesības uz ieskaitu, maksātnespējas procesa uzsākšana šīs tiesības nekādi neietekmē.

Ja maksātnespējas procesa uzsākšanas laikā ir viens vai vairāki prasījumi, kam ieskaits piemērojams saskaņā ar atliekošu nosacījumu vai kas nav iestājušies, vai nav jāizpilda vienveidīgi, ieskaitu veic, kad iestājušies nepieciešamie nosacījumi. Tomēr ieskaitam nepiemēro noteikumus, kas paredz, ka nenokārtoto prasījumu termiņš iestājas ar maksātnespējas procesa uzsākšanu un ka nemantiskos prasījumus vai nenoteiktas summas prasījumus novērtē par mantisku vērtību, par kādu tie novērtēti maksātnespējas procesa uzsākšanas laikā. Ja prasījums, kas jāizmanto ieskaitam, kļūst par beznosacījuma prasījumu un iestājas tā termiņš, kamēr ieskaits vēl nav iespējams, ieskaitu nevar veikt.

Ieskaitu neizslēdz prasījumiem, kas izteikti dažādās valūtās vai norēķinu vienībās, ja šādas valūtas vai norēķinu vienības ir iespējams viegli apmainīt ieskaitam izmantotā prasījuma apmierināšanas vietā. Valūtu konvertē saskaņā ar maiņas kursu, kas ir spēkā prasījuma apmierināšanas vietā, kad saņemts paziņojums par ieskaitu.

Ieskaista veikšanu nepieļauj:

- 1) ja kreditora saistības pret maksātnespējīgā parādnieka mantu radušās tikai pēc tam, kad sāks maksātnespējas process;
- 2) ja prasījumu kreditors cedējis citam kreditoram tikai pēc tam, kad sāks maksātnespējas process;
- 3) ja kreditors prasījumu ieguvis cesijas ceļā pēdējo sešu mēnešu laikā pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas vai ja pēdējo sešu mēnešu laikā pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas nav sāks pirmmaksātnespējas process, un ja kreditors zinājis vai tam vajadzējis zināt, ka parādnieks ir kļuvis maksātnespējīgs vai ka pret parādnieku ir iesniegts pieteikums par pirmmaksātnespējas vai maksātnespējas procesa uzsākšanu. Izņēmuma gadījumā ieskaitu atļauj, ja cedēts prasījums par neizpildīta līguma izpildi vai ja tiesības uz prasījuma izpildi ir iegūtas atkārtoti pēc tam, kad sekmīgi apstrīdēts parādnieka tiesisks darījums;
- 4) ja kreditors ieskaista tiesības ieguvis ar atceļamu tiesisku darījumu.

6 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē spēkā esošu līgumus, kuros parādnieks ir līgumslēdzēja puse?

Ja maksātnespējas procesa uzsākšanas brīdī parādnieks un līguma pretējā puse nav izpildījuši vai nav pilnībā izpildījuši abpusēji saistošu līgumu, likvidators līgumu var izpildīt parādnieka vietā un pieprasīt no otras puses līguma izpildi. Ja likvidators atsakās izpildīt līgumu, otra puse savu prasījumu saistību neizpildes dēļ var realizēt vienīgi kā kreditors maksātnespējas procesā. Ja līguma otra puse aicina likvidatoru sniegt viedokli par izvēles tiesībām, likvidatoram nekavējoties, bet ne vēlāk kā pēc ziņošanas sēdes, ierakstītā vēstulē jāpaziņo otrai pusei par to, vai tas plāno pieprasīt līguma izpildi. Izņēmuma gadījumā, ja otrai pusei līdz ziņošanas sēdei rastos būtisks kaitējums un tā par to ir informējusi likvidatoru, likvidatoram ir pienākums astoņu dienu laikā ierakstītā vēstulē paziņot otrai pusei par to, vai tas pieprasīs līguma izpildi. Ja to neizdara, likvidatoram nav tiesību pieprasīt līguma izpildi.

Ja veicamā izpilde ir dalāma un otra puse laikā, kad tiek uzsākts maksātnespējas process, ir dalēji izpildījusi savas saistības attiecībā uz izpildi, šī puse ir tiesīga izmantot savas tiesības uz atlīdzību, kas atbilst dalējai izpildei, kā maksātnespējas kreditors, pat ja likvidators ir pieprasījis atlikušās daļas izpildi. Otrai pusei nav tiesību, atsaucoties uz to, ka nav izmantotas tiesības uz atlīdzību, pieprasīt, lai tiktu atdota parādnieka aktīviem daļējas izpildes rezultātā pievienotā vērtība.

Ja zemesgrāmatā ir ierakstīta atzīme, lai nodrošinātu prasījumu par tiesību uz parādnieka īpašumu vai par labu parādniekam nostiprinātu tiesību iegūšanu vai zaudēšanu vai lai nodrošinātu prasījumu par šādas tiesības satura vai tās prioritātes grozīšanu, kreditors var saņemt apmierinājumu par savu kreditora prasījumu no maksātnespējīgā parādnieka mantas. Minēto piemēro arī, ja parādnieks ir uzņēmies pārējās saistības pret kreditoru, kuras tas pēcāk nav izpildījis pilnībā vai daļēji. Pēc analogijas šo noteikumu piemēro arī atzīmēm kuģu reģistrā, kuģubūves reģistrā vai lidmašīnu reģistrā.

Ja pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas parādnieks ir pārdevis savu kustamo īpašumu, saglabājot īpašumtiesības, un ir nodevis īpašumu pircēja valdījumā, pircējs var prasīt pirkuma un pārdevuma līguma izpildi. Minēto piemēro arī, ja parādnieks ir uzņēmies papildu saistības pret pircēju, kuras tas nav pilnībā izpildījis vai ir izpildījis tikai daļēji. Ja pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas parādnieks ir nopircis nekustamo īpašumu, saglabājot īpašumtiesības, un ir ieguvis to valdījumā no pārdevēja, likvidatoram ir izvēles tiesības saskaņā ar SZ 181. pantu.

Maksātnespējas procesa uzsākšana neizbeidz nekustamā īpašuma vai telpu īri un nomu. Tas attiecas arī uz īres un nomas attiecībām, kuras parādnieks ir nodibinājis kā iznomātājs attiecībā uz objektiem, kuri apdrošināšanas mērķiem ir nodoti trešajai personai, kas finansējusi to iegūšanu vai izgatavošanu. Tiesības, kas ir saistītas ar laikposmu pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas, kā arī ar kaitējumu, kas nodarīts ar priekšlaicīgu līguma izbeigšanu, otra puse var izmantot tikai kā maksātnespējas kreditors.

Likvidators var atcelt nekustamā īpašuma vai telpu nomu vai īri, kuru parādnieks ir noslēdzis kā nomnieks, neatkarīgi no nolīgta termiņa, kā arī ievērojot juridisko paziņošanas termiņu. Ja likvidators paziņo par atcelšanu, otra puse kā maksātnespējas kreditors var prasīt kompensāciju par priekšlaicīgu līguma izbeigšanu. Ja maksātnespējas procesa uzsākšanas laikā parādnieks nav pārņēmis nekustamo īpašumu vai telpas, likvidators un otra puse var atkāpties no līguma. Ja atkāpjas likvidators, otra puse kā maksātnespējas kreditors var prasīt kompensāciju par kaitējumu, kas nodarīts ar priekšlaicīgu līguma izbeigšanu. Katrai no pusēm ir pienākums pēc otras puses pieprasījuma 15 dienu laikā informēt otru pusi par savu nodomu atkāpties no līguma. Ja tas netiek izdarīts, puse zaudē atkāpšanās tiesības.

Ja parādniekam kā nekustamā īpašuma vai telpu iznomātājam pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas ir bijuši ar īres un nomas attiecībām saistīti prasījumi par turpmāku laikposmu, tam no īres vai nomas viedokļa ir tiesiskas sekas attiecībā uz pašreizējo kalendāra mēnesi, rēķinot uz maksātnespējas procesa uzsākšanas brīdi. Ja maksātnespējas procesu uzsāk pēc mēneša piecpadsmitās dienas, prasījuma esībai ir tiesiskas sekas arī attiecībā uz nākamo kalendāra mēnesi un tās attiecas konkrēti uz īres un nomas attiecību nokārtošanu. Prasījumi, pamatojoties uz izpildi, ir līdzvērtīgi līgumiskiem prasījumiem. Likvidators parādnieka kā iznomātāja vārdā var atcelt nomas vai īres tiesiskās attiecības juridiskajā paziņošanas termiņā neatkarīgi no līgumiskā paziņojuma termiņa.

Trešā persona, kurai likvidators ir atsavinājis parādnieka iznomāto nekustamo īpašumu vai telpas un kas tādējādi iestājas nomas vai īres attiecībās parādnieka vietā, var atcelt šo līgumu juridiskajā paziņošanas termiņā.

Ja parādnieks ir nomnieks, otra līguma puse nevar atcelt nomas līgumu pēc tam, kad iesniegts pieteikums par maksātnespējas procesa uzsākšanu:

- 1) tādēļ, ka kavēts īres vai nomas maksājums, kas radies pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas;
- 2) parādnieka finanšu situācijas pasliktināšanās dēļ.

Maksātnespējas procesa uzsākšanas rezultātā netiek izbeigti ar parādnieku noslēgtie darba vai pakalpojumu līgumi. Maksātnespējas procesa uzsākšana ir īpašs attaisnojošs iemesls darba līguma atcelšanai. Pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas likvidators parādnieka kā darba devēja vārdā, kā arī darbinieks var atcelt darba līgumu neatkarīgi no līgumā pielīgtā termiņa un no likumiskajiem vai līgumiskajiem noteikumiem par darbinieku aizsardzību. Paziņošanas termiņš ir viens mēnesis, ja tiesību aktos nav noteikts īsāks laikposms. Ja darbinieki uzskata, ka darba līgumu atcelšana nav notikusi saskaņā ar tiesību aktiem, tie var lūgt savu tiesību aizsardzību saskaņā ar Darba likumu (*Zakon o radu*).

Likvidators ar tiesas atļauju var noslēgt jaunus darba līgumus uz noteiktu laiku, neievērojot ierobežojumus, kādi darba līgumiem uz noteiktu laiku paredzēti vispārējos darba tiesisko attiecību noteikumos, lai pabeigtu jau sāktu uzņēmējdarbību un novērstu iespējamo kaitējumu. Likvidators nosaka algas un citus ienākumus no darba tiesiskajām attiecībām, pamatojoties uz tiesas atļauju un saskaņā ar tiesību aktiem un darba koplīgumu. Algas un pabalstus par darba tiesiskajām attiecībām, uz ko darbiniekiem rodas tiesības pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas, nokārto kā maksātnespējīgā parādnieka mantas saistības.

Darbinieku līdzdalības tiesības izbeidzas ar maksātnespējas procesa uzsākšanu. Vienošanās ar darbinieku padomi likvidatoram nav saistošas.

Parādnieka rīkojumi attiecībā uz aktīviem, kas ir daļa no maksātnespējīgā parādnieka mantas, zaudē spēku, uzsākot maksātnespējas procesu. Ja persona, kura saņēmusi rīkojumu, bez savas vainas nav zinājusi par maksātnespējas procesu un turpina darbību, uzskata, ka rīkojums saglabājis spēku. Tādas personas prasījumus, kura saņēmusi rīkojumu par šādu turpinātu darbību, apmierina kā maksātnespējas kreditora prasījumus. Personai, kura saņēmusi rīkojumu, jāturpina darbība pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas, lai novērstu kaitējumu, kamēr darbību nav uzņēmis likvidators. Personas, kura saņēmusi rīkojumu, prasījumus, kas saistīti ar šādu darbību, apmierina kā kreditoru prasījumus no maksātnespējīgā parādnieka mantas.

Piedāvājumi, kas izteikti parādniekam vai kurus izteicis parādnieks, zaudē spēku dienā, kad tiek uzsākts maksātnespējas process, ja tie nav pieņemti pirms šīs dienas.

Attiecībā uz komercīlīgumiem, ar ko kāda persona uzņēmusies parādnieka vārdā un ar parādnieka atļauju veikt noteiktus pakalpojumus attiecībā uz aktīviem, kas nonāk maksātnespējīgā parādnieka mantā, ja šāda atļauja zaudē spēku ar maksātnespējas procesa uzsākšanu, personai, kura saņēmusi rīkojumu, jāturpina veikt darbības pat pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas, lai novērstu kaitējumu, kamēr darbības veikšanu nav uzņēmis likvidators. Personas, kura saņēmusi rīkojumu, prasījumus, kas izriet no turpinātās darbības, apmierina kā kreditoru prasījumus no maksātnespējīgā parādnieka mantas.

Līguma noteikumiem, kas iepriekš izslēdz vai ierobežo SZ noteikumu piemērošanu, nav juridiska spēka.

7 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē procedūras, ko sākuši individuāli kreditori (izņemot tiesvedībā esošas lietas)?

a) Pirmsmaksātnespējas procesā — sākot ar dienu, kad uzsākts pirmmaksātnespējas process, līdz tā izbeigšanai pret parādnieku nevar vērst izpildi, administratīvo vai nodrošinājuma procesu. Jau notiekošu procesu aptur dienā, kad uzsākts pirmmaksātnespējas process. Apturēto procesu turpina pēc kreditoru pieprasījuma:

- pēc pirmmaksātnespējas vienošanās noslēgšanas — attiecībā uz pirmmaksātnespējas procesā apstrīdētajiem prasījumiem vai prasījumu daļām;
- pēc galīgā lēmuma par pirmmaksātnespējas procesa izbeigšanu.

Šos noteikumus nepiemēro procesam, kuru neskar pirmmaksātnespējas process, kā arī procesam par tādu prasījumu apmierināšanu, kas radušies pēc pirmmaksātnespējas procesa uzsākšanas.

Tādu tiesvedības procesu, kas apturēts sakarā ar pirmmaksātnespējas procesa uzsākšanu un kurā vēlāk pieņemts galīgais lēmums, ar kuru apstiprina pirmmaksātnespējas vienošanos, kura aptver kreditora prasījumu, tiesa turpina un noraida prasību vai aptur izpildi vai nodrošinājuma procesu, izņemot saistībā ar pirmmaksātnespējas procesā apstrīdētajiem prasījumiem vai prasījumu daļām.

b) Maksātnespējas procesā — pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas atsevišķi kreditori nevar prasīt izpildi vai nodrošinājumu pret parādnieku attiecībā uz to aktīvu daļu, kas ietilpst maksātnespējīgā parādnieka mantā, vai pret citiem parādnieka aktīviem. Kreditoriem, kas nav maksātnespējas kreditori, nav tiesību lūgt izpildi vai nodrošinājumu attiecībā pret turpmākiem individuālu parādnieku prasījumiem no to darba tiesiskajām attiecībām vai citiem pakalpojumiem, vai to prasījumiem uz minētā pamata maksātnespējas procesā, izņemot tādu uzturēšanas prasījumu un citu prasījumu apmierināšanas izpildi vai nodrošinājumu, kas var tikt apmierināti no parādnieka darbā gūtajiem ieņēmumiem, no kuriem nevar apmierināt citu kreditoru prasījumus. Izpildi un nodrošinājuma procesu, kas risinās maksātnespējas procesa uzsākšanas laikā, pārtrauc. Kad šis process turpinās, izpildes tiesa aptur procesu. Pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas kreditoriem, kuriem ir tiesības lūgt, lai daļa parādnieka aktīvu tiktu izslēgti no maksātnespējīgā parādnieka mantas (*izlučni vjerovnici*), savu tiesību izmantošanai var sākt izpildes un nodrošinājuma procesu pret parādnieku saskaņā ar vispārējiem noteikumiem par izpildes procesu. Apturētos izpildi un nodrošinājuma procesus, kurus kreditori sākuši pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas, turpina un īsteno izpildes tiesas saskaņā ar noteikumiem par izpildi procesu.

Pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas kreditoriem, kuriem ir tiesības prasīt atsevišķu apmierinājumu (*razlučni vjerovnici*), nav tiesību sākt izpildi vai nodrošinājuma procesu. Izpildi un nodrošinājuma procesu, kas risinās maksātnespējas procesa uzsākšanas laikā, aptur. Apturētos izpildi un nodrošinājuma procesus turpina tiesa, kas vada maksātnespējas procesu, piemērojot noteikumus par tādu vienību realizāciju, par kurām maksātnespējas procesā pastāv tiesības uz atsevišķu apmierinājumu.

Pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas ierakstus publiskos reģistros atļauts veikt, ja ierakstīšanas nosacījumi ir izpildīti pirms tam, kad iestājušās maksātnespējas procesa uzsākšanas tiesiskās sekas.

Sešus mēnešus pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas nav ļauta izpilde tādu prasījumu nokārtošanai no maksātnespējīgā parādnieka mantas, kas nebalstās uz likvidatora tiesiskajiem darījumiem.

Šo noteikumu nepiemēro:

- 1) maksātnespējīgā parādnieka mantas saistībām no divpusēji saistoša līguma, kuru likvidators apņēmis izpildīt;
- 2) saistībām no pastāvīgām līgumattiecībām, kad beidzies pirmais termiņš, līdz kuram likvidators būtu varējis atcelt līgumu;
- 3) saistībām no pastāvīgām līgumattiecībām, ja likvidators ir saņēmis atlīdzību par labu maksātnespējīgā parādnieka mantai.

8 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē tādu procedūru turpināšanu, kas ir tiesvedībā maksātnespējas procedūras sākšanas brīdī?

- a) Pirmsmaksātnespējas procesā — no pirmsmaksātnespējas procesa uzsākšanas dienas līdz tā izbeigšanai pret parādnieku nevar uzsākt civilo tiesvedību. Ja šāds process jau notiek, to aptur dienā, kad tiek uzsākts pirmsmaksātnespējas process. Apturēto procesu turpina pēc kreditora pieprasījuma:
- pēc pirmsmaksātnespējas vienošanās noslēgšanas — attiecībā uz pirmsmaksātnespējas procesā apstrīdētajiem prasījumiem vai prasījumu daļām;
 - pēc galīgā lēmuma par pirmsmaksātnespējas procesa izbeigšanu.

Šos noteikumus nepiemēro procesam, kuru neskar pirmsmaksātnespējas process, kā arī procesam par tādu prasījumu nokārtošanu, kas radušies pēc pirmsmaksātnespējas procesa uzsākšanas.

Tādu tiesvedības procesu, kas apturēts sakarā ar pirmsmaksātnespējas procesa uzsākšanu un kurā vēlāk pieņemts galīgais lēmums, ar kuru apstiprina pirmsmaksātnespējas vienošanos, kura aptver kreditora prasījumu, tiesa turpina un noraida prasību vai aptur izpildi vai nodrošinājuma procesu, izņemot saistībā ar pirmsmaksātnespējas procesā apstrīdētajiem prasījumiem vai prasījumu daļām.

- b) Maksātnespējas procesā — likvidators, rīkojoties parādnieka vārdā, pārņem tiesvedību par maksātnespējīgā parādnieka mantā ietilpstošajiem aktīviem, ieskaitot šķīrējtiesas procesus, kuri norisinājās maksātnespējas procesa uzsākšanas laikā. Ar maksātnespējas procesā iesniegtajiem prasījumiem saistītas lietas nevar turpināt, kamēr tās nav izskatīti pārskata sēdē.

Lietas pret parādnieku, kas maksātnespējas procesa uzsākšanas laikā atrodas izskatīšanā, tā vārdā pārņem likvidators, ja tās ir saistītas ar:

- 1) aktīvu izslēgšanu no maksātnespējīgā parādnieka mantas;
- 2) atsevišķu nokārtošanu;
- 3) maksātnespējīgā parādnieka mantas saistībām.

9 Kādas galvenās iezīmes raksturo kreditoru dalību maksātnespējas procedūrā?

- a) Pirmsmaksātnespējas procesā — parādnieka kreditori pirmsmaksātnespējas procesā ir personas, kurām pirmsmaksātnespējas procesa uzsākšanas brīdī ir mantiski prasījumi pret parādnieku. SZ noteikumus par balsstiesībām par maksātnespējas kārtību attiecīgi piemēro kreditoru balsstiesībām attiecībā uz pārstrukturēšanas plānu.

Kreditori balso rakstiski, izmantojot noteikto balsošanas veidlapu. Balsošanas veidlapu iesniedz tiesai ne vēlāk kā līdz balsošanas sēdes sākumam. Tai jābūt pilnvarotas personas parakstītai un apliecinātai. Ja kreditori līdz sēdes sākumam neiesniedz balsošanas veidlapu vai iesniedz tādu balsošanas veidlapu, no kuras nevar nepārprotami konstatēt, kā tie balsojuši, uzskata, ka tie nobalsojuši pret pārstrukturēšanas plānu.

Sēdē klātesošie kreditori balso, izmantojot noteikto balsošanas veidlapu. Ja balsstiesīgie kreditori sēdē nebalso, uzskata, ka tie nobalsojuši pret pārstrukturēšanas plānu.

Katra balsstiesīgo kreditoru grupa par pārstrukturēšanas plānu balso atsevišķi. Noteikumus par maksātnespējas kārtības noteikšanas dalībnieku iedalījumu attiecīgi piemēro pirmsmaksātnespējas kreditoru iedalīšanai.

Uzskatāms, ka kreditori ir apstiprinājuši pārstrukturēšanas plānu, ja tam balsojumā atbalstu izteicis vairākums kreditoru un ja katrā grupā to kreditoru, kuri balsojuši par plānu, prasījumu kopsumma vismaz divkārt pārsniedz to kreditoru prasījumu kopsummu, kuri balsojuši pret plāna pieņemšanu.

Kreditorus, kuriem ir kopējas tiesības vai kuru tiesības līdz pirmsmaksātnespējas pamata rašanās brīdim bija vienotas, balsošanā skaita kā vienu kreditoru. Attiecīgi rīkojas atsevišķu tiesību vai lietojuma tiesību turētāju gadījumā.

- b) Maksātnespējas procesā — kreditoru komiteja — tiesa, lai aizsargātu kreditoru intereses maksātnespējas procesā, pirms pirmās kreditoru sēdes var izveidot kreditoru komiteju un iecelt tās locekļus.

Kreditoru komitejā jābūt pārstāvētiem gan kreditoriem ar prasījumiem par lielākajām summām, gan kreditoriem ar maza apmēra prasījumiem. Kreditoru komitejā jābūt pārstāvētam arī parādnieka bijušo darbinieku pārstāvim, izņemot, ja tie procesā piedalās kā kreditori ar maznozīmīgiem prasījumiem.

Par kreditoru komitejas locekļiem var iecelt kreditorus, kuriem ir tiesības prasīt atsevišķu apmierinājumu (*razlučni vjerovnici*), un personas, kas nav kreditori, bet kas varētu sniegt ieguldījumu komitejas darbā, izmantojot savas lietpratēja zināšanas.

Kreditoru komitejas locekļu skaitam jābūt nepāra skaitlim — ne vairāk kā deviņiem. Ja kreditoru ir mazāk nekā pieci, kreditoru komitejas pilnvaras piešķir visiem kreditoriem.

Ja pārskata sēdē noteikts, ka kreditoru atzīto prasījumu vērtība pārsniedz HRK 50 miljonus, un parādniekam maksātnespējas procesa uzsākšanas dienā ir darba līgumi ar vairāk nekā 20 darbiniekiem, tiesa ir atbildīga par to, lai kreditoriem būtu iespējams pieņemt lēmumu par kreditoru komitejas izveidošanu.

Kreditoru komitejai jāuzrauga likvidators un jāsniedz tam palīdzība komercdarbības veikšanā, kā arī jāuzrauga darbība saskaņā ar SZ 217. pantu, jāizpēta uzņēmuma grāmatvedības un citi reģistri, kā arī jāuzdod pārbaudīt apgrozījumu un naudas līdzekļu summu. Kreditoru komiteja var pilnvarot atsevišķus komitejas locekļus veikt atsevišķas tās atbildības jomā esošas darbības.

Kreditoru komiteja savas atbildības ietvaros jo īpaši:

- 1) izskata likvidatora ziņojumus par maksātnespējas procesa gaitu un maksātnespējīgā parādnieka mantas stāvokli;
- 2) izskata uzņēmuma grāmatvedību un visus likvidatora pārņemtos dokumentus;
- 3) iesniedz tiesai sūdzības par likvidatora darbībām;
- 4) apstiprina maksātnespējas procesa izmaksu aprēķinu;
- 5) pēc tiesas lūguma sniedz tiesai atzinumu par parādnieka aktīvu likvidāciju;
- 6) pēc tiesas lūguma sniedz tiesai atzinumu par parādnieka aktīvās uzņēmējdarbības turpināšanu vai par parādnieka darbībām;
- 7) pēc tiesas lūguma sniedz tiesai atzinumu par attaisnoto zaudējumu atzīšanu, kas konstatēti aktīvu inventarizācijas laikā.

(3) Kreditoru komitejai jāinformē kreditori par maksātnespējas procesa gaitu un maksātnespējīgā parādnieka mantas stāvokli.

Kreditoru sapulce

Tiesa sasauca kreditoru sapulci. Tiesības piedalīties ir visiem maksātnespējas kreditoriem, visiem maksātnespējas kreditoriem ar tiesībām uz atsevišķu nokārtošanu, likvidatoram un individuālajam parādniekam.

Ziņošanas sēdē vai jebkurā vēlākā sēdē kreditoru sapulce ir tiesīga:

- 1) izveidot kreditoru komiteju, ja tāda jau nav izveidota, vai grozīt tās sastāvu, vai atbrīvot komiteju;
- 2) iecelt jaunu likvidatoru;
- 3) izlemt par parādnieka darbības turpināšanu vai izbeigšanu, kā arī parādnieka aktīvu likvidācijas veidu un noteikumiem;
- 4) uzdot likvidatoram izstrādāt maksātnespējas kārtību;
- 5) pieņemt jebkādus kreditoru komitejas kompetencē esošus lēmumus;
- 6) izlemt citus jautājumus, kam ir nozīme maksātnespējas procesa īstenošanā un izbeigšanā saskaņā ar SZ.

Kreditoru sapulcei ir tiesības lūgt likvidatoru iesniegt paziņojumus un ziņojumus par situāciju un uzņēmuma darbību. Ja nav izveidota kreditoru komiteja, kreditoru sapulce var uzdot pārbaudīt apgrozījumu un likvidatora pārvaldītās naudas summas.

10 Kādā veidā maksātnespējas administrators drīkst izmantot vai atsavināt parādnieka mantā ietilpstošus aktīvus?

Pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas parādnieka kā juridiskas personas tiesības izbeidzas un pāriet likvidatoram. Pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas individuālā parādnieka tiesības pārvaldīt un atsavināt maksātnespējīgā parādnieka mantā ietilpstošos aktīvus pāriet likvidatoram.

Likvidatoram nekavējoties pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas jāpārņem un jāpārvalda visi maksātnespējīgā parādnieka mantas aktīvi.

Likvidators, pamatojoties uz izpildu lēmumu par maksātnespējas procesa uzsākšanu, var lūgt tiesu, lai tā uzdod parādniekam nodot aktīvus un nosaka izpildes pasākumus šī rīkojuma piespiedu izpildei.

Pēc tam, kad lēmums par maksātnespējas procesa uzsākšanu kļuvis neapstrīdams, likvidators var lūgt tiesu noteikt, ka trešām personām, kuru valdījumā ir maksātnespējīgā parādnieka mantas aktīvi, šie aktīvi ir jāatdod. Vienlaikus ar šo lūgumu likvidatoram jāiesniedz dokuments, kas apliecina aktīvu piederību. Tiesa pieņem lēmumu par likvidatora priekšlikumu pēc tam, kad uzklaustās personas, kuru valdījumā ir maksātnespējīgā parādnieka mantas aktīvi.

Likvidators sagatavoto maksātnespējīgā parādnieka mantas atsevišķo aktīvu sarakstu. Individuālajam parādniekam un personām, kuras iepriekš ar tiesību aktiem pilnvarotas pārstāvēt parādnieku, šajā ziņā jāsadarbojas ar likvidatoru. Likvidatoram no šīm personām jāievāc nepieciešamā informācija, izņemot, ja process tādējādi tiktu nepamatoti kavēts.

Likvidators sagatavo visu parādnieka kreditoru sarakstu, kas tam ir zināmi no parādnieka grāmatvedības un uzņēmuma dokumentiem, citas parādnieka informācijas, iesniegtajiem prasījumiem vai kā citādi.

Likvidators sagatavo sistemātisku pārskatu uz maksātnespējas procesa uzsākšanas brīdi, norādot un salīdzinot maksātnespējīgā parādnieka aktīvus un parādnieka saistības, kā arī to novērtējumu.

Maksātnespējīgā parādnieka mantas inventāra sarakstu, kreditoru sarakstu, kā arī aktīvu un saistību pārskatu iesniedz tiesas kancelejā ne vēlāk kā astoņas dienas pirms ziņošanas sēdes.

Maksātnespējas procesa uzsākšana nemaina komercietībās un nodokļu tiesībās paredzēto parādnieka pienākumu kārtot grāmatvedību un iesniegt pārskatus. Likvidatoram šie pienākumi jāveic attiecībā uz maksātnespējīgā parādnieka mantu.

Likvidatoram ne vēlāk kā 15 dienas pirms ziņošanas sēdes jāiesniedz tiesai ziņojums par parādnieka saimniecisko stāvokli un šī stāvokļa iemesliem, ko ne vēlāk kā 8 dienas pirms ziņošanas sēdes publicē tiesas elektroniskajā ziņojumu dēlī (*e-Oglasna ploča suda*).

Pēc ziņošanas sēdes likvidatoram nekavējoties jārealizē maksātnespējīgā parādnieka mantā ietilpstošie aktīvi, ja tas nav pretrunā ar kreditoru sapulces lēmumu.

Likvidatoram maksātnespējas procesa aktīvi jārealizē saskaņā ar kreditoru sapulces un kreditoru komitejas lēmumiem.

11 Kādi prasījumi jāizvirza pret maksātnespējīgā parādnieka mantu un kādas darbības tiek veiktas ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas parādnieka kā juridiskas personas tiesības izbeidzas un pāriet likvidatoram. Pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas individuālā parādnieka tiesības pārvaldīt un atsavināt maksātnespējīgā parādnieka mantā ietilpstošos aktīvus pāriet likvidatoram.

Likvidatoram nekavējoties pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas jāpārņem un jāpārvalda visi maksātnespējīgā parādnieka mantas aktīvi.

Likvidators, pamatojoties uz izpildu lēmumu par maksātnespējas procesa uzsākšanu, var lūgt tiesu, lai tā uzdod parādniekam nodot aktīvus un nosaka izpildes pasākumus šī rīkojuma piespiedu izpildei.

Pēc tam, kad lēmums par maksātnespējas procesa uzsākšanu kļuvis neapstrīdams, likvidators var lūgt tiesu noteikt, ka trešām personām, kuru valdījumā ir maksātnespējīgā parādnieka mantas aktīvi, šie aktīvi ir jāatdod. Vienlaikus ar šo lūgumu likvidatoram jāiesniedz dokuments, kas apliecina aktīvu piederību. Tiesa pieņem lēmumu par likvidatora priekšlikumu pēc tam, kad uzklaustās personas, kuru valdījumā ir maksātnespējīgā parādnieka mantas aktīvi.

Likvidators sagatavoto maksātnespējīgā parādnieka mantas atsevišķo aktīvu sarakstu. Individuālajam parādniekam un personām, kuras iepriekš ar tiesību aktiem pilnvarotas pārstāvēt parādnieku, šajā ziņā jāsadarbojas ar likvidatoru. Likvidatoram no šīm personām jāievāc nepieciešamā informācija, izņemot, ja process tādējādi tiktu nepamatoti kavēts.

Likvidators sagatavo visu parādnieka kreditoru sarakstu, kas tam ir zināmi no parādnieka grāmatvedības un uzņēmuma dokumentiem, citas parādnieka informācijas, iesniegtajiem prasījumiem vai kā citādi.

Likvidators sagatavo sistemātisku pārskatu uz maksātnespējas procesa uzsākšanas brīdi, norādot un salīdzinot maksātnespējīgā parādnieka aktīvus un parādnieka saistības, kā arī to novērtējumu.

Maksātnespējīgā parādnieka mantas inventāra sarakstu, kreditoru sarakstu, kā arī aktīvu un saistību pārskatu iesniedz tiesas kancelejā ne vēlāk kā astoņas dienas pirms ziņošanas sēdes.

Maksātnespējas procesa uzsākšana nemaina komercietībās un nodokļu tiesībās paredzēto parādnieka pienākumu kārtot grāmatvedību un iesniegt pārskatus. Likvidatoram šie pienākumi jāveic attiecībā uz maksātnespējīgā parādnieka mantu.

Likvidatoram ne vēlāk kā 15 dienas pirms ziņošanas sēdes jāiesniedz tiesai ziņojums par parādnieka saimniecisko stāvokli un šī stāvokļa iemesliem, ko ne vēlāk kā 8 dienas pirms ziņošanas sēdes publicē tiesas elektroniskajā ziņojumu dēlī (*e-Oglasna ploča suda*).

Pēc ziņošanas sēdes likvidatoram nekavējoties jārealizē maksātnespējīgā parādnieka mantā ietilpstošie aktīvi, ja tas nav pretrunā ar kreditoru sapulces lēmumu.

Likvidatoram maksātnespējas procesa aktīvi jārealizē saskaņā ar kreditoru sapulces un kreditoru komitejas lēmumiem.

12 Kādi noteikumi reglamentē prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un atzīšanu?

a) Pirmsmaksātnespējas procesā — prasījumus iesniedz Finanšu aģentūras kompetentajai nodaļai, izmantojot standartizētu veidlapu, kam pievieno to dokumentu kopijas, uz kuru pamata prasījums radies vai kas prasījumu pierāda.

Finanšu ministrijas nodokļu iestāde (*Ministarstvo financija – Porezna uprava*) var iesniegt prasījumus, kas radušies no nodokļiem, papildnodokļiem, obligātās apdrošināšanas iemaksām, kas saskaņā ar tiesību aktiem jāietur no ienākumiem un algas, kā arī citus prasījumus, kuru izpildi tā ir tiesīga pieņemt saskaņā ar īpašiem noteikumiem, izņemot prasījumus par nodokļiem un papildnodokļiem, ko uzliek ienākumiem no darba tiesiskajām attiecībām, un iemaksām no pamatsummas par personām, kas apdrošinātas darba tiesiskajās attiecībās.

Pirmsmaksātnespējas procesā parādnieka darbinieki un bijušie darbinieki, kā arī Finanšu ministrijas nodokļu iestāde nevar iesniegt prasījumus par darba tiesiskajām attiecībām, atlaišanas pabalstu, kura apmērs nepārsniedz tiesību aktos vai darba koplīgumā paredzēto, kā arī prasījumus par tāda kaitējuma kompensāciju, kas nodarīts ar darba traumu vai arodslimību, un šie prasījumi nevar būt pirmmaksātnespējas procesa objekts. Ja pieteikuma iesniedzējs šos prasījumus nav norādījis pieteikumā par pirmmaksātnespējas procesa uzsākšanu vai norādījis tos kļūdaini, parādnieka darbiniekiem un bijušajiem darbiniekiem, kā arī Finanšu ministrijas nodokļu iestādei ir tiesības iesniegt iebildumu.

Iesniedzot prasījumus, kreditoriem, kuri ir tiesīgi prasīt atsevišķu apmierinājumu (*razlučni vjerovnici*), ir jānorāda informācija par to tiesībām, atsevišķa apmierinājuma juridisko pamatu un to parādnieka aktīvu daļu, uz kuru attiecas to tiesības uz atsevišķu apmierinājumu, kā arī jānorāda, vai tie atsakās no tiesībām uz atsevišķu apmierinājumu.

Iesniedzot prasījumus, kreditoriem, kuri ir tiesīgi prasīt, lai daļu parādnieku aktīvu izslēdz no maksātnespējīgā parādnieka mantas (*izlučni vjerovnici*), ir jānorāda informācija par to tiesībām, izņēmuma tiesību juridisko pamatu un to parādnieka aktīvu daļu, uz kuru attiecas izņēmuma tiesības.

Iesniedzot prasījumus, abu veidu kreditoriem (*razlučni vjerovnici* un *izlučni vjerovnici*) ir jāpaziņo, vai tie piekrīt vai atsakās piekrist, ka pārstrukturēšanas plāna īstenošanai tiek atlikta nokārtošana no aktīviem, uz kuriem attiecas to tiesības uz atsevišķu apmierinājumu, vai apturēta to aktīvu nošķiršana, uz kuriem attiecas to izņēmuma tiesības.

Pirmsmaksātnespējas vienošanās nedrīkst kavēt kreditoru tiesības uz atsevišķu nokārtošanu no aktīviem, kuriem piemēro tiesības uz atsevišķu apmierinājumu, ja šī vienošanās neparedz citādi. Ja pirmsmaksātnespējas vienošanās tieši paredz citu kārtību, tajā jābūt norādītam, kāda šo kreditoru tiesību daļa tiek samazināta, uz cik ilgu laiku tiks atlikta nokārtošana un kādi citi pirmsmaksātnespējas procesa noteikumi attiecas uz šīm tiesībām. Ja kreditors neiesniedz prasījumu, bet šis prasījums ir minēts pieteikumā par pirmsmaksātnespējas procesa uzsākšanu, šo prasījumu uzskata par iesniegtu. Parādniekam un pilnvarniekam, ja tāds iecelts, ir jāpauž nostāju par kreditoru iesniegtajiem prasījumiem. Šo nostāju iesniedz Finanšu aģentūras kompetentajai nodaļai, izmantojot standarta veidlapu, kurā par katru prasījumu ietver šādu informāciju:

- 1) prasījuma numuru iesniegto prasījumu tabulā;
- 2) informāciju kreditoru identificēšanai;
- 3) iesniegtā prasījuma summu;
- 4) parādnieka un pilnvarnieka, ja tāds ir, paziņojumu, ar ko atzīst vai iebilst pret prasījumu;
- 5) apstrīdētā prasījuma summu;
- 6) faktus, kas apstiprina apstrīdētā prasījuma vai prasījuma daļas neesību.

Kad beidzies termiņš nostājas paušanai, parādnieks un pilnvarnieks, ja tāds ir, vairs nevar iebilst pret prasījumiem, kurus tie atzinuši.

Kreditors var apstrīdēt cita kreditora iesniegtu prasījumu.

Iebildumu pret prasījumu iesniedz Finanšu aģentūras kompetentajai nodaļai, izmantojot standarta veidlapu un ietverot šādu informāciju:

- 1) informāciju tā kreditora identificēšanai, kas apstrīd prasījumu;
- 2) apstrīdētā prasījuma atsaucē numuru iesniegto prasījumu tabulā;
- 3) informāciju tā kreditora identificēšanai, kas iesniedzis apstrīdēto prasījumu;
- 4) iesniegtā apstrīdētā prasījuma summu;
- 5) kreditora paziņojumu par prasījuma apstrīdēšanu;
- 6) apstrīdētā prasījuma summu;
- 7) faktus, kas apstiprina apstrīdētā prasījuma vai prasījuma daļas neesību.

Finanšu aģentūra, izmantojot standartizētu veidlapu, apkopo iesniegtu prasījumu tabulu un apstrīdēto prasījumu tabulu.

b) Maksātnespējas procesā — prasījumus iesniedz likvidatoram, izmantojot standartizētu veidlapu, divos eksemplāros, kam pievieno to dokumentu kopijas, uz kuru pamata prasījums radies vai kas prasījumu pierāda.

Likvidators līdz maksātnespējas procesa uzsākšanai sagatavo sarakstu ar visiem parādnieka darbinieku un bijušo darbinieku prasījumiem, kuru bruto un neto summas ir jāpaziņo; parakstīšanai jāiesniedz divas prasījumu iesniegumu kopijas.

Zemākas prioritātes kreditoru prasījumus iesniedz tikai pēc īpaša tiesas uzaicinājuma. Iesniedzot šos prasījumus, jānorāda, ka to prioritāte ir zema, kā arī kārtā, uz kuru ir tiesības kreditoram.

Kreditoriem, kuriem ir tiesības prasīt izņēmumu (*izlučni vjerovnici*), ir jāinformē likvidators par to izņēmuma tiesībām, kā arī jānorāda aktīvi, uz kuriem šīs tiesības attiecas, vai paziņojumā jāatsaucas uz savām tiesībām saņemt kompensāciju par izņēmuma tiesībām.

Kreditoriem, kuriem ir tiesības uz atsevišķu apmierinājumu (*razlučni vjerovnici*), ir jāinformē likvidators par to tiesībām uz atsevišķu apmierinājumu un šo tiesību juridisko pamatu, kā arī jānorāda aktīvi, uz kuriem šīs tiesības attiecas. Ja šādi kreditori iesniedz prasījumus arī kā maksātnespējas kreditori, tiem iesniegumā jānorāda maksātnespējas parādnieka aktīvu daļa, uz kuru attiecas to tiesības uz atsevišķu apmierinājumu, un summa, par kuru to prasījums varētu netikt apmierināts ar šīm nodalīšanas tiesībām.

Kreditori, kuriem ir tiesības uz atsevišķu apmierinājumu un kuri par to neinformē likvidatoru, nezaudē tiesības uz atsevišķu nokārtošanu. Izņēmuma gadījumā kreditori, kuriem ir tiesības uz atsevišķu apmierinājumu, zaudē tiesības uz atsevišķu nokārtošanu un tiem nav tiesību uz kaitējuma kompensāciju vai citu kompensāciju no maksātnespējas parādnieka vai kreditora, ja objekts, attiecībā uz kuru pastāv tiesības uz atsevišķu apmierinājumu, realizēts maksātnespējas procesā bez to piedalīšanās, un nodalīšanas tiesības nav ievadītas publiskā reģistrā vai par tām nav zinājis vai nav varējis zināt likvidators. Iesniegtos prasījumus pārskata sēdē izvērtē attiecībā uz to summu un prioritāti.

Likvidatoram par katru iesniegtu prasījumu ir jāsniedz konkrēta atbilde par to, vai tas tiek atzīts vai apstrīdēts.

Likvidatora, individuālā parādnieka vai kāda no maksātnespējas kreditoriem apstrīdētos prasījumus ir jāizskata atsevišķi. Izņēmuma tiesības un tiesības uz atsevišķu apmierinājumu neizskata.

Prasījumu uzskata par apstiprinātu, ja izskatīšanas sēdē to atzīst likvidators un neapstrīd maksātnespējas kreditors vai ja paziņots iebildums tiek noraidīts. Ja individuālais parādnieks apstrīd prasījumu, tas neliedz šo prasījumu konstatēt.

Tiesa sagatavo izvērtēto prasījumu tabulu, kurā par katru iesniegtu prasījumu norāda summu, par kādu prasījums konstatēts, tā prioritāti un personu, kura prasījumu apstrīdējusi. Tabulā norāda arī individuālā parādnieka apstrīdētos prasījumus. Prasījuma konstatējumu tiesa norāda arī uz veksļiem un citiem parāda dokumentiem.

Pamatojoties uz izvērtēto prasījumu tabulu, tiesa pieņem lēmumu, ar kuru nosaka konstatēto vai apstrīdēto atsevišķo prasījumu summu un secību. Saskaņā ar šo lēmumu tiesa arī nolemj uzdot celt prasības, lai konstatētu vai apstrīdētu prasījumus.

Ja likvidators apstrīdējis prasījumu, tiesa aicina kreditoru sākt tiesvedību pret parādnieku par apstrīdētā prasījuma konstatēšanu.

Ja kāds no maksātnespējas kreditoriem apstrīdējis prasījumu, kuru atzinis likvidators, tiesa aicina šo kreditoru sākt tiesvedību par apstrīdētā prasījuma konstatēšanu. Šādā tiesvedībā persona, kura iebilst pret prasījumu, rīkojas parādnieka vārdā un uz tā rēķina.

Ja apstrīdēti parādnieka darbinieku un bijušo darbinieku prasījumi, prasību tiesā par apstrīdēto prasījumu konstatēšanu ceļ saskaņā ar vispārējiem noteikumiem par tiesvedību un īpašajiem noteikumiem par darba strīdu procesu.

Ja iebildībā uz apstrīdēto prasījumu pastāv izpildu dokuments, tiesa aicina apstrīdējušo pusi sākt tiesvedību, lai pierādītu apstrīdēšanas pamatu.

13 Kādi noteikumi regulē ieņēmumu sadali? Kā nosaka prasījumu un kreditoru tiesību hierarhiju?

Kreditoru saistību nokārtošana notiek saskaņā ar naudas plūsmu. Veicot daļēju sadali, subordinētos kreditorus neņem vērā. Sadali veic likvidators. Pirms katras sadales likvidatoram jāsaņem kreditoru komitejas vai, ja kreditoru komiteja nav izveidota, tiesas piekrišana.

Pirmās kārtas prioritārie prasījumi ietver parādnieka darbinieku un bijušo darbinieku prasījumus no darba tiesiskajām attiecībām, kas radušies līdz maksātnespējas procesa uzsākšanas dienai, to kopējā bruto apmērā, tiesību aktos vai darba koplīgumā paredzēto atļaišanas pabalstu, un prasījumus par darba traumas vai arodslimības nodarītā kaitējuma kompensāciju.

Otrās kārtas prioritārie prasījumi ietver visus pārējos prasījumus pret parādnieku, izņemot subordinētos prasījumus.

Pēc prioritāro prasījumu apmierināšanas prasījumus, kas atzīti par subordinētiem, apmierina šādā secībā:

- 1) par maksātnespējas kreditoru prasījumiem uzkrātie procenti kopš maksātnespējas procesa uzsākšanas;
- 2) atsevišķo kreditoru izmaksas, ko radījusi to dalība procesā;
- 3) naudas sodi par noziedzīgiem nodarījumiem vai administratīviem pārkāpumiem un kriminālprocesa vai administratīvo pārkāpumu procesa radītās izmaksas;

- 4) prasījumi par parādnieka bezatlīdzības pakalpojumu sniegšanu;
- 5) prasījumi par sabiedrības dalībnieka veikta aizdevuma, ar ko aizstāts kapitāls, atmaksu vai atbilstīgi prasījumi.

Nenomaksāto prasījumu termiņš iestājas ar maksātnespējas procesa uzsākšanu.

Prasījumus, kas ir saistīti ar noregulējošu nosacījumu, kurš stājas spēkā, uzsākot maksātnespējas procesu, līdz šī nosacījuma spēkā stāšanās brīdim uzskata par beznosacījuma prasījumiem.

Maksātnespējas procesa izmaksas un citas maksātnespējīgā parādnieka mantas saistības vispirms nokārto no maksātnespējīgā parādnieka mantas. Likvidators prasījumus apmierina to termiņa secībā.

Pirms sadales veikšanas likvidators sagatavo prasījumu sarakstu, kas tiks ņemti vērā sadales vajadzībām (sadales saraksts). Parādnieka darbinieku un bijušo darbinieku prasījumus no darba tiesiskajām attiecībām, kas radušies līdz maksātnespējas procesa uzsākšanas dienai, ņem vērā, nosakot bruto summu. Sarakstā jāietver prasījumu summa un no maksātnespējīgā parādnieka mantas pieejamā summa, ko sadala starp kreditoriem.

Kreditoram, kuram ir tiesības uz atsevišķu apmierinājumu un pret kuru parādniekam ir arī personīga atbildība, ne vēlāk kā 15 dienu laikā no sadales saraksta paziņošanas jāiesniedz likvidatoram pierādījumi, ka tas atteicies no tiesībām uz atsevišķu nokārtošanu (un par kādu summu) vai ka atsevišķa nokārtošana nav notikusi. Ja tas savlaicīgi neiesniedz pierādījumus, tā prasījumu daļējās sadales gaitā neņem vērā.

Prasījumus ar atliekošu nosacījumu daļējas sadales laikā ņem vērā pilnā apmērā. Ar šiem prasījumiem saistīto daļu sadales laikā rezervē.

Galīgās sadales laikā prasījumus ar atliekošu nosacījumu neņem vērā, ja šī nosacījuma izpildīšanās ir tik mazvarbūtīga, ka sadales laikā tam nav materiālas vērtības. Šādā gadījumā summas, kas šī prasījuma apmierināšanai rezervētas iepriekšējās sadales laikā, ietver mantā, no kuras veic galīgo sadali.

Kreditoriem, kuri ir izslēgti no daļējās sadales un kuri vēlāk izpilda SZ 275. un 276. pantā paredzētos nosacījumus, nākamās sadales laikā no maksātnespējīgā parādnieka mantas atlikuma izmaksā tādu pašu summu kā citiem kreditoriem. Tikai pēc tam iespējams turpināt citu kreditoru prasījumu apmierināšanu.

Galīgā sadale sākas uzreiz pēc tam, kad pabeigta maksātnespējīgā parādnieka mantas realizācija. Galīgo sadali var sākt tikai ar tiesas piekrišanu.

Ja galīgās sadales laikā ir pilnībā iespējams apmierināt visu kreditoru prasījumus, likvidators pārpalikumu nodod individuālajam parādniekam. Ja parādnieks ir juridiska persona, likvidators katrai personai, kurai ir daļa parādnieka kapitālā, piešķir pārpalikuma daļu, uz kādu šai personai būtu tiesības, ja ārpus maksātnespējas procesa notiktu likvidācijas process.

14 Kādi ir maksātnespējas procedūras izbeigšanas nosacījumi un sekas (jo īpaši, to izbeidzot ar mierizlīgumu)?

a) Pirmsmaksātnespējas process — ja kreditori piekritī pārstrukturēšanas plānam, tiesa ar lēmumu atzīst pārstrukturēšanas plāna apstiprināšanu un apstiprina pirmmaksātnespējas vienošanos, izņemot, ja:

- kāds no kreditoriem pietiekami ticami pamato, ka ar pārstrukturēšanas plānu tiesības tiek samazinātas zem līmeņa, uz kādu varētu pamatoti pretendēt, ja pārstrukturēšana nenotiktu;
- no pārstrukturēšanas plāna šķiet mazticami, ka tā īstenošana ļaus parādniekam atjaunot maksātspēju laikā līdz kārtējā gada beigām un divu nākamo kalendāra gadu laikā;
- pārstrukturēšanas plānā nav noteikts, kā notiek norēķini par summām, ko kreditori saņemtu, ja prasījums netiktu apstrīdēts; vai
- pārstrukturēšanas plānā ierosināts kapitalizēt vienu vai vairāku kreditoru prasījumus un parādnieka dalībnieki nav pieņēmuši lēmumu piekrist šādai darbībai saskaņā ar Sabiedrību likumu (*Zakon o trgovačkim društvima*).

Ja pirmmaksātnespējas vienošanās apstiprināšanas nosacījumi nav izpildīti, tiesa ar lēmumu nosaka, ka pirmmaksātnespējas vienošanās apstiprināšana ir atlikta, un aptur procesu.

Apstiprināta pirmmaksātnespējas vienošanās rada tiesiskas sekas kreditoriem, kas nav piedalījušies procesā, un kreditoriem, kuri piedalījušies procesā, un to apstrīdētos prasījumus konstatē pēc tam.

Parādniekam, kas guvis peļņu no saistībām, kas saskaņā ar apstiprinātu pirmmaksātnespējas vienošanos tiek norakstītas, gūtā peļņa jāpatur, kamēr nav beidzies visu no pirmmaksātnespējas vienošanās radušos saistību izpildes termiņš.

Ja kreditors noraksta parādnieka prasījumu saskaņā ar apstiprinātu pirmmaksātnespējas vienošanos, norakstītā prasījuma summu nodokļu ziņā atzīst par kreditora atskaitāmiem izdevumiem.

b) Maksātnespējas procesā — uzreiz pēc galīgās sadales beigām tiesa pieņem lēmumu par maksātnespējas procesa izbeigšanu, un šis lēmums tiek iesniegts iestādei, kas pārvalda reģistru, kurā ierakstīts parādnieks. Izslēdzot no reģistra, parādnieks, kas ir juridiska persona, beidz pastāvēt, bet parādnieks, kas ir fiziska persona — zaudē individuāla komersanta, uzņēmēja vai pašnodarbinātas personas statusu.

15 Kādas ir kreditoru tiesības pēc maksātnespējas procedūras izbeigšanas?

Maksātnespējas kreditori pēc tam, kad pabeigta maksātnespējas process pret individuālu parādnieku, var turpināt neierobežoti censties apmierināt savus prasījumus.

Maksātnespējas kreditori var panākt, ka tiek izpildīti to prasījumi pret parādnieku, izmantojot lēmumu, kurā izklāstīts to prasījumu konstatējums, ja prasījumi ir tikuši konstatēti un parādnieks tos nav apstrīdējis pārskata sēdē. Nesekmīgi apstrīdēts prasījums ir līdzvērtīgs neapstrīdētam prasījumam.

Tiesa pēc likvidatora vai jebkura kreditora lūguma, vai pēc savas iniciatīvas nosaka, ka process jāturpina turpmākas sadales veikšanai, ja pēc pēdējās sēdes:

- 1) ir izpildīti nosacījumi, lai rezervētās summas sadalītu kreditoriem;
- 2) no maksātnespējīgā parādnieka mantas izmaksātās summas tiek ieskaitītas atpakaļ maksātnespējīgā parādnieka mantā;
- 3) tiek atrasti aktīvi, kas ir maksātnespējīgā parādnieka mantas daļa.

Tiesa uzdod turpināt procesu vēlākās sadales vajadzībām neatkarīgi no fakta, ka process ir ticis izbeigts.

Tiesa var atturēties no vēlākās sadales un nodot sadalei pieejamo summu kreditoriem vai nodot atrasto objektu individuālajam parādniekam, ja tā uzskata to par lietderīgu, ņemot vērā summas nebūtiskumu vai objekta mazvērtīgumu, kā arī procesa turpināšanas izmaksas vēlākās sadales veikšanai. Tiesa var noteikt, ka vēlākās sadales procesa turpināšanas priekšnoteikums ir avansa maksājums šī procesa izmaksu nokārtošanai.

Pēc vēlākās sadales veikšanas tiesa pieņem lēmumu par maksātnespējas procesa izbeigšanu.

Pēc tam, kad uzdots veikt vēlāko sadali, likvidators saskaņā ar galīgo sarakstu sadala naudas summu, ko var brīvi atsavināt, vai naudas summu, kas saņemta par vēlāk atrastas maksātnespējīgā parādnieka mantas daļas realizāciju. Likvidators iesniedz tiesai galīgo atskaiti.

Maksātnespējīgā parādnieka mantas kreditori, par kuru prasījumiem likvidators uzzinājis:

- 1) daļējās sadales laikā pēc tam, kad noteikta sadalāmā daļa,
- 2) galīgās sadales laikā pēc pēdējās sēdes slēgšanas,
- 3) vēlākās sadales laikā pēc tam, kad publicēts šis sadales saraksts,

var prasīt saistību nokārtošanu tikai no maksātnespējīgā parādnieka mantas, kas atlikusi pēc sadales.

16 Kurš sedz maksātnespējas procedūrā radušās izmaksas un izdevumus?

Katrs kreditors sedz savas pirmmaksātnespējas un maksātnespējas procesa izmaksas, ja SZ neparedz citādi.

17 Kādi noteikumi reglamentē kreditoru kopumam kaitējošu juridisku aktu spēkā neesību, atzīšanu par spēkā neesošiem vai neizpildāmību?

Tiesiskus darījumus, kas veikti pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas un kas izjauc vienveidīgu saistību nokārtošanu ar maksātnespējas kreditoriem (kaitējuma nodarīšana kreditoriem) vai kas dod priekšroku dažiem kreditoriem uz citu rēķina (labvēlīga attieksme pret kreditoriem), var apstrīdēt likvidators parādnieka vārdā un maksātnespējas kreditori saskaņā ar SZ noteikumiem. Bezdarbība, kuras rezultātā parādnieks zaudējis tiesības vai ar kuru pamatoti, uzturēti vai nodrošināti pret to celtie mantiskie prasījumi, tiek uzskatīti par līdzvērtīgu šādiem tiesiskiem darījumiem.

Tiesisku darījumu, kas paredz vai ļauj kreditoram gūt nodrošinājumu vai apmierinājumu tādā veidā un laikā, kas atbilst to tiesību būtībai (atbilstīgs noregulējums) un kas veikts pēdējo trīs mēnešu laikā, pirms iesniegts pieteikums par maksātnespējas procesa uzsākšanu, var apstrīdēt, ja darījuma laikā parādnieks bijis maksātnespējīgs un kreditors zinājis par šo maksātnespēju.

Tiesisku darījumu, kas paredz vai ļauj kreditoram gūt nodrošinājumu vai apmierinājumu saskaņā ar tā tiesību būtību, var apstrīdēt, ja tas veikts pēc tam, kad iesniegts pieteikums par maksātnespējas procesa uzsākšanu un ja kreditors darījuma laikā zinājis par maksātnespēju vai par pieteikumu uzsākt maksātnespējas procesu.

Uzskata, ka kreditors zinājis par maksātnespēju vai par pieteikumu uzsākt maksātnespējas procesu, ja tas zinājis vai tam vajadzēja zināt par apstākļiem, no kuriem bija jābūt redzamam, ka pastāv maksātnespēja vai ka iesniegts pieteikums uzsākt maksātnespējas procesu.

Uzskata, ka personas, kuras ir bijušas cieši saistītas ar parādnieku tiesiskā darījuma laikā, ir zinājušas par maksātnespēju un maksātnespējas procesa uzsākšanas pieteikumu.

Tiesisku darījumu, ar ko veic vai atļauj nodrošinājumu vai apmierinājumu par labu tādām kreditoram, kam nav prasījuma tiesību vai nebija tiesību uz prasījumu konkrētajā veidā un laikā, var apstrīdēt, ja:

- 1) tas veikts pēdējā mēneša laikā, pirms iesniegts pieteikums par maksātnespējas procesa uzsākšanu, vai pēc pieteikuma iesniegšanas, vai
- 2) tas veikts trešajā vai otrajā mēnesī, pirms iesniegts pieteikums par maksātnespējas procesa uzsākšanu, un parādnieks šajā laikā bijis maksātnespējīgs, vai
- 3) ja darījums veikts trešajā vai otrajā mēnesī, pirms iesniegts pieteikums par maksātnespējas procesa uzsākšanu, un kreditors darījuma laikā zinājis, ka tas kaitēs maksātnespējas kreditoriem.

Uzskata, ka kreditors zinājis, ka darījums kaitēs citiem kreditoriem, ja šis kreditors zināja vai tam vajadzēja zināt par apstākļiem, no kuriem bija jābūt redzamam, ka kreditoriem tiks nodarīts kaitējums. Uzskata, ka personas, kuras darījuma brīdī bijušas tuvās attiecībās ar parādnieku, zināja, ka maksātnespējas kreditoriem tiks nodarīts kaitējums.

Parādnieka tiesisku darījumu, kas tieši radījis kaitējumu maksātnespējas kreditoriem, var apstrīdēt:

- 1) ja tas veikts trīs mēnešu laikā, pirms iesniegts pieteikums par maksātnespējas procesa uzsākšanu, ja parādnieks darījuma laikā bijis maksātnespējīgs un otra puse zinājusi par maksātnespēju, vai
- 2) ja tas veikts pēc tam, kad iesniegts pieteikums par maksātnespējas procesa uzsākšanu, un ja otra persona tiesiskā darījuma laikā zinājusi vai tai būtu bijis jāzina, par maksātnespēju vai par pieteikumu par maksātnespējas procesa uzsākšanu.

Jebkuru parādnieka tiesisko darījumu, kura rezultātā tiek zaudētas kādas parādnieka tiesības vai kas liedz atsaukties uz kādām parādnieka tiesībām, vai jebkurš darījums, uz kura pamata mantisks prasījums pret parādnieku var saglabāt spēku vai tikt izpildīts, pielīdzina darījumam, kura rezultātā kreditoriem tiek nodarīts tiešs kaitējums.

Tiesisku darījumu, kuru parādnieks izdarījis pēdējo desmit gadu laikā, pirms iesniegts pieteikums par maksātnespējas procesa uzsākšanu, vai pēc tā, ja tas izdarīts ar nolūku kaitēt kreditoriem, var apstrīdēt, ja otra puse darījuma brīdī zinājusi par parādnieka nodomu. Nodoma apzināšanos prezumē, ja otra puse zinājusi, ka parādniekam draud maksātnespēja un ka šis darījums kaitēs kreditoriem.

Uzskata, ka kreditors ir zinājis, ka parādniekam draud maksātnespēja un ka šāds darījums kaitēs kreditoriem, ja šis kreditors zinājis vai tam vajadzēja zināt par apstākļiem, no kuriem bija jābūt redzamam, ka parādnieks ir maksātnespējīgs un ka šāds darījums kaitēs kreditoriem.

Līgumus par atlīdzību, kurus noslēdzis parādnieks un parādniekam tuvas personas, var apstrīdēt, ja tie tieši kaitē kreditoriem. Šādu līgumu nevar apstrīdēt, ja tas noslēgts vairāk nekā divus gadus pirms tam, kad iesniegts pieteikums par maksātnespējas procesa uzsākšanu, vai ja otra puse pierāda, ka līguma noslēgšanas laikā tai nebija zināms nekas par parādnieka nodomu kaitēt kreditoriem.

Parādnieka bezatlīdzības vai par nebūtisku atlīdzību veiktu tiesisku darījumu var apstrīdēt, izņemot, ja tas veikts četrus gadus pirms tam, kad iesniegts pieteikums par maksātnespējas procesa uzsākšanu. Darījums par gadījuma rakstura dāvanu, kuras vērtība ir nebūtiska, nevar tikt apstrīdēts.

Tiesisks darījums, ar kuru sabiedrības dalībnieks iesniedz prasījumu par aizdevuma, ar kuru aizstāj kapitālu, atmaksu vai līdzīgu prasījumu, nav spēkā:

- 1) ja ar to sniedz nodrošinājumu un ja darījums veikts pēdējo piecu gadu laikā, pirms iesniegts priekšlikums par maksātnespējas procesa uzsākšanu, vai vēlāk
- 2) ja ar to garantē saistību nokārtošanu un ja darījums veikts pēdējā gada laikā, pirms iesniegts priekšlikums par maksātnespējas procesa uzsākšanu, vai vēlāk.

Tiesisku darījumu, ar kuru pasīvajam partnerim pilnībā vai daļēji atdod tā daļu sabiedrībā vai ar kuru tam tiek pilnībā vai daļēji atlaista radušos zaudējumu daļa, var apstrīdēt, ja līgums, uz kuru balstīts šāds darījums, noslēgts pēdējā gada laikā, pirms pret sabiedrību iesniegts pieteikums par maksātnespējas procesa uzsākšanu, vai vēlāk. Minēto piemēro arī, ja pasīvo partneri likvidē saskaņā ar līgumu.

Atbilstīga noregulējuma gadījumā parādnieka maksājumus, kas nokārtoti ar vekseli, nevar atprasīt no saņēmēja, ja saskaņā ar tiesību aktiem par apgrozāmajiem instrumentiem saņēmējs zaudētu prasījuma tiesības pret citiem parādniekiem, ja atteiktos pieņemt samaksu.

Tiesisku darījumu uzskata par notikušu laikā, kad iestājušās tā tiesiskās sekas.

Ja tam, lai tiesiskam darījumam būtu juridisks spēks, ir nepieciešams ieraksts publiskā grāmatā, reģistrā vai žurnālā, tiesisku darījumu uzskata par notikušu, kad izpildīti pārējie spēkā esības nosacījumi, parādnieka gribas izpaudums par šāda ieraksta veikšanu kļuvis saistošs un otra puse iesniegusi lūgumu reģistrēt juridiskās izmaiņas. Šo noteikumu piemēro arī lūgumam iepriekš veikt ierakstu, lai nodrošinātu tiesības uz juridiskām izmaiņām.

Ja tiesiskam darījumam ir noteikts nosacījums vai termiņš, ņem vērā laiku, kad tas veikts, nevis laiku, kad iestājies nosacījums vai beidzies termiņš.

Tiesisku darījumu, par kuru saņemts izpildraksts, un izpildes procesā veiktu tiesisku darījumu var apstrīdēt.

Ja parādnieks par izpildi ir saņēmis tādas pašas vērtības atlīdzību, kas ir tieši kļuvusi par daļu no tā aktīviem, šīs izpildes pamatā esošo tiesisko darījumu var apstrīdēt tikai tad, ja nodarīts tišs kaitējums.

Likvidators parādnieka vārdā, pamatojoties uz tiesas atļauju, var apstrīdēt parādnieka tiesiskos darījumus. Sūdzību iesniedz pret personu, kuras labā veikts apstrīdētais darījums.

Likvidators tiesisku darījumu apstrīdēšanai var iesniegt sūdzību pusotra gada laikā no dienas, kad sākts maksātnespējas process.

Jebkurš maksātnespējas kreditors var celt prasību par tiesisku darījumu apstrīdēšanu savā vārdā un par saviem līdzekļiem, ja:

- likvidators nav SZ 212. panta 3. punktā noteiktajā termiņā cēlis prasību par tiesisku darījumu apstrīdēšanu — trīs mēnešu laikā pēc SZ 212. panta 3. punktā noteiktā termiņa beigām;
- likvidators atsaucis prasību par tiesisku darījumu apstrīdēšanu — trīs mēnešu laikā pēc tam, kad tiesas elektroniskajā ziņojumu dēlī (*e-Oglasna ploča suda*) publicēts galīgais lēmums par prasības atsaukšanu;

- tas iepriekš ir lūdzis likvidatora paziņojumu un likvidators ir paziņojis, ka necels prasību par tiesisko darījumu apstrīdēšanu — trīs mēnešu laikā pēc tam, kad tiesas elektroniskajā ziņojumu dēlī publicēts likvidatora paziņojums;

- tas iepriekš ir lūdzis likvidatora paziņojumu un likvidators trīs mēnešu laikā nav paziņojis, vai cels prasību par tiesisko darījumu apstrīdēšanu — trīs mēnešu laikā pēc tam, kad publicēts aicinājums paust šādu paziņojumu.

Ja lūgums apstrīdēt tiesiskus darījumus ir apmierināts, apstrīdētajam tiesiskajam darījumam nav tiesisku seku attiecībā uz maksātnespējīgā parādnieka mantu un otrai pusei ir jāatdod atpakaļ maksātnespējīgā parādnieka mantā visu materiālo ieguvumu no apstrīdētā darījuma, ja SZ nav noteikts citādi. Izpildes pieteikumu, pamatojoties uz lēmumu, ar kuru pieņemts tiesiska darījuma apstrīdēšanas pieteikums, var iesniegt likvidators parādnieka vai maksātnespējīgā parādnieka mantas vārdā, maksātnespējas kreditors — savā vārdā un maksātnespējas parādnieka vai maksātnespējīgā parādnieka mantas labā.

Personai, kura pieņēmusi izpildi bez atlīdzības vai par nebūtisku atlīdzību, saņemtais jāatdod tikai tad, ja tā ir iedzīvojusies no tā, izņemot, ja tā zināja vai tai vajadzēja zināt, ka šāda izpilde kaitēs kreditoriem.

Galīgo lēmumu tiesvedībā par tiesiska darījuma apstrīdēšanu piemēro maksātnespējīgā parādniekam, maksātnespējīgā parādnieka mantai un maksātnespējas kreditoriem, ja SZ nav noteikts citādi.

Ja tiesa ir apmierinājusi lūgumu apstrīdēt tiesisku darījumu, pretējai pusei jāatdod atpakaļ maksātnespējīgā parādnieka mantā visu materiālo ieguvumu no apstrīdētā darījuma. Kad šis ieguvums ir nonācis atpakaļ maksātnespējīgā parādnieka mantā, kreditoriem, kuri ir prasītāji, ir tiesības uz privilēģētu saistību nokārtošanu no šī ieguvuma proporcionāli to konstatēto prasījumu summai.

Parādnieka tiesiskos darījumus var apstrīdēt, iesniedzot iebildumu tiesvedībā, un tam nav noteikts termiņš.

Tiesisku darījumu var apstrīdēt arī pret pretējās puses mantinieku vai citu vispārējo tiesību un saistību pārņēmēju.

Tiesisku darījumu var apstrīdēt pret citiem pretējās puses tiesību un saistību pārņēmējiem:

1) ja tiesību un saistību pārņēmējs iegūšanas laikā zināja par apstākļiem, ar kuriem pamatota to tiesiskā priekšteča ieguvuma atceļamība;

2) ja tiesību un saistību pārņēmējs iegūšanas laikā ir bijusi persona, kam ir ciešas attiecības ar parādnieku, izņemot, ja tas pierāda, ka tajā laikā nav zinājis par apstākļiem, ar kuriem pamatota to tiesiskā priekšteča ieguvuma atceļamība;

3) ja iegūtais ir nodots tiesību un saistību pārņēmējam bez atlīdzības vai par nebūtisku atlīdzību.

Pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas veiktu tiesisku darījumu, kas saglabā spēku saskaņā ar noteikumiem par publisku reģistru ticamības aizsardzību, var apstrīdēt saskaņā ar noteikumiem par tādu tiesisku darījumu apstrīdēšanu, kas veikti pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas.

Lapa atjaunināta: 04/12/2018

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Maksātnespēja - Itālija

1 Pret kādiem subjektiem var vērst maksātnespējas procedūru?

Maksātnespējas procesu var ierosināt pret komersantiem (privātpersonām vai uzņēmumiem), ja:

a) trijos gados pirms maksātnespējas pieteikuma iesniegšanas vai vienošanās ar kreditoriem tiem ir līdzekļi EUR 300 000,00 apmērā vai vairāk;

b) katrā no trim gadiem pirms maksātnespējas pieteikuma iesniegšanas vai vienošanās ar kreditoriem tiem ir gada bruto ienākumi EUR 200 000,00 apmērā vai vairāk;

c) to kopējās parādsaistības (maksātnespējas pieteikuma iesniegšanas vai vienošanās ar kreditoriem dienā) ir EUR 500 000,00 vai vairāk (neatkarīgi no laika, kad tās radušās).

2 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var sākt maksātnespējas procedūru?

a) Lai uzsāktu maksātnespēju, komersantam ir jābūt maksātnespējīgam; pieteikumu var iesniegt:

- parādnieks;

- kreditors;

- prokurors;

b) vienošanās ar kreditoriem (*concordato preventivo*) ir iespējama tad, ja komersantam ir sarežģījumi (t. i., finansiālas grūtības, kas nav pietiekami smagas, lai izraisītu maksātnespēju); vienošanās pieteikumu var iesniegt tikai parādnieks.

3 Kādi aktīvi ietilpst maksātnespējīgā parādnieka mantā? Kā rīkojas ar aktīviem, ko parādnieks iegūst vai kas pāriet parādnieka īpašumā pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Maksātnespējīgā parādnieka mantu veido visi aktīvi, izņemot šādus aktīvus:

1) nepārprotami personisku mantu un tiesības;

2) uzturlīdzekļus, atalgojumu, pensijas, algas un maksātnespējīgās personas darbā nopelnīto tādā apmērā, kāds nepieciešams viņa un viņa ģimenes iztikai;

3) ienākumus no maksātnespējīgās personas bērnu aktīviem, kas viņam/viņai likumīgi ir pieejami, ģimenes vajadzībām atliktos fondos (*fondo patrimoniale*) esošus aktīvus un no tiem gūtos ienākumus, izņemot Civilt kodeksa 170. pantā paredzētos gadījumus;

4) priekšmetus, ko saskaņā ar likumu nedrīkst apķīlāt.

Maksātnespējīgā parādnieka manta ietver arī visus aktīvus, ko maksātnespējīgais parādnieks iegūst pēc procesa ierosināšanas, bet neietver saistības, kas radušās, lai iegūtu un saglabātu šos aktīvus.

4 Kādas ir parādnieka pilnvaras un kādas - maksātnespējas administratora pilnvaras?

Maksātnespējas procesa administratoram ir tiesības/pienākums pārvaldīt aktīvus, pārdot tos un no pārdošanas gūtos ienākumus sadalīt starp kreditoriem.

Administrators var iztaujāt maksātnespējīgo parādnieku, lai noskaidrotu informāciju, un maksātnespējīgais parādnieks var apstrīdēt administratora un tiesas nozīmēta saņēmēja veiktos pasākumus, taču tikai tad, ja tie ir pieņemti, pārkāpjot likumu (tāpēc — ne tikai uz izdevīguma pamata).

5 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var izmantot ieskaitu?

Personas, kurām ir jāmaksā maksātnespējas administratoram, var šo parādu dzēst ar prasījumu (*controcredito*) attiecībā uz to pašu procesu, taču tikai tad, ja abi (parāds un prasījums) radās pirms procesa ierosināšanas.

6 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē spēkā esošus līgumus, kuros parādnieks ir līgumslēdzēja puse?

Administrators var izlemt, vai līgumi, kas ir spēkā maksātnespējas procesa ierosināšanas dienā, ir turpināmi vai izbeidzami.

7 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē procedūras, ko sākuši individuāli kreditori (izņemot tiesvedībā esošas lietas)?

Kreditori var celt prasību pēc maksātnespējas procesa ierosināšanas tikai tad, ja administrators nerīkojas, t. i., (tīšuprāt vai nolaidības dēļ) neveic šādu rīcību.

8 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē tādu procedūru turpināšanu, kas ir tiesvedībā maksātnespējas procedūras sākšanas brīdī?

Kreditora ierosinātās tiesvedības pret personu, kura pēc tam ir pasludināta par maksātnespējīgu, var turpināt tikai administrators.

9 Kādas galvenās iezīmes raksturo kreditoru dalību maksātnespējas procedūrā?

Kreditoru komiteju veido trīs līdz pieci kreditori, un tai ir būtiskas pilnvaras, proti:

- atļaut darījumus, vienošanās, atkāpšanos no tiesvedībām, trešo pušu tiesību atzīšanu, hipotēku atcelšanu, vērtspapīru atgriešanu, obligāciju izlaišanu, mantojuma un dāvanu saņemšanu un visas citas īpašās administrēšanas darbības;
- iesniegt pieteikumu tiesā par administratora aizstāšanu;
- apstiprināt likvidācijas plānu;
- pilnvarot administratoru pārņemt maksātnespējas pasludināšanas dienā spēkā esošus līgumus;
- piedalīties maksātnespējīgās personas mantas inventarizācijas darbībās;
- piekļūt visiem ar procesu saistītajiem dokumentiem;
- pilnvarot administratoru izslēgt no aktīviem vienu vai vairākus aktīvus vai izbeigt likvidāciju, ja likvidācija ir izteikti nelabvēlīga;
- pieprasīt tiesas ieceltam saņēmējam aktīvu pārdošanas apturēšanu.

Papildus aktīvajām administratora pilnvarām kreditoru komiteja pauž viedokli par tiesas iecelta saņēmēja veiktajiem pasākumiem, proti:

- atļauj nodrošinātiem kreditoriem pārdot aktīvus, kas turēti kā nodrošinājums;
- atļauj tiesas ieceltam saņēmējam turpināt uzņēmuma pagaidu vadīšanu (kreditoru komitejai turpināšana ir jāapstiprina);
- atļauj tiesas ieceltam saņēmējam uzņēmumu iznomāt (kreditoru komitejai iznomāšana ir jāapstiprina).

10 Kādā veidā maksātnespējas administrators drīkst izmantot vai atsavināt parādnieka mantā ietilpstošus aktīvus?

Administratoram ir tiesības (ar iepriekšēju atļauju):

- turpināt vadīt uzņēmumu;
- iznomāt uzņēmumu;
- pārdot visus aktīvus, lai no pārdošanas gūtos ienākumus sadalītu starp kreditoriem;
- izlemt nepārdot aktīvus ar zemu vērtību.

11 Kādi prasījumi jāizvirza pret maksātnespējīgā parādnieka mantu un kādas darbības tiek veiktas ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Jebkurš kreditors var tiesā pieprasīt parādnieka atzīšanu par maksātnespējīgu. Kreditoram nav nepieciešams izpildes rīkojums; svarīgi, lai prasījums būtu pamatots ar dokumentāriem pierādījumiem.

Visiem kreditoriem (tostarp tiem, kuri ir pieprasījuši un saņēmuši maksātnespējas atzīšanu) ir jāpieprasa, lai prasījumi tiktu atzīti pēc maksātnespējas procesa ierosināšanas.

12 Kādi noteikumi reglamentē prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un atzīšanu?

Kreditori savus prasījumus var iesniegt bez juridiskās pārstāvības.

Pieteikumos ir jāietver prasījuma dokumentārais pierādījums, un tie ir jāiesniedz elektroniski (izmantojot sertificētu elektronisko pastu).

13 Kādi noteikumi regulē ieņēmumu sadali? Kā nosaka prasījumu un kreditoru tiesību hierarhiju?

No aktīvu pārdošanas gūtos ienākumus sadala starp visiem kreditoriem prioritārā kārtībā. Likumā ir paredzētas prioritāras tiesības daudzām prasībām (hipotēkām, vērtspapīriem, vispārīgām vai specifiskām prioritārām prasībām) uz dažiem vai visiem aktīviem.

Ja (kā tas notiek gandrīz vienmēr) no pārdošanas gūtīe ienākumi nav pietiekami, lai apmierinātu visas prasības, tos sadala nevis proporcionāli prasījumu summai, bet gan prioritārā kārtībā, kas noteikta Civilkodeksā.

14 Kādi ir maksātnespējas procedūras izbeigšanas nosacījumi un sekas (jo īpaši, to izbeidzot ar mierlīgumu)?

Maksātnespējas process ir pabeigts:

- ja nav iesniegti prasījumi;
- kad visi prasījumi ir apmierināti;
- kad visi no aktīvu pārdošanas gūtīe ienākumi ir sadalīti;
- kad ir noskaidrots, ka nav aktīvu, kurus varētu pārdot, vai citu ienākumu.

Kad maksātnespējas process ir pabeigts, maksātnespējīgā persona atgūst spēju ierosināt prasību un atbildēt uz prasību, kā arī var iegūt aktīvus bez administratora ziņas.

Vienošanās ar kreditoriem ir pabeigta, kad vienošanās starp parādnieku un kreditoriem ir apstiprināta, bet gadījumā, ja vienošanās paredz aktīvu atsavināšanu (*concordato liquidatorio*), process turpinās, veicot pārdošanu, un ir pabeigts tad, kad ir pārdoti visi aktīvi, bet gūtīe ienākumi ir sadalīti starp kreditoriem.

Kad vienošanās ar kreditoriem ir pabeigta, visi maksātnespējīgās personas parādi tiek dzēsti.

15 Kādas ir kreditoru tiesības pēc maksātnespējas procedūras izbeigšanas?

Kad maksātnespējas process ir pabeigts, kreditori var celt prasību pret parādnieku, lai atgūtu atlikušo parādu (t. i., to parāda daļu, ko administrators nav atmaksājis), ja vien nav notikusi izpildes apstiprināšana, un tādā gadījumā kreditori vairs nevar neko pieprasīt no maksātnespējīgās personas.

Kad vienošanās ar kreditoriem ir pabeigta, kreditori vairs nevar neko pieprasīt no maksātnespējīgās personas. Taču gadījumā, ja parādnieks nepilda savas saistības, kreditori var pieprasīt vienošanās izbeigšanu; šāds pieteikums ir jāiesniedz viena gada laikā.

16 Kurš sedz maksātnespējas procedūrā radušās izmaksas un izdevumus?

Maksātnespējas procesa izmaksas sedz no pašā maksātnespējas procesā iegūtajiem līdzekļiem, izmaksājot no ienākumiem, kas iegūti no aktīvu pārdošanas.

Ja mantas nav, administratora atalgojumu un administratoram radušās izmaksas sedz valsts.

17 Kādi noteikumi reglamentē kreditoru kopumam kaitējošu juridisku aktu spēkā neesību, atzīšanu par spēkā neesošiem vai neizpildāmību?

Tiesiskās darbības, ko maksātnespējīgā persona veic pirms maksātnespējas procesa ierosināšanas, var atsaukt, ja tās ir veiktas noteiktā laikā (viena gada vai sešu mēnešu laikā) pirms procesa ierosināšanas.

Tiesiskās darbības, ko maksātnespējīgā persona veic pēc maksātnespējas procesa ierosināšanas, ir spēkā neesošas.

Īpašās pārvaldības darbības, kas tiek veiktas vienošanās ar kreditoriem laikā un bez tiesas atļaujas, ir spēkā neesošas.

Lapa atjaunināta: 29/10/2018

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Maksātnespēja - Kipra

1 Pret kādiem subjektiem var vērst maksātnespējas procedūru?

Maksātnespēja (*ptóchevsis*): maksātnespējas rīkojums (*diátagma ptóchevsis*) tiek izdots tikai pret fizisku personu, kura ir maksātnespējīga.

Likvidācija (*ekkathárisis*): likvidācijas rīkojums (*diátagma ekkathárisis*) tiek izdots attiecībā uz juridisku personu. Brīvprātīga likvidācija (*ekoúsia ekkathárisis*) ārpus tiesas vai tiesas uzraudzībā arī attiecas uz juridisku personu.

2 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var sākt maksātnespējas procedūru?

Maksātnespēja: tiesību aktu noteikumi par fizisku personu maksātnespēju ir izklāstīti Maksātnespējas likumā (*perí Ptóchevisis Nómos*, 5. nodaļa), kas pēdējā divu gadu laikā ir būtiski grozīts, lai atspoguļotu mainīgo ekonomisko un sociālo situāciju.

Maksātnespējas pieteikumu var iesniegt kreditors vai pats parādnieks par parādiem, kuru summa pārsniedz 15 000 EUR, ja ir veikta darbība, kuras rezultātā ir iestājusies maksātnespēja, un ja parādnieks ir bijis Kiprā personīgi vai viņa dzīvesvieta ir bijusi Kiprā, vai viņš veicis darījumdarbību Kiprā vai bijis dalībnieks uzņēmumā vai personālsabiedrībā, kas veikusi darījumdarbību Kiprā.

Parādnieks ir veicis darbību, kuras rezultātā ir iestājusies maksātnespēja (*práxi ptóchevisis*), ja, piemēram:

- kreditoram ir piešķirts nodrošinājums ar galīgo spriedumu pret parādnieku par jebkādu summu un parādnieks to nesamaksā;
- parādnieks iesniedz paziņojumu par nespēju nomaksāt savus parādus;
- parādnieks iesniedz maksātnespējas pieteikumu;
- parādniekam saistošs atmaksas plāns tiek atzīts par neizpildītu vai izbeigtu saskaņā ar Likuma par fizisku personu maksātnespēju (*perí Aferengyótitas Fysikón Prosópon Nómos*) noteikumiem.

Uzņēmumu likvidācija: uzņēmumu var likvidēt, ja tas nespēj nomaksāt savus parādus, vai arī pamatojoties uz īpašu uzņēmuma lēmumu par tā likvidāciju, likvidējot tā īpašumu un atmaksājot visus tā parādus vai daļu parādu. Likvidācijas rīkojumu var izdot, ja uzņēmums nespēj nomaksāt savus parādus. Parādu kopsummai jābūt lielākai par EUR 5 000. Likvidācijas pieteikumu iesniedz tiesā kreditors vai uzņēmuma kapitāla daļu turētāji.

Brīvprātīga likvidācija

Ir trīs brīvprātīgas likvidācijas veidi:

kreditoru veikta brīvprātīga likvidācija (*ekoúsia ekkathárisi apó pistotés*): ārpusstiesas likvidācijas process, kas notiek, ja uzņēmums ir **maksātnespējīgs** un tā valde nolēmj to likvidēt. Kreditoru brīvprātīga likvidācija sākas, sasaucot kreditoru sapulci, lai apspriestu īpašu lēmumu par brīvprātīgu likvidāciju, kas ir

pieņemts uzņēmuma kapitāla daļu turētāju pilnsapulcē;

dalībnieku veikta brīvprātīga likvidācija (*ekoúsia ekkathárisi apó méli*): arī šis ir ārpusstiesas likvidācijas process, ko sāk ar īpašu kapitāla daļu turētāju pilnsapulces lēmumu, ja uzņēmums ir **maksātnespējīgs**;

brīvprātīga likvidācija tiesas uzraudzībā (*ekoúsia ekkathárisi ypó tin epopteía tou Dikastiriou*): kad uzņēmums ir pieņēmis lēmumu par brīvprātīgu likvidāciju, tiesa var norīkot, ka likvidācijai ir jānotiek tiesas uzraudzībā.

3 Kādi aktīvi ietilpst maksātnespējīgā parādnieka mantā? Kā rīkojas ar aktīviem, ko parādnieks iegūst vai kas pāriet parādnieka īpašumā pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Maksātnespēja: maksātnespējīgā parādnieka manta ir viss īpašums, kas tam pieder maksātnespējas procesa sākšanas brīdī vai tiek iegūts vai nodots tā rīcībā, pirms maksātnespējīgās personas parādi tiek dzēsti, izņemot galveno īpašumu, kas nepieciešams maksātnespējīgās personas un tās ģimenes izdzīvošanai.

Īpašums, kas iegūts pēc maksātnespējas procesa sākšanas un pirms maksātnespējīgās personas parādu dzēšanas vai maksātnespējas procesa izbeigšanas, ir uzskatāms par maksātnespējīgā parādnieka mantu.

Likvidācija: īpašums, uz ko attiecināta likvidācijas process, ir īpašums, kas piederējis uzņēmumam pirms likvidācijas rīkojuma izdošanas vai pirms datuma, kurā pieņemts īpašs lēmums par brīvprātīgu likvidāciju.

4 Kādas ir parādnieka pilnvaras un kādas - maksātnespējas administratora pilnvaras?

Maksātnespēja: kad ir izdots maksātnespējas rīkojums, par oficiālo saņēmēju (*epísimos paralíptis*) kļūst maksātnespējīgās personas īpašuma administrators. Vēlāk par administratoru (*diacheiristís*) var iecelt jebkuru pilnvarotu maksātnespējas speciālistu (*adeiodotiménos sýmoulos aferengyótitas*). Administratora uzdevums ir pārdot maksātnespējīgās personas īpašumu un ieņēmumus sadalīt kreditoriem. Kad oficiālais saņēmējs vai maksātnespējas speciālists sāk pildīt administratora pienākumus, maksātnespējīgā persona saglabā īpašumtiesības uz visu tai piederošo īpašumu, taču no maksātnespējas procesa sākšanas dienas to pārvalda tikai administrators.

Likvidācija: kad ir izdots likvidācijas rīkojums, ja kreditori neieceļ likvidatoru, par oficiālo saņēmēju automātiski kļūst likvidators (*ekkkatharistís*), ja vien pēc oficiālā saņēmēja iesnieguma tiesā vai ar uzņēmuma kreditoru un par parādu dzēšanu līdzatbildīgo personu sapulces laikā pieņemtu lēmumu par likvidatoru neieceļ pilnvarotu maksātnespējas speciālistu. Likvidatora uzdevums ir pārdot likvidējamā uzņēmuma īpašumu un sadalīt ieņēmumus tā kreditoriem un par parādu dzēšanu līdzatbildīgajām personām. Kad oficiālais saņēmējs vai maksātnespējas speciālists sāk pildīt likvidējamās juridiskās personas īpašuma likvidatora pienākumus, lai arī uzņēmums saglabā īpašumtiesības uz visu tam piederošo īpašumu, no likvidācijas procesa sākšanas dienas to pārvalda likvidators ar mērķi to pārdot.

Brīvprātīga likvidācija: brīvprātīgas likvidācijas gadījumā brīdī, kad tiek sākts likvidācijas process, uzņēmums pārtrauc savu darbību, izņemot tādā mērā, kas nepieciešams tā izdevīgai likvidācijai. Likvidatora uzdevums ir pārdot likvidējamā uzņēmuma īpašumu un sadalīt ieņēmumus tā kreditoriem un par parādu dzēšanu līdzatbildīgajām personām.

Kreditoru veikta brīvprātīga likvidācija: kreditori un uzņēmums atsevišķās sapulcēs nominē maksātnespējas speciālistu, ko vēlas iecelt par uzņēmuma likvidatoru, taču, ja abu sapulču rezultāts ir atšķirīgs, par likvidatoru iecel to maksātnespējas speciālistu, kuru nominējuši kreditori.

Dalībnieku veikta brīvprātīga likvidācija: uzņēmums ar pilnsapulcē pieņemtu lēmumu par likvidatoru iecel pilnvarotu maksātnespējas speciālistu, kurš uzņemas atbildību par uzņēmuma lietu nokārtošanu un īpašuma sadali. Kad tiek iecelts likvidators, direktoru pilnvaras zaudē spēku, izņemot tādā apmērā, kādā uzņēmuma pilnsapulce vai likvidators atļauj pildīt attiecīgās pilnvaras.

Brīvprātīga likvidācija tiesas uzraudzībā: izdodot rīkojumu par likvidāciju, kurai piemēro uzraudzību, tiesa ar attiecīgo rīkojumu vai vēlāku rīkojumu var iecelt papildu likvidatoru. Tiesas ieceltajam likvidatoram ir tādas pašas pilnvaras, pienākumi un stāvoklis kā ar īpašu lēmumu vai kreditoru lēmumu saskaņā ar iepriekš aprakstīto procedūru ieceltam likvidatoram.

5 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var izmantot ieskaitu?

Maksātnespēja: tiesību aktos ir paredzēts, ka ir iespējams pieprasīt ieskaitu, ja pirms maksātnespējas rīkojuma izdošanas maksātnespējīgajai personai un jebkurai citai personai ir savstarpēji kredīti vai savstarpēji parādi, vai citi savstarpēji darījumi, ja vien kredīta izsniegšanas brīdī otra persona nav zinājusi par maksātnespējīgās personas darbību, kuras rezultātā ir iestājusies maksātnespēja.

6 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē spēkā esošus līgumus, kuros parādnieks ir līgumslēdzēja puse?

Maksātnespēja: spēkā esoši likumīgi līgumi, kuros parādnieks ir līgumslēdzēja puse, paliek spēkā, un parādnieks ir personiski atbildīgs par to nosacījumu izpildi.

Likvidācija: spēkā esoši likumīgi līgumi, kuros likvidējamais uzņēmums ir līgumslēdzēja puse, paliek spēkā. Tas pats attiecas uz likumīgiem līgumiem, kurus noslēguši uzņēmumi, kas tiek likvidēti brīvprātīgi.

7 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē procedūras, ko sākuši individuāli kreditori (izņemot tiesvedībā esošas lietas)?

Maksātnespēja: ja prasība pret parādnieku tiek celta pēc maksātnespējas rīkojuma izdošanas, ir jāiegūst tiesas atļauja, lai procedūru varētu turpināt.

Likvidācija: ja prasība pret likvidējamu uzņēmumu tiek celta pēc likvidācijas rīkojuma izdošanas, ir jāiegūst tiesas atļauja, lai procedūru varētu turpināt.

8 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē tādu procedūru turpināšanu, kas ir tiesvedībā maksātnespējas procedūras sākšanas brīdī?

Maksātnespēja: tiesvedībā esošas prasības pret parādnieku turpina tāpat bez nepieciešamības saņemt tiesas atļauju to turpināšanai.

Likvidācija: tiesvedībā esošas prasības pret likvidējamu uzņēmumu var turpināt tikai ar tiesas atļauju. Šādās procedūrās piedalās tikai oficiālais saņēmējs vai uzņēmuma likvidators.

9 Kādas galvenās iezīmes raksturo kreditoru dalību maksātnespējas procedūrā?

Maksātnespēja: lai piedalītos maksātnespējas procesā, kreditoram ir jāaizpilda prasības pieteikuma veidlapas (*epalíthevsi chréous*) un jāiesniedz visi apstiprinātie pierādījumi. Pēc tam oficiālais saņēmējs vai maksātnespējas speciālists, kas pilda administratora pienākumus, lemj par pierādījumu atzīšanu vai noraidīšanu. Pēc tam kreditoriem izmaksā dividendes, ievērojot prioritātes kārtību, kas paredzēta Maksātnespējas likumā. Kad pierādījumi ir iesniegti, kreditori var piedalīties sapulcēs, kuras sasauca oficiālais saņēmējs vai maksātnespējas speciālists, kurš atbildīgs par uzņēmuma likvidāciju.

Likvidācija: lai piedalītos likvidācijas procesā, kreditoram ir jāaizpilda prasījuma pieteikuma veidlapas un jāiesniedz visi apstiprinātie pierādījumi. Šīs pašas procedūras ir veicamas maksātnespējas gadījumā, tikai dividendes tiek izmaksātas saskaņā ar Likumu par uzņēmumiem (*perí EtaireiÓN Nómos*, 113. nodaļa).

Tas pats attiecas uz brīvprātīgu likvidāciju un jo īpaši maksātnespējīga uzņēmuma brīvprātīgu likvidāciju, kurā kreditori ir iesaistīti tieši kopš procesa sākuma, kad tiek sasaukti, lai ieceltu likvidatoru pēc savas izvēles.

10 Kādā veidā maksātnespējas administrators drīkst izmantot vai atsavināt parādnieka mantā ietilpstošus aktīvus?

Maksātnespēja: administrators ir pilnvarots un tiesīgs pārdot nekustamo īpašumu jebkādā veidā, kuru uzskata par pareizu un atbilstīgu procesa interesēm. Pēc tam kreditoriem izmaksā dividendes, ievērojot prioritātes kārtību, kas paredzēta Maksātnespējas likumā. Ar hipotēku apgrūtināta īpašuma gadījumā ir jāiegūst tiesas rīkojums.

Likvidācija: likvidējama uzņēmuma likvidators var pārdot uzņēmuma nekustamo īpašumu jebkādā veidā, kuru uzskata par atbilstīgu procesa interesēm. Pēc tam kreditoriem izmaksā dividendes, ievērojot prioritātes kārtību, kas paredzēta Likumā par uzņēmumiem. Ar hipotēku apgrūtināta īpašuma gadījumā ir jāiegūst tiesas rīkojums. Šie paši noteikumi attiecas uz brīvprātīgu likvidāciju.

11 Kādi prasījumi jāizvirza pret maksātnespējīgā parādnieka mantu un kādas darbības tiek veiktas ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Maksātnespēja: kad maksātnespējas rīkojums ir izdots, kreditori var iesniegt prasības pieteikumu par prasījumiem, kas radušies līdz maksātnespējas vai likvidācijas rīkojuma izdošanas dienai un attiecas uz fiksētu summu. Prasījumi, kas radušies pēc maksātnespējas rīkojuma izdošanas, neietilpst maksātnespējas procesa darbības jomā, un kreditoriem ir jāceļ prasība pret pašu parādnieku.

Likvidācija: kad ir izdots likvidācijas rīkojums vai ir pieņemts īpašs lēmums par brīvprātīgu likvidāciju, kreditori var iesniegt prasības pieteikumus par prasījumiem, kas radušies līdz likvidācijas rīkojuma izdošanas vai īpašā lēmuma pieņemšanas dienai un attiecas uz fiksētu summu. Prasījumi, kas radušies pēc likvidācijas rīkojuma izdošanas vai īpašā lēmuma pieņemšanas, neietilpst likvidācijas procesa darbības jomā, un kreditoriem ir jāceļ prasība pret likvidējamu uzņēmumu.

12 Kādi noteikumi reglamentē prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un atzīšanu?

Maksātnespēja: kad ir izdots maksātnespējas rīkojums, katram kreditoram 35 dienu laikā pēc rīkojuma publicēšanas dienas ir rakstiski jāiesniedz oficiālajam saņēmējam vai administratoram prasības pieteikums. Pieteikumā ir jāsniedz informācija par parādu, jānorāda visu garantijas devēju vārdi un jānorāda, vai kreditoram ir nodrošinājums. Oficiālajam saņēmējam vai administratoram 10 dienu laikā dividenžu izmaksas nolūkā ir rakstiski jāapstiprina vai jānoraida pieteikums. Kreditors vai garantijas devējs, kuru neapmierina oficiālā saņēmēja vai administratora lēmums, var to apstrīdēt tiesā 21 dienas laikā.

Likvidācija: kad ir izdots likvidācijas rīkojums, katram kreditoram 35 dienu laikā pēc rīkojuma publicēšanas dienas ir rakstiski jāiesniedz oficiālajam saņēmējam vai administratoram prasības pieteikums. Pieteikumā ir jāsniedz informācija par parādu, jānorāda visu garantijas devēju vārdi un jānorāda, vai kreditoram ir nodrošinājums. Oficiālajam saņēmējam vai likvidatoram 10 dienu laikā dividenžu izmaksas nolūkā ir rakstiski jāapstiprina vai jānoraida pieteikums. Kreditors vai garantijas devējs, kuru neapmierina oficiālā saņēmēja vai likvidatora lēmums, var to apstrīdēt tiesā 21 dienas laikā. Šie paši noteikumi attiecas uz brīvprātīgu likvidāciju.

13 Kādi noteikumi regulē ieņēmumu sadali? Kā nosaka prasījumu un kreditoru tiesību hierarhiju?

Maksātnespēja: kad tiek sadalīta maksātnespējīgā parādnieka manta, parādi tiek sadalīti vienlīdzīgi un proporcionāli katrai kategorijai (*pari passu* noteikums), ja vien ar mantu nepietiek, lai pilnībā samaksātu visus parādus. Prasījumiem ir noteikta šāda secība:

- administratora faktiskie izdevumi un atlīdzība;
- maksājumi oficiālajam saņēmējam;
- izdevumi, kas radušies kreditoram, kurš ir prasības iesniedzējs;
- prioritārie parādi;
- nenodrošinātie parādi.

Likvidācija: kad tiek sadalīta likvidējamā uzņēmuma manta, parādi tiek sadalīti vienlīdzīgi un proporcionāli katrai kategorijai (*pari passu* noteikums), ja vien ar mantu nepietiek, lai pilnībā samaksātu visus parādus. Prasījumiem ir noteikta šāda secība:

- likvidatora faktiskie izdevumi un atlīdzība;
- maksājumi oficiālajam saņēmējam vai likvidatoram;
- izdevumi, kas radušies kreditoram, kurš ir prasības iesniedzējs;
- prioritārie parādi;
- mainīgie nodrošinājumi;
- nenodrošināti kreditori.

14 Kādi ir maksātnespējas procedūras izbeigšanas nosacījumi un sekas (jo īpaši, to izbeidzot ar mierzīgumu)?

Maksātnespēja: parādnieks var iesniegt oficiālajam saņēmējam vai administratoram rakstisku priekšlikumu par vienošanos (*symvivasmós*) ar tā kreditoriem. Notiek kreditoru sapulce, kurā ierosinātā shēma ir jāpieņem kreditoru skaitliskajam vairākumam un kreditoriem, kuriem pieder vismaz trīs ceturtdaļas no parādu prasījumu kopsummas. Ja kreditori pieņem priekšlikumu, parādnieks, oficiālais saņēmējs vai administrators lūdz tiesai to apstiprināt. Tiesas apstiprinājums ir saistošs visiem kreditoriem, kuri ir pierādījuši savus parādus. Kad vienošanās nosacījumi ir izpildīti, pierādītie parādi tiek uzskatīti par pilnībā atmaksātiem.

Maksātnespējas process tiek pilnībā izbeigts, kad maksātnespējas rīkojums tiek anulēts.

Likvidācija: likvidācijas process tiek pilnībā izbeigts, kad uzņēmums tiek pilnībā likvidēts vai likvidācijas rīkojums tiek anulēts.

Brīvprātīgas likvidācijas process tiek izbeigts un likvidējamais uzņēmums tiek likvidēts trīs mēnešus pēc tam, kad oficiālajam saņēmējam tiek iesniegti uzņēmuma galīgie pārskati, kas tiek izstrādāti, kad ir pabeigta uzņēmuma īpašuma likvidācija un sadalīšana.

Taču, ja kādam ir tiesiska interese atjaunot uzņēmumu, kas ir likvidēts brīvprātīgas likvidācijas procesā vai ar tiesas rīkojumu, to var izdarīt divu gadu laikā pēc likvidācijas, iesniedzot tiesā attiecīgu pieteikumu.

15 Kādas ir kreditoru tiesības pēc maksātnespējas procedūras izbeigšanas?

Maksātnespēja: ja maksātnespējas rīkojums tiek anulēts un kreditori tam ir piekrituši, nesāņemot pilnu samaksu, šādiem kreditoriem ir tiesības pieprasīt attiecīgās summas pēc rīkojuma anulēšanas.

Likvidācija: ja likvidācijas rīkojums tiek anulēts un kreditori tam ir piekrituši, nesāņemot pilnu samaksu, šādiem kreditoriem ir tiesības pieprasīt attiecīgās summas pēc rīkojuma anulēšanas.

Ja kādam ir tiesiska interese atjaunot uzņēmumu, kas ir likvidēts brīvprātīgas likvidācijas procesā vai ar tiesas rīkojumu, to var izdarīt divu gadu laikā pēc likvidācijas, iesniedzot tiesā attiecīgu pieteikumu.

16 Kurš sedz maksātnespējas procedūrā radušās izmaksas un izdevumus?

Maksātnespēja: izdevumus par maksātnespējas rīkojuma izdošanu sedz kreditors, kurš iesniedz pieteikumu par rīkojuma izdošanu. Oficiālajam saņēmējam maksājāmā summa ir EUR 500. Maksātnespējas procesā radušos izdevumus sedz no maksātnespējīgā parādnieka mantas.

Likvidācija: izdevumus par likvidācijas rīkojuma izdošanu sedz kreditors, kurš iesniedz pieteikumu par rīkojuma izdošanu. Oficiālajam saņēmējam maksājāmā summa ir EUR 500. Izdevumus, kas radušies likvidācijas procesā un uzņēmuma īpašuma likvidācijas un sadalīšanas laikā, sedz no likvidējamā uzņēmuma mantas.

Izdevumi par dokumentu iesniegšanu oficiālajam saņēmējam un to reģistrēšanu saistībā ar brīvprātīgas likvidācijas procesu ir aptuveni 440 EUR.

Izdevumus, kas radušies likvidācijas procesā un uzņēmuma īpašuma likvidācijas un sadalīšanas laikā, sedz no likvidējamā uzņēmuma mantas.

17 Kādi noteikumi reglamentē kreditoru kopumam kaitējošu juridisku aktu spēkā neesību, atzīšanu par spēkā neesošiem vai neizpildāmību?

Maksātnespēja: saskaņā ar īpašiem noteikumiem, ko piemēro maksātnespējas procesam, administratoram ir jālūg tiešai atgūt īpašumu kreditoru interesēs. Galvenie noteikumi ir aprakstīti turpmāk.

A. Krāpnieciska nodošana (*dólia metavivasi*)

Ja administratoram vai likvidatoram ir pierādījumi par to, ka uzņēmuma vai fiziskas personas īpašums ir nodots citai personai, neņemot vērā tā reālo vērtību vai ievērojami samazinot to, viņš var vērsties tiesā ar lūgumu atcelt krāpniecisko nodošanu vai rīcību.

Lai šo noteikumu varētu piemērot, nodošanai ir jābūt notikušai: a) trīs gadu laikā pirms maksātnespējas procesa sākšanas, ja vien tas nav darīts labā ticībā un apmaiņā pret atbildību, vai b) desmit gadu laikā pirms maksātnespējas procesa sākšanas dienas, ja nodošanas brīdī attiecīgā fiziskā persona nav spējusi atmaksāt savus parādus, nenododot attiecīgo īpašumu. Likvidējama uzņēmuma gadījumā rīcību uzskata par krāpniecisku, ja tā notikusi sešu mēnešu laikā pirms likvidācijas procesa sākšanas, kas ir datums, kurā iesniegts likvidācijas procesa pieteikums.

B. Krāpnieciska priekšrocība (*dólia protimisi*)

Ja administratoram vai likvidatoram ir pierādījumi par to, ka kreditors ir guvis priekšrocību, viņš var vērsties tiesā ar lūgumu anulēt šādu priekšrocību.

Likvidācija: saskaņā ar īpašiem noteikumiem, ko piemēro likvidācijas procesam, likvidatoram ir jālūg tiešai atgūt īpašumu kreditoru interesēs. Galvenie noteikumi ir aprakstīti turpmāk.

A. Krāpnieciska nodošana

Ja administratoram vai likvidatoram ir pierādījumi par to, ka uzņēmuma vai fiziskas personas īpašums ir nodots citai personai, neņemot vērā tā reālo vērtību vai ievērojami samazinot to, viņš var vērsties tiesā ar lūgumu atcelt krāpniecisko nodošanu vai rīcību.

Lai šo noteikumu varētu piemērot, nodošanai ir jābūt notikušai: a) trīs gadu laikā pirms maksātnespējas procesa sākšanas, ja vien tas nav darīts labā ticībā un apmaiņā pret atbildību, vai b) desmit gadu laikā pirms maksātnespējas procesa sākšanas dienas, ja nodošanas brīdī attiecīgā fiziskā persona nav spējusi atmaksāt savus parādus, nenododot attiecīgo īpašumu. Likvidējama uzņēmuma gadījumā rīcību uzskata par krāpniecisku, ja tā notikusi sešu mēnešu laikā pirms likvidācijas procesa sākšanas, kas ir datums, kurā iesniegts likvidācijas procesa pieteikums.

B. Krāpnieciska priekšrocība

Ja administratoram vai likvidatoram ir pierādījumi par to, ka kreditors ir guvis priekšrocību, viņš var vērsties tiesā ar lūgumu anulēt šādu priekšrocību.

Lapa atjaunināta: 13/05/2019

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Maksātnespēja - Luksemburga

1 Pret kādiem subjektiem var vērst maksātnespējas procedūru?

Luksemburgas Lielhercogistē pastāv astoņu veidu maksātnespējas procedūras.

Trīs no tām attiecas tikai uz komersantiem (fiziskām un juridiskām personām).

Bankrota procedūras, kas paredzēta Komerckodeksā (*Code de Commerce*), mērķis ir likvidēt tāda komersanta aktīvus, kuram iestājusies maksātnespēja un kredītspēja.

Vienošanās ar kreditoriem, lai novērstu bankrotu, kas paredzēta 1886. gada 14. aprīļa Likumā par vienošanos ar kreditoriem bankrota novēršanai (*loi du 14 avril 1886 concernant le concordat préventif de la faillite*), ir procedūra, kurā, ievērojot konkrētus nosacījumus, var iesaistīties parādnieki, kuri atbilst kritērijiem attiecībā uz bankrotu. Ja šāda vienošanās ietver aktīvu nodošanu, tās mērķis tāpat kā bankrota procedūrā ir likvidēt attiecīgā komersanta aktīvus. Tomēr šī procedūra atšķiras no bankrota procedūras tādā ziņā, ka komersants izvairās no bankrota procedūras sekām.

Administrēšanas procedūras, kura ir paredzēta Lielhercogistes 1935. gada 24. maija rīkojumā, ar ko nosaka administrēšanu (*arrêté grand-ducal du 24 mai 1935 instituant la gestion contrôlée*), mērķis ir reorganizēt to komersantu darbību, kuri to pieprasa. Tomēr šo procedūru var izmantot arī tad, ja komersanti vēlas, lai to aktīvi tiktu realizēti pēc iespējas labākā veidā.

Papildus šīm procedūrām Luksemburgas tiesību aktos (Komerckodeksa 593. pants un turpmākie panti) ir paredzēta procedūra, kurā komersantiem var atļaut maksājumu apturēšanu konkrētos apstākļos.

Ceturtajā procedūrā var iesaistīties tikai fiziskas personas, kuras nav komersanti; tā ir pārmērīgu parādsaistību procedūra, kas paredzēta 2013. gada 8. janvāra Likumā par pārmērīgām parādsaistībām (*loi du 8 janvier 2013 sur le surendettement*) un kuras mērķis ir sniegt pieteikuma iesniedzējiem iespēju uzlabot to finanšu stāvokli, izstrādājot parādu atmaksāšanas plānu.

Pastāv arī maksātnespējas procedūras, kas īpaši paredzētas notāriem, kredītiestādēm, apdrošināšanas sabiedrībām un kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem (tā kā šīs procedūras ir īpaši saistītas ar konkrētu profesionālo kategoriju vai darījumdarbības nozari, tās nav aprakstītas šajā faktu lapā).

2 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var sākt maksātnespējas procedūru?

1. Bankrots

Bankrota procedūru ierosina parādnieks, kas iesniedz bankrota procedūras pieteikumu, viens vai vairāki kreditori, kas pieprasa parādnieka bankrota procedūru, vai tiesa.

Komersantiem bankrota procedūras pieteikums jāiesniedz tās rajona tiesas (*tribunal d'arrondissement*) kancelejā, kas atbild par komercietām komersanta domicila vai juridiskās adreses vietā. Tas jāizdara viena mēneša laikā no dienas, kad ir izpildīti bankrota nosacījumi.

Ja viens vai vairāki parādnieka kreditori izlemj iesniegt pieteikumu par komersanta pasludināšanu par bankrotējušu, tiem jāvēršas pie tiesu izpildītāja, kurš ar izpildrakstu uzdod komersantam astoņu dienu laikā (izpildraksts ar noteiktu datumu) ierasties par komercietām atbildīgajā rajona tiesā, lai varētu pieņemt lēmumu par bankrota procedūras pieteikumu pēc būtības.

Bankrota procedūru var ierosināt arī tiesa, pamatojoties uz tai pieejamo informāciju. Šādā gadījumā tiesai ar kancelejas starpniecību jāizsauc uz tiesu bankrotējušais parādnieks, lai izskaidrotu viņa situāciju tiesai, kas jautājumu izskata koleģiāli.

Pirms komersantu pasludina par bankrotējušu, par komercietām atbildīgajai rajona tiesai (turpmāk "komercietas" — *tribunal de commerce*) jāpārbauda, vai attiecīgā persona vai uzņēmums atbilst šādiem trīs nosacījumiem:

komersanta statuss — fiziska persona, kura savas ierastās (pamata vai papildu) profesijas ietvaros veic darbības, kas tiesību aktos dēvētas par komerciālām darbībām (piemēram, darbības, kas uzskaitītas Komerckodeksa 2. pantā), vai fiziska persona, kura ir reģistrēta vienā no formām, kas paredzētas grozītajā 1915. gada 10. augusta Likumā par komercuzņēmumiem (*loi modifiée du 10 août 1915 concernant les sociétés commerciales*) (piemēram, *société anonyme* (akciju sabiedrība), *société à responsabilité limitée* (privāta akciju sabiedrība), kooperatīvs utt.;

maksājumu izbeigšana — tas nozīmē, ka neapstrīdami parādi, kuriem iestājies samaksas termiņš (piemēram, algas, sociālā nodrošinājuma iemaksas u. c.), nav samaksāti, turklāt pastāv terminētie vai iespējamie parādi un dabiskās saistības, kas ir nepietiekamas, un kredīspējas zaudēšana — komersants vairs nevar saņemt kredītus no bankām, piegādātājiem vai kreditoriem.

Lai gan atteikšanās vai nespēja samaksāt atsevišķu parādu (neatkarīgi no tā, cik liela ir tā summa), kas ir neapstrīdams un kam ir iestājies samaksas termiņš, principā ir pietiekams iemesls, lai konstatētu maksājumu izbeigšanu, vienkārša naudas plūsmas problēma nenozīmē, ka pastāv bankrota stāvoklis, ja vien komersants var saņemt kredītu, kas vajadzīgs tirdzniecības turpināšanai un saistību izpildei.

2. Vienošanās ar kreditoriem, lai novērstu bankrotu

Vienošanās ar kreditoriem, lai novērstu bankrotu, ir paredzēta "neveiksmīgiem parādniekiem, kuri rīkojas labticīgi". Šīs iezīmes novērtē tiesa, pamatojoties uz konkrētā gadījuma apstākļiem.

Iesniedzot pieteikumu, komercietas ieceļ vienu no saviem tiesnešiem pieteikuma iesniedzēja situācijas izvērtēšanai un ziņojuma sagatavošanai.

Pamatojoties uz minēto ziņojumu, tiesa var piekrist un var nepiekrist termiņa pagarinājuma piešķiršanai komersantam, lai tas varētu iesniegt kreditoriem vienošanās priekšlikumus.

3. Administrēšana

Parādniekiem ir jāiesniedz pamatots pieteikums tā rajona komercietas, kurā atrodas viņu galvenā darbūdarbības vieta vai — uzņēmuma gadījumā — juridiskā adrese.

Komersanti var pieteikties administrēšanas procesam tikai tad, ja tiem ir iestājies kredītnespēja vai tie nevar izpildīt visas savas saistības. Turklāt pieteikumā jābūt prasībai vai nu reorganizēt parādnieka darbūdarbību, vai arī realizēt viņa aktīvus pēc iespējas labākā veidā. Visbeidzot, judikatūra nosaka, ka parādniekiem ir jārīkojas labticīgi. Šajā saistībā tiesa var brīvi novērtēt, vai, ņemot vērā konkrētā gadījuma faktus un apstākļus, komersants ir rīkojies labticīgi, kā nepieciešams, lai varētu izmantot šo procedūru.

4. Pārmērīgas parādsaistības

Fizisku personu pārmērīgas parādsaistības raksturo kā situāciju, kad parādnieks, kura domicils ir Luksemburgas Lielhercogistē, acīmredzami nespēj samaksāt savus ar profesionālo darbību nesaistītus parādus, kas ir maksājami un kam iestājies samaksas termiņš, un izpildīt savas saistības, ko viņš uzņēmis, lai solidāri garantētu vai samaksātu individuālā komersanta vai uzņēmuma parādu, ja viņš faktiski vai pēc likuma ir bijis attiecīgā uzņēmuma direktors.

Kolektīvajai parādu atmaksas procedūrai ir šādi trīs posmi:

norēķinu vienošanās posms, kas norisinās Pārmērīgu parādsaistību mediācijas komisijā (*Commission de médiation en matière de surendettement*); tiesas uzraudzītas reorganizācijas posms, kas norisinās mirtiesā (*juge de paix*) pēc parādnieka, kuram ir pārmērīgas parādsaistības, domicila; individuālās sanācijas posms, zināms arī kā "personīgais bankrots" (*faillite civile*), kas norisinās mirtiesā pēc parādnieka, kuram ir pārmērīgas parādsaistības, domicila.

Būtu jānorāda, ka individuālās sanācijas posmu, kas ir pakārtots abiem pārējiem kolektīvās parādu atmaksas procedūras posmiem, var ierosināt tikai tad, ja parādnieks, kam ir pārmērīgas kredītsaistības, ir neatgriezeniski apdraudētā situācijā, ko raksturo kā situāciju, kurā parādnieks nevar īstenot:

norēķinu vienošanās plāna pasākumus vai

pasākumus, ko ierosinājusi Mediācijas komisija norēķinu vienošanās ietvaros, un

pasākumus, kas noteikti tiesas uzraudzītas reorganizācijas procedūrā.

Būtu arī jānorāda, ka norēķinu vienošanās procedūras pieteikumi jānosūta Mediācijas komisijas priekšsēdētājam.

Norēķinu vienošanās procedūras pieteikuma veidlapu var lejupielādēt šādā adresē: <https://justice.public.lu/fr/creances/surendettement.html>.

Turklāt parādnieka, kuram ir pārmērīgas saistības, kreditoriem ir jāiesniedz savi prasījumi Pārmērīgu parādsaistību informācijas un konsultāciju dienestā (*Service d'information et de conseil en matière de surendettement*). Veidlapu prasījumu iesniegšanai var lejupielādēt šādā adresē: <https://justice.public.lu/fr/creances/surendettement.html>.

3 Kādi aktīvi ietilpst maksātnespējīgā parādnieka mantā? Kā rīkojas ar aktīviem, ko parādnieks iegūst vai kas pāriet parādnieka īpašumā pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

1. Bankrots

Kad ir izdots bankrota rīkojums, bankrotējušajiem parādniekiem automātiski tiek liegtas tiesības administrēt jebkurus savus aktīvus, pat tos, kas var pāriet bankrotējušā parādnieka īpašumā pēc bankrota rīkojuma izdošanas.

Šāda tiesību zaudēšana attiecas uz visiem bankrotējušā parādnieka kustamajiem un nekustamajiem aktīviem. Šā mehānisma mērķis ir aizsargāt kreditoru kopuma intereses.

Vispārīgi runājot, pilnvarotā persona dodas pie bankrotējušā parādnieka, lai veiktu tā telpās esošo aktīvu uzskaiti. Šajā saistībā pilnvarotajai personai ir jānošķir aktīvi, kas pilnībā pieder bankrotējušajam parādniekam, un aktīvi, attiecībā uz kuriem trešās personas var izvirzīt dažādas īpašumtiesības.

Realizējot kustamos un nekustamos aktīvus, pilnvarotā persona nodrošina, ka visi bankrotējušā parādnieka aktīvi tiek pārdoti, ievērojot kreditoru kopuma intereses. Lai varētu pārdot šādus aktīvus, pilnvarotajai personai ir jāsaņem atļauja no tiesas. Kustamie un nekustamie aktīvi ir jāpārdod, kā noteikts Komerckodeksā. Ieņēmumi jānogulda bankas kontā, kas atvērts maksātnespējas procedūras vajadzībām.

2. Pārmērīgas parādsaistības

Tiesa noorganizē parādnieka finanšu un sociālā stāvokļa novērtēšanu, lai pārbaudītu prasījumus un aktīvu un saistību vērtību.

Kad tiesa ir nolēmusi sākt individuālās sanācijas procedūru un noteikusi, ka ir likvidējami aktīvi, tā sāk parādnieka aktīvu likvidāciju.

Tiesa lemj par visiem apstrīdētajiem prasījumiem un izdod rīkojumu veikt parādnieka personīgo aktīvu likvidāciju. Nelikvidē tikai aprīkojumu, kas vajadzīgs ikdienas darbībām, un ar profesionālo darbību nesaistītus aktīvus, kas ir būtiski profesionālās darbības veikšanai. Parādniekam, kam ir pārmērīgas parādsaistības, piederošos aktīvus likvidē individuālās sanācības procedūrā saskaņā ar likuma mērķi, proti, uzlabot parādnieka finanšu stāvokli, ļaujot viņam un viņa māsai saimniecībai dzīvot cilvēka cienīgu dzīvi.

Parādnieka tiesības un prasības saistībā ar viņa aktīviem visā likvidācijas procesā īsteno tiesas iecelts likvidators.

Likvidatoram ir seši mēneši laika parādnieka aktīvu pārdošanai pēc savstarpējas vienošanās vai piespiedu pārdošanas organizēšanai.

Individuālās sanācības procedūras sekas:

ja likvidācijā gūtie ieņēmumi ir pietiekami, lai izpildītu saistības pret kreditoriem, tiesa izdod rīkojumu slēgt procedūru;

ja likvidācijā gūtie ieņēmumi ir nepietiekami, lai izpildītu saistības pret kreditoriem, tiesa izdod rīkojumu slēgt procedūru aktīvu nepietiekamības dēļ;

ja parādniekam ir tikai aprīkojums, kas vajadzīgs ikdienas darbībām, un ar profesionālo darbību nesaistīti aktīvi, kas ir būtiski profesionālās darbības veikšanai, tiesa izdod rīkojumu slēgt procedūru aktīvu nepietiekamības dēļ;

ja aktīviem nav tirgus vērtības vai to pārdošanas izmaksas būtu nesamērīgas attiecībā pret to tirgus vērtību, tiesa izdod rīkojumu slēgt procedūru aktīvu nepietiekamības dēļ.

Slēdzot procedūru aktīvu nepietiekamības dēļ, tiek atcelti visi parādnieka ar profesionālo darbību nesaistītie parādi.

Tomēr netiek atcelti šādi ar parādnieka ar profesionālo darbību nesaistītie parādi:

parādi, ko parādnieka vietā samaksājis galvotājs vai saistību kopuzņēmējs;

parādi, kas minēti likuma 46. pantā, t. i., uzturīdzekļu parādu kārtējie maksājumi un naudas summas, kas piešķirtas vardarbīgās darbībās cietušajiem par viņiem nodarītiem miesas bojājumiem.

Tomēr parādas, kas minēti likuma 46. pantā, var atcelt, ja attiecīgais kreditors ir piekritis atbrīvošanai no attiecīgajiem parādiem, to samaksas termiņa pārceļšanai vai to atceļšanai.

4 Kādas ir parādnieka pilnvaras un kādas - maksātnespējas administratora pilnvaras?

1. Bankrots

Kad ir izdots bankrota rīkojums, bankrotējušajiem parādniekiem automātiski tiek liegtas tiesības administrēt jebkurus savus aktīvus, pat tos, kas var pāriet bankrotējušā parādnieka īpašumā.

Saskaņā ar minēto rīkojumu parādnieka aktīvu administrēšana tiek uzdots pilnvarotajai personai.

Ja bankrotējušais parādnieks ir juridiska persona, viņa kā maksātnespējīgā parādnieka mantu veido visi uzņēmuma aktīvi un saistības, izņemot tiesības, kādas var būt partneriem to statusā.

Pilnvarotās personas izvēlas no to personu vidus, kuras var piedāvāt vislabākās garantijas no pārvaldības intelīgences un precizitātes viedokļa.

Praksē par komercietām atbildīgās rajona tiesas tiesneši izvēlas pilnvarotās personas no advokātu vidus. Tomēr tiesa var arī iecelt notārus vai grāmatvežus /revidentus, ja tas ir vajadzīgs bankrotējušā parādnieka interesēs.

Kā visās procedūrās, kurās iesaistīti komersanti, komercietas ir jurisdikcija attiecībā uz bankrotu.

Tāpēc komercietas ir tā, kas izdod bankrota rīkojumu, nosaka maksājumu izbeigšanas datumu, ieceļ dažādos dalībniekus (oficiālo maksātnespējas administratoru, pilnvaroto personu), nosaka datumu, līdz kuram jāiesniedz prasījumi, un datumu, līdz kuram jāsaņem prasījumu pārbaudes ziņojums, un izdod rīkojumu slēgt bankrota procedūru.

Aktīvu administrēšanu uzdots tiesas ieceltai pilnvarotai personai, kura atbild par parādnieka aktīvu realizāciju un ieņēmumu sadalīšanu starp dažādajiem kreditoriem, saskaņā ar noteikumiem par priekšrocību prasījumiem un maksājumiem par īpašumu.

Oficiālais maksātnespējas administrators atbild par bankrota darbību, pārvaldības un likvidācijas uzraudzību. Tiesas sēdē viņš ziņo par visiem strīdiem, kas var būt radušies, un izdod īstenojamus pasākumus, kas vajadzīgi maksātnespējīgā parādnieka mantas aizsargāšanai un saglabāšanai. Oficiālais maksātnespējas administrators arī vada visas bankrotējušā parādnieka kreditoru sanāksmes.

Kad ir izdots bankrota rīkojums, bankrotējušajiem komersantiem tiek liegtas tiesības administrēt savus aktīvus, un tie vairs nevar veikt nekādus maksājumus vai veikt jebkādas darījumus vai citas darbības saistībā ar saviem aktīviem.

2. Pārmērīgas parādsaistības

Attiecībā uz parādnieka saistībām un kolektīvās parādu atmaksas procedūras sākšanas ietekmi uz parādnieka aktīviem būtu jānorāda, ka parādniekam ir labas uzvedības pienākums.

Labas uzvedības periodā parādniekam

jāsadarbojas ar procedūrā iesaistītajām iestādēm un struktūrām, piekrītot jebkurā brīdī sniegt jebkādu informāciju par saviem aktīviem, ienākumiem un parādiem un par jebkurām sava stāvokļa izmaiņām;

jāstrādā algots darbs atbilstoši savām spējām, ciktāl tas ir iespējams;

jārūpējas, lai viņa maksātnespējas situācija nepasliktinātos, un apzinīgi jārīkojas, lai samazinātu savus parādas;

jāvairās dot priekšroku konkrētam kreditoram, izņemot uzturīdzekļu saņēmējus, kam tiek veikti kārtējie maksājumi, namīpašniekus, kam tiek veikti kārtējie trīs maksājumi par mājokli, kurš atbilst parādnieka pamatvajadzībām, cilvēka cienīgai dzīvei būtisku preču un pakalpojumu piegādātājus un kreditorus, kam tiek veikti kārtējie maksājumi, kurus uzdots samaksāt kā kompensāciju par vardarbīgās darbībās nodarītiem miesas bojājumiem;

jāizpilda saistības, ko viņš uzņēmis procedūrā.

Procedūrā ir iesaistītas **divu veidu struktūras** atkarībā no tā, vai norisinās procedūras **vienošanās vai tiesas posms**.

Norēķinu vienošanās posms norisinās Mediācijas komisijā. Mediācijas komisijas locekļus ieceļ ministrs. Komisijai ir priekšsēdētājs un sekretārs, un tā rīko sanāksmes vismaz reizi ceturksnī. Lai varētu vērsties Mediācijas komisijā, pieteikuma iesniedzējiem papildus citiem dokumentiem ir jāiesniedz izziņa par sodāmību. Locekļiem pēc viņu iecelšanas ir juridisks pienākums informēt ministru par visiem pret viņiem uzsāktajiem kriminālprocesiem vai viņus notiesājošiem spriedumiem, lai viņus varētu nomainīt. Mediācijas komisijas locekļi saņem pabalstu 10 EUR apmērā par katru sanākumu, un tās priekšsēdētājs saņem pabalstu 20 EUR apmērā par katru sanākumu.

Mediācijas komisija jo īpaši lemj par to, vai apstiprināt procedūras pieteikumus un vai iesniegtie prasījumi ir pieņemami. Tā arī apstiprina vai groza norēķinu vienošanās plānu projektus, ko tai iesniedz pēc Pārmērīgu parādsaistību informācijas un konsultāciju dienesta (turpmāk — "dienests") veiktās izmeklēšanas.

Ja sešu mēnešu laikā no brīža, kad komisija piekritusi procedūrai, ieinteresētās personas neapstiprina ierosināto plānu, komisija sagatavo ziņojumu, kurā norāda, ka norēķinu vienošanās procedūra beigusies bez rezultāta. Divu mēnešu laikā no dienas, kad minētais ziņojums publicēts reģistrā, parādnieks miertiesā pēc sava domicila var ierosināt tiesas uzraudzītas reorganizācijas procedūru. Ja parādnieks neiesniedz šādu pieteikumu norādītajā termiņā, viņš var ierosināt jaunu kolektīvās parādu atmaksas procedūru tikai tad, kad ir pagājuši divi gadi no dienas, kad ziņojums publicēts reģistrā.

Ja tiek ierosināts **tiesas uzraudzītas reorganizācijas posms**, puses tiek izsauktas uz miertiesu, kas tām prasa iesniegt visus dokumentus vai informāciju, lai varētu noskaidrot parādnieka aktīvus un/vai saistības.

Pamatojoties uz iesniegto informāciju, tiesa sagatavo reorganizācijas plānu, kurā ietver pasākumus, kas ļauj parādniekam izpildīt viņa saistības.

Tiesas sagatavotais reorganizācijas plāns ir piemērojams ne ilgāk par septiņiem gadiem, un to var apturēt tikai dažos gadījumos (jo īpaši ja parādnieks nav izpildījis savas saistības saskaņā ar reorganizācijas plānu).

3. Administrēšana

Administrēšanas procedūrā parādnieku lēmumu pieņemšanas pilnvaras tiek atsavinātas par labu administratoriem, kuriem ir uzdots veikt aktīvu uzskaiti un sagatavot reorganizācijas plānu vai aktīvu realizācijas un sadales plānu. Parādniekiem ir arī aizliegts ar savu rīcību kavēt šajā procedūrā iecelto administratoru darbu.

4. Vienošanās ar kreditoriem

Vienošanās ar kreditoriem procedūrā parādnieks nevar pārdot vai ieķīlāt aktīvus vai uzņemties jebkādas saistības bez deleģētā tiesneša atļaujas. Deleģētais tiesnesis veic aktīvu uzskaiti un analizē uzņēmuma stāvokli, un vajadzības gadījumā viņš var saņemt ekspertu palīdzību.

5 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var izmantot ieskaitu?

Dažādās iepriekš minētās procedūras neizbeidz kreditoru priekšrocību prasījumus, izņemot vienošanās ar kreditoriem procedūru.

1. Vienošanās ar kreditoriem

Kreditori, kas gūst labumu no mantiskām garantijām un piedalās balsošanā, zaudē savu priekšrocību kreditora statusu (1886. gada 14. aprīļa likuma 10. pants).

2. Bankrots

"Attiecībā uz bankrotu saskaņā ar iedibināto judikatūru pēc bankrota rīkojuma izdošanas likumisks, tiesas uzdots ieskaits vai ieskaits pēc vienošanās vairs nav iespējams, pat ne starp iepriekš pastāvošiem prasījumiem, ja tiem līdz attiecīgajam brīdim nav piemītusi kāda no minētajām trīs iezīmēm, proti, likviditāte, maksājāmība vai aizstājāmība. Lai gan bankrota rīkojums šajā ziņā var liegt jebkādu likumisku ieskaitu, nevajadzētu secināt, ka tas notiek absolūti vai ar atpakaļejošu spēku. Bankrota rīkojums neskar **likumisko ieskaitu**, ja pirms bankrota procedūras ierosināšanas ir izpildīti attiecīgie nosacījumi. Apelācijas tiesa (*Cour d'appel*) ir nospriedusi ka "aizdomu periods neaizliedz šāda veida ieskaitu. Likumisks ieskaits ir iespējams, neraugoties uz maksājumu izbeigšanu. Tā nav parādnieka darbība, jo šāds ieskaits notiek, viņam to nezīnot; Komerckodeksa 445. pants uz neattiecas uz šo aspektu."

Attiecībā uz **tiesas uzdotu ieskaitu** — to nevar uzdot pēc kolektīvās procedūras ierosināšanas. Tomēr šādu ieskaitu var veikt aizdomu periodā, ja vien attiecīgais rīkojums ir kļuvis galīgs (nav pārsūdzams). Šādā gadījumā ieskaits var būt spēkā tikai no rīkojuma dienas.

Attiecībā uz **ieskaitu pēc vienošanās** — ir samērā skaidrs, ka to nevar veikt pēc kolektīvās procedūras ierosināšanas. Turklāt to nevar veikt aizdomu periodā, jo saskaņā ar Komerckodeksa 445. pantu to uzskata par netipisku norēķinu metodi, ko sankcionē spēkā neesība [1]."

Tomēr būtu jānorāda, ka 2005. gada 5. augusta Likumā par finanšu garantijām (*loi du 5 août 2005 sur les garanties financières*) ir paredzēti īpaši izņēmumi attiecībā uz iepriekš aprakstītajiem noteikumiem, piemēram, saistībā ar vienošanos par ieskaitu, ko puses var noslēgt maksātnespējas procedūras ierosināšanas dienā (vai pat vēlāk — skatīt 2005. gada 5. augusta Likuma par finanšu garantijām 18. pantu un turpmākos pantus).

3. Administrēšana

Attiecībā uz administrēšanu, vienošanos ar kreditoriem vai maksājumu apturēšanu ieskaitu nevar veikt pēc tam, kad parādnieki ir zaudējuši tiesības brīvi īstenot savas tiesības un rīkoties ar saviem aktīviem.

[1] "La compensation comme garantie d'une créance sur un débiteur en faillite", Pierre HURT, J. T., 2010. gads, 30. lpp.

6 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē spēkā esošus līgumus, kuros parādnieks ir līgumslēdzēja puse?

Viena no galvenajām problēmām, kas pilnvarotajām personām rodas pēc bankrota procedūras ierosināšanas, ir saistīta ar līgumiem, kas noslēgti, pirms izdots bankrota rīkojums. Izņemot darba līgumus, kuru darbība tiek automātiski izbeigta dienā, kad izdots bankrota rīkojums (Darba kodeksa (*Code du travail*) 121. pants), tradicionāli tiek uzskatīts, ka noslēgtie līgumi turpina būt spēkā, līdz to darbību izbeidz pilnvarotā persona.

Izlemjot, vai šādi līgumi būtu īslaicīgi jāpatur spēkā, pilnvarotajai personai ir jāizsver iesaistīto personu intereses. Ja līgumā ir ietvertas klauzulas, kas nosaka, ka līguma darbība tiek izbeigta, ja kādu no pusēm pasludina par bankrotējušu, būtu jāizlemj, vai pilnvarotā persona plāno apstrīdēt šādu klauzulu piemērojamību (paturot prātā, ka šo klauzulu spēkā esība ir diskutējama; piemēram, Beļģijā komercietelpu nomas kontekstā šādas klauzulas uzskata par spēkā neesošām).

Principā jebkurā gadījumā izvēle, vai šādu līgumu darbību izbeigt vai turpināt, ir vienīgi pilnvarotās personas ziņā. Ja otra līgumslēdzēja puse to apstrīd, atsaukdams uz līguma darbības automātisku izbeigšanu bankrota dēļ, pastāv varbūtība, ka pret pilnvaroto personu tiks ierosināta tiesvedība, kuras iznākums ir neskaidrs, un ka radīsies jaunas izmaksas saistībā ar maksātnespējīgā parādnieka mantu [1].

[1] Avoti: "Les procédures collectives au Luxembourg", Yvette HAMILIUS un Brice HELLINCKX (3. nodaļas autori), Editions Larcier, 2014. gads, 86. lpp.

7 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē procedūras, ko sākuši individuāli kreditori (izņemot tiesvedībā esošas lietas)?

1. Vienošanās ar kreditoriem, bankrota, maksājumu apturēšanas un administrēšanas procedūras

Vienošanās ar kreditoriem, bankrota, maksājumu apturēšanas un administrēšanas procedūrās izpildes pasākumus pret komersantiem un to aktīviem aptur.

Tomēr neviena no Lielhercogistē piemērojamām tiesību normām neliedz kreditoriem veikt pasākumus, kuru mērķis ir saglabāt sava parādnieka aktīvus.

Visās minētajās procedūrās parādnieki vairs nevar brīvi rīkoties ar saviem aktīviem. "No bankrota rīkojuma izdošanas līdz procedūras slēgšanai nav likumīgi iespējams ierosināt tiesvedību tikai pret bankrotējušo parādnieku saistībā ar aktīviem, kas ir daļa no viņa kā maksātnespējīgā parādnieka mantas" (*Lux* . 1935. gada 12. janvāris, 14. rindkopa, 27. lpp.). "Kreditori, kam nav nodrošinājuma, un kreditori, kam ir vispārējs priekšrocību prasījums, bankrota procedūras laikā nevar prasīt rīkojuma izdošanu pret bankrotējušo parādnieku un pat ne pret pilnvaroto personu, un vienīgais veids, kā viņi var rīkoties, ir iesniegt prasījumu vai celt prasību par viņu prasījuma atzīšanu" (*Cass.* 1997. gada 13. novembris, 3030. rindkopa, 265. lpp.).

Tomēr konkrētos gadījumos var veikt atsavināšanas darbības ar komercietes deleģētās personas atbalstu (attiecinā uz maksājumu apturēšanu vai administrēšanu).

Turklāt no bankrota rīkojuma izdošanas brīža parādi, kuru samaksas termiņš nav iestājies, kļūst par maksājamiem parādiem, un tiek pārtraukta procentu piemērošana.

2. Pārmērīgas parādsaistības

Attiecībā uz kolektīvo parādu atmaksu Mediācijas komisijas lēmums apstiprināt parādnieka pieteikumu automātiski aptur jebkādas izpildes pasākumus pret parādnieka aktīviem, izņemot pasākumus, kas saistīti ar uzturēšanas pienākumiem, kā arī pārtrauc procentu piemērošanu un parādus, kuru samaksas termiņš nav iestājies, padara par maksājamiem parādiem.

Ja norēķinu vienošanās posms beidzas bez rezultāta, mierties, kurā tiks izskatīts attiecīgais posms, var apturēt jebkādas izpildes pasākumus atbilstoši iepriekš izklāstītajiem nosacījumiem.

8 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē tādu procedūru turpināšanu, kas ir tiesvedībā maksātnespējas procedūras sākšanas brīdī?

Tiesvedību, kas jau norisinās, kad tiek ierosināta maksātnespējas procedūra, var likumīgi turpināt pilnvarotā persona, kas rīkojas šādā statusā. Tomēr pieteikuma iesniedzējiem šādos gadījumos ir jālegalizē procedūra, piesaistot pilnvaroto personu, kurai ir ekskluzīvas pilnvaras likumīgi pārstāvēt bankrotējušo parādnieku.

Ja lieta kļūst parādniekam nelabvēlīga, kreditori, kuri ierosinājuši procedūru pirms bankrota, saņem nodrošinājumu, ko viņi var izmantot likvidācijā. Tomēr šādu nodrošinājumu nevar likt samaksāt piespiedu kārtā, jo bankrota rīkojuma rezultātā parādniekam tiek atņemtas tiesības administrēt jebkādas aktīvus.

9 Kādas galvenās iezīmes raksturo kreditoru dalību maksātnespējas procedūrā?

1. Bankrots

Paziņojumu par bankrotu publicējot vienā vai vairākos laikrakstos, ko izdod Luksemburgā, kreditori tiek informēti, ka to parādnieks ir bankrotējis. Tad kreditoriem ir jāiesniedz savi prasījumi kopā ar saviem nodrošinājumiem par komercietām atbildīgās rajona tiesas kancelejā, bankrota rīkojumā noteiktajā termiņā. Tiesas lietvedis reģistrē prasījumus un izsniedz kvīti.

Prasījumu deklarācijas ir jāparaksta, un tajās jānorāda kreditoru uzvārdi, priekšvārdi, profesijas un adreses, kā arī prasījuma summa, prasījuma iesniegšanas iemesli, kā arī visas ar prasījumu saistītās garantijas vai nodrošinājumi. Tad dažādie iesniegtie prasījumi tiek pārbaudīti pilnvarotās personas, bankrotējušā parādnieka un oficiālā maksātnespējas administratora klātbūtnē.

Šajā procedūrā, ja ir kādi strīdi, kreditorus var izsaukt uz tiesu, lai viņi pretējo pušu nopratināšanā izskaidrotu sīkāk savu prasījumu un tā būtību vai precīzu summu.

Ja pilnvarotā persona ir spējusi apzināt aktīvus, ko var sadalīt starp kreditoriem, tā uzaicina kreditorus uz kopsavilkuma sanākumi, kuras laikā kreditori var izteikt savu viedokli par sadales plānu.

Ja aktīvi ir nepietiekami, izdod rīkojumu slēgt bankrota procedūru.

Ja pilnvarotā persona neizpilda savus pienākumus par labu kreditoriem, kreditori var nosūtīt sūdzības oficiālajam maksātnespējas administratoram, kurš, ja nepieciešams, var nomainīt pilnvaroto personu.

2. Administrēšana

Administrēšanas procedūrā administratoriem sīki jāinformē kreditori par reorganizācijas vai aktīvu realizācijas plānu.

Šādā gadījumā kreditorus var uzaicināt izteikt piezīmes. Kreditoriem 15 dienu laikā no viņu informēšanas jāpaziņo reģistram, vai viņi piekrīt plānam vai iebilst pret to, un plānu nevar īstenot, ja vien to neapstiprina vairāk nekā puse kreditoru, kuru prasījumi veido vairāk nekā pusi no saistībām.

3. Vienošanās ar kreditoriem

Vienošanās ar kreditoriem procedūrā sasauc kreditoru sanākumi, lai viņi varētu apspriest deleģētā tiesneša ierosinātos vienošanās priekšlikumus. Tāpēc kreditoriem ir jāpaziņo savi prasījumi un arī jānorāda, vai viņi piekrīt vienošanās priekšlikumiem.

Tad kreditori var arī iesniegt piezīmes vienošanās apstiprināšanas sēdē. Viņi var arī pārsūdzēt vienošanās apstiprināšanas rīkojumu, ja viņi nav bijuši uzaicināti uz kreditoru sanākumi vai ir balsājuši pret vienošanās priekšlikumiem.

4. Pārmērīgas parādsaistības

Pirmajā instancē norēķinu vienošanās posmā kreditoriem jāiesniedz savi prasījumi Pārmērīgu parādsaistību informācijas un konsultāciju dienestam. Tad kreditori var aktīvi piedalīties norēķinu vienošanās plāna pieņemšanā, ko veic dienests.

Pārmērīgu parādsaistību informācijas un konsultāciju dienests tad sasauc kreditorus un izklāsta norēķinu vienošanās plānā ietvertos priekšlikumus. Vismaz 60 % kreditoru, kuru prasījumi veido 60 % visa prasījumu kopuma, tad ir jānorāda, ka viņi piekrīt norēķinu vienošanās plānam, lai to varētu uzskatīt par apstiprinātu. Ja kreditori nesniedz atbildi, uzskata, ka viņi piekrīt.

10 Kādā veidā maksātnespējas administrators drīkst izmantot vai atsavināt parādnieka mantā ietilpstošus aktīvus?

Bankrota procedūrā pilnvarotās personas pārstāv gan bankrotējušo personu, gan viņas kreditoru kopumu. Šādā divkāršā statusā pilnvarotās personas ne tikai ir atbildīgas par bankrotējušās personas aktīvu administrēšanu, bet ir arī pilnvarotas kā prasītāji vai atbildētāji uzraudzīt visas prasības, kurās ir prasīts saglabāt aktīvus, kas jāizmanto kā nodrošinājums kreditoriem, un arī atgūt vai palielināt šādus aktīvus kreditoru kopīgās interesēs (Apelācijas tiesa, 1880. gada 2. jūlijs, 2. rindkopa, 49. lpp.).

Pilnvarotā persona var ierosināt jebkādas prasības attiecībā uz kreditoru kopējo nodrošinājumu, kas sastāv no bankrotējušā parādnieka aktīviem, t. i., prasības par minēto aktīvu atgūšanu, aizsardzību vai likvidāciju (Apelācijas tiesa, 2015. gada 25. februāris. 37. rindkopa, 483. lpp.).

Attiecībā uz noslēgtiem līgumiem pēc bankrota rīkojuma izdošanas pilnvarotajai personai ir jāizlemj, vai to darbība būtu jāizbeidz, vai arī — ja ar tiem var tikt atbrīvoti aktīvi — būtu labāk, ja tie turpinātu būt spēkā, lai vēlāk izpildītu bankrotējušā parādnieka saistības.

11 Kādi prasījumi jāizvirza pret maksātnespējīgā parādnieka mantu un kādas darbības tiek veiktas ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Visiem kreditoriem jāpaziņo savi prasījumi neatkarīgi no prasījuma veida un no tā, vai kreditoriem ir priekšrocību prasījums. Tomēr izņēmums šajā procedūrā ir prasījumi, kas izriet no īpašuma, t. i., prasījumi, kas tiek izvirzīti vēlāk un bankrota procedūras interesēs (piemēram, par pilnvarotās personas izmaksām, nomas maksu, kas jāmaksā pēc bankrota rīkojuma izdošanas, u. c.).

Prasījumus, kas celti saistībā ar īpašumu pēc maksātnespējas procedūras ierosināšanas un ir bankrota administrēšanas vai konkrētu bankrotējušā uzņēmuma darbību turpināšanas rezultāts, izpilda pirms pārējo aktīvu sadalīšanas starp kreditoru kopumu. Tāpēc prasījumus, kas celti saistībā ar īpašumu, visos gadījumos izpilda pirms citu kreditoru prasījumiem.

12 Kādi noteikumi reglamentē prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un atzīšanu?

1. Bankrots

Bankrota procedūrā bankrota rīkojumu publicē dažādos veidos (presē, reģistrējot komercietās), lai informētu par situāciju bankrotējušā parādnieka kreditorus, kuri tad var pieteikties (Komerckodeksa 472. pants).

Tad kreditoriem jāiesniedz komercietās kancelejā savs prasījums kopā ar pamatojošiem dokumentiem (Komerckodeksa 496. pants).

Veidlapa, ko kreditori var izmantot prasījuma deklarācijas iesniegšanai, ir pieejama tiešsaistē <https://justice.public.lu/fr/creances/declaration-creance.html>.

Prasījumus pārbauda pilnvarotā persona, kura atbild par likvidāciju un kura prasījumus var apstrīdēt (Komerckodeksa 500. pants).

Katru iesniegto prasījumu, kas tiek apstrīdēts, nodod tiesai.

Tomēr, ja ir jebkādi strīdi, kas, ņemot vērā to priekšmetu, nav par komercietām atbildīgās rajona tiesas kompetencē, tos nodod kompetentajai tiesai, kas pieņem lēmumu pēc būtības. Šādus prasījumus nodod arī par komercietām atbildīgajai rajona tiesai, lai tā izdotu rīkojumu saskaņā ar 504. pantu, nosakot summas, kādas attiecīgie kreditori par tiem var pieprasīt vienošanās apspriežu kontekstā (502. pants).

2. Vienošanās ar kreditoriem

Vienošanās ar kreditoriem procedūrā parādniekam, kurš iesniedz pieteikumu par vienošanos, pieteikumā ir jānorāda kreditoru identitāte un adreses un to prasījumu summas (1886. gada 14. aprīļa likuma 3. pants).

Kreditorus informē, nosūtot viņiem ierakstītu vēstuli (1886. gada 14. aprīļa likuma 8. pants), kurā viņus uzaicina piedalīties vienošanās sanāksmē.

Uzaicinājumu arī publicē presē.

Vienošanās sanāksmē kreditori paziņo savu prasījumu summas.

Kā norādīts iepriekš, kreditori, kuru prasījumi ir nodrošināti ar mantiskām garantijām un piedalās balsošanā, zaudē savu priekšrocību kreditora statusu (1886. gada 14. aprīļa likuma 10. pants).

3. Maksājumu apturēšana

Maksājumu apturēšanas procedūrā parādniekam ir arī jāiesniedz kreditoru saraksts, kurā norādīti kreditoru vārdi, viņu prasījumu summas un viņu adreses. Kreditorus uzaicina uz sanāksmi, nosūtīt viņiem ierakstītu vēstuli (Komerckodeksa 596. pants) un publicējot paziņojumu presē. Sanāksmes laikā kreditoriem ir jāpaziņo savu prasījumu summas (Komerckodeksa 597. pants).

4. Administrēšana

Administrēšanas procedūrā nav atsevišķas prasījumu iesniegšanas un apstiprināšanas procedūras. Parādniekiem savos pieteikumos tiesai ir jānorāda kreditoru identitāte.

Vēlāk tiesa attiecīgos kreditorus informē par reorganizācijas vai aktīvu realizācijas plānu, ko sagatavojuši tiesas ieceltie administratori.

5. Pārmērīgu parādsaistību procedūra

Viena mēneša laikā no kolektīvās parādu atmaksas paziņojuma publicēšanas reģistrā parādnieka, kuram ir pārmērīgas parādsaistības, kreditoriem ir jāiesniedz **savi prasījumi Pārmērīgu parādsaistību informācijas un konsultāciju dienestā**.

Prasījuma deklarācijai jāatbilst 6. un 7. pantam Lielhercogistes 2014. gada 17. janvāra Noteikumos, ar ko īsteno 2013. gada 8. janvāra Likumu par pārmērīgām parādsaistībām (*règlement grand-ducal du 17 janvier 2014 portant exécution de la loi du 8 janvier 2013 concernant le surendettement*).

Ir pieejama deklarācijas veidlapa, ko kreditori var izmantot.

Mediācijas komisija izvērtē, vai prasījumi ir pieņemami.

13 Kādi noteikumi regulē ieņēmumu sadali? Kā nosaka prasījumu un kreditoru tiesību hierarhiju?

Bankrota tiesību pamatprincips nosaka, ka katram kreditoram jāsaņem identiska daļa, kas ir proporcionāla viņa prasījuma summai.

Dažiem kreditoriem, kam ir nodrošinājums vai priekšrocību prasījums, daļu izmaksā kā pirmajiem.

Priekšrocību kreditorus sarindo tiesiskā kārtībā, kas ir sabiedriskā kārtība (namīpašnieki, hipotēku devēji, kreditori ar darījumdarbības kapitāla nodrošinājumiem un jo īpaši valsts kase tās visplašākajā nozīmē).

Parasti pilnvarotā persona pamatojas uz Civillkodeksa (*Code civil*) 2096.–2098., 2101. un 2102. pantu.

Pilnvarotajai personai ir jāpārbauda katrs prasījums, pamatojoties uz tiesību aktiem un judikatūru.

Neto aktīvi, kas ir pieejami kreditoriem bez nodrošinājuma, ir jāsadala proporcionāli saskaņā ar Komerckodeksa 561. panta pirmo daļu.

Tiklīdz pilnvarotā persona ir noskaidrojusi tiesas noteikto maksājumu summu, sarindojusi priekšrocību kreditorus un uzzinājusi atlikušo summu, kas jāsadala starp kreditoriem bez nodrošinājuma, viņa sagatavo aktīvu sadales plānu, ko iesniedz pirmajā instancē oficiālajam maksātspējas administratoram.

Saskaņā ar Komerckodeksa 533. pantu pilnvarotā persona, nosūtīt ierakstītu vēstuli, kam pievieno aktīvu sadales plāna kopiju, uzaicina visus kreditorus uz kopsavilkuma sanāksmi.

Tiesas ierēdnim vai publicējot paziņojumu kādā no Luksemburgas laikrakstiem, ir jāinformē bankrotējušais parādnieks par minēto sanāksmi.

Pilnvarotā persona kopsavilkuma sanāksmes protokolā, pamatojoties uz aktīvu sadales plānu, iesniedz oficiālajam maksātspējas administratoram un tiesas lietvedim, lai viņi to parakstītu, ja vien pilnvarotās personas kopsavilkuma sanāksmi neapstrīd kāds no kreditoriem.

Pēc kopsavilkuma sanāksmes pilnvarotā persona veic maksājumus kreditoriem.

14 Kādi ir maksātspējas procedūras izbeigšanas nosacījumi un sekas (jo īpaši, to izbeidzot ar mierzīgumu)?

1. Bankrots

Bankrota procedūrā, kad ir veikti maksājumi, pilnvarotā persona var iesniegt pieteikumu par procedūras slēgšanu, un pēc tam tiek izdots slēgšanas rīkojums, ar kuru — kā liecina rīkojuma nosaukums — bankrota procedūra tiek slēgta.

Saskaņā ar Komerckodeksa 536. pantu kreditori vairs nevar izvirzīt pretenzijas pret bankrotējušajiem parādniekiem, kuri nav krimināllietā pasludināti par bankrotējušiem nolaidības vai krāpniecisku darbību dēļ, izņemot, ja parādnieku finanšu stāvoklis uzlabojas septiņu gadu laikā no dienas, kad procedūra slēgta aktīvu nepietiekamības dēļ.

Saskaņā ar Komerckodeksa 586. pantu bankrotējušie parādnieki, kuri pilnā apmērā samaksā parādā esošās pamatsummas, procentus un izmaksas, var tikt atbrīvoti no parādsaistībām, iesniedzot attiecīgu pieteikumu Augstākajai tiesai (*Cour supérieure de justice*).

2. Vienošanās ar kreditoriem, maksājumu apturēšana, administrēšana

Vienošanās ar kreditoriem, maksājumu apturēšanas un administrēšanas procedūrās ar tiesas lēmumu apstiprināt attiecīgo pasākumu procedūra tiek izbeigta. Tiesa var piespriest bankrotējušajam parādniekam civilsodu vai kriminālsodu.

Ja tiesa konstatē, ka bankrotu izraisījis bankrotējušā parādnieka izdarīts nopietns un klajš pārkāpums, tā var aizliegt bankrotējušajam parādniekam īstenot darījumdarbību tieši vai ar citas personas starpniecību. Šāds aizliegums attiecas arī uz tāda amata ieņemšanu, kas saistīts ar lēmumu pieņemšanas pilnvarām uzņēmumā.

Citi civilsodi — komercuzņēmumu bankrota gadījumā — ir iespēja attiecināt bankrotu arī uz uzņēmumu direktoriem un iespēja piemērot pasākumus, pamatojoties uz Civillkodeksa 1382. un 1383. pantu (vispārējā juridiskā atbildība) un Komercuzņēmumu likuma (*loi sur les sociétés commerciales*) 59. un 192. pantu.

Bankrotējušajam parādniekam var piemērot arī kriminālsodus (bankrota krimināllietās).

Vienošanās ar kreditoriem procedūrā personām, kuras gūst labumu no šīs procedūras, ir jāizpilda savas saistības pret kreditoriem, ja šo personu finanšu stāvoklis uzlabojas (25. pants 1886. gada 14. aprīļa Likumā par vienošanos ar kreditoriem, lai novērstu bankrotu).

Vienošanās ar kreditoriem neietekmē šādus parādus:

nodokļi un citas valsts nodevas;

prasījumi, kas nodrošināti ar priekšrocību tiesībām, hipotēkām vai nodrošinājumu;

prasījumi saistībā ar uzturēšanu.

15 Kādas ir kreditoru tiesības pēc maksātspējas procedūras izbeigšanas?

Pēc maksātspējas procedūras slēgšanas, ja ir pieejami aktīvi, kreditori saņem pilnas summas vai summas, kas ir proporcionālas to prasījumiem, saskaņā ar slēgšanas rīkojumā apstiprinātajiem sadales nosacījumiem.

Kreditori vairs nevar izvirzīt pretenzijas pret bankrotējušajiem parādniekiem, kas nav krimināllietā pasludināti par bankrotējušiem nolaidības vai krāpniecisku darbību dēļ, izņemot, ja parādnieku finanšu stāvoklis uzlabojas septiņu gadu laikā no dienas, kad izdots rīkojums, ar kuru slēdz bankrota procedūru.

Kreditori var arī celt prasību, pamatojoties uz Civillkodeksa 1382. un 1383. pantu, lai pieprasītu bankrotējušā parādnieka direktoru vispārējo juridisko atbildību, vai prasību, pamatojoties uz Komercuzņēmumu likuma 59. un 192. pantu (administratoru un vadītāju atbildība viņu pilnvaru īstenošanā).

16 Kurš sedz maksātspējas procedūrā radušās izmaksas un izdevumus?

Ar bankrota pieteikumu saistītās izmaksas iekļauj maksātspējīgā parādnieka mantas izmaksās.

Tā kā šīs izmaksas rodas bankrota procedūras interesēs, tās sedz no bankrota aktīviem, pirms pilnvarotā persona sadala atlikušos aktīvus dažādajiem kreditoriem.

1893. gada 29. marta Likuma par juridisko palīdzību un deficīta procedūru (*loi du 29 mars 1893 concernant l'assistance judiciaire et la procédure en débet*)

1. un 2. pantā ir noteiktas dažādās izmaksas, kas var rasties maksātnespējas procedūrai vajadzīgo formalitāšu kārtošānā, un kārtība šādu izmaksu segšanai, ja ir aktīvu nepietiekamība.

Kompetentā rajona tiesa nosaka pilnvarotās personas nodevas, pamatojoties uz Lielhercogistes 2003. gada 18. jūlija noteikumiem (*règlement grand-ducal du 18 juillet 2003*).

Pilnvarotajai personai ir jāiesniedz par komercietām atbildīgajai rajona tiesai izmaksu un nodevu pārskats, pamatojoties uz atgūtajiem aktīviem.

Komerckodeksa 536-1. panta otrajā daļā ir paredzēts, ka izmaksas un nodevas saistībā ar bankrota procedūrām, kas slēgtas aktīvu nepietiekamības dēļ, avansā sedz Netiešo nodokļu birojs (*Administration de l'Enregistrement*), ievērojot nosacījumus, kas paredzēti 1893. gada 29. marta Likumā par juridisko palīdzību un deficīta procedūrām.

17 Kādi noteikumi reglamentē kreditoru kopumam kaitējošu juridisku aktu spēkā neesību, atzīšanu par spēkā neesošiem vai neizpildāmību?

1. Bankrots

Bankrota rīkojumā var noteikt bankrotējušā parādnieka maksājumu izbeigšanas datumu, kas ir pirms rīkojuma izdošanas datuma. Tomēr šis datums nevar būt vairāk nekā sešus mēnešus pirms rīkojuma datuma.

Lai aizsargātu kreditoru intereses, laikposmu no maksājumu izbeigšanas līdz rīkojuma izdošanai uzskata par **"aizdomu periodu"**.

Konkrētas darbības, ko veic pirms šā perioda, ja tās var kaitēt kreditoru tiesībām, tiks uzskatītas par **spēkā neesošām**. Tās jo īpaši ir:

Jebkādas darbības saistībā ar kustamo vai nekustamo īpašumu, ko bankrotējušais parādnieks pārdevis bez peļņas vai apmaiņā pret maksājumu, ja pārdošanas cena ir acīmredzami daudz zemāka nekā attiecīgā īpašuma vērtība;

visi maksājumi skaidrā naudā vai ar pārskaitījumu, veicot pārdevumu, ieskaitu vai citu norēķinu veidu, par parādiem, kuriem vēl nav iestājies samaksas termiņš;

visi maksājumi, kas nav veikti skaidrā naudā vai izmantojot komerciālus instrumentus, par parādiem, kuriem iestājies samaksas termiņš;

jebkura hipotēka vai jebkuras citas īpašuma tiesības, ko parādnieks piešķīris par parādiem, par kuriem līgums noslēgts pirms maksājumu izbeigšanas.

Tomēr attiecībā uz citām darbībām spēkā neesības princips nav automātiski piemērojams.

Tas nozīmē, ka aizdomu periodā veiktas konkrētas **bankrotējušā parādnieka maksājums** par parādiem, kuriem iestājies samaksas termiņš, un jebkādas citas darbības, kas veiktas apmaiņā pret maksājumu, var tikt atzītas pat spēkā neesošām, ja tiek pierādīts, ka trešās personas, kas saņēmušas maksājumus vai veikušas sarunas ar bankrotējušo parādnieku, **zināja par maksājumu izbeigšanu**.

Ja kreditors zina, ka parādnieks nevar izpildīt saistības, viņš nedrīkst prasīt, lai viņam piešķir priekšrocību režīmu, tādējādi kaitējot vispārējam kreditoru kopumam.

 Hipotēkas un priekšrocību tiesības, kas likumīgi iegūtas, var reģistrēt līdz bankrota rīkojuma izdošanas dienai. Tomēr tiesības, kas reģistrētas **10 dienu laikā pirms maksājumu izbeigšanas datuma** vai vēlāk, var pasludināt par spēkā neesošām, ja no hipotēkas darījuma noslēgšanas dienai līdz reģistrācijas dienai pagājušas vairāk nekā 15 dienas.

Visbeidzot, jebkuras **darbības, kas īstenošanas, vai maksājumus, kas veikti, krāpjot kreditorus**, t. i., parādniekam pilnīgi apzinoties, kādu kaitējumu tas nodarīs kreditoram (piemēram, samazinot savu mantu, neievērojot prasījumu sarindojumu utt.), uzskata par spēkā neesošiem neatkarīgi no to īstenošanas vai veikšanas dienas.

Aizdomu perioda jēdzienu nepiemēro attiecībā uz **finanšu garantiju līgumiem** vai uz **nākotnes prasījumiem, kas nodoti vērtspapīrošanas struktūrai**.

2. Vienošanās ar kreditoriem

Vienošanās ar kreditoriem procedūrā parādnieki nevar nedz nodot vai iekļāt aktīvus, nedz uzņemties jebkādas saistības bez deleģētā tiesneša atļaujas.

3. Administrēšana

No dienas, kad tiek pieņemts lēmums par deleģētā tiesneša iecelšanu uzņēmuma aktīvu uzskaites veikšanai, komersants nevar nodot kustamā kapitāla aktīvus, noteikt to nodrošinājumus vai hipotēkas, uzņemties par tiem saistības vai saņemt šādus aktīvus bez deleģētā tiesneša atļaujas; pretējā gadījumā šīs darbības var tikt atzītas par spēkā neesošām.

Būtu arī jānorāda, ka tiesību aktos par administrēšanu ir paredzēti kriminālsodi komersantiem, kuri ir slēpuši daļu savu aktīvu, uzrādījuši pārmērīgi lielu savu saistību vērtību vai piesaistījuši kreditorus, kuru prasījumu summas ir pārmērīgi lielas.

4. Pārmērīgas parādsaistības

Attiecīgā gadījumā tiesnesis var iecelt personas, kuras atbild par sociālās, izglītības vai finanšu pārvaldības palīdzības sniegšanu, lai nodrošinātu, ka tā parādnieka ienākumu daļa, kas nav iedalīta parādu atmaksāšanai, tiek izmantota paredzētajiem mērķiem.

Šīs personas, veicot savu darbu, ir pilnvarotas veikt jebkādus pasākumus, kuru mērķis ir novērst minētās ienākumu daļas novirzīšanu no tās dabiskā mērķa vai kaitējumu parādnieka māsaimniecības interesēm.

Lapa atjaunināta: 24/05/2019

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Variācijās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Maksātnespēja - Ungārija

1 Pret kādiem subjektiem var vērst maksātnespējas procedūru?

Juridisku personu maksātnespējas procesam piemēro 1991. gada XLIX likumu par bankrota un likvidācijas procesu (Bankrota likums).

Bankrota likums regulē divu veidu maksātnespējas procesus: bankrota un likvidācijas procesu.

Bankrota process ir reorganizācijas process, kura mērķis ir pasludināt parādniekam, kuram draud maksātnespēja, maksājumu atlikšanu ar mērķi panākt labprātīgu vienošanos un mēģināt noslēgt šādu vienošanos nolūkā atjaunot maksātnespēju.

Likvidācijas process ir process, kura mērķis ir, lai kreditori saņemtu apmierinājumu saskaņā ar īpašiem noteikumiem, ja maksātnespējīgs parādnieks tiek likvidēts bez tiesiskā pārņēmēja, īstenojot procesu, kura mērķis ir kopējo maksātnespējīgā parādnieka mantas aktīvu sadalīšana kreditoriem. Tomēr likvidācijas process ir jāizbeidz, ja parādnieks ir pilnībā samaksājis savus parādus un procesa izmaksas vai ja ar kreditoriem ir noslēgta labprātīga vienošanās par parādu nokārtošanas nosacījumiem un šo vienošanos ir apstiprinājusi tiesa.

Īpaši noteikumi par atkāpēm paredzēti, piemēram, likumos, ko piemēro uzņēmumu, kuru juridiskā adrese ir ārvalstīs, Ungārijas filiālēm, pilsoniskās sabiedrības organizācijām un finanšu sektora uzņēmumiem (kreditīestādēm, finanšu sabiedrībām, apdrošināšanas sabiedrībām, ieguldījumu brokeru sabiedrībām, valsts noliktavām).

Finanšu sektora uzņēmumiem bankrota procesa nav, tomēr, lai izvairītos no to maksātnespējas, uzraudzības iestādēm ir iespēja iejaukties, tiklīdz to finansiālās spējas sākušas pasliktināties, kā arī jāizveido fondi (kaitējuma kompensēšanas fonds, ieguldītāju aizsardzības fonds, noguldījumu apdrošināšanas fonds), lai aizsargātu klientus un tiem sniegtu kompensāciju.

Finanšu nozares uzņēmumu likvidāciju tiesā var ierosināt Ungārijas Nacionālā banka, rīkojoties saskaņā ar savām finanšu uzraudzības iestādes pilnvarām, pēc tam, kad tā ir atcēlusi uzņēmuma licenci šādu darbību veikšanai.

Pilsoniskās sabiedrības organizāciju likumā ir iekļauti daži noteikumi par atkāpēm saistībā ar pilsoniskās sabiedrības organizāciju (apvienību, fondu) bankrota un likvidācijas procesiem; pārējos gadījumos piemēro Bankrota likuma noteikumus.

Fizisku personu parādu nokārtošanas process (personīgais bankrots)

2015. gada CV likums par fizisku personu parādu nokārtošanu stājās spēkā 2015. gada 1. septembrī. Likuma mērķis ir paredzēt parādu nokārtošanas tiesisko regulējumu, kā arī nodrošināt bankrota aizsardzību, parādniekam un tā kreditoriem sadarbojoties. Likums galvenokārt aizsargā hipotekāros parādniekus, jo īpaši tos, kuri ilgstoši kavējuši maksājumus, ir parādā vairākiem kreditoriem un kuru mājokļa īpašumam draud piespiedu pārdošana.

Process sākas kā pirmā hipotekārā kreditora koordinēts ārpusstiesas process. Bankrota procesu tiesā uzsāk, ja nav panākta ārpusstiesas vienošanās. Arī tiesvedības mērķis vispirms ir panākt vienošanos, bet, ja šāda vienošanās netiek apstiprināta, tiesa nosaka parādu nokārtošanas nosacījumus.

Valdība ir izveidojusi Valsts ģimenes maksātnespējas dienestu. Šai organizācijai ir svarīga loma parādu nokārtošanas procesā. Ģimenes maksātnespējas dienests pārliecinās, vai parādnieks atbilst likumā noteiktajām prasībām, glabā valsts reģistru datus par procesu un nodarbina ģimenes administratorus.

Ģimenes administratori tiesas labā pilda sagatavošanās un sadarbības uzdevumus parādu nokārtošanas procesā tiesā, izpilda tiesas lēmumus, sniedz atbalstu parādniekam, pārrauga parādnieka māsaimniecības pārvaldību, pārdod parādnieka saimnieciski vērtīgos aktīvus un veic samaksu kreditoriem.

Sekmīgs parādu nokārtošanas process noslēdzas ar to, ka procesa laikā izpildītās parādsaistības vēlāk no parādnieka nevar atprasīt un ka kreditori saņem konkrētu proporcionālu sava parāda daļu noteiktā laikposmā.

Fizisku personu parādu nokārtošanas process vēl nav ticis paziņots saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 2015/848.

Saskaņā ar Bankrota likumu **bankrota procesu** var sākt parādnieka organizācija ar tās galvenās lēmumu pieņemējas struktūras piekrišanu, izmantojot veidlapu; juridiskā pārstāvja dalība procesā ir obligāta. Parādnieks nevar iesniegt šādu pieteikumu, ja tam ir aktīvs bankrota process vai ja pirmajā instancē pieņemts lēmums, ar kuru noteikta parādnieka likvidācija. Atkārtota pieteikuma par bankrota procesa uzsākšanu pieņemamības nosacījumi un laika ierobežojumi ir šādi: iepriekšējā bankrota procesa laikā pastāvošu vai radušos kreditoru prasījumu apmierināšana, divu gadu termiņš kopš iepriekšējā bankrota procesa galīgās pabeigšanas vai, ja iepriekšējais pieteikums noraidīts *ex officio* — viena gada termiņš kopš pēdējā rīkojuma pasludināšanas lietā. Vispārīgā gadījumā, ja parādnieks ir maksātnespējīgs, **likvidācijas procesu** var sākt pēc parādnieka vai tā kreditoru pieprasījuma, vai pēc tiesas iniciatīvas noteiktos gadījumos, kas paredzēti Bankrota likumā. Bankrota likumā ir tieši noteikts, kas var ierosināt likvidācijas procesu, un paredzēti procesuālie noteikumi rīcībai pēc pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas.

Abu veidu procesi ir **kolektīvie parādu nokārtošanas procesi**, kuros jāpiedalās parādnieka kreditoriem, kuri šo procesu laikā nevar no parādnieka prasīt savu prasījumu izpildi citā veidā vai procesā.

2 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var sākt maksātnespējas procedūru?

Bankrota process

Bankrota procesu var pieteikt parādnieka direktors; advokāta vai juridiskās palīdzības sniedzēja pārstāvība ir obligāta.

Vienlaikus pret parādnieku var ierosināt tikai vienu bankrota procesu, un izskatīšanā nedrīkst atrasties arī likvidācijas process. Atjaunotu bankrota procesu var uzsākt tikai, ja parādnieks ir nokārtojies iepriekšējā procesā pieprasītos parādus un kopš tā laika nav pagājuši divi gadi. Ja tiesa pēc savas iniciatīvas noraidījusi iepriekšējo bankrota procesu formālu trūkumu dēļ, atjaunotu bankrota procesu nevar uzsākt vienu gadu.

Likvidācijas process

Likvidācijas procesu var ierosināt parādnieks, kreditors, administrators, kurš piedalījies iepriekšējā labprātīgajā likvidācijas procesā, vai tiesa vai administratīva iestāde likumā noteiktos gadījumos. Piemēram, likvidācijas procesu ierosina tiesa, ja bankrota procesā nav panākta labprātīga vienošanās vai ja tā saskaņā ar savām komercietības juridiskās uzraudzības pilnvarām uzdevusi likvidēt uzņēmumu, kas būtiski pārkāpj likumu.

3 Kādi aktīvi ietilpst maksātnespējīgā parādnieka mantā? Kā rīkojas ar aktīviem, ko parādnieks iegūst vai kas pāriet parādnieka īpašumā pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Maksātnespējīgā parādnieka mantas aktīvi ir visu ilgtermiņa aktīvu un apgrozāmo līdzekļu summa grāmatvedības tiesību aktu izpratnē.

Ja bankrota procesa laikā aktīvu apjoms palielināties, arī pieaugums ir daļa no maksātnespējīgā parādnieka mantas aktīviem.

Maksātnespējīgam parādniekam saglabājas tiesības pārvaldīt mantas aktīvus, bet tikai administratora pārraudzībā. Likvidācijas procesā maksātnespējīgam parādniekam nesaglabājas ar mantas aktīvu pārvaldību saistītās tiesības — šīs tiesības pāriet likvidatoram. Likvidators ir parādnieka organizācijas juridiskais pārstāvis un tiesas pārraudzībā veic kreditoru prasījumu reģistrāciju un izvērtēšanu, aktīvu realizāciju un ienākumu sadali kreditoriem.

4 Kādas ir parādnieka pilnvaras un kādas - maksātnespējas administratora pilnvaras?

Parādnieks bankrota un likvidācijas procesā Bankrota likuma izpratnē var būt likumā minētais komersants. Bankrota procesu ierosina parādnieks, kurš procesa laikā var turpināt veikt saimniecisko darbību. Parādnieka amatpersonu un īpašnieku tiesību izmantošana nav ierobežota, bet tie savas tiesības var īstenot tikai tā, lai neskartu likumā paredzētās administratora tiesības. Parādnieks sadarbībā ar administratoru veic prasījumu reģistrēšanu un prioritātes noteikšanu, un, piedaloties administratoram, sagatavo vienošanās par parādu nokārtošanu programmu un priekšlikumu sarunām, lai panāktu tādu vienošanos par parādu nokārtošanu, kuras mērķis ir atjaunot vai saglabāt maksātspēju. Vienošanās par parādu nokārtošanu ietver vienošanos starp parādnieku un kreditoriem par parādu nokārtošanas nosacījumiem un pārējiem jautājumiem, ko tie uzskata par svarīgiem saistībā ar reorganizāciju.

Līdz bankrota un likvidācijas procesa sākšanai **kreditors** ir persona, kurai ir mantiski vai naudā izteikti prasījumi ar iestājušos izpildes termiņu, kuri balstās uz galīgu un izpildāmu tiesas vai valsts iestādes lēmumu vai kuras parādnieks ir atzinis vai neapstrīd. Bankrota procesā kreditors ir arī jebkura persona, kuras prasījumu termiņš iestājas bankrota procesa laikā vai tos vēlāk reģistrējis administrators, vai jebkura persona, kuras prasījumus likvidācijas procesā reģistrējis likvidators.

Administrators bankrota procesā ir tiesas iecelta juridiska persona, kura ir pilnvarota veikt maksātnespējas procesa administratora uzdevumus.

Administratoram jāieceļ persona, kuru tas nodarbina un kurai ir attiecīgā kvalifikācija administratora darbību veikšanai. Šīs personas pienākums ir pārraudzīt parādnieka saimniecisko darbību, lai panāktu vienošanos par parādu nokārtošanu, vienlaikus ievērojot kreditoru intereses, reģistrētu kreditoru prasījumus, piedalītos vienošanās par parādu nokārtošanu sagatavošanā un parakstītu sarunās par vienošanos par parādu nokārtošanu pieņemto lēmumu protokolus.

Likvidators ir likvidatoru organizācija (juridiska persona, kura pilnvarota veikt maksātnespējas procesa administratora uzdevumus), ko iecēlusi tiesa un kas pārstāv likvidējamo organizāciju, vienlaikus garantējot kreditoru intereses un veicot likumā noteiktos uzdevumus. Tiesību aktos likvidatoru organizācijām ir noteiktas stingras personīgās un profesionālās prasības, ieskaitot regulāru profesionālo apmācību.

Likvidatoru organizācija likvidatora pienākumu pildīšanai ieceļ maksātnespējas administratoru.

Likvidatoru organizācijas nosaukumu un maksātnespējas administratora vārdu arī ieraksta tiesas juridisko personu reģistrā.

Bankrota un likvidācijas process ir bezstrīdus civilprocess tiesā. Jautājumos, ko neregulē Bankrota likums, piemēro Civilprocesa kodeksa noteikumus ar bezstrīdus procesa sevišķajām atkāpēm. Bankrota procesu uzdod veikt tiesa, savukārt likvidācijas procesu tiesa uzdod veikt tādēļ, ka parādnieks pasludināts par maksātnespējīgu, vai citos gadījumos, kas paredzēti likumos, vai pamatojoties uz citas tiesas, valsts iestādes vai administratora pieprasījumu. Uzsākot procesu, tiesa no likvidatoru saraksta ieceļ administratoru vai likvidatoru. Kad tiek iesniegts pieteikums par likvidācijas procesa uzsākšanu, tiesa pēc kreditoru pieprasījuma ieceļ likvidatoru ar pagaidu administratora pilnvarām, lai uzraudzītu parādnieka darbības līdz likvidācijas rīkojuma izdošanai. Tiesa izskata iebildumus par administratora vai likvidatora prettiesiski veiktiem pasākumiem vai bezdarbību un, ja pasākums vai bezdarbība bijusi prettiesiska, uzdod administratoram vai likvidatoram rīkoties saskaņā ar likumiem, bet šī noteikuma pārkāpuma gadījumā administratoru vai likvidatoru atstādina no procesa un ieceļ jaunu administratoru vai likvidatoru.

Bankrota procesa laikā parādniekam ir tiesības uz bankrota aizsardzību, izpildes process tiek apturēts un parādniekam tiek ļauta maksājumu apturēšana vai iepriekš radušos parādu samaksas moratorijs.

Ja Bankrota likumā paredzētais vairākums piekrīt brīvprātīgās vienošanās saturam un tā atbilst likumā noteiktajām prasībām, tiesa apstiprina vienošanos un tā ir saistoša parādniekam.

Ja labprātīgu vienošanos panākt neizdodas, tiesa pēc savas iniciatīvas pasludina parādnieka likvidāciju.

Vienošanos starp parādnieku un kreditoriem var panākt arī likvidācijas procesā. Tiesa likvidācijas procesa gaitā nosaka datumu, kad vest sarunas par vienošanos par parādu nokārtošanu, un, ja balsojums par labprātīgu vienošanos ir pozitīvs un vienošanās atbilst tiesību aktiem, tiesa to apstiprina.

Nosacījumi, ar kādiem likvidācijā apstiprina labprātīgu vienošanos, paredz, ka vienošanās rezultātā beigsies parādnieka maksātnespēja un tiks nokārtoti prioritārie prasījumi, vai ir pieejams šādu prasījumu segums.

Tiesa pieņem lēmumu par bankrota vai likvidācijas procesa pasludināšanu par slēgtu vai par procesa izbeigšanu.

Ja likvidācijas process tiek pabeigts un parādniekam nav tiesiskā pārņēmeja, komercietis pēc tiesas paziņojuma izslēdz likvidācijas procesā likvidēto parādnieku no komercreģistra vai pilsoniskās sabiedrības organizāciju — no pilsoniskās sabiedrības organizāciju reģistra.

Likvidācijas procesā darbinieku algu izmaksu garantē no Algu garantijas fonda līdzekļiem, ievērojot Algu garantijas fonda likumā paredzētos nosacījumus.

Procesa ierosināšanas tiesiskās sekas

Bankrota procesā tiesa pēc parādnieka pieprasījuma rīkojas, lai nekavējoties izziņotu **pagaidu maksājumu apturēšanu** Sabiedrību oficiālajā vēstnesī saskaņā ar Bankrota likumu. Pieprasījuma pamatoģību vēlāk izvērtē, kad tiesa pieņem lēmumu noraidīt lēmumu *ex officio* likumā noteiktos gadījumos, vai, ja tā nenotiek — pieņem lēmumu par bankrota procesa uzsākšanu. Bankrota process sākas ar attiecīgā rīkojuma publicēšanu Sabiedrību oficiālajā izdevumā.

Bankrota procesa uzsākšanas rezultātā parādniekam piemēro **maksājumu apturēšanu** līdz 0 stundām otrajā darba dienā pēc 120. dienas (ar dažiem izņēmumiem), un moratoriju var pagarināt uz laiku līdz 365 dienām. Maksājumu apturēšanas laikposmā var tikt veikti tikai tiesību aktā norādītie maksājumi, ar maksājumu saistības neizpildi vai kavētu izpildi saistītās tiesiskās sekas neiestājas un mantisku prasījumu izpilde pret parādnieku tiek apturēta, tādējādi parādnieks iegūst reālu iespēju sagatavot programmu, kuras mērķis ir atjaunot maksātspēju un nokārtot parākus.

Ja tiesa pasludina parādnieku par maksātnespējīgu, jo pastāv tiesību aktos noteikts **maksātnespējas iemesls**, ar rīkojumu tiek noteikta parādnieka likvidācija un pēc tā stāšanās spēkā — ar Sabiedrību oficiālajā izdevumā publicētu rīkojumu, kas satur arī uzaicinājumu kreditoriem pieteikt savus prasījumus, ieceļts likvidators. Īpašumtiesības izbeidzas, kad tiek pieņemts lēmums par likvidācijas procesu, ar mērķi aizsargāt maksātnespējīgā parādnieka mantas aktīvus, un no likvidācijas sākuma datuma juridiskus izteikumus par parādnieka aktīviem var paust tikai likvidators, rīkojoties kā parādnieka pārstāvis. Likvidācijas pirmajā dienā izbeidzas visi komersanta parādi (iestājas to termiņš).

Likvidācijas mērķis ir sadalīt visus parādnieka aktīvus starp tā kreditoriem — izbeidzas pat izpildes process pret aktīviem, kuriem piemēro likvidācijas procesu. Strīdus un bezstrīdus process, kas sācies pirms likvidācijas sākuma datuma, turpinās tiesā, kurā tas uzsākts. Pēc likvidācijas sākuma datuma jebkuru ar maksātnespējīgā parādnieka mantas aktīviem saistītu mantisku prasījumu var pieteikt vienīgi likvidācijas procesa ietvaros. Parādnieka nekustamajam īpašumam vai citiem aktīviem noteiktie atsavināšanas un apgrūtināšanas ierobežojumi izbeidzas likvidācijas sākuma dienā, savukārt atpirkšanas tiesības un pirkšanas iespējas, kā arī ķīlas tiesības izbeidzas ar aktīva pārdošanu. Tiesīgā persona savu prasījumu no parādnieka sniegtas drošības naudas var apmierināt līdz likvidācijas sākuma datumam; pēc tam tiesīgajai personai atlikusī summa ir jānodod likvidatoram.

5 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var izmantot ieskaitu?

Likvidācijas procesa laikā jebkurš kreditors savu prasījumu pret parādnieku var izvirzīt, vienīgi reģistrējoties procesam, nav iespējams atsaukties uz ieskaitu ārpusietas procesā, izņemot uz starptautisko tirdzniecības konvenciju pamata piemērotu noslēguma ieskaitu. Tomēr, ja starp kreditoru un parādnieku pastāv iepriekšēja tiesvedībā esoša lieta, kreditors var veikt jebkuru tiesvedībā pieprasīto prasījumu ieskaitu pret tā parādu parādniekam.

6 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē spēkā esošus līgumus, kuros parādnieks ir līgumslēdzēja puse?

Likvidācijas procesa uzsākšana pati par sevi nerada tiesiskas sekas — parādnieka iepriekš noslēgtu līgumu izbeigšanu. Līgumus var izbeigt attiecīgā procesa ietvaros — bankrota procesā tas notiek administratora pārraudzībā, savukārt likvidācijas procesā likvidators izbeidz līgumus kā parādnieka juridiskais pārstāvis. Likvidatoram ir tiesības izbeigt līgumus ar tūlītēju spēku vai atcelt līgumus.

7 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē procedūras, ko sākuši individuāli kreditori (izņemot tiesvedībā esošas lietas)?

Kamēr likvidācijas procesā notiek parādu nokārtošana, pret parādnieka aktīviem nevar vērst izpildi, bet kreditors, kas ir ķīlas ņēmējs, nevar ķīlu pārdot.

8 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē tādu procedūru turpināšanu, kas ir tiesvedībā maksātnespējas procedūras sākšanas brīdī?

Iepriekš uzsāktu tiesvedību pabeidz tiesa, kurā tā uzsāka. Ja tiesvedība noslēgusies parādniekam nelabvēlīgi, uzvarējusī puse likvidācijas procesā piedalās kā kreditors. Ja tiesvedība noslēgusies maksātnespējīgam parādniekam labvēlīgi, tam pienākošos aktīvus vai naudas līdzekļus iekļauj mantas aktīvos. Bankrota likumā vairākās vietās noteikts, ka administratoram vai likvidatoram vai pienākums sniegt informāciju kreditoriem.

9 Kādas galvenās iezīmes raksturo kreditoru dalību maksātnespējas procedūrā?

Kreditori var izveidot kreditoru komitejas vai ievēlēt kreditoru pārstāvi, ar kuru likvidatoram jāapspriežas un kuru likvidatoram jāinformē, kā arī jāsaņem tā tieša vai netieša piekrišana noteiktu pasākumu veikšanai.

10 Kādā veidā maksātnespējas administrators drīkst izmantot vai atsavināt parādnieka mantā ietilpstošus aktīvus?

Likvidators var pārdot parādnieka aktīvus pircējam, kurš izteicis visizdevīgāko piedāvājumu, publiskā pārdošanas procesā auditētā tīmekļa tirdzniecības portālā.

11 Kādi prasījumi jāizvirza pret maksātnespējīgā parādnieka mantu un kādas darbības tiek veiktas ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Kreditors, piesakot savu prasījumu bankrota procesā vai likvidācijas procesā kā kreditors, var pieteikt gan iepriekš radušos parākus, gan tākus, kas radušies pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas.

12 Kādi noteikumi reglamentē prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un atzīšanu?

Maksātnespējas procesa administrators (bankrota procesā — administrators, likvidācijas procesā — likvidators) reģistrē kreditoru prasījumus un iesniedz apstrīdētos prasījumus tiesai, kas vada bankrota procesu vai likvidācijas procesu, sprieduma pieņemšanai.

13 Kādi noteikumi regulē ieņēmumu sadali? Kā nosaka prasījumu un kreditoru tiesību hierarhiju?

Likvidators pēc atsevišķu izdevumu atskaitīšanas izmanto ieņēmumus no ķīlas pārdošanas, lai norēķinātos ar ķīlas ņēmēju. Atlikušo summu sadala kreditoriem saskaņā ar aktīvu sadali, ņemot vērā Bankrota likumā noteiktās kreditoru apmierināšanas kategorijas un pamatojoties uz likvidācijas starpbilanci vai likvidācijas beigu bilanci.

Pēc pārējo aktīvu pārdošanas ieņēmumu sadali var veikt, kad apstiprināta likvidācijas starpbilance vai likvidācijas beigu bilance, ņemot vērā tiesas apstiprināto aktīvu sadali un Bankrota likumā noteiktās kreditoru apmierināšanas kategorijas.

14 Kādi ir maksātnespējas procedūras izbeigšanas nosacījumi un sekas (jo īpaši, to izbeidzot ar mierizlīgumu)?

Parādnieks bankrota procesā vai likvidācijas procesā var vienoties ar kreditoriem par brīvprātīgiem norēķiniem. Ja vienošanās atbilst tiesību aktiem, tiesa to apstiprina un pasludina procesu par izbeigtu. Šādos gadījumos parādnieks turpina darbību. Kreditoru prasījumus apmierina vienošanās paredzētajā kārtībā un apmērā, un parādniekam nav jāveic maksājumi par pārējo daļu.

15 Kādas ir kreditoru tiesības pēc maksātnespējas procedūras izbeigšanas?

Bankrota procesā, kas ir izbeigts ar tiesas apstiprinātu labprātīgu vienošanos, kreditoru prasījumus apmierina vienošanās ceļā noteiktajā kārtībā un grafikā. Ja parādnieks neievēro vienošanos, kreditori var iesniegt pieteikumu par izpildes procesa uzsākšanu vai sākt parādnieka likvidāciju.

16 Kurš sedz maksātnespējas procedūrā radušās izmaksas un izdevumus?

Kreditori maksā reģistrācijas maksu. Par maksātnespējas procesa (bankrota procesa vai likvidācijas procesa) pieteikuma iesniegšanu jāmaksā nodeva. Pārējos gadījumos visas izmaksas sedz parādnieks.

17 Kādi noteikumi reglamentē kreditoru kopumam kaitējošu juridisku aktu spēkā neesību, atzīšanu par spēkā neesošiem vai neizpildāmību?

Likvidators vai kreditors šādus darījumus var apstrīdēt, iesniedzot lūgumrakstu, un var lūgt darījuma atzīšanu par spēkā neesošu. Šādi atgūtie parādnieka aktīvi palielina maksātnespējīgā parādnieka mantas aktīvus.

Likvidators vai kreditori var celt prasības pret parādnieka bijušajiem valdes locekļiem par darbībām, kas kaitējušas kreditoru interesēm, atsaucoties uz to, ka valdes locekļi, rodoties maksātnespējas draudu situācijai, nav īstenojuši pārvaldības funkcijas saskaņā ar kreditoru interesēm, kas novedis pie komersanta aktīvu samazināšanās, vai apgrūtinājuši kreditoru prasību pilnīgu apmierināšanu, vai nolaidības dēļ nav nokārtojuši vides maksājumus. Ja to pierāda, parādnieka bijušajam direktoram jāatbildzina kreditoriem tādējādi nodarītais kaitējums.

Lapa atjaunināta: 03/12/2018

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Maksātnespēja - Malta

1 Pret kādiem subjektiem var vērst maksātnespējas procedūru?

Maksātnespējas process (uzņēmumi) un bankrota process (līgumsabiedrības un tirgotāji)

Saskaņā ar valsts tiesību aktiem var identificēt divu veidu personas, kurām var piemērot maksātnespējas procesu, proti, komerciālas līgumsabiedrības un tirgotājus. Šiem personu veidiem piemēro atšķirīgus režīmus. Komerčiālas līgumsabiedrības var sīkāk iedalīt līgumsabiedrībās (*en nom collectif*), līgumsabiedrībās (*en commandite*) un sabiedrībās ar ierobežotu atbildību.

Maksātnespējas procesu var uzsākt pret visām minētajām personām (fiziskām un juridiskām personām), taču tiks piemērotas atšķirīgas procedūras, noteikumi un tiesību akti. Faktiski bankrota procesu (Maltas likumu 13. nodaļa) var uzsākt pret līgumsabiedrībām (*en nom collectif*), līgumsabiedrībām (*en commandite*), kā arī pret tirgotājiem. Līgumsabiedrības (*en nom collectif*), līgumsabiedrības (*en commandite*) jebkurā gadījumā bankrota procesa vajadzībām uzskata par tirgotājiem. Jēdziens "tirgotājs" 13. nodaļā definēts kā jebkura persona, kura pēc profesijas veic tirdzniecības darījumus savā vārdā, ietverot jebkuru komerciālu līgumsabiedrību.

Reorganizācijas process (uzņēmuma atveseļošana)

Reorganizācijas procesu pret uzņēmumiem var uzsākt saskaņā ar 1995. gada Uzņēmumu likuma 386. nodaļas 327.–329.B pantu.

2 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var sākt maksātnespējas procedūru?

Maksātnespējas process (uzņēmumi)

Uzņēmums pēc kopsapulces lēmuma, tā valde, jebkurš obligāciju turētājs, kreditors vai kreditori, vai jebkurš dalībnieks vai dalībnieki var iesniegt tiesā pieteikumu par uzņēmuma likvidāciju un tā darbības izbeigšanu, ja uzņēmums nespēj samaksāt savus parādus. Pārbaudes kritēriji, ko piemēro saskaņā ar 386. nodaļas 214. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļu, ir šādi:

Uzskata, ka uzņēmums nespēj samaksāt tā parādus:

- ja parāds, kas jāmaksā uzņēmumam, nav ticis pilnībā vai daļēji nomaksāts pēc tam, kad pagājušas 24 nedēļas pēc tam, kad pret uzņēmumu uzsāka izpildraksta piespiedu izpilde, pamatojoties uz jebkuru no Tiesu sistēmas organizācijas un civilprocesa kodeksa 273. pantā noteiktajiem izpildrakstiem, vai
- ja atbilstīgi tiesas prasībām tiek pierādīts, ka uzņēmums nespēj samaksāt tā parādus, ņemot vērā arī uzņēmuma iespējamās un paredzamās saistības. Tiesa ļaus pusēm izteikt viedokli un visbeidzot nolems, vai pastāv maksātnespējas priekšnoteikumi; šādā gadījumā tiesa izdos rīkojumu par likvidāciju un par maksātnespējas datumu tiks uzskatīts datums, kad pieteikums iesniegts tiesai saskaņā ar 386. nodaļas 223. pantu.

Laikā no rīkojuma par darbības izbeigšanu maksātnespējas gadījumā līdz maksātnespējas pieteikuma iesniegšanai tiesā tiesa jebkurā brīdī var iecelt pagaidu administratoru un noteikt tam pienākumu pārvaldīt uzņēmuma mantu vai uzņēmējdarbību, kā tiesa var noteikt rīkojumā par administratora iecelšanu. Pagaidu administrators pilda amatu līdz rīkojuma par darbības izbeigšanu pieņemšanai vai pieteikuma par darbības izbeigšanu noraidīšanai, izņemot, ja pirms tam atsakās no amata vai tiesa, ja ir pietiekams pamatojums, viņu no tā atcēlusi.

Maksātnespēja — kreditoru veikta brīvprātīga darbības izbeigšana

Papildus minētajam uzņēmums darbību var izbeigt arī brīvprātīgi, un, ja direktori uzskata, ka ar uzņēmuma aktīviem nepietiek, lai segtu tā saistības, tiks sasaukta kreditoru sapulce, lai ieceltu maksātnespējas procesa administratoru (un/vai likvidācijas komiteju), kas bauda kreditoru uzticību un kam būs noteikts pienākums likvidēt uzņēmumu, neīstenojot tiesvedību. Noteikumi, kas jāievēro, ir paredzēti 386. nodaļas 277. un turpmākajos pantos.

Reorganizācijas process (uzņēmuma atveseļošana)

Uzņēmums pēc ārkārtas lēmuma, valde pēc valdes lēmuma vai tie uzņēmuma kreditori, kuri prasījumu vērtības ziņā veido vairāk nekā pusi no uzņēmuma kreditoriem, var iesniegt tiesā prasību par reorganizācijas procesu (atveseļošanas procedūru 386. nodaļas 329.B panta izpratnē), ja uzņēmums nespēj samaksāt tā parādus vai nenovēršami iespējami kļūst nespējīgs samaksāt tā parādus. Tāpat kā iepriekšējā gadījumā, uzskata, ka uzņēmums nespēj samaksāt tā parādus:

- ja parāds, kas jāmaksā uzņēmumam, nav ticis pilnībā vai daļēji nomaksāts pēc tam, kad pagājušas 24 nedēļas pēc tam, kad pret uzņēmumu uzsāka izpildraksta piespiedu izpilde, pamatojoties uz jebkuru no Tiesu sistēmas organizācijas un civilprocesa kodeksa 273. pantā noteiktajiem izpildrakstiem, vai
- ja atbilstīgi tiesas prasībām tiek pierādīts, ka uzņēmums nespēj samaksāt tā parādus, ņemot vērā arī uzņēmuma iespējamās un paredzamās saistības.

Tiesa nolems, vai pasludināt uzņēmuma reorganizāciju, izdodot rīkojumu par uzņēmuma atvaseļošanu 20 darbdienu laikā no pieteikuma iesniegšanas tiesā, lai pārvaldītu uzņēmuma uzņēmējdarbību līdz tiesas noteiktam termiņam (pašlaik tas ir viens gads, ko var pagarināt vēl par vienu gadu, tomēr, ņemot vērā sagatavošanā esošos grozījumus, šo laikposmu samazina līdz četriem mēnešiem, ko var pagarināt vēl par četriem mēnešiem, kopā nepārsniedzot 12 mēnešus.

Bankrota process (līgumsabiedrības un tirgotāji)

Bankrota procesa pieteikumu var iesniegt jebkurš kreditors neatkarīgi no tā, vai pastāv komerciāls vai cita veida parāds, pat ja parāda samaksas termiņš vēl nav nokavēts, izskatīšanai Civiltiesas pirmajā palātā saīsinātajā procesā pret parādnieku vai tā likumisko pārstāvi, pieprasot atzīt minēto parādnieku par maksātnespējīgu.

Kritērijs atzīšanai par maksātnespējīgu ir parādnieka parādu nomaksas pārtraukšana. Tiesa pieņems spriedumu, ar kuru pasludinās bankrotu, un iecels vienu vai vairākus aizgādņus, lai tie īstenotu Tirdzniecības kodeksa 13. nodaļā noteiktās funkcijas.

3 Kādi aktīvi ietilpst maksātnespējīgā parādnieka mantā? Kā rīkojas ar aktīviem, ko parādnieks iegūst vai kas pāriet parādnieka īpašumā pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Maksātnespējas process (uzņēmumi) (tostarp kreditoru veikta brīvprātīga darbības izbeigšana)

Visi uzņēmuma aktīvi tiks likvidēti, lai segtu parādnieka saistības. Aktīvus, kas jau veidoja daļu no parādnieka mantas, nenošķir no aktīviem, kas pāriet parādniekam pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas.

Bankrota process (līgumsabiedrības un tirgotāji)

Bankrota procesā, kas attiecas uz tirgotājiem un līgumsabiedrībām (*en nom collectif* un *en commandite*), visa aktīvi — gan kustamie, gan nekustamie — var būt daļa no mantas, kas jālikvidē. Bankrota gadījumā, tiklīdz pieņemts lēmums, ar ko pasludina bankrotu, bankrotējušo personu *ipso iure* atbrīvo no tās mantas pārvaldīšanas neatkarīgi no tā, vai manta ir saistīta ar saimniecisko darbību vai kā citādi, izņemot attiecībā uz tiesībām katru dienu saņemt nepieciešamos uzturliedzekļus.

Personas aktīvi atrodas aizgādņa turējumā, kuram ir tiesības ar tiesas atļauju pārdot un atsavināt mantu. Bankrotējušās personas mantu, kas ātri bojājas, pēc tiesas atļaujas saņemšanas pārdod licencēts izolētājs.

Tiesas atļauja nepieciešama arī attiecībā uz precēm, kas nebojājas, un citu mantu.

Šādos gadījumos tiesnesis dod norādījumus, kurus tas uzskata par bankrotējušās personas un kreditoru interesēm atbilstošākajiem, pat ja rodas apstākļi, kas ļauj aizgādņim atsākt bankrotējušās personas lietu kārtošanu vai palielināt tās aktīvus, ja vien tas notiek par labu kreditoriem.

4 Kādas ir parādnieka pilnvaras un kādas - maksātnespējas administratora pilnvaras?

Maksātnespējas process (uzņēmumi)

Tiklīdz tiesa izdevusi rīkojumu par uzņēmuma likvidāciju, pamatojoties uz tā maksātnespēju, tā ieceļ maksātnespējas procesa administratoru (maksātnespējas procesa administrators).

386. nodaļā ir noteikts, ka šādam maksātnespējas procesa administratoram jābūt fiziskai personai, kura ir advokāts vai sertificēts neatkarīgs grāmatvedis un /vai revidents, vai ir reģistrēta Uzņēmumsabiedrību reģistrā kā persona, kura ir atbilstoša un piemērota maksātnespējas procesa administratora funkciju pildīšanai.

Papildus ir noteikts ierobežojums, ka maksātnespējas procesa administrators nevar pildīt konkrēta uzņēmuma maksātnespējas procesa administratora pienākumus, ja jebkurā laikā četru gadu periodā pirms uzņēmuma likvidācijas ir pildījis direktora vai uzņēmuma sekretāra pienākumus, vai bijis iecelts jebkurā citā amatā šajā uzņēmumā vai saistībā ar to.

Tiesai ir plašas pilnvaras noteikt, kas maksā maksātnespējas procesa administratora atlīdzību. Vispārējā gadījumā maksātnespējas procesa administratoram atlīdzību maksā no uzņēmuma aktīviem. Tomēr, ja tie ir nepietiekami, tiesa var noteikt, ka maksājumu veic citas (saistītas) personas, pamatojoties uz tiesas norādījumiem.

Saskaņā ar 386. iedaļas 296. pantu uzņēmuma amatpersonu (direktoru un uzņēmuma sekretāru) pilnvaras beidzas, kad tiek iecelts maksātnespējas procesa administrators, līdz ar to nedz direktoriem (tostarp jebkurai pilnvarotai personai), nedz uzņēmuma sekretāram nav tiesību likvidējamā uzņēmuma vārdā un tā interesēs slēgt darījumus. Maksātnespējas procesa administrators pārņem savā aizgādībā vai kontrolē visu mantu un visas tiesības, attiecībā uz kurām pastāv pamats domāt, ka šim uzņēmumam uz tām ir tiesības.

Saskaņā ar 386. nodaļas 238. pantu maksātnespējas procesa administrators tiesas veiktā darbības izbeigšanas procesā ar tiesas vai likvidācijas komitejas atļauju ir tiesīgs:

- celt vai aizstāvēt jebkuru prasību vai citu juridisku procesu uzņēmuma vārdā un pārstāvēt to;
- turpināt uzņēmuma darījumdarbību, ciktāl tas nepieciešams, lai labvēlīgi izbeigtu tā darbību;
- norēķināties ar kreditoriem saskaņā ar to likumā noteikto prioritāti;
- noslēgt jebkādu mierizlīgumu vai vienošanos ar kreditoriem vai personām, kuras apgalvo, ka ir kreditori, vai kurām ir vai, pēc to teiktā, varētu būt esošs vai gaidāms, konkrēts vai nosacījuma, noteikts vai uz varbūtēju kaitējumu pamatots prasījums pret uzņēmumu vai par kuru uzņēmums varētu būt atbildīgs, kā arī nodot jebkuru šādu jautājumu šķīrējtiesai;
- pieprasīt samaksu no dalībniekiem vai iespējamajiem dalībniekiem un noslēgt jebkādu mierizlīgumu vai vienošanos attiecībā uz uzņēmuma parādiem, saistībām un prasījumiem, kas var būt esoši vai gaidāmi, konkrēti vai nosacījuma, noteikti vai uz varbūtēju kaitējumu pamatoti, pastāvoši vai šķietami starp uzņēmumu un dalībnieku vai iespējamo dalībnieku pastāvoši, kā arī uz visiem jautājumiem, kas jebkādi attiecas vai skar aktīvus vai uzņēmuma darbības izbeigšanu, ar noteikumiem, par kuriem vienojas, un pieņemt jebkādu nodrošinājumu par atbrīvošanu no šāda pieprasījuma, parāda, saistības vai prasījuma, un atbrīvot pilnībā no tiem;
- pārstāvēt uzņēmumu visos jautājumos un veikt visas nepieciešamās darbības, lai izbeigtu uzņēmuma darbību un sadalītu tā aktīvus.

Tiesa var arī noteikt, ka, ja likvidācijas komitejas nav, maksātnespējas procesa administrators var īstenot jebkādas no a) vai b) punktā minētajām pilnvarām bez tiesas atļaujas saņemšanas.

Kopumā maksātnespējas procesa administratoram tiesas noteiktā darbības izbeigšanas procesā ir tiesības:

- pārdot uzņēmuma kustamo un nekustamo mantu, tostarp tiesības, publiskā izsolē vai saskaņā ar privātu vienošanos, ar tiesībām nodot visu mantu vai jebkādu tā daļu;
- veikt visas darbības un uzņēmuma vārdā un tā interesēs parakstīt visus aktus, kvītis un citus dokumentus;
- iegūt jebkādas naudas līdzekļus, kas nepieciešami uzņēmuma aktīvu nodrošināšanai;
- iecelt pilnvarnieku, kurš tā vārdā noteikta mērķa sasniegšanai rīkojas kā maksātnespējas procesa administrators.

Šajā pantā maksātnespējas procesa administratoram piešķirto pilnvaru īstenošanu tiesas noteiktā darbības izbeigšanas procesā kontrolē tiesa, un jebkurš kreditors vai dalībnieks var vērsties tiesā attiecībā uz jebkuru faktisko vai plānoto minēto tiesību īstenošanas gadījumu.

Starplaikā no rīkojuma par darbības izbeigšanas maksātnespējas gadījumā līdz maksātnespējas pieteikuma iesniegšanai tiesā, ja tiesa ieceļ pagaidu administratoru, arī uzņēmuma amatpersonu pilnvaras izbeidzas, ciktāl tiesa nosaka administratoram pienākumu pārvaldīt uzņēmuma mantu vai uzņēmējdarbību, kā tiek var noteikt rīkojumā par administratora iecelšanu.

Reorganizācijas process (uzņēmuma atvесеjošana)

Saskaņā ar 386. nodaļas 329.B panta 6. punkta a) apakšpunktu laikposmā, kamēr ir spēkā rīkojums par atvесеjošanu (reorganizāciju), uzņēmums turpina savu parasto darbību, ko pārvalda īpašais pārzinis.

Īpašajam pārzinim jābūt fiziskai personai, par kuru tiesa ir pārliecinājusies, ka tā ir pierādījusi savu kompetenci un pieredzi komercuzņēmumu vadīšanā, ir kvalificēta un piekrit tās iecelšanai, kā arī sakarā ar tās iecelšanu nepastāv interešu konflikti.

Īpašā pārzina atlīdzību sedz uzņēmums. Rīkojumā par iecelšanu tiesa nosaka laikposmu, kas nepārsniedz 10 darbdienu no rīkojuma par uzņēmuma atvесеjošanu pieņemšanas, kura laikā uzņēmums tiesai nodod glabāšanā naudas summu vai citu derīgu garantiju, vai vienojas par citu piemērotu kārtību, kas, pēc tiesas ieskata, ir pietiekama, lai aptvertu ar īpašā pārzina iecelšanu saistīto atlīdzību un maksājumus tam.

Ieceļot īpašo pārzini, jebkādas pilnvaras, kas uzņēmumam piešķirtas ar tiesību aktu vai ar tā dibināšanas lēmumu un statūtiem, tiek apturētas, izņemot, ja ir saņemta īpašā pārzina atļauja īstenot šīs pilnvaras, un šī atļauja var tikt dota kā vispārēja atļauja vai atļauja attiecībā uz konkrētu gadījumu vai gadījumiem. Ja tādas nav, pilnvaras ir īpašajam pārzinim.

Kopumā īpašajam pārzinim būs tiesības:

- pārņemt savā uzraudzībā vai kontrolē visu uzņēmuma mantu, turpmāk uzņemoties atbildību par uzņēmuma darbības, uzņēmējdarbības un mantas pārvaldību un uzraudzību;
- pēc tiesas informēšanas atcelt no amata jebkuru uzņēmuma direktoru un iecelt jebkuru personu, lai tā pildītu vadītāja pienākumus;
- noņemt personas profesionālo vai administratīvo pakalpojumu sniegšanai un uzņēmuma vārdā uzņemties saistības samaksāt tām honorāru vai maksājumus; un
- sasaukt jebkādu sabiedrības biedru vai kreditoru sanākumi.

Īpašajam pārzinim ir arī tiesības, ja to iepriekš tieši atļāvuši tiesa:

- saistīt uzņēmumu ar jebkurām saistībām, kuru ilgums pārsniedz sešus mēnešus;
- izbeigt darba attiecības ar uzņēmuma darbiniekiem, ja viņš to uzskata par nepieciešamu, lai nodrošinātu, ka uzņēmums var pilnībā vai daļēji turpināt darbību kā dzīvotspējīgs;

Bankrota process (līgumsabiedrības un tirgotāji)

Kā izskaidrots iepriekš, attiecībā uz tirgotājiem, kuri veic uzņēmējdarbību savā vārdā, un līgumsabiedrībām piemērojamais tiesību akts ir Tirdzniecības kodeksa nodaļa "Par bankrotu".

Kas attiecas uz maksātnespējas procesa administratora pilnvarām bankrota procesā, šādu maksātnespējas procesa administratoru apzīmē kā "aizgādni"; "aizgādnis" ir persona vai personas, ko tiesa uzskata par spējīgu apzinīgi pildīt amata pienākumus, pat ja "aizgādnis" ir saistīts ar bankrotējušo personu vai ir bankrotējušās personas kreditors.

Aizgādnis, stājoties amatā, pārņem valdījumā visu bankrotējušās personas mantu un visas tiesības, kas pieder bankrotējušajai personai. Turklāt bankrotējušā persona veic visus nepieciešamos pasākumus, lai saglabātu bankrotējušās personas tiesības pret tās parādnikiem, un reģistrē publiskajā reģistrā ikvienu hipotēku, kas ietekmē bankrotējušās personas parādnieku mantu. Aizgādnis atbild par savu rīcību attiecībā uz bankrotējušo personu. Aizgādņim ir arī pienākums iesniegt prasību tiesā par parādu samaksāšanu, kuri pienākas bankrotējušajai personai, bet aizgādņiem nav jānoslēgt mierīglīgumu vai nodot strīdu izskatīšanai šķīrītjtiesā, ja tam rakstiski nav piekrituši bankrotējušās personas kreditori, kuriem kopā ir lielākā daļa no kopējās prasījumu vērtības, kā arī atļāvis tiesnesis.

Viena mēneša laikā no sprieduma par bankrotu pieņemšanas aizgādnis sagatavo bankrotējušās personas mantas sarakstu.

Ikvienam kreditoram ir tiesības iepazīties ar šo sarakstu, un kreditoram un bankrotējušajai personai ir pienākums palīdzēt sarakstu sagatavot.

Saraksts ietver visas bankrotējušās personas mantas patiesu uzskaitījumu kopā ar tā aprakstu un novērtējumu.

Aizgādnis nedrīkst atsavināt mantu bez tiesas piekrišanas, un procedūra ir atklāta publiskai pārbaudei. Ieņēmumus no pārdošanas, ko aizgādnis veicis bankrotējušās personas vai līgumsabiedrības vārdā, uzskaita, un visas kvītis un rēķinus pienācīgi dokumentē.

Tiesai ir tiesības pieprasīt, lai aizgādnis, bankrotējušā persona un kreditori sniedz un ar zvērestu apliecina visu informāciju, ko tā uzskata par nepieciešamu. Kas attiecas uz parādnieka tiesībām (ar ko saprot bankrotējušo personu vai bankrotējušo līgumsabiedrību), parādniekam ir tiesības uzraudzīt, lai aizgādnis bankrota lietas kārtotu saskaņā ar tiesību aktiem un pareizi.

Parādniekam ir tiesības informēt tiesu, ja aizgādņa darbības nav veiktas saskaņā ar tiesas rīkojumā noteikto vai ja viņa lietas tiek kārtotas nepareizi.

Bankrotējušās personas grāmatvedība un dokumenti ir pieejami pārbaudei jebkurā brīdī, tādēļ tas arī nozīmē, ka parādniekam ir tiesības zināt, pārbaudīt un pārliecināties par tiesas ieceltā aizgādņa veiktajām darbībām.

Parādniekam ar likumu ir arī piešķirtas tiesības uz regulāriem izdzīvošanai nepieciešamajiem uzturlīdzekļiem, proti, tiesa piešķirs parādniekam līdzekļus no viņa mantas, ko izsniegs aizgādnis un kas būs līdzekļi viņa un viņa ģimenes uzturēšanai, ja nepastāv pieņēmums, ka bankrotējušā persona rīkojusies krāpnieciski.

5 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var izmantot ieskaitu?

Maksātnespējas un reorganizācijas process (uzņēmumi) / bankrota process (līgumsabiedrības un tirgotāji)

Saskaņā ar 459. nodaļu jebkurš noslēguma ieskaita noteikums vai jebkurš cits līguma noteikums, kas nosaka vai ir saistīts ar tādu naudas summu, kas pienākas no vienas puses otrai saistībā ar abpusēju aizdevumu, abpusēju parādu vai citu abpusēju darījumu ieskaitu vai savstarpēju pārrēķinu, ir piemērojams saskaņā ar tā noteikumiem gan pirms, gan pēc bankrota vai maksātnespējas attiecībā uz abpusējiem parādiem, abpusējiem aizdevumiem vai abpusējiem darījumiem, kas radušies vai notikuši pirms vienas puses bankrota vai maksātnespējas, attiecībā pret:

- līguma pusēm,
- jebkuru garantijas devēju vai personu, kura sniedz nodrošinājumu par labu jebkurai līguma pusei,
- jebkuras līguma puses maksātnespējas procesa administratoru, tiesu izpildītāju, aizgādni, īpašo pārzini vai līdzīgu amatpersonu, un
- līguma pušu kreditoriem.

Minēto nepiemēro attiecībā uz noslēguma ieskaita darījumiem, kas noslēgti laikā, kad otra puse zināja vai tai bija jāzina, ka izskatīšanā atrodas pieteikums par uzņēmuma likvidāciju un tā darbības izbeigšanu maksātnespējas dēļ, vai ka uzņēmums ir veicis formālas darbības, ko paredz piemērojamie tiesību akti, lai panāktu tā likvidāciju un darbības izbeigšanu maksātnespējas dēļ.

To nepiemēro arī, ja maksātnespējīgā persona ir fiziska persona (bet nav tirgotājs) vai komerciāla līgumsabiedrība, kas nav uzņēmums (līgumsabiedrība *en nom collectif* vai līgumsabiedrība *en commandite*), un otra puse zināja vai tai bija jāzina par notikumiem, kas ir tādi paši kā iepriekšējā rindkopā par maksātnespējīgu personu minētie.

Jebkuras citas līguma puses bankrota vai maksātnespējas pasludināšana neatceļ līgumā paredzētas tiesības vai pilnvaras īstenot noslēguma ieskaitu.

Ir arī noteikts, ka, neatkarīgi no citos valsts tiesību aktos noteiktā, nekādi netiek ierobežota vai kavēta jebkura līguma noteikuma piemērošana, kas nosaka ieskaitu vai savstarpēju pārrēķinu vai ir ar to saistīts un ko citā gadījumā būtu jāizpilda, un neviens tiesas rīkojums, orderis vai priekšraksts, vai līdzīgs tiesas vai citādi izdots rīkojums, kā arī jebkāds process šajā sakarā nerada nekādas sekas. Tomēr, neatkarīgi no šajā punktā minētā, nekādi netiek ierobežota tādu tiesību aktu piemērošana, kas konkrētajā situācijā padarītu savstarpēju pārrēķinu vai ieskaitu par neizpildāmu sakarā ar krāpšanu vai līdzīgu pamatu, vai ļautu izpildīt savstarpēju pārrēķinu vai ieskaitu, ja jebkurš attiecīgo pušu starpā noslēgta līguma noteikums padarītu savstarpēju pārrēķinu vai ieskaitu spēkā neesošu sakarā ar krāpšanu vai līdzīgu pamatu.

Tiesību akti nosaka, ka līguma puses likumīgi var:

vienoties par jebkādu sistēmu vai mehānismu, kas ļautu pusēm pārveidot nemantisku saistību par mantisku saistību, kuras vērtība ir ekvivalenta, un novērtēt minēto saistību ieskaita vai savstarpēja pārrēķina vajadzībām;

vienoties par valūtas kursu vai paņēmieni, kuru izmanto, lai noteiktu valūtas kursu, ko piemēro, veicot ieskaitu vai savstarpēju pārrēķinu, ja ieskaita vai savstarpējā pārrēķina summas ir izteiktas dažādās valūtās, un noteikt valūtu, kurā jāveic neto summas samaksa;

vienoties, ka visus darījumus vai citas darbības, ko veic saskaņā ar jebkuru līgumu, gan identificēta atsevišķi, gan kā darījumu vai darbību veids vai klase, uzskata par vienu darījumu vai darbību līgumā paredzēto ieskaita vai savstarpējā pārrēķina noteikumu vajadzībām, un ka jebkurš maksātnespējas procesa administrators, tiesu izpildītājs, aizgādnieks, pārzinis vai īpašais pārzinis, vai cita amatpersona, kura rīkojas pušu vārdā, kā arī jebkura tiesa visus minētos darījumus vai darbības uzskata par vienu darījumu vai darbību.

6 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē spēkā esošus līgumus, kuros parādnieks ir līgumslēdzēja puse?

Maksātnespējas process (uzņēmumi)

386. nodaļas 303. pantā ir iekļauts noteikums, ka priekšrocības, hipotēkas vai citus apgrūtinājumus, nodošanu vai citu mantas vai tiesību atsavināšanu, jebkuru maksājumu, izpildi vai citu darbību saistībā ar mantu vai tiesībām, ko veicis uzņēmums vai kas veikta pret to, un jebkuru saistību, kas uzņēmumam radusies **sešu mēnešu laikā pirms uzņēmuma likvidācijas**, uzskata par krāpniecisku priekšrocību pret tā kreditoriem neatkarīgi no tā, vai šis darījums ir bezatlīdzības vai par atlīdzību, ja darījums ir ar **nepamatoti zemu vērtību** vai ja **tiek radīta priekšrocība**. Šādos gadījumos darījums (krāpnieciska priekšrocība) nav spēkā.

Nepamatoti zemu vērtību definē šādi:

a) uzņēmums noslēdz darījumu par nepamatoti zemu vērtību, ja:

i) uzņēmums izsniedz dāvanu vai citādi noslēdz darījumu ar noteikumiem, kas paredz, ka uzņēmums nesaņem nekādu atlīdzību, vai

ii) uzņēmums noslēdz darījumu par atlīdzību, kura vērtība naudā vai naudas izteiksmē ir būtiski mazāka par uzņēmuma sniegto atlīdzību naudā vai naudas izteiksmē;

Priekšrocību definē šādi:

b) uzņēmums sniedz priekšrocību personai, ja:

i) šī persona ir viens no uzņēmuma kreditoriem, galvojuma vai garantijas devējs par uzņēmuma parādiem vai citām saistībām; un

ii) uzņēmums dara vai pieļauj jebko, kas jebkurā no minētajiem gadījumiem nostāda minēto personu stāvoklī, kurš, ja uzņēmums kļūst maksātnespējīgs un izbeidz darbību, ir labāks nekā stāvoklis, kurā persona atrastos, ja attiecīgā darbība vai bezdarbība nebūtu notikusi.

Minētajiem gadījumiem piemēro izņēmumu, ja persona, kuras labā darījums tiek veikts, pierāda, ka tā nezināja un tai nebija pamata domāt, ka uzņēmums varētu tikt likvidēts sakarā ar tā maksātnespēju.

Izņemot minēto, nav citu noteikumu, kam būtu tieša ietekme uz līgumiem.

Reorganizācijas process (uzņēmuma atveseļošana)

Nav *ad hoc* normatīvo aktu, kas regulētu reorganizācijas procesa sekas attiecībā uz līgumiem.

Bankrota process (līgumsabiedrības un tirgotāji)

Saskaņā ar Tirdzniecības kodeksu, konkrētāk — 485. pantu, ikviens darījums, ar ko nodod mantu, vai jebkura uzņemtā saistība, vai jebkura atteikšanās no tiesību pārņemšanas, ko bankrotējusi persona veikusi bez atlīdzības vai par atlīdzību ar mērķi apkrāpt tās kreditorus, var tikt atzīts par spēkā neesošu.

Atšķirībā no Uzņēmumu likuma, Tirdzniecības kodekss nenosaka termiņu, kāds paredzēts, piemēram, Maltas likumu 386. nodaļas 303. pantā.

Minētajos gadījumos, ja pierāda, ka bankrotējusi persona zināja, ka pastāv apstākļi, pamatojoties uz kuriem, pasludināts bankrots, šādas darbības var atzīt pat spēkā neesošām.

7 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē procedūras, ko sākuši individuāli kreditori (izņemot tiesvedībā esošas lietas)?

Maksātnespējas process (uzņēmumi)

Tiklīdz ir sākus maksātnespējas process (uzņēmums tiek likvidēts ar tiesas rīkojumu, pamatojoties uz maksātnespēju), pret uzņēmumu vai tā mantu nevar tikt uzsākta neviena tiesvedība vai process (**aizliegums uzsākt tiesvedību**), izņemot ar tiesas atļauju un ņemot vērā tiesas paredzētos noteikumus. Tiesību aktos nav noteikts, kādos gadījumos tiesa ļautu sākt vai turpināt kreditora uzsāktu tiesvedību, taču vispārējais princips ir tāds, ka maksātnespējas procesa laikā uzņēmuma aktīvus pārvalda organizēti un par labu visiem kreditoriem, un atsevišķiem kreditoriem nebūtu jāļauj iegūt priekšrocības, ceļot prasību pret uzņēmumu.

Reorganizācijas process (uzņēmuma atveseļošana)

Valsts tiesību akti paredz, ka reorganizācijas (uzņēmuma atveseļošanas) procesa laikā tiesvedība tiek apturēta. Būtībā 386. nodaļas 329.B panta 4. punktā noteikts, ka, tiklīdz iesniegts pieteikums par reorganizāciju (uzņēmuma atveseļošanu), ja tas netiek noraidīts, vai laikposmā, kamēr ir spēkā uzņēmuma atveseļošanas procedūra:

a) jebkuru esošu vai jaunu pieteikumu par darbības izbeigšanu aptur;

b) nevar tikt pieņemts vai stāties spēkā lēmums par uzņēmuma likvidāciju un tai sekojošu darbības izbeigšanu;

c) mantisku prasījumu pret uzņēmumu un jebkādu procentu, kas citādi uzkrātos, izpilde tiek apturēta;

d) nomas darbības termiņā iznomātājs vai cita persona, kurai tiek maksāta nomas maksa, nevar īstenot tiesības izbeigt nomas līgumu attiecībā uz uzņēmumam iznomātajām telpām par to, ka uzņēmums neievēro kādu no noteikumiem par minēto telpu nomas attiecībām, izņemot ar tiesas atļauju un ievērojot noteikumus, kādus tiesa uzskata par atbilstošiem;

e) nevar veikt nekādus citus pasākumus, lai piespiedu kārtā pret uzņēmuma mantu izpildītu nodrošinājumu vai pārņemtu uzņēmuma valdījumā esošās preces saskaņā ar nomas pirkuma līgumu, izņemot ar tiesas atļauju un ievērojot noteikumus, kādus tiesa uzskata par atbilstošiem;

f) pret uzņēmumu vai jebkādu uzņēmuma mantu nevar izdot nevienu no Tiesu sistēmas organizācijas un civilprocesa kodeksa 16. nodaļā minētajiem piesardzības vai izpildu aktiem vai orderiem, izņemot ar tiesas atļauju un ievērojot noteikumus, kādus tiesa uzskata

par atbilstošiem; un

g) pret uzņēmumu vai tā mantu neuzsāk un neturpina tiesas procesus, izņemot ar tiesas atļauju un ievērojot noteikumus, kādus tiesa uzskata par atbilstošiem.

Bankrota process (līgumsabiedrības un tirgotāji)

Pret tirgotāju vai līgumsabiedrību uzsāktā bankrota procesā, tiklīdz tiesa iecēlusi aizgādni, visas personiskās un mantiskās prasības pret bankrotējušo personu var tikt celtas tikai pret aizgādni(-ņiem), nevis pret bankrotējušo personu vai līgumsabiedrību, ko nosaka 13. nodaļas 500. pants. Kreditoram ir tiesības zināt, pārbaudīt un pārliecināties, kā aizgādnis pārvalda bankrotējušās personas lietas, un vērsties ar lūgumu tiesā, ja aizgādnis(-ņi) aizskar tā tiesības.

Atvēršanas procesā tiesai ir pilnvaras izdot pagaidu rīkojumu, lai atliktu bankrotējušās personas / līgumsabiedrības uzņēmējdarbības atvēršanu. Tomēr, atšķirībā no uzņēmumu atvēršanas, kreditori joprojām var celt prasības pret aizgādni, kurš pārstāv bankrotējušo tirgotāju vai līgumsabiedrību.

8 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē tādu procedūru turpināšanu, kas ir tiesvedībā maksātnespējas procedūras sākšanas brīdī?

Maksātnespējas process (uzņēmumi)

Tiklīdz ir uzsākts maksātnespējas process (uzņēmums tiek likvidēts ar tiesas nolēmumu, pamatojoties uz maksātnespēju), pret uzņēmumu vai tā mantu nevar tikt **turpināta (tiek apturēta)** neviena tiesvedība vai process, izņemot ar tiesas atļauju un ievērojot noteikumus, kādus tiesa uzskata par atbilstošiem. Tiesību aktos nav noteikts, kādos gadījumos tiesa ļautu sākt vai turpināt kreditora uzsāktu tiesvedību, taču vispārējais princips ir tāds, ka maksātnespējas procesa laikā uzņēmuma aktīvus pārvalda organizēti un par labu visiem kreditoriem, un atsevišķiem kreditoriem nebūtu jāļauj iegūt priekšrocības, ceļot prasību pret uzņēmumu.

Reorganizācijas process (uzņēmuma atvēršana)

Valsts tiesību akti paredz, ka reorganizācijas (uzņēmuma atvēršanas) procesa laikā tiesvedība tiek apturēta. Būtībā 386. nodaļas 329.B panta 4. punktā noteikts, ka, tiklīdz iesniegts pieteikums par reorganizāciju (uzņēmuma atvēršanu), ja tas netiek noraidīts, vai laikposmā, kamēr ir spēkā uzņēmuma atvēršanas procedūra:

- a) jebkuru esošu vai jaunu pieteikumu par darbības izbeigšanu aptur;
- b) nevar tikt pieņemts vai stāties spēkā lēmums par uzņēmuma likvidāciju un tai sekojošu darbības izbeigšanu;
- c) mantisku prasījumu pret uzņēmumu un jebkādu procentu, kas citādi uzkrātos, izpilde tiek apturēta;
- d) nomas darbības termiņā iznomātājs vai cita persona, kurai tiek maksāta nomas maksa, nevar īstenot tiesības izbeigt nomas līgumu attiecībā uz uzņēmumam iznomātajām telpām par to, ka uzņēmums neievēro kādu no noteikumiem par minēto telpu nomas attiecībām, izņemot ar tiesas atļauju un ievērojot noteikumus, kādus tiesa uzskata par atbilstošiem;
- e) nevar veikt nekādus citus pasākumus, lai piespiedu kārtā pret uzņēmuma mantu izpildītu nodrošinājumu vai pārņemtu uzņēmuma valdījumā esošās preces saskaņā ar nomakas pirkuma līgumu, izņemot ar tiesas atļauju un ievērojot noteikumus, kādus tiesa uzskata par atbilstošiem;
- f) pret uzņēmumu vai jebkādu uzņēmuma mantu nevar izdot nevienu no Tiesu sistēmas organizācijas un civilprocesa kodeksa 16. nodaļā minētajiem piesardzības vai izpildu aktiem vai orderiem, izņemot ar tiesas atļauju un ievērojot noteikumus, kādus tiesa uzskata par atbilstošiem; un
- g) pret uzņēmumu vai tā mantu neuzsāk un neturpina tiesas procesus, izņemot ar tiesas atļauju un ievērojot noteikumus, kādus tiesa uzskata par atbilstošiem.

Bankrota process (līgumsabiedrības un tirgotāji)

Valsts tiesību akti neparedz tiesvedības apturēšanu saskaņā ar Tirdzniecības kodeksu. Tomēr pēc aizgādņa lūguma šādu pieteikumu, kas ticis iesniegts tiesā, var uzklautīt tas pats tiesnesis, kura pārziņā atrodas bankrota lieta, lai minētais tiesnesis varētu regulēt un vadīt bankrota procesa, aizsargājot bankrotējušās personas tiesības un pienākumus un pārliecinoties, ka tiesības saskaņā ar kreditora iesniegto pieteikumu tiek uzklautītas un attiecībā uz tām tiek pieņemts lēmums.

9 Kādas galvenās iezīmes raksturo kreditoru dalību maksātnespējas procedūrā?

Maksātnespējas process (uzņēmumi)

Kreditori var iekļauties maksātnespējas procesā, pierādot, ka tiem pastāv tiesiskas intereses, un tādējādi tie var sniegt viedokli tiesvedības procesa laikā. Kreditorus par notiekošo procesu informē maksātnespējas procesa administrators, kurš arī organizē sanāksmes, un kreditoriem ir jābūt izteikti viedokli.

Reorganizācijas process (uzņēmuma atvēršana)

329.B nodaļas 329.B pants konkrēti paredz, ka gan tiesa, gan īpašais pārzinis *cita starpā* rīkojas, ievērojot kreditoru labākās intereses.

Arī īpašajam pārzinim ir pienākums sasaukt kreditoru sapulces, no kurām pirmā notiek ne vēlāk kā mēnesi pēc tā iecelšanas.

Sanāksmes(-mju) laikā īpašajam pārzinim jāieceļ kopīga kreditoru un dalībnieku komiteja, lai tā sniegtu padomus un palīdzību, kas īpašajam pārzinim nepieciešama uzņēmuma lietu, uzņēmējdarbības un mantisko jautājumu kārtošā un tā atvēršanā līdz dzīvotspējīgai darbības turpināšanai.

Bankrota process (līgumsabiedrības un tirgotāji)

Kreditori var iekļauties bankrota procesā un piedalīties tajā, pierādot, ka tiem pastāv tiesiskas intereses, un tie var sniegt viedokli tiesvedības procesa laikā. Kreditorus par notiekošo procesu informē aizgādnis, kurš arī organizē sanāksmes, un kreditoriem ir jābūt izteikti viedokli.

Kreditoriem ir tiesības arī balsot, un galīgo vienošanos attiecībā uz ierosināto kārtību pieņem ar kreditoru, kuri ir pierādījuši savus prasījumus attiecībā uz trim ceturtdaļām prasījumu vērtības, piekrišanu.

10 Kādā veidā maksātnespējas administrators drīkst izmantot vai atsavināt parādnieka mantu ietilpstošus aktīvus?

Maksātnespējas process (uzņēmumi)

Maksātnespējas procesa administrators varēs pārdot mantu, panākot, ka par uzņēmuma aktīviem tiek izteikts visizdevīgākais piedāvājums.

Reorganizācijas process (uzņēmuma atvēršana)

Īpašais pārzinis nevarēs atsavināt uzņēmuma mantu bez īpašas tiesas atļaujas, vai, kā minēts atvēršanas plānā, kas vēlāk tiek apstiprināts ar vai bez tiesas izdarītiem grozījumiem. Jebkurā gadījumā tiesa norādīs vai apstiprinās uzņēmuma aktīvu atsavināšanas metodi.

Bankrota process (līgumsabiedrības un tirgotāji)

Bankrota procesā aizgādnis atsavina mantu, panākot, ka par uzņēmuma aktīviem tiek izteikts visizdevīgākais piedāvājums, un tam tiek saņemta tiesas atļauja.

Līgumsabiedrības vai bankrotējušās personas atvēršanā (13. nodaļas 498. pants) aizgādnis ievēro atvēršanas plānu, taču tiesnesim ir plaša rīcības brīvība dot norādījumus, kurus tas uzskata par bankrotējušās personas un tās kreditoru interesēm visizdevīgākajiem.

Tomēr kreditoram ir tiesības iebilst pret šādu tiesneša pilnvaru īstenošanu, ja kreditors, apliecinot pamatota iemesla pastāvēšanu, pierāda, ka tā nav kreditoru interesēs.

11 Kādi prasījumi jāizvirza pret maksātnespējīgā parādnieka mantu un kādas darbības tiek veiktas ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Maksātnespējas process (uzņēmumi)

Prasījumus, kas radušies pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas, nenodala no tiem, kas pastāvēja pirms tā. Tomēr tiesa maksātnespējas procesā, ja saistību segšanai aktīvu nepietiek, var izdot rīkojumu par to, ka no aktīviem apmaksā izmaksas, maksas un izdevumus, kas radušies likvidācijas un darbības izbeigšanas gaitā, saskaņā ar tādu prioritātes kārtību, ko tiesa uzskata par nepieciešamu, pie kam tiesa ņem vērā šādu vispārējo prioritātes kārtību:

- a) izdevumi, kas jāmaksā vai kas ir radušies tiesu izpildītājam vai maksātspējas procesa administratoram, uzglabājot, realizējot vai iegūstot jebkādas uzņēmuma aktīvus;
- b) citi izdevumi vai izmaksas, kas radušās vai ko veicis tiesu izpildītājs vai ar tiesu izpildītāja pilnvarām, tostarp — ja tās radušās vai veiktas, veicot uzņēmuma uzņēmējdarbību;
- c) pagaidu administratora atlīdzība (ja ir);
- d) pieteikuma iesniedzēja un jebkuras pieteikumā minētās personas, kurai radušās izmaksas tiesa noteikusi segt, izmaksas;
- e) īpašā pārvaldnieka atlīdzība (ja ir);
- f) naudas summa, kas pienākas personai, kura nolīgta vai pilnvarota palīdzēt sagatavot ziņojumu par uzņēmējdarbības stāvokli vai konta izrakstu;
- g) jebkura ar tiesas rīkojumu noteikta līdzekļu kvota, lai segtu izmaksas par pieteikumu atbrīvošanai no pienākuma iesniegt ziņojumu par uzņēmējdarbības stāvokli vai par šāda ziņojuma sagatavošanas termiņa pagarināšanu;
- h) nepieciešamās izmaksas, ko veic maksātspējas procesa administrators pārvaldības laikā, tostarp jebkādi izdevumi, kas radušies likvidācijas komitejas locekļiem vai to pārstāvjiem un kurus atļāvis maksātspējas procesa administrators;
- i) jebkuras personas, kuru maksātspējas procesa administrators nolīdzis, lai tā uzņēmumam veiktu jebkurus pakalpojumus, kā paredz vai atļauj 386. nodaļas noteikumi, atlīdzība;
- j) tiesu izpildītāja un maksātspējas procesa administratora atlīdzība.

Reorganizācijas process (uzņēmuma atveseļošana)

Neattiecas

Bankrota process (līgumsabiedrības un tirgotāji)

Prasījumus, kas radušies pēc bankrota procesa uzsākšanas, nenodala no tiem, kas pastāvēja pirms tās. Bankrota procesā, ja saistību segšanai aktīvu nepietiek, tiesa var izdot rīkojumu par to, ka no aktīviem apmaksā izmaksas, maksas un izdevumus, kas radušies likvidācijas un darbības izbeigšanas gaitā, saskaņā ar tādu prioritātes kārtību, ko tiesa uzskata par nepieciešamu, pie kam tiesa ņem vērā šādu vispārējo prioritātes kārtību:

- a) izdevumi, kas jāmaksā vai kas ir radušies aizgādnim, uzglabājot, realizējot vai iegūstot jebkādas uzņēmuma aktīvus;
- b) citi izdevumi vai izmaksas, kas radušās vai ko veicis aizgādņis vai ar aizgādņa pilnvarām, tostarp — ja tās radušās vai veiktas, veicot uzņēmuma uzņēmējdarbību;
- c) aizgādņa atlīdzība (ja ir);
- d) pieteikuma iesniedzēja un jebkuras pieteikumā minētās personas, kurai radušās izmaksas tiesa noteikusi segt, izmaksas;
- e) īpašā pārvaldnieka un reģistratora atlīdzība (ja ir);
- f) naudas summa, kas pienākas personai, kura nolīgta vai pilnvarota palīdzēt sagatavot ziņojumu par uzņēmējdarbības stāvokli vai konta izrakstu;
- g) jebkura ar tiesas rīkojumu noteikta līdzekļu kvota, lai segtu izmaksas par pieteikumu atbrīvošanai no pienākuma iesniegt ziņojumu par uzņēmējdarbības stāvokli vai par šāda ziņojuma sagatavošanas termiņa pagarināšanu;
- h) nepieciešamās izmaksas, ko veic aizgādņi pārvaldības laikā, tostarp jebkādas izdevumus, kas radušies komitejas locekļiem, ja tādi ir, vai to pārstāvjiem, un kurus atļāvis aizgādņi;

Pēc šo maksājumu veikšanas tiek maksāts nodrošinātajiem kreditoriem pēc to prasījumu reģistrēšanas datuma, un pēc nodrošinātajiem kreditoriem tiek maksāts pārējiem kreditoriem secīgi pēc prasījumu reģistrēšanas. Ja pēdējo (nenodrošināto kreditoru) prasījumu apmierināšanai nepietiek līdzekļu, tie savstarpēji ir līdzvērtīgi (*pari passu*).

12 Kādi noteikumi reglamentē prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un atzīšanu?

Maksātspējas process (uzņēmumi)

Prasījumus pieņem pēc maksātspējas procesa administratora ieskata. Nav īpašu noteikumu par prasījumu iesniegšanas veidu. Ir lietderīgi norādīt, ka, ja par maksātspējas procesa administratoru ieceļ tiesu izpildītāju, tiek izmantota šāda prasījumu veidlapa:

OFFICIAL RECEIVER

c/o MFSA

Notabile Road

Attard, BKR3000

Ziņas par uzņēmumu, kura darbība izbeigta	
1.	Nosaukums un reģistrācijas numurs
2.	Faktiskais likvidācijas datums
Ziņas par kreditoru	
3.	Vārds un uzvārds / reģistrācijas numurs
4.	Adrese
5.	E-pasta adrese
6.	Tālruna/mobilā tālruna numurs
Ziņas par parādu	
7.	Kopējā prasījuma summa, tostarp nekapitalizētie procenti, kas jāmaksā likvidācijas datumā
8.	Kopējā nekapitalizēto procentu summa likvidācijas datumā
9.	Parāda rašanās apraksts, tostarp attiecīgie datumi
	(pievienot papildu lapas, ja nepieciešams)
10.	Ziņas par dokumentiem un/vai citiem pierādījumiem, kas apliecina prasījumu (pievienot apliecinātu pareizu kopiju un secīgi numurēt katru dokumentu)
	(pievienot papildu lapas, ja nepieciešams)
Ziņas par nodrošinājumu (ja tāds ir)	
11.	Sniegtā/saņemtā nodrošinājuma veida apraksts
	(pievienot papildu lapas, ja nepieciešams)
12.	Datums(-i), kad sniegts/saņemts nodrošinājums

13.	Nodrošinātā parāda summa	
Kreditora apliecinājums		
14.	Es, apakšā parakstījies, ar šo apliecinu, ka šajā veidlapā norādītā informācija, ciktāl man zināms, ir patiesa, pareiza un pilnīga:	
	Kreditora paraksts	Vārds un uzvārds drukātajiem burtiem
		Personas apliecinājuma numurs
15.	Ja paraksts tiek izdarīts, pārstāvot juridisku personu, aizpildīt tālāk: Pārstāvot _____ Reģ. Nr. _____ kuru pārstāvu kā _____.	

386. nodaļas 255. pantā attiecībā uz termiņu šo prasījumu iesniegšanai tiesai ir piešķirtas tiesības noteikt termiņu vai termiņus, kuros kreditoriem jāpierāda savi parādi vai prasījumi, pretējā gadījumā tos izslēdz no piedalīšanās sadalē, kas tiek veikta pirms parādu pierādīšanas.

Reorganizācijas process (uzņēmuma atvēršana)

Nav *ad hoc* normatīvo aktu, kas regulētu reorganizācijas procesa sekas attiecībā uz prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un pieņemšanu.

13 Kādi noteikumi regulē ieņēmumu sadali ? Kā nosaka prasījumu un kreditoru tiesību hierarhiju?

Maksātnespējas process (uzņēmumi)

Jānorāda, ka Maltas tiesību aktos maksātnespējas gadījumiem nav noteikta konkrēta kreditoru prioritātes kārtība, jo kārtību nenosaka konkrēts tiesību akts, bet tā meklējama dažādos tiesību aktos. Tiesību akti, kas attiecas uz prasījumu prioritāti, ir šādi:

386. nodaļas 302. pantā paredzēts, ka, izbeidzot tāda uzņēmuma darbību, kura aktīvi ir nepietiekami saistību izpildei, nodrošināto un nenodrošināto kreditoru tiesības, kā arī to parādu prioritāti un segšanas kārtību nosaka tajā brīdī spēkā esošie tiesību akti.

13. nodaļas 535. pantā arī noteikts, ka kreditoru, kuriem ir ķīla, priekšrocība vai hipotēka, prioritāti nosaka saskaņā ar tajā brīdī spēkā esošiem tiesību aktiem. Gan 13. nodaļas 535. pants, gan 386. nodaļas 302. pants paredz, ka parādu prioritāti nosaka tajā brīdī spēkā esošie tiesību akti.

Saskaņā ar Maltas tiesību aktiem līdzvērtības (*pari passu*) princips ir netieši paredzēts Civilkodeksa (16. nodaļa) 1996. pantā, kurā minēts, ka tiesiski prioritātes pamati ir priekšrocības, hipotēkas un mantas nodalīšanas priekšrocība. Tajā arī paredzēts, ka kreditoram ir atļauts pakārtot, atlikt, atteikties vai citādi grozīt savas esošās vai nākotnes tiesības uz maksājumu, piespiedu izpildi, prioritāti, kā arī citām līdzīgām esošām vai nākotnes tiesībām par labu citai personai. Minētā pakārtošana, atlikšana, atteikšanās, grozīšana vai līdzīga darbība var notikt saskaņā ar līgumu vai vienpusēju paziņojumu jebkurai personai, tostarp citam kreditoram, neatkarīgi no tā, vai tā laikā, kad noslēgta šāda vienošanās vai izdarīts šāds paziņojums, ir noteikta vai vēl tiks noteikta. Tādējādi prioritāšu atšķirības nosaka vienojoties. Līdz ar to, ja nepastāv priekšrocības, hipotēkas vai mantas nodalīšanas priekšrocība, parādnieki ir līdzvērtīgi.

Attiecībā uz minēto ir jānorāda uz dažādiem speciālajiem tiesību aktiem, kas paredz priekšrocības noteiktiem prasījumiem, piemēram, Pievienotās vērtības nodokļa likumu (406. nodaļa), Darba un darba attiecību likumu (452. nodaļa) un Sociālā nodrošinājuma likumu (318. nodaļa).

PVN likuma 62. pantā noteikts:

"Komisāram ir īpaša priekšrocība uz aktīviem, kas veido daļu no personas saimnieciskās darbības, saistībā ar nodokli, kas jāmaksā minētajai personai saskaņā ar šo likumu, un minēto nodokli, neatkarīgi no citos tiesību aktos paredzētā, maksā prioritāri attiecībā pret parādu, kam ir cita veida priekšrocība, izņemot parādus ar vispārējo priekšrocību un Civilkodeksa 2009. panta a) vai b) punktā minētos parādus."

Darba un darba attiecību likuma 20. pantā noteikts, ka:

"Neatkarīgi no citos tiesību aktos noteiktā, ikviens darbinieka prasījums par pašreizējās darba samaksas, kuru darba devējam ir jāmaksā darbiniekam, izmaksu par ne vairāk kā trīs mēnešiem, darbiniekam pienākošos atvaļinājuma kompensāciju, kā arī kompensāciju darbiniekam par darba attiecību izbeigšanu vai paziņošanu par to, ir prioritārs prasījums pret darba devēja mantu, un tā nomaksāšanai ir priekšrocība pret pārējiem prasījumiem neatkarīgi no tā, vai tie ir privileģēti vai hipotekāri:

tomēr jebkurā gadījumā maksimālā privileģētā prasījuma summa nepārsniedz prasījuma brīdī noteiktās ar likumu noteiktās minimālā darba algas ekvivalentu par sešiem mēnešiem."

Sociālā nodrošinājuma likuma 116. panta 3. punktā noteikts:

"Neatkarīgi no citos tiesību aktos noteiktā, direktora prasījums par jebkādu summu, kas tam pienākas, pamatojoties uz jebkādu pirmās vai otrās šķiras ieguldījumu, saskaņā ar šo pantu ir privileģēts prasījums (pirmās šķiras ieguldījuma gadījumā), kura prioritāte ir tāda pati kā darbinieku algu prasījumam pret darba devēja mantu, bet otrās šķiras ieguldījuma gadījumā — pret pašnodarbinātās personas vai individuālā darba veicēja mantu, un to izmaksā prioritāri pret visiem pārējiem prasījumiem (izņemot darba samaksu) neatkarīgi no tā, vai tie ir privileģēti vai hipotekāri."

Turklāt Civilkodeksa 2088.–2095. pants konkrēti nosaka, kāda ir priekšrocību prioritātes kārtība. Cita starpā ir noteikts, ka parādus maksā atbilstoši reģistrēšanas secībai. Vienā dienā reģistrētām hipotekām līdz ar to būtu vienlīdzīga prioritāte.

Tomēr maksātnespējas procesā, ja saistību segšanai aktīvu nepietiek, tiesa var (un visbiežāk tā arī notiek) izdot rīkojumu par to, ka no aktīviem apmaksā izmaksas, maksas un izdevumus, kas radušies likvidācijas un darbības izbeigšanas gaitā, saskaņā ar tādu prioritātes kārtību, ko tiesa uzskata par nepieciešamu, pie kam tiesa ņem vērā šādu vispārējo prioritātes kārtību:

- izdevumi, kas jāmaksā vai kas ir radušies tiesu izpildītājam vai maksātnespējas procesa administratoram, uzglabājot, realizējot vai iegūstot jebkādas uzņēmuma aktīvus;
- citi izdevumi vai izmaksas, kas radušās vai ko veicis tiesu izpildītājs vai ar tiesu izpildītāja pilnvarām, tostarp — ja tās radušās vai veiktas, veicot uzņēmuma uzņēmējdarbību;
- pagaidu administratora atlīdzība (ja ir);
- pieteikuma iesniedzēja un jebkuras pieteikumā minētās personas, kurai radušās izmaksas tiesa noteikusi segt, izmaksas;
- īpašā pārvaldnieka atlīdzība (ja ir);
- naudas summa, kas pienākas personai, kura nolīgta vai pilnvarota palīdzēt sagatavot ziņojumu par uzņēmējdarbības stāvokli vai konta izrakstu;
- jebkura ar tiesas rīkojumu noteikta līdzekļu kvota, lai segtu izmaksas par pieteikumu atbrīvošanai no pienākuma iesniegt ziņojumu par uzņēmējdarbības stāvokli vai par šāda ziņojuma sagatavošanas termiņa pagarināšanu;
- nepieciešamās izmaksas, ko veic maksātnespējas procesa administrators pārvaldības laikā, tostarp jebkādi izdevumi, kas radušies likvidācijas komitejas locekļiem vai to pārstāvjiem un kurus atļāvis maksātnespējas procesa administrators;
- jebkuras personas, kuru maksātnespējas procesa administrators nolīdzis, lai tā uzņēmumam veiktu jebkurus pakalpojumus, kā paredz vai atļauj 386. nodaļas noteikumi, atlīdzība;
- tiesu izpildītāja un maksātnespējas procesa administratora atlīdzība.

Maksātnespējas procesa laikā maksātnespējas procesa administrators sagatavos ziņojumu, kurā norādīta kreditoru prioritāte un sadales shēma, ar ko tiks iepazīstināta tiesa. Kreditori drīkst sniegt viedokli, ja tie nepiekrīt ziņojuma saturam, un tiesa var noteikt, ka tajā jāveic labojumi. Visbeidzot tiesa apstiprinās minēto kārtību un shēmu un uzdos maksātnespējas procesa administratoram veikt izmaksas kreditoriem.

Reorganizācijas process (uzņēmuma atveseļošana)

Neattiecas

Bankrota process (līgumsabiedrības un tirgotāji)

Pirmkārt un galvenokārt, ieņēmumu sadalei pamatā piemēro Tirdzniecības kodeksa 531. pantu un Civilt kodeksa tiesību normas, kurās noteikta kreditoru, kuriem ir tiesību aktos paredzēta priekšrocība, un kreditoru, kuriem ir nodrošināta hipotēka, savstarpējā prioritāte. Tie ir nodrošinātie kreditori, kuru statuss izriet vai nu no tiesību aktiem, vai publiskiem notariāliem aktiem atbilstoši datumam, kad veikta reģistrācija, ko nosaka arī Tirdzniecības kodeksa 535. pants. Pēc tam vienkāršos kreditorus (kuri nav reģistrētie kreditori) sarindo *pari passu* saskaņā ar to prasījumiem.

Kad persona ir pasludināta par bankrotējušu, 10 dienu laikā pēc pasludināšanas notiek sanāksme, kurā, piedaloties tiesnesim, reģistratoram, aizgādnim, bankrotējušajai personai un kreditoriem, tiek pārbaudīti prasījumi un izveidots mantas saraksts.

Šajā sanāksmē uzklausa bankrotējušo personu, kura izsaka priekšlikumu par sastāva noteikumiem. Sēdes laikā tiek apspriests, vai izskatāmajā lietā ir piemērojams tāds mierizlīgums, saskaņā ar kuru kreditoru sastāvu (kuri nav reģistrētie kreditori, pamatojoties uz priekšrocību, hipotēku vai ķīlu) ieceļ par visu kreditoru pārstāvjiem, un atsevišķie kreditori to ir tiesīgi apstrīdēt astoņu dienu laikā.

Tiek rīkota otrā sanāksme, kuru atkal vada tiesnesis un kurā, lai tiktu apstiprināts kreditoru sastāvs, tajā jāietilpst kreditoriem, kuru prasījumu summa veido trīs ceturtdaļas no summas, kuru atzinusi bankrotējusī persona;

Pēc šīs procedūras, kad ir noteikts kreditoru saraksts, tiek rīkota vēl viena sanāksme, kuru vada tiesnesis un par kuru saskaņā ar tiesību aktiem pienācīgi tiek publiski paziņots.

Šajā sanāksmē katrs kreditors izklāsta savus argumentus, un, ja aizgādnim ir iebildumi pret kādu no kreditoriem, kreditoram savi argumenti ir jāpierāda aizgādnim un kreditoru sastāvam.

14 Kādi ir maksātnespējas procedūras izbeigšanas nosacījumi un sekas (jo īpaši, to izbeidzot ar mierizlīgumu)?

Maksātnespējas process (uzņēmumi)

Maksātnespējas procesa laikā, tiklīdz maksātnespējas procesa administrators ir realizējis visu uzņēmuma mantu vai tā daļu, kura, pēc tā domām, var tikt realizēta, lai lieki nenovilcinātu maksātnespēju, ir izmaksājis galīgo maksājumu kreditoriem (ja tāds ir), ir koriģējis dalībnieku savstarpējās tiesības un veicis galīgo atgriešanu dalībniekiem (ja tāda ir), ir iesniedzis pārskatu par uzņēmuma līdzekļiem, tiesa, kad tā ir pārliecinājusies par to, ka maksātnespējas procesa administrators ievērojis 386. nodaļas prasības un citas tiesas noteiktās prasības (ja tādas ir), un ņemot vērā ziņojumu un iebildumus, ko ir izteicis jebkurš kreditors vai dalībnieks, vai ieinteresētā persona, atbrīvos maksātnespējas procesa administratoru no tam noteikto pienākumu pildīšanas.

Pēc tam tiesa izdod rīkojumu par uzņēmuma nosaukuma svītrosānu no reģistra, sākot ar rīkojuma datumu. Minēto rīkojumu paziņo Uzņēmēj sabiedrību reģistram, kas izdara svītrosānu.

Reorganizācijas process (uzņēmuma atveseļošana)

329.B panta 12. punktā ir paredzēti šādi atšķirīgi scenāriji atveseļošanas procedūras izbeigšanai:

a) ja jebkurā laikā, kamēr notiek uzņēmuma atveseļošanas procedūra, īpašais pārzinis pēc apspriešanās ar kopīgo kreditoru un dalībnieku komiteju secina, ka uzņēmumam nav lietderīgi turpināt minēto procedūru, īpašais pārzinis nekavējoties iesniedz tiesai pieteikumu par uzņēmuma atveseļošanas procedūras izbeigšanu, kurā detalizēti un izsmeljoši pamato attiecīgos iemeslus, un tiesa pieņem rīkojumu par uzņēmuma darbības izbeigšanu pēc tiesas lēmuma.

Piemēro 386. nodaļas noteikumus, kas attiecas uz maksātnespējas procesu;

b) ja jebkurā laikā, kamēr notiek uzņēmuma atveseļošanas procedūra, īpašais pārzinis pēc apspriešanās ar kopīgo kreditoru un dalībnieku komiteju secina, ka uzņēmuma stāvoklis ir tiktāl uzlabojies, ka tas var samaksāt savus parādus, tas iesniedz tiesā pieteikumu, kurā detalizēti un izsmeljoši pamato attiecīgos iemeslus, un lūdz tiesu izdot rīkojumu par uzņēmuma atveseļošanas procedūras izbeigšanu. Ja tiesa apstiprina pieteikumu, tā nosaka tādus noteikumus un nosacījumus, kurus uzskata par nepieciešamiem konkrētās lietas gadījumā.

Šādā gadījumā uzņēmums turpina darbību kā dzīvotspējīgs. Tiesvedības apturēšana tiek pārtraukta, kad tiesa apstiprinājusi minēto pieteikumu;

c) ja jebkurā brīdī, kamēr notiek uzņēmuma atveseļošanas procedūra, uzņēmuma direktori vai ārkārtas kopsapulces dalībnieki pārliecinās, ka uzņēmuma stāvoklis ir tiktāl uzlabojies, ka tas spēj nomaksāt savus parādus, tie var vērsties ar pieteikumu tiesā, pievienojot attiecīgus dokumentus un informāciju, kas to pamato, un apliecinot, ka ir par minēto pārliecinājušies, un lūgt tiesu izdot rīkojumu par uzņēmuma atveseļošanas procedūras pārtraukšanu, un tiesa neizdod rīkojumu par pieteikuma apstiprināšanu vai noraidīšanu pirms īpašā pārziņa uzklaušanās. Ja tiesa apstiprina pieteikumu, tā nosaka tādus noteikumus un nosacījumus, kurus uzskata par nepieciešamiem konkrētās lietas gadījumā.

Tāpat kā iepriekšējā gadījumā, uzņēmums turpina darbību kā dzīvotspējīgs. Tiesvedības apturēšana tiek pārtraukta, kad tiesa apstiprinājusi minēto pieteikumu;

d) pēc savas iecelšanas termiņa beigām īpašais pārzinis tiesai iesniedz rakstisku nobeiguma pārskatu, kurā izklāsta detalizētu un vispusīgu atzinumu un pamato, vai pastāv vai nepastāv pamatota iespējamība, ka uzņēmums varētu pilnībā vai daļēji turpināt darbību kā dzīvotspējīgs un spēs turpmāk regulāri nomaksāt tam radušos parādus.

Ja īpašā pārziņa nobeiguma pārskatā ir izteikts viedoklis, ka pastāv pamatota iespējamība, ka uzņēmums varētu pilnībā vai daļēji turpināt darbību kā dzīvotspējīgs, tam jāpievieno arī precīzs un detalizēts atveseļošanas plāns, kurā ietverti visi nepieciešamie priekšlikumi, lai ļautu uzņēmumam turpināt darbību kā dzīvotspējīgam, kopā ar paskaidrojumiem, kas nepieciešami, lai īstenotu minēto atveseļošanu, tostarp priekšlikumiem attiecībā uz finanšu resursiem, darbinieku saglabāšanu un uzņēmuma turpmāko pārvaldību. Minētajā noregulējuma plānā arī jāizskaidro, kā tiek ierosināts samaksāt kreditoriem par visiem to prasījumiem vai daļu no tiem, vai ar visiem kreditoriem panākta labprātīga vienošanās, kā arī, vai tiek ierosināts tiesai apstiprināt vienošanos, kurai nav piekrituši visi kreditori.

Pēc gala ziņojuma un atveseļošanas plāna saņemšanas tiesa var pieprasīt paskaidrojumus un precizējumus, kurus tā uzskata par lietderīgiem, un tos pēc tiesas norādījumiem sniedz mutvārdos vai rakstiski. Pēc tam tiesa var noraidīt ierosināto atveseļošanas plānu vai pieņemt to un apstiprināt pilnībā vai daļēji, kā arī noteikt, ka tajā izdarāmi grozījumi. Ja tiesa apstiprina īpašā pārziņa iesniegto atveseļošanas plānu ar vai bez tiesas noteiktiem grozījumiem, atveseļošanas plāns stājas spēkā un ir pilnībā saistošs visām ieinteresētajām personām no juridiskā viedokļa. Tiesvedības apturēšana tiek pārtraukta, kad tiesa apstiprinājusi atveseļošanas plānu;

e) ja tiesa izdod rīkojumu par uzņēmuma atveseļošanas procedūras izbeigšanu, pamatojoties uz to, ka nepastāv pamatota iespējamība, ka uzņēmums varētu turpināt darbību kā dzīvotspējīgs un spētu turpmāk regulāri nomaksāt tam radušos parādus, tā nosaka, ka uzņēmuma darbība tiek izbeigta ar tiesas lēmumu.

Piemēro 386. nodaļas noteikumus, kas attiecas uz maksātnespējas procesu.

Bankrota process (līgumsabiedrības un tirgotāji)

Bankrota procesa laikā, tiklīdz aizgādnis ir realizējis visu uzņēmuma mantu vai tā daļu, kura, pēc tā domām, var tikt realizēta, lai lieki nenovilcinātu bankrotu, ir izmaksājis galīgo maksājumu kreditoriem (ja tāds ir), ir koriģējis dalībnieku savstarpējās tiesības un veicis galīgo atgriešanu dalībniekiem (ja tāda ir), ir

iesniedzis pārskatu uz uzņēmuma rēķina, tiesa, kad tā ir pārliecinājusies par to, ka aizgādnie ievērojis 13. nodaļas prasības un citas tiesas noteiktās prasības (ja tādas ir), un ņemot vērā ziņojumu un iebildumus, ko ir izteicis jebkurš kreditors vai dalībnieks, vai ieinteresētā persona, atbrīvos aizgādni no tam noteikto pienākumu pildīšanas.

Pēc tam tiesa izdod rīkojumu par līgumsabiedrības nosaukuma svītrošanu no reģistra, sākot ar rīkojuma datumu. Minēto rīkojumu paziņo Uzņēmumsabiedrību reģistram, kas izdara svītrošanu.

Minētais, protams, attiecas uz līgumsabiedrībām.

Attiecībā uz tirgotājiem — pēc tam, kad tirgotājs pasludināts par maksātnespējīgu un veikta ieņēmumu sadale, bankrotējušī persona reģistratoram adresētā iesniegumā var lūgt uzklaušīšanu tiesā, un attiecīgajā dienā tiesa uzaicina kreditorus un bankrota procesā iesaistīto aizgādni, lai noteiktu, vai tirgotājam var atjaunot tiesības no jauna sākt tirgoties.

Ja tirgotājs nav rīkojies krāpnieciski vai jaunā nolūkā, tam var atjaunot tiesības tirgoties. Ar šo atjaunošanu bankrotējušī persona gan personiski, gan attiecībā uz tās vēlāk iegūto mantu tiek atbrīvota no visiem parādiem, ko no tās būtu bijis iespējams pieprasīt jebkurā laikā pirms tās bankrota pasludināšanas.

15 Kādas ir kreditoru tiesības pēc maksātnespējas procedūras izbeigšanas?

Maksātnespējas process (uzņēmumi)

Saskaņā ar 386. nodaļas 315. panta 1. punktu kreditors var aizstāvēt savas tiesības pret ikvienu personu, par kuru tiek konstatēts, ka tā veikusi uzņēmuma uzņēmējdarbību ar mērķi apkrāpt uzņēmuma kreditorus, jebkuras citas personas kreditorus, kā arī ar jebkuru citu krāpniecisku mērķi. Šādos gadījumos tiesa pēc tam, kad tā ir saņēmusi pieteikumu, var nolemt, ka visas personas, kas apzināti piedalījušās uzņēmējdarbības turpināšanā minētajā veidā, ir personiski atbildīgas, neierobežojot atbildības apmēru, par visiem parādiem vai citām uzņēmuma saistībām, kā norādījusi tiesa.

Reorganizācijas process (uzņēmuma atveseļošana)

Nav *ad hoc* normatīvo aktu, kas regulētu kreditoru tiesības pēc maksātnespējas procesa pabeigšanas.

Bankrota process (līgumsabiedrības un tirgotāji)

Kad bankrota process ir pabeigts attiecībā uz līgumsabiedrību vai tirgotāju, kreditoru tiesības izbeidzas, izņemot, ja kreditors pierāda, ka tirgotājs vai līgumsabiedrība pret kreditoru rīkojusies ļaunprātīgi vai krāpnieciski.

16 Kurš sedz maksātnespējas procedūrā radušās izmaksas un izdevumus?

Maksātnespējas process (uzņēmumi)

Izmaksas atkarībā no tiesas noteiktā sedz vai nu persona, kura iesniegusi maksātnespējas pieteikumu, vai uzņēmums.

Reorganizācijas process (uzņēmuma atveseļošana)

Reorganizācijas (uzņēmuma atveseļošanas) procesā procesa izmaksas sedz uzņēmums.

Bankrota process (līgumsabiedrības un tirgotāji)

Izmaksas un izdevumus sedz persona, kura iesniedz pieteikumu, vai bankrotējušī persona.

17 Kādi noteikumi reglamentē kreditoru kopumam kaitējošu juridisku aktu spēkā neesību, atzīšanu par spēkā neesošiem vai neizpildāmību?

Maksātnespējas process (uzņēmumi)

386. nodaļas 303. pantā ir iekļauts noteikums, ka priekšrocības, hipotēkas vai citus apgrūtinājumus, nodošanu vai citu mantas vai tiesību atsavināšanu, jebkuru maksājumu, izpildi vai citu darbību saistībā ar mantu vai tiesībām, ko veicis uzņēmums vai kas veikta pret to, un jebkuru saistību, kas uzņēmumam radusies **sešu mēnešu laikā pirms uzņēmuma likvidācijas**, uzskata par krāpniecisku priekšrocību pret tā kreditoriem neatkarīgi no tā, vai šis darījums ir bezatlīdzības vai par atlīdzību, ja darījums ir ar **nepamatoti zemu vērtību** vai ja **tiek radīta priekšrocība**. Šādos gadījumos darījums (krāpnieciska priekšrocība) nav spēkā.

Nepamatoti zemu vērtību definē šādi:

a) uzņēmums noslēdz darījumu par nepamatoti zemu vērtību, ja:

i) uzņēmums izsniedz dāvanu vai citādi noslēdz darījumu ar noteikumiem, kas paredz, ka uzņēmums nesaņem nekādu atlīdzību, vai

ii) uzņēmums noslēdz darījumu par atlīdzību, kura vērtība naudā vai naudas izteiksmē ir būtiski mazāka par uzņēmuma sniegto atlīdzību naudā vai naudas izteiksmē;

Priekšrocību definē šādi:

b) uzņēmums sniedz priekšrocību personai, ja:

i) šī persona ir viens no uzņēmuma kreditoriem, galvojuma vai garantijas devējs par uzņēmuma parādiem vai citām saistībām; un

ii) uzņēmums dara vai pieļauj jebko, kas jebkurā no minētajiem gadījumiem nostāda minēto personu stāvoklī, kurš, ja uzņēmums kļūst maksātnespējīgs un izbeidz darbību, ir labāks nekā stāvoklis, kurā persona atrastos, ja attiecīgā darbība vai bezdarbība nebūtu notikusi.

Minētajiem gadījumiem piemēro izņēmumu, ja persona, kuras labā darījums tiek veikts, pierāda, ka tā nezināja un tai nebija pamata domāt, ka uzņēmums varētu tikt likvidēts sakarā ar tā maksātnespēju.

Reorganizācijas process (uzņēmuma atveseļošana)

Nav *ad hoc* normatīvo aktu, kas noteiktu kreditoru kopumam nelabvēlīgu tiesību aktu spēkā neesamību, atcelšanu vai neizpildāmību reorganizācijas procesā (uzņēmuma atveseļošanā).

Bankrota process (līgumsabiedrības un tirgotāji)

Nav *ad hoc* normatīvo aktu, kas noteiktu kreditoru kopumam nelabvēlīgu tiesību aktu spēkā neesamību, atcelšanu vai neizpildāmību bankrota vai atveseļošanas procesā

Lapa atjaunināta: 15/02/2018

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Maksātnespēja - Rumānija

Šeit sniegtā informācija neattiecas uz maksātnespējas procesu, ko piemēro fiziskām personām, kuras ir patērētāji, nevis uzņēmēji. Likums Nr. 151/2015 par maksātnespējas procesu attiecībā uz fiziskām personām (*Legea nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice*) vēl netiek piemērots — tā stāšanās spēkā ir atlikta līdz 2016. gada 31. decembrim —, un Komisijai nav paziņotas procedūras, lai varētu veikt iekļaušanu Regulas (ES) 2015/848 pielikumos.

1 Pret kādiem subjektiem var vērst maksātnespējas procedūru?

Procedūras, kas noteiktas Likumā Nr. 85/2014 par maksātnespējas novēršanas procedūrām un maksātnespējas procesu (*Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență*), ir piemērojamas uzņēmējiem (*profesioniști*), kā definēts Civilt kodeksa 3. panta 2. punktā, izņemot uzņēmējus, kas praktizē brīvā profesijā, un uzņēmējus, kuru maksātnespēju reglamentē īpaši noteikumi (3. pants).

2 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var sākt maksātnespējas procedūru?

Ja procesu sāk pēc parādnieka pieprasījuma, ir jābūt maksātnespējas stāvoklim, proti, pieejamie līdzekļi nav pietiekami, lai segtu parādus, kas ir neapšaubāmi, likvīdi un kam iestājas samaksas termiņš, un to summa var būt mazāka par RON 40 000; ja procesu sāk pēc kreditora pieprasījuma, ir jābūt maksātnespējas stāvoklim, proti, pieejamie līdzekļi nav pietiekami, lai izpildītu prasību, kas ir neapšaubāma, likvīda un kam iestājas samaksas termiņš, un kuras summai jābūt lielākai nekā RON 40 000 (parāds nav samaksāts 60 dienu laikā pēc tā samaksas termiņa iestāšanās dienas).

3 Kādi aktīvi ietilpst maksātnespējīgā parādnieka mantā? Kā rīkojas ar aktīviem, ko parādnieks iegūst vai kas pāriet parādnieka īpašumā pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Parādnieka manta sastāv no visiem aktīviem un īpašuma tiesībām, tai skaitā maksātnespējas procesa laikā iegūtajām, kam var piemērot piespiedu izpildi (*executare silită*) saskaņā ar Civilprocesa kodeksu (Likuma Nr. 85/2014 5. panta 5. punkts).

4 Kādas ir parādnieka pilnvaras un kādas - maksātnespējas administratora pilnvaras?

Pēc maksātnespējas procesa sākšanas tiek iecelts īpašs administrators (*administrator special*) un maksātnespējas procesa administrators (*practician în insolvență*); atkarībā no procesa veida maksātnespējas procesa administrators ir vai nu tiesas iecelts administrators (*administrator judiciar*) reorganizācijā, kas notiek tiesas uzraudzībā, vai tiesas iecelts likvidators (*lichidator judiciar*) likvidācijas procesā (*faliment*).

Īpašais administrators (*administrator special*) ir fiziska vai juridiska persona, ko ieceļ parādnieka akcionāru, biedru vai dalībnieku pilnsapulcē un kurš ir pilnvarots pārstāvēt to intereses procesā un — ja parādniekam ir atļauts pārvaldīt savas lietas — veikt nepieciešamās administratīvās darbības parādnieka vārdā un uzdevumā (Likuma Nr. 85/2014 5. panta 4. punkts).

Īpašajam administratoram ir šādi pienākumi:

- kā parādnieka pārstāvim piedalīties tiesvedībā, kurā izskata tāda veida prasības, kā minēts 117.–122. pantā, vai prasības, kas izriet no 84. panta neizpildes;
- iesniegt iebildumus atbilstoši procedūrai, ko reglamentē minētais likums;
- ierosināt reorganizācijas plānu;
- pēc plāna apstiprināšanas un ar nosacījumu, ka parādniekam nav liegtas viņa tiesības pārvaldīt viņa darījumus, veikt parādnieka darījumus tiesas ieceltā administratora uzraudzībā;
- pēc likvidācijas procesa sākšanas piedalīties inventarizācijas veikšanā un parakstīt protokolu, saņemt galīgo ziņojumu un finanšu pārskatu, kā arī piedalīties sapulcē, ko sasauca, lai izskatītu iebildumus un apstiprinātu ziņojumu;
- saņemt paziņojumu par procesa slēgšanu.

Ja parādniekam ir liegtas tiesības pārvaldīt viņa darījumus, viņu pārstāv tiesas ieceltais administrators vai likvidators, kurš arī veic parādnieka darījumdarbību; šādā gadījumā īpašā administratora uzdevums ir tikai pārstāvēt akcionāru, biedru vai dalībnieku intereses (Likuma Nr. 85/2014 56. pants).

Tiesas iecelts administrators (*administrator judiciar*)

Tiesas iecelts administrators var būt fiziska vai juridiska persona (arī juridiskās personas pārstāvis), un viņam ir jābūt maksātnespējas procesa administratoram atbilstoši likumam. Tiesas ieceltā administratora galvenie pienākumi ir šādi:

- izvērtēt parādnieka mantisko stāvokli un iesniegtos dokumentus, sagatavot ziņojumu, kurā ierosina sākt vienkāršotu procesu vai turpināt uzraudzības periodu parastā procesa ietvaros, un iesniegt minēto ziņojumu norīkotajam tiesnesim (*judecător-sindic*) apstiprināšanai tiesneša noteiktā termiņā, kas nevar pārsniegt 20 dienas no administratora iecelšanas;
- izvērtēt parādnieka darījumdarbību un sagatavot padziļinātu ziņojumu, kurā izklāsta iemeslus un apstākļus, kā dēļ iestājies maksātnespēja, norāda visus iespējamus pagaidu pierādījumus vai norādes par personām, kuru dēļ maksātnespēja varētu būt radusies, un pamatojumu viņu saukšanai pie atbildības, un izvērtē visas reālās iespējas reorganizēt parādnieka darījumdarbību vai izskaidro iemeslus, kāpēc reorganizācija nebūtu iespējama, un reģistrēt ziņojumu lietas dokumentācijā norīkotā tiesneša noteiktā termiņā, kas nevar pārsniegt 40 dienas no administratora iecelšanas;
- ja parādnieks nav izpildījis savu pienākumu iesniegt savus grāmatvedības pārskatus noteiktajos termiņos — sagatavot minētos pārskatus un, ja parādnieks ir iesniedzis grāmatvedības pārskatus, tos pārbaudīt, izlabot un papildināt;
- sagatavot plānu parādnieka darījumdarbības reorganizēšanai atkarībā no a) punktā minētā ziņojuma saturā;
- uzraudzīt parādnieka aktīvu pārvaldības darbības;
- veikt parādnieka darījumdarbību pilnībā vai daļēji; pēdējā gadījumā ievērojot norīkotā tiesneša skaidri norādītās specifiskācijas saistībā ar administratora pienākumiem un nosacījumiem maksājumu veikšanai no parādnieka aktīvu konta;
- sasaukt, vadīt kreditoru vai parādnieka, kas ir juridiska persona, akcionāru, biedru vai dalībnieku sapulces un sniegt sekretāra pakalpojumus saistībā ar šādām sapulcēm;
- celt prasības tiesā, lai anulētu krāpnieciskas parādnieka darbības vai darījumus, kas veikti, kaitējot kreditoru tiesībām, vai konkrētus aktīvu pārvedumus, parādnieka noslēgtus komercdarījumus un garantijas, par kurām parādnieks noslēdzis līgumus un kuras var kaitēt kreditoru tiesībām;
- steidzamības kārtā informēt norīkoto tiesnesi, ja administrators konstatē, ka parādniekam nav aktīvu vai tie ir nepietiekami, lai segtu juridiskos izdevumus;
- pārtraukt konkrētus parādnieka noslēgtus līgumus;
- pārbaudīt prasījumus un attiecīgā gadījumā izteikt iebildumus pret tiem, informēt kreditorus, ja prasījumi nav atzīti vai ir atzīti tikai daļēji, un sagatavot prasījumu sarakstu;
- piedzīt prasījumus, īstenot prasījumu piedziņu attiecībā uz parādnieka aktīviem vai naudas summām, ko parādnieks pārskaitījis pirms procesa sākšanas, un ierosināt un uzturēt prasības tiesā par prasījumu piedziņu no parādnieka, šim nolūkam vajadzības gadījumā izmantojot juristu pakalpojumus;
- noslēgt izlīgumus, dzēst parādus, atbrīvot no saistībām garantijas devējus un atsaukt nodrošinājumu, saņemot norīkotā tiesneša apstiprinājumu;
- informēt norīkoto tiesnesi par jebkuru jautājumu, kura galīgai atrisināšanai ir vajadzīgs tiesneša atzinums;
- sagatavot parādnieka aktīvu inventarizācijas sarakstu;
- izdot rīkojumu par parādnieka aktīvu novērtēšanu, kas jāpabeidz līdz datumam, kurš noteikts galīgā prasījumu saraksta iesniegšanai;
- nosūtīt publicēšanai Maksātnespējas procesa biļetenā (*BPI*) paziņojumu par novērtējuma ziņojuma reģistrēšanu lietas dokumentācijā divu dienu laikā pēc reģistrēšanas.

Norīkotais tiesnesis ar lēmumu (*încheiere*) var uzdot tiesas ieceltajam administratoram jebkādus citus pienākumus papildus 1. punktā uzskaitītajiem, izņemot tos, kas saskaņā ar likumu ir tiesneša ekskluzīvā piekritībā.

Tiesas ieceltais administrators iesniedz mēneša ziņojumu, kurā izklāsta, kā viņš ir izpildījis savus pienākumus, pamatojot izdevumus, kas radušies procedūras administrēšanā, un jebkurus citus izdevumus, kuri segti no parādnieka aktīviem, un attiecīgā gadījumā aprakstot, kā norit inventarizācija.

Lai izpildītu savus pienākumus, tiesas ieceltais administrators var izmantot pakalpojumus, ko sniedz profesionāļi, piemēram, juristi, grāmatveži, vērtētāji vai citi speciālisti. Tiesas ieceltais administrators un jebkurš no kreditoriem var izteikt iebildumus pret lietā sagatavotajiem novērtējuma ziņojumiem.

Tiesas iecelts likvidators (*liquidator judiciar*)

Ja norīkotais tiesnesis izdod likvidācijas rīkojumu, viņš ieceļ likvidatoru tā piemērošanai. Tiesas iecelta administrators pienākumi pārstāj būt spēkā dienā, kad norīkotais tiesnesis nosaka likvidatora pienākumus. Tiesas ieceltā likvidatora galvenie pienākumi ir šādi:

- a) izvērtēt parādnieka, attiecībā uz kuru sāka vienkāršotā procedūra, darījumdarbību, atsaucoties uz faktisko situāciju, un sagatavot padziļinātu ziņojumu par iemesliem un apstākļiem, kuru dēļ iestājusies maksātnespēja, norādot personas, kuru dēļ maksātnespēja varētu būt radusies, un pamatojumu viņu saukšanai pie atbildības;
- b) veikt parādnieka darījumdarbību;
- c) celt prasības tiesā, lai anulētu krāpnieciskas parādnieka darbības un darījumus, kas veikti, kaitējot kreditoru tiesībām, un konkrētus aktīvu pārveidumus, parādnieka noslēgtus komercdarījumus un parādnieka noteiktus priekšrocību pamatus, kas var kaitēt kreditoru tiesībām;
- d) uzlikt zīmogus, sagatavot aktīvu inventarizācijas sarakstu un veikt attiecīgus pasākumus aktīvu saglabāšanai;
- e) pārtraukt konkrētus parādnieka noslēgtus līgumus;
- f) pārbaudīt prasījumus un attiecīgā gadījumā izteikt iebildumus pret tiem, informēt kreditorus, ja prasījumi nav atzīti vai ir atzīti tikai daļēji, un sagatavot prasījumu sarakstu;
- g) īstenot prasījumu piedziņu attiecībā uz parādnieka aktīviem, kas izriet no aktīvu vai naudas summu pārskaitījumiem, kurus parādnieks veicis pirms procesa sākšanas, piedzīt prasījumus un ierosināt un uzturēt prasības tiesā par prasījumu piedziņu no parādnieka, šim nolūkam vajadzības gadījumā izmantojot juristu pakalpojumus;
- h) saņemt maksājumus parādnieka vārdā un iekļaut tos parādnieka aktīvu kontā;
- i) pārdot parādnieka turējumā esošos aktīvus saskaņā ar šo likumu;
- j) saņemt norīkotā tiesneša apstiprinājumu, noslēgt izlīgumus, dzēst parādus, atbrīvojot no saistībām garantijas devējus un atsaukt nodrošinājumu;
- k) informēt norīkoto tiesnesi par jebkuru jautājumu, kura galīgai atrisināšanai ir vajadzīgs tiesneša atzinums;
- l) pildīt jebkurus citus pienākumus, kas noteikti ar norīkotā tiesneša lēmumu.

Procedūrā, kurā tiek noslēgta vienošanās ar kreditoriem (*concordat preventiv*), parādnieks piedalās ar savu likumīgo vai nolīgto pārstāvju starpniecību.

Vienošanās ar kreditoriem administrators (*administrator concordatar*) pienākumi ir šādi:

- a) sagatavot kreditoru sarakstu, tajā iekļaujot arī kreditorus, kuru prasījumi ir apstrīdēti vai tiek izskatīti tiesā, un to kreditoru sarakstu, kuri parakstījuši vienošanos; ja kreditors ir izvirzījis prasījumu pret parādniekiem, kas ir solidāri atbildīgi atbilstoši vienošanās ar kreditoriem procedūrai, šādu kreditoru iekļauj kreditoru sarakstā ar prasījuma nominālo vērtību līdz prasījuma izpildei pilnā apjomā;
- b) kopā ar parādnieku sagatavot ierosināto vienošanos un tās sastāvdaļas vai vienošanās projektu un atvērto vienošanās plānu;
- c) veikt pasākumus, lai panāktu mierlīgumu jebkurā strīdā, kas rodas starp parādnieku un kreditoriem vai starp kreditoriem;
- d) vērsties pie norīkotā tiesneša vienošanās apstiprināšanai;
- e) uzraudzīt, kā tiek pildīti pienākumi, ko saskaņā ar vienošanos uzņēmis parādnieks;
- f) steidzamības kārtā informēt kreditoru–vienošanās dalībnieku sapulci par katru parādnieka pienākumu neizpildi vai nepienācīgu izpildi;
- g) sagatavot un nosūtīt kreditoru–vienošanās dalībnieku sapulcei mēneša vai ceturksņa ziņojumus par vienošanās administrators darbu un parādnieka darījumdarbību; vienošanās administrators ziņojumā būtu arī jāiekļauj administrators atzinums par to, vai pastāv iemesli vienošanās priekšlaicīgai izbeigšanai;
- h) sasaukt kreditoru–vienošanās dalībnieku sapulci;
- i) vērsties tiesā, lai slēgtu vienošanās ar kreditoriem procedūru;
- j) pildīt jebkurus citus pienākumus, kas minēti šajā nodaļā, ko paredz vienošanās ar kreditoriem vai ko noteicis norīkotais tiesnesis (Likuma Nr. 85/2014 19. pants).

5 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var izmantot ieskaitu?

Maksātnespējas procesa sākšana neskar kreditora tiesības prasīt sava prasījuma ieskaitu pret parādnieka prasījumu pret attiecīgo kreditoru, ja procesa sākšanas dienā ir izpildīts likumā noteiktās prasības attiecībā uz ieskaitu. Šādu ieskaitu var arī reģistrēt tiesas ieceltais administrators vai likvidators.

6 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē spēkā esošus līgumus, kuros parādnieks ir līgumslēdzēja puse?

Sākot procesu, spēkā esošie līgumi turpina būt spēkā. Jebkura līguma klauzula, kas paredz līguma pārtraukšanu, līguma parastā termiņa sniegto priekšrocību liegšanu vai priekšlaicīgu maksāšanas pienākuma izpildi, pamatojoties uz maksātnespējas procesa sākšanu, nav spēkā. Noteikums, ka spēkā esošie līgumi turpina būt spēkā un ka klauzulas par līguma pārtraukšanu vai pienākumu izvirzīšanu nav spēkā, nav piemērojams attiecībā uz kvalificētiem finanšu līgumiem vai divpusējiem ieskaita darījumiem atbilstoši kvalificētam finanšu līgumam vai divpusējam ieskaita nolīgumam.

Lai maksimāli palielinātu parādnieka aktīvu vērtību trīs mēnešu noilguma termiņā, sākot no procesa sākšanas dienas, tiesas ieceltais administrators vai likvidators var pārtraukt jebkuru līgumu, jebkuru nomu, kuras termiņš nav beidzies, un jebkuru citu ilgtermiņa līgumu, ja vien visas iesaistītās puses nav izpildījušas šādus līgumus pilnībā vai ievērojamā apjomā. Šādas līguma pārtraukšanas gadījumā otra puse var celt prasību pret parādnieku par kompensāciju.

Ja pirmo trīs mēnešu laikā pēc procesa sākšanas līgumslēdzējs iesniedz paziņojumu, prasot, lai tiesas ieceltais administrators vai likvidators pārtrauc līgumu, administratoram vai likvidatoram ir jāsniedz atbilde 30 dienu laikā no saņemšanas; pretējā gadījumā līgumu uzskata par pārtrauktu, un administrators vai likvidators vairs nevar pieprasīt izpildi.

Likums arī reglamentē dažu tpašu līgumu, piemēram, sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas, nomas līgumu vai vispārēju ieskaita nolīgumu, statusu.

7 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē procedūras, ko sākuši individuāli kreditori (izņemot tiesvedībā esošas lietas)?

Individuālas prasības, ko parakstītājkreditori cēlušī pret parādniekiem, un noilguma termiņš attiecībā uz tiesībām iesniegt pieteikumu par viņu prasību pret parādnieku izpildi, tiek automātiski apturēti no dienas, kad tiek paziņots lēmums apstiprināt vienošanos ar kreditoriem.

Netiek apturētas procentu likmes, soda maksājumi un jebkādi citi izdevumi, kas rodas parakstītājkreditoriem, izņemot, ja tie ir devušī rakstisku piekrišanu par pretējo, šādu piekrišanu norādot arī vienošanās ar kreditoriem projektā.

Rīkojumā, ar ko apstiprina vienošanos ar kreditoriem, norīkotais tiesnesis aptur visas piespiedu izpildes procedūras.

Pēc vienošanās administrators pieprasījuma, ja parādnieks ir sniedzis garantijas kreditoriem, norīkotais tiesnesis var noteikt kreditoriem, kas nav vienošanās parakstītāji, viņu prasījuma izpildes termiņa atlikšanas periodu, kurš nepārsniedz 18 mēnešus. Šādā periodā procentu likmes, soda maksājumi un jebkādi citi izdevumi, kas saistīti ar prasījumu, netiek piemēroti. Noteikums par prasījuma izpildes termiņa atlikšanu neattiecas uz kvalificētiem finanšu līgumiem un divpusējiem ieskaita darījumiem saskaņā ar kvalificētu finanšu līgumu vai divpusēju ieskaita nolīgumu.

Vienošanās ar kreditoriem ir spēkā attiecībā pret publiskā budžeta kreditoriem (*creditori bugetari*), ja ir izpildīti valsts un Eiropas tiesību aktu noteikumi par valsts atbalstu.

Kamēr ir spēkā apstiprināta vienošanās ar kreditoriem, nevar sākt maksātnespējas procesu pret parādnieku.

Ikviena kreditors, kas procesa laikā saņem izpildu dokumentu pret parādnieku, var pieteikties, lai kļūtu par vienošanās dalībnieku, vai var piedzīt savu prasījumu jebkādos citos veidos, kādus paredz likums.

Visas tiesā un ārpus tiesas kārtībā iesniegtās prasības un jebkuri pasākumi prasījumu piespiedu izpildei pret parādnieka aktīviem tiek automātiski apturēti no maksātnespējas procesa sākšanas brīža. Ar tiem saistītās tiesības var īstenot tikai maksātnespējas procesa ietvaros, iesniedzot pieteikumu par prasījumu atzīšanu. Līdz ar procedūras sākšanu tiek apturēti visi noilguma termiņi prasību celšanai.

8 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē tādu procedūru turpināšanu, kas ir tiesvedībā maksātnespējas procedūras sākšanas brīdī?

Visas tiesā un ārpus tiesas kārtībā iesniegtās prasības un jebkuri pasākumi prasījumu piespiedu izpildei pret parādnieka aktīviem tiek automātiski apturēti no maksātnespējas procesa sākšanas brīža.

Apturēšanu neattiecinā uz:

- apelācijas prasībām, ko iesniedz parādnieks pret kreditora vai kreditoru celtām prasībām pirms procesa sākšanas, un tiesā izskatāmām civillietām, ko apvieno ar kriminālprocesu (*acțiunile civile din procesele penale*), kas uzsākts pret parādnieku;
- tiesā celtām prasībām pret solidārajiem parādniekiem un/vai garantijas devējiem, kuri ir trešās personas;
- ārpus tiesas procesiem, kas uzsākti sporta komisijās tādu sporta federāciju ietvaros, kuras darbojas saskaņā ar Likumu Nr. 69/2000 par fizisko izglītību un sportu (*Legea educației fizice și sportului nr. 69/2000*), kas vēlāk grozīts un papildināts, saistībā ar spēlētāju vienpusēju atkāpšanos no individuāliem darba līgumiem vai civiltiesiskiem līgumiem un sporta sodiem, kuri piemērojami šādās situācijās, un jebkādiem citiem strīdiem, kas attiecas uz spēlētāju tiesībām piedalīties sacensībās.

Jāpiemin, ka šāda prasību apturēšana attiecas tikai uz tiesā izskatāmām lietām, kas saistītas ar prasījumiem pret parādnieka aktīviem, nevis uz lietām par tiesībām un pienākumiem, kas nav mantojami, kuras turpina izskatīt tiesa, kurā attiecīgās prasības celtas.

9 Kādas galvenās iezīmes raksturo kreditoru dalību maksātnespējas procedūrā?

Rīko visu maksātnespējīgā parādnieka kreditoru sapulci.

Kreditoru sapulci (*adunarea creditorilor*) sasauks un vadīs tiesas ieceltais administrators vai likvidators. Administrators vai likvidators sasauks zināmos kreditorus, kad vien tas nepieciešams, likumā skaidri noteiktos gadījumos.

Kreditorus sasauc, vismaz piecas dienas pirms sapulces publicējot Maksātnespējas procesa biļetenā paziņojumu, kurā jābūt iekļautai sapulces darba kārtībai. Kreditorus sapulcē var pārstāvēt pārstāvji, kuriem ir īpašs un autentisks pilnvarojums vai — publiskā budžeta kreditoru un citu juridisku personu gadījumā — deleģēšanas akts, ko parakstījis struktūrvienības vadītājs. Kreditori var arī balsot, izmantojot saraksti, izņemot, ja to skaidri aizliedz likums. Izņemot gadījumus, kad likums nosaka, ka ir vajadzīgs konkrēts balsu vairākums, kreditoru sapulces darbības ir spēkā, ja sapulcē piedalās prasītāji, kas pārstāv vismaz 30 % no prasījumu kopējās vērtības un kam ir tiesības balsot par parādnieka aktīviem, un sapulces lēmumi tiek pieņemti, ja "par" ir skaidri balsojis klātesošo balsstiesīgo prasītāju vairākums, vērtējot pēc prasījuma vērtības. Balsi, kas saistīta ar nosacījumiem, uzskata par balsi "pret". Par klātesošiem uzskata arī kreditorus, kuri nodod derīgas balsis, izmantojot saraksti.

Kad ir sasaukta pirmā sapulce, norīkotais tiesnesis un pēc tam kreditori var iecelt komiteju, kuras sastāvā atkarībā no kreditoru skaita ir trīs vai pieci kreditori, kam ir tiesības balsot un kam ir priekšrocība prasījumi, budžeta prasījumi un nenodrošināti prasījumi, vērtējot pēc to vērtības. Kreditoru komitejai (*comitetul creditorilor*) ir šādas pilnvaras:

- izvērtēt parādnieka situāciju un sniegt kreditoru sapulcei ieteikumus par parādnieka darbītdarbības turpināšanu un ierosinātiem reorganizācijas plāniem;
- apspriest iecelšanas nosacījumus ar administratoru vai likvidatoru, kuru kreditori vēlas redzēt kā tiesas ieceltus;
- pieņemt zināšanai tiesas ieceltā administratora vai likvidatora sagatavotos ziņojumus, tos izskatīt un attiecīgā gadījumā iesniegt iebildumus pret tiem;
- sagatavot kreditoru sapulcei iesniedzamos ziņojumus par pasākumiem, ko veicis tiesas ieceltais administrators vai likvidators, un to sekām un ierosināt citus pasākumus, norādot iemeslus;
- pieprasīt, lai tiek liegtas parādnieka tiesības pārvaldīt viņa darījumus;
- celt prasības tiesā, lai anulētu konkrētas krāpnieciskas parādnieka darbības vai darījumus, kas veikti, kaitējot kreditoru tiesībām, ja šādas prasības nav cēlis tiesas ieceltais administrators vai likvidators.

10 Kādā veidā maksātnespējas administrators drīkst izmantot vai atsavināt parādnieka mantā ietilpstošus aktīvus?

Atkarībā no parādnieka konkrētās situācijas un no tā, vai parādniekam ir liegtas tiesības pārvaldīt viņa darījumus, maksātnespējas procesa administratoram ir turpmāk izklāstītie pienākumi.

Tiesas iecelts administrators uzrauga parādnieka aktīvu pārvaldības darbības. Viņš veic parādnieka darbītdarbību pilnībā vai daļēji; pēdējā gadījumā ievērojot norīkotā tiesneša skaidri norādītās specifikācijas saistībā ar administratora pienākumiem un nosacījumiem maksājumu veikšanai no parādnieka aktīvu konta.

Viņš veic prasījumu piedziņu, noslēdz izlīgumus, sagatavo inventarizācijas sarakstu un pārdod parādniekam piederošos aktīvus.

Parādnieks var izmantot aktīvus tikai tad, ja viņš ir saglabājis tiesības pārvaldīt savus darījumus, un savas pašreizējās darbītdarbības ietvaros; to pārrauga un kontrolē tiesas ieceltais administrators.

Pēc likvidācijas procesa sākšanas tiesas iecelts likvidators pārvalda parādnieka darbītdarbību, pārtrauc līgumus, piedzen prasījumus, pārdod aktīvus, noslēdz izlīgumus, saņem maksājumus parādnieka kontā utt. Likvidācijas procesā ar parādnieka aktīviem var rīkoties tikai tiesas ieceltais likvidators.

11 Kādi prasījumi jāizvirza pret maksātnespējīgā parādnieka mantu un kādas darbības tiek veiktas ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Visiem kreditoriem, kuru prasījumi datēti pirms procesa sākšanas, izņemot darbiniekus, kuru prasījumus reģistrējis tiesas ieceltais administrators, pamatojoties uz grāmatvedības pārskatus, procesa sākšanas rīkojumā noteiktajā termiņā ir jāiesniedz pieteikums savu prasījumu atzīšanai un tam jāpievieno vajadzīgie pamatojošie dokumenti. Visus prasījumus, kas iesniegti atzīšanai un reģistrēšanai tiesas kancelejā, uzskata par derīgiem un pareiziem, ja tos nav apstrīdējis parādnieks, tiesas ieceltais administrators vai kreditori. Prasījumus, kas iekļauti prasījumu sarakstā, samaksā maksātnespējas procesa ietvaros likumā noteiktajā sadalījuma kārtībā.

Prasījumus, kas tiek celti pēc procesa sākšanas, novērošanas periodā vai tiesas uzraudzībā notiekošas reorganizācijas gaitā, samaksā saskaņā ar tos pamatojošiem dokumentiem, un tie nav jāiekļauj maksātnespējīgā parādnieka mantā. Šis noteikums attiecas arī uz prasījumiem, kas tiek celti pēc likvidācijas procesa sākšanas.

12 Kādi noteikumi reglamentē prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un atzīšanu?

Izņemot darbiniekus, kuru prasījumus reģistrē tiesas ieceltais administrators, pamatojoties uz grāmatvedības pārskatus, visiem kreditoriem, kuru prasījumi datēti pirms procesa sākšanas, procesa sākšanas rīkojumā noteiktajā termiņā ir jāiesniedz pieteikums savu prasījumu atzīšanai. Pieteikumā jābūt norādītam

kreditora vārdam un uzvārdam vai nosaukumam, dzīvesvietas adresei vai juridiskajai adresei, parāda summai, prasījuma pamatiem un ziņām par jebkādiem iespējamiem priekšrocību kategorijas pamatiem. Prasījumu pamatojošie dokumenti un jebkuri priekšrocību kategorijas pamati jāpievieno pieteikumam ne vēlāk kā termiņā, kas noteikts pieteikuma iesniegšanai.

Pieteikums par prasījuma atzīšanu jāiesniedz pat tad, ja prasījums nav pierādīts ar izpildu dokumentu. Prasījumus, kam procesa sākšanas dienā vēl nav iestājies izpildes termiņš vai kam piemēro nosacījumus, atzīst iekļaušanai maksātnespējīgā parādnieka mantā.

Ja iesniedz pieteikumu par tāda prasījuma atzīšanu, kuru cēlusi cietusī puse tiesā izskatāmā civillietā, kas apvienota ar kriminālprocesu, prasījuma reģistrēšanu atliek līdz lietas galīgai iztiesāšanai par labu cietušajai pusei.

Prasījumus, kas atbilst nosacījumiem, lai tiem piemērotu priekšrocību režīmu, iekļauj galīgajā sarakstā līdz garantijas tirgus vērtības apmēram, ko nosaka novērtējumā, kuru uzdevis veikt tiesas ieceltais administrators vai likvidators un kuru veic novērtētājs (*evaluator*).

Visiem prasījumiem piemēro pārbaudes procedūru, izņemot prasījumus, kas apliecināti izpildāmos spriedumos un izpildāmos šķīrējtiesas rīkojumos; minēto procedūru neattiecinā arī uz publiskā budžeta prasījumiem, kas izriet no izpildraksta, kurš nav ticis apstrīdēts konkrētos tiesību aktos noteiktajos termiņos.

Tiesas ieceltais administrators vai likvidators sagatavo prasījumu pagaidu sarakstu, ko, vērsoties pie norīkotā tiesneša, var apstrīdēt jebkura ieinteresētā persona, parādnieks vai kreditors. Izņemot, ja par procesa sākšanu paziņots, pārkāpjot noteikumus par uzaicināšanu uz tiesu un procesuālo aktu paziņošanu, prasītājs, kura prasījuma pamats radies pirms procesa sākšanas un kurš nav iesniedzis prasījuma atzīšanas pieteikumu noteiktajā termiņā (termiņš ir norādīts paziņojumā un nepārsniedz 45 dienas no procesa sākšanas), zaudē tiesības tikt iekļautam kreditoru sarakstā un nekļūst par kreditoru, kas ir tiesīgs piedalīties procesā attiecībā uz konkrēto prasījumu. Šāds kreditors nav tiesīgs panākt prasījuma aizpildi pret parādnieku vai pret jebkuriem parādnieka, kurš ir juridiska persona ar neierobežotu atbildību, dalībniekiem vai partneriem pēc tam, kad process ir slēgts, izņemot, ja parādnieks ir notiesāts par ļaunprātīgu bankrotu (*bancrută simplă*) vai krāpniecisku bankrotu (*bancrută frauduloasă*) vai tiek saukts pie atbildības par krāpnieciskiem maksājumiem vai pārskaitījumiem. Par šādu tiesību zaudēšanu pārliecinās tiesas ieceltais administrators vai likvidators, kurš kreditoru neiekļauj kreditoru sarakstā.

13 Kādi noteikumi regulē iegūto sadali? Kā nosaka prasījumu un kreditoru tiesību hierarhiju?

Līdzekļus, ko iegūst, pārdodot no parādnieka mantas izrietošos aktīvus un tiesības, kuras ir nodrošinātas par labu kreditoram uz priekšrocību pamata, sadala šādā kārtībā:

- 1) nodevas, zīmognodevas un jebkuri citi izdevumi, kas izriet no attiecīgo aktīvu pārdošanas, tostarp izdevumi, kas vajadzīgi šādu aktīvu saglabāšanai un pārvaldībai, izdevumi, kas rodas kreditoram piespiedu izpildes procedūrā, sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju prasījumi, kas celti pēc procedūras sākšanas, un atlīdzība, kas pienākas personām, kuras nodarbinātas visu kreditoru kopējās interesēs sadalīšanas dienā, — tos sedz proporcionāli visu parādnieka aktīvu vērtībai;
- 2) priekšrocību režīmu izmantojošo kreditoru prasījumi, kas celti maksātnespējas procesa laikā; šādi prasījumi attiecīgā gadījumā ietver kapitālu, procentus un citus papildu līdzekļus;
- 3) priekšrocību režīmu izmantojošo kreditoru prasījumi, tostarp viss kapitāla, procentu un soda maksājumu jebkāda veida pieaugums.

Ja ar summām, ko iegūst no šo aktīvu pārdošanas, nepietiek attiecīgo prasījumu izpildei pilnā apmērā, kreditori atkarībā no konkrētā gadījuma ceļ nenodrošinātu vai publiskā budžeta prasījumu par starpību, ko iekļauj attiecīgajā kategorijā kopā ar pārējiem prasījumiem. Ja pēc minēto summu samaksas rodas pārpalikums, tiesas ieceltais likvidators to nogulda parādnieka mantas kontā. Likvidācijas procedūrā prasījumus izpilda šādā kārtībā:

- 1) nodevas, zīmognodevas un jebkuri citi izdevumi, kas rodas procesā atbilstoši vienai un tai pašai konkrētā likuma sadaļai, tostarp izdevumi, kas vajadzīgi šādu aktīvu saglabāšanai un pārvaldībai, darījumdarbības turpināšanai un atlīdzības izmaksai personām, kuras nodarbinātas procesa vajadzībām;
- 2) prasījumi, kas izriet no procesa laikā piešķirta finansējuma;
- 3) prasījumi, kas izriet no darba attiecībām;
- 4) prasījumi, kas izriet no parādnieka darījumdarbības turpināšanas pēc procesa sākšanas, prasījumi, kuri pienākas citiem līgumslēdzējiem un trešām personām, kas godprātīgi iegādājušās preces vai pakalpojumus, vai pakārtoti iegādātājiem, kuri atgriez parādnieka mantā savus aktīvus vai to vērtību;
- 5) publiskā budžeta prasījumi;
- 6) prasījumi par summām, ko parādnieks ir parādā trešām personām, pamatojoties uz uzturēšanas saistībām, pabalstiem nepilngadīgiem bērniem vai regulāriem iztikas līdzekļu maksājumiem;
- 7) prasījumi par summām, ko nosaka norīkotais tiesnesis, lai atbilstu parādnieku un viņa ģimeni, ja parādnieks ir fiziska persona;
- 8) prasījumi, kas izriet no bankas aizdevumiem, ieskaitot saistītos izdevumus un procentus, prasījumi, kas izriet no preču piegādes, pakalpojumu sniegšanas vai citu darbu veikšanas, prasījumi saistībā ar īres maksu un prasījumi saistībā ar nomu, tostarp obligācijām;
- 9) citi nenodrošināti prasījumi;
- 10) pakārtoti prasījumi šādā prioritārā kārtībā:
 - a) prasījumi, kas izriet no tādu trešo personu aktīviem, kuras ļaunprātīgi iegādājušās preces no parādnieka, prasījumi, ko pēc anulēšanas prasību atzīšanas cēlušī pakārtoti iegādātāji, kuri ļaunprātīgi iegādājušies preces vai pakalpojumus, un izdevumi, ko parādniekam-juridiskai personai piešķīris dalībnieks vai akcionārs, kam pieder vismaz 10 % akciju kapitāla vai balsstiesību pilnsapulcē, vai attiecīgā gadījumā ekonomisko interešu grupējuma (*grupu de interes economic*) loceklis;
 - b) prasījumi, kas izriet no bezatlīdzības darbībām.

14 Kādi ir maksātnespējas procedūras izbeigšanas nosacījumi un sekas (jo īpaši, to izbeidzot ar mierizlīgumu)?

Ja procedūra vienošanās noslēgšanai ar kreditoriem tiek veiksmīgi pabeigta līgumā noteiktajā termiņā vai līdz līgumā noteiktajam termiņam, norīkotais tiesnesis pieņem lēmumu, kurā reģistrē sasniegtos vienošanās mērķus. Izmaiņas prasījumos, ko paredz vienošanās ar kreditoriem, tad kļūst galīgas (Likuma Nr. 85/2014 36. pants).

Process reorganizēšanai ar darījumdarbības turpināšanu vai plānotai likvidācijai (*lichidare pe bază de plan*) tiks slēgts ar spriedumu, ko pieņems, pamatojoties uz tiesas ieceltā administratora sagatavotu ziņojumu, kurā secināts, ka visas apstiprinātajā plānā uzņemtās maksājumu saistības ir izpildītas un ka visi aktuālie prasījumi ir samaksāti. Ja process, kas sāks reorganizācijas nolūkā, vēlāk tiek pārveidots par likvidācijas procesu, tas tiek slēgts saskaņā ar noteikumiem par likvidācijas procesu. No dienas, kad tiek apstiprināts plāns par reorganizāciju tiesas uzraudzībā un par reorganizācijas ilgumu, parādnieks ir atbrīvots no pienākuma segt starpību starp saistību vērtību, kāda tā bijusi pirms plāna apstiprināšanas, un plānā norādīto vērtību.

Likvidācijas process tiek slēgts, kad norīkotais tiesnesis ir apstiprinājis galīgo ziņojumu, visi līdzekļi un aktīvi no parādnieka mantas ir sadalīti un nepieprasītie līdzekļi ir noguldīti bankā. Pēc procesa slēgšanas tiek izdots rīkojums svītrot parādnieku no reģistriem, kuros tas bijis iekļauts.

Līdz ar procesa slēgšanu norīkotais tiesnesis, tiesas ieceltais administrators vai likvidators un visas personas, kuras viņiem palīdzējušas, tiek atbrīvotas no visiem pienākumiem vai saistībām saistībā ar procedūru, parādnieku un parādnieka mantu, kreditoriem, priekšrocību tiesību turētājiem, akcionāriem vai biedriem.

Līdz ar likvidācijas procesa slēgšanu parādnieks, kurš ir fiziska persona (iesaistījies saimnieciskā darbībā), tiek atbrīvots no saistībām, kādas viņam bijušas pirms likvidācijas, ja vien viņš nav notiesāts par krāpniecisku bankrotu vai krāpniecisku maksājumu vai pārskaitījumu veikšanu; šādās situācijās viņš tiek atbrīvots no saistībām tikai tiktāl, ciktāl tās ir izpildītas procedūras ietvaros.

15 Kādas ir kreditoru tiesības pēc maksātnespējas procedūras izbeigšanas?

Pēc jebkura maksātnespējas procesa slēgšanas kreditori nevar vērsties pret parādnieku, lai piedzītu prasījumus, kas celti pirms maksātnespējas procesa sākšanas.

Tomēr kreditori joprojām var vērsties pret solidārajiem parādniekiem un parādnieka garantijas devējiem, lai piedzītu pilnu prasījumu vērtību.

16 Kurš sedz maksātnespējas procedūrā radušās izmaksas un izdevumus?

Visus izdevumus, kas izriet no likumīgi notiekoša procesa, tostarp izdevumus, kas saistīti ar paziņojuma sniegšanu, uzaicinājumiem un procesuālo dokumentu paziņošanu, ko veic tiesas ieceltais administrators vai likvidators, sedz no parādnieka mantas (Likuma Nr. 85/2014 39. pants). Ja parādnieka finanšu resursi ir nepietiekami, izmanto likvidācijas fondu (*fondul de lichidare*).

17 Kādi noteikumi reglamentē kreditoru kopumam kaitējošu juridisku aktu spēkā neesību, atzīšanu par spēkā neesošiem vai neizpildāmiem?

Tiesas ieceltais administrators vai likvidators var iesniegt **prasību anulēt krāpnieciskas darbības un darījumus**, ko divos gados pirms procesa sākšanas veicis parādnieks, kaitējot kreditoru tiesībām.

Lai atgūtu pārskaitītos aktīvus vai citu sniegto labumu vērtību, var tikt anulētas šādas parādnieka darbības vai darījumi:

- pārskaitījumi bez atlīdzības, kas veikti divos gados pirms procesa sākšanas; tas neattiecas uz sponsorēšanu humāniem mērķiem;
- darījumi, kuros parādnieka devums acīmredzami pārsniedz saņemto un kuri veikti sešos mēnešos pirms procesa sākšanas;
- darbības, kas veiktas divos gados pirms procesa sākšanas, ja visām iesaistītajām pusēm ir bijis nolūks izvairīties no aktīvu piedziņas, ko veic kreditori, vai jebkādā citā veidā kaitēt kreditoru tiesībām;
- īpašumtiesību nodošana kreditoram iepriekšēja parāda dzēšanai, veikta sešos mēnešos pirms procesa sākšanas, ja summa, ko kreditors varēja saņemt parādnieka likvidācijas gadījumā, ir mazāka par īpašumtiesību nodošanas akta vērtību;
- priekšrocību tiesību nodibināšana attiecībā uz nenodrošinātu prasījumu sešos mēnešos pirms procesa sākšanas;
- parāda maksājumi avansā, kas veikti sešos mēnešos pirms procesa sākšanas, ja parāda atmaksas termiņš būtu bijis pēc procesa sākšanas;
- pieņēmumu nodošana vai uzņemšanās, ko divos gados pirms procesa sākšanas parādnieks veicis ar nolūku slēpt vai aizkavēt maksātnespējas iestāšanos vai krāpt kreditoru.

Var arī anulēt šādas darbības vai darījumus un atgūt labumus, ja divos gados pirms procesa sākšanas šādas darbības vai darījumi noslēgti ar personām, kurām bijušas tiesiskas attiecības ar parādnieku,:

- darbības vai darījumi, kas noslēgti ar komandītu (*asociat comanditat*) vai biedru, kuram pieder vismaz 20 % no personālsabiedrības kapitāla vai balsstiesību biedru pilnsapulcē, ja parādnieks ir attiecīgā komandītsabiedrība (*societate în comandită*) vai lauksaimniecības sabiedrība (*societate agricolă*), uzņēmums personālsabiedrības (*societate în nume colectiv*) formā vai sabiedrība ar ierobežotu atbildību (*societate cu răspundere limitată*);
- darbības vai darījumi, kas noslēgti ar dalībnieku vai direktoru, ja parādnieks ir ekonomisko interešu grupējums;
- darbības vai darījumi, kas noslēgti ar akcionāru, kuram pieder vismaz 20 % parādnieka akciju vai balsstiesību akcionāru pilnsapulcē, ja parādnieks ir akciju sabiedrība (*societate pe acțiuni*);
- darbības vai darījumi, kas noslēgti ar parādnieka uzraudzības struktūras direktoru, vadītāju vai locekli, ja parādnieks ir kooperatīvs, akciju sabiedrība vai lauksaimniecības sabiedrība;
- darbības vai darījumi, kas noslēgti ar jebkuru fizisku vai juridisku personu, kura kontrolē parādnieku vai tā darījumdarbību;
- darbības vai darījumi, kas noslēgti ar līdzīpašnieku vai ar personu, kurai ir dalītas īpašumtiesības uz kopēju aktīvu;
- darbības vai darījumi, kas noslēgti ar a)–f) punktā minēto fizisko personu laulātajiem, asinsradniekiem vai radniekiem svainībā līdz ceturtajai radniecības pakāpei ieskaitot.

Prasību anulēt krāpnieciskas darbības, ko veicis parādnieks, kaitējot kreditoriem, var iesniegt tiesas ieceltais administrators vai likvidators viena gada laikā no brīža, kad beidzies noteiktais termiņš tiesas ieceltā administratora vai likvidatora pirmā ziņojuma sagatavošanai, bet ne vēlāk kā 16 mēnešus pēc procesa sākšanas. Ja prasību pieņem, tiek atjaunots tajā iesaistīto pušu iepriekšējais statuss, un atkārtoti reģistrē pieņēmumus, kas pastāvēja nodošanas datumā. Kreditoru komiteja vai kreditors, kam pieder vairāk nekā 50 % no maksātnespējīgā parādnieka mantā iekļautās prasījumu vērtības, var iesniegt šādu prasību norīkotajam tiesnesim, ja to neizdara tiesas ieceltais administrators vai likvidators.

Prasību par anulēšanu nevar celt pret konstitūtiņu aktu (*act de constituire*) atbilstoši īpašuma tiesībām vai pret īpašumtiesību nodošanas aktu atbilstoši īpašuma tiesībām, ja parādnieks šādu aktu noslēdzis savā parastajā ikdienas darījumdarbībā. Pieteikums par konstitūtiņa akta vai īpašumtiesību nodošanas akta anulēšanu tiek automātiski reģistrēts attiecīgajos publiskajos reģistros.

Attiecībā uz iepriekšminētajiem aktiem un darījumiem pastāv atspēkojams pieņēmums, ka ir bijusi krāpšana, kaitējot kreditoriem.

Pēc maksātnespējas procesa sākšanas visas darbības, darījumi un maksājumi, ko parādnieks veicis pēc tam, kad process sākts, automātiski zaudē spēku, izņemot pasākumus, kas vajadzīgi notiekošajai darījumdarbībai, pasākumus, ko apstiprinājis norīkotais tiesnesis, un pasākumus, ko apstiprinājis tiesas ieceltais administrators.

Lapa atjaunināta: 18/12/2018

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Maksātnespēja - Slovēnija

1 Pret kādiem subjektiem var vērst maksātnespējas procedūru?

Maksātnespējas procedūra un preventīvā pārstrukturēšana ir paredzēta ^[1] Likumā par finanšu operācijām, maksātnespējas procedūru un piespiedu likvidāciju (*Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju*) (turpmāk — „ZFPPIP”).

I. MAKSĀTNESPĒJAS PROCEDŪRAS

1. Finanšu pārstrukturēšanas procedūra — reorganizācija

Obligāto strīdu noregulēšanas procedūru var ierosināt pret:

- juridisku personu, kas organizēta kā uzņēmums vai kooperatīvs, ja vien tiesību akti attiecībā uz noteiktu uzņēmumu vai kooperatīvu neparedz citādi, ņemot vērā darbību, kurā tas ir iesaistīts;
- uzņēmēju;
- jebkuru citu juridisku personu, kad to paredz tiesību akti.

Obligātā strīdu noregulēšanas procedūra ietver arī **īpašus noteikumus attiecībā uz liela, vidēja vai maza uzņēmuma obligāto strīdu noregulēšanu**. Šī procedūra paredz plašāku pasākumu kopumu parādnieka saistību finanšu pārstrukturēšanai (piemēram, kreditoru nodrošinātos prasījumus).

Vienkāršotā obligātā strīdu noregulēšanas procedūra ir atļauta tikai pret uzņēmumu, kas saskaņā ar Likuma par komercsabiedrībām (*Zakon o gospodarskih družbah*) noteikumiem uzskatāms par mikrouzņēmumu vai pret uzņēmēju, kas atbilst mikrouzņēmuma vai maza uzņēmuma kritērijiem.

2. Bankrota procedūra

Bankrota procedūra pret juridisku personu var tikt ierosināta pret jebkuru juridisku personu, ja vien tiesību akti, kas regulē noteiktu juridisko formu vai noteiktu juridiskās personas veidu, nenosaka citādi. Bankrota procedūra pret maksātnespējīgu uzņēmumu pieļaujama tikai ar Slovēnijas valdības piekrišanu.

Personisko bankrotu var vērst pret:

- uzņēmēja īpašumu;
- privātpersonas īpašumu (doktora, notāra, jurista, lauksaimnieka vai citas fiziskās personas, kas nav uzņēmējs un profesijas ietvaros veic konkrētu darbību);
- patērētāja īpašumu.

Bankrotu mantošanas lietās var ierosināt attiecībā uz testatora, kuram ir pārlieku lielas parādsaistības — mirušas fiziskās personas — īpašumu.

II. PROCEDŪRAS PIRMS MAKSĀTNESPĒJAS

Preventīvā pārstrukturēšanas procedūra

Preventīvā pārstrukturēšanas procedūra ir atļauta tikai pret kapitālsabiedrību, kas uzskatāma par lielu, vidēju vai mazu uzņēmumu saskaņā ar Likuma par komercsabiedrībām noteikumiem.

2 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var sākt maksātnespējas procedūru?

Maksātnespēja

Galvenā maksātnespējas procedūras uzsākšanas prasība ir tā, ka jāpastāv maksātnespējas apstākļiem. **Maksātnespēja** ir definēta kā situācija, kad:

- parādnieks **bijis maksātnespējīgs ilgu laika periodu**, jo tas nespēja samaksāt visas šajā periodā maksājamās saistības;
- parādnieks kļuvis **ilgstoši maksātnespējīgs**, jo tā īpašuma vērtība ir mazāka par tā saistību summu (**pārlieku lielas parādsaistības** vai parādnieka kapitālsabiedrības zaudējumi kopā ar iepriekšējo gadu zaudējumiem pašreizējā gadā pārsniedz pusi no akciju kapitāla, un zaudējumus nevar segt, izmantojot iepriekšējo gadu peļņu vai rezerves).

Prejudiciālā un galvenā maksātnespējas procedūra

Maksātnespējas procedūras ietver „prejudiciālo” un „galveno” maksātnespējas procedūru. Prejudiciālo maksātnespējas procedūru uzsāk, iesniedzot lūgumrakstu par procedūras uzsākšanu (lūgumrakstu par maksātnespējas procedūras uzsākšanu). Prejudiciālās maksātnespējas procedūras laikā tiesa lemj par procedūras uzsākšanas nosacījumiem. Galveno procedūru uzsāk, pieņemot lēmumu, kurā tiesa lemj par procedūras uzsākšanu (maksātnespējas procedūras uzsākšana).

Prejudiciālās un galvenās maksātnespējas procedūras puses

Prejudiciālajā procedūrā procesuālās darbības var veikt procedūras lūgumraksta iesniedzējs, parādnieks, pret kuru iesniegts lūgumraksts par procedūras uzsākšanu, kad pats parādnieks nav lūgumraksta iesniedzējs, un kreditors, kas var pierādīt, ka tam varētu būt prasījums pret parādnieku, pret kuru tika iesniegts lūgumraksts par procedūras uzsākšanu, ja šis kreditors paziņo par savu nodomu piedalīties prejudiciālajā procedūrā.

Galvenajā maksātnespējas procedūrā procesuālās darbības var veikt jebkurš kreditors, kas procedūras laikā iesniedz prasījumu pret maksātnespējīgo parādnieku, kā arī maksātnespējīgais parādnieks (obligātās strīdu noregulēšanas, vienkāršotās obligātās strīdu noregulēšanas un personiskā bankrota gadījumā).

Procedūras uzsākšana un paziņošana par tiesvedību

Tajā pašā dienā, kad tiesa izdod lēmumu par procedūras uzsākšanu, tā publicē šo lēmumu tīmekļa lapās, ko izmanto tiesas dokumentu, dalībnieku dokumentu un citas maksātnespējas procedūru informācijas publicēšanai. Tiesa ar paziņojumu informē kreditorus par procedūras uzsākšanu — tas jāpublicē tajā pašā dienā un tajā pašā laikā, kad tā publicē lēmumu par procedūras uzsākšanu. Šajā lēmumā tā publicē svarīgu informāciju par procedūru. Procedūras uzsākšanas tiesiskās sekas stājas spēkā dienā, kad tiek publicēts paziņojums par bankrota procedūras uzsākšanu.

Procedūras lūgumraksta iesniedzējs

Lūgumrakstu par **obligātās strīdu noregulēšanas procedūras** uzsākšanu var iesniegt tikai maksātnespējīgs parādnieks vai personīgi atbildīgs uzņēmuma-parādnieka akcionārs. Lūgumrakstu par **obligātās strīdu noregulēšanas procedūras pret lielu, vidēju vai mazu uzņēmumu** uzsākšanu var iesniegt arī kreditori, kam kopīgi pieder vismaz 20 % visu finanšu prasījumu. Piemēram, tās var būt bankas, ko uzskata par labi informētām struktūrām un kurām ir nepieciešamā informācija, infrastruktūra un personāls, lai izveidotu plānu maksātnespējīgā parādnieka finanšu pārstrukturēšanai.

Obligātā strīdu noregulēšanas procedūra norisinās ar mērķi ļaut maksātnespējīgajam parādniekam kļūt finansiāli maksātnespējīgam īstermiņā un ilgtermiņā, īstenojot piemērotus finanšu pārstrukturēšanas pasākumus. Lai jautu parādniekam veikt uzņēmējdarbību parastajā kārtībā (un nodrošināt pašreizējai uzņēmējdarbībai nepieciešamo likviditāti) nenoteiktības periodā, kamēr norisinās obligātā strīdu noregulēšanas procedūra, nav atļauta piespiedu parādnieka aktīvu atsavināšana. Lai līdzsvarotu šo „priekšrocību” un neļautu parādniekam to ļaunprātīgi izmantot, tā uzņēmējdarbība tiesvedības laikā ir ierobežota, atļaujot veikt tikai parasto uzņēmējdarbību.

Lūgumrakstu par **vienkāršotās obligātās strīdu noregulēšanas procedūras** uzsākšanu var iesniegt tikai maksātnespējīgs parādnieks. Šajā procedūrā pārstrukturēšana attiecas tikai uz nenodrošinātiem parastiem prasījumiem. Vienkāršotā obligātā strīdu noregulēšana nekādi neietekmē ne prioritātes vai nodrošinātos prasījumus, ne prasījumus attiecībā uz nodokļiem un ieguldījumiem.

Lūgumrakstu par **bankrota procedūras** uzsākšanu var iesniegt parādnieks, atbildīgs parādnieka akcionārs, kreditors vai Slovēnijas Republikas Valsts garantiju, uzturētājs un invaliditātes fonds (*Javni jamstveni, preživninski in invalidski sklad Republike Slovenije*). Kreditoram jāpierāda iespējamība, ka tā prasījums pret parādnieku tiks izpildīts un ka parādnieks kavē prasījuma apmaksu par vairāk nekā diviem mēnešiem. Slovēnijas Republikas Valsts garantiju, uzturētājs un invaliditātes fondam jāpierāda iespējamība, ka darbiniekiem ir prasījumi pret ierosinātās bankrota procedūras parādnieku un ka parādnieks kavē šo prasījumu apmaksu par vairāk nekā diviem mēnešiem.

Preventīvā pārstrukturēšanas procedūra tiek veikta ar mērķi ļaut parādniekam, kurš **viena gada laikā varētu kļūt maksātnespējīgs**, veikt noteiktus pasākumus tā finanšu saistību pārstrukturēšanai, kā arī citus nepieciešamos finanšu pārstrukturēšanas pasākumus, lai novērstu iespējamās maksātnespējas cēloņus, pamatojoties uz līgumu par finanšu pārstrukturēšanu. Lūgumrakstu par preventīvās pārstrukturēšanas procedūras uzsākšanu var iesniegt tikai parādnieks. Lūgumraksts par preventīvās pārstrukturēšanas procedūras uzsākšanu jāapstiprina kreditoriem, kam pieder vismaz 30 % akciju no visiem finanšu prasījumiem pret parādnieku. Parādniekam jāpievieno lūgumrakstam notariāli apstiprināta kreditoru paziņojuma kopija, kurā sniegta piekrišana procedūras uzsākšanai.

Tīmekļa lapas maksātnespējas procedūru publicēšanai

Attiecībā uz visām maksātnespējas procedūrām maksātnespējas procedūru publikācijām paredzētajās tīmekļa lapās jāpublicē:

informācija par individuālajām obligātajām strīdu noregulēšanas procedūrām, bankrota procedūrām, likvidāciju ar tiesas lēmumu, vienkāršoto obligāto strīdu noregulēšanu, preventīvo pārstrukturēšanu un bankrotu mantošanas lietās;

tiesas lēmumi, kas pieņemti procedūrās (izņemot noteiktus tiesību aktos paredzētus izņēmuma gadījumus);

paziņojumi par procedūru uzsākšanu, paziņojumi par sēžu datumiem, kā arī citi paziņojumi un aicinājumi uz balsošanu, ko tiesa izdod saskaņā ar tiesību aktiem;

kreditoru komitejas sēžu un sesiju ieraksti;

administratoru un maksātnešpējīgo parādnieku ziņojumi obligāto strīdu noregulēšanas procedūru ietvaros;

apstiprināto prasījumu saraksti;

procedūru pušu iesniegumi un citi tiesas dokumenti, kas jāpublicē saskaņā ar *ZFPPIPP*;

visi paziņojumi par publicējam izsolēm un aicinājumi iesniegt piedāvājumus saistībā ar parādnieka īpašuma pārdošanu.

Maksātnešpējas procedūru informācijas publicēšanai paredzētās tīmekļa lapas pārvalda Slovēnijas Republikas Publisko juridisko ierakstu un saistīto pakalpojumu aģentūra (*Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve*, turpmāk — „AJPES”). Pastāv neapstrīdama normatīva prezumpcija, ka maksātnešpējas procedūrā iesaistītās puses un visas citas personas uzzina par tiesas lēmumiem, citu pušu lūgumrakstiem un citām tiesiskām darbībām astoņas dienas pēc to publicēšanas. Tāpēc tīmekļa lapas ir [publiskas un bez maksas](#).

3 Kādi aktīvi ietilpst maksātnešpējīgā parādnieka mantā? Kā rīkojas ar aktīviem, ko parādnieks iegūst vai kas pāriet parādnieka īpašumā pēc maksātnešpējas procedūras sākšanas?

Obligātā strīdu noregulēšanas procedūra

Pēc **obligātās strīdu noregulēšanas procedūras** uzsākšanas parādniekam jā saglabā tā īpašums. Tas var pārdot tikai to īpašumu, kas nav nepieciešams uzņēmējdarbībai, kad šāda īpašuma pārdošana finanšu pārstrukturēšanas plānā ir identificēta kā finanšu pārstrukturēšanas pasākums. Pēc obligātās strīdu noregulēšanas procedūras uzsākšanas parādnieks var saņemt aizdevumus tikai ar tiesas piekrišanu, un tie ir ierobežoti līdz kopējai likvīdo aktīvu vērtībai, kas nepieciešama parastajai uzņēmējdarbībai un obligātās strīdu noregulēšanas procedūras izmaksu segšanai.

Prasījumi, kas radušies saistībā ar parādnieka parastās uzņēmējdarbības finansēšanu obligātajā strīdu noregulēšanas procedūrā un preventīvā pārstrukturēšanas procedūrā, tiek samaksāti pirms prioritātes prasījumu (t. i., procedūras izmaksu) apmaksas potenciālā bankrota procedūrā, vispārēji sadalot parādnieka īpašumu.

Bankrota procedūra

Parādnieka, kas ir juridiska persona, maksātnešpējas masa ietver parādnieka īpašumu, uzsākot procedūru, visu īpašumu, kas iegūts, pārdodot un pārvaldot maksātnešpējas masu, kā arī apstrīdot bankrotējušā parādnieka tiesiskās darbības, un īpašumu, kas iegūts, turpinot uzņēmējdarbību gadījumos, kad bankrotējušais parādnieks saskaņā ar *ZFPPIPP* turpina uzņēmējdarbību pēc bankrota procedūras uzsākšanas. Maksātnešpējas masa ietver arī īpašumu, kas iegūts, iesniedzot prasības pret personīgi atbildīgiem bankrotējušā parādnieka akcionāriem, izņemot aktīvus, kas ir nekavējoties nepieciešami pamatvajadzību apmierināšanai.

Parādnieka, kam ir personiskais bankrots, maksātnešpējas masa ietver visu īpašumu, ko bankrotējušais parādnieks iegūst pārbaudes periodā līdz atbrīvošanai no pienākumiem vai līdz bankrota procedūras izbeigšanai. Personiskā bankrota gadījumā no parādnieka īpašuma izslēdz:

- priekšmetus (personīgai lietošanai paredzētus priekšmetus), mājsaimniecības preces (mēbeles, ledusskapī, plīti, veļas mazgājamo mašīnu u. c.), kas parādniekam un parādnieka mājsaimniecības locekļiem ir nekavējoties nepieciešami, priekšmetus, kas nekavējoties nepieciešami parādnieka darba veikšanai, apbalvojumus un atzinības, laulības gredzenu, personiskās vēstules, ar roku rakstītus materiālus un citus personīgos dokumentus (ģimenes locekļu attēlus un fotogrāfijas u. c.);

- parādsaistības (parādsaistības attiecībā uz tiesisko nodrošinājumu, parādsaistības attiecībā uz miesas bojājumu kompensāciju saskaņā ar invaliditātes apdrošināšanu, parādsaistības attiecībā uz finansiālo sociālo palīdzību u. c.).

Turklāt maksātnešpējas masa personiskā bankrota gadījumā neietver parādnieka peļņu, kas nepieciešama sociālā minimuma nodrošināšanai (parādnieks saglabā vismaz 76 % no minimālās algas un gadījumos, kad parādnieks uztur ģimenes locekli vai citu personu, kas parādniekam jā uztur saskaņā ar tiesību aktos noteikto, — uzturētajai personai paredzēto summu).

Personiskā bankrota gadījumā parādniekam ir garantēts tas pats sociālais minimums, ko viņš saņemtu individuālas izpildes gadījumā.

4 Kādas ir parādnieka pilnvaras un kādas - maksātnešpējas administratora pilnvaras?

Tiesas kompetence un uzdevumi

Apgabaltiesai ir kompetence izskatīt maksātnešpējas procedūras. Maksātnešpējas procedūru vada viens tiesnesis. Ljubļanas Augstā tiesa (*Višje sodišče v Ljubljani*) ir teritoriāli kompetenta lemt par pārsūdzībām visās maksātnešpējas procedūrās.

Administratora iecelšana un viņa pilnvaras

Administrators maksātnešpējas procedūrās īsteno tiesību aktos noteiktās pilnvaras un veic uzdevumus, lai aizsargātu kreditoru intereses. Administratoru ieceļ obligātajā strīdu noregulēšanas procedūrā un bankrota procedūrā. Administratoru ieceļ tiesa, pieņemot lēmumu par maksātnešpējas procedūras uzsākšanu. Obligātajās strīdu noregulēšanas procedūrās pret lieliem, vidējiem vai maziem uzņēmumiem tiesa ieceļ administratoru, pieņemot īpašu lēmumu nākamajā dienā pēc lūgumraksta par procedūras uzsākšanu saņemšanas.

Obligātajā strīdu noregulēšanas procedūrā administrators uzrauga parādnieka uzņēmējdarbību. Šajā saistībā maksātnešpējīgajam parādniekam jāsniedz visa uzraudzībai nepieciešamā informācija un jāļauj pārbaudīt tā komercdarbības uzskaites dokumentus un dokumentāciju. Šādā procedūrā parādnieka rīcībspēja ir ierobežota. Pēc procedūras uzsākšanas parādnieks var veikt tikai parasto (pašreizējo) uzņēmējdarbību, kas saistīta ar tā darbībām un ar uzņēmuma saistību kārtošānu. Pēc procedūras uzsākšanas parādnieks drīkst rīkoties ar savu īpašumu tikai tādā apmērā, kas nepieciešams parastās uzņēmējdarbības veikšanai, un tas nedrīkst saņemt aizdevumus vai kredītus, sniegt garantijas vai galvojumus, noslēgt līgumu vai veikt jebkādu citu darbību, kas izraisītu nevienlīdzīgu attieksmi pret kreditoriem vai kavētu finanšu pārstrukturēšanas īstenošanu. Pēc obligātās strīdu noregulēšanas procedūras uzsākšanas parādnieks drīkst ārpus parastajiem līgumiem, saņemot tiesas piekrišanu, pārdot īpašumu, kas vairs nav nepieciešams tā uzņēmumam, ja īpašuma pārdošana finanšu pārstrukturēšanas plānā ir norādīta kā finanšu pārstrukturēšanas pasākums. Parādnieks var saņemt aizdevumus vai kredītus, kas ir ierobežoti līdz kopējai likvīdo aktīvu vērtībai, kas nepieciešama parastajai uzņēmējdarbībai un obligātās strīdu noregulēšanas procedūras izmaksu segšanai. Tiesa lemj, vai dot piekrišanu, pamatojoties uz administratora vai kreditoru komitejas atzinumu.

Tiklīdz ir uzsākta **bankrota procedūra pret juridisku personu**, parādnieka pārstāvju, pilnvaru turētāja un citu parādnieka pārstāvībai pilnvaroto personu pilnvaras, kā arī parādnieka uzņēmuma pārvaldībai paredzētās vadības pilnvaras izbeidzas. Administrators saskaņā ar procedūras vajadzībām bankrota procedūras laikā iegūst pilnvaras, lai pārvaldītu maksātnešpējīgā parādnieka uzņēmumu un pārstāvētu parādnieku:

procesuālajās un citās tiesiskajās darbībās, kas saistītas ar prasījumu pamatošanu, kā arī nošķiršanas un izslēgšanas tiesībām;

procesuālajās un citās tiesiskajās darbībās, lai apstrīdētu maksātnešpējīgā parādnieka tiesiskās darbības;

juridiskos līgumos un citās darbībās, kas nepieciešamas parādnieka īpašuma pārdošanai;

atbrīvojuma un citu tiesību īstenošana, ko maksātnešpējīgais parādnieks ieguvis bankrota procedūras uzsākšanas tiesisko seku rezultātā;

citos juridiskos darījumos, ko parādnieks drīkst veikt saskaņā ar tiesību aktiem.

Tiklīdz **personiskā bankrota procedūra** ir uzsākta, bankrotējušā parādnieka rīcībspēju ierobežo:

1. nespēja noslēgt līgumus vai veikt citus tiesiskus darījumus vai darbības, kas ietver rīcību ar parādnieka īpašumā iekļauto īpašumu;

2. nespēja bez tiesas piekrišanas:

saņemt aizdevumus vai kredītu, kā arī sniegt garantijas;

atvērt bankas kontu vai citu naudas kontu;

atteikties no mantošanas tiesībām vai citām īpašumtiesībām.

Bankrotējušā parādnieka noslēgtam tiesiskam darījumam vai citai tiesiskai darbībai, kas neatbilst šiem noteikumiem, nav tiesisku sekas, izņemot gadījumus, kad otra līgumslēdzēja puse, noslēdzot tiesisko darījumu vai veicot tiesisko darbību, kuras priekšmets bija parādnieka īpašumā ietvertā īpašuma pārdošana, nezina, ka pret parādnieku uzsākta personiskā bankrota procedūra. Principā, un nav pieņemami pierādījumi par pretējo, tiek uzskatīts, ka otra līgumslēdzēja puse nezina, ka pret parādnieku uzsākta personiskā bankrota procedūra, ja līgums vai jebkurš cits tiesisks darījums noslēgts vairāk nekā astoņas dienas pēc paziņojuma par bankrota procedūras uzsākšanu publicēšanas publiskajās tīmekļa lapās, kas paredzētas maksātnespējas procedūru informācijas publicēšanai.

Preventīvā pārstrukturēšanas procedūrā administrators netiek iesaistīts. Parādnieka rīcībspēja šajā procedūrā netiek ierobežota. Administrators netiek iesaistīts arī **vienkāršotajā obligātajā strīdu noregulēšanas procedūrā**.

Licence administratora darba veikšanai

Administratora darbu var veikt tikai persona, kam ir derīga licence no ministrijas, kas atbild par juridiskajiem jautājumiem saistībā ar administratora darba veikšanu maksātnespējas un likvidācijas procedūrās ar tiesas lēmumu.

Par juridiskajiem jautājumiem atbildīgais ministrs izdos licenci par administratora darba veikšanu personai, kas atbilst šādiem nosacījumiem:

ir Slovēnijas Republikas, ES dalībvalsts, EEZ dalībvalsts vai ESAO dalībvalsts piederīgais un pārvalda slovēņu valodu;

ir rīcībspējīgs un ar labu vispārējo veselības stāvokli;

ir vismaz pirmās pakāpes augstākā izglītība vai līdzvērtīga ārvalstīs iegūta izglītība, kas nostrificēta, atzīta vai novērtēta saskaņā ar tiesību aktiem par izglītības novērtēšanu un atzīšanu, vai ir licence revidenta vai pilnvarota revidenta uzdevumu veikšanai;

ir vismaz trīs gadu darba pieredze, kas saistīta ar viņas profesionālo izglītību;

ir apdrošināšanas polise, kas sedz viņas atbildību par zaudējumiem vismaz 500 000 eiro apmērā gadā;

ir nokārtojusi profesionālās kvalifikācijas eksāmenu, lai varētu veikt administratora darbu;

ir sabiedrības uzticības cienīga persona, lai varētu veikt administratora darbu;

apliecinājusi par juridiskajiem jautājumiem atbildīgajai ministrijai, ka viņa apzinīgi un atbildīgi veiks savu darbu administratora amatā un ka viņa centīsies panākt ātru procedūru izbeigšanu, sniedzot kreditoriem labvēlīgākos atmaksas nosacījumus ikvienā maksātnespējas procedūrā, kurai viņa ir iecelts.

5 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var izmantot ieskaitu?

Prasījumu ieskaits, uzsākot obligāto strīdu noregulēšanas procedūru

Ja, uzsākot **obligāto strīdu noregulēšanas procedūru**, pastāv kreditora prasījums pret maksātnespējīgu parādnieku un maksātnespējīgā parādnieka pretprasība pret šo kreditoru, obligātās strīdu noregulēšanas procedūras uzsākšanas brīdī tiek uzskatīts, ka ir veikts prasījumu ieskaits. Šis noteikums attiecas arī uz nemonetāriem prasījumiem un prasījumiem, kas nav maksājami, uzsākot obligāto strīdu noregulēšanas procedūru. Obligātās strīdu noregulēšanas procedūras uzsākšanai nav nekādas ietekmes uz nodrošinātiem un prioritātes prasījumiem un izslēgšanas tiesībām. Maksātnespējas procedūrās pret lieliem, vidējiem vai maziem uzņēmumiem uz nodrošinātiem prasījumiem var attiekties finanšu pārstrukturēšana.

Prasījumu ieskaits, uzsākot bankrota procedūru

Ja, uzsākot **bankrota procedūru**, pastāv kreditora prasījums pret bankrotējušo parādnieku un bankrotējušā parādnieka pretprasība pret šo kreditoru, bankrota procedūras uzsākšanas brīdī tiek uzskatīts, ka ir veikts prasījumu ieskaits. Šis noteikums attiecas arī uz nemonetāriem prasījumiem un prasījumiem, kas nav maksājami, uzsākot bankrota procedūru. Kreditors nepaziņo par savu prasījumu pret bankrotējušo parādnieku, bet tam jāpaziņo administratoram par ieskaitu trīs mēnešu laikā pēc bankrota procedūras uzsākšanas paziņojuma publicēšanas. Ja kreditors neinformē administratoru par ieskaitu, kreditors attiecībā pret bankrotējušo parādnieku ir atbildīgs par izmaksām un citiem zaudējumiem, kas bankrotējušajam parādniekam radušies kreditora bezdarbības dēļ. Ja uz kreditora prasījumu pret bankrotējušo parādnieku attiecas nosacījums, ieskaits tiek veikts, ja kreditors pieprasa ieskaitu un tiesa dod savu piekrišanu ieskaitam.

Prasījumam pret bankrota kreditoru, kas tika izvirzīts pirms bankrota procedūras uzsākšanas vai ko jauns kreditors saņēma pirms bankrota procedūras uzsākšanas, balstoties uz cesiju no iepriekšējā kreditora, nevar veikt ieskaitu ar bankrotējušā parādnieka pretprasību pret jauno kreditoru, ja šis prasījums tika izvirzīts pirms bankrota procedūras uzsākšanas.

Prasījumam pret bankrota kreditoru, kas tika izvirzīts pirms bankrota procedūras uzsākšanas, nevar veikt ieskaitu ar bankrotējušā parādnieka pretprasību pret šo kreditoru, ja šis prasījums tika izvirzīts pēc bankrota procedūras uzsākšanas.

6 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē spēkā esošus līgumus, kuros parādnieks ir līgumslēdzēja puse?

Rīkojumi par tiesiska darījuma vai citas tiesiskas darbības veikšanu attiecībā uz parādnieku vairs nav spēkā, ja parādnieks tos izdevis pirms bankrota procedūras uzsākšanas. Pēc bankrota procedūras uzsākšanas maksājumu pakalpojumu sniedzējs saskaņā ar lēmumu par izpildi vai piespiedi piedziņu nedrīkst veikt nekādus maksājumus no maksātnespējīgā parādnieka monetārajiem aktīviem. Piedāvājumi, ko bankrotējušais parādnieks iesniedzis pirms bankrota procedūras uzsākšanas, vairs nav spēkā, izņemot gadījumus, kad adresāts pieņēma piedāvājumu pirms bankrota procedūras uzsākšanas.

Administrators var izbeigt īres un nomas līgumus, uzsākot bankrota procedūru, ja bankrotējušais parādnieks noslēdza šos līgumus pirms bankrota procedūras uzsākšanas, paziņojot par to mēnesi iepriekš neatkarīgi no likuma normām un līguma nosacījumiem. Ja bankrotējušais parādnieks izmanto savas tiesības izbeigt līgumu, iepriekšējās paziņošanas laiks sākas tā mēneša pēdējā dienā, kurā otra līgumslēdzēja puse saņēma bankrotējušā parādnieka paziņojumu par līguma izbeigšanu, un beidzas nākamā mēneša pēdējā dienā. Pretēji vispārīgajiem noteikumiem otrai līgumslēdzējai pusei ir tiesības saņemt no bankrotējušā parādnieka atlīdzību par zaudējumiem, kas radās, izmantojot tiesības izbeigt līgumu. Prasījums par zaudējumu atlīdzību ir jāpaziņo bankrota procedūrā, un to samaksā no sadalāmā īpašuma saskaņā ar tiesību aktiem par kreditoru prasījumu apmaksu.

Bankrota procedūras uzsākšana neietekmē izlīguma nolīgumu vai kvalificētu finanšu līgumu, kam piemērojami izlīguma nolīgumā norādītie noteikumi. Ja pēc kopīgo tiesību un pienākumu noteikšanas saskaņā ar izlīguma nolīgumā norādītajiem noteikumiem cita līgumslēdzēja puse izvirza neto monetāro prasījumu pret bankrotējušo parādnieku, otrai līgumslēdzējai pusei bankrota procedūrā jāpaziņo par prasījumu, un, ja prasījums tiek maksāts no sadalāmā īpašuma, tas jādara saskaņā ar tiesību aktos paredzētajiem noteikumiem par kreditoru prasījumu apmaksu.

7 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē procedūras, ko sākuši individuāli kreditori (izņemot tiesvedībā esošas lietas)?

Piespiedi izpildes un aizturējuma tiesību aizliegums

Pēc **maksātnespējas procedūras uzsākšanas** pret maksātnespējīgu parādnieku tiesību akti parasti neatļauj izdot lēmumu par piespiedi izpildi vai aizturējuma tiesībām, ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi.

Pēc **preventīvās pārstrukturēšanas procedūras** uzsākšanas pret parādnieku nav atļauts izdot lēmumu par piespiedi izpildi vai aizturējuma tiesībām attiecībā uz finanšu prasījumu, kas ir preventīvās pārstrukturēšanas priekšmets.

Saistībā ar piespiedi izpildi vai aizturējuma tiesībām uzsāktas procedūras izbeigšana

Procedūra saistībā ar piespiedu izpildi vai aizturējuma tiesībām, kas **pirms obligātās strīdu noregulēšanas procedūras uzsākšanas** tika uzsākta pret maksātnespējīgu parādnieku, tiek izbeigta, uzsākot otro no minētajām procedūrām, un to drīkst turpināt, tikai pamatojoties uz obligāto strīdu noregulēšanas procedūru veicošās tiesas lēmumu — tiesību aktos noteikts, ka tas ir pamats procedūras attiecībā uz piespiedu izpildi vai aizturējuma prasībām turpināšanas pamats.

Bankrota procedūras uzsākšanai ir šādas tiesiskās sekas uz procedūru saistībā ar piespiedu izpildi vai aizturējuma tiesībām, kas pirms bankrota procedūras uzsākšanas tika uzsākta pret maksātnespējīgu parādnieku:

ja procedūrā saistībā ar piespiedu izpildi vai aizturējuma tiesībām attiecībā uz kustamu vai nekustamu īpašumu kreditors pirms bankrota procedūras uzsākšanas vēl nav ieguvis nošķiršanas tiesības, procedūra saistībā ar piespiedu izpildi vai aizturējuma tiesībām tiek apturēta, uzsākot bankrota procedūru; ja procedūrā saistībā ar piespiedu izpildi vai aizturējuma tiesībām attiecībā uz kustamu vai nekustamu īpašumu kreditors pirms bankrota procedūras uzsākšanas ir ieguvis nošķiršanas tiesības un ja īpašums, kas ir nošķiršanas tiesību subjekts, pirms bankrota procedūras uzsākšanas vēl nav pārdots, procedūra saistībā ar piespiedu izpildi vai aizturējuma tiesībām tiek apturēta, uzsākot bankrota procedūru;

ja kreditors procedūrā saistībā ar piespiedu izpildi pirms bankrota procedūras uzsākšanas iegūst nošķiršanas tiesības un ja īpašums, kas ir nošķiršanas tiesību subjekts, ir pārdots piespiedu izpildes procedūrā, bankrota procedūras uzsākšana neietekmē piespiedu izpildes procedūru;

procedūra saistībā ar pagaidu noregulējuma vai prejudiciālu pasākumu tiek apturēta, uzsākot bankrota procedūru, un visas šajā procedūrā veiktās darbības tiek anulētas.

Procedūra attiecībā uz piespiedu izpildi vai aizturējuma tiesībām, kas pirms **preventīvās pārstrukturēšanas procedūras uzsākšanas** tika uzsākta pret parādnieku, lai panāktu piespiedu izpildi vai nodrošinātu finanšu prasījumu, kurš ir preventīvās pārstrukturēšanas subjekts, tiek izbeigta, uzsākot preventīvās pārstrukturēšanas procedūru. Izpildes tiesa lemj par procedūras saistībā ar piespiedu izpildi vai aizturējuma tiesībām izbeigšanu, ņemot parādnieka lūgumrakstu.

Bankrota procedūru apvienošanas princips

Kreditors par savu prasījumu saistībā ar pienākuma izpildi, kas izrietēja no attiecībām ar bankrotējušo parādnieku pirms bankrota procedūras uzsākšanas, var paziņot tikai bankrota procedūrā pret šo parādnieku un saskaņā ar procedūras noteikumiem (noteikumiem par prasījumu paziņošanu un pārbaudīšanu, norādījumiem par tiesvedību (lietas ierosināšanu) attiecībā uz apstrīdētajiem prasījumiem u. c.).

8 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē tādu procedūru turpināšanu, kas ir tiesvedībā maksātnespējas procedūras sākšanas brīdī?

Ja kreditors ir ierosinājis lietu, lai pamatotu prasījumu pirms bankrota procedūras, tiesvedība tiek apturēta, pamatojoties uz Civilprocesa likumu (*Zakon o pravdnem postupku*). Kreditoram, kas ierosinājis lietu pirms bankrota procedūras uzsākšanas, jāpaziņo par savu prasījumu bankrota procedūras laikā.

Dienā, kad tiek publicēts lēmums par prasījumu pārbaudi, pamatojums, saskaņā ar kuru lieta tika apturēta bankrota procedūras rezultātā, vairs nav spēkā. Ja kreditora prasījums tiek atzīts, tā likumīgā interese izskatīt lietu saistībā ar šo prasījumu vairs nav spēkā, un tiesvedība tiek apturēta. Kreditoram tiek maksāta proporcionāla daļa, kas līdzvērtīga citiem kreditoriem, kuru nenodrošinātie parastie prasījumi tika atzīti bankrota procedūrā.

Ja administrators bankrota procedūrā apstrīd kreditora prasījumu, kreditoram viena mēneša laikā pēc lēmuma par prasījumu pārbaudi publicēšanas jāiesniedz lūgumraksts par apturētās lietas turpināšanu. Tādā gadījumā lietā iesaistītajam kreditoram tikai jāpamato prasījuma pastāvēšana. Ja kreditora prasījumu apstrīdējis cits kreditors, kreditoram viena mēneša laikā pēc lēmuma par prasījumu pārbaudi publicēšanas jāizvērs lieta, lai ietvertu kreditoru, kas apstrīd prasījumu kā jauns atbildētājs. Ja tā prasījums lietā tiek pamatots, kreditoram tiek samaksāta proporcionāla daļa, kas līdzvērtīga citiem kreditoriem, kuru nenodrošinātie parastie prasījumi tika atzīti bankrota procedūrā.

9 Kādas galvenās iezīmes raksturo kreditoru dalību maksātnespējas procedūrā?

Galvenajā maksātnespējas procedūrā procesuālās darbības var veikt jebkurš procedūrā iesaistītais kreditors, kas vēlas pamatot savu prasījumu pret maksātnespējīgo parādnieku. Parasti ikvienam kreditoram (kā pusei) maksātnespējas procedūrā ir tiesības pārsūdzēt jebkuru tiesas lēmumu, izņemot gadījumus, kad tiesību akti nosaka, ka konkrēta lēmuma pārsūdzību var iesniegt tikai noteiktas puses. Pārsūdzība jāiesniedz 15 dienu laikā. 15 dienu periods personām, kurām lēmums jāpaziņo saskaņā ar *ZFPPIP*, sākas ar lēmuma paziņošanas dienu; citām personām 15 dienu periods sākas ar lēmuma publicēšanas dienu.

Maksātnespējas procedūrā kreditors var arī veikt procesuālās darbības ar kreditoru komitejas starpniecību, kas kā kreditoru struktūra darbojas visu kreditoru — procedūras pušu — interesēs un ir pilnvarota veikt tiesību aktos noteiktās procesuālās darbības. Kreditoru komiteja tiek izveidota obligātajā strīdu noregulēšanas procedūrā; bankrota procedūrā tā tiek izveidota tikai pēc kreditoru pieprasījuma.

Obligātā strīdu noregulēšanas procedūra

Kreditoru komiteja

Obligātajā strīdu noregulēšanas procedūrā tiesa izveido kreditoru komiteju, kurai tās tiesību un pilnvaru izmantošanas nolūkā ir tiesības pārbaudīt parādnieka komercdarbības uzskaites dokumentus (t. i., parādnieka darījumu un finansiālā stāvokļa pārbaude), lai aizsargātu kreditoru intereses un sniegtu priekšlikumus un atzinumu, kas nepieciešams kreditoru aizsargāšanai procedūras laikā. Obligātajā strīdu noregulēšanas procedūrā kreditoru komiteja nolūkā pārstrukturēt maksātnespējīgā parādnieka finanses var, ievērojot konkrētus juridiskos nosacījumus, pieņemt lēmumu par akciju kapitāla palielināšanu, veicot naudas līdzekļu iepludināšanu vai ieguldījumus natūrā, kas ir kreditora prasījumu pret maksātnespējīgo parādnieku priekšmets.

2013. gada grozījumi tiesību aktos, kas tika veikti, lai palīdzētu veikt efektīvu lielo un vidējo uzņēmumu finanšu pārstrukturēšanu, ietvēra īpašus noteikumus attiecībā uz obligātajām strīdu noregulēšanas procedūrām pret šādiem uzņēmumiem, kas ievērojami nostiprināja kreditoru pozīciju. Saskaņā ar 2016. gadā veikto tiesību aktu grozījumu šo procedūru noteikumi tiek izmantoti arī attiecībā uz mazajiem uzņēmumiem. Lai pareizi veiktu administratora uzdevumus obligātajā strīdu noregulēšanas procedūrā, nepieciešama plašāka pieredze un apmācības, un tāpēc, ieceļot administratoru, nav piemērojams noteikums par automātisku izvirzīšanas secību, un tiesa tā vietā izvēlas administratoru, pamatojoties uz tās vērtējumu. Ja kreditori saskaņā ar jauno juridisko noteikumu paši ierosina piespiedu obligāto strīdu noregulēšanas procedūru pret maksātnespējīgu parādnieku, tiesa ieceļ administratoru, ko ieteikuši lūgumraksta iesniedzēji. Saskaņā ar jauno sistēmu kreditoru komiteja var arī ieceļ kreditoru pārstāvi. Tas ļauj kreditoru komitejai efektīvāk sekot parādnieka uzņēmuma darbībai un pārvaldības procesiem finanšu pārstrukturēšanas pasākumu īstenošanā, kas ir tās pilnvaru starpā (piemēram, uzņēmumu pārstrukturēšanas pasākumi, lai optimizētu uzņēmējdarbības izmaksas vai palielinātu uzņēmējdarbības efektivitāti). Kreditoru komitejas pilnvaras tika papildinātas, lai ietvertu iespēju, ka kreditoru komiteja var grozīt finanšu pārstrukturēšanas plānu.

Individuāla kreditora tiesiskās aizsardzības līdzekļi obligātajā strīdu noregulēšanas procedūrā

Ikvienš kreditors vai administrators var iesniegt iebildumu pret obligāto strīdu noregulēšanas procedūru:

ja parādnieks nav maksātnespējīgs un var pilnībā un laikus samaksāt visas tā saistības;

ja maksātnespējīgais parādnieks var izpildīt tā saistības lielākā apmērā vai tsākā periodā nekā piedāvāts obligātās strīdu noregulēšanas priekšlikumā;

ja ir maz ticams, ka finanšu pārstrukturēšanas plāns ļaus parādniekam īstermiņā vai ilgtermiņā kļūt maksātspējīgam;

ja ir maz ticams, ka kreditoriem, apstiprinot parādnieka ierosināto obligāto strīdu noregulēšanu, būs labvēlīgāki nosacījumi saistībā ar to prasījumu apmaksu nekā tad, ja tiktu uzsākta bankrota procedūra;

ja maksātnespējīgais parādnieks rīkojas pretrunā ar noteikumiem, kas ierobežo tā uzņēmējdarbību obligātās strīdu noregulēšanas procedūras laikā vai par vairāk nekā 15 dienām kavē darbinieku algu izmaksāšanu minimālajā apmērā vai nodokļu un iemaksu samaksu, kas parādniekam jāaprēķina un jāsamaksā vienlaikus ar darbinieku algu izmaksāšanu.

Ikviens kreditors, kuru ietekmē obligātā strīdu noregulēšana, var lūgt tiesai anulēt apstiprināto obligāto strīdu noregulēšanu, ja maksātnespējīgais parādnieks var pilnībā apmaksāt kreditora prasījumu. Lieta ar mērķi pamatot atcejamu prasījumu jāierosina sešu mēnešu laikā pēc prasījuma samaksas termiņa izbeigšanās, kā norādīts apstiprinātajā obligātajā strīdu noregulēšanā. Ikviens kreditors, kuru ietekmē obligātā strīdu noregulēšana, var lūgt tiesai anulēt apstiprināto obligāto strīdu noregulēšanu, ja tā tika panākta krāpnieciskā veidā. Lieta ar mērķi pamatot atcejamu prasījumu jāierosina divu gadu laikā pēc tam, kad lēmums par obligāto strīdu noregulēšanu kļuvis galīgs.

Bankrota procedūra

Kreditoru komiteja

Bankrota procedūrā kreditoru komitejai ir tiesības pārbaudīt visu dokumentāciju, kas bankrota procedūras laikā ir administratora rīcībā, un pārbaudīt dokumentāciju, kas administratoram jāglabā saistībā ar procedūru. Bankrota procedūrā kreditoru komiteja var sniegt savu:

atzinumu par bankrotējušā parādnieka nepieciešamās uzņēmējdarbības pabeigšanu;

piekrišanu attiecībā uz bankrotējušā parādnieka uzņēmējdarbības turpināšanu;

atzinumu par administratora ierosināto plānu attiecībā uz bankrota procedūras gaitu;

atzinumu par lēmumu pārdot īpašumu;

piekrišanu gadījumos, kad sākuma vai rezerves cena ir zemāka par pusi no īpašuma vērtības, kā noteikts, balstoties uz likvidācijas vērtību;

atzinumu par administratora veikto novērtējumu attiecībā uz bankrota procedūras izmaksām un tā grozījumu;

atzinumu par bankrota procedūras pabeigšanu.

Vienkāršotajā obligātajā strīdu noregulēšanā un preventīvajā pārstrukturēšanas procedūrā netiek veidota kreditoru komiteja.

10 Kādā veidā maksātnespējas administrators drīkst izmantot vai atsavināt parādnieka mantā ietilpstošus aktīvus?

Bankrota procedūrā administrators ir bankrotējušā parādnieka juridiskais pārstāvis, tādējādi tas ir pilnvarots pārvaldīt un pārdot maksātnespējas masu.

Bankrota administrators **pārvalda parādnieka īpašumu**, iznomājot bankrotējušā parādnieka īpašumu un palielinot bankrotējušā parādnieka monetāros aktīvus. Administrators var arī noslēgt tiesas vai ārpus tiesas izlīgumu, kam nepieciešams kreditoru komitejas atzinums un tiesas piekrišana. Pēc bankrota procedūras uzsākšanas bankrotējušā parādnieka īpašumu var izīrēt vai iznomāt tikai tad, ja tādā gadījumā netiek atlikta īpašuma pārdošana. Īres vai nomas līgumu var noslēgt tikai uz noteiktu laiku un ne ilgāk par vienu gadu. Administrators ar tiesas piekrišanu var nomnieka labā noteikt prioritātes iegādes tiesības attiecībā uz īpašumu, kas ir nomas priekšmets.

Administratoram ir saistoši tiesību akti attiecībā uz bankrotējušā parādnieka monetāro aktīvu investēšanu. Monetāros aktīvus var investēt tikai Slovēnijas Republikas vai citas ES dalībvalsts, Eiropas Centrālās bankas, Slovēnijas bankas vai citas ES dalībvalsts centrālās bankas izdotos parāda vērtspapīros vai parāda vērtspapīros (izņemot pakārtotos vērtspapīrus), ko izdevušas bankas ar juridisko adresi Slovēnijas Republikā vai kredītiestādes ar galveno mītni citā ES dalībvalstī. Bankas naudas noguldījumus var veikt tikai bankā ar juridisko adresi Slovēnijas Republikā vai kredītiestādē ar juridisko adresi citā ES dalībvalstī.

Pārdošanas ietvaros bankrota administrators var pārdot bankrotējušā parādnieka īpašumu, pieprasīt prasījumu apmierināšanu un veikt jebkuru citi tiesisku darbību tā īpašumtiesību pārdošanai. Līgumu par bankrotējušā parādnieka īpašuma pārdošanu var noslēgt, rīkojot publisku izsolu vai saistošu piedāvājumu konkursu. Tikai izņēmuma gadījumos līgumu var noslēgt, risinot tiešas sarunas ar pircēju. Pārdošana sākas ar (pirmo) tiesas lēmumu par pārdošanu. Tiesa izdod lēmumu par pārdošanu, saņemot administratora lūgumrakstu un pamatojoties uz kreditoru komitejas atzinumu. Ja īpašums, attiecībā uz kuru atsevišķam kreditoram ir prioritātes atmaksas tiesības (noteiktas aizturējuma tiesības), tiek pārdots, nepieciešams arī šī atsevišķā kreditora atzinums. Ar lēmumu, kura ietvaros tiesa pirmo reizi lemj par konkrēta īpašuma pārdošanu, tiesa lemj arī par:

1. pārdošanas metodi;
2. sākuma cenu publiskā izsolē vai rezerves cenu saistošā piedāvājumu konkursā;
3. noguldījuma apmēru.

Ja publiska izsole vai piedāvājumu konkurss saistībā ar konkrēta īpašuma pārdošanu, pamatojoties uz pirmo lēmumu par pārdošanu, nav veiksmīgs, tiesa turpmākā lēmumā par pārdošanu var:

1. - vēlreiz nolemt, ka pārdošanai jānotiek publiskas izsoles vai saistoša piedāvājumu konkursa veidā,
- noteikt zemāku sākuma vai rezerves cenu nekā pirmā lēmuma gadījumā;
2. nolemt rīkot nesaistošu pārdošanas piedāvājumu konkursu tiešu sarunu veidā.

Tiesa nosaka rezerves cenu procedūrā, kurā pieņem saistošus piedāvājumus, pamatojoties uz noteikto īpašuma vērtību. Pirmajā lēmumā par pārdošanu rezerves cena nedrīkst būt zemāka par pusi no īpašuma vērtības, kā noteikts, balstoties uz tā likvidācijas vērtību. Turpmākā lēmumā par pārdošanu tiesa var noteikt sākuma vai rezerves cenu, kas ir zemāka par pusi no īpašuma vērtības, kā noteikts, pamatojoties uz tā likvidācijas vērtību, ja kreditoru komiteja vai atsevišķs kreditors dod savu piekrišanu.

11 Kādi prasījumi jāizvirza pret maksātnespējīgā parādnieka mantu un kādas darbības tiek veiktas ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Bankrota procedūrā kreditoriem jāpaziņo par to prasījumiem pret bankrotējušo parādnieku, kas tika izvirzīti pirms bankrota procedūras uzsākšanas, izņemot tos prasījumus, par kuriem saskaņā ar tiesību aktiem nav jāziņo. Kreditoram, kas atbild par bankrotējušā parādnieka saistībām, kā solidāri atbildīgam solidārajam parādniekam, garantijas devējam vai aizdevējam bankrota procedūrā jāpaziņo par viņa potenciālo regresa prasījumu, kas vēl nav celts pirms bankrota procedūras uzsākšanas saskaņā ar atlikto nosacījumu, ka kreditors saņem regresa prasījumu pret bankrotējušo parādnieku, pamatojoties uz prasījuma apmaksu, kura jāveic pēc bankrota procedūras uzsākšanas. Ja papildus bankrotējušajam parādniekam citi solidāri atbildīgi solidārie parādnieki vai garantijas devēji arī atbild par kreditora prasījuma apmierināšanu, kreditors bankrota procedūrā var paziņot un noteikt pilno prasījuma apmēru, līdz tas ir pilnībā samaksāts saskaņā ar rezolutīvu nosacījumu, kas tiek izpildīts, kad kreditora prasījumu apmaksā cits solidāri atbildīgs solidārais parādnieks vai garantijas devējs. Ja kreditors nokavē paziņošanas termiņu, tā prasījums pret bankrotējušo parādnieku vairs nav spēkā, un tiesa noraida novēloto prasījuma paziņojumu.

Bankrota procedūrā **nav nepieciešams paziņot par prioritātes prasījumiem** attiecībā uz algu izmaksu un algas kompensācijām darbiniekiem, kuru darbs vairs nav nepieciešams bankrota procedūras uzsākšanas dēļ, par periodu no bankrota procedūras uzsākšanas līdz paziņošanas perioda beigām, kā arī atlaišanas pabalstiem darbiniekiem, kuru darba līgumus izbeidzis administrators, jo to darbs vairs nav nepieciešams bankrota procedūras uzsākšanas dēļ vai šīs procedūras laikā. Netiek ziņots arī par noteiktiem prasījumiem attiecībā uz nodokļu aprēķinu un nomaksu.

Ja **prasījumu nodrošina nošķiršanas tiesības**, kreditoram bankrota procedūrā jāpaziņo par šo nodrošināto prasījumu, paziņojot arī par nošķiršanas tiesībām. Ja saskaņā ar bankrota procedūras uzsākšanas brīdī pastāvošo situāciju ir reģistrētas bankrotējušā parādnieka īpašumtiesības attiecībā uz nekustamo

īpašumu un šīs īpašumtiesības ierobežo reģistrēts hipotekārais kredīts vai maksimālais hipotekārais kredīts, kura reģistrācija bija spēkā pirms bankrota procedūras uzsākšanas, tiek uzskatīts, ka hipotekārais kredīts vai maksimālais hipotekārais kredīts un no tā izrietošais prasījums ir laikus reģistrēts bankrota procedūrā.

Kreditoriem jāpaziņo par to **izslēgšanas tiesībām**, kas tika iegūtas pirms bankrota procedūras uzsākšanas, trīs mēnešu laikā pēc paziņojuma par bankrota procedūras uzsākšanu publicēšanas. Ja kreditors nokavē izslēgšanas tiesību paziņošanas termiņu, izslēgšanas tiesības netiek izbeigtas. Ja administrators pārdo dod īpašumu, kas ir nepaziņots izslēgšanas tiesību subjekts, kreditors, kuram pieder izslēgšanas tiesības, zaudē izslēgšanas tiesības, bet var pieprasīt no šī īpašuma pārdošanas iegūtās naudas izmaksu, atskaitot pārdošanas gaitā radušās izmaksas. Kreditoram, kuram pieder izslēgšanas tiesības, nav tiesību pieprasīt zaudējumu atlīdzību. Kreditors zaudē ekskluzīvās tiesības un tiesības uz naudas izmaksu, ja tas nepaziņo par tiesībām līdz pirmās vispārējās sadales plāna publicēšanai.

Bankrotējušā parādnieka saistības, kas radušās pēc tam, kad uzsākta bankrota procedūra (ar noteiktiem izņēmumiem), tiek uzskatītas par **procedūras izmaksām**. Tās tiek iedalītas:

- kārtējās izmaksās (piemēram, algas un citas kompensācijas pusēm, kas sniedz bankrota procedūrai nepieciešamos pakalpojumus, tai skaitā nodokļi un ieguldījumi, kas parādniekam jāaprēķina un jāsamaksā kopā ar šiem maksājumiem, administratora izmaksas; elektrības, ūdens, apkures, tālruņa izmaksas un citas izmaksas saistībā ar uzņēmuma telpu izmantošanu bankrota procedūrai, apdrošināšanas prēmijas saistībā ar parādnieka īpašumā ietvertā īpašuma apdrošināšanu, publikāciju izmaksas, parādnieka tiesas izdevumi saistībā ar prasījumu apstrīdēšanu, grāmatvedības, administratīvās un citu bankrota procedūrai nepieciešamo pakalpojumu izmaksas u. c.);

- neregulārajās izmaksās (obligātās strīdu noregulēšanas procedūras laikā celto prasījumu apmaksa, saistību izpilde, pamatojoties uz savstarpēji nepildītiem divpusējiem līgumiem, saistību izpilde ar mērķi pabeigt steidzamus tiesiskus darījumus un turpināt uzņēmējdarbību, īpašuma vērtēšanas un citu ar pārdošanu saistītu darbību izmaksas u. c.).

12 Kādi noteikumi reglamentē prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un atzīšanu?

Paziņojot par prasījumu, kreditors iegūst tiesības veikt procesuālas darbības galvenās maksātnespējas procedūras ietvaros. Par prasījumiem jāpaziņo noteiktajā termiņā. Tiek ziņots tikai par prasījumiem, kas celti pirms maksātnespējas procedūras uzsākšanas.

Obligātajā strīdu noregulēšanas procedūrā ziņošana par prasījumiem un to pārbaude tiek veikta īpaši tāpēc, lai izvērtētu kreditora, kurš balsos par obligāto strīdu noregulēšanu, procesuālo leģitimitāti. Prasījumi jāiesniedz 30 dienu laikā pēc paziņojuma par procedūras uzsākšanu publicēšanas Slovēnijas Republikas Publisko juridisko ierakstu un saistīto pakalpojumu aģentūras (*AJPES*) tīmekļa lapās. Neziņojot vai ziņojot novēloti, kreditors nezaudē pašu prasījumu, bet tas zaudē balsstiesības.

Bankrota procedūrā ziņošana par prasījumiem un to pārbaude ir pamats, saskaņā ar kuru nosaka maksātnespējas masas sadali. Šādā procedūrā kreditoriem jāpaziņo par saviem prasījumiem trīs mēnešu laikā no dienas, kurā paziņojums par bankrota procedūras uzsākšanu tika publicēts *AJPES* tīmekļa lapās.

Personiskā bankrota gadījumā kreditors nezaudē prasījumu, ja par to tika paziņots pēc termiņa — administrators to pievieno papildu prasījumu sarakstam. Kreditoram, pret kuru ierosināta lieta, kurā apstrīd bankrotējušā parādnieka tiesiskās darbības, viena mēneša laikā pēc lietas ierosināšanas bankrota procedūras laikā jāpaziņo par tā prasījumu kā nosacījuma prasījumu, kas tiks celts, ja galīgā lēmuma rezultātā notiks tiesvedība. Kreditoram jāiesniedz tā prasījums par zaudējumu atlīdzību administratora veiktās nomas līguma vai divpusēji nepildīta līguma izbeigšanas dēļ mēneša laikā pēc bankrotējušā parādnieka paziņojuma saņemšanas, kas izmanto savas izbeigšanas vai pārtraukšanas tiesības.

Prasījuma saturs

Paziņojumam par prasību maksātnespējas procedūrā jāietver:

1. summa, kas procedūras ietvaros atzīstama par prasījumu;
2. faktu apraksts, no kura izriet prasījuma pamatotība un ar to saistītie pierādījumi, tai skaitā iesniegtā dokumentācija.

Paziņojumam par prasījumu bankrota procedūrā jāietver arī informācija par bankas kontu, uz kuru tiks veikta prasījuma apmaksa. Ja kreditors pirms bankrota procedūras uzsākšanas ierosinājis lietu vai citu procedūru, tam jāietver arī informācija par tiesu vai citu kompetento iestādi, kuras priekšā notiek procedūra, kā arī jānorāda lietas atsaucē numurs.

Prasījuma pārbaudes pieprasījumam jāietver:

1. prasījuma pamatsumma;
2. ja maksātnespējas procedūras kreditors papildus pamatsummai pieprasa procentus: visu par periodu no izpildes termiņa līdz maksātnespējas procedūras uzsākšanai aprēķināto procentu kapitalizētā summa; administratora prioritātes prasījumu gadījumā: aprēķinātā kapitalizētā procentu summa;
3. ja maksātnespējas procedūras kreditors papildus pamatsummai pieprasa segt izdevumus, kas radušies, cenšoties izpildīt prasījumu tiesā vai citā procedūrā, kas uzsākta pirms maksātnespējas procedūras uzsākšanas: šo izmaksu apmērs;
4. ja kreditors cenšas pamatot, ka prasījums ir prioritātes prasījums: skaidrs lūgumraksts, lai prasījumu sadales brīdī uzskatītu par prioritātes prasījumu;
5. ja kreditors cenšas pamatot, ka prasījums ir nosacījuma prasījums: skaidrs apstākļu apraksts, kuru rašanās nozīmē atlikta vai rezolutīva nosacījuma izpilde, ar kuru saistīts prasījums.

Maksātnespējas procedūrā kreditors viena pieteikuma ietvaros var iesniegt vairākus prasījumus.

Prasījumu pārbaudes procedūra

Prasījumu pārbaudes procedūrai ir trīs posmi.

1. Administratora paziņojums par iesniegtajiem prasījumiem

Administrators sniedz paziņojumu par prasījumu atzīšanu vai apstrīdēšanu, sagatavojot *pārbaudīto prasījumu pamatsarakstu (osnovni seznam preizkušenih terjatev)*. Sarakstā administrators pie katra prasījuma atzīmē, vai tas ir atzīts vai apstrīdēts. Tiesa publicē sarakstu maksātnespējas procedūru publikācijām paredzētajās tīmekļa lapās. Kreditori var iebilst pret visām kļūdām saistībā ar paziņotajiem prasījumiem, kas ietverti pamatsarakstā, 15 dienu laikā pēc tā publicēšanas, iesniedzot *iebildumu pret pamatsarakstu (ugovor proti osnovnem seznamu)*. Ja kreditora iebildums ir pamatots, administratoram jāizdod pamatsaraksta korekcija.

2. Kreditora paziņojums par citu kreditoru paziņotajiem prasījumiem

Ikviena kreditors, kas ir laikus procedūrā paziņojis par savu prasījumu, var iebilst pret citu kreditoru prasījumiem, iesniedzot *prasījumu apstrīdošu iebildumu (ugovor o prerekanju terjatev)*. Obligātajā strīdu noregulēšanas procedūrā kreditoram prasījumu apstrīdošs iebildums jāiesniedz 15 dienu laikā, bet bankrota procedūrā — viena mēneša laikā pēc pārbaudīto prasījumu pamatsaraksta publicēšanas. Personiskā bankrota procedūrā un obligātajā strīdu noregulēšanas procedūrā šādu iebildumu kā procedūras puse var iesniegt arī maksātnespējīgais parādnieks. Administrators iekļauj kreditoru un parādnieka paziņojumus par apstrīdētajiem prasījumiem *papildinātajā pārbaudīto prasījumu sarakstā (dopolnjeni seznam preizkušenih terjatev)*. Visas kļūdas saistībā ar iesniegtā iebilduma neizskatīšanu tiek norādītas iebildumā pret papildināto sarakstu.

3. Tiesas lēmums par prasījumu pārbaudi

Tiesa lemj par prasījumu pārbaudi, pieņemot lēmumu par prasījumu pārbaudi (sklep o preizkusu terjatev). Pamatojoties uz lēmumu, administrators sagatavo pārbaudīto prasījumu galīgo sarakstu (končni seznam preizkušēnih terjatev), ko tiesa publicē kopā ar lēmumu par prasījumu pārbaudi.

Lēmumā par prasījumu pārbaudi tiesa lemj par iebildumiem, pārbaudītajiem un apstrīdētajiem prasījumiem, prasījumiem, kas visticamāk tiks pierādīti un to, kam jālūdz rīkoties citās procedūrās (t. i., lietās), lai pamatotu savu prasījumu. Lietas iesniegšanas termiņš ir viens mēnesis.

13 Kādi noteikumi regulē ieņēmumu sadali? Kā nosaka prasījumu un kreditoru tiesību hierarhiju?

Maksātspējas masa ir bankrotējušā parādnieka īpašums, ko pārdod, lai segtu procedūras izmaksas un samaksātu kreditoru prasījumus. Tiesību aktos šķirti termini „parādnieka īpašums” un „īpašais parādnieka īpašums”. Īpašā maksātspējas masa ir īpašums, uz kuru attiecas nošķiršanas tiesības vai monetārie aktīvi, kas iegūti, pārdodot šo īpašumu. Attiecībā uz visu īpašumu, uz kuru attiecas nošķiršanas tiesības, nepieciešams noteikt atsevišķu maksātspējas masu un pārvaldīt šo īpašumu šķirti no īpašuma, kas ir vispārējās maksātspējas masas daļa, un citiem īpašiem parādnieka īpašumiem piederība īpašuma.

Maksātspējas masas pārdotā daļa ir sadalāms īpašums, un tā ir paredzēta kreditoru prasījumu apmaksai. Vispārējais sadalāmais īpašums ir monetārie aktīvi, kas radušies, pārdodot vispārējo parādnieka mantu, atskaitot bankrota procedūras izmaksas. Īpašais sadalāmais īpašums ir monetārie aktīvi, kas radušies, pārdodot īpašo parādnieka mantu, atskaitot šīs pārdošanas izmaksas.

Attiecībā uz prioritātes maksājumu bankrota procedūrā kreditoru prasījumi, kas celti pirms procedūras uzsākšanas, tiek klasificēti šādi:

nodrošināti prasījumi, kuru apmaksu nodrošina nošķiršanas tiesības, kas ietver tiesības uz prasījuma prioritātes maksājumu no konkrēta īpašuma;

nenodrošināti prasījumi, kuru starpā vispirms tiek samaksāti prioritātes prasījumi, tad — parastie prasījumi, pēc tam — pakārtotie prasījumi un visbeidzot — uzņēmumu tiesības.

Nodrošināti prasījumi ir prasījumi, kuru apmaksu nodrošina nošķiršanas tiesības. Nošķiršanas tiesības ir jebkuras tiesības, kas ietver tiesības uz prasījuma prioritātes maksājumu no konkrēta īpašuma. Visbiežāk sastopamās nošķiršanas tiesības ir aizturējuma tiesības. Bankrota procedūrā nodrošinātos prasījumus samaksā prioritāti no naudas, kas iegūta, pārdodot īpašumu, uz kuru attiecas nošķiršanas tiesības.

Nenodrošināti prasījumi ir prasījumi, kurus nenodrošina nošķiršanas tiesības. Šie prasījumi ir pakārtoti nodrošināto prasījumu atmaksāšanai, veicot apmaksu no īpašuma, uz kuru attiecas nošķiršanas tiesības. Maksājumi no atlikušā īpašuma tiek maksāti šādā secībā: 1) prioritātes prasījumi, 2) parastie prasījumi un 3) visi pakārtotie prasījumi.

Prioritātes prasījumi ir tie (nenodrošinātie) prasījumi, kas saskaņā ar tiesību aktos noteikto jāsamaksā prioritāri, pirms parasto (nenodrošināto) prasījumu apmaksas (piemēram, algas kompensācija par pēdējiem sešiem mēnešiem pirms maksātspējas procedūras uzsākšanas, atļaušanas pabalsti darbiniekiem, neveiktās iemaksas u. c.). Ja bankrota procedūra uzsāka, jo obligātā strīdu noregulēšanas procedūra bijusi neveiksmīga, prasījumiem, kas celti obligātās strīdu noregulēšanas procedūras laikā, ir absolūta prioritāte, un tie tiek samaksāti pirms prioritātes prasījumu apmaksas;

parastie prasījumi ir nenodrošināti prasījumi, kas nav ne prioritātes, ne pakārtoti prasījumi;

pakārtoti prasījumi ir nenodrošināti prasījumi, kas tiek samaksāti tikai pēc tam, kad apmaksāti visi nenodrošinātie prasījumi pret parādnieku, pamatojoties uz tiesiskām attiecībām starp kreditoru un parādnieku, ja parādnieks kļūst maksātspējīgs. Obligātā strīdu noregulēšanā pakārtotus prasījumus var pārveidot par īpašumtiesību daļu. Ja prasījumi netiek pārskaitīti kā iemaksa natūrā, apstiprināta obligātā strīdu noregulēšana tos izbeidz.

Uzņēmumu tiesībām, kapitāldaļām vai uzņēmumu akcijām nav saistību tiesību pazīmes (juridiskais raksturs), un tās sniedz akcionāriem vai kapitāla daļas īpašniekiem tiesības uz proporcionālu atlikušā parādnieka īpašuma daļu.

Pirms maksājumu veikšanas kreditoriem no maksātspējas masas (sadalāmā īpašuma) tiek atskaitīta summa, kas nepieciešama bankrota procedūras izmaksu segšanai. Kreditoriem tiek maksāts šādā secībā: nošķiršanas kreditoriem, kuru prasījumu nodrošina nošķiršanas tiesības (piemēram, hipotekārais kredīts), ir pirmie, kam samaksā no īpašuma, uz kuru attiecas nodrošinājums (īpašs sadalāms īpašums). Saskaņā ar tiesību aktos izklāstītajiem noteikumiem par uzņēmējdarbības ierobežošanu obligātās strīdu noregulēšanas procedūras laikā kreditori ar prasījumiem saskaņā ar līgumiem vai citiem tiesiskiem darījumiem, ko bankrotējušais parādnieks noslēdza periodā no obligātās strīdu noregulēšanas procedūras uzsākšanas līdz bankrota procedūras uzsākšanai, ir pirmie, kam samaksā no vispārējā sadalāmā īpašuma. Pēc tam tiek maksāts kreditoriem ar privilēģētiem prasījumiem (darbiniekiem) un visbeidzot — citiem kreditoriem — kreditoriem ar nenodrošinātiem parastiem prasījumiem un kreditoriem ar pakārtotiem prasījumiem. Visa pārdotā īpašuma atlikusī daļa tiek sadalīta akcionāru starpā.

14 Kādi ir maksātspējas procedūras izbeigšanas nosacījumi un sekas (jo īpaši, to izbeidzot ar mierlīgumu)?

Obligātā strīdu noregulēšanas procedūra

Obligātā strīdu noregulēšana, par ko panākta vienošanās kreditoru balsojumā, jāapstiprina arī tiesai. Lēmumā par obligāto strīdu noregulēšanu tiesa:

1. lemj, vai apstiprināt obligāto strīdu noregulēšanu;

2. nosaka apstiprinātās noregulēšanas saturu, norādot:

- kreditoru prasījumu maksājumu procentuālo daļu;

- to apmaksas termiņus;

- kreditoru prasījumu procentu likmi periodā no obligātās strīdu noregulēšanas procedūras līdz to apmaksas termiņa beigām;

3. lemj, kādi prasījumi ir pārbaudīti obligātajā strīdu noregulēšanas procedūrā;

4. izdod parādniekam rīkojumu samaksāt kreditoru prasījumus, kas pārbaudīti obligātajā strīdu noregulēšanas procedūrā — proporcijās, termiņos un ar procentu likmēm, kas noteiktas apstiprinātajā obligātajā strīdu noregulēšanā.

Procedūrā piemērojams absolūtās prioritātes noteikums. Parādnieka uzņēmuma finanšu pārstrukturēšanas īstenošana obligātajā strīdu noregulēšanas procedūrā nozīmē to, ka:

parādnieka akcionāri var paturēt tikai to parādnieka akciju kapitāla daļu, kas atbilst parādnieka īpašuma atlikušajai daļai, ko tie saņemtu, ja tiktu uzsākta bankrota procedūra pret parādnieku;

kreditoriem jānodrošina labvēlīgāki nosacījumi to prasījumu apmaksai nekā tad, ja tiktu uzsākta bankrota procedūra pret parādnieku, ņemot vērā prioritātes kārtību un citus prioritātes, parasto un pakārtoto prasījumu, kā arī nodrošināto prasījumu apmaksas noteikumus bankrota procedūrā;

parādnieka uzņēmuma vai tā rentablās daļas darbība tiek turpināta.

Finanšu pārstrukturēšana tiek veikta, parādniekam lūdzot kreditorus vienoties par to parasto prasījumu samazināšanu vai to apmaksas atlikšanu.

Parādniekam jāpiedāvā visiem kreditoriem līdzvērtīga to parasto prasījumu maksājuma procentuālā daļa, vienādu to apmaksas termiņus un vienādu procentu likmi no obligātās strīdu noregulēšanas procedūras līdz to apmaksas termiņa beigām. Ja parādnieks ir kapitālsabiedrība, parādnieks var prasīt kreditoram izvēlēties:

piekrist tā parasto prasījumu samazinājumam un apmaksas termiņa atlikšanai;

pārskaitīt prasījumus parādniekam kā iemaksu natūrā, pamatojoties uz parādnieka akciju kapitāla palielināšanos (*parāda maiņa pret pašu kapitālu*).

Obligātā strīdu noregulēšana neietekmē prioritātes prasījumus vai izslēgtās tiesības. Pakārtoti prasījumi tiek izbeigti. Nodrošinātus prasījumus var

pārstrukturēt tikai brīvprātīgi obligātajā strīdu noregulēšanā. **Obligātajā strīdu noregulēšanas procedūrā attiecībā uz lieliem, vidējiem vai maziem uzņēmumiem** nodrošinātus prasījumus var pārstrukturēt, atliekot periodu līdz beigu termiņam vai samazinot procentu likmi tādā nozīmē, ka 75 % vairākuma lēmums

attiecas arī uz tiem kreditoriem, kam ir nošķiršanas tiesības un kas nebalsoja par obligāto strīdu noregulēšanu. Šajā procedūrā parādnieka uzņēmuma rentablās daļas izslēgšana cita uzņēmuma labā (*jaunu uzņēmumu izdalīšana no jau esošiem uzņēmumiem*) ir iespējama kā finanšu pārstrukturēšanas pasākums. Ir atļauts arī pārstrukturēt nošķiršanas tiesības kopīgās nošķiršanas tiesībās (nepieciešams 85 % vairākums).

Bankrota procedūra pret juridisku personu

Bankrota procedūru īsteno ar mērķi pārdot maksātspējas masu un samaksāt kreditoriem. Parasti līgumu par bankrotējušā parādnieka īpašuma pārdošanu var noslēgt, pamatojoties uz publisku izsoli vai saistošu piedāvājumu konkursu. Publisku izsoli var organizēt, palielinot sākuma cenu vai samazinot sākuma cenu. Bankrota procedūrā uzņēmuma uzņēmējdarbību vai darbību var saglabāt, pārdodot uzņēmumu publiskā izsolē kā struktūrvienību vai pārdodot tā rentablās daļas (*uzņēmuma pārdošana, turpinot uzņēmējdarbību*).

Pirms maksājumu veikšanas kreditoriem no parādnieka īpašuma tiek atskaitīta summa, kas nepieciešama bankrota procedūras izmaksu segšanai.

Kreditoriem tiek maksāts šādā secībā: nošķiršanas kreditori, kuru prasījumu nodrošināja nošķiršanas tiesības (piemēram, hipotekārais kredīts), ir pirmie, kuriem tiek samaksāts no īpašuma, uz kuru attiecas nodrošinājums; pēc tam saskaņā ar tiesību aktos izklāstītajiem noteikumiem par uzņēmējdarbības ierobežošanu obligātās strīdu noregulēšanas procedūras laikā tiek samaksāts kreditoriem ar prasījumiem saskaņā ar līgumiem vai citiem tiesiskiem darījumiem, ko bankrotējušais parādnieks noslēdza periodā no obligātās strīdu noregulēšanas procedūras uzsākšanas līdz bankrota procedūras uzsākšanai; tad tiek samaksāts kreditoriem ar privileģētiem prasījumiem (darbiniekiem) un pēc tam — citiem kreditoriem — kreditoriem ar nenodrošinātiem parastiem prasījumiem un kreditoriem ar pakārtotiem prasījumiem. Visa pārdotā īpašuma atlikusi daļa tiek sadalīta akcionāru starpā.

Personiskais bankrots

Tāpat kā ar juridiskām personām saistīta bankrota procedūra, personiskā bankrota procedūra tiek veikta proporcionāli un vienlaicīgi visu kreditoru prasījumu apmaksai. Tādējādi kreditoriem tiek proporcionāli un vienlaicīgi samaksāts, izmantojot parādnieka īpašumu. Maksātspējas masa ietver visu personas ar pārlieku lielām parādsaistībām īpašumu bankrota procedūras uzsākšanas brīdī, ja vien tas netiek izslēgts no izpildes saskaņā ar Likumu par sprieduma izpildi civillietās un prasību nodrošināšanu (*Zakon o izvršbi in zavarovanju*). Ņemot vērā, ka fiziska persona atšķirībā no juridiskas personas nebeidz pastāvēt, noslēdzoties bankrota procedūrai, bankrota procedūrā nesamaksātie kreditoru prasījumi netiek izbeigti. Pretstatā kreditoru prasījumiem juridiskas personas bankrota procedūrā prasījumu izpilde personiskā bankrota procedūrā nebeidzas, izbeidzot bankrota procedūru. Lēmums par personiskā bankrota procedūras izbeigšanu, kas ietver nesamaksāto atzīto prasījumu sarakstu, ir līdzeklis, ar kura palīdzību samaksu nesaņēmušie kreditori var panākt šo prasījumu izpildi.

Lai bankrotējušais parādnieks tiktu atbrīvots no pienākumiem, tam dota iespēja iesniegt lūgumrakstu, pirms tiek izdots lēmums par personiskā bankrota procedūras izbeigšanu, lūdzot atbrīvojumu no tā pienākumiem, kuri radušies pirms personiskā bankrota procedūras uzsākšanas un netiks apmaksāti saskaņā ar šo procedūru. Ja bankrotējušais parādnieks iesniedz lūgumrakstu saistībā ar atbrīvojumu no pienākumiem un ja procedūra saistībā ar atbrīvojumu no pienākumiem pēc pabeigtā pārbaudes perioda tiek veiksmīgi izbeigta, daļa tā pienākumu, kuru izpildi citādi varētu panākt, pamatojoties uz lēmumu par bankrota procedūras izbeigšanu, tiek atcelta, tādējādi tiek atņemtas kreditoru tiesības panākt to izpildi tiesā.

Pat tad, ja atbrīvojums no pienākumiem ir labvēlīgs parādniekam, atbrīvojums neietekmē šādu veidu parādnieka pienākumus:

1. darbinieku prioritātes tiesības;
2. prasījumus pret bankrotējušo parādnieku, balstoties uz tiesisko nodrošinājumu, to zaudējumu kompensāciju, kas radušies samazinātas pamatdarbības, pasliktinātas vai zaudētas darbības dēļ, kā arī kompensāciju attiecībā uz zaudētiem uzturliedzējiem tos nodrošināšās personas nāves dēļ;
3. prasījumus attiecībā uz naudas sodiem vai finansiālām priekšrocībām, kas iegūtas, veicot kriminālprocesā noteiktu noziedzīgu darbību;
4. prasījumus, uz kuriem attiecas soda noteikšanas nosacīta atlikšana, kas ir atkarīga no finansiālajām priekšrocībām, kuras iegūtas noziedzīgā nodarījuma rezultātā vai no kompensācijas par zaudējumiem, ko radījis noziedzīgais nodarījums;
5. prasījumus attiecībā uz naudas sodiem vai finansiālu priekšrocību atgūšanu, ja šīs priekšrocības iegūtas sīka kriminālpārkāpuma rezultātā, par ko ir taisīts spriedums;
6. prasījumus attiecībā uz nelikumīgi iegūtu īpašumu;
7. prasījumus attiecībā uz kompensācijas par zaudējumiem, kas radušies netīši vai rupjas nolaidības dēļ, nodrošināšanu.

15 Kādas ir kreditoru tiesības pēc maksātspējas procedūras izbeigšanas?

Obligātā strīdu noregulēšanas procedūra tiek izbeigta ar galīgo tiesas lēmumu, kurā apstiprināta obligātā strīdu noregulēšana.

Ikviena kreditors, kura prasījumu ietekmē apstiprinātā obligātā strīdu noregulēšana, var lūgt tiesai anulēt apstiprināto obligāto strīdu noregulēšanu, ja maksātspējīgais parādnieks var daļēji vai pilnībā apmaksāt šādu kreditoru parastos prasījumus. Lieta ar mērķi pamatot atceļamu prasījumu jāierosina sešu mēnešu laikā pēc prasījuma apmaksas termiņa izbeigšanās, kā norādīts apstiprinātajā obligātajā strīdu noregulēšanā.

Ikviena kreditors, kuru ietekmē obligātā strīdu noregulēšana, var lūgt tiesai anulēt apstiprināto obligāto strīdu noregulēšanu, ja tā tika panākta krāpnieciskā veidā.

Lieta ar mērķi pamatot atceļamu prasījumu jāierosina divu gadu laikā pēc tam, kad lēmums par obligātās strīdu noregulēšanas apstiprināšanu ir kļuvis galīgs. Tiesa, kas izdevusi obligāto strīdu noregulēšanu apstiprinošu lēmumu, ir kompetenta lemt par lietu.

Lēmumā, ar kuru tiesa atceļ apstiprināto obligāto strīdu noregulēšanu, tiesa var dot parādniekam rīkojumu tiesas norādītajā periodā, kas nedrīkst pārsniegt vienu gadu pēc tam, kad lēmums kļuvis galīgs, samaksāt jebkuru prasījumu nesamaksāto daļu, ko ietekmēja apstiprinātā obligātā strīdu noregulēšana.

Bankrota procedūras pret juridisku personu izbeigšana

Bankrota procedūra pret juridisku personu tiek izbeigta ar lēmumu par bankrota procedūras izbeigšanu. Tiesa izdod šo lēmumu, pamatojoties uz administratora galīgo ziņojumu, kas tiek sagatavots pēc tam, kad administrators pabeidzis visas tiesību aktos noteiktās darbības, kā arī pamatojoties uz kreditoru komitejas atzinumu. Administratoram jāiesniedz galīgais ziņojums tiesai viena mēneša laikā pēc galīgās sadales pabeigšanas.

Ja bankrotējušajam parādniekam piederošais īpašums tiek atklāts pēc tam, kad tiesa ir izdevusi lēmumu par bankrota procedūras izbeigšanu, bankrota procedūru pret parādnieku var uzsākt attiecībā uz vēlāk atklāto īpašumu pēc tā kreditora pieprasījuma, kuram bija tiesības veikt procesuālās darbības bankrota procedūrā pret parādnieku un kura daļības tiesības neizbeidzās pirms bankrota procedūras beigām vai pēc bankrotējušā parādnieka akcionāra pieprasījuma.

Personiskā bankrota izbeigšana

Personiskais bankrots tiek izbeigts saskaņā ar lēmumu par bankrota procedūras izbeigšanu.

Ja **atbrīvojums no pienākumiem tika piešķirts** parādniekam ar personisko bankrotu, ikviens kreditors, kura prasījumu ietekmē galīgais lēmums par atbrīvojumu no pienākumiem, var lūgt tiesai atcelt atbrīvojumu no pienākumiem, uz kuru attiecas lēmums, ja parādnieks panāca lēmumu par atbrīvojumu no pienākumiem, slēpjot vai norādot nepatiesu informāciju par savu īpašumu, vai īstenojot cita veida krāpšanu. Lieta jāierosina trīs gadu laikā pēc tam, kad lēmums par atbrīvojumu no pienākumiem kļuvis galīgs (*ZFPPIP 411. pants*). Kreditori, kas pēc tam, kad lēmums par atbrīvojumu kļuvis galīgs, atklāj parādnieka īpašumu, kas parādniekam piederējis pirms lēmuma par atbrīvojumu no pienākumiem panākšanas (un ticis slēpts), var lūgt atcelt atbrīvojumu no pienākumiem, pieprasot uzsākt bankrota procedūru attiecībā uz šo īpašumu. Šajā gadījumā lieta saistībā ar atbrīvojumu no pienākumiem nav jāierosina trīs gadu termiņā.

16 Kurš sedz maksātnespējas procedūrā radušās izmaksas un izdevumus?

Ikvienam kreditoram pašam jāsedz savas izmaksas saistībā ar dalību maksātnespējas procedūrā.

Obligātajā strīdu noregulēšanas procedūrā, kas tika uzsākta saskaņā ar parādnieka iesniegto lūgumrakstu, procedūras izmaksas un visus citus izdevumus sedz parādnieks.

Obligātajā strīdu noregulēšanas procedūrā pret lieliem, vidējiem vai maziem uzņēmumiem, kas tika uzsākta saskaņā ar kreditoru iesniegto lūgumrakstu, sākotnējās procedūras izmaksas sedz procedūras lūgumraksta iesniedzējs. Šajā procedūrā lūgumraksta iesniedzējs arī sedz ar administratora maksām saistītās izmaksas. Parādnieks, pret kuru ierosināta procedūra, sedz arī izmaksas, kas radušās saistībā ar šādiem maksājumiem:

- saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti ar kvalificētiem juridiskajiem un finanšu padomniekiem, par juridisku un finanšu pakalpojumu sniegšanu, kas nepieciešami, lai sagatavotu ziņojumu par parādnieka finanšu stāvokli un darbībām, finanšu pārstrukturēšanas plānu un citiem dokumentiem, kas jāiesniedz kā daļa no priekšlikuma par obligāto strīdu noregulēšanu;

- saskaņā ar līgumu ar revidentu par finanšu stāvokļa ziņojuma un parādnieka darbību revīziju;

- saskaņā ar līgumu ar pilnvarotu vērtētāju, lai pārskatītu finanšu pārstrukturēšanas plānu.

Bankrota procedūrā procedūras izmaksas un procedūras laikā radušos izdevumus iekasē no maksātnespējas masas, pirms no sadalāmā īpašuma ir samaksāti prasījumi. Ja lūgumrakstu par bankrota procedūras uzsākšanu iesniedz kreditors, kreditoram jāveic noguldījums, lai segtu bankrota procedūras sākotnējās izmaksas, paturot tiesības atgūt samaksāto avansa maksājumu saskaņā ar noteikumiem par bankrota procedūras izmaksu segšanu.

Preventīvajā pārstrukturēšanas procedūrā parādniekam jāatmaksā tā proporcionālā procedūrā piedalījušos kreditoru izmaksu daļa, ko saskaņā ar vispārātrītu uzņēmējdarbības praksi parasti sedz parādnieks. Parādnieks un kreditori līgumā par finanšu pārstrukturēšanu vienojas par šo izmaksu atgūšanu.

17 Kādi noteikumi reglamentē kreditoru kopumam kaitējošu juridisku aktu spēkā neesību, atzīšanu par spēkā neesošiem vai neizpildāmību?

Atcelšanas nosacījumi

Kreditoriem un bankrota administratoram ir tiesības apstrīdēt parādnieka tiesisko darbību. Lietu vai iebildumu iesniedz pret personu, kuras labā tika veikta atceļamā darbība.

Apstrīdēt var visas tiesiskās darbības (tai skaitā bezdarbību), kuru rezultātā maksājumi bankrota kreditoriem bija nevienlīdzīgi vai tika samazināti, vai konkrētam kreditoram radīti labvēlīgāki apstākļi (sniedzot priekšrocības kreditoriem jeb tā dēvētais objektīvais atcelšanas elements). Veicot apstrīdēšanu, iesniedzējam jāpierāda, ka puse, kuras labā tika veikta atceļamā darbība zināja vai tai bija jāzina par parādnieka sliktu finanšu stāvokli (subjektīvais atcelšanas elements). Tiesību akti paredz normatīvas prezumpcijas, kad tiek uzskatīts, ka šis nosacījums ir izpildīts, un gadījumos, kad nav iespējams apstrīdēt tiesiskas darbības. Tiesību aktos norādīts arī pieteikuma saturs un detalizēti izklāstīta atcelšanas pieprasījuma metode.

Periods, kurā var veikt atceļamas darbības

Tiesiskās darbības, ko var apstrīdēt bankrota procedūrā, ir tās darbības, kas tika veiktas laikposmā no iepriekšējā gada pirms lūgumraksta par bankrota procedūras uzsākšanu iesniegšanas līdz bankrota procedūras uzsākšanai. Neapmaksātu tiesisko darbību (vai tiesiskās darbības ar neproporcionāli zemu atbilstīgo vērtību) var apstrīdēt, kad tā veikta laikposmā, kas sākas 36 mēnešus pirms pieprasījuma par bankrota procedūras uzsākšanu iesniegšanas un beidzas bankrota procedūras uzsākšanas brīdī. Lieta saistībā ar atceļšanu jāierosina 12 mēnešu laikā pēc tam, kad lēmums par bankrota procedūras uzsākšanu kļuvis galīgs.

Darbības, ko nevar apstrīdēt

Nav iespējams apstrīdēt tiesiskas darbības, ko bankrotējušais kreditors veicis obligātās strīdu noregulēšanas procedūras laikā, saskaņā ar juridiskajiem noteikumiem, kas piemērojami parādnieka uzņēmējdarbības veikšanai procedūras laikā; tiesiskās darbības, ko bankrotējušais parādnieks veicis, lai proporcionālās daļās samaksātu kreditoru prasījumus termiņos un ar procentu likmi, kas noteikta obligātajā strīdu noregulēšanā; maksājumus par pārvedu vekseliem vai čekiem, ja otrai pusei bija jāsaņem maksājums, lai bankrotējušais parādnieks nezaudētu atgūšanas tiesības attiecībā pret citu personu, kam uzlikts pienākums saskaņā ar pārvedu vekseli vai čeku.

Nevar apstrīdēt arī tiesiskās darbības, ko parādnieks veicis, lai samaksātu kreditoru prasījumus vai pildītu citus pienākumus saskaņā ar apstiprināto līgumu vai finanšu pārstrukturēšanu.

Personiskā bankrota īpašās iezīmes

Atcelšanas periods attiecībā uz neapmaksātām tiesiskām darbībām, ko bankrotējušais parādnieks veicis cieši saistītās personas labā, personiskā bankrota gadījumā ir pieci gadi. Šis noteikums ietver līgumus ar cieši saistītām fiziskām personām, kā arī ar juridiskām personām, kas ir saistītas ar bankrotējušo parādnieku vai cieši saistītām fiziskām personām. Tās ir juridiskās personas, kuru ietvaros bankrotējušajam parādniekam vai ar parādnieku cieši saistītajām personām atsevišķi vai kopā pieder vismaz 25 % liela parakstītā kapitāla daļa vai ir vismaz 25 % liela balsstiesību daļa vai tiesības norīkot un atsaukt personas, kas pilnvarotas pārstāvēt juridisko personu, vai šīs personas ir pilnvarotas pārstāvēt juridisko personu vai rīkoties ar to saistīto uzņēmumu labā.

Lapa atjaunināta: 23/05/2018

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Maksātnespēja - Somija

Maksātnespēja nozīmē, ka parādnieks nespēj nomaksāt savus parādus, kad pienācis to atmaksas termiņš, un tā nav īslaicīga parādība. Šajā gadījumā maksātnespējas procedūra ir procedūra, kas vienlaicīgi tiek piemērota visiem parādnieka parādiem.

Somijā pastāv trīs dažādi maksātnespējas procedūras veidi: bankrots, uzņēmuma pārstrukturēšana un privātpersonas parādu korekcija. Bankrotu reglamentē Bankrota likums (*Konkurssilaki* 120/2004), kas stājās spēkā 2004. gada 1. septembrī. Uzņēmumu pārstrukturēšanas likums (*Laki yrityksen saneerausesta* 47/1993) un Likums par privātpersonas parādu korekciju (*Laki yksityishenkilön velkajärjestelystä* 57/1993) stājās spēkā 1993. gada 8. februārī.

Bankrots ir likvidācijas procedūra ar mērķi realizēt parādnieka aktīvus un sadalīt ieņēmumus kreditoriem. Uzņēmumu pārstrukturēšana un privātpersonu parādu korekcija ir atjaunošanas procedūras ar mērķi atjaunot finansiālo stabilitāti un ļaut parādniekiem pārvarēt finansiālās grūtības.

Parādnieks var arī ārpus oficiālās maksātnespējas procedūras vienoties ar saviem kreditoriem par parādu nomaksu un citiem jautājumiem. Nav juridisku noteikumu, kas reglamentētu brīvprātīgi īstenotus pasākumus.

1 Pret kādiem subjektiem var vērst maksātnespējas procedūru?

Bankrots

Bankrots ir vispārēji piemērojams, tāpēc par bankrotējušām var pasludināt gan fiziskas, gan juridiskas personas. Juridisku personu var pasludināt par bankrotējušu pat tad, ja tā ir dzēsta no attiecīgā reģistra vai likvidēta. Mirušā mantojumu arī var pasludināt par bankrotējušu.

Pārstrukturēšana

Pārstrukturēšanas procedūra var attiekties uz jebkuru uzņēmumu, kas iesaistīts saimnieciskā darbībā, kā arī privātu uzņēmēju. Tomēr noteikti uzņēmumi, piemēram, kredītiestādes un apdrošināšanas iestādes, uz kurām attiecas īpaši noteikumi un kontrole, ir ārpus pārstrukturēšanas procedūras jomas.

Parādu korekcija

Parādu korekciju var piemērot tikai fiziskai personai. Ievērojot konkrētus nosacījumus, parādu korekciju var piemērot arī fiziskai personai, kas veic privātu uzņēmējdarbību, veic uzņēmējdarbību pilnsabiedrībā ar neierobežotu atbildību vai darbojas kā galvenais partneris komandītsabiedrībā.

2 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var sākt maksātnespējas procedūru?

Vispārīgā prasība visu trīs maksātnespējas procedūru uzsākšanai ir tāda, ka parādniekam jābūt maksātnespējīgam. Maksātnespēja nozīmē, ka parādnieks īslaicīgi nespēj nomaksāt savus parādus, kad pienācis to atmaksas termiņš, un tā nav īslaicīga parādība. Pārstrukturēšanas procedūru var arī uzsākt, ja parādniekam pastāv maksātnespējas risks.

Bankrots

Lūgumrakstu par bankrotu var iesniegt gan parādnieks, gan kreditors. Vispārīgs priekšnosacījums bankrota pasludināšanai ir parādnieka maksātnespēja.

Bankrota likums paredz maksātnespējas pieņemumus, lai būtu vieglāk noteikt, vai persona ir maksātnespējīga; parādnieks, kas atbilst šiem pieņemumiem, uzskatāms par maksātnespējīgu, ja vien netiek pierādīts citādi.

Parādnieks uzskatāms par maksātnespējīgu, ja:

1. parādnieks paziņo, ka tas ir maksātnespējīgs, un nav īpaša pamatojuma nepieņemt šo paziņojumu;
2. parādnieks pārtraucis maksājumu veikšanu;
3. piespiedu izpildes procedūrā noteikts, ka parādnieks sešu mēnešu periodā pirms lūgumraksta par bankrotu iesniegšanas nevar pilnībā atmaksāt prasījumu;
4. parādnieks, kam ir vai ir bijis pienākums veikt grāmatvedības uzskaiti gadā pirms lūgumraksta par bankrotu iesniegšanas, nav atmaksājis kreditora skaidri izteikto un apmaksājamo prasījumu nedēļas laikā pēc atgādinājuma saņemšanas.

Kreditors var iesniegt lūgumrakstu par bankrotu, ja tā prasījums pret parādnieku ir balstīts uz spriedumu vai citu izpildes pamatojumu, parādnieka parakstītām saistībām, ko parādnieks neapstrīd ar acimredzamiem pierādījumiem, vai tas ir citādi skaidrs. Pieprasītās summas apmaksai nav jābūt nokavētai. Nebūtisku prasījumu gadījumā un gadījumos, kad kreditoram ir prasījuma nodrošinājums, pastāv ierobežojumi attiecībā uz lūgumraksta par bankrotu iesniegšanu.

Tiesa ieceļ īpašuma pārvaldnieku un nodrošina, ka informācija par bankrota uzsākšanu nekavējoties tiek publicēta Somijas Oficiālajā Vēstnesī. Paziņojumu var publicēt arī jebkurā dienas laikrakstā. Īpašuma pārvaldniekam ir pienākums informēt kreditorus par bankrota procedūras uzsākšanu. Piezīme par bankrota procedūras uzsākšanu cita starpā tiek izdarīta arī Bankrota un pārstrukturēšanas reģistrā, Komercreģistrā, Īpašumtiesību un hipotekāro kredītu reģistrā, Kuģu reģistrā, Būvniecībā esošo kuģu reģistrā, Gaisa kuģu reģistrā, Uzņēmumu hipotekāro kredītu reģistrā, Transportlīdzekļu un vadītāju datu reģistrā un Grāmatojumu reģistrā.

Pārstrukturēšana

Lūgumrakstu par pārstrukturēšanas procedūru var iesniegt parādnieks vai kreditors. Vairākumu lūgumrakstu iesniedz parādnieki.

Pārstrukturēšanas procedūru var uzsākt, ja parādnieks ir maksātnespējīgs un nepastāv tiesiski šķēršļi procedūras uzsākšanai. Šķērslis pastāv, piemēram, kad ir varbūtība, ka pārstrukturēšanas programma neatrisinās maksātnespēju vai ar parādnieka aktīviem nepietiek pārstrukturēšanas procedūras izmaksu segšanai. Pārstrukturēšanas procedūru var arī uzsākt, ja parādnieku skar nenovēršama maksātnespēja. Pārstrukturēšanas procedūru, pamatojoties uz nenovēršamu maksātnespēju, var uzsākt saskaņā ar kreditora iesniegto lūgumrakstu tikai tad, ja prasījums ir saistīts ar ievērojamām finanšu interesēm.

Turklāt pārstrukturēšanas procedūru var uzsākt vismaz divi kreditori, kuru kopējie prasījumi veido vismaz vienu piekto daļu no parādnieka zināmajiem parādiem, un tie iesniedz kopīgu lūgumrakstu ar parādnieku vai paziņo, ka tie atbalsta parādnieka lūgumrakstu.

Paziņojumu par lēmumu uzsākt pārstrukturēšanas procedūru tiesa publicē Somijas Oficiālajā Vēstnesī. Maksātnespējas procesa administratoram ir pienākums paziņot kreditoriem par procedūras uzsākšanu. Par pārstrukturēšanas procedūras uzsākšanu paziņo arī noteiktām iestādēm, un informāciju par to cita starpā ievada Bankrota un pārstrukturēšanas reģistrā, Komercreģistrā, Īpašumtiesību un hipotekāro kredītu reģistrā.

Pārstrukturēšanas procedūras tiesiskās sekas automātiski stājas spēkā no dienas, kad pasludināts spriedums par procedūras uzsākšanu. Pēc lūgumraksta iesniegšanas tiesa pēc lūgumraksta iesniedzēja vai parādnieka pieprasījuma var izdot rīkojumu par parādu atmaksas un parādu nodrošinājuma aizliegumu, parādu piedziņas aizliegumu vai apķīlāšanas vai citu piespiedu izpildes pasākumu aizliegumu, kas stājas spēkā pirms procedūras uzsākšanas.

Parādu korekcija

Parādu korekcijas lietu sāk izskatīt, kad parādnieks iesniedz lūgumrakstu. Lai uzsāktu parādu korekcijas procedūru, parādniekam jābūt maksātnespējīgam un nespējīgam saprātīgi uzlabot savu maksātspēju, lai apmaksātu savus parādus. Galvenajam maksātnespējas iemeslam jābūt būtiskam pasliktinājumam parādnieka maksātspējā apstākļu maiņas dēļ, pie kā galvenokārt nav vainojams parādnieks, piemēram, slimības dēļ. Parādu korekciju var arī piemērot, ja pastāv cits pamatots iemesls parādu korekcijai, ņemot vērā parādu un citu saistību attiecību pret parādnieka spēju tos samaksāt. Izvērtējot parādnieka maksātspēju, tiek ņemti vērā, piemēram, parādnieka aktīvi, ienākumi un peļņas iespējas.

Tiesību aktos nedrīkst pastāvēt šķēršļi parādu korekcijas procedūrai (piemēram, parāds, kas radies noziedzīga nodarījuma dēļ vai neapdomīga un bezatbildīga parāda rašanās). Tomēr parādu korekciju var piemērot neatkarīgi no vispārīga šķēršļa, ja šādai rīcībai ir pamatots iemesls. Šādos gadījumos jāpievērš īpaša uzmanība parādnieka veiktajiem parādu atmaksas pasākumiem, tam, cik ilgi tiek kavēta pieprasīto summu apmaksā, un citiem parādnieka apstākļiem, kā arī parādu korekcijas nozīmi parādniekam un kreditoriem.

Parādu korekcijas uzsākšanas tiesiskās sekas automātiski stājas spēkā no dienas, kad pasludināts spriedums par procedūras uzsākšanu. Pēc lūgumraksta iesniegšanas tiesa pēc parādnieka pieprasījuma var izdot rīkojumu par pagaidu parādu atmaksas un parādu nodrošinājuma, parādu piedziņas, apķīlāšanas un citu piespiedu izpildes pasākumu aizliegumu, kas stājas spēkā pirms procedūras uzsākšanas.

3 Kādi aktīvi ietilpst maksātnespējīgā parādnieka mantā? Kā rīkojas ar aktīviem, ko parādnieks iegūst vai kas pāriet parādnieka īpašumā pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Bankrots

Aktīvi, kas parādniekam pieder bankrota procedūras uzsākšanas brīdī, un aktīvi, ko parādnieks iegūvis pirms bankrota procedūras izbeigšanas, ir maksātnespējas masas aktīvi. Ieņēmumi no maksātnespējas masas aktīviem, kā arī aktīviem, ko var atgūt, un aktīvi, kas iegūti, aizstājot maksātnespējas masu, arī ir maksātnespējas masas aktīvi.

Parasti neapķīlājami aktīvi nav maksātnespējas masas aktīvi. Turklāt pēc bankrota procedūras uzsākšanas fiziskas personas iegūtie aktīvi vai gūtie ienākumi nav maksātnespējas masas aktīvi.

Pārstrukturēšana

Pārstrukturēšanas procedūrā parādniekam tiek sagatavota pārstrukturēšanas programma. Programma ietver, piemēram, parādnieka finanšu stāvokļa, t. i., parādnieka aktīvu, saistību un citu apņemšanos pārskatu. Pārstrukturēšanas programmu sagatavo, pamatojoties uz visiem parādnieka aktīviem procedūras laikā. Ir iespējama arī atgūšana: darījumu, ko varētu atcelt, ja pārstrukturēšanas pieteikuma vietā tiktu iesniegts bankrota pieteikums, var atcelt pārstrukturēšanas procedūrā, pamatojot to ar tiem pašiem iemesliem, kas minēti bankrota gadījumā.

Lai gan izņēmuma gadījumos pārstrukturēšanas programmu pēc tās apstiprināšanas ir iespējams grozīt, katram kreditoram veicamo maksājumu summas vairs nevar palielināt, veicot grozījumus programmā. Tomēr aktīvi, kas parādniekam nodoti pēc pārstrukturēšanas programmas apstiprināšanas, var būt par pamatu kreditoriem pieprasīt papildu maksājumus no parādnieka. Parādniekam var pieprasīt veikt papildu maksājumus, ja parādnieka finanšu stāvoklis ir uzskatāms par uzlabojušos salīdzinājumā ar laiku, kad tika sagatavota programma. Papildu maksājumu pieprasījumu var iesniegt, ja pastāv pamats šādu maksājumu pieprasīšanai, un pieprasījumu iesniedz tiesai ne vēlāk kā vienu gadu pēc galīgā ziņojuma iesniegšanas tiesā.

Parādu korekcija

Izvērtējot parādnieka maksātspēju, jāņem vērā, piemēram, no parādnieka aktīvu likvidācijas iegūtie līdzekļi, parādnieka ienākumi un parādnieka peļņas iespējas, nepieciešamie dzīvošanai nepieciešamie līdzekļi un uzturlīdzekļu maksāšanas saistības. Parādu korekcijas gadījumā attiecībā uz parādnieku apstiprina parādnieka maksātspējai atbilstošu maksājumu grafiku. Parādu korekcijas gadījumā visi parādnieka ienākumi, kas pārsniedz viņa dzīvošanai nepieciešamos izdevumus, un uzturlīdzekļu maksāšanas saistības, kā arī citi par parādnieka vajadzībām neuzskatāmi aktīvi tiek izmantoti parādu segšanai. Aktīvi, kas tiek uzskatīti par parādnieka pamatvajadzībām, ietver parādnieka kā īpašnieka apdzīvoto māju, tajā esošās mēbeles, ciktāl tās ir pamatoti nepieciešamas, kā arī parādnieka personiskās lietošanas priekšmetus un darba piederumus, ciktāl tie ir pamatoti nepieciešami. Aktīvus, kas tiek uzskatīti par parādnieka pamatvajadzībām, drīkst likvidēt tikai tiesību aktos paredzētajos gadījumos.

Turklāt maksājumu grafiks var uzlikt parādniekam pienākumu veikt papildu maksājumus, ja tas maksājumu grafika izpildes laikā guvis papildu ienākumus vai aktīvus. Parādniekam ir pienākums pārsūtīt kreditoriem noteiktu daļu no visām dāvanām un citiem vienreizējiem maksājumiem, ko parādnieks saņēmis maksājumu grafika izpildes laikā. Ja parādnieka ienākumi pārsniedz maksājumu grafikam noteiktos ienākumus, parādniekam var pieprasīt maksāt kreditoriem noteiktu daļu no papildu ienākumiem.

4 Kādas ir parādnieka pilnvaras un kādas - maksātspējas administratora pilnvaras?

Bankrots

Bankrota pasludināšana ir jautājums, par kuru lemj tiesa. Tiesa arī ieceļ īpašuma pārvaldnieku. Personu var iecelt par īpašuma pārvaldnieku, ja viņš piekrīt iecelšanai, tai ir pienākumu izpildei nepieciešamās spējas, prasmes un pieredze un tā arī citādi ir piemērota šo pienākumu izpildei. Īpašuma pārvaldniekam nav attiecību ar parādnieku vai kreditoru, kas ietekmētu viņa neatkarību no parādnieka, objektivitāti attiecībā uz kreditoriem vai tā spēju pienācīgi veikt uzdevumu. Juridisku personu nevar iecelt par īpašuma pārvaldnieku.

Bankrota procedūrā īpašuma pārvaldniekam ir galvenā loma īpašuma administrēšanā. Īpašuma pārvaldnieka pienākumi cita starpā ietver maksātspējas masas pārstāvēšanu, īpašuma pašreizējās pārvaldības pārraudzību, īpašuma inventarizāciju un parādnieka apraksta izveidi, prasījumu iesniegumu saņemšanu un izmaksu saraksta izveidi. Īpašuma pārvaldnieks arī pārrauga mantojamā īpašuma pārvaldību un pārdošanu, kā arī līdzekļu izmaksu. Uzsākot bankrota procedūru, parādnieks zaudē savas pilnvaras pār maksātspējas masas aktīviem. Parādniekam jāsadarbojas, lai bankrota procedūru varētu noslēgt. Parādniekam ir jāsniedz informācija īpašuma pārvaldniekam, ciktāl tas nepieciešams īpašuma inventarizācijai un īpašuma inventarizācijas apliecināšanai. Parādniekam ir tiesības saņemt informāciju par īpašumu, apmeklēt kreditoru sanāksmes un izteikt viedokli par lēmumā noteiktajiem jautājumiem.

Pārstrukturēšana

Uzsākot uzņēmuma pārstrukturēšanas procedūru, tiesa ieceļ maksātspējas procesa administratoru. Maksātspējas procesa administrators ir pilngadīga persona, par kuru zināms, ka tas ir godīgs, nav bankrotējis un ir ar plašu juridisko kompetenci. Šai personai ir amatam nepieciešamās spējas, prasmes un pieredze. Maksātspējas procesa administratoram nav attiecību ar parādnieku vai kādu no kreditoriem, kas varētu ietekmēt tā neatkarību no parādnieka vai objektivitāti attiecībā uz kreditoriem. Juridisku personu nevar iecelt kā maksātspējas procesa administratoru.

Maksātspējas procesa administrators atbild par procedūras mērķa realizāciju un kreditoru interešu aizsardzību. Maksātspējas procesa administrators sagatavo ziņojumu par parādnieka aktīviem un saistībām, kā arī pārstrukturēšanas programmas priekšlikumu. Maksātspējas procesa administrators arī uzrauga parādnieka darbības.

Tiesa var izraudzīt kreditoru komiteju, kas pārstāvēs kreditorus un rīkosies kā padomdevēja struktūra. Komiteja netiek izraudzīta, ja to neuzskata par nepieciešamu nelielā kreditoru skaita vai cita iemesla dēļ.

Parādnieks saglabā pilnvaras pār saviem aktīviem un darbībām, ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi. Tomēr pēc procedūras uzsākšanas parādnieks bez maksātspējas procesa administratora piekrišanas nedrīkst, piemēram, uzņemties jaunas parādsaistības, ja vien parāds nav saistīts ar parādnieka ikdienas darbībām, kā arī tā apjoms un termiņi nav neparasti. Pēc maksātspējas procesa administratora vai kreditora pieprasījuma parādnieka pilnvaras var ierobežot arī citos veidos, ja pastāv risks, ka parādnieka rīcība varētu kaitēt kreditora interesēm vai apdraudēt tās. Parādniekam ir jāsadarbojas ar tiesu, maksātspējas procesa administratoru un kreditoru komiteju, kā arī jāsniedz tiem informācija. Parādnieks joprojām ir tiesīgs izmantot savas tiesības neizskatītā vai gaidāmā lietā, ja vien maksātspējas procesa administrators neizlemj izmantot parādnieka tiesības uz rīcību.

Parādu korekcija

Nepieciešamības gadījumā tiesa parādu korekcijas nolūkā var iecelt maksātspējas procesa administratoru, ja tas nepieciešams parādnieka finanšu stāvokļa noskaidrošanai, tā aktīvu likvidācijai vai citādai parādu korekcijas realizācijai. Personu var iecelt par maksātspējas procesa administratoru, ja tā ir pilngadīga un pazīstama ar tās godprātību, tā nav bankrotējusi, uz to neattiecas kompetences ierobežojumi un tā piekrīt iecelšanai. Maksātspējas procesa administratoram jābūt kompetencei, prasmēm un pieredzei, kas nepieciešama tā pienākumu izpildei. Tam nav attiecību ar parādnieku vai kādu no kreditoriem, kas varētu ietekmēt tā neatkarību no parādnieka vai objektivitāti attiecībā uz kreditoriem. Juridisku personu nevar iecelt kā maksātspējas procesa administratoru.

Maksātspējas procesa administratora, ja tāds ir, pienākums ir izstrādāt maksājumu grafika projektu un pildīt citus pienākumus, ko tiesa noteikusi maksātspējas procesa administratoram. Veidojot maksājumu grafika projektu, maksātspējas procesa administrators vienojas ar parādnieku un kreditoriem un sniedz tiem nepieciešamo informāciju par parādu korekciju, kā arī rezervē tiem iespēju iesniegt paziņojumu par lūgumrakstu un maksājumu grafika projektu. Maksātspējas procesa administratoru var arī iecelt, lai pārraudzītu parādnieka aktīvu likvidāciju un likvidācijas ceļā iegūto līdzekļu nodošanu kreditoriem. Ja netiek iecelts neviens maksātspējas procesa administrators, parādnieks atbild par maksājumu grafika projekta izstrādi. Procedūras uzsākšana ar mērķi koriģēt privātpersonas parādus ir jautājums, par kuru lemj tiesa. Tiesa atbild arī par maksājumu grafika apstiprināšanu. Parādnieks saglabā īpašumtiesības un valdījuma tiesības uz saviem aktīviem. Tomēr visus parādnieka aktīvus, kas netiek uzskatīti par parādnieka pamatvajadzībām, izmanto parādu segšanai. Parādniekam ir jāsniedz tiesai, kreditoriem un maksātspējas procesa administratoram (ja tāds ir iecelts) visa nepieciešamā informācija par jautājumiem saistībā ar parādu korekciju. Parādnieks arī sniedz savu ieguldījumu pienācīgā parādu korekcijas īstenošanā.

5 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var izmantot ieskaitu?

Bankrots

Kreditoram ar dažiem izņēmumiem ir tiesības izmantot prasījumu bankrota procedūrā ieskaitam pret parādu, kas bankrota procedūras sākumā jāizmaksā parādniekam, pat tad, ja vēl nav iestājies parādniekam izmaksājamā parāda vai prasījuma apmaksas termiņš. Ieskaits tiesības neattiecas ne uz prasījumu, kas nedod kreditoram tiesības veikt izmaksas no maksātnespējas masas, ne uz jebkuru prasījumu, kas iesniegts vēlāk par citiem prasījumiem. Kreditoram ir pienākums nodrošināt informāciju par ieskaitam izmantojamo prasījumu.

Pārstrukturēšana

Neraugoties uz parādu piedziņas aizliegumu, kreditoram ir tiesības veikt prasījuma ieskaitu pret procedūras sākumā parādniekam izmaksājamo parādu saskaņā ar tiem pašiem nosacījumiem, kas ir spēkā bankrota procedūrā. Paziņojums par ieskaitu tiek iesniegts arī maksātnespējas procesa administratoram. Ieskaits tiesības neattiecas uz kredītiestādes ieskaitu pret līdzekļiem, ko parādnieks noguldījis šajā iestādē, stājoties spēkā piedziņas aizliegumam, vai pēc tā stāšanās spēkā, vai pret līdzekļiem, kas tajā brīdī atrodas kredītiestādē pārskaitīšanai uz parādnieka kontu.

Parādu korekcija

Pēc parādu korekcijas uzsākšanas pret parādnieku netiek vērsti nekādi pasākumi, lai piedzītu parādu, uz kuru attiecas maksājumu apturēšana, vai nodrošinātu tā apmaksu. Piedziņas apturēšana arī ietver ieskaitu starp parādsaisītībām un kreditoram atmaksājamiem parādiem. Šī apturēšana tomēr neattiecas uz nodokļu ieskaitu.

6 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē spēkā esošus līgumus, kuros parādnieks ir līgumslēdzēja puse?

Parasti līgumi, kuros nav ietvertas parādsaisības, uz ko attiecas maksātnespējas procedūra, paliek spēkā un nemainīgi visu veidu maksātnespējas procedūru ietvaros.

Bankrots

Ja bankrota sākumā parādnieks nav pildījis līgumu, būdams tā līgumslēdzēja puse, otra līgumslēdzēja puse pieprasa deklarāciju, kurā norādīts, vai līgums tiks izpildīts no maksātnespējas masas. Ja tiek paziņots, ka īpašums tiks iekļauts līgumā, un līguma izpildei tiek piedāvāts pieņemams nodrošinājums, līgumu nevar izbeigt. Tomēr otra līgumslēdzēja puse var izbeigt līgumu, ja līgums ir personisks vai pastāv kāds cits īpašs iemesls, kura dēļ otrai pusei nevar noteikt citu prasību saglabāt līgumsaistības ar maksātnespējas masu.

Turklāt atsevišķu darījumu var atcelt saskaņā ar atgūšanas pamatu, kas minēts Likumā par aktīvu atgūšanu maksātnespējas masā (*Laki takaisinsaannista konkurssipesään* 758/1991).

Pārstrukturēšana

Pārstrukturēšanas procedūras uzsākšana neietekmē esošos parādnieka uzņēmumus, ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi. Nomas vai kredīta-nomas līgumu, kura ietvaros parādnieks ir nomnieks, var izbeigt parādnieks, lai tas beigtos divus mēnešus pēc paziņojuma par izbeigšanu iesniegšanas. Personai, kas pirms procedūras uzsākšanas apņēmusies pildīt līgumu ar parādnieku, bet nav pabeigusi izpildi procedūras uzsākšanas brīdī, ir tiesības uz atlīdzību par izpildi, ja izpilde uzskatāma par daļu no parādnieka ikdienas darbībām. Ja problēma saistīta ar cita veida līgumu, kas noslēgts pirms procedūras uzsākšanas, un ja parādnieks procedūras uzsākšanas brīdī nav izpildījis savu līgumā noteikto maksāšanas pienākumu, maksātnespējas procesa administrators pēc otras puses pieprasījuma norāda, vai parādnieks pildīs savu līguma daļu. Ja atbilde ir negatīva vai tā netiek sniegta saprātīgā termiņā, otrai pusei ir tiesības atcelt līgumu. Līgums, saskaņā ar kuru parādnieks veic maksājumu, pamatojoties uz vai saistībā ar pārstrukturēšanas parādu, nav spēkā, ja vien pienākums veikt maksājumu ir balstīts uz apstiprināto pārstrukturēšanas programmu.

Ja uz darba devēju attiecas pārstrukturēšanas procedūra, darba devējs noteiktos apstākļos ir tiesīgs izbeigt darba līgumu neatkarīgi no tā ilguma, paziņojot par to divus mēnešus iepriekš.

Darījumu, ko varēja atcelt, ja pārstrukturēšanas pieteikuma vietā tiktu iesniegts bankrota pieteikums, varētu atcelt pēc pārstrukturēšanas procedūrā iesaistītā kreditora pieprasījuma to pašu iemeslu dēļ, kas norādīti Likumā par aktīvu atgūšanu maksātnespējas masai.

Parādu korekcija

Parādnieks atsakās no aktīviem, kas nepieder tā pamatvajadzībām un iegūti, balstoties uz dalīto maksājumu vai izpirkumnomas shēmu. Parādnieks ir tiesīgs izbeigt īres līgumu, saskaņā ar kuru parādnieks ir īrnieks, vai izbeigt kāda cita veida patērētāja līgumu vai izpirkumnomas shēmu — šī izbeigšana stājas spēkā divus mēnešus pēc paziņojuma par izbeigšanu. Personai, kas pirms procedūras uzsākšanas apņēmusies pildīt līgumu ar parādnieku, bet nav pabeigusi izpildi procedūras uzsākšanas brīdī, ir tiesības uz atlīdzību par izpildi, ja izpilde uzskatāma par daļu no parādnieka ikdienas darbībām. Līgums, saskaņā ar kuru parādnieks ir atbildīgs, pamatojoties uz vai saistībā ar parādu korekciju, nav spēkā, ja vien saistības nav noteiktas maksājumu grafikā vai balstītas uz tiesību aktiem.

Darījumu, ko varēja atcelt, ja parādu korekcijas pieteikuma vietā tiktu iesniegts bankrota pieteikums, varētu atcelt pēc parādu korekcijas procedūrā iesaistītā kreditora pieprasījuma to pašu iemeslu dēļ, kas norādīti Likumā par aktīvu atgūšanu maksātnespējas masai.

7 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē procedūras, ko sākuši individuāli kreditori (izņemot tiesvedībā esošas lietas)?

Bankrots

Pēc bankrota procedūras uzsākšanas pret maksātnespējas masu neuzsāk nekādu tiesvedību ar mērķi iegūt pamatu izpildei attiecībā uz prasījumu bankrota procedūrā, un pret maksātnespējas masu nevērš piespiedu izpildes pasākumus, lai piedzītu prasījuma apmaksu bankrota procedūrā. Tomēr kreditors, kuru aizsargā nodrošinājums, var celt prasību, lai piedzītu prasījuma apmaksu, izmantojot nodrošinājumu.

Pārstrukturēšana

Parasti pēc pārstrukturēšanas procedūras uzsākšanas uz parādnieku attiecas atmaksas aizliegums, un uz kreditoriem attiecas parādu piedziņas aizliegums, t. i., pret parādnieku netiek vērsti nekādi pasākumi, lai piedzītu pārstrukturēšanas parādu vai nodrošinātu tā apmaksu. Noteiktos gadījumos nodrošināts kreditors var lūgt, lai tiesa piešķir kreditoram atļauju izmantot nodrošinājumu, lai panāktu apmaksu. Tas ir iespējams, piemēram, ja ir skaidrs, ka, ņemot vērā pārstrukturēšanas pasākumus, nav nepieciešams saglabāt īpašumu, kas kalpo kā parādnieka valdījumā esošs nodrošinājums. Parasti pēc procedūras uzsākšanas aizsardzības pasākumi, kuru pamatā ir oficiāli lēmumi, netiek vērsti pret parādnieku.

Parādu korekcija

Tāpat kā pārstrukturēšanas procedūrā, parādu korekcijas procedūrā uz kreditoru attiecas parādu piedziņas apturēšana. Ja parāds nav samaksāts maksājumu apturēšanas ietvaros, pret parādnieku netiek vērsti nekādi pasākumi, lai piedzītu samaksājamo parādu vai nodrošinātu tā apmaksu. Pret parādnieku netiek vērsti nekādi pasākumi, lai piedzītu parādu, uz kuru attiecas maksājumu apturēšana, vai nodrošinātu tā apmaksu. Turklāt parādniekam netiek piemērots sods par nokavētu apmaksu. Tomēr noteiktos gadījumos nodrošināts kreditors var lūgt, lai tiesa piešķir kreditoram atļauju izmantot nodrošinājumu, lai panāktu apmaksu. Tas ir iespējams, piemēram, ja aktīvi, kas kalpo kā nodrošinājums, netiek uzskatīti par parādnieka pamatvajadzībām vai parādniekam šie aktīvi nav nepieciešami, lai veiktu uzņēmējdarbību.

Kreditors var celt prasību vai ierosināt citu procedūru, lai saglabātu savas tiesības uz izpildi vai iegūtu pamatojumu izpildes panākšanai. Parasti, neskatoties uz noteikumiem par aizliegumiem saistībā ar parādu korekcijas uzsākšanu, kreditors var arī lūgt izdot rīkojumu par aizsardzības pasākumiem un šāda rīkojuma izpildi.

8 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē tādu procedūru turpināšanu, kas ir tiesvedībā maksātnespējas procedūras sākšanas brīdī?

Bankrots

Uzsākot bankrota procedūru, parādnieks zaudē savas pilnvaras pār maksātnespējas masas aktīviem un nodod tās īpašuma pārvaldniekam. Tādējādi maksātnespējas masai ir tiesības iegūt puses statusu jautājumos par mantojamo īpašumu — tai tiek rezervēta iespēja atsākt neizskatītu lietu parādnieka un trešo personu starpā saistībā ar maksātnespējas masas aktīviem. Ja maksātnespējas masa neizmanto šo iespēju, parādnieks var atsākt tiesvedību. Tāpat maksātnespējas masai tiek rezervēta iespēja atsākt tiesvedību attiecībā uz neizskatītu prasījumu bankrota procedūrā pret parādnieku. Ja maksātnespējas masa atsakās atbildēt uz šo tiesvedību un parādnieks nevēlas atsākt tiesvedību, prasītājs var lūgt atrisināt lietu.

Pārstrukturēšana

Parādnieks joprojām ir tiesīgs izmantot savas tiesības neizskatītā lietā, vai citā attiecīgā procedūrā, būdams tās puse, ja vien maksātnespējas procesa administrators neizlemj izmantot parādnieka tiesības uz rīcību. Tas pats nosacījums attiecas uz tiesvedību vai citām lietām, kas kļūs par izskatīšanā esošām pēc pārstrukturēšanas procedūras uzsākšanas.

Maksātnespējas procesa administratoram ir tiesības iesniegt prasījumus un ierosināt tiesvedību vai citu attiecīgu procedūru parādnieka vārdā, kā arī izmantot parādnieka tiesības uz rīcību procedūras ietvaros. Turklāt maksātnespējas procesa administrators var pieņemt paziņojumu parādnieka vārdā.

Parādu korekcija

Parādu korekcijas uzsākšana neietekmē neizskatītu lietu vai parādnieka tiesības uz rīcību procedūras ietvaros.

9 Kādas galvenās iezīmes raksturo kreditoru dalību maksātnespējas procedūrā?

Bankrots

Kreditors var pieteikties bankrota paziņošanai.

Bankrota procedūrā kreditoriem ir augstākas pilnvaras attiecībā uz īpašumu. Pilnvaras attiecībā uz maksātnespējas masu ir kreditoriem, ciktāl jautājumu saskaņā ar tiesību aktiem nelemj vai nerisina īpašuma pārvaldnieks. Turklāt kreditori var saglabāt pilnvaras attiecībā uz jautājumiem par pašreizējo īpašuma pārvaldību vai piešķirt daļu to pilnvaru īpašuma pārvaldniekam. Tiesības izmantot kreditoru pilnvaras pieder tiem kreditoriem, kuriem bankrota procedūrā ir prasījums pret parādnieku un kas iesnieguši savu prasījumu. Kreditoru pilnvaras bankrota procedūrā stājas spēkā, uzsākot bankrota procedūru, un tās beidzas, noslēdzoties bankrota procedūrai.

Svarīgākā lēmējstruktūra ir kreditoru sanāksme, bet var tikt piemērotas arī citas lēmumu pieņemšanas procedūras. Kreditori var izveidot arī kreditoru komiteju, kas rīkosies kā sarunu risināšanas un sadarbības struktūra starp īpašuma pārvaldnieku un kreditoriem. Kreditoru ietekme balsojumā tiek noteikta, pamatojoties uz to spēkā esošo prasījumu bankrota procedūrā. Kreditoru sanāksmes lēmums tiek pieņemts saskaņā ar atzinumu, kam piekrīt tie kreditori, kuru kopējais balsu skaits ir lielāks nekā viena puse visu kreditoru, kuri piedalās balsošanā. Alternatīvās lēmumu pieņemšanas procedūrās balss skaita, pamatojoties uz balsojušo kreditoru balsu skaitu.

Pārstrukturēšana

Kreditors var pieteikties pārstrukturēšanas procedūrai.

Kreditoru komiteju var iecelt kā kopīgo kreditoru pārstāvi. Komiteja pārstāv visas kreditoru grupas, un tās pienākumi ir palīdzēt maksātnespējas procesa administratoram tā pienākumu izpildē, kā arī kreditoru vārdā pārraudzīt maksātnespējas procesa administratora darbības. Komiteja pieņem lēmumus ar vienkāršu balsu vairākumu.

Sagatavojot pārstrukturēšanas programmas projektu, maksātnespējas procesa administrators risina sarunas ar kreditoru komiteju un nepieciešamības gadījumā — ar atsevišķiem kreditoriem. Papildus kreditori vai kreditoru grupas, kuru prasījumi pārsniedz tiesību aktos noteikto ierobežojumu, ir tiesīgi iesniegt pārstrukturēšanas projektu. Tiklīdz pārstrukturēšanas programmas projekts ir izstrādāts, tas tiek nosūtīts apstiprināšanai kreditoriem. Ja nav šķēršļu programmas apstiprināšanai, programmu var apstiprināt ar visu kreditoru piekrišanu, vairākuma piekrišanu kreditoru grupās un noteiktos apstākļos — pat bez vairākuma piekrišanas visās kreditoru grupās.

Parādu korekcija

Kreditors var nepieteikties privātpersonas parādu korekcijai. Tomēr parasti pirms lūgumraksta par parādu korekciju iesniegšanas parādnieks nosaka, vai ir iespējams vienoties par izlīgumu ar kreditoriem. Saskaņā ar noteikto kredītēšanas un parādu piedziņas praksi kreditors sadarbojas, lai panāktu izlīgumu. Kreditoriem tiek sniegta iespēja iesniegt paziņojumu par parādu korekcijas lūgumrakstu un maksājumu grafika projektu. Nepieciešamības gadījumā kreditori rakstveidā sniedz informāciju par savu prasījumu. Apstiprinātu maksājumu grafiku var grozīt pēc kreditora pieprasījuma vai ar konkrētu pamatojumu var pieprasīt tā izbeigšanu.

10 Kādā veidā maksātnespējas administrators drīkst izmantot vai atsavināt parādnieka mantā ietilpstošus aktīvus?

Bankrots

Maksātnespējas masas aktīvi tiek pārvaldīti ar pienācīgu rūpību un izdevīgumu. Viens no īpašuma pārvaldnieka pienākumiem ir pārraudzīt maksātnespējas masas aktīvu pārdošanu. Maksātnespējas masas aktīvus atsavina tai visizdevīgākajā veidā, lai atsavināšanas rezultāts būtu pēc iespējas labāks.

Maksātnespējas masā ietilpstošu nodrošinājumu var pārdot tikai tad, ja ar nodrošinājumu aizsargātais kreditors tam piekrīt vai tiesa piešķir atļauju veikt šādu darbību. Maksātnespējas masā ietilpstošos aktīvus nevar nodot īpašuma pārvaldniekam, īpašuma pārvaldnieka palīgiem vai personām, kas saistītas ar īpašuma pārvaldnieku vai palīgu.

Pārstrukturēšana un parādu korekcija

Maksātnespējas procesa administratora tiesības ir ierobežotas līdz tiesībām piekļūt informācijai, kas nepieciešama maksātnespējas procesa administratora pienākumu izpildei. Parādnieks patur īpašumtiesības un valdījuma tiesības uz tā aktīviem, un maksātnespējas procesa administratoram nav tiesību izmantot vai nodot parādnieka aktīvus. Tomēr parādu korekcijas procedūrā maksātnespējas procesa administratoram var pieprasīt likvidēt aktīvus un īstenot saistītos pasākumus un metodes, kā arī nodot izrietošos līdzekļus saņēmējiem.

11 Kādi prasījumi jāizvirza pret maksātnespējīgā parādnieka mantu un kādas darbības tiek veiktas ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Bankrots

Prasījums bankrota procedūrā ir parāds, ko parādnieks nav samaksājis un kas balstās uz tiesiska pamata, kas radās pirms bankrota procedūras uzsākšanas. Turklāt visi prasījumi, kas nodrošināti ar nodrošinājumu, un prasījumi, kuru pamatojums vai summa ir nosacīta, apstrīdēts vai citādi neskaidrs, tiek uzskatīti par prasījumiem bankrota procedūrā. Ilgstošu parāda saistību gadījumā parāda daļa no perioda pirms bankrota procedūras uzsākšanas tiek uzskatīta par prasījumu bankrota procedūrā.

Prasījumi, kas radušies pēc bankrota procedūras uzsākšanas, tiek uzskatīti par administratīviem izdevumiem, t. i., maksātnespējas masas parāds tiek pilnībā apmaksāts, izmantojot maksātnespējas masas aktīvus.

Pārstrukturēšana

Parādi, kas radušies pirms pieteikuma iesniegšanas, tiek atmaksāti, tiklīdz pienācis to atmaksas termiņš. Tas pats attiecas uz maksām, nodevām un citiem kārtējiem izdevumiem, pamatojoties uz ilgstošām līgumattiecībām vai ilgstošu līgumu par izmantošanu vai valdījumu, ciktāl tie ir saistīti ar periodu pēc pieteikuma iesniegšanas.

Parādu korekcija

Parādu korekcija sedz visus parādnieka parādus, kas pastāvēja pirms parādu korekcijas uzsākšanas. Tas ietver saistības un parādus, kas ir nosacīti, strīdīgi vai citādi nenoteikti attiecībā uz to summu vai pamatu, procentiem šādiem parādiem, kas uzkrājušies no parādu korekcijas uzsākšanas līdz maksājumu grafika apstiprināšanai, kā arī šādu parādu piedziņu un izpildes izdevumus, ja parādnieks pieprasījis to atmaksu.

Parādi, uz kuriem neattiecas parādu korekcija, tiek atmaksāti, tiklīdz pienācis to atmaksas termiņš.

12 Kādi noteikumi reglamentē prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un atzīšanu?

Bankrots

Lai kreditors būtu tiesīgs uz izmaksu, tas rakstiski (iesnieguma vēstules veidā) iesniedz prasījumu par bankrotu, nododot to ģpašuma pārvaldniekam ne vēlāk kā iesniegšanas datumā. Iesnieguma vēstulē tiek norādīts, piemēram, prasījuma kapitāla summu, uzkrātos procentus, kā arī prasījuma un procentu pamatojumu. Iesniegumu var arī pārskatīt vai papildināt pēc iesniegšanas datuma. Prasījumu var arī iesniegt ar atpakaļejošu spēku, ja kreditors maksā maksātspējas masai papildu maksu, ja vien nav bijis pamatota iemesla prasījuma neiesniegšanai līdz iesniegšanas datumam. ģpašuma pārvaldnieks, veidojot izmaksu saraksta projektu, var bez iesnieguma ņemt vērā prasījumu bankrota procedūrā, ja nav strīdu par prasījuma pamatojumu un summu. ģpašuma pārvaldnieks pārbauda iesniegto prasījumu leģitimitāti un to iespējamo secību. Prasījumi, kas piešķir tiesības uz izmaksu, tiek norādīti izmaksu saraksta projektā. ģpašuma pārvaldnieks, kreditors un parādnieks var apstrīdēt izmaksu saraksta projektā ietvertu prasījumu. Prasījuma apstrīdēšanai jābūt detalizētai un papildinātai ar apstrīdēšanas iemesliem. Ja kreditora prasījums ticis apstrīdēts, ģpašuma pārvaldnieks rezervē kreditoram iespēju tikt uzklaušītam apstrīdēšanas gadījumā un iesniegt pierādījumus, kas pamato tā prasījumu. Prasījums, kas nav laikus apstrīdēts, tiek uzskatīts par pieņemtu. Pēc tam ģpašuma pārvaldnieks izveido izmaksu sarakstu, ņemot vērā strīdus un paziņojumus, un iesniedz sarakstu apstiprināšanai tiesā. Tiesa izskata strīdus un citas domstarpības. Ja strīdu nevar atrisināt sēdē, tas atsevišķi jārisina civilprocesā. Visbeidzot tiesa apstiprina izmaksu sarakstu.

Pārstrukturēšana

Lai uzsāktu pārstrukturēšanas procedūru, parādnieks savam pieteikumam pievieno paziņojumu par kreditoriem, parādiem un to nodrošinājumu. Kad tiesa izdod rīkojumu par pārstrukturēšanas procedūras uzsākšanu, tā nosaka datumu, līdz kuram kreditoriem rakstiski jāpaziņo par to prasījumiem administratoram, ja šie prasījumi atšķiras no parādnieka paziņotajiem prasījumiem.

Kad pārstrukturēšanas programmas projekts ir nodots tiesai, tiesa jautājumā iesaistītajām pusēm rezervē iespēju rakstiski paziņot maksātspējas procesa administratoram par to iebildumiem, kas minēti projektā, kā arī iespēju noteiktā periodā iesniegt rakstisku paziņojumu par projektu vai uzaicināt puses uz lietas izskatīšanu tiesā. Gan maksātspējas procesa administrators, gan parādnieks var iesniegt iebildumus parādnieka vārdā. Iebildumi tiek izskatīti un par jautājumu tiek lemts, ņemot vērā arī projektu, ja tas ir iespējams, vai arī par jautājumu var lemt atsevišķā tiesvedībā. Tiklīdz tiesa ir pieņēmusi lēmumu par neskaidru parādu pārstrukturēšanu, personai, kas sagatavoja projektu, var sniegt iespēju labot, pārskatīt vai papildināt projektu. Pēc tam kreditori balso par pārstrukturēšanas programmas projektu.

Parasti pārstrukturēšanas procedūras laikā esošs parāds, par ko parādnieks vai kreditors nav paziņojis un par ko maksātspējas procesa administrators nav citādi uzzinājis pirms pārstrukturēšanas programmas apstiprināšanas, tiek atcelts, apstiprinot pārstrukturēšanas programmu.

Parādu korekcija

Izdodot rīkojumu par parādu korekcijas uzsākšanu, tiesa nosūta kreditoriem tiesas nolēmuma, lūgumraksta un parādnieka maksājumu grafika projekta kopijas. Tiesa arī nosaka termiņu kreditoru rakstiskai paziņošanai par koriģējamo parādu summu, ja tie atšķiras no parādnieka paziņotajiem parādiem, kā arī termiņu, kādā kreditoriem jāsniedz rakstisks paziņojums par lūgumrakstu un parādnieka maksājumu grafika projektu, kā arī iespējamiem iebildumiem pret projektā ietvertajiem parādiem.

Iebildumi tiek izskatīti saistībā ar parādu korekcijas procedūru, un par tiem tiek lemts maksājumu grafikā, ja tas ir iespējams, neizraisot būtisku parādu korekcijas nokavējumu. Pretējā gadījumā tiesa nosaka, ka jautājums jārisina atsevišķā lietā vai citā procedūrā. Pēc tam var apstiprināt maksājumu grafiku, ja parādniekam piemēro parādu korekciju.

Maksājumu grafiku var grozīt saskaņā ar parādnieka vai kreditora lūgumrakstu, ja pēc maksājumu grafika apstiprināšanas kļūst zināms, ka pastāv koriģējams parāds. Ja koriģējams parāds rodas pēc maksājumu grafika noslēgšanās, parādnieks atmaksā parādu apmērā, kas tiktu piešķirts kreditoram, ja parāds tiktu ietverts maksājumu grafikā.

13 Kādi noteikumi regulē ieņēmumu sadali ? Kā nosaka prasījumu un kreditoru tiesību hierarhiju?

Parasti visu veidu maksātspējas procedūrās prasījumi tiek uzskatīti par līdzvērtīgiem, t. i., katram kreditoram ir vienādas tiesības saņemt maksājumu no izmaksātajiem līdzekļiem proporcionāli tā prasījumam. Šī noteikuma izņēmumi attiecas uz secības un zemākās prasījumu prioritātes nosacījumiem.

Bankrots

Izmaksas bankrota procedūrā iesaistītajiem kreditoriem jāveic saskaņā ar apstiprināto izmaksu sarakstu. Nosacījumi attiecībā uz prioritāšu piešķiršanu prasījumiem bankrota procedūrā, kad ar parādnieka aktīviem nepietiek, lai segtu visus prasījumus, izklāstīti Likumā par prasījumu prioritāti (*Laki velkojien maksunsaantijrjestyksetä 1578/1992*).

Prasījumi, kurus nodrošina ar nodrošinājumu vai tiesībām uz noteikumu saglabāšanu, ir prioritāri prasījumi, tāpat kā prasījumi, kas radušies saistībā ar uzņēmuma pārstrukturēšanu, bērnam maksājamiem uzturlīdzekļiem un uzņēmumu hipotekārijiem kredītiem. Prasījumi, kas ir pakārtoti citiem prasījumiem, kā arī to kopīgais vērtējums ir noteikti atsevišķos noteikumos. Šādi prasījumi ietver, piemēram, procentus un sodu par nokavētu maksājumu saistībā ar prasījumu, kam līdz bankrota procedūrai nav izveidojusies prioritāte, kā arī citas uz publiskajām tiesībām balstītas nodevas, piemēram, naudas sodus un soda maksājumus.

Pārstrukturēšana

Kreditoriem, kam ārpus pārstrukturēšanas procedūras būtu vienlīdzīga tiesība uz viņu prasījumu apmaksu, ir līdzvērtīgs statuss parādu kārtošanā pārstrukturēšanas programmas ietvaros. Tomēr pārstrukturēšanas programmā var būt norādīts, ka kreditoriem ar nelieliem prasījumiem tiek samaksāts pilnībā.

Nodrošinātiem parādiem var piemērot tikai ierobežotus parādu kārtošanas pasākumus, jo nodrošināta parāda kapitālu nevar samazināt. Parādu kārtošana neietekmē kreditora faktisko nodrošinājuma tiesību pastāvēšanu vai saturu. Parādu kārtošanā procenti un citas kredītu izmaksas, kas uzkrājušās pārstrukturēšanas procedūras laikā un kas nav nodrošinātie parādi, tiek uzskatītas par zemākās prioritātes parādiem.

Parādu korekcija

Parādnieka pieejamie līdzekļi un no tā aktīvu likvidācijas iegūtie līdzekļi tiek sadalīti parasto parādu starpā proporcionāli to summai. Visus pieejamos parādu korekcijas pasākumus var piemērot parastajam parādam, bet maksāšanas pienākumu attiecībā uz nodrošinātiem parādiem nevar atcelt. Parādu kārtošana neietekmē kreditora faktisko nodrošinājuma tiesību pastāvēšanu vai saturu. Tiek izmantots mehānisms, kas vismazāk kaitē kreditoram un ir pietiekams, lai uzlabotu parādnieka finanšu stāvokli. Pēdējās saistības, kas sadalāmas kā maksājums no pieejamiem līdzekļiem un parādnieka likvidācijas līdzekļiem, ir parādi, kas būtu pakārtoti, ja tiktu paziņots par parādnieka bankrotu, kā arī procenti, kas uzkrājušies no parādu korekcijas uzsākšanas līdz maksājumu grafika apstiprināšanai.

14 Kādi ir maksātspējas procedūras izbeigšanas nosacījumi un sekas (jo ģpaši, to izbeidzot ar mierlīgumu)?

Bankrots

Bankrota procedūra tiesā beidzas ar sadalījuma saraksta izveidi. Bankrota procedūra beidzas, tiklīdz kreditori ir apstiprinājuši galīgo finanšu pārskatu. Īpašuma pārvaldnieks izveido galīgo finanšu pārskatu, tiklīdz ir iegrāmatots maksātnespējas masa un maksātnespējas masa ir atsavināta. Galīgo finanšu pārskatu var izveidot pat tad, ja maksātnespējas masa daļēji nav iegrāmatota, jo nodrošinājums vai citi aktīvi ar nelielu vērtību nav pārdoti vai prasījums bankrota procedūrā vai cita nenozīmīga prasījumu daļa ir neskaidra.

Izlīgums, noslēdzot bankrota procedūru, var tikt panākts bankrota procedūrā, ja izlīgumu atbalsta parādnieks un kreditoru vairākums. Ar izlīguma apstiprinājumu bankrota procedūras īpašuma pārvaldnieka un kreditoru iestādes iecelšana tiek izbeigta.

Tiesa izdod rīkojumu par bankrota procedūras izbeigšanu, ja ar maksātnespējas masas līdzekļiem nepietiek, lai segtu bankrota procedūras izmaksas vai bankrota procedūras turpināšana cita iemesla dēļ nebūtu izdevīga. Tomēr, ja bankrota procedūra tiks turpināta publiskā uzraudzībā, netiks izdots tiesas rīkojums par bankrota procedūras izbeigšanu. Iemesli bankrota procedūras turpināšanai publiskā uzraudzībā var ietvert, piemēram, nepieciešamību pārbaudīt parādnieku. Publiskā uzraudzība beidzas ar galīgo finanšu pārskatu.

Pamatota iemesla dēļ astoņu dienu laikā pēc bankrota rīkojuma izdošanas var pieprasīt bankrota procedūras atcelšanu.

Parādsaistības turpinās arī pēc bankrota procedūras. Parādnieks netiek atbrīvots no tām parādsaistībām bankrota procedūrā, kas netiek pilnībā atmaksātas bankrota procedūrā.

Pārstrukturēšana

Tiesas procedūra saistībā ar pārstrukturēšanu beidzas ar pārstrukturēšanas programmas apstiprināšanu. Apstiprinot programmu, parādniekam tiks atgriezta tā rīcības brīvība, un tiesiskās sekas saistībā ar procedūras uzsākšanu, piemēram, maksājumu un parādu piedziņas aizliegums, vairs nebūs spēkā. Pēc pārstrukturēšanas programmas apstiprināšanas pārstrukturēšanas parādu noteikumus reglamentē pārstrukturēšanas programma, un parasti visi nezināmie pārstrukturēšanas parādi tiek atcelti.

Tiesa pēc uzraudzītāja vai kreditora pieprasījuma var izdot rīkojumu par pārstrukturēšanas programmas apturēšanu, ja parādnieks ir pārkāpis programmas nosacījumus un pārkāpums nav nenozīmīgs. Pārstrukturēšanas programma arī tiek apturēta, ja parādnieks tiek pasludināts par bankrotējušu pirms programmas noslēgšanas. Tiesa var arī izdot rīkojumu, ka parādu kārtošana pārstrukturēšanas programmā attiecībā uz konkrētu kreditoru ir jāaptur, piemēram, ja parādnieks ir būtiski atstājis novārtā tā programmā noteiktās saistības pret kreditoru. Pēc apturēšanas kreditoram ir tās pašas tiesības, kas tam bija pirms pārstrukturēšanas programmas apstiprināšanas.

Noslēdzot pārstrukturēšanas programmu, uzraudzītājs vai, ja uzraudzītāja nav, parādnieks iesniedz galīgo pārskatu par programmas īstenošanu.

Parādu korekcija

Tiesas procedūra attiecībā uz parādu korekciju izbeidzas, tiklīdz tiesa apstiprina maksājumu grafiku. Pēc maksājumu grafika apstiprināšanas koriģējamo parādu noteikumus reglamentē maksājumu grafiks. Maksājumu saistības, kas paredzētas maksājumu grafikā, ir saistošas parādniekam, līdz ir izpildīti visi noteiktie pienākumi. Neraugoties uz maksājumu grafika termiņa beigām, tajā norādītās parādnieka saistības paliek spēkā, kamēr tās nav izpildītas.

Parādnieks netiek atbrīvots no atlikušo parādu atmaksas, kamēr nav izpildīti visi maksājumu grafikā noteiktie pienākumi.

Maksājumu grafiks tiek izbeigts, ja parādnieks tiek pasludināts par bankrotējušu pirms grafika noslēgšanas. Tiesa pēc parādnieka vai kreditora pieprasījuma var izdot rīkojumu par maksājumu grafika izbeigšanu, ja parādnieks atstājis novārtā savus tiesību aktos noteiktos pienākumus. Pēc apturēšanas kreditoram ir tās pašas tiesības, kas tam bija pirms parādu korekcijas.

15 Kādas ir kreditoru tiesības pēc maksātnespējas procedūras izbeigšanas?

Bankrots

Parādsaistības turpinās arī pēc bankrota procedūras — parādnieks joprojām atbild par tiem parādiem bankrota procedūrā, kas bankrota procedūras laikā nav pilnībā atmaksāti.

Pārstrukturēšana

Kreditoriem ir tiesības saņemt maksājumus par to prasījumiem, kas aprakstīti pārstrukturēšanas programmā, un pārstrukturēšana nebeidzas, kamēr nav izpildīti programmā noteiktie pienākumi. Tādējādi pēc programmas noslēgšanas kreditoriem vairs nav tiesību saņemt maksājumus.

Parādu korekcija

Koriģējamo parādu noteikumus reglamentē maksājumu grafiks. Tiek noteikts maksājumu grafika termiņš. Neraugoties uz maksājumu grafika termiņa beigām, tajā norādītās parādnieka saistības paliek spēkā, līdz tās ir izpildītas. Pēc maksājumu grafika noslēgšanas kreditoriem vairs nav tiesību saņemt maksājumus.

16 Kurš sedz maksātnespējas procedūrā radušās izmaksas un izdevumus?

Bankrots

Bankrota procedūras izmaksas sastāv no tiesas nodevām, kas piemērotas procedūrai, īpašuma pārvaldnieka maksas un citām izmaksām, kas izriet no maksātnespējas masas pārbaudīšanas un administrēšanas.

Bankrota procedūras izmaksas sedz no maksātnespējas masas līdzekļiem. Ja ar maksātnespējas masas līdzekļiem nepietiek, lai segtu izmaksas, kreditors var uzņemties atbildību par izmaksām, lai novērstu bankrota procedūras izbeigšanu.

Tiesa var arī nolemt, ka bankrota procedūra jāturpina publiskā uzraudzībā, ja šāda rīcība uzskatāma par pamatotu, piemēram, maksātnespējas masas nepietiekamo līdzekļu dēļ. Tādā gadījumā īpašuma pārvaldnieka un kreditoru iestādes iecelšana tiek izbeigta. Bankrota procedūras izmaksas, kas izriet no publiskas uzraudzības, tiek maksātas no valsts līdzekļiem, ciktāl ar maksātnespējas masas līdzekļiem nepietiek, lai segtu šīs izmaksas.

Pārstrukturēšana

Procedūras izmaksas, piemēram, maksātnespējas procesa administratora atlīdzība, jāsedz, izmantojot parādnieka aktīvus. Kāda cita persona arī var uzņemties atbildību par izmaksām, jo viens no šķēršļiem pārstrukturēšanai ir fakts, ka pastāv iespēja, ka ar parādnieka aktīviem nepietiks, lai segtu procedūras izmaksas.

Izdevumu kompensācija kreditoru komitejai ir kreditoru atbildība. Persona, kas vēlas izmantot tiesības iesniegt pārstrukturēšanas programmas projektu, no saviem līdzekļiem sedz projekta sagatavošanas izmaksas.

Parādu korekcija

Procedūras izmaksas sastāv no saprātīgas maksas par maksātnespējas procesa administratora pakalpojumiem un maksātnespējas procesa administratoram radušos izmaksu kompensācijas. Parasti parādnieks sedz maksātnespējas procesa administratora maksu un izdevumus apmērā, kas nepārsniedz pieejamos parādnieka līdzekļus četru mēnešu laikā pēc maksājumu grafika vai pārveidotā maksājumu grafika apstiprināšanas. Maksas daļa un izdevumi, ko nesez parādnieks, tiek segti no valsts līdzekļiem. Ja lūgumraksts par parādu korekciju tiek noraidīts, visu maksu un izdevumus sedz no valsts līdzekļiem.

17 Kādi noteikumi reglamentē kreditoru kopumam kaitējošu juridisku aktu spēkā neesību, atzīšanu par spēkā neesošiem vai neizpildāmību?

Atgūšanas noteikumi tiek piemēroti visu veidu maksātnespējas procedūrām.

Aktīvus, kas nodoti pirms maksātnespējas procedūras uzsākšanas un kas atbilst tiesību aktos norādītajiem nosacījumiem, var atgūt, ceļot prasību saistībā ar atgūšanu, prasību saistībā ar īpašumtiesībām vai prasību saistībā ar zaudējumiem. Visu veidu maksātnespējas procedūrās uz atgūšanu attiecināmi Likumā par aktīvu atgūšanu maksātnespējas masai (758/1991) minētie noteikumi. Jāpastāv atgūšanas pamatojumam.

Atgūšanas pamatojuma pastāvēšanas un līdz ar to arī darījuma atcelšanas priekšnosacījumi ir šādi:

– darījums ticis izmantots, lai uz citu kreditoru rēķina neatbilstoši dotu priekšroku vienam kreditoram, nodotu aktīvus ārpus kreditoru loka vai palielinātu kopējo parāda summu, tādējādi kaitējot kreditoriem,

– parādnieks darījuma veikšanas brīdī bijis maksātnespējīgs vai darījums veicināja parādnieka maksātnespējas iestāšanos; ja darījums saistīts ar dāvanu, vēl viens priekšnosacījums ir tāds, ka parādnieks bijis ar pārlieku lielām parādsaistībām vai ieguvis pārāk lielas parādsaistības darījuma dēļ,

– darījuma otra puse zināja vai tai bija jāzina par parādnieka maksātnespējas / pārlieku lielu parādsaistību iestāšanos vai darījuma ietekmi uz parādnieka finanšu stāvokli, kā arī citiem faktoriem, kas padarīja darījumu par nepiemērotu.

Ja darījuma otra puse bija tuvs parādnieka radnieks, tiek uzskatīts, ka attiecīgā persona zinājusi par iepriekš minētajiem faktoriem, ja vien tā nevar pierādīt, ka rīkojusies godprātīgi. Ja darījums tika noslēgts vairāk nekā piecus gadus pirms maksātnespējas procedūras uzsākšanas, to var atcelt tikai tad, ja darījuma otra puse bijusi tuvs parādnieka radnieks.

Parādu atmaksu, kas veikta vairāk nekā trīs mēnešus pirms pieteikšanās maksātnespējas procedūrai, var atcelt, ja atmaksa tika veikta, izmantojot neparastus maksāšanas līdzekļus, tā tika veikta priekšlaicīgi vai atmaksātā summa, ņemot vērā maksātnespējas masas līdzekļus, uzskatāma par nozīmīgu. Tomēr atmaksu nevar atcelt, ja tā, ņemot vērā apstākļus, uzskatāma par parastu. Maksājumi, kas iekasēti ar apķīlāšanas palīdzību, arī tiek atcelti, ja apķīlāšana veikta vairāk nekā trīs mēnešus pirms termiņa. Piemērotais laika posms ir ilgāks tuviem parādnieka radniekiem. Maksājums tiek atcelts pat tad, ja kreditors rīkojies godprātīgi.

Pastāv arī atsevišķi noteikumi, kas reglamentē, piemēram, dāvanu, īpašuma sadales, ieskaitu un nodrošinājuma atcelšanu.

Lapa atjaunināta: 20/02/2018

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Maksātnespēja - Zviedrija

IEVADS

Zviedrijā Maksātnespējas likums (*insolvensförordning*) nosaka bankrota, komercsabiedrību reorganizācijas un parāda pārstrukturēšanas procedūru.

Turpmāk īsumā paskaidroti daži Zviedrijas noteikumu aspekti saistībā ar minēto procedūru, kas noteikta pārskatītā Maksātnespējas likuma 86. panta 1. punktā. Aprakstā ietverta daļa noteikumu.

BANKROTS

Vispārīgi

Bankrots (*konkurs*) ir veids, kādā vispārīgi tiek īstenotas prasījuma tiesības, visiem parādnieka kreditoriem piespiedu kārtā kopīgi pārņemot visus parādnieka aktīvus, lai tiktu samaksāts katra kreditora attiecīgais prasījums. Bankrota procedūras laikā aktīvi veido bankrota mantu (*konkursbo*), kas tiek pārvaldīta par labu kreditoriem. Mantu pārvalda viens vai vairāki bankrota administratori (*konkursförvaltare*). Administratora vienīgais uzdevums ir pārvaldīt mantu.

Bankrota pieteikums tiek novērtēts, bankrota lēmums tiek pieņemts un pati bankrota procedūra tiek apstrādāta bankrota lietas ietvaros rajona tiesā (*tingsrätt*). Bankrota lietas gaitā tiesa lemj par vairākiem aspektiem: tā nosaka, piem., mantas sadalīšanu vai nepieciešamību pierādīt parādu. Tiesā notiek arī citi pasākumi, piem., parādnieks ar zvērestu apliecina aktīvu sarakstu. Administratora darbības uzrauga tiesībaizsardzības iestāde (*Kronofogdemyndigheten*).

KOMERCSABIEDRĪBAS REORGANIZĀCIJA

Vispārīgi

Ja komersantam ir grūtības kārtot maksājumus, ar tiesas lēmumu tam drīkst piemērot īpašu kārtību tā darbības reorganizēšanai (*företagsrekonstruktion*). Komercsabiedrības reorganizācijas izpildītāju (*rekonstruktör*) ieceļ tiesa, un viņa uzdevums ir noteikt, vai parādnieks var turpināt veikt dažas vai visas savas darbības un, ja tā ir, kā tas var turpmāk veikt šādas darbības un vai pastāv attiecīgi nosacījumi, lai parādnieks panāktu finanšu norēķinu (*uppgörelse*) vai vienošanos (*ackord*) ar kreditoriem. Komercsabiedrības reorganizācijas izpildītājs pilda savus pienākumus tā, lai nodrošinātu kreditoru interešu ieviešanu. Lēmums reorganizēt komercsabiedrību formāli neierobežo parādnieka kontroli pār savu īpašumu.

PARĀDA PĀRSTRUKTURĒŠANA

Vispārīgi

Parāda pārstrukturēšana (*skuldsanering*) atbrīvo parādnieku no visām saistībām vai kādas to daļas, lai samaksātu pārstrukturēšanas darbības jomā aptvertos parādus. Kopš 2016. gada novembra Zviedrijā pastāv divu veidu parāda pārstrukturēšana: parāda pārstrukturēšana (*skuldsanering*) saskaņā ar Likumu par parāda pārstrukturēšanu (*skuldsaneringslagen*) un komercsabiedrības parāda pārstrukturēšana (*Fskuldsanering*) atbilstīgi Likumam par komercsabiedrības parāda pārstrukturēšanu (*skuldsaneringslagen för företagare*). Turpmāk sniegts skaidrojums par abiem veidiem.

Komercsabiedrības parāda pārstrukturēšana atbilstīgi likumam par komercsabiedrības parāda pārstrukturēšanu

1 Pret kādiem subjektiem var vērst maksātnespējas procedūru?

BANKROTS

Bankrota procedūra var tikt sākta gan juridiskām, gan fiziskām personām (tostarp fiziskām personām, kas neveic komercdarbību).

KOMERCSABIEDRĪBAS REORGANIZĀCIJA

Reorganizācijas procedūra var tikt sākta gan juridiskām, gan fiziskām personām, ja attiecīgā persona ir komersants. Likumu nepiemēro tādām juridiskām personām kā, piem., bankas, kredītiestādes, apdrošināšanas sabiedrības un vērtspapīru tirgošanas sabiedrības.

PARĀDA PĀRSTRUKTURĒŠANA

Parāda pārstrukturēšanu var atļaut veikt fiziskām personām (tostarp fiziskām personām, kas veic privātu komercdarbību (*enskild näringsverksamhet*)).

Pieteikumu parāda pārstrukturēšanai izskata tiesībaizsardzības iestāde pirmajā instancē.

KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšana atbilstīgi likumam par KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšanu

Komercsabiedrības parāda pārstrukturēšanu var piemērot fiziskajai personai, kas ir:

- 1) komersants, kas veic komercdarbību, ja parāds radies galvenokārt komersanta darbības dēļ;
- 2) komersants, kas veic komercdarbību, ja parādu, kas radies komersanta darbības dēļ, var atbilstīgi samaksāt vai arī ja komersants tikai īslaicīgi nespēj samaksāt parādu;

3) uzņēmēja ģimenes loceklis, ja šāda ģimenes locekļa parāds radies galvenokārt uzņēmēja komercdarbības dēļ.

„Ģimenes loceklis” (*närstående*) ir laulātais, kopdzīves partneris, vecāki, bērns vai laulātā vai kopdzīves partnera bērni.

Pieteikumu komercsabiedrības parāda pārstrukturēšanai izskata tiesībaizsardzības iestāde pirmajā instancē.

2 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var sākt maksātnespējas procedūru?

BANKROTS

Lai sāktu bankrota procedūru, parādniekam jābūt situācijā, kad tas nepilda saistības. „Saistību nepildīšana” (*obestånd, insolvens*) nozīmē, ka parādnieks nevar pienācīgi samaksāt savu parādu, un šāda situācija nav īslaicīga. Parādnieka paziņojums par maksātnespēju tiek pieņemts, ja nav konkrēta iemesla to nepieņemt. Pastāv arī dažas prezumpcijas par saistību nepildīšanas pierādījumu. Piemēram, parādnieks uzskatāms par maksātnespējīgu, ja netiek parādīts pretējais, ja tiesību izpildes procedūras ir sāktas atbilstīgi Izpildes kodeksa (*utsökningsbalken*) 4. nodaļai un sešus mēnešus pirms bankrota pieteikuma iesniegšanas ir konstatēts, ka parādniekam nav pietiekamu aktīvu prasījuma pilnīgai apmierināšanai (samaksai). Tas pats attiecas uz gadījumiem, kad parādnieks paziņojis, kas tas aptur maksājumu veikšanu.

Bankrota pieteikumu var iesniegt parādnieks vai kreditors.

Ja ir ticams pamatojums bankrota pieteikuma apstiprināšanai un ir iemesls uzskatīt, ka parādnieks varētu atsavināt kādu daļu īpašuma, līdz pieteikuma izvērtēšanas pabeigšanai tiesa var izsludināt parādnieka īpašuma sekvestrēšanu jeb nodalīšanu (*kvarstad*). Tiesa var arī aizliegt parādniekam izceļot. Rajona tiesa nekavējoties publicē lēmumu pasludināt bankrotu. Lēmums stājas spēkā nekavējoties, un līdz ar tā paziņošanu parādnieks zaudē kontroli pār savu īpašumu, bet pastāv noteikta aizsardzība saistībā ar trešo personu tiesisko paļāvību. Lūdzu, skatiet informāciju sadaļā „Kādas pilnvaras ir attiecīgi parādniekam un maksātnespējas procesa administratoram?”

Par rajona tiesas lēmumu pasludināt bankrotu vai noraidīt bankrota pieteikumu var sniegt apelācijas prasību augstākai tiesai.

KOMERCSABIEDRĪBAS REORGANIZĀCIJA

Pieteikumu komercsabiedrības reorganizācijai var iesniegt parādnieks vai kreditors. Lēmumu atļaut veikt komercsabiedrības reorganizāciju var pieņemt tikai tad, ja var uzskatīt, ka parādnieks nevar samaksāt parādu, kam pienācis samaksas termiņš, vai drīz nevarēs samaksāt parādu. Lēmumu atļaut veikt komercsabiedrības reorganizāciju nevar pieņemt, ja nav pamata uzskatīt, ka var sasniegt komercsabiedrības reorganizācijas mērķi. Kreditora iesniegtu pieteikumu var apstiprināt tikai ar parādnieka piekrišanu.

Ja parādnieka pieteikumu uzskata par pieņemamu, tiesa to nekavējoties izvērtē, ja vien parādnieka pieteikums nav iesniegts vēlāk nekā kreditora pieteikums un tiesa nav pieņēmusi lēmumu tā izskatīšanai organizēt uzklaušīšanu. Ja kreditora pieteikumu uzskata par pieņemamu, tiesa nosaka uzklaušīšanas datumu tā izskatīšanai. Uzklaušīšana notiek divu nedēļu laikā pēc pieteikuma iesniegšanas tiesā. Uzklaušīšana var notikt vēlāk, ja tam ir īpašs pamatojums, bet nekādā gadījumā vēlāk par sešām nedēļām.

Ja pieteikums tiek apstiprināts, tiesa vienlaikus ieceļ komercsabiedrības reorganizācijas izpildītāju. Var iecelt vairāk nekā vienu komercsabiedrības reorganizācijas izpildītāju, ja tam ir īpašs pamatojums. Vienas nedēļas laikā pēc tam, kad ir pieņemts lēmums atļaut veikt reorganizāciju, komercsabiedrības reorganizācijas izpildītājs informē visus zināmos kreditorus par lēmumu. Lēmums par komercsabiedrības reorganizāciju tiek piemērots nekavējoties, ja vien tiesa nenosaka citādi.

PARĀDA PĀRSTRUKTURĒŠANA

Pieteikumu parāda pārstrukturēšanai var iesniegt parādnieks. Ja pieteikums netiek noraidīts kā nepieņemams vai nepamatots, lēmumu sākt parāda pārstrukturēšanu pieņem pēc iespējas drīzāk. Pieteikumu var noraidīt kā nepamatotu, ja, piem., no pieteikuma vai cita pieejama ziņojuma izriet, ka nav izpildīti parāda pārstrukturēšanas nosacījumi.

Parāda pārstrukturēšanu atļauj veikt šādos gadījumos:

- 1) ja parādnieks ir fiziskā persona, kuras galvenā komercdarbības veikšanas vieta ir Zviedrijā;
- 2) parādnieks nevar pienācīgi samaksāt savu parādu, un, ņemot vērā visus lietas apstākļus, var uzskatīt, ka šāda situācija turpināsies paredzamā nākotnē (parādnieks uzskatāms par maksātnespējīgu);
- 3) ir pamatoti pārstrukturēt parādu, ņemot vērā parādnieka personiskos un finanšu apstākļus.

Piemēro šādus ierobežojumus:

- 1) parāda pārstrukturēšanu nevar atļaut veikt, ja parādniekam tiek piemērots rīkojums par to, ka tas neatbilst komercdarbības veikšanai (*näringsförbud*);
- 2) ja parādnieks ir komersants, parāda pārstrukturēšanu atļauj veikt tikai tad, ja komercsabiedrības finanšu apstākļus var viegli pārbaudīt;
- 3) ja parādniekam iepriekš tika atļauts veikt parāda pārstrukturēšanu, jaunu parāda pārstrukturēšanu drīkst veikt tikai tad, ja tam ir īpašs pamatojums.

Ja tiek pieņemts lēmums sākt parāda pārstrukturēšanas procesu, nekavējoties publicē attiecīgu paziņojumu oficiālajā vēstnesī *Postoch Inrikes Tidningar*. Paziņojumu vienas nedēļas laikā pēc publicēšanas nosūta arī zināmajiem kreditoriem. Paziņojumā cita starpā kreditori tiek aicināti iesniegt prasījumus pret parādnieku, kas parasti jādara rakstiski viena mēneša laikā pēc publicēšanas dienas, norādot sīkāku informāciju par prasījumu un citu informāciju, kas var būt būtiska lietas izvērtēšanai, un sīkāku informāciju par to, kādā kontā veicami maksājumi parāda pārstrukturēšanas procesa laikā.

Par lēmumu sākt parāda pārstrukturēšanas procesu apelācijas prasību var iesniegt triju nedēļu laikā pēc lēmuma pieņemšanas dienas.

No brīža, kad tiek pieņemts lēmums sākt procesu, līdz galīgā lēmuma pieņemšanai parāda pārstrukturēšanas jautājumā nav pieļaujama īpašuma atsavināšana, bojāšana vai mainīšana (*utmätning*), lai izpildītu prasījumus, kas izteikti pirms lēmuma sākt procesu. Tomēr tas neattiecas uz prasījumiem, kuri netiek aptverti pārstrukturēšanas procesā. Tāpat tas neattiecas uz gadījumiem, kad pēc apelācijas prasības saņemšanas tiesa pēc kreditora pieprasījuma nolemj atļaut atsavināt īpašumu.

KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšana atbilstīgi likumam par KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšanu

Pieteikumu komercsabiedrības parāda pārstrukturēšanai var iesniegt parādnieks. Ja pieteikums netiek noraidīts kā nepieņemams vai nepamatots, lēmumu sākt komercsabiedrības parāda pārstrukturēšanu pieņem pēc iespējas drīzāk. Pieteikumu var noraidīt kā nepamatotu, ja, piem., no pieteikuma vai cita pieejama ziņojuma izriet, ka nav izpildīti komercsabiedrības parāda pārstrukturēšanas nosacījumi.

Komercsabiedrības parāda pārstrukturēšanu atļauj veikt šādos gadījumos:

- 1) ja parādnieka galvenā uzņēmējdarbības veikšanas vieta ir Zviedrijā;
- 2) parādnieks nevar pienācīgi samaksāt savu parādu, un, ņemot vērā visus lietas apstākļus, var uzskatīt, ka šāda situācija turpināsies paredzamā nākotnē (parādnieks uzskatāms par maksātnespējīgu);
- 3) ir pamatoti iesniegt pieteikumu, ņemot vērā parādnieka personiskos un finanšu apstākļus.

Piemēro šādus ierobežojumus:

- 1) komercsabiedrības parāda pārstrukturēšanu nevar atļaut veikt, ja parādniekam tiek piemērots rīkojums par to, ka tas neatbilst komercdarbības veikšanai;
- 2) komercsabiedrības parāda pārstrukturēšanu nevar atļaut veikt, ja parādnieks ir komersants, kas iepriekš ir bezatbildīgi veicis komercdarbību vai dara to patlaban;
- 3) komercsabiedrības parāda pārstrukturēšanu nevar atļaut veikt, ja parādnieka rīcībā esošā starpība maksājuma veikšanai ceturksnī ir mazāka par vienu septiņto daļu no cenas bāzes summas (*prisbasbeloppet*), kā noteikts Sociālā nodrošinājuma kodeksa (*socialförsäkringsbalken*) 2. nodaļas 6. un 7. pantā (aptuveni 6300 SEK 2016. gadā);
- 4) ja parādniekam iepriekš tika atļauts veikt parāda pārstrukturēšanu, jaunu parāda pārstrukturēšanu drīkst veikt tikai tad, ja tam ir īpašs pamatojums.

Ja tiek pieņemts lēmums sākt komercsabiedrības parāda pārstrukturēšanas procesu, nekavējoties publicē attiecīgu paziņojumu oficiālajā vēstnesī *Postoch Inrikes Tidningar*. Paziņojumu vienas nedēļas laikā pēc publicēšanas nosūta arī zināmajiem kreditoriem. Paziņojumā cita starpā kreditori tiek aicināti iesniegt prasījumus pret parādnieku, kas parasti jā dara rakstiski viena mēneša laikā pēc publicēšanas dienas, norādot sīkāku informāciju par prasījumu un citu informāciju, kas var būt būtiska lietas izvērtēšanai, un sīkāku informāciju par to, kādā kontā veicami maksājumi komercsabiedrības parāda pārstrukturēšanas procesa laikā.

Par lēmumu sākt parāda pārstrukturēšanas procesu apelācijas prasību var iesniegt triju nedēļu laikā pēc lēmuma pieņemšanas dienas.

No brīža, kad tiek pieņemts lēmums sākt procesu, līdz galīgā lēmuma pieņemšanai parāda pārstrukturēšanas jautājumā nav pieļaujama īpašuma atsavināšana, bojāšana vai mainīšana, lai izpildītu prasījumus, kas izteikti pirms lēmuma sākt procesu. Tomēr tas neattiecas uz prasījumiem, kuri netiek aptverti pārstrukturēšanas procesā. Tāpat tas neattiecas uz gadījumiem, kad pēc apelācijas prasības saņemšanas tiesa pēc kreditora pieprasījuma nolemj atļaut atsavināt īpašumu.

3 Kādi aktīvi ietilpst maksātnespējīgā parādnieka mantā? Kā rīkojas ar aktīviem, ko parādnieks iegūst vai kas pāriet parādnieka īpašumā pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

BANKROTS

Ja vien īpašajos noteikumos par atbrīvojuma piešķiršanu saistībā ar tiesiskām darbībām, ko parādnieks vai cita puse veic uzreiz pēc lēmuma sākt bankrota procedūru, nav noteikts citādi, bankrota mantā ir iekļauti visi īpašumi, kuri piederējuši parādniekam bankrota lēmuma publicēšanas laikā vai kuri uzkrāti parādniekam bankrota procesā un kurus var izmantot prasījumu apmierināšanai. Tāpat šādā mantā tiek iekļauts īpašums, kas var tikt pievienots bankrota mantai prasījuma atgūšanas rezultātā. Fiziskajām personām piemēro īpašus noteikumus par darba algu un citu īpašumu, kas parādniekam vajadzīgs iztikai. Parādnieks drīkst paturēt kādu daļu no šāda īpašuma.

KOMERCSABIEDRĪBAS REORGANIZĀCIJA

Vienas nedēļas laikā pēc lēmuma pieņemšanas dienas komercsabiedrības reorganizācijas izpildītājs informē visus zināmos kreditorus par lēmumu veikt komercsabiedrības reorganizāciju. Cita starpā paziņojumam pievieno sākotnēju sarakstu ar parādnieka aktīviem un saistībām. Tādējādi process aptver visus aktīvus. Tomēr jāuzsver, ka komercsabiedrības reorganizācija var noslēgties ar publisku vienošanos ar kreditoriem, kaut gan tas nav obligāti.

Ikvienam prasījumam, ko pamato nolīgums, kuru parādnieks parakstījis komercsabiedrības reorganizācijas procesā ar komercsabiedrības reorganizācijas izpildītāja piekrišanu, tiek piešķirta vispārīga priekšrocība (*allmän förmånsrätt*). Šāds nolīgums ir, piem., nolīgums par komercsabiedrības finansēšanu, kas tiek parakstīts ar komercsabiedrības reorganizācijas izpildītāja piekrišanu reorganizācijas procesa laikā.

PARĀDA PĀRSTRUKTURĒŠANA

Lēmumā, ar ko tiek apstiprināta parāda pārstrukturēšana, tiek noteikts plāns maksājumu veikšanai. Šāds plāns aptver piecus gadus, ja vien nav pamatota iemesla noteikt īsāku termiņu. Plāns maksājumu veikšanai sākas dienā, kad tiek pieņemts lēmums apstiprināt pārstrukturēšanu. Bet, tā kā parādnieks sāk veikt maksājumus dienā, kad tiek pieņemts lēmums sākt procesu, periodu, kurā tika piemērots lēmums sākt procesu, parasti atskaita no laika, ko aptver plāns maksājumu veikšanai.

Summa, kas jāmaksā parādniekam, tiek noteikta tā, ka parāda pārstrukturēšana tiek piemērota visiem parādnieka aktīviem un ieņēmumiem pēc tam, kad tiek atskaitīta parādnieka un tā ģimenes iztikai nepieciešamā summa. Daļu var arī rezervēt maksājumam par prasījumu, ko parāda pārstrukturēšana neaptver.

Ja pēc lēmuma veikt parāda pārstrukturēšanu parādnieka finanšu apstākļi ievērojami uzlabojas un iemesls ir neparedzēti apstākļi, kreditori un parādnieks var iesniegt pieteikumu lēmuma atkārtotai izvērtēšanai.

KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšana atbilstīgi likumam par KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšanu

Komercsabiedrības parāda pārstrukturēšanas gadījumā tiek noteikts plāns maksājumu veikšanai. Šāds plāns aptver trīs gadus. Plāns maksājumu veikšanai sākas dienā, kad tiek pieņemts lēmums apstiprināt pārstrukturēšanu. Bet, tā kā parādnieks sāk veikt maksājumus dienā, kad tiek pieņemts lēmums sākt procesu, periodu, kurā tika piemērots lēmums sākt procesu, parasti atskaita no laika, ko aptver plāns maksājumu veikšanai.

Summa, kas jāmaksā parādniekam, tiek noteikta tā, ka komercsabiedrības parāda pārstrukturēšana tiek piemērota visiem parādnieka aktīviem un ieņēmumiem pēc tam, kad tiek atskaitīta parādnieka un tā ģimenes iztikai nepieciešamā summa. Daļu var arī rezervēt maksājumam par prasījumu, ko komercsabiedrības parāda pārstrukturēšana neaptver.

Ja pēc lēmuma veikt komercsabiedrības parāda pārstrukturēšanu parādnieka finanšu apstākļi ievērojami uzlabojas, kreditori un parādnieks var iesniegt pieteikumu lēmuma atkārtotai izvērtēšanai.

4 Kādas ir parādnieka pilnvaras un kādas - maksātnespējas administratora pilnvaras?

BANKROTS

Pēc bankrota lēmuma pasludināšanas parādnieks zaudē kontroli pār to savu īpašumu, kas ir saistīts ar bankrota mantu. Parādnieks nedrīkst uzņemties saistības, ko var pieprasīt īstenot bankrota laikā. Tomēr ir daži atbrīvojumi. Bankrota procesa laikā bankrota mantu pārstāv administrators. Administratoru ieceļ rajona tiesa, un viņam jābūt šī uzdevuma veikšanai nepieciešamajām īpašajām zināšanām un pieredzei, kā arī citādi jāatbilst uzdevuma veikšanai. Tiesa var pieņemt darbā personu, kas netiek iecelta par administratoru. Persona var netikt iecelta par administratoru, ja pastāv interešu konflikts.

KOMERCSABIEDRĪBAS REORGANIZĀCIJA

Komercsabiedrības reorganizācijas izpildītājam jābūt šī uzdevuma veikšanai nepieciešamajām īpašajām zināšanām un pieredzei, jābūt personai, kurai uzticas kreditori, kā arī citādi jāatbilst uzdevuma veikšanai.

Komercsabiedrības reorganizācijas izpildītājs iepazīstas ar parādnieka finanšu stāvokli un, apspriežoties ar parādnieku, sagatavo plānu, kurā nosaka, kā sasniegt reorganizācijas mērķi. Plāns jāiesniedz tiesai un kreditoriem. Komercsabiedrības reorganizācijas izpildītājs palīdzībai var piesaistīt ekspertus. Parādniekam ir noteikta prasība sniegt komercsabiedrības reorganizācijas izpildītājam visu informāciju par saviem finanšu apstākļiem, kas ir būtiska komercsabiedrības reorganizācijai. Parādnieks ievēro komercsabiedrības reorganizācijas izpildītāja norādījumus par komercsabiedrības vadīšanu. Dažas tiesiskās darbības parādnieks nedrīkst veikt, ja nav saņemta komercsabiedrības reorganizācijas izpildītāja piekrišana. Tas attiecas, piem., uz maksājumiem saistībā ar parādu, kas radies pirms lēmuma, jaunu saistību uzņemšanos, tāda īpašuma nodošanu citai personai vai iekļāšanu, kas ir nozīmīgs parādnieka komercdarbībai. Pat ja parādnieks nepilda savus pienākumus, attiecīgā tiesiskā darbība joprojām ir spēkā.

PARĀDA PĀRSTRUKTURĒŠANA

Administrators netiek iecelts. Parāda pārstrukturēšanas procesa laikā parādnieks saglabā kontroli pār savu īpašumu.

KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšana atbilstīgi likumam par KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšanu

Administrators netiek iecelts. Parāda pārstrukturēšanas procesa laikā parādnieks saglabā kontroli pār savu īpašumu.

5 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var izmantot ieskaitu?

BANKROTS

Ja kreditoram ir prasījums pret parādnieku, kuru var aizstāvēt bankrota procedūras laikā, to var kompensēt, izmantojot pretprasījumu, kas bija debitoram pret kreditoru bankrota lēmuma pasludināšanas laikā. Šo iespēju nepiemēro, ja kompensēšana ar pretprasījumu ir izslēgta no bankrota attiecīgo prasījumu

rakstura dēļ. Uz nosacītiem prasījumiem attiecas īpaši noteikumi. Cita starpā pastāv arī atbrīvojumi saistībā ar nesen iegūtiem prasījumiem (tie lielā mērā atbilst noteikumiem par mantas atgūšanu).

Saistībā ar finanšu tirgiem pastāv īpaši noteikumi par to, ka savstarpējo prasījumu ieskaista līgumus un līdzīgas vienošanās, kas cita starpā attiecas uz finanšu instrumentiem, piemēro bankrota mantai un kreditoriem.

KOMERCSABIEDRĪBAS REORGANIZĀCIJA

Ikviena persona, kam bija prasījums pret parādnieku laikā, kad tika iesniegts pieteikums par komercsabiedrības reorganizāciju, var kompensēt savu prasījumu, izmantojot pretprasījumu, kas tajā pašā laikā bija parādniekam pret attiecīgo kreditoru, pat ja prasījuma maksāšanas termiņš vēl nav pienācis. Šo iespēju nepiemēro, ja kompensēšana ar pretprasījumu ir izslēgta attiecīgo prasījumu rakstura dēļ vai nav atļauta Likumā par komercsabiedrības reorganizāciju. Cita starpā pastāv arī atbrīvojumi saistībā ar nesen iegūtiem prasījumiem (tie lielā mērā atbilst noteikumiem par mantas atgūšanu).

Saistībā ar finanšu tirgiem pastāv īpaši noteikumi par to, ka savstarpējo prasījumu ieskaista līgumus un līdzīgas vienošanās, kas cita starpā attiecas uz finanšu instrumentiem, piemēro bankrota mantai un kreditoriem, kuru prasījumus aptver publiskā vienošanās ar kreditoriem.

PARĀDA PĀRSTRUKTURĒŠANA

Nav īpašu noteikumu par kompensēšanu ar pretprasījumu.

KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšana atbilstīgi likumam par KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšanu

Nav īpašu noteikumu par kompensēšanu ar pretprasījumu.

6 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē spēkā esošus līgumus, kuros parādnieks ir līgumslēdzēja puse?

BANKROTS

Likumā par bankrotu nav vispārīgu noteikumu par to, vai bankrota mantai ir saistoši parādnieka noslēgti nolīgumi. Faktiski bankrota manta ir neatkarīga juridiskā persona un nav saistīta ar pienākumiem, kas var izrietēt no šādiem nolīgumiem. Drīkst izvēlēties, vai bankrota mantu iesaistīt parādnieka noslēgtos nolīgumos vai nē, ja to iesaistīt nozīmē likvidēt mantu. Tas parasti ir atkarīgs no darījuma partnera piekrišanas.

Citos tiesību aktos, piem., Likumā par pārdošanu (*köplagen*) un Likumā par finanšu instrumentu tirdzniecību (*lagen om handel med finansiella instrument*), ir iekļauti īpaši noteikumi. Saskaņā ar Likumu par pārdošanu drīkst izvēlēties, vai bankrota manta tiks iesaistīta nolīguma izpildē, ja viens nolīguma slēdzējs bankrotē. Darījuma partneris var pieprasīt, lai tas tiktu savlaicīgi informēts, ja bankrota manta tiks iesaistīta nolīguma izpildē.

KOMERCSABIEDRĪBAS REORGANIZĀCIJA

Ja pirms lēmuma veikt komercsabiedrības reorganizāciju parādnieka partnerim bijušas tiesības anulēt nolīgumu, ņemot vērā notikušu vai iespējamu strīdu par maksājumiem vai nolīguma cita veida izpildi, darījuma partnerim nav atļauts anulēt nolīgumu, par iemeslu minot šādu strīdu pēc lēmuma pieņemšanas, ja parādnieks savlaicīgi un ar komercsabiedrības reorganizācijas izpildītāja piekrišanu pieprasījis izpildīt attiecīgo nolīgumu. Ja darījuma partneris to pieprasa, parādniekam tas savlaicīgi jāinformē par to, vai nolīgums tiks izpildīts. Ja nolīgums tiks izpildīts, tā izpildes veidu reglamentē īpaši noteikumi.

Likumā par pārdošanu arī ir īpaši noteikumi, un īpaši noteikumi reglamentē tādas jomas kā darba līgums un finanšu instrumenti.

PARĀDA PĀRSTRUKTURĒŠANA

Nav īpašu noteikumu par to, kā spēkā esošu nolīgumu ietekmē parāda pārstrukturēšana.

Lūdzu skatīt arī sadaļu „Kādi ir nosacījumi un ietekme, izbeidzot maksātnespējas procedūru?”

KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšana atbilstīgi likumam par KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšanu

Nav īpašu noteikumu par to, kā spēkā esošu nolīgumu ietekmē komercsabiedrības parāda pārstrukturēšana.

Lūdzu skatīt arī sadaļu „Kādi ir nosacījumi un ietekme, izbeidzot maksātnespējas procedūru?”

7 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē procedūras, ko sākuši individuāli kreditori (izņemot tiesvedībā esošas lietas)?

BANKROTS

Pēc bankrota lēmuma pasludināšanas bankrota mantā ietilpstošo īpašumu vispārīgi nevar atsavināt, bojāt vai mainīt (*utmätta*), lai izpildītu prasījumus pret parādnieku. Šo noteikumu piemēro automātiski, tiklīdz ir sāka bankrota procedūra. Pastāv noteikti atbrīvojumi, kuros piemēro prasījumiem, kuriem piešķirts noteikts priekšrocības līmenis. Ja īpašums tomēr tiek atsavināts, bojāts vai mainīts (*utmätning*), neraugoties uz aizliegumu, to neuzskata par likumīgu. Īpašumu var atsavināt neatkarīgi no bankrota procedūras, ja ir tiesības izpirkt ieķīlāto īpašumu (*panträtt*), lai izpildītu prasījumu.

Ja atsavināšana veikta pirms bankrota lēmuma pasludināšanas, tās izpilde parasti turpinās neatkarīgi no bankrota procedūras. Ir daži izņēmumi.

KOMERCSABIEDRĪBAS REORGANIZĀCIJA

Tad, kad tiek sāka komercsabiedrības reorganizācija, pret parādnieku nevar vērst ne atsavināšanu, ne citu procesu atbilstīgi Izpildes kodeksam. Ir izņēmumi, piem., gadījumi, kad kreditoram ir tiesības izpirkt ieķīlātu īpašumu vai tiesības saglabāt iepriekš spēkā esošus nosacījumus (*retentionsrätt*) prasījuma izpildei. Saskaņā ar Likumu par pirkšanas nolīgumiem ar nomas noteikumiem starp komersantiem (*lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl.*) palīdzības sniegšana nav atļauta. Komercsabiedrības reorganizācijas procedūras laikā nedrīkst pieņemt lēmumu veikt piespiedu sekvestrēšanu jeb nodalīšanu (*kvarstad*) vai apķīlāt vai arestēt parādnieka īpašumu (*betalningsåkring*).

PARĀDA PĀRSTRUKTURĒŠANA

No brīža, kad tiek pieņemts lēmums sākt procesu, līdz galīgā lēmuma pieņemšanai parāda pārstrukturēšanas jautājumā nav pieļaujama īpašuma atsavināšana, bojāšana vai mainīšana, lai izpildītu prasījumus, kas izteikti pirms lēmuma sākt procesu. Tomēr tas neattiecas uz prasījumiem, kuri netiek aptverti pārstrukturēšanas procesā. Tāpat tas neattiecas uz gadījumiem, kad pēc apelācijas prasības saņemšanas tiesa pēc kreditora pieprasījuma nolemj atļaut atsavināt īpašumu.

Ja parādnieks tiek pasludināts par bankrotējušu, pieteikums parāda pārstrukturēšanai zaudē spēku.

Ja pieteikums sarunām ar kreditoriem par publisku vienošanos tiek pieņemts izskatīšanai pēc tam, kad parādnieks iesniedzis pieteikumu parāda pārstrukturēšanai, parāda pārstrukturēšanas process tiek apturēts. Ja vienošanās tiek apstiprināta, pieteikums parāda pārstrukturēšanai zaudē spēku.

KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšana atbilstīgi likumam par KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšanu

No brīža, kad tiek pieņemts lēmums sākt procesu, līdz galīgā lēmuma pieņemšanai parāda pārstrukturēšanas jautājumā nav pieļaujama īpašuma atsavināšana, bojāšana vai mainīšana, lai izpildītu prasījumus, kas izteikti pirms lēmuma sākt procesu. Tomēr tas neattiecas uz prasījumiem, kuri netiek aptverti pārstrukturēšanas procesā. Tāpat tas neattiecas uz gadījumiem, kad pēc apelācijas prasības saņemšanas tiesa pēc kreditora pieprasījuma nolemj atļaut atsavināt īpašumu.

Ja parādnieks tiek pasludināts par bankrotējušu, pieteikums komercsabiedrības parāda pārstrukturēšanai vairs nav spēkā.

Ja pieteikums sarunām ar kreditoriem par publisku vienošanos tiek pieņemts izskatīšanai pēc tam, kad parādnieks iesniedzis pieteikumu komercsabiedrības parāda pārstrukturēšanai, parāda pārstrukturēšanas process tiek apturēts. Ja vienošanās tiek apstiprināta, pieteikums komercsabiedrības parāda pārstrukturēšanai vairs nav spēkā.

8 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē tādu procedūru turpināšanu, kas ir tiesvedībā maksātnespējas procedūras sākšanas brīdī?

BANKROTS

Ja starp parādnieku un citu personu turpinās tiesas process par īpašumu, kas ir iekļauts bankrota mantā, manta var turpināt procesu parādnieka vietā. Ja manta neieņem parādnieka vietu, uzskata, ka īpašums vairs nav iekļauts mantā. Ja pret parādnieku ir sākts tiesas process par tāda prasījuma izpildi, kuru var aizstāvēt bankrota procedūrā, bankrota manta var iesaistīties tiesas procesā par labu parādniekam. Uz šādu procedūru attiecas citi noteikumi.

KOMERCSABIEDRĪBAS REORGANIZĀCIJA

Prasījumu izpilde komercdarbības reorganizācijas procesā ir aizliegta, tomēr tas nekavē tiesas procesu starp parādnieku un citu personu, jo tas turpinās un tiek pabeigts.

PARĀDA PĀRSTRUKTURĒŠANA

Lūdzu skatīt sadaļu „Kā maksātnespējas process ietekmē atsevišķu kreditoru sāktas tiesvedības?”

KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšana atbilstīgi likumam par KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšanu

Lūdzu skatīt sadaļu „Kā maksātnespējas process ietekmē atsevišķu kreditoru sāktas tiesvedības?”

9 Kādas galvenās iezīmes raksturo kreditoru dalību maksātnespējas procedūrā?

BANKROTS

Kreditoriem nav oficiālas lomas bankrota procesā. Administrators apspriežas ar kreditoriem, kuri ir skarti visvairāk, ja šādu situāciju nevar novērst.

Kreditoriem ir arī tiesības saņemt informāciju no administratora un piedalīties zvēresta došanā. Kreditors var pieprasīt iecelt uzraugu (*granskningsman*) bankrota mantas administrēšanas pārraudzīšanai kreditora vārdā.

KOMERCSABIEDRĪBAS REORGANIZĀCIJA

Kad tiesa pieņem lēmumu atļaut komercsabiedrības reorganizāciju, tā nosaka, kurā datumā tiesā notiks kreditoru sapulce. Sapulce notiek triju nedēļu laikā, sākot no komercsabiedrības reorganizācijas lēmuma pieņemšanas dienas, vai ilgākā posmā, ja no tā nevar izvairīties.

Kreditoru sapulcē kreditoriem ir iespēja paust viedokli par to, vai komercsabiedrības reorganizācijas process būtu jāturpina. Pēc kreditoru pieprasījuma tiesa var iecelt kreditoru komiteju, kurā darbosies kreditori. Komitejā ir ne vairāk kā trīs locekļi. Dažos gadījumos darbiniekiem arī ir tiesības iecelt pārstāvi komitejā kā papildlocekli. Tiesa var iecelt lielāku skaitu locekļu, ja tam ir īpašs iemesls. Komercsabiedrības reorganizācijas izpildītājs apspriežas ar kreditoru komiteju par svarīgiem jautājumiem, ja tā var darīt.

PARĀDA PĀRSTRUKTURĒŠANA

Lūdzu skatīt sadaļu „Kādi noteikumi reglamentē prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un pieņemšanu?”

KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšana atbilstīgi likumam par KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšanu

10 Kādā veidā maksātnespējas administrators drīkst izmantot vai atsavināt parādnieka mantā ietilpstošus aktīvus?

BANKROTS

Bankrota procedūras laikā aktīvi veido bankrota mantu, kas tiek pārvaldīta par labu kreditoriem (skatīt iepriekš). Mantu pārvalda viens vai vairāki bankrota administratori. Vispārīgs noteikums ir pēc iespējas ātri un saprātīgi pārdot mantā iekļauto īpašumu. Ja parādnieks vada komercsabiedrību, tad, pastāvot noteiktiem nosacījumiem, administrators var uzturēt komercsabiedrības darbību par labu bankrota mantai.

KOMERCSABIEDRĪBAS REORGANIZĀCIJA

Komercsabiedrības reorganizācijas laikā parādnieks nezaudē kontroli pār saviem aktīviem.

PARĀDA PĀRSTRUKTURĒŠANA

Administrators netiek iecelts.

KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšana atbilstīgi likumam par KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšanu

Administrators netiek iecelts.

11 Kādi prasījumi jāizvirza pret maksātnespējīgā parādnieka mantu un kādas darbības tiek veiktas ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

BANKROTS

Zviedrijā bankrota procedūra var būt divējāda: bankrots bez pierādījumiem par parādu (*bevakning*) un bankrots ar pierādījumiem par parādu. Pierādījums par parādu nepastāv, ja vien netiek noteikts citādi. Tas ir tāpēc, ka kreditori, kuru prasījumiem nav priekšrocības, bankrota gadījumā parasti neko nesaņem. Pēc administratora pieprasījuma rajona tiesa var pieņemt lēmumu, ka parādiem jābūt pierādāmiem. To panāk, ja var pieņemt, ka prasījumi, kam nav priekšrocības, saņems maksājumu, kad tiks veikta naudas sadalīšana bankrota procedūras laikā. Ja tiek pieņemts lēmums, ka parāds jāpierāda, prasījumi, kurus var aizstāvēt bankrota procedūras laikā, vispārīgi ir jāpierāda, lai kreditors saņemtu daļu no sadalāmās naudas. Tāpat jāpierāda tiesības uz priekšrocību. Ja kreditoram tomēr ir tiesības izpirkt iekļāto īpašumu vai tiesības saglabāt iepriekš spēkā esošus nosacījumus saistībā ar īpašumu, kreditoram parādu nevajag pierādīt, lai tas būtu tiesīgs saņemt maksājumu no attiecīgā īpašuma.

Tas, ka parādnieks zaudē kontroli pār savu īpašumu, nozīmē, ka parādnieks nevar uzņemties saistības, kuras var aizstāvēt bankrota procedūras laikā. Ja parādnieks uzņemas vai rada saistības pēc bankrota procedūras sākšanas, šādas saistības vispārīgi nevar tikt pierādītas bankrota procedūras laikā.

Saskaņā ar iedibināto judikatūru dažos gadījumos parādnieks var atgūt kontroli pār noteiktiem aktīviem, ja administrators nepārprotami atturas šādu aktīvu pieprasīt.

Administrators pārstāv bankrota mantu un var uzņemties tiesības un pienākumus, piem., slēdzot nolīgumu. Tādējādi rodas prasījumi pret pašu mantu (*massafordringar*). Prasījumiem saistībā ar mantu ir priekšrocība salīdzinājumā ar parastiem prasījumiem bankrota lietā (*konkursfordringar*). Administratora atlīdzība un citi līdzīgi parādi (ko sauc par bankrota izmaksām, *konkurskostnader*) tomēr izriet no bankrota mantas un ierindojas pirms parādiem, kas radušies saistībā ar mantu. Ja bankrota izmaksas nevar segt no bankrota mantas, tās vispārīgi sedz valsts. Prasījumi bankrota lietā tiek apmierināti tikai tad, kad ir segtas bankrota izmaksas un prasījumi saistībā ar mantu.

KOMERCSABIEDRĪBAS REORGANIZĀCIJA

Nav vispārīgu noteikumu par to, kā jāiesniedz prasījumi komercdarbības reorganizācijas gadījumā. Komercdarbības reorganizācijas lietā tiesa pēc parādnieka pieprasījuma var pieņemt lēmumu atļaut sarunas par publisku vienošanos ar kreditoriem (*offentligt ackord*). Kreditors iesniedz savu prasījumu vienošanās sarunu ietvaros (lūdzu skatīt turpmāk). Tikai tie kreditori, kuru prasījumi izteikti pirms pieteikuma iesniegšanas par komercsabiedrības reorganizāciju, piedalās sarunās par vienošanos. Tomēr ne visi kreditori piedalās sarunās; piem., nepiedalās kreditors, kura prasījumu var apmierināt, to kompensējot ar pretprasījumu, vai kura prasījumam ir priekšrocība. Komercsabiedrības reorganizācijas izpildītājs sagatavo sarakstu ar mantā iekļautajiem aktīviem un saistībām. Ja personai ir prasījums, kas nav iekļauts sarakstā vai nav kļuvis zināms un šāda persona vēlas piedalīties sarunās par vienošanos, tā iesniedz rakstisku prasījumu komercsabiedrības reorganizācijas izpildītājam ne vēlāk kā vienu nedēļu pirms kreditoru sapulces.

Prasījumiem, kuru pamatā ir nolīgumi, ko parādnieks noslēdzis ar komercsabiedrības reorganizācijas izpildītāja piekrišanu komercsabiedrības reorganizācijas procedūras laikā, tiek piešķirta vispārīga priekšrocība.

PARĀDA PĀRSTRUKTURĒŠANA

Parāda pārstrukturēšanā būtībā ir iekļauti visi naudā izteikti prasījumi pret parādnieku, kas radušies pirms dienas, kurā tika pasludināts lēmums sākt parāda pārstrukturēšanu. Šim nolūkam kreditori iesniedz prasījumus, kuri radušies pirms lēmuma sākt bankrota procedūru un kurus aptver parāda pārstrukturēšana,

jo pretējā gadījumā pastāv risks, ka parādnieks tiks atbrīvots no pienākuma maksāt attiecīgos parādus (lūdzu skatīt sadaļu „Kādi ir nosacījumi un ietekme, izbeidzot maksātnespējas procedūru?”).

Tomēr parāda pārstrukturēšanā nav iekļauts neviens no turpmāk minētajiem:

- 1) prasījums par pabalstu ģimenes uzturēšanai, ja vien sociālā nodrošinājuma aģentūra (Försäkringskassan) vai publiska ārvalsts struktūra nav pārņēmusi tiesīgā saņēmēja tiesības saņemt šādu uzturēšanas pabalstu;
- 2) prasījums, saistībā ar kuru kreditoram ir tiesības izpirkt iekšlātu īpašumu vai citas tiesības saņemt priekšrocību atbilstīgi 6. vai 7. pantam Likumā par priekšrocībām (förmånsrattslagen (1970:979)), vai tiesības saglabāt iepriekš spēkā esošus nosacījumus, ciktāl nodrošinājums ir pietiekams prasījuma apmierināšanai;
- 3) prasījums, saistībā ar kuru kreditors ir guvis tiesības saņemt priekšrocību atbilstīgi 8. pantam Likumā par priekšrocībām, pirms tika pasludināts lēmums sākt bankrota procedūru saistībā ar īpašumu, ko izmanto prasījuma izpildei;
- 4) prasījums, kura maksāšanas termiņš vēl nav pienācis un kurš ir atkarīgs no tā, vai kreditors piedāvā atlīdzību;
- 5) apstrīdēts prasījums.

Ja prasījums ir atkarīgs no nosacījumiem, tā summa nav noteikta vai tā maksāšanas termiņš vēl nav pienācis, var pieņemt lēmumu, ka tas netiek iekļauts parāda pārstrukturēšanā. Ja var pieņemt, ka prasījums nav pamatots, jāpieņem lēmums, ka prasījums netiks iekļauts parāda pārstrukturēšanā.

Prasījumi, kas radušies pēc tam, kad pieņemts lēmums sākt bankrota procedūru, netiek iekļauti parāda pārstrukturēšanā.

KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšana atbilstīgi likumam par KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšanu

Komerscābiedrības parāda pārstrukturēšanā būtībā ir iekļauti visi naudā izteikti prasījumi pret parādnieku, kas radušies pirms dienas, kurā tika pasludināts lēmums sākt bankrota procedūru. Šim nolūkam kreditori ziņo par prasījumiem, kuri radušies pirms lēmuma sākt bankrota procedūru un kuri ir iekļauti komerscābiedrības parāda pārstrukturēšanā, jo pretējā gadījumā pastāv risks, ka parādnieks tiks atbrīvots no pienākuma maksāt attiecīgos parādus (lūdzu skatīt sadaļu „Kādi ir nosacījumi un ietekme, izbeidzot maksātnespējas procedūru?”).

Tomēr komerscābiedrības parāda pārstrukturēšanā nav iekļauts neviens no turpmāk minētajiem:

- 1) prasījums par pabalstu ģimenes uzturēšanai, ja vien sociālā nodrošinājuma aģentūra vai publiska ārvalsts struktūra nav pārņēmusi tiesīgā saņēmēja tiesības saņemt šādu uzturēšanas pabalstu;
- 2) prasījums, saistībā ar kuru kreditoram ir tiesības saņemt priekšrocību atbilstīgi 5. pantam Likumā par priekšrocībām (1970:979), ciktāl nodrošinājums ir pietiekams prasījuma apmierināšanai;
- 3) prasījums, saistībā ar kuru kreditoram ir tiesības izpirkt iekšlātu īpašumu vai citas tiesības saņemt priekšrocību atbilstīgi 6. vai 7. pantam Likumā par priekšrocībām, vai tiesības saglabāt iepriekš spēkā esošus nosacījumus, ciktāl nodrošinājums ir pietiekams prasījuma apmierināšanai;
- 4) prasījums, saistībā ar kuru kreditors ir guvis tiesības saņemt priekšrocības atbilstīgi 8. pantam Likumā par priekšrocībām, pirms tika pasludināts lēmums sākt bankrota procedūru saistībā ar īpašumu, ko izmanto prasījuma izpildei;
- 5) prasījums, kura maksāšanas termiņš vēl nav pienācis un kurš ir atkarīgs no tā, vai kreditors piedāvā atlīdzību;
- 6) apstrīdēts prasījums.

Ja prasījums ir atkarīgs no nosacījumiem, tā summa nav noteikta vai tā maksāšanas termiņš vēl nav pienācis, var pieņemt lēmumu, ka tas netiek iekļauts parāda pārstrukturēšanā. Ja var pieņemt, ka prasījums nav pamatots, jāpieņem lēmums, ka prasījums netiks iekļauts parāda pārstrukturēšanā.

Prasījumi, kas radušies pēc tam, kad pieņemts lēmums sākt bankrota procedūru, netiek iekļauti parāda pārstrukturēšanā.

12 Kādi noteikumi reglamentē prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un atzīšanu?

BANKROTS

Vispārīgi runājot, bankrota procedūras laikā var aizstāvēt tikai tādus prasījumus, kas radušies pirms bankrota procedūras lēmuma pasludināšanas.

Prasījumu var aizstāvēt bankrota procedūras laikā, pat ja tas ir atkarīgs no nosacījumiem vai tā maksājuma termiņš vēl nav pienācis.

Gadījumos, kad parāds nav jāpierāda, nav noteikumu, saskaņā ar kuriem kreditoram būtu noteikta prasība iesniegt prasījumu noteiktā veidā. Ja bankrota procedūrā parāds nav jāpierāda, administrators pēc savas iniciatīvas nodrošina, ka ikviens priekšrocības prasījums saņem daļu no sadalītās naudas. Faktiski nekavējoties kreditoru aizstāvēt savu prasījumu, neizmantojot konkrētus pierādījumus, kamēr neiestājas termiņš iebildumu sniegšanai saistībā ar ierosināto naudas sadalīšanu.

Ja var pieņemt, ka aktīvu apmērs ir pietiekams, lai veiktu maksājumus kreditoriem, kam nav priekšrocības, jābūt pierādījumam par parādu (lūdzu skatīt iepriekš par parāda pierādīšanu). Ja rajona tiesa pieņem lēmumu, ka parādi jāpierāda, tā nosaka laikposmu pierādījumu sniegšanai, kas ir četras līdz sešas nedēļas. Lēmums par aicinājumu iesniegt pierādījumus tiek publicēts. Kreditoriem savi prasījumi jāiesniedz rakstiski norādītajā laikā. Ja kreditoram ir tiesības izpirkt iekšlātu īpašumu vai tiesības saglabāt iepriekš spēkā esošus nosacījumus saistībā ar īpašumu, parāds šīs procedūras ietvaros nav jāpierāda, lai saņemtu maksājumu no īpašuma. Ja parāds ir pierādīts un kreditors vēlas iesniegt prasījumu vai īstenot tiesības izpirkt iekšlātu īpašumu pēc pierādījumu sniegšanas termiņa beigām, šādi kreditori var iesniegt pierādījumus *ex post* (efterbevākning). Tas jādara ne vēlāk kā dienā, kad administrators nosaka ierosināto naudas sadalīšanu, t. i., pirms ierosinājums tiek iesniegts tiesai un publicēts. Ja kreditors neiesniedz pierādījumus par savu prasījumu, tas zaudē iespēju saņemt maksājumu no aktīviem, kas ir ietverti lēmumā par naudas sadalīšanu. Kreditors var vēlāk saņemt maksājumu par savu prasījumu, bet tikai tad, ja ir pieejami papildu līdzekļi (*ex post* naudas sadalīšana, efterutdelning).

KOMERCSABIEDRĪBAS REORGANIZĀCIJA

Kā jau minēts iepriekš, kreditoriem nav vispārīga pienākuma iesniegt prasījumus komerscābiedrības reorganizācijas gadījumā, bet tiem var būt jāiesniedz prasījumi vienošanās sarunu ietvaros. Komerscābiedrības reorganizācijas izpildītājs iesniedz komerscābiedrības reorganizācijas plānu. Plānā parasti norāda, kā var tikt atrisināta parādnieka uzņēmuma finanšu situācija un kā var uzlabot uzņēmuma darbības rezultātus. Tomēr plāna saturu pielāgo katrā atsevišķā gadījumā atkarībā no apstākļiem.

Noteiktos apstākļos publiska vienošanās ar kreditoriem var notikt komerscābiedrības reorganizācijas ietvaros. Parādnieks pieprasa vienošanās sarunas.

Pieprasot rīkot vienošanās sarunas, iesniedz vienošanās priekšlikumu, norādot, kādu summu parādnieks piedāvā maksājuma veikšanai, maksājuma veikšanas laiku, kā arī to, vai tiek piedāvāts nodrošinājums saistībā ar vienošanos un, ja tā ir, kāds ir šis nodrošinājums. Pievieno mantā ietvertu aktīvu un saistību sarakstu.

Ja pieprasījumu rīkot vienošanās sarunas uzskata par pieņemamu, tiesa sagatavo lēmumu nekavējoties atļaut rīkot vienošanās sarunas. Vienlaikus tiesa nosaka datumu sanāksei ar kreditoriem, kas notiks tiesā, izsludina sanāksmi un lēmumu publicē.

Parādniekam, komerscābiedrības reorganizācijas izpildītājam un kreditoriem tiek dota iespēja iebilst pret prasījumu, par kuru notiks vienošanās. Īpaši noteikumi reglamentē iespēju piedalīties vienošanās sarunās, pamatojoties uz prasījumu, kas nav iekļauts mantas sarakstā.

Vienošanās sarunās var piedalīties tikai tie kreditori, kuru prasījumi radušies pirms tam, kad tika iesniegts pieteikums veikt komerscābiedrības reorganizāciju.

Sarunās nepiedalās kreditori, kuru prasījumi var tikt apmierināti, veicot kompensēšanu ar pretprasījumu, vai kuru prasījumiem ir priekšrocība. Kreditori, kuri bankrota gadījumā būtu tiesīgi saņemt maksājumu tikai pēc maksājumu veikšanas citiem kreditoriem, arī nepiedalās sarunās, ja vien to nepieprasa citi kreditori, kuri piedalās sarunās.

Pēc ikviena kreditora pieprasījuma parādnieks kreditoru sapulcē dod zvērestu par mantas sarakstu.

Kreditoru sapulcē kreditori balso par ierosināto vienošanos. Vienošanās priekšlikums, kas aptver vismaz 50 % no prasījumu kopsummas, tiek uzskatīts par kreditoru apstiprinātu, ja trīs piektdaļas no visām balsīm ir „par” un šādi balsojošu kreditoru prasījumi veido trīs piektdaļas no balsstiesīgo prasījumu kopsummas. Ja procentos izteiktais apmērs ir mazāks, vienošanās priekšlikums tiek apstiprināts, ja trīs ceturtdaļas balsu ir „par” un šādi balsojošu kreditoru prasījumi veido trīs ceturtdaļas no balsstiesīgo prasījumu kopsummas.

PARĀDA PĀRSTRUKTURĒŠANA

Ja tiek pieņemts lēmums sākt parāda pārstrukturēšanas procesu, nekavējoties publicē attiecīgu paziņojumu oficiālajā vēstnesī *Post och Inrikes Tidningar*. Paziņojumu vienas nedēļas laikā pēc publicēšanas nosūta arī zināmajiem kreditoriem. Paziņojumā cita starpā kreditori tiek aicināti iesniegt prasījumus pret parādnieku, kas parasti jādara rakstiski viena mēneša laikā pēc publicēšanas dienas, norādot sīkāku informāciju par prasījumu un citu informāciju, kas var būt būtiska lietas izvērtēšanai, un sīkāku informāciju par to, kādā kontā veicami maksājumi parāda pārstrukturēšanas procesa laikā.

Pēc tam, kad ir pieņemts lēmums sākt parāda pārstrukturēšanas procedūru un ir apkopota pietiekama informācija, tiek sagatavots parāda pārstrukturēšanas priekšlikums. To nosūta visiem zināmajiem kreditoriem, kuru prasījumi ir iekļauti priekšlikumā, aicinot tos iesniegt piezīmes līdz noteiktam datumam. Tas, ka kreditors nav iesniedzis piezīmes, nekavē pieņemt lēmumu apstiprināt parāda pārstrukturēšanu.

KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšana atbilstīgi likumam par KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšanu

Ja tiek pieņemts lēmums sākt komercsabiedrības parāda pārstrukturēšanas procesu, nekavējoties publicē attiecīgu paziņojumu oficiālajā vēstnesī *Post och Inrikes Tidningar*. Paziņojumu vienas nedēļas laikā pēc publicēšanas nosūta arī zināmajiem kreditoriem. Paziņojumā cita starpā kreditori tiek aicināti iesniegt prasījumus pret parādnieku, kas parasti jādara rakstiski viena mēneša laikā pēc publicēšanas dienas, norādot sīkāku informāciju par prasījumu un citu informāciju, kas var būt būtiska lietas izvērtēšanai, un sīkāku informāciju par to, kādā kontā veicami maksājumi parāda pārstrukturēšanas procesa laikā.

Pēc tam, kad ir pieņemts lēmums sākt parāda pārstrukturēšanas procedūru un ir apkopota pietiekama informācija, tiek sagatavots komercsabiedrības parāda pārstrukturēšanas priekšlikums. To nosūta visiem zināmajiem kreditoriem, kuru prasījumi ir iekļauti priekšlikumā, aicinot tos iesniegt piezīmes līdz noteiktam datumam. Tas, ka kreditors nav iesniedzis piezīmes, nekavē pieņemt lēmumu apstiprināt komercsabiedrības parāda pārstrukturēšanu.

13 Kādi noteikumi regulē ieņēmumu sadali? Kā nosaka prasījumu un kreditoru tiesību hierarhiju?

BANKROTS

Ja bankrota mantas aktīvi nav pietiekami, lai segtu bankrota izmaksas un ar mantu saistītos parādus, bankrota izdevumi jānoraksta (lūdzu skatīt informāciju iepriekš par bankrota izmaksām un ar mantu saistītiem parādiem). Ja bankrota izdevumi tiek norakstīti (*avskrivnas*), kreditoriem netiek sadalīta nauda.

Ja bankrota izdevumi netiek norakstīti, bankrota mantā esošā nauda, ko neizmanto bankrota izmaksu un ar mantu saistīto parādu maksāšanai, tiek sadalīta kreditoriem. Nauda tiek sadalīta atbilstīgi Likumam par priekšrocībām.

Likums par priekšrocībām reglamentē kreditoru tiesības saņemt maksājumu bankrota gadījumā. Turpmāk sniegta kopsavilkuma informācija par minēto likumu.

Priekšrocība saistībā ar maksājumu ir vai nu īpaši, vai arī vispārīgi noteikta. Īpaši noteikta priekšrocība ir saistīta ar noteiktu īpašumu (piemēram var minēt tiesības izpirkt iekļātu īpašumu, tiesības saglabāt iepriekš spēkā esošus nosacījumus, nekustamā īpašuma hipotēku (*intekning*)). Vispārīgi noteikta priekšrocība ir saistīta ar visu īpašumu, kas ir iekļauts parādnieka bankrota mantā (piem., izmaksas, kas rodas kreditoriem, parādniekam bankrotējot, atbildība komercsabiedrības reorganizācijas izpildītājam, ja pirms attiecīgās bankrota procedūras bijusi komercsabiedrības reorganizācija). Īpaši noteikta priekšrocība ierindojas augstāk nekā vispārīgi noteikta priekšrocība. Prasījumam, kam nav piešķirta priekšrocība, ir tādas pašas tiesības kā visiem citiem prasījumiem. Var arī noteikt nolīgumā, ka kreditors ir tiesīgs saņemt maksājumu tikai pēc tam, kad ir izpildīti visu citu kreditoru prasījumi (subordinēts prasījums, *efterställd fordran*).

Priekšrocība turpina pastāvēt, pat ja prasījums tiek nodots citai personai, atsavināts vai citādi nonāk citai personai.

Ja prasījumam piešķirta īpaši noteikta priekšrocība saistībā ar noteiktu īpašumu, bet īpašums nav pietiekams prasījuma izpildei, atlikusī daļa tiek traktēta kā prasījums bez priekšrocības.

KOMERCSABIEDRĪBAS REORGANIZĀCIJA

Komercsabiedrības reorganizācijas gadījumā nauda netiek sadalīta, ja vien nav publiskas vienošanās ar kreditoriem.

Publiska vienošanās var nozīmēt, ka prasījumu apjoms jāsamazina un jāizmaksā īpašā veidā. Vienošanās piešķir visiem kreditoriem vienādas tiesības un vismaz 25 % no visu prasījumu kopsummas, ja vien visi zināmie kreditori, kam piemēro vienošanos, neapstiprina mazāku apjomu vai nav īpaša iemesla pieņemt mazāku apjomu. Noteiktā minimālā sadalītā summa jāizmaksā viena gada laikā pēc vienošanās apstiprināšanas, ja vien visi zināmie kreditori nevienojas par garāku izmaksas termiņu. Saskaņā ar vienošanos parādnieks var sākt maksājumus nedaudz vēlāk vai tam tiek citādi atlaists parāds.

PARĀDA PĀRSTRUKTURĒŠANA

Visiem parāda pārstrukturēšanā iekļautiem prasījumiem ir vienādas tiesības. Tomēr prasījumam var tikt piešķirtas mazāk labvēlīgas tiesības, ja attiecīgais kreditors tam piekrīt, vai maksājums var tikt veikts pirms citiem prasījumiem, ja sadalāmā naudas summa ir maza un ir pamatoti tā darīt, ņemot vērā parāda apmēru un citus apstākļus.

Prasījumus reglamentējoši noteikumi ir iekļauti lēmumā atļaut veikt parāda pārstrukturēšanu.

KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšana atbilstīgi likumam par KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšanu

Visiem komercsabiedrības parāda pārstrukturēšanā iekļautiem prasījumiem ir vienādas tiesības. Tomēr prasījumam var tikt piešķirtas mazāk labvēlīgas tiesības, ja attiecīgais kreditors tam piekrīt, vai maksājums var tikt veikts pirms citiem prasījumiem, ja sadalāmā naudas summa ir maza un ir pamatoti tā darīt, ņemot vērā parāda apmēru un citus apstākļus.

Prasījumus reglamentējoši noteikumi ir iekļauti lēmumā atļaut veikt parāda pārstrukturēšanu.

14 Kādi ir maksātnespējas procedūras izbeigšanas nosacījumi un sekas (jo īpaši, to izbeidzot ar mierizlīgumu)?

BANKROTS

Ja parādnieks piekrīt maksāt parādus vai ir panācis citu nolīgumu ar kreditoriem (brīvprātīgs nolīgums, *frivillig uppgörelse*), rajona tiesa pieņem lēmumu pārtraukt bankrota procedūru. Ja bankrota lietā jāpierāda parāds, lieta var tikt slēgta, pieņemot lēmumu apstiprināt vienošanos (*ackord i konkurs*). Citos gadījumos lieta tiek slēgta, veicot norakstīšanu (*avskrivning*, ja nav pietiekamu aktīvu, lai segtu bankrota izmaksas un ar mantu saistītos prasījumus) vai veicot naudas sadalīšanu kreditoriem.

Bankrota procedūra neatbrīvo fizisko personu no saistībām maksāt parādus (noteikumi par parāda pārstrukturēšanu ir atšķirīgi). Nesamaksātie parādi paliek spēkā arī pēc bankrota procedūras (tomēr ne tad, ja uz tiem attiecas brīvprātīgs nolīgums vai vienošanās ar kreditoriem).

Juridiskā persona beidz pastāvēt pēc bankrota procedūras (reglamentējoši noteikumi ir tiesību aktos par tiesībām veidot apvienības). Tas nozīmē, ka pēc bankrota procedūras kreditori nevar pierādīt, ka kāds prasījums pret juridisko personu nav izpildīts.

KOMERCSABIEDRĪBAS REORGANIZĀCIJA

Ja tiek noslēgta publiska vienošanās, tā ir saistoša visiem gan zināmajiem, gan nezināmajiem kreditoriem, kam bija tiesības piedalīties vienošanās sarunās. Kreditors, kam bankrota gadījumā ir tiesības saņemt maksājumu pēc maksājumu veikšanas citiem kreditoriem, zaudē tiesības saņemt maksājumu no

parādnieka, ja vien vienošanās rezultātā visi kreditori, kam bija tiesības piedalīties vienošanās sarunās, nav saņēmuši savu maksājumu pilnā apmērā. Kreditoram, kura prasījumam ir priekšrocība saistībā ar noteiktu īpašumu, vienošanās ir saistoša, jo tam pienākošo summu nevar izņemt no šāda īpašuma.

PARĀDA PĀRSTRUKTURĒŠANA

Lēmums veikt parāda pārstrukturēšanu atbrīvo parādnieku no saistībām maksāt parādus, kas ir iekļauti parāda pārstrukturēšanā, ja šie parādi tiek samazināti. Parāda pārstrukturēšana arī atbrīvo parādnieku no saistībām maksāt nezināmus parādus lietā, ja vien tie nav parādi, kas nevar tikt iekļauti parāda pārstrukturēšanā.

Parāda pārstrukturēšana nozīmē, ka tiesības saņemt procentus vai soda naudu par neveiktiem maksājumiem saistībā ar pārstrukturēšanā iekļautu prasījumu beidz pastāvēt, sākoties periodam, kas sākas pēc dienas, kurā tika pasludināts lēmums sākt parāda pārstrukturēšanu.

Parāda pārstrukturēšana neietekmē kreditora tiesības saistībā ar garantijas devēju vai citu personu, kas atbild par attiecīgo parādu līdztekus parādniekam. Lēmumā, ar ko tiek apstiprināta parāda pārstrukturēšana, tiek noteikts plāns maksājumu veikšanai. Šāds plāns aptver piecus gadus, ja vien nav pamatota iemesla noteikt īsāku termiņu. Plāns maksājumu veikšanai sākas dienā, kad tiek pieņemts lēmums apstiprināt pārstrukturēšanu. Kad tiek noteikts plāna beigu datums, periodu, kurā tika piemērots lēmums sākt procesu, parasti atskaita no laika, ko aptver plāns maksājumu veikšanai, ja vien nav pamatota iemesla atskaitīt īsāku termiņu, ņemot vērā parādnieka darbības pēc lēmuma sākt procesu.

Lēmums veikt parāda pārstrukturēšanu var tikt grozīts vai anulēts noteiktos gadījumos. Pēc tāda kreditora pieprasījuma, kura prasījums ir iekļauts parāda pārstrukturēšanā, lēmumu veikt parāda pārstrukturēšanu var anulēt vai grozīt 6. un 7. punktā minētajos gadījumos, ja:

- 1) parādnieks nav bijis godīgs pret kreditoru;
- 2) parādnieks ir tīši kavējis bankrota procedūru vai pasākumu tiesību īstenošanai;
- 3) parādnieks slepeni piešķīris labvēlīgākus nosacījumus noteiktam kreditoram, lai ietekmētu lēmumu atļaut parāda pārstrukturēšanu;
- 4) parādnieks ir tīši iesniedzis nepareizu informāciju pieteikumā par parāda pārstrukturēšanu vai citā lietā apstrādes laikā, tādējādi nodarot kaitējumu kreditoram;
- 5) parādnieks iesniedzis nepareizu informāciju, un rezultātā publiska iestāde pieņēmusi lēmumu saistībā ar nodokļiem vai nodevām, ko aptver parāda pārstrukturēšana, vai nav iesniedzis informāciju, neraugoties uz attiecīgu pieprasījumu, un rezultātā ir pieņemts kļūdainis lēmums vai vispār nav pieņemts lēmums;
- 6) parādnieks nenodrošina atbilstību plānam maksājumu veikšanai un pieļauj ievērojamas novirzes;
- 7) parādnieka finanšu situācija ievērojami uzlabojusies pēc lēmuma veikt parāda pārstrukturēšanu, un iemesls ir apstākļi, kurus nevarēja paredzēt lēmuma pieņemšanas laikā.

Gadījumos, kas minēti 7. punktā, pieteikumam jābūt iesniegtam piecus gadus pēc lēmuma sākt procedūru vai, ja plāns maksājumu veikšanai beidzas pēc vairāk nekā pieciem gadiem, ne vēlāk kā dienā, kad beidzas plāns maksājumu veikšanai. Ja lēmums atļaut parāda pārstrukturēšanu tiek grozīts, plāns maksājumu veikšanai var beigties ne vēlāk kā pēc septiņiem gadiem.

KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšana atbilstīgi likumam par KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšanu

Lēmums atļaut komercsabiedrības parāda pārstrukturēšanu atbrīvo parādnieku no saistībām maksāt parādus, kuru aptver parāda pārstrukturēšana, ja šie parādi tiek samazināti. Parāda pārstrukturēšana arī atbrīvo parādnieku no saistībām maksāt nezināmus parādus lietā, ja vien tie nav parādi, ko nevar aptvert komercsabiedrības parāda pārstrukturēšana.

Komercsabiedrības parāda pārstrukturēšana nozīmē, ka tiesības saņemt procentus vai soda naudu par neveiktiem maksājumiem par prasījumu, ko aptver pārstrukturēšana, beidz pastāvēt saistībā ar periodu, kas sākas pēc dienas, kurā tika pasludināts lēmums sākt parāda pārstrukturēšanu.

Parāda pārstrukturēšana neietekmē kreditora tiesības saistībā ar garantijas devēju vai citu personu, kas atbild par attiecīgo parādu līdztekus parādniekam. Lēmumā, ar ko tiek apstiprināta komercsabiedrības parāda pārstrukturēšana, tiek noteikts plāns maksājumu veikšanai. Šāds plāns aptver trīs gadus. Plāns maksājumu veikšanai sākas dienā, kad tiek pieņemts lēmums apstiprināt pārstrukturēšanu.

Lēmums veikt parāda pārstrukturēšanu var tikt grozīts vai anulēts noteiktos gadījumos. Pēc tāda kreditora pieprasījuma, kura prasījums ir iekļauts parāda pārstrukturēšanā, lēmumu veikt parāda pārstrukturēšanu var anulēt vai grozīt 6. un 7. punktā minētajos gadījumos, ja:

- 1) parādnieks nav bijis godīgs pret kreditoru;
- 2) parādnieks ir tīši kavējis bankrota procedūru vai pasākumu tiesību īstenošanai;
- 3) parādnieks slepeni piešķīris labvēlīgākus nosacījumus noteiktam kreditoram, lai ietekmētu lēmumu saistībā ar parāda pārstrukturēšanu;
- 4) parādnieks ir tīši iesniedzis nepareizu informāciju pieteikumā par parāda pārstrukturēšanu vai citā lietā apstrādes laikā, tādējādi nodarot kaitējumu kreditoram;
- 5) parādnieks iesniedzis nepareizu informāciju, un rezultātā publiska iestāde pieņēmusi lēmumu saistībā ar nodokļiem vai nodevām, ko aptver parāda pārstrukturēšana, vai nav iesniedzis informāciju, neraugoties uz attiecīgu pieprasījumu, un rezultātā ir pieņemts kļūdainis lēmums vai vispār nav pieņemts lēmums;
- 6) parādnieks nenodrošina atbilstību plānam maksājumu veikšanai un pieļauj ievērojamas novirzes;
- 7) parādnieka finanšu situācija ievērojami uzlabojusies pēc lēmuma veikt parāda pārstrukturēšanu.

Gadījumos, kas minēti 7. punktā, pieteikumam jābūt iesniegtam trīs gadus pēc lēmuma sākt procedūru vai, ja plāns maksājumu veikšanai beidzas pēc vairāk nekā trim gadiem, ne vēlāk kā dienā, kad beidzas plāns maksājumu veikšanai. Ja lēmums atļaut komercsabiedrības parāda pārstrukturēšanu tiek grozīts, plāns maksājumu veikšanai var beigties ne vēlāk kā pēc pieciem gadiem.

15 Kādas ir kreditoru tiesības pēc maksātnespējas procedūras izbeigšanas?

BANKROTS

Kā minēts iepriekš, bankrots neatbrīvo fizisko personu no saistībām maksāt parādus, savukārt juridiskās personas pēc bankrota tiek likvidētas.

Ja pēc bankrota ir pieejami līdzekļi naudas sadalīšanai, pastāv noteikumi sadalīšanu veikt *ex post*.

KOMERCSABIEDRĪBAS REORGANIZĀCIJA

Lūdzu skatīt iepriekš informāciju par to, kādu ietekmi rada publiska vienošanās ar kreditoriem. Ja publiska vienošanās netiek panākta un parādnieks nav panācis brīvprātīgu nolīgumu vai citu nolīgumu ar kreditoriem, prasījumi paliek spēkā pēc komercsabiedrības reorganizācijas pabeigšanas.

PARĀDA PĀRSTRUKTURĒŠANA

Dažos gadījumos kreditors var pieprasīt atkārtoti novērtēt parāda pārstrukturēšanu pēc tam, kad parādnieks ir pabeidzis plānu maksājumu veikšanai. Lūdzu skatīt arī sadaļu „Kādi ir nosacījumi un ietekme, izbeidzot maksātnespējas procedūru?”.

KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšana atbilstīgi likumam par KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšanu

Dažos gadījumos kreditors var pieprasīt atkārtoti novērtēt komercsabiedrības parāda pārstrukturēšanu pēc tam, kad parādnieks ir pabeidzis plānu maksājumu veikšanai. Lūdzu skatīt arī sadaļu „Kādi ir nosacījumi un ietekme, izbeidzot maksātnespējas procedūru?”.

16 Kurš sedz maksātnespējas procedūrā radušās izmaksas un izdevumus?

BANKROTS

Administrators atļdzību un citus līdzīgus parādus (bankrota izmaksas), kā arī citus parādus, kas rodas saistībā ar bankrota mantu, sedz no bankrota mantas pirms naudas sadalīšanas kreditoriem. Bankrota izmaksas tiek segtas vispirms, un tikai tad citi prasījumi saistībā ar bankrota mantu. Ja bankrota manta nevar segt šādas izmaksas, bankrota izmaksas vispārīgi sedz valsts.

KOMERCSABIEDRĪBAS REORGANIZĀCIJA

Komerksabiedrības reorganizācijas izpildītājs (un uzraugs, ja tāds ir) ir tiesīgs saņemt atļdzību par savu darbu un kompensāciju izdevumiem saistībā ar uzdevumu veikšanu. Atļdzība nevar pārsniegt apjomu, ko var uzskatīt par pamatotu uzdevuma veikšanai. Pēc komerksabiedrības reorganizācijas izpildītāja vai parādnieka pieprasījuma tiesa izvērtē, vai komerksabiedrības reorganizācijas izpildītājs ir tiesīgs saņemt atļdzību un kompensāciju. Kreditors, uz kura prasījumu attiecas vienošanās, arī var pieprasīt veikt novērtējumu, kamēr vienošanās tiek izpildīta. Parādnieks sedz gan tiesas izmaksas, gan komerksabiedrības reorganizācijas izpildītāja un uzrauga atļdzību.

PARĀDA PĀRSTRUKTURĒŠANA

Parāda pārstrukturēšanas procesā parādnieks parasti veic maksājumus tiesībaizsardzības iestādei, kas attiecīgi nodod naudu kreditoriem.

Tiesībaizsardzības iestāde piemēro kreditoram gada maksu par veikto maksājumu pārvaldību.

KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšana atbilstīgi likumam par KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšanu

Parāda pārstrukturēšanas procesā parādnieks parasti veic maksājumus tiesībaizsardzības iestādei, kas attiecīgi nodod naudu kreditoriem.

Tiesībaizsardzības iestāde piemēro kreditoram gada maksu par veikto maksājumu pārvaldību.

17 Kādi noteikumi reglamentē kreditoru kopumam kaitējošu juridisku aktu spēkā neesību, atzīšanu par spēkā neesošiem vai neizpildāmību?

BANKROTS

Noteikumi par bankrota mantas atgūšanu (*återvinning till konkursbo*) izklāstīti Likumā par bankrotu. Atsauces diena atgūšanas noteikumos minēto periodu aprēķināšanai parasti ir diena pirms bankrota pieteikuma iesniegšanas dienas.

Akts var tikt apvērsts (*gār åter*), ja tas neatbilstīgi piešķir priekšrocību noteiktam kreditoram salīdzinājumā ar citiem kreditoriem, ja kreditoriem atsavināts parādnieka īpašums, palielinājies parādnieka parāds, parādnieks bijis maksātnespējīgs vai kļuvis maksātnespējīgs pašas procedūras dēļ vai procedūras un citu faktoru dēļ un otra puse zināja vai tai būtu bijis jāzina, ka parādnieks ir maksātnespējīgs un kādu apstākļu dēļ tiesību akts ir neatbilstīgs. Uzskata, ka parādnieka ģimenes locekļi zinājuši par iepriekšējā teikumā noteikto, ja vien nav pārliecinoša apliecinājuma tam, ka tie nav zinājuši vai nav varējuši zināt. Ja akts īstenots agrāk nekā piecus gadus pirms atsauces dienas, tas var tikt apvērsts tikai tad, ja tas attiecas uz kādu parādnieka ģimenes locekli.

Parāda maksājumu, kas veikts vēlāk nekā trīs mēnešus pirms atsauces dienas, izmantojot metodi, kas nav tradicionāls maksāšanas līdzeklis, vai avansa maksājumu vai maksājot summu, kas ievērojami pasliktināja parādnieka finanšu stāvokli, var apvērst, ja vien nevar uzskatīt, ka, ņemot vērā pastāvošos apstākļus, tā bijusi parasta rīcība. Ja maksājums veikts kādam parādnieka ģimenes loceklim pirms minētās dienas, bet mazāk nekā divus gadus pirms atsauces dienas, to var apvērst, ja vien netiek parādīts, ka parādnieks nebija maksātnespējīgs un nekļuva maksātnespējīgs šāda akta piemērošanas dēļ. Īpaši noteikumi reglamentē tādas darbības kā dāvanas, kopīga mājvieta un alga. Dažiem maksājumiem valstij, piem., nodokļu maksājumiem, atgūšanas noteikumus nepiemēro.

Administrators var censties atgūt līdzekļus, ierosinot lietu parastā tiesā vai ceļot iebildumus pret parādu, par kuriem tiek sniegti pierādījumi bankrota procedūras laikā. Ja administrators izvēlas neatgūt līdzekļus un nav panāka vienošanās par brīvprātīgu norēķinu, kreditors var censties atgūt līdzekļus, ierosinot lietu parastā tiesā.

Līdzekļu atgūšanas gadījumā parādnieka atsavinātais īpašums tiek atgriezts atpakaļ bankrota mantā.

KOMERCSABIEDRĪBAS REORGANIZĀCIJA

Tad, kad ir pasludināts lēmums atļaut komerksabiedrības reorganizāciju, piemēro Likuma par bankrotu noteikumus par līdzekļu atgūšanu bankrota situācijā, ja ir panāka publiska vienošanās ar kreditoriem (lūdzu skatīt sadaļu par bankrotu).

Ja cenšas atgūt tiesības saņemt priekšrocību vai maksājumu, kas iegūts, izmantojot atsavināšanu, tiesa var lemt neturpināt tiesību izpildes procedūru līdz nākamajam paziņojumam.

Lietu par līdzekļu atgūšanu ierosina komerksabiedrības reorganizācijas izpildītājs vai kreditors, kura prasību aptver publiskā vienošanās. Lietu ierosina pirms kreditoru sapulces, un nevar pieņemt galīgu lēmumu, kamēr nav pieņemts lēmums par publisku vienošanos. Ja kreditors vēlas ierosināt lietu, attiecīgi informē komerksabiedrības reorganizācijas izpildītāju. Ja tas nav izdarīts, kreditora lieta netiks uzklautā.

Ja komerksabiedrības reorganizācijas process beidzas, nepanākot publisku vienošanos, un pēc pieteikuma iesniegšanas parādniekam netiek sākta bankrota procedūra triju nedēļu laikā pēc dienas, kurā beigusies komerksabiedrības reorganizācija, pieteikums par līdzekļu atgūšanu tiek noraidīts.

Tad, kad ir atmaksātas prasītāja izmaksas, atgūšanas rezultātā iegūtie līdzekļi tiek uzkrāti kreditoriem, kuru prasījumus aptver publiskā vienošanās.

Atbildētājs, kam prasītāja rīcības dēļ var rasties prasījums pret parādnieku, var piedalīties sarunās par vienošanos, pamatojoties uz šādu prasījumu, un tas ir tiesīgs tam pienākošos summu atskaitīt, kad tiek veikta naudas sadalīšana, no summas, kas tam būtu jāmaksā.

Pēc parādnieka vai tāda kreditora pieprasījuma, kura prasījumu aptver publiskā vienošanās, tiesa, kas uzklautā līdzekļu atgūšanas lietu, var izdot rīkojumu, ka aktīvi, kas pienākas kreditoram, kā noteikts iepriekšējā teikumā, var tikt nodoti īpašai administrēšanai (*särskild förvaltning*). Īpašumu, kas nodots īpašai administrēšanai, var atsavināt tikai tad, ja vienošanās vairs nepastāv.

PARĀDA PĀRSTRUKTURĒŠANA

Nav īpašu noteikumu par līdzekļu atgūšanu.

KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšana atbilstīgi likumam par KOMERCSABIEDRĪBAS parāda pārstrukturēšanu

Nav īpašu noteikumu par līdzekļu atgūšanu.

Lapa atjaunināta: 19/02/2018

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.